Herodiani ab excessu divi Marci libri octo, ed. L. Mendelssohn

Herodianus (the historian.)

Digitized by Google

HERODIANI

AB EXCESSV DIVI MARCI

LIBRI OCTO

EDIDIT

LVDOVICVS MENDELSSOHN

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXIII

Digitized by Google

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI

Digitized by Google

ARNOLDO SCHAEFER

SACRVM

Digitized by Google

Digitized by Google

Praefatio.

Herodiani ab excessu divi Marci libri octo cum satis superque typographorum filios exercuisse videri queant — quadragies enim fere si bibliographis fides dias in luminis oras Graece producti sunt —, tamen ne huic quidem editioni in quo elaboraret plane defuit. Quod quo pacto acciderit narrare paucis e re videtur.

Omnibonus igitur *Leonicenus* (cf. Tiraboschi 'storia della lett. ital.' t. VI, 3 p. 1056 sq. ed. Florent. a. 1809) post renatas litteras primus inter Italos, ni fallit rei species, et notum habuit Herodianum et dignum putavit cui vertendo operam impenderet. Cuius rei memoria Flavio Blondo, sollertissimo illi Romanae antiquitatis scrutatori, debetur qui altero 'Romae triumphantis' libro f. XXVI^{v} ed. Ven. a. 1511 — quod quidem opus extremo a. 1459 prodiit, v. Voigt 'Wiederbelebung' t. II^{2} p. 508 — quae de Severi apotheosi habeat, ea per Omnibonum ex Herodiano translata sibique donata esse testatur. Praeter hunc autem locum, indicatum eum a Menckenio 'vitae Politiani' (ed. Lips. a. 1736) p. 417, Leoniceni studia Herodianea plane latent, ut ne id quidem constet totumne ille libellum an particulam Blondo missam solam verterit.*)

---

*) Non abs re videtur partem aliquam illius loci adscribere, Politiani translatione iuxta posita.

Omnibonus.	Politianus (op. ed. Ald. Venet. a. 1498).
Mos est Romanis consecrare imperatores, qui superstitibus filiis vel successoribus moriuntur. Et eiusmodi honorem deificationem appellant. luctus quidem per omnem urbem ostenditur festa celebritate permixtus. corpus enim defuncti pro ritu hominum sumptuoso funere sepeliunt. sed caeream imaginem defuncto simillimam fingunt quam	Mos est enim Romanis consecrare imperatores, qui superstitibus filiis vel successoribus moriuntur. quique eo sunt honore affecti relati dicuntur inter diuos. Est autem tota urbe quasi luctus quidam, festae celebritati promiscuus. Quippe functum uita corpus ritu hominum sumptuoso funere sepeliunt. Sed certam (sic pro 'ceream') imaginem

Digitized by Google

Quo clariore in luce res successoris constitutae sunt. *Angelus* enim *Politianus*, quo elegantiorem hae litterae habuere neminem, a. 1487 Innocentio octavo P. M. totum Herodiani opusculum in Latinum a se conversum misit.*) Neque vero is libellus typographis statim permissus est, sed qui nosse vellent — quos fuisse plurimos certum est — exempla manu exarata comparare sibi necesse erat. Transscribendo autem praeclarum opusculum cum magis magisque corrumperetur**, tandem Politianus Andreae Magnanimo una cum epistula pr. Non. Mai. a. 1493 ex rusculo Faesulano data (ep. IV, 13) codicem a se emendatum remisit

---

sub uestibulo praetorii proponunt in eburneo lecto magno atque sublimi uestibus aureis instrato, et imago illa sub aegrotantis specie pallida percumbit, et ab utraque lecti parte ad multum diei sedent leua quidem senatus omnis uestibus atris indutus . . .

defuncto quam simillimam fingunt, eamque in regiae uestibulo proponunt supra eburneum lectum maximum atque sublimem, uestibus instratum aureis. Et quidem imago illa ad aegroti speciem pallida recumbit. Circa lectum uero utrinque magnam partem diei sedent a leua quidem senatus omnis uestibus atris amictus . . .

Quae qui inter se confert, non potest non videre recepisse quidem Politianum alterius translationem, ita tamen emendatam recepisse ut furti omnis procul habenda sit suspicio. Ac ne ipse quidem Omniboni Politiani rationem in malam partem interpretatus esse videtur: certe inde ab anno 1487 Politianeae translationis exempla manu scripta per Italiam omnem circumlata sunt sine ulla Omniboni, qui a. 1493 demum obiit, querela.

*) Iam a. 1484 Innocentius a Politiano qui novam dignitatem Florentinorum nomine papae gratulatum Romam venerat, petierat ut Romanorum principum res gestas si quae inter Graecorum monumenta intactae hominibus reperirentur in Latinam orationem verteret (v. Polit. ep. VIII, I). Nec dubium est quin operi statim manus admoverit: certe Fr. Piccolomini Cardinalis Senensis in epistula ad Politianum a. d. VIII Id. April. a. 1485 data (Pol. ep. VIII, 10) memorat illud tamquam iam incohatum, eodemque spectant Politiani epistulae duae a. 1485 scriptae (VIII, 8. 9) quibus ab eodem Piccolomini alteroque quodam Cardinali papae se cupit commendari tamquam hominem non ingratum. Altera ex parte paucorum dierum laborem fuisse cum Politianus identidem glorietur (v. ep. IV, 13; VI, 7), Aprili mense a. 1485 opusculum confectum esse videtur, sed propter temporum difficultates biennio demum post pontifici est traditum (v. ep. VIII, 1). Breve illud quo pro opusculo nuper sibi misso gratias Politiano Innocentius agit, datum Romae est d. XVI m. Aug. a. 1487 (v. ep. VIII, 2).

**) V. ep. VI, 6 qua Augustinus Maffeus exemplum suum vitiosum Politiano mittit ut is emendet ipse.

Digitized by Google

quem is operis describendum daret, eoque ex codice fluxit editio Bononiensis pr. Kal. Sept. a. 1493 emissa.*)

Ea vero Politiani opera quod, simulatque communis iuris facta est, hominum animos vehementer perculit novoque scriptori omnium gratiam conciliavit, nequaquam mirum videri debet. Tanta enim elegantia, tanta et Graeci et Latini sermonis peritia, tanta vertendi et facilitas et felix quaedam libertas in ea eminet, ut cum ea quae certet vix ulla sit Graeci scriptoris translatio, quae superet nulla. Scilicet ille cum non verbum verbo reddere anxie laboraret, sed mentem scriptoris referre niteretur peregrinamque narrandi rationem Romanas ad aures accommodare, effecit ut Latine Herodianus, non Graece, scripsisse videri posset. Usus autem Politianus Florentino aliquo codice Graeco videtur eoque ad id librorum genus pertinente ex quo derivata est princeps editio Graeca.**)

Hanc autem constat Venetiis a. 1503 forma maxima pro-

---

*) Subsecuta est pr. Kal. Octobr. eiusdem anni altera Bononiensis, antecessit autem Romana quaedam editio d. XX m. Iunii a. 1493 emissa. Quae Romana editio ultimo, non primo, loco adferenda est ideo quod inscio Politiano ea vulgari aliquo ex exemplo est ducta. Unde factum est ut ea non habeat, quae in utraque Bononiensi est, Politiani ad Andream Magnanimum epistulam. Ceterum Romana illa, quamquam ne bibliographis quidem omnibus innotuit, non nimis videtur hodie esse rara: nam et Audiffredi eam bis Romae (v. eius 'catal. historico-crit. Roman. edit. S. XV' p. 325) et ego in Marciana et Monacensi bibliothecis vidimus. Mira autem levitate Fr. A. Wolfius praef. Herod. p. LXXII editionem quandam principem circiter a. 1490 vulgatam commentus est, propterea quod a. 1493 Innocentius, cui tamen opusculum inscriptum esset, iam e vivis sublatus fuisset; quasi dedicatio libro manu scripto praefixa postquam mortuo pontifice opusculum typis exprimi coeptum est omitti debuerit. Gemino prorsus exemplo v. c. Dionysii Halicarnassensis Antiquitatum Romanarum translatio Latina manu scripta ad vivum quidem Paulum secundum a Lapo erat missa sed anno demum 1480 mortuo pridem Paulo typis primum est descripta, servata ni mirum dedicatione. Cf. Ritschl opusc. t. I p. 474 adn.

**) Tres hodie in Laurentiana Herodiani sunt codices, aldini libri similes omnes, 57, 45; 70, 17; 70, 21, ex quibus, qui in adnotatione nostra critica excussus est, 70, 17 (l) a Politiano translationi ideo non potest esse adhibitus quod plures interpretationis lacunas is liber expletas habet. Nec in inventario librorum manu scriptorum quos ipse possederat Politianus (v. Roscoe 'vita Leon. X' t. I p. 540 sq. transl. Germ. Vindob. a. 1818) Herodiani codex memoratur. Itaque, nisi qui codex Laurentianus periit, aut 57, 45 aut 70, 21 codicibus usum illum esse dixeris.

Digitized by Google

diisse ex *Aldi Manutii* officina, quo libro iam satis raro ut per quattuor menses domi uti possem Virorum Excellentium qui bibliothecae publicae Imperiali Petropolitanae praesunt fecit benevolentia. Iam quin Aldus, qui sine adnotatione ulla nil nisi nuda Herodiani verba exhibet, fideliter fere quem nactus erat codicem Graecum reddiderit, dubium esse non potest, quale omnino viri laboriosissimi in edendis scriptoribus veteribus fuisse consilium satis constat.*) Unde autem codex ille (*a*), quem Politianei fuisse simillimum dixi, Aldo obtigerit, ego explorare non potui, poterunt fortasse qui maiorem illorum temporum habent notitiam.**)

Ad Aldi autem hanc operam Herodiani editiones ante Bekkerianam priorem factae redeunt omnes, nisi quod verba scriptoris decursu temporum ut fit partim doctorum hominum industria partim indoctorum et neglegentia et ignorantia a primitivi fontis specie plus minusve deflexa sunt. Ac quamquam saeculo sexto decimo fuere qui codices novos habebant, tam pauca tamen illi tamque levia ex eis asciverunt ut in censum venire vix possint. Ita qui editionem Basileensem a. 1549 apud Henricum Petri curabat *Ioannes Huoberus* Basileensis medicus codice Tigurino magno cum fructu usum se esse dicit***): at neque lacuna ulla illinc est expleta et editio ipsa plena mendorum atque sordium. Quodsi codex ille aldini fuisse similis putandus est, eadem Ste-

---

*) Cf. Aldi praef. ad Theocritum Venet. a. 1495 et ad grammaticam Lascaridis ibid. a. 1512.

**) Nullum ex tribus qui hodie in Marciana exstant Herodiani codicibus: n. 389; 390; cl. XI cod. XIV (adp. ad Gr. cod.) Aldo innotuisse facile est ad demonstrandum. Nam cum statim segregandus sit cod. 389 utpote alius atque *a* recensionis, tum qui restant libri 390 et cl. XI cod. XIV sunt quidem illi aldino similes ambo, singularibus tamen in locis multis magnopere ab eo discrepant. Accedit quod cod. 390 multas in primo folio habet lacunas quarum nullum aldino in exemplo est vestigium, alter vero liber post Zanetti tempora pervenit in Marcianam. Itaque equidem aliunde Herodiani codicem Aldo subministratum esse putaverim, fortasse ab amico aliquo libris manu scriptis instructo (cf. Didot 'Alde Manuce et l'hellénisme à Venise' p. 421). Ceterum codex 390 — Bessarioneus est quintoque decimo saeculo in membranis scriptus — cum et primi folii lacunis et universa scripturae conformatione prorsus referat Leidensem codicem s. XI (g, v. infra), magna est suspicio Leidensis aliquod apographum fontem esse Veneti.

***) V. epistulam dedicatoriam, in qua ille: 'nunc porro', ait, 'castigatior et integrior (Herodianus) exit quam antehac unquam, ex codice quem nobis suppeditavit vir eruditus Ioan. Phrisius Tigurinus'. Nihil amplius.

Digitized by Google

phaniani libri est ratio. *Henricus* enim *Stephanus* in editione Parisina anni 1581 ex codice aliquo quem 'veterem' appellitat tralaticiae scripturae leviora quidem vitia nonnulla sustulit at damnum maius praeter unum*) sarsit nullum. Idem in codicem Hispaniensem, ex quo exscriptas lectiones aliquot una cum emendationibus suis *Andreas Schottus* Sylburgio transmisit, cadere manifestum est, quando quidem ex magnis illis quibus *a* genus interdum laborat lacunis, velut I, 17, 12; II, 2, 10, ne una quidem Schottani codicis ope expleri potuit.

Tandem exeunte saeculo superiore spes videbatur fore ut quae interim innotuissent subsidia in usum vocarentur. Protracti enim inde ab a. 1740 tres deinceps Herodiani sunt codices Venetus Gr. 389, Vindobonensis Gr. 59, Monacensis Gr. 157, quos quidem per libros multis in locis ad genuinae lectionis veritatem propius posse accedi non erat difficile intellectu. Ea vero spes si summa rei spectatur in cassum cecidit. Nam *F. A. Wolfius* cui Vindobonensis liber totus ex Locellae collatione quamvis non accurata, Venetus dimidia fere ex parte per Zanettianum Marcianae catalogum, Monacensis denique quattuor prioribus in libris per Irmisci editionem cogniti erant, Wolfius igitur iustam Herodiani recensionem dare noluit, sed rationem quandam prorsus singularem secutus est. Nam ne ad Aldi quidem editionem, ex qua tamen relicuas omnes pendere non ignoraret (v. praef. p. LXI), sed ad vitiosum quoddam exemplum Oxoniense verba scriptoris ita conformavit ut retentis veteribus sordibus plurimis tamquam lumina interponeret cum quasdam novorum codicum lectiones tum emendationes haud paucas, plerasque alienas maxime H. Stephani, non nullas suas. Recensendi igitur munere ille cum tamquam *παρέργῳ* fungeretur, *ἔργον* fecit prooemium, in quo cum totum

*) Id exstat I, 17, 5 ubi verba *Ἐκλεκτον ἑπακολ. — εἰποῦσα τὸν (Ἐκλεκτον)* in *a* omissa primus adiecit Stephanus. At ea et Politianus legit et habent codices Laur. 70, 17 (l) et Leidensis (g), ut unius aldinae non totius generis vitium esse pateat, homoeoteleuto nimirum id natum. Nec moror iam quod II, 10, 5 p. 62, 10 ed. nostrae 'in quodam vetere' Stephanus verbum *ἔργων* additum legit, quod sane ab a l omissum exstat in meliore codicum genere (O): ipsum enim illud additamentum Leidensis codex, qui ad aldinum genus pertinet, postea nobis obtulit. Iam autem ceteri loci cum omnes sint ita comparati ut Stephaniani libri scriptura conveniat cum Leidensi disconveniat aut cum O (cf. p. 28, 2 (*γὰρ*) et adn. ad I, 17, 5) aut cum a (cf. p. 56, 16. 17, p. 97, 27, p. 100, 16) aut denique cum l (cf. p. 33, 17), equidem 'veterem' sive 'veterem quendam' Stephani quin ipse ille Leidensis, qui undecimi saeculi est, repraesentet non dubito.

Digitized by Google

de ipso Herodiano locum egregie expedivit tum opusculi et singulares locos multos acutissime disceptavit et fata varia ab Aldi inde temporibus diligentissime persecutus est.

Wolfius tamen si aliquam et a librarii rationibus (v. praef. p. V) et ab ipsa instrumenti critici nondum plane cogniti penuria habet veniam, nil nisi stuporem et perversam quandam relligionem excusare potest *Irmiscus*. Is quinque voluminibus spissis Herodianum intra annos 1789—1805 Lipsiae emisit, longo illum labore praeparatum. Ni mirum exhauriendae fuerant quae illi obtigerant Marciani Monacensis Vindobonensis codicum collationes perpetuae*); praeterea nova Bergleri translatio Latina; denique praeclarae Reiskii et Strothii adnotationes, paullo ante editae hae ignotae illae. Unde cum non immerito mutata plane Herodiani species fama rumoribusque praeciperetur, editum aliquando opus rei novitate hominum animos magno opere adfecit. Quippe Irmiscus 'severi critici' eas esse partes sibi persuaserat ut obsoletae cuiusque editionis sordes omnes utpote vetustate venerabiles religiose coacervarentur et, si modo fieri posset, defenderentur, contra et arceretur et ignominia notaretur quicquid novi vel hominum doctorum sedulitas vel codicum recenti memoria productorum auctoritas offerret. Quapropter ille commentarios suos oneravit disputationibus tam longis quam futtilibus, quibus scilicet cum Stephanorum Sylburgiorum Reiskiorum optimas quasque emendationes refutaret tum omnem trium novorum codicum scripturae discrepantiam tamquam librariorum e fraude ortam infamaret. Huc si addideris earum adnotationum quibus enarrare scriptorem sibi videbatur incredibiles ineptias et omnem editionis nullo mendorum genere non foedae habitum, intelleges opinor quas ob caussas vel illa aetas Irmisci operam repudiaverit.**)

Hoc demum saeculo res est mutata eum per virum cuius in has litteras merita satis laudari numquam possunt. *Immanuel* enim *Bekkerus* Berolini a. 1826 Herodianum emisit valde illum eius qui ferebatur dissimilem. Quippe Bekkerus id quod Wolfium noluisse Irmiscum reformidasse diximus, Bekkerus igitur primus deserere ausus est inveteratae lectionis auctoritatem et ad purio-

*) Monacensem Martinus tunc rector gymnasii Ratisbonensis in Irmisci usum contulit haud indiligenter, Venetum indiligentius Zanettus, sed omnium pessime excusserat Vindobonensem Locella.

**) In epitomen scholarum usui accommodatam haud inscite eam redegit *Guil. Weber* (ed. Lips. a. 1816), qui tamen in verborum diiudicatione raro ultra Irmiscum sapere est ausus. Quo multo indoctior *Guil. Lange*, qui editionem item scholasticam Halis a. 1824 curavit.

Digitized by Google

rem quam aldinus fuerat fontem redire. Marciani enim codicis 389 ad editionem Wolfianam excussi scripturam cum attulit multo quam ab Irmisco factum erat diligentius tum ubicumque Wolfianae lectioni praeferendam putabat amplecti non dubitavit. Quamquam ille ne sic quidem effecit quod efficere et voluisse putandus est et potuisse. Praeterquam enim quod ab Aldo non a Wolfio trâlaticiae scripturae notitia petenda erat, non unum Venetum sed genus melius omne asciscere debuit qui rem absolvere vellet. Ipsius autem in quo acquieverat Veneti scripturam Bekkerus neque adnotavit omnem et adnotatam vulgatae lectioni iusto saepius posthabuit. Hanc autem editionem Bekkerus a. 1855 ita repetiit ut adnotationem criticam omitteret, contra in ipsa scriptoris verba plus quam antea fecerat emendationis recentis induceret. Tumultuaria tamen haec senis est opera: multas enim ex eis quas sibi in praefatiuncula vindicavit emendationibus, a Stephano Sylburgio aliis dudum esse praeceptas non debuit ignorare.

Iam ad Herodiani recensionem cum nemo post Bekkerum accesserit — emendationi praeclaram operam dedit *A. Nauckius*, v. Mélanges Gréco-Romains t. II (Petrop. a. 1861) p. 217—231 —, videtur sane novae editionis quae ad artis leges facta sit esse aliqua necessitas. Qualis editionis consilium diu quidem est ex quo librario adsentiente agitavi, sed ut iam nunc prodeat nostra haec opella casu quodam factum est singulari. Ipse enim cum aliis rebus intentus codicum Herodianeorum collationem procrastinarem — nec invitus, fateor, quippe parum iucunda erat codicis Monacensis a. 1877 a me inspecti recordatio — ecce a. 1880 *Oscarus Basiner*, Dorpatensis disciplinae olim alumnus strenuus nunc apud Mosquenses bibliothecarius, Germaniam Austriam Italiam peragrare se velle mihi significavit, simul percontans num quid librorum manu scriptorum collatum vellem. Itaque ego pristinae condicionis memor omne hoc Herodianeum negotium ei commisi. Quod illum diligenter exsecutum esse testari possum: Monacensis enim et Vindobonensis codicum de scriptura aliqua si Basinero cum Irmisco non conveniret, Basinerum fere rectius legisse cum ipse eos libros nuper versarem intellexi. Praeter tres autem illos meliores libros, Marcianum dico Monacensem Vindobonensem, unum ex vulgari genere praeter aldinum nosse cum interesset, Basiner ex tribus Laurentianis contulit codicem 70, 17 qui ceteris scriptus est accuratius.*)

*) Innotuerunt mihi praeterea vulgaris generis hi libri: Laurentiani 57, 45 et 70, 21; Marciani 390 et cl. XI cod. XIV (v. supra p. VIII adn. 2),

Digitized by Google

His igitur subsidiis Basineri industria paratis usus cum iam totos composuissem commentarios nostros, felici casu Leidam nuper delatus incidi in codicem XXIII Gron. 88, longe cum omnium antiquissimum quippe saeculo scriptum undecimo. Thensaurum igitur non quaerenti obtigisse ratus avide percurro prima folia: nil esse nisi deterioris generis exemplum nihilque fere inesse novi. Quamquam ne sic quidem plane inutilis erat Leidensis liber*): cum enim haud paucis in locis cum melioribus libris faciat contra aldinum Laurentianumque codices, hos ne a recenti quidem corruptela immunes esse arguit. Abici tamen nec aldinus nec Laurentianus potuere libri: ille ne periret tralaticiae scripturae fons, hic quod interdum, ut fit, intacta servavit quae obscurata erant in ceteris libris.

Adhibita igitur huic editioni sunt subsidia melioris generis haec:

Monacensis Gr. 157 (A)
Vindobonensis Gr. 59 (B) } O
Venetus Gr. 389 (V)

contra vulgatae scripturae hi fuere fontes:

aldina editio a. 1503 (a)
Leidensis XXIII Gron. 88 (g) } i
Laurentianus 70, 17 (l)

Politiani translatio (P).

Ad quam continuam codicum memoriam accesserunt excerpta non nulla de quibus infra dicetur.

Iam ad singulos codices ut transeamus, est quidem

A membraneus, lat. centim. 21, alt. c. 28, foliorum 167, s. XV in. scriptus litteris minutissimis illis quidem sed non inelegantibus. Habet Polybii l. V, Herodianum et Heliodori Aethiopica. Herodianea, fol. 93r—123v scripta, correcta sunt partim a manu

Bruxellensis 11293, plenus is lacunarum. Quinque hi codices s. XV scripti sunt. — Praeterea medio fere saeculo XVI in bibliotheca Rhaedestina fuit *ἡρωδιανοῦ ἱστορικόν*, v. R. Foerster 'de antiquitatibus et libris mss. Cpolitanis comm.' (Rostoch. 1877) p. 31. Denique Carolus Graux in 'archives des missions scientif.' III, 5 (a. 1878) p. 126 recentissimum quendam — s. XVII vel XVIII tribuit — Hispaniensem codicem memorat.

*) Omni ex parte ut editori quidem de codice constet factum est *J. C. Vollgraffii* Leidensis comitate: is enim quicumque mihi domum reverso cognatorumque librorum scripturam contendenti inciderunt scrupuli litteris suis humanitatis plenis prorsus exemit.

Digitized by Google

prima, partim a manu paullo recentiore, quae distingui saepe vix possunt. In folio ultimo adscriptum: *αὕτη ἡ βίβλος ἠνέχθη ἐκ τῆς κωνσταντινουπόλεως μετὰ τὴν ἅλωσιν ταύτης.* A. 1577 Ioachimi Camerarii cuius fuerat dono hic codex in Alberti Bavariae ducis bibliothecam pervenit. Descripsit Hardt in catalogo t. II p. 184 sq., sed perperam s. XIV tribuit.

B chartaceus, lat. centim. 20, 5, alt. c. 28, 5, foliorum 254, miscellaneus. Herodianea exstant fol. 167^r—254^v, s. XV eleganter scripta, sed alia atque cetera manu. Raro correcta sunt nec nisi a m. prima, ut videtur. Descripsit Nessel part. 4 p. 36.

V chartaceus, lat. centim. 13, 8, alt. c. 20, foliorum 137, s. XV scriptus satis nitide. Fuit Bessarionis. Descripsit Zanetti 'catal. cod. Gr. Marc.' (Venet. a. 1740) p. 187 partimque illic excussit.

Aldi et Politiani de libris cum supra iam dictum sit, restant

g membraneus lat. centim. 14, alt. c. 16, foliorum 159, s. XI pulcherrime scriptus. Quaterniones ipse notavit librarius. Correcta sunt pauca eaque maxima ex parte a manu quadam s. XV—XVI (m. 2). Fuit Gronoviorum, quorum ex bibliotheca a. 1785 in academicam Leidensium bibliothecam pervenit. Descripsit Geel catal. p. 20 n. 60; — denique

l membraneus lat. centim. 17, 3, alt. c. 21, 8, foliorum 120, s. XV scriptus. Descripsit Bandini 'cod. Gr. Laur.' t. II p. 677.

Iam ad O genus ipsum quod attinet, quam arta B inter et V libros intercedat necessitudo, cum universa scripturae similitudo tum lacunarum communio satis produnt. Ni mirum dubium esse non potest quin ad communem fontem illi eumque non longo intervallo ab ipsis remotum redeant. Monacensis contra codicis (A) peculiaris quaedam est condicio: in universum enim cum conveniat ei cum Vindobonensi ac Veneto, haud raro ad deteriores libros (iP) accedit, interdum sua sibi propria habet eaque saepe egregia saepius manifesto interpolata. Itaque ex exemplo turbato eum fluxisse cum pateat, summa in eo usurpando opus est cautione nec ulla quae in eo solo exstet scriptura temere amplectenda.

Ambae autem librorum classes quanto opere inter se dissideant quaevis propemodum huius editionis pagina commonstrat. Nec dubium quin saepe ipsius Herodiani manus a neutro genere sit servata. Est tamen, ut lacunas in vices expletas mittamus, hoc fere inter O et iP bonitatis discrimen, ut parvae si res agantur vetus lectio saepe nova videatur melior, contra ubi maiores

Digitized by Google

sint discrepantiae, O generis scriptura plerumque sit sequenda sive integra sive leniter immutata.

Quodsi illud omne emendationis Herodianeae instrumentum variam movet suspicionem, plus auxilii sperari potuit a vetustissima quadam memoria, per quam opusculi particulae haud parvae ad nos pervenerunt. Septimo enim p. Chr. n. saeculo Ioannes Antiochenus in historiam suam chronicam cum aliorum rerum scriptorum fragmenta contulit, tum annorum 180—238 historiam praeter paucas Dionis particulas ex Herodiano sumpsit totam.*) Ioannis autem haec excerpta saeculo decimo constat translata esse in eclogarum Constantinianarum titulos, unde descripserit Suidas. Quos inter titulos cum Peirescianus de virtutibus ac vitiis scriptus iam inde ab a. 1634 *Henrici Valesii* opera patuerit — Herodianea ibi exstant inde a p. 822**), — a. demum 1839 accessit titulus insidiarum exempla complectens, vulgatus is a *Cramero* Anecd. Paris. t. II p. 3 sq., unde Herodianeam partem repetiit *C. Mueller* F. H. G. t. IV p. 583 sq. Huius autem tituli cum duo sint codices, alter Parisinus Reg. 1666, alter Escorialensis Ω, I, 11 isque his particulis a nullodum adhibitus, uterque liber ut huius editionis in usum excuteretur, operam dedi. Nam ne Parisini quidem collationi Cramerianae fidem habere volui et propter notam editoris neglegentiam et propter universum qualis a Cramero repraesentatus est libri habitum. Escorialensis tamen codicis collatio nullo modo haberi potuit: sciscitanti enim bibliothecae praefectus rescripsit nec Cramerianae nec Muellerianae editionum exemplum illis in terris exstare, ac si vel maxime mitteretur, qui codicem conferre posset esse neminem. Quo melius apud Parisinos res mihi cessit. *Carolus* enim *Graux* in quo maximam iacturam bonae litterae nuper fecerunt, accepta epistula mea *Henrico Lebègue* uni ex discipulis suis codicis conferendi negotium statim commisit, eaque ex opera, quam cum nuper ipse Parisios adirem retractavi, quam non relligiosus Cramer in transscribendo codice

*) Quod C. Mueller F. H. G. V, 1 p. XIV statuit Ioannem veteres historicos non excerpsisse ipsum sed excerptos ab Eustathio Epiphaniensi — qui quidem certo noverat Herodianum v. Euagr. H. E. V, 24 — in usus suos convertisse, firma argumenta ille nec attulit nec potuit afferre.

**) Valesius cum plus quam fere putant saeculi sui mori in transcribendo codice concesserit, ipse has Peiresciani libri particulas Caesaroduni nuper relegi, adiutus Wollenbergi quadam collatione haud indiligenti (cf. progr. gymn. Berol. Francogall. a. 1860, p. 17 sq.).

Digitized by Google

fuerit sane adparuit*). Idem adulescens doctissimus praeceptore suo iterum intercedente Suidianorum quae huc pertinent lemmatum discrepantiam ex optimo codice Parisino (A) diligenter exsignavit.

Ioannis igitur Antiocheni fragmentis cum quantum licuit iam sit provisum — Leidensis Suidae codicis (V) collationem faciendam humanissime curavit N. du Rieu V. Cl. — minus tamen illinc quam exspectari par erat manavit emolumenti. Quippe Ioannes cum contraxerit fere prolixam Herodiani narrationem, tum omnino in contexenda annorum illorum historia parum scite est versatus (cf. A. Koecher 'de Io. A. aetate fontibus auctoritate' diss. Bonn. a. 1871 p. 8 sq.). Praeterea ne ipsum quidem quo ille usus est Herodiani exemplum nostris multo fuit melius: quamquam enim in codicum dissensu saepius cum O quam cum altero genere facit, ea tamen vitia quae utrique generi communia sunt pleraque omnia iam Ioannes invenit. Unde sequitur plurimum corruptelae non per seros librarios Byzantinos, quos fere accusamus, esse illatum sed ipsis proximis post Herodianum saeculis irrepsisse; quibus quanto opere mediocre opusculum fuerit lectitatum et scriptores historiae Augustae testantur et Ammianus Marcellinus.**)

*) Cf. infra adpendix. Pauca illic et quae fere ad rem orthographicam spectent a nobis mutata reperies: Caroli enim Muelleri, qui tamen codicem ipsum denuo non contulerat, ratio qua libri corruptelas permultas ex Herodiano correxit, ab huius editionis consilio abhorruit.

**) De Ammiani studiis Herodianeis diligenter nuper exposuit E. Schneider 'quaest. Ammian.' (diss. Berol. a. 1879) p. 44 sq., dubia tamen is, ut fere in huiusmodi quaestionibus fit, certis miscens. Deinde fieri potest ut Dexippus, a quo in Chronicis nominatim multos scriptores excitatos esse testatur Eunapius (v. Dindorf hist. gr. min. I p. 172, 11), Herodianum notum habuerit. Equidem saltem Herodianum (VII, 10, 4) tangi putaverim his Dexippi verbis, Capit. Max. et Balb. 16, 4: 'Dexippus Balbinum [satis laudat et dicit forti animo militibus occurrisse atque interfectum, ut mortem non timeret,] quem omnibus disciplinis instructum fuisse dicit. Maximum vero negat eiusmodi virum fuisse qualem Graeci plerique dixerunt', quo de loco prorsus falsa scripsit Daendliker ap. Buedingerum 'Untersuchungen' t. III p. 262, Capitolinum ipsum, non Dexippum, hoc de Graecis scriptoribus iudicium fecisse adfirmans. Quo Dexippi iudicio num qui alius praeter Herodianum scriptor Graecus re vera conceptus fuerit sciri iam non potest: Arriani saltem de quo quispiam fortasse cogitaverit ne tempora quidem constitui possunt. Ceterum haec de Dexippo quaestio neque unius adnotatiunculae est et arcte coniuncta cum Zosimo. Quem operis initium ex Dexippo hausisse post Reitemeierum et Martinum 'de Zosimi

Digitized by Google

Quamquam ne serae quidem aetati displicuisse Herodianum argumento sunt cum Photius Zonaras*) Ioannes Tzetzes, tum eclogae variae. Ut s. XIV Macarius Chrysocephalus in *Ῥοδωνιὰν* suam quasdam Herodiani particulas recepit, quas cum Villoisoni (Anecd. t. II p. 10 sq.) diffiderem, ex ipso codice Marciano 452 rogatu meo exscripsit Basiner, maiore tamen labore quam fructu, vulgaris enim generis codice aliquo usus est Macarius. Idem Basiner in codice Neapolitano miscellaneo II C 32, s. XV fol. 190—195 sententiarum ex Herodiano derivatarum florilegium invenit. At paginam primam ad me missam cum examinarem, hoc quoque in eclogario tralaticiam exprimi scripturam intellexi laboremque inutilem cohibui. Nec dubitandum quin singulares quaedam Herodiani sententiae per alios eiusdem generis codices sparsae sint, qui tamen codices si ex Neapolitano illo atque ex Planudis Palatino 129**)

---

fontibus' Berol. a. 1866 homines docti hodie fere putant, in eo tantum dissentientes quod alteri praeter Dexippum interdum ab ipso Zosimo inspectum esse Herodianum censent, alteri lectionis Herodianeae vestigia ipsa quoque ad Dexippum revocant, qui scilicet et lectitaverit Herodianum et ipsa verba saepe retinuerit. Iam igitur ego ut Zosimo ipsi innotuisse Herodianum credam pauculorum quorundam locorum — velut I, 13 p. 18, 14 sq. Bk. coll. Herod. VII, 1; 3 — similitudine adduci non possum: rerum enim earumque notissimarum similitudo quid mirum quod etiam verborum quandam fallacem similitudinem procreavit? Deinde ne ipsa quidem illa quae de ratione Dexippum inter et Zosimum intercedente hodie obtinet opinio ab omni tuta est dubitatione: de Balbini certe Maximique exitu non solum ab Herodiano verum etiam a Dexippo (ap. Capit. l. d.) adeo discrepat Zosimus (I, 16), ut illic saltem ne hunc quidem secutus esse possit. Itemque quod Zosimus I, 16 ambos Gordianos *βίᾳ χειμῶνος ἐν τῷ πλεῖν* exstinctos esse refert, contra Dexippus in Africa interfectos (Iul. Capit. Max. et Balb. 16, 6 coll. Maxim. iun. 6), ridicule prorsus ut haec inter se conciliarent laboraverunt olim Spanhemius nuper Martinus. Itaque equidem Zosimum omnino mittendum puto, donec accuratius quam adhuc factum de eo quaesitum fuerit.

*) Zonaras inde a Severo Alexandro usus Herodiano est et quidem ipso — id quod non recte negavit A. Schmidt ap. Dindorfium t. VI p. LI, — fontem tamen alium admiscuit.

**) Codicem Planudis Parisinum 1409 (cf. H. Haupt Herm. t. XIV p. 46 sq.) inspexi quidem sed ne totum perlegerem et temporis angustiae obstiterunt et difficilis libri scriptura. Quo gratiores mihi acciderunt datae ad me nuper K. K. Muelleri Wirceburgensis litterae quibus Herodianea illum codicem non habere testatus est. Nec magis in Planudis codicibus Vaticanis (cf. Haupt ib. p. 444) et Laurentiano 30, 59 inesse videri Herodianea idem Mueller collegaque eius Haupt comiter mihi scripserunt. Unus tamen Herodiani locus (VII, 7, 1) quamvis immutatus in illis exstat, non agnitus is nec a Maio scr. vet. n. coll. t. II p. 233 nec a Dindorfio Dionis t. V p. 217, 25.

Digitized by Google

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Οἱ πλεῖστοι τῶν περὶ συγκομιδὴν ἱστορίας ἀσχοληθέντων
ἔργων τε πάλαι γεγονότων μνήμην ἀνανεώσασθαι σπουδασάν-
των, παιδείας κλέος ἄϊδιον μνώμενοι, ὡς ἂν μὴ σιωπήσαντες
λάθοιεν ἐς τὸν πολὺν ὅμιλον ἀριθμούμενοι, τῆς μὲν ἀληθείας
5 *ἐν ταῖς ἀφηγήσεσιν ὠλιγώρησαν, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐπεμελήθησαν*
φράσεώς τε καὶ εὐφωνίας, θαρροῦντες ὡς, εἴ τι καὶ μυθῶδες
λέγοιεν, τὸ μὲν ἡδὺ τῆς ἀκροάσεως αὐτοὶ καρπώσονται, τὸ
δ' ἀκριβὲς τῆς ἐξετάσεως οὐκ ἐλεγχθήσεται. εἰσὶ δ' οἳ πρὸς 2
ἔχθραν ἢ μῖσος τυράννων, κολακείαν τε ἢ τιμὴν βασιλέων
10 *πόλεώς τε καὶ ἰδιωτῶν, εὐτελῆ καὶ μικρὰ ἔργα λόγων ἀρετῇ*
δόξῃ παρέδοσαν τῆς ἀληθείας μείζονι. ἐγὼ δ' ἱστορίαν οὐ 3
παρ' ἄλλων ὑποδεξάμενος ἄγνωστόν τε καὶ ἀμάρτυρον, ὑπὸ
νεαρᾷ δὲ τῇ τῶν ἐντευξομένων μνήμῃ, μετὰ πάσης [ἀληθοῦς]
ἀκριβείας ἤθροισα ἐς συγγραφήν, οὐκ ἀτερπῆ τὴν γνῶσιν
15 *καὶ τοῖς ὕστερον ἔσεσθαι προσδοκήσας ἔργων μεγάλων τε καὶ*
πολλῶν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ γενομένων. εἰ γοῦν τις παραβάλοι 4
πάντα τὸν ἀπὸ τοῦ Σεβαστοῦ χρόνον, ἐξ οὗπερ ἡ Ῥωμαίων
δυναστεία μετέπεσεν ἐς μοναρχίαν, οὐκ ἂν εὕροι ἐν ἔτεσι

Inscribitur in Bal: *ἡρωδιανοῦ τῆς μετὰ μάρκον βασιλείας α'* (*βιβλίον πρῶτον* a, *λόγος πρῶτος* l), in V: *ἡρωδιανοῦ τῆς μετὰ μάρκον βασιλείας ἱστορίας α^του^*, in A: *ἡρωδιανοῦ ἱστοριῶν πρώτη*, in g inscriptio evanida ‖ 2. *ἔργων* O, *ἐνίων* a, *τῶν* l, in g vocabulum evanidum ‖ 3. *ὡς ἂν μὴ* Og, *ὅπως μὴ* a l ‖ 4. *ἐς* O, *εἰς* i ‖ *ἀκκούμενοι* l, in mg. m. 2 *ἀριθμούμενοι* ‖ 6. *φράσεως*] *τέρψεως* l. *φράσεώς τε g* in mg. a m. 2, quid in textu fuerit non liquet ‖ *μυθῶδες*] *ἀσθενὲς* l ‖ 7. 8. *τὸ δ' ⟨οὐκ⟩ ἀκριβὲς* coni. Steph ‖ 8. *ἐλεχθήσεται* AB, vitio frequenti ‖ 10. *πόλεων* vertit P ‖ *τε καὶ* om. l, *καὶ* om. Og ‖ *ἀρετῇ* i, *ἀρετῶν* O ‖ 11. *παρέδωκαν* i ‖ 12. *ὑποδεξάμενος* l (hoc vel *παραδ.* voluerat Reisk), *ἀποδ.* Oa, vulgo. in g prima littera evanida ‖ *ὑπὸ νεαρᾷ δὲ τῇ*] *νεαρὰν δ' ἐν τῇ* Reisk. latet fort. *ὑπόγνος* vocabulum, cf. p. 8, 15 ‖ 13. *ἀληθοῦς* in A omitti falso rettulit Irmisch. eiecit Bekk² ‖ 16. *χρόνῳ* om. l ‖ 17. *ἐξ*] *ἐφ'?** ‖ 18. *ἐς* Bekk² qui sic ubique, *εἰς* Oi

Digitized by Google

περί που διακοσίοις μέχρι τῶν Μάρκου καιρῶν οὔτε βασιλειῶν οὕτως ἐπαλλήλους διαδοχάς, οὔτε πολέμων ἐμφυλίων τε καὶ ξένων τύχας ποικίλας, ἐθνῶν τε κινήσεις καὶ πόλεων ἁλώσεις τῶν τε ἐν τῇ ἡμεδαπῇ καὶ ἐν πολλοῖς βαρβάροις, γῆς τε σεισμοὺς καὶ ἀέρων φθοράς, τυράννων τε καὶ βασιλέων βίους παραδόξους, πρότερον ἢ σπανίως ἢ μηδ' ὅλως μνημονευθέντας· ὧν οἱ μὲν ἐπιμηκεστέραν ἔσχον τὴν ἀρχήν, οἱ δὲ πρόσκαιρον τὴν δυναστείαν· εἰσὶ δ' οἳ μέχρι προσηγορίας καὶ τιμῆς ἐφημέρου μόνης ἐλθόντες εὐθέως κατελύθησαν. μερισθεῖσα γὰρ ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ ἐν ἔτεσιν ἑξήκοντα ἐς πλείους δυνάστας ἢ ὁ χρόνος ἀπῄτει, πολλὰ καὶ ποικίλα ἤνεγκε καὶ θαύματος ἄξια. τούτων γὰρ οἱ μὲν τὴν ἡλικίαν πρεσβύτεροι διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πραγμάτων ἐπιμελέστερον ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ὑπηκόων ἦρξαν, οἱ δὲ κομιδῇ νέοι ῥᾳθυμότερον βιώσαντες πολλὰ ἐκαινοτόμησαν· διόπερ εἰκότως ἐν ἡλικίαις τε καὶ ἐξουσίαις διαφόροις οὐχ ὅμοια γέγονε τὰ ἐπιτηδεύματα. ὡς δ' ἕκαστα τούτων πέπρακται, κατὰ χρόνους καὶ δυναστείας διηγήσομαι.

2 τῷ βασιλεύοντι Μάρκῳ θυγατέρες μὲν ἐγένοντο πλείους, ἄρρενες δὲ δύο. τῶν δὲ ἀρρένων τούτων ὁ μὲν ἕτερος κομιδῇ νέος τὸν βίον μετήλλαξε (Βηρίσσιμος δ' ἦν ὄνομα αὐτῷ), τὸν δὲ περιόντα Κόμοδόν τε καλούμενον ὁ πατὴρ μετὰ πάσης ἐπιμελείας ἀνεθρέψατο, πάντοθεν τοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐπὶ λόγοις δοκιμωτάτους ἐπὶ συντάξεσιν οὐκ εὐκαταφρονήτοις καλῶν, ὅπως συνόντες ἀεὶ παιδεύοιεν αὐτῷ τὸν υἱόν.

2 τάς τε θυγατέρας ἐν ὥρᾳ γενομένας ἐξέδοτο ἀνδράσι τῆς συγκλήτου βουλῆς τοῖς ἀρίστοις, οὐ τοὺς γένους μακραῖς διαδοχαῖς εὐπατρίδας, οὐδὲ τοὺς πλούτου περιβολαῖς λαμπρούς, κοσμίους δὲ τὸν τρόπον καὶ σώφρονας τὸν βίον γαμβροὺς

1. *βασιλειῶν*] *βασιλέων* l, *βασσιλειῶν* g, qui in mg. a m. 2: *βασιλειῶν* ‖ 5. *φορὰς* a ‖ *τε καὶ*] *δὲ καὶ* l ‖ 6. *ἢ* ante *σπαν.* om. l ‖ *μηδ'* Boecler, *μήθ'* libri ‖ 7. *ἐπιμηκεστέραν* Steph, *ἐπιμηκέστερον* Oag, *ἐπιεικέστερον* l ‖ 8. *τὴν δυναστείαν* molesta ‖ *μέχρις* B ‖ 11. *ἑς* Bekk², *εἰς* Oag, om. l ‖ *δυνάστας* OPgl, *δυναστείας* a, vulgo ‖ 12. *τούτων* O, *οὕτω* i ‖ 13. *διὰ τὴν ἐμπειρίαν* O, *τῇ ἐμπειρίᾳ* i ‖ 14. *τε* om. l ‖ *κομιδῇ* fort. illatum ex vs. 20 ‖ 16. *ἐξουσίαις*] exspectabam *προαιρέσεσι* vel tale quid ‖ 17. *πέπρακται* i, *γέγονε* O ‖ 19. *βασιλεύοντι*] cf. Sievers Philol. t. 26 p. 34 ‖ 21. *δ'* i, *δὲ* O ‖ 22. *κόμοδον* Ogl, const., *κόμμοδον* a, vulgo ‖ *τε* om. i ‖ 23. *πάσης* Schottus, *τῆς πάσης* A, *τῆς ἄλλης* BVi, *πολλῆς* Steph et Reisk ‖ *ἐθρέψατο, ἀν* sup. vs. a m. 1, ut vid., A ‖ 25. *αὐτῷ* om. l

Digitized by Google

αὐτῷ γενέσθαι θέλων· ταῦτα γὰρ μόνα ἀίδια καὶ ἀναφαίρετα ἡγεῖτο κτήματα.

ἀρετῆς δὲ πάσης ἔμελεν αὐτῷ, λόγων τε ἀρχαιότητος 3
ἦν ἐραστής, ὡς μηδενὸς μήτε Ῥωμαίων μήτε Ἑλλήνων ἀπο-
λείπεσθαι· δηλοῖ δὲ ὅσα καὶ ἐς ἡμᾶς ἦλθεν ἢ λεχθέντα πρὸς
αὐτοῦ ἢ γραφέντα. παρεῖχε δὲ καὶ τοῖς ἀρχομένοις ἑαυτὸν 4
ἐπιεικῆ καὶ μέτριον βασιλέα, τούς τε προσιόντας δεξιούμενος
κωλύων τε τοὺς περὶ αὐτὸν δορυφόρους ἀποσοβεῖν τοὺς ἐν-
τυγχάνοντας. μόνος τε βασιλέων φιλοσοφίαν οὐ λόγοις οὐδὲ
δογμάτων γνώσεσι, σεμνῷ δ' ἤθει καὶ σώφρονι βίῳ ἐπιστώ-
σατο. πολύ τε πλῆθος ἀνδρῶν σοφῶν ἤνεγκε τῶν ἐκείνου
καιρῶν ἡ φορά· φιλεῖ γάρ πως ἀεὶ τὸ ὑπήκοον ζήλῳ τῆς τοῦ
ἄρχοντος γνώμης βιοῦν.

ὅσα μὲν οὖν ἐκείνῳ πέπρακται ἀνδρεῖα καὶ σώφρονα, 5
στρατηγικὴν ἢ πολιτικὴν ἀρετὴν ἔχοντα, πρός τε τοὺς τὰ
ἀρκτῷα τῆς γῆς [ἔθνη βάρβαρα] κατοικοῦντας πρός τε τοὺς
ὑπὸ ταῖς ἀνατολαῖς ποιουμένους τὸν βίον, πολλοῖς καὶ σοφοῖς
ἀνδράσι συγγέγραπται. ἃ δὲ μετὰ τὴν Μάρκου τελευτὴν
παρὰ πάντα τὸν ἐμαυτοῦ βίον εἶδόν τε καὶ ἤκουσα, ἔστι δ'
ὧν καὶ πείρᾳ μετέσχον ἐν βασιλικαῖς ἢ δημοσίαις ὑπηρεσίαις
γενόμενος, ταῦτα συνέγραψα.

γηραιὸν ὄντα Μᾶρκον, καὶ μὴ μόνον ὑφ' ἡλικίας ἀλλὰ 3
⟨καὶ⟩ καμάτοις τε καὶ φροντίσι τετρυχωμένον, διατρίβοντα
[τε] ἐν Παίοσι νόσος χαλεπὴ καταλαμβάνει. ἐπεὶ δὲ αὐτῷ
τὰς πρὸς σωτηρίαν ἐλπίδας φαύλως ἔχειν ὑπώπτευεν, ἑώρα
τε τὸν παῖδα τῆς μειρακίων ἡλικίας ἀρχόμενον ἐπιβαίνειν,
δεδιὼς μὴ νεότης ἀκμάζουσα καὶ ἐν ὀρφανίᾳ ἐξουσίαν αὐτο-

---

1. αὐτοῦ l ‖ ἀίδια Nauck Mél. Gréco-Rom. t. II p. 218, ψυχῆς ἴδια libri. possis etiam τὰ γὰρ ψυχῆς μόνα ἀίδια καὶ ‖ 4. μηδὲ ἑλλήνων O ‖ 5. εἰς libri ‖ παρ' αὐτοῦ l ‖ 10. σώφρονι βίῳ O, βίῳ σώφρονι i ‖ 11. 12. ἤνεγκεν ἡ τῶν ἐκ. καιρῶν φορά i ‖ 12. φιλεῖ—13. βιοῦν hab. Macarius. ceterum γνώμη adscriptum in BVgl ‖ 14. οὖν om. l ‖ 15. στρατηγικὴν — ἔχοντα deleverim ‖ ⟨καὶ ὅσα⟩ πρός τε vertit P (Steph) ‖ 16. ἔθνη βάρβαρα del. Reiskius. μέρη βαρβάρους coni. Steph, ἤθη pro ἔθνη coni. Faber epist. t. I (Salmurii a. 1659) p. 256 ‖ 17. ὑπὸ i, ἐπὶ V, ἀπὸ B. ἀπὸ τῶν ταῖς ἀνατολαῖς μερῶν ποιούμ. A ‖ καὶ] τε καὶ A ‖ 19. δ' i, δὲ O ‖ 23. ⟨καὶ⟩ καμάτοις Reisk ‖ 24. τε omisi cum P ‖ κατελάμβανεν, α sup. ε et ει sup. εν a m. 1, ut vid., A, perculit P, bene ‖ 25. σωτηρία BV ‖ 27. καὶ ἐν] ἐν l

Digitized by Google

κράτυρα καὶ ἀκώλυτον προσλαβοῦσα μαθημάτων μὲν καλῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων ἀφνειάσῃ, μέθαις δὲ καὶ κραιπάλαις ἐπιδῷ ἑαυτήν (ῥᾷστα γὰρ αἱ τῶν νέων ψυχαὶ ἐς ἡδονὰς ἐξολισθαί-
2 νουσαι ἀπὸ τῶν παιδείας καλῶν μετοχετεύονται), οἷα δὴ ἄνδρα πολυίστορα μάλιστα ἐτάραττε μνήμη τῶν ἐν νεότητι βασι- 5
λείαν παραλαβόντων, τοῦτο μὲν Διονυσίου τοῦ Σικελιωτῶν τυράννου, ὃς ὑπὸ τῆς ἄγαν ἀκρασίας καινὰς ἡδονὰς ἐπὶ μεγίστοις μισθοῖς ἐθηρᾶτο, τοῦτο δὲ αἱ τῶν Ἀλεξάνδρου διαδόχων ἐς τοὺς ὑπηκόους ὕβρεις τε καὶ βίαι, δι' ὧν τὴν ἐκείνου ἀρ-
3 χὴν κατῄσχυναν, Πτολεμαῖος μὲν καὶ μέχρις ἀδελφῆς ἰδίας 10
ἔρωτος προχωρήσας παρά τε τοὺς Μακεδόνων καὶ Ἑλλήνων νόμους, Ἀντίγονος δὲ Διόνυσον πάντα μιμούμενος, καὶ κιττὸν μὲν περιτιθεὶς τῇ κεφαλῇ ἀντὶ κανσίας καὶ διαδήματος Μα-
4 κεδονικοῦ, θύρσον δὲ ἀντὶ σκήπτρου φέρων· ἔτι δὲ καὶ μᾶλλον αὐτὸν ἐλύπει τὰ μὴ πρὸ πολλοῦ ἀλλ' ὑπόγυον ἔχοντα 15
τὴν μνήμην, τά τε Νέρωνι πεπραγμένα, ὃς ἐχώρησε μέχρι μητρῴου φόνου παρεῖχέ τε τοῖς δήμοις ἑαυτὸν καταγέλαστον θέαμα, τά τε Δομετιανῷ τετολμημένα, τῆς ἐσχάτης ὠμότη-
5 τος οὐδὲν ἀπολείποντα· τοιαύτας δὴ τυραννίδος εἰκόνας ὑποτυπούμενος ἐδεδίει τε καὶ ἤλπιζεν. οὐ μετρίως δ' αὐτὸν 20
ἐτάραττον καὶ οἱ Γερμανοὶ γειτνιῶντες, οὓς οὐδέπω πάντας ἐκεχείρωτο, ἀλλὰ τοὺς μὲν πειθοῖ ἐς συμμαχίαν προσηγάγετο, τῶν δὲ καὶ κρατήσας ἦν τοῖς ὅπλοις· ἦσαν δέ τινες οἳ διαδράντες πρὸς τὸ παρὸν ἀνεκεχωρήκεσαν δέει τῆς παρουσίας τοιούτου βασιλέως. ὑπώπτευεν οὖν μὴ τῆς ἡλικίας τοῦ μει- 25

---

1. in mg. 1^2 adscriptum *ὡραῖον*. et sic saepius, in g quoque ‖ 3. *ῥᾷστα* — 4. *μετοχετεύονται* habet Macar. ceterum in Bl^2 adscriptum in mg. *γνώμη* ‖ 3. 9. *εἰς* libri ‖ 3. malim *ἐξολισθάνουσαι*, et ita deinceps ‖ 6. *Σικελιωτῶν**, *Siciliae tyranni* P, *σικελιώτου* Oi ‖ 7. *ὑπὸ* Nauck p. 220, *ἀπὸ* libri ‖ *ἄγαν* om. O ‖ *καινὰς* om. a, hab. OPgl, addiditque 'ex vet.' suo Steph ‖ 10. *Πτολεμαῖος* — 12. *νόμους* hab. Macar. ‖ 10. *μέχρι* ⟨*τοῦ τῆς*⟩ *ἀδ.* coni. Steph ‖ *ἰδίας* i Macar., *γνησίας* O. in l post *ἰδίας* rasura plurium litt. ‖ 12. *Ἀντίγονος*] *Ἀντίοχος* Meineke ann. phil. t. 87 (a. 1863) p. 382 Epiphanen intellegens. ad Demetrium Poliorceten haec refert Droysen Hellen. t. II^2, 1 p. 316, 5 ‖ *πάντα* om. P, ⟨*ἐς*⟩ *πάντα* vel *Διονύσου πάντα* coni. Reisk ‖ *κισσὸν* libri ‖ 13. *καὶ διαδ. Μακεδ.* del. Meineke l. d. ‖ 15. participium velut *γενόμενα* post *πολλοῦ* supplebat Steph ‖ 20. *ἤλπιζεν*] *ἀπήλπιζεν*?* ni males *ἤλπιζεν* ⟨*ὅμοια*⟩ coll. VIII, 1, 6 ‖ 21. *πάντας*] *plane* P: *πάντως* ‖ 23. *τοὺς δὲ κρατήσας* O ‖ *δὲ* ⟨*καί*⟩ *τινες* Reisk ‖ *οἳ διαδράντες* (hoc vocab. fort. recte) om. A ‖ 24. *πρός τε τὸ παρὸν* O ‖ *ἀνακεχ.* libri

Digitized by Google

ρακίου καταφρονήσαντες ἐπιθῶνται αὐτῷ· ἐρᾷ γὰρ τὸ βάρβαρον καὶ ἐπὶ ταῖς τυχούσαις ἀφορμαῖς ῥᾷστα κινούμενον. κυμαίνουσαν οὖν ἔχων τοσαύταις φροντίσι τὴν ψυχήν, συγ- 4
καλέσας τοὺς φίλους ὅσοι τε παρῆσαν τῶν συγγενῶν, καὶ τὸν
παῖδα παραστησάμενος, ἐπειδὴ πάντες συνῆλθον, ἡσυχῇ τοῦ
σκίμποδος κουφίσας ἑαυτὸν τοιούτων λόγων ἤρξατο.

"Ἄχθεσθαι μὲν ὑμᾶς ἐφ' οἷς ὁρᾶτέ με διακείμενον, θαυ- 2
μαστὸν οὐδέν· φύσει τε γὰρ τὸ ἀνθρώπινον ἐλεεινὸν ἐν ταῖς
τῶν ὁμοφύλων συμφοραῖς, τά τε δεινὰ ὑπ' ὄψιν πεσόντα
οἰκτον προκαλεῖται μείζονα. ἐμοὶ δέ τι καὶ πλέον ὑπάρχειν
παρ' ὑμῶν οἶμαι· ἐκ γὰρ ὧν αὐτὸς διάκειμαι πρὸς ὑμᾶς,
ἀμοιβαίαν εὔνοιαν εἰκότως ἤλπικα. νῦν δὲ καιρὸς εὔκαιρος 3
ἐμοί τε αἰσθέσθαι μὴ μάτην ἐς ὑμᾶς τοσούτου χρόνου τιμήν
τε καὶ σπουδὴν κατατεθεῖσθαι, ὑμῖν τε ἀποδοῦναι χάριν, δεί-
ξασιν ὅτι ὑπὲρ ὧν ἐτύγχετε οὐκ ἀμνημονεῖτε. ὁρᾶτε δή μοι
τὸν υἱόν, ὃν αὐτοὶ ἀνεθρέψασθε, ἄρτι τῆς μειρακίων ἡλικίας
ἐπιβαίνοντα καὶ δεόμενον ὥσπερ ἐν χειμῶνι καὶ ζάλῃ τῶν
κυβερνησόντων, μή ποι φερόμενος ὑπ' ἀτελοῦς τῆς τῶν δεόν-
των ἐμπειρίας ἐς φαῦλα ἐπιτηδεύματα προσαραχθῇ. γένεσθε 4
δὴ οὖν αὐτῷ ὑμεῖς ἀνθ' ἑνὸς ἐμοῦ πατέρες πολλοί, περιέπον-
τές τε καὶ τὰ ἄριστα συμβουλεύοντες. οὔτε γὰρ χρημάτων
πλῆθος οὐδὲν αὔταρκες πρὸς τυραννίδος ἀκρασίαν, οὔτε
δορυφόρων φρουρὰ ἱκανὴ ῥύεσθαι τὸν ἄρχοντα, εἰ μὴ προσ-
υπάρχοι ἡ τῶν ὑπηκόων εὔνοια. μάλιστα δὲ ἐκεῖνοι ἐς ἀρχῆς 5
μῆκος ἀκινδύνως ἤλασαν, ὅσοι μὴ φόβον ἐξ ὠμότητος, πύ-
θον δὲ τῆς αὐτῶν χρηστότητος ταῖς τῶν ἀρχομένων ψυχαῖς
ἐνέσταξαν. οὐ γὰρ οἱ ἐξ ἀνάγκης δουλεύοντες ἀλλ' οἱ μετὰ
πειθοῦς ὑπακούοντες ἀνύποπτα καὶ ἔξω κολακείας προσποιή-

---

1. ἐπιθῶνται om. l. *arma resumerent* P: πάλιν ἐπιθ. (Steph) ‖ γὰρ a, δὲ Ogl. ceterum γνώμη adscriptum in mg. BV ‖ 2. ῥᾷστα om. P, bene ‖ κινούμενον O, κινεῖσθαι i, vulgo ‖ 3. οὖν] μὲν οὖν A ‖ 3. 4. συγκ. τε τοὺς O ‖ 5. ante τοῦ praepositionem desidero ‖ 8. τε] Δὲ A ‖ 10. προσκαλεῖται O ‖ 13. εἰς Ogl, πρὸς a, vulgo ‖ 15. ὅτι ὑπὲρ] ὅτιπερ coni. Steph ‖ 16. ἀνεθρέψατε A ‖ ἄρτι om. O ‖ 18. μή ποι] μήπου A ‖ 19. 24. εἰς libri ‖ 19. προσαρραχθῇ a ‖ 20. ἐμοῦ om. A ‖ 21. οὔτε — p. 10, 4 ἐξουσίας hab. Macar. ‖ 22. ἀκρασίαν corruptum. ἀσφάλειαν Gedike, ἀκηρασίαν dubitanter Nauck Mél. Gr.-R. II p. 220, 3 ‖ 23. ⟨οὐδεμία⟩ ἱκανὴ?* ‖ 23. 24. προσυπάρχοι Faber, προυπάρχοι Ai, προυπάρχει BVMacar. ‖ 25. post μῆκος 3—4 litt. ras. in g ‖ 26. δὲ ⟨ἐκ⟩ τῆς αὐτῶν χρηστότητος (sic) ex P coni. Steph ‖ 28. ἀνύποπτα] ἀνύποπτοι a, vulgo. vocabulum h. l.

Digitized by Google

του δρῶντές τε καὶ πάσχοντες διατελοῦσι, καὶ οὐδέ ποτε
6 *ἀφηνιάζουσιν, ἢν μὴ βίᾳ καὶ ὕβρει ἐπὶ τοῦτο ἀχθῶσι. χαλεπὸν δὲ μετριάσαι τε καὶ ὅρον ἐπιθεῖναι ἐπιθυμίαις ὑπηρετούσης ἐξουσίας. τοιαῦτα δὴ συμβουλεύοντες αὐτῷ, καὶ ὧν ἀκούει παρὼν ὑπομιμνήσκοντες, ὑμῖν τε αὐτοῖς καὶ πᾶσιν* 5
ἄριστον ἀποδείξετε βασιλέα, τῇ τε ἐμῇ μνήμῃ χαριεῖσθε τὰ μέγιστα, οὕτω τε μόνως ἀίδιον αὐτὴν ποιῆσαι δυνήσεσθε."
7 *τοσαῦτα εἰπόντα τὸν Μᾶρκον ἐπιπεσοῦσα λιποθυμία κατεσίγασεν· ὑπὸ δὲ ἀσθενείας τε καὶ ἀθυμίας αὖθις ὑπτίαζεν. οἵκτος δὲ πάντας ἐλάμβανε τοὺς παρόντας, ὡς μηδὲ* 10
κατασχόντας αὐτῶν τινὰς ἐς οἰμωγὴν ἀναβοῆσαι. ὃ μὲν οὖν νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἐπιβιώσας μιᾶς ἀνεπαύσατο, πόθον τε τοῖς καθ' αὑτὸν ἀνθρώποις ἐγκαταλιπὼν ἀρετῆς τε ἀίδιον
8 *μνήμην ἐς τὸν ἐσόμενον αἰῶνα. τελευτήσαντος δὲ Μάρκου, ἐπειδὴ διεφοίτησεν ἡ φήμη, πᾶν τε τὸ παρὸν στρατιωτικὸν* 15
καὶ τὸ δημῶδες πλῆθος ὁμοίως πένθει κατείχετο, οὐδέ τις ἦν ἀνθρώπων τῶν ὑπὸ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ὃς ἀδακρυτὶ τοιαύτην ἀγγελίαν ἐδέχετο· πάντες δ' ὥσπερ ἐκ μιᾶς φωνῆς, 20
οἳ μὲν πατέρα χρηστόν, οἳ δ' ἀγαθὸν βασιλέα, γενναῖον δὲ ἕτεροι στρατηγόν, οἳ δὲ σώφρονα καὶ κόσμιον ἄρχοντα ἀν-
εκάλουν, καὶ οὐδεὶς ἐψεύδετο.
5 *ὀλίγων δὲ διελθουσῶν ἡμερῶν, ἐν ὅσαις περὶ τὴν κηδείαν τοῦ πατρὸς τὸν υἱὸν ἀπησχόλουν, ἔδυξε τοῖς φίλοις προαγαγεῖν τὸ μειράκιον ἐς τὸ στρατόπεδον, ὡς ἂν διαλεχθείη τε τοῖς στρατιώταις, καὶ χρήματα δωρησάμενος, ὡς ἔθος* 25
ἐστὶ τοῖς βασιλείαν διαδεχομένοις, μεγαλόφρονι ἐπιδόσει οἰκειώ-

---

delendum puto, et post *πάσχοντες* (p. 10, 1) inscrenda *ἀνεκτὰ πιστοὶ* vel sim. (*ἀνεκτὰ ἔπαθον* Thuc. VII, 77, 4) ‖ 1. *διατελοῦσι* A V Macar., *-σιν* Bi. *διὰ τέλους, οὐδέποτε* Reisk ‖ *καὶ* ante *οὐδέ* om. i ‖ 2. *καὶ*] *κἂν* B, *κἄν* V ‖ *τοῦτο* O, et g corr., *τούτῳ* ag[1] l ‖ *ταχθῶσι* V ‖ 2. *χαλεπὸν*—4. *ἐξουσίας* hab. cod. Palat. 129 (cf. Haupt Herm. t. XIV p. 58 sq., Müller mus. Rhen. t. XXXVI p. 145 sq.) fol. 31[b] ‖ 3. *μετριάσαι* Bekk[2], *μετρῆσαι* libri ‖ *τε*] *τι* O ‖ 4. *δὴ* Ogl, *δὲ* a ‖ 5. *παρὼν*] *παρ' ὧν* A B ‖ *πᾶσιν*] *reliquis omnibus* P ‖ 7. *τε*] *γὰρ?* quam scilicet* P ‖ 8. *τοσαῦτα*] *talia* P ‖ *λιποθυμία* Bekk[2], *λειπ.* libri ‖ 9. *τε* om. i ‖ 11. *τινὰς αὐτῶν* i ‖ 11. 14. *εἰς* libri ‖ 13. *κατ' αὐτὸν* A ‖ *ἀπολιπὼν* A ‖ *τε* om. a ‖ 16. *οὐδέ τις*—18. *ἐδέχετο* om. l ‖ 17. *τῶν* om. O ‖ 18. ante *τοιαύτην* 2—3 litt. ras. in g ‖ 19 *δ'*] *δὲ* l ‖ 22. *ὅσαις*] imo *αἷς* ‖ 24. *προαγαγεῖν* gl et Reisk, *προσαγαγεῖν* Oa ‖ *ἐς* O, *εἰς* i ‖ *ἂν* om. i ‖ 25. *τε* om. O ‖ *δωρησάμενος* O, *-ον* i

Digitized by Google

σηται τὸ στράτευμα. παρηγγέλθη τε δὴ πᾶσιν ἐλθεῖν ἐς τὸ 2
εἰωθὸς πεδίον [αὐτοὺς ὑποδέχεσθαι]. προελθὼν δὲ ὁ Κόμο-
δος τάς τε βασιλείους θυσίας ἐπετέλει, καὶ βήματος αὐτῷ ἐς
ὕψος ἀρθέντος ἐν μέσῳ τῷ στρατοπέδῳ ἀνελθὼν ἐπ' αὐτό,
καὶ περιστησάμενος τοὺς πατρῴους φίλους (πολλοὶ δὲ καὶ
λόγιοι παρῆσαν αὐτῷ), ἔλεξε τοιάδε.

"κοινὴν εἶναί μοι πρὸς ὑμᾶς τὴν ἐπὶ τοῖς καταλαβοῦσιν 3
ἀληθόνα, καὶ μηδέν τι ἧττον ὑμᾶς ἐμοῦ δυσφορεῖν, ἐμαυ-
τὸν ἀκριβῶς πέπεικα. οὐδὲ γὰρ περιόντος μοι τοῦ πατρὸς
πλεονεκτεῖν ὑμῶν ἠξίουν. ἐκεῖνος γὰρ πάντας ὑμᾶς ὡς ἐμὲ
ἠγάπα. ἔχαιρε γοῦν μᾶλλον συστρατιώτην με ἢ υἱὸν καλῶν·
τὴν μὲν γὰρ [προσηγορίαν] ἠγεῖτο φύσεως, τὴν δ' ἀρετῆς
κοινωνίαν. φέρων τέ με πολλάκις ἔτι νήπιον ὄντα ταῖς ὑμε-
τέραις ἐνεχείρισε πίστεσι. διόπερ καὶ ῥᾷστα πάσης εὐνοίας 4
μεθέξειν πρὸς ὑμῶν ἤλπικα, τῶν μὲν πρεσβυτέρων τροφεῖά
μοι ταῦτα ὀφειλόντων, τοὺς δ' ἡλικιώτας εἰκότως ἂν καὶ
συμφοιτητὰς τῶν ἐν ὅπλοις ἔργων ἀποκαλοίην· πάντας γὰρ
ἡμᾶς ὡς ἕνα ὁ πατὴρ ἐφίλει τε καὶ πᾶσαν ἀρετὴν ἐπαίδευεν.
ἔδωκε δὲ μετ' ἐκεῖνον ἐμὲ βασιλέα ἡ τύχη, οὐκ ἐπείσακτον, 5
ὥσπερ οἱ πρὸ ἐμοῦ προσκτήτῳ σεμνυνόμενοι ἀρχῇ, ἀλλὰ
μόνος τε ὑμῖν ἐγὼ ἐν τοῖς βασιλείοις ἀπεκυήθην, καὶ μὴ
πειραθέντα με ἰδιωτικῶν σπαργάνων ἅμα τῷ τῆς γαστρὸς
προελθεῖν ἡ βασίλειος ἐδέξατο πορφύρα, ὁμοῦ δέ με εἶδεν
ἥλιος ἄνθρωπον καὶ βασιλέα. εἰκότως ἂν οὖν ταῦτα λογιζό- 6
μενοι στέργοιτε οὐ δοθέντα ὑμῖν ἀλλὰ γεννηθέντα αὐτοκρά-
τορα. ὁ μὲν γὰρ πατὴρ ἐς οὐρανον ἀναπτὰς ὑπαδὸς ἤδη
καὶ σύνεδρός ἐστι θεῶν· ἡμῖν δὲ χρὴ μέλειν τῶν ἐν ἀνθρώ-

1. τε δή] δὴ om. A. an τε del.?* ‖ 1. 3. 26. εἰς libri ‖ 2. αὐτοὺς ὑποδέχεσθαι eieci. cf. VI, 3, 2: ἐξελθεῖν πάντας κελεύσας ἐς τὸ σύνηθες πεδίον ‖ προελθὼν iP, προσελθὼν O ‖ 3. βασιλείους] βασιλείας A ‖ 10. ὑμῶν om. l ‖ ἠξίουν corruptum puto. possis fort. ἐξῆν ‖ ὑμᾶς O, ἡμᾶς i P. cf. Nauck Mél. Gr.-R. II p. 221 ‖ ὡς ἐμὲ Nauck, ὡς ἕνα libri ‖ 11. ἔχαιρε γοῦν Bekk², ἔχαιρεν οὖν libri ‖ 12. προσηγορίαν del. Nauck l. d. ‖ τὴν δ'] τῆς δ' A ‖ 13. ἔτι om. i ‖ 16. δ' om. BV ‖ 17. ἀποκαλοίμην O ‖ πάντας — 18. ἐπαίδευεν interpolata puto ‖ 18. ἡμᾶς gP, et l¹ ex ὑμᾶς, ὑμᾶς Oa ‖ 19. ἐπίσακτον V ‖ 20. προσκτ. σεμν. ἀρχῇ glossema puto ‖ ⟨οὐδὲ⟩ vel ⟨καὶ⟩ προσκτ. σεμνυνόμενον ἀρχῇ coni. Steph ‖ προσκτήκτω (sic) B ‖ σεμνυνόμενοι O, -ον iP ‖ 21. ἐπεκυήθην V ‖ 23. ἐδέξατο BV, ὑπεδέξατο Ai ‖ πορφύρα O, ποφυρὶς i ‖ 23. ὁμοῦ—24. βασιλέα hab. cod. Pal. 129 fol. 31ᵇ ‖ 23. ὁμοῦ δὲ] simulque P, bene ‖ 24. ἄν quod tacite add. Steph, habet g ‖ 26. γὰρ] οὖν?* ‖ εἰς τὸν οὐρανὸν O

Digitized by Google

ποις καὶ τὰ ἐπὶ γῆς διοικεῖν. κατορθοῦν δὲ αὐτὰ καὶ βεβαιοῦν ὑμέτερον ἔργον, εἰ τά τε τοῦ πολέμου λείψανα μετὰ πάσης ἀνδρείας ἀπαλείψαιτε καὶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν μέχρις
7 ὠκεανοῦ προαγάγοιτε. ὑμῖν τε γὰρ ταῦτα δόξαν οἴσει, καὶ τὴν τοῦ κοινοῦ πατρὸς μνήμην χάρισιν ἀξίαις οὕτως ἀμείψεσθε· ὧν ἐπακούειν τε τῶν λεγομένων καὶ τὰ πραττόμενα ἐφορᾶν ἡγεῖσθε. εὐδαιμονοίημεν δ' ἂν τὰ δέοντα πράττοντες ὑπὸ τοιούτῳ μάρτυρι. καὶ τὰ μὲν πρότερον ὑμῖν ἀνδρείως κατορθωθέντα ἐς τὴν ἐκείνου σοφίαν τε καὶ στρατηγίαν τὴν ἀναφορὰν ἔχει· ὅσα δ' ἂν σὺν ἐμοὶ βασιλεῖ νέῳ προθύμως ἐπιδείξησθε, τούτων τὴν δόξαν πίστεώς τε ἀγαθῆς καὶ ἀν-
8 δρείας ἀποίσεσθε. τό τε ἐν ἡμῖν νέον σεμνότητος πληρώσετε τῇ τῶν ὑμετέρων ἔργων ἀνδραγαθίᾳ. τὸ βάρβαρον δὲ ἐν ἀρχῇ νέας ἡγεμονίας κολασθὲν οὔτε ἐς τὸ παρὸν καταθαρσήσει τῆς ⟨ἡμετέρας⟩ ἡλικίας [καταφρονῆσαν], τά τε μέλλοντα φοβήσεται δέει τῶν πεπειραμένων."

τοσαῦτα ὁ Κόμοδος εἰπὼν καὶ μεγαλοφρόνως δωρεαῖς χρημάτων οἰκειωσάμενος τὸ στρατιωτικόν, ἐς τὴν βασίλειον ἐπανῆλθεν αὐλήν.

6 ὀλίγου μὲν οὖν τινὸς χρόνου πάντα ἐπράττετο τῇ γνώμῃ τῶν πατρώων φίλων, οἳ πανημέριοι συνῆσαν αὐτῷ τὰ βέλτιστα συμβουλεύοντες, καὶ τοσοῦτον ἐνδιδόντες χρόνον ὅσον ἐνόμιζον αὐτάρκη πρὸς σώφρονα τοῦ σώματος ἐπιμέλειαν. παρεισδύντες δέ τινες τῶν ἐπὶ τῆς αὐλῆς οἰκετῶν διαφθείρειν ἐπειρῶντο νέον ἦθος βασιλέως, ὅσοι τε κόλακες τραπέζης, καὶ τὸ εὔδαιμον γαστρὶ καὶ τοῖς αἰσχίστοις μετροῦσιν, ὑπομιμνήσκοντες αὐτὸν τῆς ἐν Ῥώμῃ τρυφῆς, θεάματά τε

---

3. ἀνδρίας g ‖ ἀπαλείψαιτε Bekk, ἀπολήψετε O, ἀπαλείψετε gl, ἀπαλείψοιτε a ‖ 4. προαγάγοιτε iP, προσαγ. O ‖ 6. τε om. A ‖ 8. ἀνδρείως fort. spurium ‖ 9. 14. 18. εἰς libri ‖ 11. ἐπιδείξησθε Aag, ἐπιδείξεσθε V, ἐπεδείξεσθε (sic) B, ἐπιδείξασθε l ‖ τούτων] αὐτοῖ ?* ni malis τούτων ⟨αὐτοῖ⟩. *ea sunt vobis ipsis* P ‖ 11. 12. ἀνδρίας gl ‖ 13. ὑμετέρων ex ἡμετ. B[1] ‖ τό τε βάρβαρον ἐν i ‖ 14. κολασθὲν O, κωλυθὲν i, *repressa* P ‖ 14. 15. malim καταθαρρήσει ‖ 15. ἡμετέρας cum P add. Steph ‖ καταφρονῆσαν seclusi ‖ 17. μεγαλοφρόνως Irmisch, et Nauck p. 230, μεγαλοφρόνοις O, μεγαλόφροσι i, vulgo ‖ 25. *νέον ἦθος βασιλέως*] *iuvenis imperatoris indolem* P ‖ 26. γαστρὶ i, γάστριον O. Dem. de cor. § 366: τῇ γαστρὶ μετροῦντες καὶ τοῖς αἰσχίστοις τὴν εὐδαιμονίαν, unde malim ⟨τῇ⟩ γαστρὶ ‖ 27. ὑπομιμνήσκοντες a, ὑπεμίμνησκον Ogl et vetus Stephani. ceterum scabra totius enuntiati conformatio ‖ αὐτὸν] αὐτῷ l

Digitized by Google

καὶ ἀκούσματα τερπνὰ διηγούμενοι, τήν τε τῶν ἐπιτηδείων δαψίλειαν καταριθμοῦντες, διαβάλλοντές τε πᾶσαν τὴν ἐπὶ ταῖς ὄχθαις τοῦ Ἴστρου ὥραν μήτε ὀπώρας εὔφορον κρυεράν τε ἀεὶ καὶ συννεφῆ. "οὐ παύσῃ" δὲ ἔλεγον, "ὦ δέσποτα, 2
πηγνύμενόν τε καὶ ὀρυττόμενον πίνων ὕδωρ; ἄλλοι δὲ ἀπολαύσουσι πηγῶν τε θερμῶν καὶ ψυχροῦ νάματος ἀτμίδων τε καὶ ἀέρων, ὧν Ἰταλία μόνη εὔφορος;" τοιαῦτα δή τινα τῷ μειρακίῳ ὑποτυπούμενοι ἤγειρον αὐτοῦ τὰς ὀρέξεις ἐς τὴν ἡδονῶν ἐπιθυμίαν. αἰφνιδίως δὲ καλέσας τοὺς φίλους πο- 3
θεῖν ἔλεγε τὴν πατρίδα· ὁμολογεῖν δὲ τὰς αἰτίας τῆς αἰφνιδίου ὁρμῆς αἰδούμενος, δεδιέναι προσεποιεῖτο μή τις ἐκεῖ[σε] προκαταλάβοι τὴν βασίλειον ἑστίαν τῶν εὐπατριδῶν [πλουσίων], εἶθ' ὥσπερ ἐξ ὀχυρᾶς ἀκροπόλεως δύναμιν καὶ περιβολὴν συγκροτήσας ἐπιθῆται τῇ ἀρχῇ. αὐτάρκης δὲ ὁ δῆμος χορηγῆσαι πλῆθος ἐπιλέκτων νεανιῶν.

τοιαῦτά τινα προφασιζομένου τοῦ μειρακίου οἱ μὲν ἄλλοι 4
συνεστάλησάν τε τὴν ψυχήν, καὶ σκυθρωπαῖς ταῖς ὄψεσιν ἐς γῆν ἔνευσαν. Πομπηιανὸς δέ, ὃς πρεσβύτατός τε ἦν ἁπάντων καὶ κατ' ἐπιγαμίαν προσήκων αὐτῷ (συνῴκει γὰρ τῇ πρεσβυτάτῃ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Κομόδου) "ποθεῖν μέν σε" ἔφη, "τέκνον καὶ δέσποτα, τὴν πατρίδα εἰκός· καὶ γὰρ αὐτοὶ τῶν οἴκοι ὁμοίᾳ ἐπιθυμίᾳ ἑαλώκαμεν. ἀλλὰ τὰ ἐνταῦθα προυρ- 5
γαίτερα ὄντα καὶ μᾶλλον ἐπείγοντα ἐπέχει τὴν ἐπιθυμίαν. τῶν μὲν γὰρ ἐκεῖ[σε] καὶ ὕστερον ἐπὶ πλεῖστον αἰῶνα ἀπολαύσεις, ἐκεῖ τε ἡ Ῥώμη ὅπου ποτ' ἂν ὁ βασιλεὺς ᾖ. τὸν δὲ πόλεμον ἀτελῆ καταλιπεῖν μετὰ τοῦ ἀπρεποῦς καὶ ἐπισφαλές· θάρσος γὰρ ἐμβαλοῦμεν τοῖς βαρβάροις, οὐκ ἐπανόδου πόθον ἀλλὰ φυγὴν καὶ δέος ἡμῶν καταγνοῦσι. καλὸν δέ σοι χει- 6
ρωσαμένῳ πάντας αὐτούς, καὶ τὴν ὑπὸ τῇ ἄρκτῳ ἀρχὴν ὠκε-

---

2. τε] δὲ Reisk ‖ 3. τοῦ om. A ‖ 4. συνεφῆ BVa ‖ distinxit Bekk². cf. similia ap. Hauptium opusc. t. III p. 513 ‖ 5. τε om. l ‖ 8. 17. εἰς libri 8. 9. τὴν τῶν ἡδ. l ‖ 9. δὲ] itaque P, bene ‖ 11. 24. ἐκεῖ*, ἐκεῖσε libri ‖ 12. πλουσίων eieci. ⟨καὶ⟩ πλ. coni. Reisk, ⟨ἢ⟩ πλ. Irmisch ‖ 13. ⟨πλούτου⟩ περιβολὴν coni. Steph. mihi vocabulum ipsum corruptum videtur ‖ 14. ἐπιθῆται] ἐπιθῆτε B, ἐπιθεῖται a, unde ἐπιθεῖτο coni. Steph ‖ 15. ἐπιχορηγῆσαι A ‖ 18. ὃς om. A ‖ 23. καὶ μᾶλλον om. l ‖ ἐπείγοντα] ἐπίγονω (sic) l. καὶ μᾶλλον ἐπείγοντα verba προυργιαίτερα vocabuli interpretamentum esse putare noli ‖ 24. 25. ἀπολαύσεις, ⟨καὶ νῦν ἤδη ἀπολαύεις⟩. ἐκεῖσε γὰρ ἡ Ῥ. Reisk, non credo recte

Digitized by Google

ἀνῷ ὁρίσαντι, ἐπανελθεῖν οἴκαδε θριαμβεύοντί τε καὶ δεσμίους ἀπάγοντι καὶ αἰχμαλώτους βασιλεῖς τε καὶ σατράπας βαρβάρους. τούτοις γὰρ [καὶ] οἱ πρὸ σοῦ Ῥωμαῖοι μεγάλοι τε καὶ ἔνδοξοι γεγόνασι. δεδιέναι δέ σε οὐ χρὴ μή τις ἐκεῖ τοῖς πράγμασιν ἐπιθῆται. οἵ τε γὰρ ἄριστοι τῆς βουλῆς ἐνταῦθα σὺν σοί· ἥ τε στρατιωτικὴ δύναμις παροῦσα πᾶσα τῆς σῆς ἀρχῆς προασπίζει· ταμιεῖά τε χρημάτων βασιλικῶν ἐνταῦθα πάντα· ἥ τε τοῦ πατρὸς μνήμη αἰώνιόν σοι πίστιν καὶ εὔνοιαν παρὰ τῶν ἀρχομένων ἐβεβαίωσεν."

7 τοιαῦτά τινα ἐς προτροπὴν καὶ τὴν πρὸς τὰ κρείττονα ὁρμὴν ὁ Πομπηιανὸς εἰπὼν διέτρεψε πρὸς ὀλίγον τὸ μειράκιον· αἰδεσθεὶς γὰρ ὁ Κόμοδος τὰ λεχθέντα, οὐδέν τε οἷός τε ὢν εὐλόγως ἀποκρίνασθαι, τοὺς φίλους ἀπεπέμψατο, φήσας 8 ἀκριβέστερον καθ' αὑτὸν ἐπισκέψεσθαι τὸ πρακτέον. ἐγκειμένων δὲ τῶν περὶ αὐτὸν θεραπόντων οὐκέτι μὲν τοῖς φίλοις οὐδὲν ἐκοινώσατο, ἐκπέμψας δὲ γράμματα, καὶ διανείμας οἷς ἐδοκίμασε τῆς ὄχθης τοῦ Ἴστρου τὴν πρόνοιαν, προστάξας τε αὐτοῖς ἀνέχειν τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομάς, ἐπαγγέλλει τὴν ἔξοδον. οἳ μὲν οὖν διώκουν τὰ ἐγκεχειρισμένα· οἳ καὶ οὐ πολλῷ χρόνῳ πλείστους τῶν βαρβάρων ὅπλοις ἐχειρώσαντο, τοὺς δὲ ἐπὶ μεγάλαις συντάξεσιν ἐς φιλίαν ἐπηγάγοντο, ῥᾷστα 9 πείσαντες. φύσει γὰρ τὸ βάρβαρον φιλοχρήματον, καὶ κινδύνων καταφρονήσαντες ἢ δι' ἐπιδρομῆς καὶ ἐφόδου τὸ χρειῶδες πρὸς τὸν βίον πορίζονται, ἢ μεγάλων μισθῶν τὴν εἰρήνην ἀντικαταλλάττονται. ἅπερ ὁ Κόμοδος εἰδώς, καὶ τὸ ἀμέριμνον ἑλόμενος, ἀφειδῶς τε ἔχων χρημάτων, πάντα ἐδίδου τὰ αἰτούμενα.

7 τῆς δὲ ἐξόδου διαγγελθείσης κίνησις δὴ μεγίστη καταλαμβάνει τὸ στρατόπεδον, καὶ πάντες αὐτῷ συναπελθεῖν ἤθελον, ὡς ἀπαλλαγεῖεν μὲν τῆς ἐν τῇ πολεμίᾳ διατριβῆς, ἀπολαύσειαν δὲ τῆς ἐν Ῥώμῃ τρυφῆς. ἐπειδὴ δὲ διεφοίτησεν ἡ

---

1. ὁρίσαντι O, ὁρίσαντα i, vulgo ‖ 2. καὶ αἰχμαλώτους molesta ‖ 3. καὶ omisi cum OP ‖ 6. παροῦσα Ai, παρά σοῦ (sic) V, παρὰ σοῦ B ‖ 7. ταμιεῖά τε βασιλικὰ χρημάτων l ‖ 9. ἀρχομένων O, ἀρχόντων i P ‖ 10. τοιαῦτ' ἄττα A ‖ εἰς libri ‖ κρείττω A, bene ‖ 12. γὰρ i, δὲ O ‖ 14. ἐπισκέψεσθαι Steph, ἐπισκέψασθαι libri ‖ 18. ἐπαγγέλει BV, et sic saepe ‖ 22. φύσει — 25. ἀντικαταλλάσσονται habet Macarius ‖ 23. καταφρονήσαντος B ‖ 24. πρὸς τὸν βίον fort. spuria ‖ 25. ἀντικαταλλάσσονται libri ‖ 26. ἑλόμενος*, ὠνόμενος A, ὠνούμενος BVi, vulgo

Digitized by Google

φήμη ἄγγελοί τε ἦκον κηρύττοντες τὴν τοῦ βασιλέως ἄφιξιν, ὑπερήσθη τε ὁ Ῥωμαίων δῆμος καὶ χρηστὰς εἶχεν ἐλπίδας νέου αὐτοκράτορος ἐπιδημία, πατρῴζειν τὸ μειράκιον ἡγούμενοι. ἀνύσας δὲ τὴν ὁδοιπορίαν ὁ Κόμοδος μετὰ νεανικῆς 2
σπουδῆς, καὶ διαδραμὼν τὰς ἐν μέσῳ πόλεις, ὑποδεχθείς τε πανταχοῦ βασιλικῶς καὶ δήμοις ἑορτάζουσιν ἐπιφανείς, ἀσπαστός τε καὶ ποθεινὸς πᾶσιν ὤφθη. ὡς δὲ πλησίον ἐγένετο 3
τῆς Ῥώμης, πᾶσά τε ἡ σύγκλητος βουλὴ καὶ πανδημεὶ ὅσοι τὴν Ῥώμην κατῴκουν ἄνθρωποι, μὴ κατασχόντες αὐτῶν ἀλλ' ἕκαστος φθάσαι θέλων, δαφνηφόροι τε καὶ πάντα ἐπιφερόμενοι ἄνθη τότε ἀκμάζοντα, ὡς ἕκαστος οἷόστε ἦν, ποῤῥωτάτω τῆς πόλεως ὑπήντων, θεασόμενοι τὸν νέον καὶ εὐγενῆ βασιλέα. ἐπόθουν γὰρ αὐτὸν ἀληθεῖ ψυχῆς διαθέσει ἅτε παρ' 4
αὐτοῖς γεννηθέντα τε καὶ τραφέντα καὶ ἄνωθεν ἐκ τριγονίας βασιλέα τε καὶ εὐπατρίδην ὄντα Ῥωμαίων. τὸ μὲν γὰρ πρὸς πατρὸς αὐτῷ γένος ἐκ τῶν τῆς συγκλήτου βουλῆς ἐπισήμων ἦν· Φαυστῖνα δ' ἡ μήτηρ βασίλισσα ἐγεγένητο θυγάτηρ τε οὖσα Ἀντωνίνου τοῦ εὐσεβοῦς ἐπικληθέντος, καὶ Ἀδριανοῦ ἔγγονος κατὰ θηλυγονίαν, ἀνήνεγκε δὲ τὸ γένος αὖτη ἐπὶ Τραϊανὸν πρόπαππον.

γένους μὲν οὖν ὁ Κόμοδος οὕτως εἶχε, πρὸς δὲ τῇ τῆς 5
ἡλικίας ἀκμῇ καὶ τὴν ὄψιν ἦν ἀξιοθέατος σώματός τε συμμετρίᾳ καὶ κάλλει προσώπου μετ' ἀνδρείας. ὀφθαλμῶν τε γὰρ ἄρθμιαι καὶ πυρώδεις βολαί, κόμη τε φύσει ξανθὴ καὶ οὖλη, ὡς, εἴ ποτε φοιτῴη δι' ἡλίου, τοσοῦτον ἐκλάμπειν αὐτῷ πυροειδές τι ὡς τοὺς μὲν οἴεσθαι ῥίνημα χρυσοῦ προΐοντι ἐπιπάττεσθαι, τοὺς δὲ ἐκθειάζειν, λέγοντας αἴγλην τινὰ οὐράνιον περὶ τῇ κεφαλῇ συγγεγενῆσθαι αὐτῷ· ἴουλοί τε αὐτοῦ κατιόντες ταῖς παρειαῖς ἐπήνθουν. τοιοῦτον δὴ θεασάμενοι

---

2. 3. ἐλπίδας ⟨ἐπὶ τῇ⟩ νέου coni. Steph ‖ 3. πατρῴζειν ⟨ἄν⟩ coni. Markland ‖ 4—7. confuse dicta ‖ 5. ὑποδεχθείς BV ‖ 11. ἄνθη ⟨τὰ⟩ τότε?* ‖ ποῤῥωτάτω Reisk, πόῤῥω Oi, vulgo ‖ 14. τε om. l ‖ τριγωνίας V, τριγενείας, ω sup. ε et ϊ sup. ει a m. 1 ut vid., A ‖ 16. αὐτοῦ A ‖ 17. δ' O, δὲ i ‖ γεγένητο (γεγέννητο A) libri ‖ 18. ἀντωνίου Oa ‖ 19. ἔγγονος BV, ἔκγονος Ai ‖ κατὰ θηλυγονίαν] cf. Sievers Philol. t. 26 p. 36 sq. ‖ αὖτη i, αὐτὴ O ‖ 23. μετ' ἀνδρείας (ἀνδρίας ag) mihi dubia ‖ 24. ἀρθμίαι (ἄρθμιαι Bekk²) i, αἱθμίαι V, αἴθμίαι B, γλυκύτητες A. latet corruptela. an ἰθεῖαι?* ‖ 25. αὐτῷ] αὐτῆς?* ‖ 26. προσιόντι O ‖ ἐπιπάσεσθαι libri ‖ 28. περὶ τῇ κεφαλῇ Ogl, περὶ τὴν κεφαλὴν a, vulgo ‖ 29. θεασάμενοι non vertit P

6 τὸν βασιλέα οἱ Ῥωμαῖοι, εὐφημίαις τε παντοδαπαῖς καὶ στεφάνων καὶ ἀνθέων βολαῖς ὑπεδέχοντο. ὡς δ' ἐς τὴν Ῥώμην εἰσήλασεν, ἔς τε τοῦ Διὸς τὸ τέμενος καὶ τοὺς ἄλλους νεὼς ἀνελθὼν εὐθὺς τῇ τε συγκλήτῳ καὶ τοῖς ἐν Ῥώμῃ καταλειφθεῖσι στρατιώταις χαριστήρια ὁμολογήσας τῆς φυλαχθείσης πίστεως, ἐς τὴν βασίλειον αὐλὴν ἀνεχώρησεν.

8 χρόνου μὲν οὖν τινὸς ὀλίγων ἐτῶν τιμὴν πᾶσαν ἀπένεμε τοῖς πατρῴοις φίλοις, πάντα τε ἔπραττεν ἐκείνοις συμβούλοις χρώμενος. ἐπεὶ δὲ τὴν πρόνοιαν ἐνεχείρισε τῆς ἀρχῆς ἑαυτῷ, ἐπιστήσας τοῖς στρατοπέδοις Περέννιον, ἄνδρα τὸ μὲν γένος Ἰταλιώτην, στρατιωτικὸν δ' εἶναι δοκοῦντα (διὸ καὶ μάλιστα αὐτὸν ἔπαρχον ἐποίησε τῶν στρατοπέδων), τῇ τοῦ μειρακίου ἀποχρώμενος ἡλικίᾳ ἐκεῖνος εἴασεν αὐτὸν τρυφαῖς σχολάζοντα καὶ κραιπάλαις, τῆς τε φροντίδος [καὶ] τῶν βασιλείων κα-
2 μάτων ἀπῆγεν αὐτόν, πᾶσαν δὲ τὴν διοίκησιν τῆς ἀρχῆς αὐτὸς ἀνεδέξατο πλούτου τε ἀκρατήτῳ ἐπιθυμίᾳ καὶ τῶν μὲν προσκτωμένων ἀεὶ καταφρονήσει, τῶν δ' οὔπω παρόντων ἀπλήστῳ ἀντιποιήσει. τούς τε πατρῴους φίλους πρῶτος διαβάλλειν ἤρξατο, καὶ ὅσοι πλούσιοί τε ἦσαν καὶ εὐγενεῖς, τούτους ἐς ὑποψίαν ἄγων τὸ μειράκιον ἐφόβει, ὡς ἂν αὐτοὺς διαχρησάμενος ἀφορμὴν αὐτῷ παράσχοι καὶ ἐξουσίαν ἁρπάζειν τὰ ἐκείνων κτήματα.

3 μέχρι μὲν οὖν τινὸς ἐπεῖχε τὸν νεανίσκον ἥ τε τοῦ πατρὸς μνήμη καὶ ἡ πρὸς τοὺς φίλους αἰδώς. ἀλλὰ γάρ, ὥσπερ τινὸς [πονηρᾶς καὶ] βασκάνου τύχης ἀνατρεπούσης αὐτοῦ τὸ ἔτι

---

1. τε Vi, δὲ AB ‖ 2. 3. 6. 20. εἰς libri ‖ 4. τε ABi, cum V omisit Bekk. ceterum enuntiatum male conformatum est ‖ καταλειφθεῖσι] κατειλειφθεῖσι (sic) a, καταυλισθεῖσι codex Schotti ‖ 7. incipiunt Ioannis Antiocheni ex Herodiano eclogae ap. Cramerum An. Par. t. II p. 30, 28 (hinc ap. Muellerum FHG. t. IV p. 583). v. huius editionis adpendicem ‖ ὀλίγων ἐτῶν non habet Io(annes). an ὀλιγοετοῦς?* (χρ. πολυετοῦς V, 3, 2) ‖ 9. ἐνεχείρισε (hoc g quoque) τῆς ἀρχῆς ἑαυτῷ a, ἐνεχείρησε τ. ἀ. ἑαυτοῦ Ogl. ἑτέροις pro ἑαυτῷ ex P vel ἑαυτοῦ ⟨ἑτέροις⟩ coni. Stroth ‖ 10. περρένιον l ‖ 13. ἐκεῖνος δ' εἴασεν O. an ἐκεῖνος ἔπεισεν αὐτὸν τρυφαῖς σχολάζειν?* 'persuasit Commodo ut ipse deliciis vacaret' Lampr. Comm. 5, 3 ed. Peter ‖ 14. κραιπάλαις ⟨ἀπορρᾳθυμεῖν⟩ vel sim. Reisk ‖ καὶ seclusi ‖ 15. δὲ om. gl. αὐτόν. καὶ πᾶσαν τὴν a ‖ 16. ἀκρατήτῳ] ἀκροτάτη A, in mg. g²: γρ. ἐκρατεῖτο ‖ 18. πρῶτος non vertit P ‖ 19. ἦσαν om. l potuitque abesse ‖ 21. παράσχη A ‖ καὶ ἐξουσίαν et 22. κτήματα non habet Io. ‖ 25. πονηρᾶς καὶ om. Io., καὶ om. l ‖ τὸ ἔτι σῶφρον καὶ κόσμιον Reisk, τὴν ἔτι σώφρονα καὶ κόσμιον Oi, ubi φύσιν

Digitized by Google

σῶφρον καὶ κόσμιον, συνέβη τι τοιοῦτον. Λουκίλλα ἦν τῷ Κομόδῳ πρεσβυτάτη πάντων ἀδελφή. αὕτη πρότερον Λουκίῳ Βήρῳ αὐτοκράτορι συνῴκει, ὃν κοινωνὸν τῆς βασιλείας Μᾶρκος ποιησάμενος, ἐκδούς τε αὐτῷ τὴν θυγατέρα, δεσμὸν εὐνοίας ἐχυρώτατον τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιγαμίαν ἐποιήσατο. ἀλλ' ἐπεὶ συνέβη τὸν Λούκιον τελευτῆσαι, μενόντων τῇ Λουκίλλῃ τῶν τῆς βασιλείας συμβόλων Πομπηιανῷ ὁ πατὴρ ἐξέδοτο αὐτήν. οὐδὲν ἧττον μέντοι καὶ ὁ Κόμοδος ἐφύλαττε τὰς τιμὰς τῇ ἀδελφῇ· καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ βασιλείου θρόνου καθῆστο ἐν τοῖς θεάτροις, καὶ τὸ πῦρ προεπόμπευεν αὐτῆς. ἐπεὶ δὲ ὁ Κόμοδος γυναῖκα ἠγάγετο, Κρισπῖναν ὄνομα, ἀνάγκη τε ἐγένετο τὴν προεδρίαν ἀπονέμεσθαι τῇ τοῦ βασιλέως γυναικί, δυσφόρως τοῦτο φέρουσα ἡ Λουκίλλα, καὶ τὴν ἐκείνης τιμὴν ἑαυτῆς ὕβριν νομίζουσα, τὸν μὲν ἑαυτῆς ἄνδρα Πομπηιανὸν εἰδυῖα ἀγαπῶντα τὸν Κόμοδον, οὐδὲν αὐτῷ περὶ ἐπιθέσεως τῆς ἀρχῆς ἀνακοινοῦται, Κοδράτου δέ, νεανίσκου εὐγενοῦς τινὸς καὶ πλουσίου, ἐφ' οὗ καὶ λανθανούσῃ συνουσίᾳ διεβάλλετο, πεῖραν τῆς γνώμης λαμβάνουσα, περί τε τῆς προεδρίας συνεχῶς ἀπωδύρετο, καὶ κατ' ὀλίγον ἀνέπεισε τὸν νεανίσκον ὀλέθρια βουλεύσασθαι αὐτῷ τε καὶ πάσῃ τῇ συγκλήτῳ. συνωμότας γὰρ ἐκεῖνος τῆς ἐπιβουλῆς λαβών τινας τῶν ἐξεχόντων, ἀναπείθει νεανίσκον τινά, καὶ αὐτὸν ὄντα τῆς βουλῆς, Κυιντιανὸν ὄνομα, προπετῆ δὲ καὶ θρασύν, λαβόντα ἐγχειρίδιον ὑπὸ κόλπου, καιρὸν φυλάξαντα καὶ τόπον ἐπιτήδειον, ἐπιπεσεῖν τε τῷ Κομόδῳ καὶ φονεῦσαι, τὰ λοιπὰ

---

post κόσμιον addebat Steph. τὴν κοσμίαν ἀρχὴν Io. ‖ 1. τοιοῦτο a ‖ λουκίλα AB ‖ τε ἦν O ‖ 2. πάντων om. Io. πασῶν coni. Reinesius ‖ 4. ποιησάμενος — 5. ἐπιγαμίαν om. Io., fort. recte. ἐκδούς — θυγατέρα saltem deleverim ‖ 4. ἐκδοὺς δὲ O ‖ 5. ἐχυρώτατον BVgl, ἐχυρότατον, ω sup. ό a m. 1 ut vid. A, ὀχυρώτατον a ‖ 6. μελόντων a ‖ 7. τῆς om. O ‖ συμβολίων B ‖ 8. αὐτὴν ἐξέδοτο i ‖ 9. τὰς om. a ‖ 9. καὶ γὰρ — 11. αὐτῆς om. Io. ‖ 10. ἐν τοῖς θεάτροις om. O ‖ προεπόμπευεν] προέπεμπεν Schotti codex ‖ 11. ὄνομα] τοὔνομα A ‖ 12. προεδρείαν A ‖ βασιλέως Ol, βασιλεύοντος Io. et ag, vulgo ‖ 13. λουκίλα B ‖ 14. αὐτῆς ἄνδρα V ‖ 14. 15. ἄνδρα τὸν πομπ. O ‖ 15. περὶ — 16. ἀρχῆς del.?* ‖ 16. κοδράτου δὲ ἐφ' οὗ καὶ λανθανούσῃ συνουσίᾳ διεβάλλετο αὕτη hab. cod. Pal. 129 fol. 31[b] ‖ 19. προεδρίας Steph, συνεδρίας i, συνεδρείας O ‖ συνεχῶς O, χαλεπῶς i P ‖ 20. αὐτῷ O, ἑαυτῷ i, vulgo ‖ 21. ἐπιβουλῆς O, βουλῆς i P ‖ 22. καὶ — 23. βουλῆς om. P ‖ 23. κυιντιανὸν i P, κυντιανῷ Io., κυντινιανὸν A V, κυιντινιανὸν B. eadem codicum discrepantia ap. Amm. M. 29, 1, 17 ed. Gardth. ‖ 24. ὑπὸ κόλπου] ὑποκόλπιον?* cf. VII, 4, 6 ‖ φυλάξοντα B V

Digitized by Google

6 φήσας αὐτὸς κατορθώσεσθαι χρημάτων ἐπιδόσει. ὃ δ' ὑποστὰς ἐν τῇ τοῦ ἀμφιθεάτρου εἰσόδῳ (ζοφώδης δὲ αὕτη, διὸ καὶ λήσεσθαι ἤλπισε), γυμνώσας τὸ ξιφίδιον, ἐπελθών τε αἰφνιδίως τῷ Κομόδῳ, καὶ μεγάλῃ βοῇ προειπὼν ὑπὸ τῆς συγκλήτου αὐτῷ ἐπιπεπέμφθαι, τρῶσαι μὴ φθάσας, ἀλλ' ἐν ᾧ περὶ τὴν τῶν ῥημάτων προφορὰν ἠσχολεῖτο καὶ τὴν δεῖξιν τοῦ ξίφους συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως, δίκην ἀνοίας ὑπέσχεν, ὃς προεῖπε τὸ βεβουλευμένον μᾶλλον ἢ ἔδρασε, παρέσχε τε αὐτῷ μὲν προγνωσθέντι ἁλῶναι, ἐκείνῳ δὲ προμαθόντι φυλάξασθαι.

7 αὕτη μὲν δὴ πρώτη καὶ μεγίστη αἰτία τῷ μειρακίῳ μίσους ἐγένετο πρὸς τὴν σύγκλητον βουλήν· ἔτρωσέ τε αὐτοῦ τὴν ψυχὴν τὰ λεχθέντα, καὶ κοινοὺς ἐχθροὺς πάντας ἡγεῖτο,

8 μεμνημένος ἀεὶ τῆς τοῦ ἐπιδραμόντος φωνῆς. ὑπῆρξε δὲ καὶ τῷ Περεννίῳ πρόφασίς τε καὶ ὑπόθεσις αὐτάρκης· ἐκκόπτειν γὰρ ἀεὶ καὶ κολούειν αὐτῷ συνεβούλευε τοὺς ὑπερέχοντας, ὧν ἁρπάζων τὰς οὐσίας ῥᾷστα πλουσιώτατος ἐγένετο τῶν καθ' αὑτὸν ἀνθρώπων. γενομένης δ' ἐξετάσεως διὰ τοῦ Περεννίου ἀκριβεστέρας, τήν τε ἀδελφὴν ὁ Κόμοδος διεχρήσατο καὶ πάντας ἀφειδῶς τούς τε ὄντας ἐν τῇ συνωμοσίᾳ καὶ τοὺς ἐφ' οἱαισδήποτε διαβληθέντας ὑποψίαις.

9 Ὁ δὲ Περέννιος ἀποσκευασάμενος πάντας, οὓς καὶ ὁ Κόμοδος ᾔδειτο καὶ ὅσοι πατρῴαν αὐτῷ εὔνοιαν ἐπεδείκνυντο τῆς τε ἐκείνου σωτηρίας προμήθειαν εἶχον, ποιησάμενός τε αὐτὸν ἐπ' ἐξουσίας, ἐπεβούλευε τῇ ἀρχῇ, καὶ τοῖς τε υἱοῖς αὐτοῦ νεανίαις οὖσιν ἐγχειρίσαι πείθει τὸν Κόμοδον τὴν πρόνοιαν τῶν Ἰλλυρικῶν στρατευμάτων, αὐτός τε πλεῖστα χρήματα ἤθροιζεν ἐς τὸ ἐπιδόσεσι λαμπραῖς ἀποστῆσαι τὸ στρατιωτικόν. οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ λανθάνοντες συνεκρότουν

---

1. κατορθώσεσθαι Steph, -σασθαι libri ‖ 2. διὸ om. ag, διὸ καὶ om. l, διὸ — ἤλπισε om. Io., fort. recte ‖ 3. ἤλπιζε, σ sup. ζ, A ‖ 4. βοῇ O, φωνῇ i, vulgo ‖ 5. ἐπιπέμφθαι BVa ‖ 8. ὃς i, ὡς O ‖ 12. τε] γὰρ?* *ita namque* P ‖ 13. πάντας Ai, πάντα BV, ἅπαντας Io. et codex Schotti ‖ 16. κολούειν A, κωλύειν BVi ‖ αὐτὸν συνεβουλεύετο A ‖ 18. κατ' αὐτὸν A ‖ 22. ἅπαντας οὓς ὁ κόμοδος A ‖ 23. καὶ ὅσοι] ὅσοι l ‖ ἐπιδείκνυνται BV ‖ 24. εἶχεν vertit P ‖ 25. ἐπ' ἐξουσίας Reisk, ἐπ' ἐξουσίαν a, ὑπ' ἐξουσίαν Ogl, et Io. qui ἑαυτὸν ὑπὸ ἐξουσίαν. αὐτὸν ὑπ' ἐξουσίαν coniecerat Steph ‖ 26. ἑαυτοῦ i Io., vulgo ‖ τὴν Ag, om. BVal ‖ 28. εἰς libri

Digitized by Google

δύναμιν, ὡς ἂν τοῦ Περεννίου κατεργασαμένου τὸν Κόμοδον ἐπιθοῖντο τῇ ἀρχῇ.

ἐγνώσθη δ' ἡ ἐπιβουλὴ παραδόξῳ τρόπῳ. ἱερὸν ἀγῶνα 2
τελοῦσι Ῥωμαῖοι Διὶ Καπετωλίῳ, θεάματά τε ⟨μούσης⟩ καὶ
ἰσχύος πάντα ἀθροίζεται ὡς ἐς βασιλίδα πόλιν πανηγυρίζουσαν. θεατὴς δὲ καὶ ἀθλοθέτης σὺν τοῖς λοιποῖς ἱερεῦσιν, οὓς ἐκ περιόδων χρόνου ἡ τάξις καλεῖ, ὁ βασιλεὺς γίγνεται. κατελθόντος δὴ τοῦ Κομόδου ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν τῶν ἐνδόξων 3
ἀγωνιστῶν, καὶ αὐτοῦ μὲν προκαθίσαντος ἐν τῇ βασιλείῳ ἕδρᾳ, πληρωθέντος δὲ τοῦ θεάτρου μετὰ πάσης εὐκοσμίας, τῶν τε ἐν ἀξιώσεσιν ⟨ἐν⟩ ἐξαιρέτοις ἕδραις καὶ ὡς ἑκάστοις διετέτακτο ἱδρυμένων, πρίν τι λέγεσθαι ἢ πράττεσθαι ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀνὴρ φιλοσόφου φέρων σχῆμα (βάκτρον γὰρ ἦν αὐτῷ μετὰ χεῖρας, ἡμιγύμνῳ τε αὐτῷ ἐκκρεμὴς πήρα) εἰσδραμών, καὶ στὰς ἐν μέσῃ τῇ σκηνῇ, τῷ τε τῆς χειρὸς νεύματι τὸν δῆμον κατασιγάσας "οὐ πανηγυρίζειν σοι καιρός" ἔφη "Κό- 4
μοδε νῦν, οὐδὲ θέαις καὶ ἑορταῖς σχολάζειν. ἐπίκειται γάρ σου τοῖς αὐχέσι τὸ τοῦ Περεννίου ξίφος, καὶ εἰ μὴ φυλάξῃ κίνδυνον οὐκ ἐπαιωρούμενον ἀλλ' ἤδη παρόντα, λήσεις ἀπολόμενος. αὐτός τε γὰρ ἐνταῦθα δύναμιν ἐπὶ σοὶ καὶ χρήματα ἀθροίζει, οἵ τε παῖδες αὐτῷ τὴν Ἰλλυρικὴν στρατιὰν ἀναπείθουσιν. εἰ δὲ μὴ φθάσεις, διαφθείρῃ." ταῦτα εἰπόν- 5
τος αὐτοῦ, εἴτε ὑπό τινος δαιμονίου τύχης ἐπειχθέντος, εἴτε καὶ τολμήσαντος ἵνα δόξαν ἄρηται πρότερον ἄγνωστος καὶ ἄσημος ὤν, εἴτε ἐλπίσαντος ἀμοιβῆς μεγαλοδώρου τεύξεσθαι παρὰ τοῦ βασιλέως, ἀφασία τὸν Κόμοδον καταλαμβάνει. καὶ πάντες ὑπώπτευον μὲν τὰ λεχθέντα, πιστεύειν δὲ οὐ προσεποιοῦντο. κελεύει δὲ αὐτὸν συλληφθῆναι ὁ Περέννιος, οἵά τε μεμηνότα καὶ ψευδῆ λέγοντα πυρὶ παραδοθῆναι. ὃ μὲν

1. κατεργασομένου a ‖ 2. ἐπιθοῖντο Ogl, ἐπιθεῖντο a, vulgo ‖ 4. μούσης addebat Sylburg, σοφίας idem ac Wolf ‖ 5. εἰς libri ‖ 7. γίνεται BV ‖ 8. δὴ] δὲ Wolf ‖ ἐνδόξων] ἐνδοξοτάτων vertit P ‖ 11. ἐν add. Reisk ‖ 14. ἡμιγύμνῳ τε αὐτῷ] ἡμιγύμνου τε?* ‖ 16. σοι] σε BV ‖ 17. γάρ om. P ‖ 19. ἀπολόμενος Steph, ἀπολούμενος libri ‖ 21. αὐτοῦ Lugdunensis ‖ 22. φθάσης A ‖ εἰ δὲ μὴ φθάσεις ⟨διαφθείρας⟩, διαφθαρήσει Naber Mnemos. t. VI (1878) p. 100 ‖ 23. τύχης del.?* ‖ 25. εἴτε καὶ ἐλπίσαντος i ‖ 25. 26. τεύξεσθαι (τευξασθαι BV) παρὰ τοῦ βασ. O, παρὰ τοῦ β. τεύξεσθαι i ‖ 28. 29. οἵά τε Wolf, ac P, οἵα δὲ BVi, οἵα δὴ A. ⟨καὶ⟩ οἵα δὴ coni. Steph

Digitized by Google

6 δὴ ἀκαίρου παρρησίας τοιαύτην ὑπέσχε δίκην· οἱ μέντοι περὶ
τὸν Κόμοδον, ὅσοι τε εὐνοεῖν προσεποιοῦντο, καὶ πάλαι μὲν
ἀπεχθῶς πρὸς τὸν Περέννιον διακείμενοι (βαρὺς γὰρ καὶ
ἀφόρητος ἦν ὑπεροψίᾳ καὶ ὕβρει) τότε καιρὸν εὔκαιρον ἔχον-
τες διαβάλλειν ἐπειρῶντο. ἐχρῆν τε ἄρα τὸν Κόμοδον τὴν 5
ἐπιβουλὴν ἐκφυγεῖν καὶ τὸν Περέννιον σὺν τοῖς παισὶ δι-
7 ολέσθαι κακῶς. ἦλθον γὰρ μετ' οὐ πολὺ στρατιῶταί τινες
λαθόντες τὸν τοῦ Περεννίου παῖδα, καὶ νομίσματα ἐκόμισαν
ἐκτετυπωμένα τὴν ἐκείνου εἰκόνα· λαθόντες δὲ καίτοι ἔπαρ-
χον ὄντα τὸν Περέννιον, καὶ δείξαντες τῷ Κομόδῳ τὰ νο- 10
μίσματα, διδάξαντές τε τὰ λανθάνοντα τῆς ἐπιβουλῆς, αὐτοὶ
8 μὲν ἔτυχον μεγάλων δωρεῶν, ἀγνοοῦντος δὲ ταῦτα τοῦ Πε-
ρεννίου καὶ μηδέν τι τοιοῦτον προσδεχομένου, νύκτωρ ὁ
Κόμοδος πέμψας ἀποτέμνει τὴν κεφαλήν· καὶ τὴν ταχίστην,
ὅπως τὴν τῶν πραττομένων γνῶσιν φθάσωσιν, ἐκπέμπει τοὺς 15
πορευσομένους φήμης ὀξυτέρῳ δρόμῳ ἐπιστῆναί τε δυνησο-
μένους τῷ παιδὶ τοῦ Περεννίου τὰ ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἀγνοοῦντι,
γράμματά τε φιλικὰ ποιήσας καὶ μείζοσι φήσας καλεῖν ἐλπί-
9 σιν αὐτὸν ἥκειν κελεύει. ὃ δὲ μήτε ⟨τι⟩ τῆς παρασκευῆς
πω καὶ τῶν βεβουλευμένων μήτε τι τῶν κατὰ τὸν πατέρα 20
εἰδώς, τῶν τε ἀγγέλων εἰπόντων ταῦτα καὶ τὸν πατέρα ἐν-
τετάλθαι ῥήμασι, μηδὲν δὲ ἐπεσταλκέναι τοῖς βασιλείοις ἀρ-
κούμενον γράμμασι, πιστεύσας ὁ νεανίας, ἀσχάλλων μὲν καὶ
δυσφορῶν ὅτι δὴ ἀτελῆ κατέλιπε τὰ βεβουλευμένα, ὅμως δὲ
θαρρῶν τῇ τοῦ πατρὸς ὡς ἔτι συνεστώσῃ δυνάμει, ποιεῖται 25
10 τὴν ἔξοδον. γενόμενον δὲ αὐτὸν κατὰ τὴν Ἰταλίαν, οἷς τοῦτο
ἐνετέταλτο, διεχρήσαντο. τοιοῦτον μὲν δὴ τέλος ἐκείνους

2. τε om. P. εὐνοεῖν αὐτῷ προσεπ. A. unde malim ὅσοι αὐτῷ εὖν. προσεπ. ‖ 3. διακείμενοι] διέκειντο?* ‖ 4. τότε ⟨δὲ⟩ καιρὸν malim cum Steph ‖ ἔχοντες] εὑρόντες?* ‖ 5. τε] δὲ coni. Steph ‖ ἄρα] ἅμα a ‖ 6. διολέσθαι i, διολέσαι O ‖ 11. διδάξαντές τε τὰ λανθ. τ. ἐπιβ. scripsi. δείξαντές τε τὰ λανθ. τ. ἐ. O, διδάξαντές τε (τε om. l) τῆς ἐπιβ. τὰ λανθ. i, vulgo ‖ 13. καὶ μηδέν τι τοιοῦτον A, μηδέν τι τοιοῦτον BV, μηδὲν τέ τι τοιοῦτον i, vulgo. μηδέν τε τοιοῦτον coni. Steph scripsitque Bekk.[2] cf. Nauck Mél. II p. 221 sq. ‖ 15. γνῶσιν μὴ φθάσωσιν A ‖ φθάσῃ coni. Steph ‖ 16. φήμης om. i ‖ 18. καὶ] ἐπὶ coni. Leisner. fort. καὶ ⟨ἐπὶ⟩. sed totum enuntiatum confuse conceptum est ‖ 18. 19. αὐτὸν ἐλπίσιν l ‖ 19. τι add. Steph. ἑτοίμων ὄντων post βεβουλευμένων addebat Reisk ‖ παρασκευῆς] συσκευῆς?* ‖ 23. ἀσχάλων BVa ‖ 24. κατέλιπε] κατέλειπε Io. an καταλείπει?* ‖ 27. ἐντέταλτο libri ‖ τοιοῦτον Ba Io., τοιοῦτο AVgl

κατέλαβεν· ὁ δὲ Κόμοδος δύο τοὺς ἐπάρχους καταστήσας ἀσφαλέστερον ᾠήθη μὴ ἑνὶ πιστεύειν τοσαύτην ἐξουσίαν, μερισθεῖσαν δὲ αὐτὴν ἀσθενεστέραν ἔσεσθαι ἤλπισε πρὸς τὴν βασιλείας ἐπιθυμίαν.

χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διαγενομένου ἑτέρα τις ἐπιβουλὴ τοιαύτη κατ' αὐτοῦ συνεσκευάσθη. Μάτερνος ἦν τις, στρατιώτης μὲν πρότερον, πολλὰ δὲ καὶ δεινὰ τολμήσας· ⟨ὃς⟩ τήν τε τάξιν λιπών, καὶ πείσας ἑτέρους ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἔργων συναποδρᾶναι, χεῖρα πολλὴν κακούργων ἐν ὀλίγῳ ἀθροίσας χρόνῳ, τὰ μὲν πρῶτα κώμαις τε καὶ ἀγροῖς ἐπιτρέχων ἐλῃστευεν, ἐπεὶ δὲ πολλῶν χρημάτων ἐγκρατὴς ἐγένετο, μεῖζόν τι πλῆθος ᾔθροισε κακούργων μεγάλαις τε δωρεῶν ὑποσχέσεσι καὶ τῶν ἁλισκομένων κοινωνίᾳ, ὡς μηκέτι λῃστῶν ἀλλὰ [καὶ] πολεμίων ἔχειν ἀξίωμα. πόλεσι γὰρ ἤδη μεγίσταις ἐπ- 2
ετίθεντο, καὶ τὰ ἐν αὐταῖς δεσμωτήρια βίᾳ ῥηγνύντες, τοὺς ἐφ' οἱαισδὴ καθειρχθέντας αἰτίαις δεσμῶν ἐλευθέρους ἀφιέντες ἄδειάν τε ὑπισχνούμενοι, εὐεργεσίαις ἐς τὴν συμμαχίαν προσήγοντο· πᾶσάν τε κατατρέχοντες τὴν Κελτῶν καὶ Ἰβήρων χώραν, [πόλεσί τε ταῖς μεγίσταις ἐπιόντες] καὶ μέρη μὲν ἐμπιπράντες, τὰ δὲ λοιπὰ ἁρπαγὴν ποιούμενοι, ἀνεχώρουν· ὡς δὲ ταῦτα ἐδηλώθη τῷ Κομόδῳ, μετὰ πάσης ὀργῆς τε καὶ 3
ἀπειλῆς ἐπιστέλλει τοῖς τῶν ἐθνῶν ἡγουμένοις, ῥᾳθυμίαν ἐγκαλῶν, καὶ κελεύει στρατὸν ἐπ' αὐτοὺς ἀθροισθῆναι. μαθόντες δὲ ἐκεῖνοι δύναμιν ἀγειρομένην ἐπ' αὐτούς, τῶν μὲν χωρίων ἃ ἐπόρθουν ἀπέστησαν, λαθόντες δὲ διὰ ταχείας κα. ἀβάτου ὁδοιπορίας κατ' ὀλίγους ἐς τὴν Ἰταλίαν παρεδύοντοι καὶ περὶ βασιλείας ἤδη καὶ μειζόνων πραγμάτων ὁ Μάτερνος ἐβουλεύετο. ἐπεὶ γὰρ αὐτῷ τὰ προπεπραγμένα πάσης ἐλπίδος 4
μειζόνως ἦν προχωρήσαντα, ᾠήθη δεῖν μέγα τι δράσας κατορ-

---

3. βασιλείας Sylburg et Reisk, βασίλειον libri ‖ 6. κατ' αὐτοῦ Weber, *in illum* P, κατ' αὐτοὺς Io., κατὰ τὸ αὐτὸ Oi ‖ 7. ὃς add. Bekk[1], om. Bekk[2] ‖ 8. αὐτῶν alii ‖ 9. συναποδρᾶναι Bekk, συναποδρᾶν Oi ‖ 14. καὶ omisi cum OP ‖ ἔχειν om. A ‖ γὰρ ag, τε γὰρ O, δὲ l ‖ 16. ἐλευθέρων ἀφέντες V ‖ 18. προσήγοντο Schotti codex et A, προήγοντο BVi ‖ τε om. A ‖ Ἰβήρων] βήρων BV ‖ 19. πόλεσί — ἐπιόντες del. G. Lange ‖ 20. ἁρπαγὴν Steph, ἁρπαγῆς libri. ⟨δι'⟩ ἁρπαγῆς Reisk ‖ 25. ταχείας] τραχείας coni. Sylb ‖ 26. κατ' ὀλίγον V ‖ εἰς libri ‖ 27. καὶ ante μειζόνων om. O ‖ 28. προσπεπραγμένα BV. ἐπεὶ γὰρ τὰ πεπραγμένα αὐτῶ l. fort. fuit αὐτῷ τὰ προτετολμημένα ‖ 29. μειζόνως Irmisch et

Digitized by Google

θῶσαι, ἢ ἐπείπερ ἅπαξ ἐν κινδύνῳ καθειστήκει, μὴ ἀσήμως μηδ' ἀδόξως τελευτῆσαι. ἐπεὶ δὲ αὐτῷ μὴ τοσαύτην ὑπάρχειν δύναμιν ἡγεῖτο ὡς ἐξ ἀντιστάσεως ἰσορρόπου καὶ φανερᾶς ἐφόδου συστῆναι πρὸς τὸν Κόμοδον (τό τε γὰρ πλῆθος τοῦ Ῥωμαίων δήμου ἐλογίζετο εὔνουν ἔτι τῷ Κομόδῳ ὑπάρχον, τήν τε τῶν περὶ αὐτὸν δορυφόρων εὔνοιαν), τέχνῃ καὶ σοφίᾳ ἤλπισε περιέσεσθαι· καὶ μηχανᾶται τοιόνδε τι.

5 ἦρος ἀρχῇ ἑκάστου ἔτους, ὡρισμένης ἡμέρας, μητρὶ θεῶν πομπὴν τελοῦσι Ῥωμαῖοι· καὶ πάντα ὅσα παρ' ἑκάστοις πλούτου σύμβολα κειμήλιά τε βασιλέων ὕλης τε ἢ τέχνης θαύματα, τῆς θεοῦ προπομπεύει. ἄνετός τε πᾶσι δέδοται ἐξουσία παντοδαπῆς παιδιᾶς, ἕκαστός τε ὃ βούλεται σχῆμα ὑποκρίνεται· οὐδ' ἔστιν οὕτω μέγα ἢ ἐξαίρετον ἀξίωμα, ὃ μὴ παντὶ τῷ βουλομένῳ ἀμφιεσθέντι ὑπάρχει παῖξαί τε καὶ κρύψαι τὴν ἀλήθειαν, ὡς μὴ ῥᾳδίως διαγνῶναι τόν τε ὄντα
6 καὶ τὸν μιμούμενον. ἔδοξε δὴ τῷ Ματέρνῳ καιρὸς ἐπιτήδειος εἶναι ἐς τὸ τὴν ἐπιβουλὴν λαθεῖν· ἤλπισε γὰρ αὐτός τε ἀναλαβὼν τὸ τῶν δορυφόρων σχῆμα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ὁπλίσας ὁμοίως, ἀναμίξας τε τῷ πλήθει τῶν αἰχμοφόρων καὶ τῆς πομπῆς νομισθεὶς μέρος, μηδενός τε προφυλαττομένου
7 αἰφνιδίως ἐπιπεσὼν τὸν Κόμοδον διαχρήσεσθαι. ἀλλὰ προδοσίας γενομένης καὶ τινῶν τῶν σὺν αὐτῷ προκατελθόντων ἐς τὴν πόλιν καὶ τὴν ἐπιβουλὴν κατειπόντων (φθόνος γὰρ αὐτοὺς ἐς τοῦτο παρώξυνεν, εἰ δὴ ἔμελλον ἀντὶ λῃστοῦ δεσπότην ἕξειν καὶ βασιλέα), πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἑορτὴν αὐτός τε ὁ Ματέρνος συλληφθεὶς τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη, καὶ οἱ συνωμόται ἀξίας ὑπέσχον δίκας. ὁ δὲ Κόμοδος θύσας τε τῇ θεᾷ

---

ego (cf. Krueger ad Thuc. I, 130, 2), *μείζονος* O, *μεῖζον* i. ⟨*ἐς*⟩ *μεῖζον* coni. Bekk[2] ‖ *ἦν* om. A ‖ 5. *ῥωμαίου* BV ‖ *εὔνουν* O, *εὔνοον* i ‖ 6. *τήν τε περὶ αὐτὸν τῶν δορυφόρων* (*διαφόρων* B) *εὔνοιαν* libri, corr. Wolf. *πρὸς* pro *περὶ* coniecerat Reisk ‖ 7. *ἤλπιξε* A ‖ *καὶ*] om. l. *καὶ δὴ* A ‖ 8. *ἑκάστου ἔτους* non vertit P ‖ 13. *οὕτως* BVgl ‖ 16. *δὴ* i, *δὴ καὶ* O ‖ ⟨*τοῦτον*⟩ *καιρὸν ἐπιτήδειον* Reisk ‖ 17. 23. 24. *εἰς* libri ‖ 19. *ὁπλίσας* Ogl et vetus Stephani, *ὁπλίτας* a ‖ *ἀναμίξας τε*] malim aut *ἀναμίξας τε* ⟨*ἑαυτὸν*⟩ aut *ἀναμιγείς τε* ‖ *αἰχμηφόρων* l ‖ 20. *μέρος* om. cod. Schotti ‖ *τε*] *videlicet* P: *δή*, bene ‖ 21. *διαχρήσεσθαι* Steph, *διαχρήσασθαι* libri ‖ 22. *καὶ*] *διά*?* *a sociis quibusdam* P ‖ 23. 24. *γὰρ εἰς τοῦτο παρώξυνεν αὐτοὺς* A ‖ 24. *εἰ δὴ*] *ἤδη* AV ‖ *δεσπότην*] *δεσπότου* BV ‖ *ἕξειν* l ‖ 25. *καὶ* ante *βασ.* om. Ol. an *εἰ δὴ ἔμελλον ἀντὶ λῃστάρχου δ. ἕ. καὶ βασ.*?* possis etiam *συλληστοῦ* ‖ 25. *ἐλθεῖν εἰς τὴν* A ‖ 27. *τῷ θεῷ* BV

Digitized by Google

καὶ χαριστήρια ὁμολογήσας τὴν ἑορτὴν ἐπετέλει, παρέπεμπέ τε τὴν θεὸν χαίρων. καὶ σωτήρια τοῦ βασιλέως ὁ δῆμος μετὰ τῆς ἑορτῆς ἐπανηγύριζεν.

Θρησκεύουσι δὲ μάλιστα τὴν θεὸν τήνδε Ῥωμαῖοι ἐξ 11
αἰτίας τοιαύτης, ὡς ἱστορίᾳ παρειλήφαμεν, ἧς ἐπιμνησθῆναι ἔδοξε διὰ τὴν παρ' Ἑλλήνων τισὶν ἀγνωσίαν. αὐτὸ μὲν τὸ ἄγαλμα διιπετὲς εἶναι λέγουσιν, οὔτε δὲ τὴν ὕλην οὔτε τεχνιτῶν ὅστις ἐποίησεν ἐγνωσμένον, οὐδὲ ψαυστὸν χειρὸς ἀνθρωπίνης. τοῦτο δὲ πάλαι μὲν ἐξ οὐρανοῦ κατενεχθῆναι λόγος ἔς τινα τῆς Φρυγίας χῶρον, Πεσινοῦς δὲ ὄνομα αὐτῷ, τὴν δὲ προσηγορίαν λαβεῖν τὸν τόπον ἐκ τοῦ πεσόντος ἀγάλματος ἐξ οὐρανοῦ, καὶ πρῶτον ἐκεῖσε ὀφθῆναι. ὡς δὲ παρ' ἑτέροις 2
εὕρομεν, Ἴλῳ τῷ Φρυγὶ καὶ Ταντάλῳ τῷ Λυδῷ πόλεμον ἐκεῖ γενέσθαι λέγουσιν, οἳ μὲν περὶ ὅρων, οἳ δὲ περὶ τῆς Γανυμήδους ἁρπαγῆς· ἰσορρόπου δὲ ἐπὶ πολὺ τῆς μάχης γενομένης ἑκατέρωθεν πεσεῖν ἱκανούς, καὶ τὴν συμφορὰν ὄνομα δοῦναι τῷ χωρίῳ. ἔνθα καὶ τὸν Γανυμήδην ἁρπασθέντα ἀφανῆ γενέσθαι λόγος, ἀνθελκόντων αὐτὸν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τοῦ ἐραστοῦ· ἀφανοῦς δὲ γενομένου τοῦ σώματος ἐκθειασθῆναι τὸ πάθος τοῦ μειρακίου ἐς μῦθον καὶ τὴν Διὸς ἁρπαγήν. ἐν δὲ τῷ προειρημένῳ Πεσινοῦντι πάλαι μὲν Φρύγες ὠργίαζον ἐπὶ τῷ ποταμῷ Γάλλῳ παραῤῥέοντι, ἀφ' οὗ τὴν ἐπωνυμίαν φέρουσιν οἱ τῇ θεῷ τομίαι ἱερωμένοι· ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίων 3
ἠύξετο τὰ πράγματα, φασὶν αὐτοῖς χρησθῆναι μενεῖν τε τὴν ἀρχὴν καὶ ἐς μέγα προχωρήσειν, εἰ τὴν Πεσινουντίαν θεὸν μεταγάγοιεν ὡς αὐτούς. πέμψαντες δὴ πρέσβεις ἐς Φρύγας

---

2. 3. *μετὰ τὴν ἑορτὴν* O ‖ 3. *ἐπανηγύριζεν*] proxima om. Io. ‖ 7. *διοπετὲς ὡς λέγουσιν* i ‖ *τὴν ὕλην*] *ἡ ὕλη* vel *τὰ τῆς ὕλης* coni. Sylb ‖ 8. *neque plane hominum manibus creditur factum* P ‖ 10. *τινας* (sic) A ‖ *πεσινοῦς* Steph, *πεσηνοῦς* A, *πισηνοῦς* BV, *πεσσινοῦς* i, vulgo ‖ 10. 25. *εἰς* libri ‖ 11. 12. turbata. coll. Amm. M. 22, 9, 7 scripserim *τὸν τόπον ἀπὸ τοῦ πεσεῖν τὸ ἄγαλμα ἐξ οὐρανοῦ ἐκεῖ. ὡς δὲ* . . . Steph *ὀφθέντος* pro *ὀφθῆναι* coni., Bekk² *Πεσσινοῦς — οὐρανοῦ* nota parenthesis inclusit ‖ 12. *ὡς δὲ*] haec legisse videtur Tzetz. ad Lycophr. 355 ed. Potter ‖ 13. *εὕρομεν* BV ‖ 14. *ὅρων* (vel *ὁρίων*) Casaub., *ὁδῶν* libri ‖ *γανυμήδους* O ‖ 16. *ὄνομα* om. A. fort. fuit *τὸ ὄνομα* ‖ 17. *γανυμήδην* O ‖ *ἁρπασθέντα*] exspectabam *διασπασθέντα* ‖ 18. *αὐτῷ* A ‖ 20. *τοῦ μειρακίου* fort. spuria ‖ 21. *δὲ* BVa, *δὴ* Agl ‖ *πεσηνοῦντι* A, *πεσσινοῦντι* ceteri ‖ 22. *τῷ* om. A ‖ 23. *τομίαι* i, *τὸ μίαι* B, *ταμίαι* V quattuor punctis sup. α pictis, *τιμία* A ‖ 25. *πεσηνουντίαν* A, *πεσσινουντίαν* ceteri ‖ 26. *ὡς* Ai, *εἰς* BV ‖ *δὴ* Lugdunensis, *δὲ* libri ‖ *ἐς* O, *εἰς* i

Digitized by Google

τὸ ἄγαλμα ἤτουν· ἔτυχον δὲ ῥᾳδίως, συγγένειαν προβαλλόμενοι καὶ τὴν ἀπ' Αἰνείου τοῦ Φρυγὸς ἐς αὐτοὺς διαδοχὴν καταλέγοντες. κομισθὲν δὲ ἐπὶ νεὼς τὸ ἄγαλμα καὶ γενόμενον ἐν ταῖς τοῦ Θύμβριδος ἐκβολαῖς (ταύταις γὰρ ἀντὶ λιμένων ἐχρῶντο οἱ Ῥωμαῖοι) ἔστησε θείᾳ δυνάμει τὸ σκάφος. 5

4 ἐπὶ πολὺ δὲ πανδημεὶ τῶν Ῥωμαίων τὴν ναῦν ἑφελκόντων, ἀντεχούσης τῆς ἰλύος οὐ πρότερον ἡ ναῦς ἀνέδραμε, πρὶν ἢ τὴν ἱέρειαν ἐνεχθῆναι [τῆς θεοῦ ἥτις] τῆς Ἑστίας [ἦν]. ταύτην ἔδει παρθενεύεσθαι, αἰτίαν δὲ διαφθορᾶς εἶχε. μέλλουσα δὲ κριθήσεσθαι, ἱκετεύει τὸν δῆμον ἐπιτρέψαι τῇ Πεσι- 10 νουντίᾳ θεᾷ τὴν κρίσιν· καὶ λυσαμένη τὴν ζώνην ἐπαφῆκε τῇ πρῴρᾳ τῆς νεώς, προσευξαμένη, εἰ παρθένος εἴη καὶ ἁγνή,

5 πεισθῆναι τὸ σκάφος. ῥᾳδίως δὲ τῆς ζώνης ἐξηρτημένη ἡ ναῦς ἠκολούθησεν· ὁμοῦ δὲ τὸ ἐναργὲς τῆς θεοῦ καὶ τὸ σεμνὸν τῆς παρθένου Ῥωμαῖοι ἐθαύμασαν. τοσαῦτα μὲν δὴ τῆς 15 Πεσινουντίας θεοῦ ⟨πέρι⟩ φιλοτιμότερον ἱστορήσθω, οὐκ ἄχαριν ἕξοντα γνῶσιν τοῖς τὰ Ῥωμαίων οὐκ ἀκριβοῦσιν. ὁ δὲ Κόμοδος, ἐκφυγὼν τὴν Ματέρνου ἐπιβουλήν, πλείονί τε περὶ αὐτὸν ἐχρῆτο φρουρᾷ καὶ σπανίως τοῖς δήμοις ἐπεφαίνετο, τὰ πλεῖστα ἐν προαστείοις καὶ τοῖς ἀπωτέρω τῆς πό- 20 λεως βασιλικοῖς κτήμασι διατρίβων, καὶ ἑαυτὸν δικαστηρίων ἀπείργων καὶ βασιλικῶν πράξεων.

12 συνέβη δὲ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ λοιμώδη νόσον κατασχεῖν τὴν Ἰταλίαν· μάλιστα δὲ τὸ πάθος ⟨ἐν⟩ τῇ Ῥωμαίων πόλει ἤκμασεν ἅτε πολυανθρώπῳ τε οὔσῃ φύσει καὶ τοὺς παντα- 25

2 χόθεν ὑποδεχομένῃ, πολλή τέ τις φθορὰ ἐγένετο ὑποζυγίων ἅμα καὶ ἀνθρώπων. τότε ὁ Κόμοδος, συμβουλευόντων αὐτῷ

1. δὲ] οὖν vel δὴ Reisk ‖ 2. ἀπ'] ἐπ' V ‖ εἰς libri ‖ 4. Θυλίβριδος BV ‖ γὰρ] δὲ l ‖ 5. οἱ om. i. ceterum τότε quod P expressit desidero ‖ ἔστησε] ἔσχη δὲ A ‖ Θεία δύναμις V ‖ 7. ἀνέδραμε i, ἔδραμεν O ‖ 8. ἀναχθῆναι A, fort. pro ἀχθῆναι ‖ seclusit Bekk². ἥτις τῆς Ἑστίας ἦν deleverat Stroth ‖ 8. 9. ἦν ταύτης· ὃς (ἣν A) ἔδει O ‖ 9. δὲ Steph, δὴ libri ‖ διαφθορᾶς] ἥδε φθορᾶς Reisk ‖ εἶχε· μέλλουσα A, εἶχον· μέλλουσα BV, εἶχεν. ὡς μέλλουσα i, vulgo ‖ 10. πεσσινουντία h. l. libri omnes ‖ 11. ἐπαφῆκε] ἐπαφῆπτε vel ἐφῆπτε Reisk. ἐπαφῆκε τῇ πρῴρᾳ non vertit P ‖ 12. προσευξαμένη Reisk ‖ 13. ἐξηρτημένη idem, -ης libri, vulgo ‖ 14. τὸ ἐνεργὲς Faber ep. t. I p. 257 ‖ 15. Ῥωμαῖοι om. A ‖ 16. πεσινουντίας A, πεσσιν. ceteri ‖ πέρι addidi. ⟨περὶ⟩ τῆς Steph. ceterum θεοῦ om. O ‖ ἱστορήσθω Sylb, ἱστορείσθω libri ‖ 17. οὐκ om. O ‖ ὁ δὲ Κόμοδος] habet Ioannes ‖ 24. ἐν add. Steph ‖ 25. φύσει hab. OP, om. i ‖ 27. τότε ⟨οὖν⟩ ὁ Reisk ‖ συμβουλευόντων A, συμβουλευσάντων BVi, vulgo

Digitized by Google

τινῶν ἰατρῶν, ἐς τὴν Λαύρεντον ἀνεχώρησεν· εὐψυχέστερον γὰρ ὂν τὸ χωρίον καὶ μεγίστοις κατάσκιον δαφνηφόροις ἄλσεσιν (ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα τῷ χωρίῳ) σωτήριον εἶναι ἐδόκει, καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἀέρος φθορὰν ἀντέχειν ἐλέγετο εὐωδίᾳ τε τῆς τῶν δαφνῶν ἀποφορᾶς καὶ τῇ τῶν δένδρων ἡδείᾳ σκιᾷ. ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ τὴν πόλιν, κελευόντων τῶν ἰατρῶν, μύρου εὐωδεστάτου τάς τε ὀσφρήσεις καὶ τὰ ὦτα ἐνεπίμπλασαν, θυμιάμασί τε καὶ ἀρώμασι συνεχῶς ἐχρῶντο, φασκόντων τινῶν τὴν εὐωδίαν φθάσασαν ἐμπιπλάναι τοὺς πόρους τῶν αἰσθήσεων [καὶ] κωλύειν δέχεσθαι τὸ φθορῶδες τοῦ ἀέρος, ἢ εἰ καί τι προεμπέσοι, κατεργάζεσθαι δυνάμει κρείττονι. πλὴν οὐδὲν ἧττον ἡ νόσος ἐπὶ πλεῖστον ἤκμασε, πολλῆς ἀνθρώπων φθορᾶς γενομένης πάντων τε ζῴων ⟨τῶν⟩ τοῖς ἀνθρώποις συνοίκων. ἐπέσχε δὲ κατ' αὐτὸ καὶ λιμὸς τὴν πόλιν ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Κλέανδρός τις ἦν, τὸ μὲν γένος Φρύξ, τῶν δημοσίᾳ εἰωθότων ὑπὸ κήρυκι πιπράσκεσθαι· οἰκέτης δὲ βασιλικὸς γενόμενος συναυξηθείς τε τῷ Κομόδῳ ἐς τοσοῦτον ὑπ' αὐτοῦ τιμῆς καὶ ἐξουσίας προήχθη ὡς τήν τε τοῦ σώματος φρουρὰν καὶ τὴν τοῦ θαλάμου ἐξουσίαν τήν τε τῶν στρατιωτῶν ἀρχὴν ἐγχειρισθῆναι· ὑπὸ δὲ πλούτου καὶ τρυφῆς ἀνεπείσθη καὶ πρὸς βασιλείας ἐπιθυμίαν. ἀθροίζων δὲ χρήματα, καὶ πλεῖστον σῖτον συνωνούμενος καὶ ἀποκλείων, ἤλπιζε⟨ν⟩ ὑπάξεσθαι τόν τε δῆμον καὶ τὸ στρατόπεδον, εἰ πρῶτον ἐν σπάνει τῶν ἐπιτηδείων καταστήσας ἐπιδύσεσι λαμπραῖς ἁλόντας πόθῳ τοῦ χρειώδους προσαγάγοιτο. μέγιστον δὲ γυμνάσιον κατασκευάσας καὶ λουτρὸν δημόσιον ἀνῆκεν αὐτοῖς. ὃ μὲν οὖν οὕτω

---

1. 17. εἰς libri ‖ 1. λαύριντον BV ‖ εὐψυχέστερον i, ἐμψ. O ‖ 2. ὂν hab. O, om. i ‖ 3. ὅθεν — χωρίῳ fort. delenda cum Strothio ‖ συντήριον ag ‖ 5. καὶ τῆς (τῇ A) τῶν δένδρων ἡδείας σκιᾶς (σκιάς A B) libri, corr. Bergler. καὶ ⟨ψυχρότητι⟩ τῆς Reisk, καὶ ταῖς . . ἡδείαις σκιαῖς Schottus ‖ 7. ἐνεπίμπλασαν a, ἐμπίμπλασαν l, ἐπίμπλασαν g, ἐμπίπλασαν O ‖ 7. 8. θυμιάματά τε καὶ ἀρώματα A ‖ 9. ἐμπιπλάναι Oa, ἐμπιμπλάναι gl ‖ 10. καὶ omisi cum A ‖ φθορῶδες O, φθινῶδες i ‖ 13. τῶν add. Bekk ‖ 14. ἐπέσχε Steph et Io., ὑπέσχε Oi ‖ καὶ κατ' αὐτὸ O ‖ καὶ λιμὸς i Io., λιμὸς O ‖ τῆς πόλεως V ‖ 19. ἐξουσίαν repetitum videtur ex vs. 18. καὶ τοῦ θαλάμου καὶ τῶν στρατιωτῶν πρόνοιαν Io. ‖ στρατιωτῶν OP Io., στρατῶν i, vulgo ‖ 20. ἀνεπλήσθη A ‖ 21. δὲ] δὴ?* quocirca P ‖ πλεῖστον σῖτον O Io., σῖτον πλεῖστον gl, σίτου πλεῖστον a ‖ 22. ὑπάξεσθαι*, et ita legisse videtur Io., προσάξεσθαι Ogl, προσάξασθαι a ‖ 24. καταστήσας ἔπειτ' ἐπιδόσεσι A ‖ 26. καὶ λουτρὸν A Io., λουτρὸν BVi, vulgo ‖ οὕτως BVgl

Digitized by Google

τὸν δῆμον ἐδελέαζεν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀπεχθῶς ἔχοντες πρὸς αὐτόν, καὶ τῶν δεινῶν τὰς αἰτίας ἐς ἐκεῖνον ἀναφέροντες, μισοῦντές τε αὐτοῦ τὸ ἀκόρεστον τῆς τοῦ πλούτου ἐπιθυμίας, τὰ μὲν πρῶτα ἔν τε θεάτροις συνιστάμενοι καὶ κατὰ πλήθη κακῶς ἠγόρευον, καὶ τὸ τελευταῖον, διάγοντος ἐν προαστείῳ τοῦ Κομόδου, ἐπελθόντες πανδημεὶ ἐβόων καὶ τὸν Κλέανδρον 6 ἐς θάνατον ἤτουν. ταραχῆς δ' οὔσης περὶ τὸ προάστειον, τοῦ τε Κομόδου ἐν τοῖς ἀνακεχωρηκόσι τόποις ἡδοναῖς σχολάζοντος, ἀγνοοῦντός τε τα θρυλούμενα, ἐπείπερ ὁ Κλέανδρος ἀγγέλλεσθαί τι τῶν πραττομένων ἐκώλυεν αὐτῷ, αἰφνιδίως, οὐ προσδοκῶντος τοῦ δήμου, ἐπιφαίνονται ὡπλισμένοι κελεύσαντος τοῦ Κλεάνδρου πάντες οἱ βασίλειοι ἱππεῖς, τούς τε 7 ἐντυγχάνοντας ἔβαλλον καὶ ἐτίτρωσκον. ὁ δὲ δῆμος οὐδ' ἀντιστῆναι οἷόστε ἦν, ἄνοπλοι πρὸς ὡπλισμένους καὶ πεζοὶ πρὸς ἱππεῖς· τροπῆς δὲ γενομένης ἔφυγον ἐς τὴν πόλιν. ἐφθείρετο δὲ ὁ δῆμος οὐ μόνον βαλλόμενοι ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν οὐδὲ πατούμενοι ὑπὸ τῶν ἵππων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ πλήθους ὠθούμενοι καὶ [ὑπὸ τῶν ἱππέων] ἐπάλληλοι πίπτον- 8 τες [πολλοὶ ἀπώλοντο]. μέχρι μὲν οὖν τῶν τῆς Ῥώμης πυλῶν ἀκωλύτως οἱ ἱππεῖς διώκοντες τοὺς ἐμπίπτοντας ἀφειδῶς ἀνῄρουν· ἐπεὶ δὲ οἱ ἐν τῇ πόλει μείναντες, αἰσθόμενοι τὸ κατειληφὸς πάθος, ἀποκλείσαντες τὰς τῶν οἰκιῶν εἰσόδους ἔς τε τὰ δωμάτια ἀναβάντες λίθοις καὶ κεράμοις ἔβαλλον τοὺς ἱππεῖς, οἳ δὲ ἔπασχον ἅπερ ἐδεδράκεσαν, οὐδενὸς μὲν αὐτοῖς συστάδην μαχομένου, τοῦ δὲ πλήθους ἐξ ἀσφαλοῦς ἤδη βάλλοντος αὐτούς. τιτρωσκόμενοι τοίνυν καὶ μὴ φέροντες ἐς φυ-

1. ἐπαχθῶς V ‖ 2. 7. 15. 22. εἰς libri ‖ 3. τε addidi ex AP ‖ 4. ἔν τε O, ἐν i ‖ καὶ κατὰ O, κατὰ i ‖ 7. δ' Oag, δὲ l, vulgo ‖ 9. θρυλούμενα BVgl, θρυλλ. Aa ‖ 11. οὐ προσδοκῶντος τοῦ δήμου fort. spuria 11. 12. κελεύσαντος i, κελεύοντος O ‖ 12. πάντες δὲ οἱ i ‖ τούς τε i, καὶ τούς τε O ‖ 13. οὐδ' Ogl, οὐδὲ a, οὐδὲν codex Schotti ‖ 14. ἄνοπλοι] malim ἄοπλοι quod servatum est IV, 9, 6, hic et deinceps ‖ 15. δὲ] δὴ?* *quare* P. οὖν Reisk ‖ ἔφυγον BV, ἔφευγον Ai ‖ 16. βαλλόμενοι V, βαλλόμενος ABi, vulgo ‖ 17. πατούμενοι BV, πατούμενος Ai, vulgo ‖ ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ πλήθους i, ἀλλ' ὑπό τε πλ. O ‖ 18. ὠθούμενοι V, ὠθούμενος ABi ‖ ὑπὸ τῶν ἱππέων seclusi ‖ ἐπάλληλοι revocavi ex i, ἐπ' ἀλλήλους Bekk ex O ‖ 19. πολλοὶ ἀπώλοντο omisi cum O ‖ μέχρις gl ‖ 20. οἱ ἱππεῖς non vertit P ‖ 23. δωμάτια Ai, δώματα BV Io. ‖ ἀναβαίνοντες A ‖ 24. ἐδεδράκεισαν Io., δεδράκεσαν Oi ‖ 25. ἔξ] ἐπ' V ‖ 26. φέροντες Ai Io., δέροντες BV. exspectabam καὶ μηδὲν ἀντιδρᾶσαι ἔχοντες vel tale quid ‖ ἑς] εἰς A

γὴν ἐτράπησαν, πολλοὶ δὲ αὐτῶν διεφθείροντο· ὑπό τε τῆς 9
τῶν λίθων συνεχοῦς βολῆς οἱ ἵπποι, κυλινδουμένοις τοῖς
λίθοις ἐπιβαίνοντες, ὠλίσθανον καὶ τοὺς ἐπιβάτας ἀπεωθοῦντο.
πολλῶν δὲ ἑκατέρωθεν πιπτόντων ἐπεβοήθουν τῷ δήμῳ καὶ
οἱ τῆς πόλεως πεζοὶ στρατιῶται, μίσει τῶν ἱππέων. ὄντος δὲ 13
πολέμου ἐμφυλίου ἄλλος μὲν οὐδεὶς ἀγγελῖλαι τὰ πραττόμενα
τῷ Κομόδῳ ἐβούλετο δέει τῆς Κλεάνδρου ἐξουσίας· ἡ δὲ πρε-
σβυτάτη τῶν Κομόδου ἀδελφῶν (Φαδίλλα ἦν ὄνομα αὐτῇ)
εἰσδραμοῦσα πρὸς τὸν βασιλέα (ῥᾳδία δὲ ἡ εἴσοδος αὐτῇ καὶ
ἀκώλυτος ἅτε ἀδελφῇ), λυσαμένη τὰς τρίχας ῥίψασά τε ἐς
τὴν γῆν ἑαυτήν, οὐδὲν ἀλλ' ἢ πένθους σχῆμα δείξασα "σὺ 2
μέν" ἔφη "ὦ βασιλεῦ, μένων ἐπὶ ἡσυχίᾳ τῶν πραττομένων
ἀγνοίᾳ, ἐν ἐσχάτῳ καθέστηκας κινδύνῳ· ἡμεῖς δέ, τὸ σὸν γέ-
νος, ὅσον οὐδέπω ἀπολούμεθα. οἴχεται δέ σοι ὅ τε δῆμος
Ῥωμαίων καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ στρατιωτικοῦ. ἃ δὲ πρὸς μη-
δενὸς βαρβάρων πείσεσθαι προσεδοκῶμεν, ταῦτα δρῶσιν ἡμᾶς
οἱ οἰκεῖοι· καὶ οὓς μάλιστα εὐηργέτησας, τούτους ἐχθροὺς
ἔχεις. Κλέανδρος ἐπὶ σὲ τόν τε δῆμον καὶ τὸ στρατιωτικὸν 3
ὥπλισεν· ἐκ δὲ διαφόρου καὶ ἐναντίας γνώμης οἳ μὲν μισοῦν-
τες αὐτόν, [ὁ δῆμος,] οἳ δὲ στέργοντες, [πᾶν τὸ ἱππικὸν
τάγμα,] ἐν ὅπλοις εἰσί, καὶ φθείροντες ἀλλήλους ἐμφυλίου
αἵματος τὴν πόλιν ἐπλήρωσαν. τὰ δ' ἑκατέρου τοῦ πλήθους
δεινὰ ἡμᾶς προσλήψεται, εἰ μὴ τὴν ταχίστην πρὸς θάνατον
ἐκδώσεις τὸν πονηρὸν οἰκέτην, ὀλέθρου τοσούτου τοῖς μὲν
αἴτιον ἤδη γεγονότα, ἡμῖν δὲ ἐσόμενον ὅσον οὐδέπω." τοιαῦτά 4

---

2. ὀlim distinguebatur post *βολῆς*, unde τε (ws. 1) suspectavit Steph ‖ *οἱ δὲ ἵπποι* i ‖ *κυλινδούμενοι* A ‖ 3. *ἐπιβαίνοντες*] *ἐμβαίν.?** ‖ *ὠλίσθανον* Vag, *ὠλίσθαινον* AB1, vulgo ‖ *ἀπωθοῦντο* libri* ‖ 7. *ἐβουλεύετο* BV ‖ 9. *ἡ* om. V ‖ 10. *εἰς* libri. ‖ 10. 11. *ἐπὶ τῆς γῆς* Io. ‖ 11. *οὐδὲν — δείξασα* fort. spuria ‖ *ἀλλ'* gl, *ἄλλο* O ‖ 12. *ἐπὶ ἡσυχίᾳ*] malim *ἐφ' ἡσυχίας* ‖ 13. *ἐν ἐσχ. καθ. κινδ.* Steph, *ἐν ἐσχ. κινδ. καθ.* l, *ἐσχ. καθ. κινδ.* Oa, *ἐσχ. κινδ. καθ.* g, sed transponenda α et β litteris supra positis significavit m. 1 ‖ 14. *ἀπολλούμεθα* (sic) a, *propemodum occidimus* P ‖ *ὅ τε*] *ὅτι* B ‖ 16. *ἡμᾶς* om. l ‖ 17. *οἰκεῖοι* Ogl, *οἰκέται* a ‖ *εὐεργέτησας* g ‖ 18. *ἔχοις* gl ‖ *ἐπὶ σὲ* i P, *ἔπεισε* O ‖ *τόν τε*] *τὸν* BV. malim: *ἐπὶ σὲ καὶ τὸν δῆμον τὸ στρ. ὥπλ., ἔκ τε* ‖ 20. 21. delevit Martinus ‖ 22. *πόλιν* O, *ῥώμην* i P, vulgo ‖ 23. *προσλήψεται*] *προκαταλήψεται* Reisk ‖ 23. 24. *τὸν* ante *θάνατον* libri praeter A Io. qui om., ante *πονηρὸν* collocavit Stroth ‖ 24. *ὀλέθρου τοσούτου αἴτιον· καὶ τούτοις μὲν αἴτιον ἤδη* (hoc v. om. A) *γεγόνοτα* ... O, quae si alterum *αἴτιον* deleretur, probavit Stroth

Digitized by Google

τινα εἰποῦσα ῥηξαμένη τε τὴν ἐσθῆτα, καὶ τῶν παρόντων τινές (ἐθάρρησαν γὰρ τοῖς τῆς ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως λόγοις) τὸν Κόμοδον ἐτάραξαν. ἐκπλαγεὶς δὲ ἐκεῖνος, τόν τε ἐπικείμενον κίνδυννον οὐ μέλλοντα ἀλλὰ παρόντα ἤδη φοβηθείς, μεταπέμπεται τὸν Κλέανδρον, οὐδὲν μέν τι εἰδότα τῶν ἀπηγγελμένων, οἰόμενον δέ. ἐλθόντα δ' αὐτὸν συλληφθῆναι κελεύει, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποτεμὼν δόρατί τε ἐπιμήκει ἐγκαταπήξας ἐκπέμπει τερπνὺν καὶ ποθεινὸν τῷ δήμῳ θέαμα. ἔστη γὰρ οὕτω τὸ δεινόν, καὶ ἑκάτεροι πολεμοῦντες ἐπαύσαντο, οἱ μὲν στρατιῶται ἀνῃρημένον ἰδόντες ὑπὲρ οὗ ἐμάχοντο, δέει τε τῆς τοῦ βασιλέως ὀργῆς (συνίεσαν γὰρ ἐξηπατῆσθαι καὶ τὰ δρασθέντα παρὰ γνώμην αὐτοῦ τετολμηκέναι)· ὁ δὲ δῆμος ἐκεκόρεστο τιμωρίαν παρὰ τοῦ τὰ δεινὰ δράσαντος εἰληφώς. προσανεῖλον δὲ καὶ τοὺς παῖδας τοῦ Κλεάνδρου (δύο δὲ ἦσαν ἄρρενες αὐτῷ), πάντας τε ὅσους ἥδεσαν ἐκείνῳ φίλους διεχρήσαντο· σύροντές τε τὰ σώματα καὶ πᾶσαν ὕβριν ἐνυβρίσαντες, τέλος λελωβημένα ἐς τοὺς οἰκετοὺς φέροντες ἔρριψαν. τοιούτῳ μὲν δὴ τέλει Κλεάνδρός τε καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐχρήσαντο, φιλοτιμουμένης, ὡς ἄν τις εἴποι, τῆς [ἀνθρωπίνης] φύσεως ἐν ἑνὶ δεῖξαι ὅτι ἐκ τῆς ἐσχάτης εὐτελείας ἐς τὸ μέγιστον ὕψος ἆραι καὶ πάλιν τὸν ἀρθέντα ῥῖψαι ὀλίγη καὶ ἀνέλπιστος δύναται τύχης ῥοπή.

7 ὁ δὲ Κόμοδος δεδιὼς μὲν τὴν τοῦ δήμου κίνησιν, μή τι καὶ περὶ αὐτὸν νεωτερίσειεν, ὅμως δὲ παρορμησάντων αὐτὸν τῶν οἰκείων κατελθὼν ἐς τὸ ἄστυ, μετὰ πάσης εὐφημίας τε καὶ παραπομπῆς τοῦ δήμου ὑποδεχθεὶς ἐς τὴν βασίλειον

---

1. τε om. l ‖ 2. ἐθάρρησαν Ogl Io. et Stephani cod., θαρρήσαντες a, vulgo ‖ γὰρ gl et Steph cod., om. ceteri ‖ 2. 3. λόγοις καὶ τὸν O ‖ 3. 4. malim τόν τε κίνδυνον ὡς οὐ μέλλοντα ἀλλ' ἐπικείμενον ἤδη φοβ. *cum iam non ut impendens sed ut praesens periculum formidaret* P ‖ 4. ἀλλ' ἢ παρόντα a ‖ 5. μέντοι a. μέν πω Reisk ‖ 6. post δέ excidisse puto talia quaedam: ἐπί τι τῶν συνήθων κεκλῆσθαι ‖ δ' i, *accedentemque* P, οὖν O ‖ 7. τε om. A ‖ 9. γὰρ om. P ‖ οὕτως BVg ‖ 11. τε om. i ‖ 13. κεκόρεστο libri ‖ τὰ om. a ‖ 14. προανεῖλον l ‖ τοὺς] τὰς B ‖ 15. πάντες B ‖ 16. ἐκείνῳ ABi, ἐκείνου V ‖ 17. λελωβημένα O, -μένους i, vulgo ‖ 17. 21. 26. εἰς libri ‖ 18. φέροντες ἔρριψαν O, ἔρρ. φέρ. i, vulgo ‖ τοούτω (sic) A ‖ 19. φιλοτιμουμένης V, φιλοτιμησαμένης ABi, vulgo ‖ 20. ἀνθρωπίνης omisi cum O ‖ ἐκ τῆς — 22. ῥοπή habet Macarius ‖ 21. ὕψους a ‖ 22. ῥῖψαι] ἐρεῖψαι?* ‖ δύναται i Macar., om. O ‖ 24. αὐτὸν O, αὐτοῦ ag, om. l ‖ 25. ἐς a l, εἰς Og

Digitized by Google

ἐπανῆλθεν αὐλήν. πειραθεὶς δὲ τοσούτων κινδύνων ἀπίστως προσεφέρετο πᾶσιν, ἀφειδῶς τε φονεύων καὶ πάσαις διαβολαῖς ῥᾳδίως πιστεύων, μηδέ τινα προσιέμενος τῶν λόγου ἀξίων· ἀλλὰ τῆς μὲν περὶ τὰ καλὰ σπουδῆς ἀπῆγεν ἑαυτόν, ἐδεδού-
5 λωντο δὲ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν νύκτωρ [τε] καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπάλληλοι καὶ ἀκόλαστοι τοῦ σώματος ἡδοναί. καὶ σώ- 8
φρων μὲν πᾶς καὶ παιδείας κἂν μετρίως μεμυημένος τῆς αὐλῆς ὡς ἐπίβουλος ἐδιώκετο, γελωτοποιοὶ δὲ καὶ τῶν αἰσχίστων ὑποκριταὶ εἶχον αὐτὸν ὑποχείριον. ἁρμάτων τε ἡνιοχείας καὶ
10 θηρίων ἐξ ἀντιστάσεως μάχας ἐπαιδεύετο, τῶν μὲν κολάκων ἐς ἀνδρείας δόξαν αὐτὰ ὑμνούντων, τοῦ δὲ ἀπρεπέστερον μετιόντος ἢ βασιλεῖ σώφρονι ἥρμοζεν.

ἐγένοντο δέ τινες κατ' ἐκεῖνο καιροῦ καὶ διοσημίαι. ἀστέ- 14
ρες γὰρ ἡμέριοι συνεχῶς ἐβλέποντο, ἕτεροί τε ἐς μῆκος κε-
15 χαλασμένοι ὡς ἐν μέσῳ ἀέρι κρέμασθαι δοκεῖν· ξιφά τε παντοῖα καὶ τὴν ἑαυτῶν φύσιν μὴ τηροῦντα σχήμασί τε ἀλλοδαποῖς καὶ μέρεσι σώματος ἀναρμόστοις πολλάκις ἀπεκυήθη. τὸ μέγιστον δὲ δεινόν, ὃ καὶ τὸν παρόντα καιρὸν 2
ἐλύπησε καὶ πρὸς τὸ μέλλον οἰωνίσματι καὶ φαύλῳ συμβόλῳ
20 χρωμένους πάντας ἐτάραξεν· οὔτε γὰρ ὄμβρου προϋπάρξαντος οὔτε νεφῶν ἀθροισθέντων, σεισμοῦ δὲ ὀλίγου προγενομένου γῆς, εἴτε σκηπτοῦ νύκτωρ κατενεχθέντος, εἴτε καὶ πυρός ποθεν ἐκ τοῦ σεισμοῦ διαρρυέντος, πᾶν τὸ τῆς Εἰρήνης τέμενος κατεφλέχθη, μέγιστον καὶ κάλλιστον γενόμενον τῶν ἐν τῇ
25 πόλει ἔργων. πλουσιώτατον δὲ ἦν πάντων ἱερῶν, δι' ἀσφά- 3
λειαν ἀναθήμασι κεκοσμημένον χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου· ἕκαστος δέ, ἃ εἶχεν, ἐκεῖσε ἐθησαυρίζετο. ἀλλὰ τὸ πῦρ ἐκείνης

---

1. πειρασθεὶς a ‖ 3. ῥᾳδίως om. Io. ‖ 4. ἐδεδούλωντο i, δεδ. O ‖ 5. τε om. A ‖ 6. καὶ ἀκόλαστοι om. l ‖ σώματος om. O. σχολάζων τε ἀλλεπαλλήλαις καὶ ἀκολάστοις τοῦ σώματος ἡδοναῖς Io., ex quo τοῦ addidi, debebam fort. etiam ἀλλεπάλληλοι recipere ‖ 7. κἂν μετρίως μεμυημένος i, κἂν ἐπὶ μετρίως μεμνημένος O ‖ 11. 14. εἰς libri ‖ 11. ἀνδρίας A ‖ ἀνυμνούντων V ‖ 13. διοσημίαι i, διοσημεῖαι O ‖ 17. ἀπεκυήθησαν O ‖ 18. τὸ om. i ‖ ὃ om. i ‖ 21. προγενομένου vertit P, προσγ. Oi ‖ 23. διαρρυέντος] διαρραγέντος coni. Faber ep. t. I p. 258 ‖ 25. δὲ — 26. ἀργύρου om. BV. A ita ex interpolatione: πλουσιώτατόν τε ἦν. καὶ πολλὴν περὶ αὐτὸ τὴν πίστιν εἶχον ῥωμαῖοι αἰδῶ τε καὶ σέβας. καὶ ἕκαστος δὲ ... at ne vulgarem quidem scripturam genuinam puto ‖ κεκοσμημένον gl P, -μένων a quod defendebat Stroth ‖ 27. δέ] quippe P ‖ ἐκεῖσε Ai P, ἐκεῖθεν BV ‖ ἐκείνης Reisk, ἐκ τῆς libri. μιᾶς Faber l. d.

Digitized by Google

νυκτὸς πολλοὺς ἐκ πλουσίων πένητας ἐποίησεν. ὅθεν ὠλοφύροντο κοινῇ μὲν πάντες τὰ δημόσια, ἕκαστος δὲ τὰ ἴδια αὐτοῦ.

4 καταφλέξαν δὲ τὸ πῦρ τόν τε νεὼν καὶ πάντα τὸν περίβολον, ἐπενεμήθη καὶ τὰ πλεῖστα τῆς πόλεως καὶ κάλλιστα 5 ἔργα· ὅτε καὶ τῆς Ἑστίας τοῦ νεὼ καταφλεχθέντος ὑπὸ τοῦ πυρὸς γυμνωθὲν ὤφθη τὸ τῆς Παλλάδος ἄγαλμα, ὃ σέβουσί τε καὶ κρύπτουσι Ῥωμαῖοι κομισθὲν ἀπὸ Τροίας, ὡς λόγος· ὃ τότε πρῶτον [καὶ] μετὰ τὴν ἀπ' Ἰλίου ἐς Ἰταλίαν ἄφιξιν
5 εἶδον οἱ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωποι· ἁρπάσασαι γὰρ τὸ ἄγαλμα 10 αἱ τῆς Ἑστίας ἱέρειαι παρθένοι διὰ μέσης τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ ἐς τὴν τοῦ βασιλέως αὐλὴν μετεκόμισαν. κατεφλέχθη δὲ καὶ ἄλλα πλεῖστα τῆς πόλεως μέρη κάλλιστα. ἱκανῶν τε ἡμερῶν πάντα ἐπιὸν τὸ πῦρ ἐπεβόσκετο· οὐδὲ πρότερον ἐπαύσατο
6 πρὶν ἢ κατενεχθέντες ὄμβροι ἐπέσχον αὐτοῦ τὴν ὁρμήν. ὅθεν 15 καὶ τὸ πᾶν ἔργον ἐξεθειάσθη, πιστευόντων [κατ' ἐκεῖνο καιροῦ] τῶν τότε ἀνθρώπων ὅτι γνώμῃ θεῶν καὶ δυνάμει ἤρξατό τε τὸ πῦρ καὶ ἐπαύσατο. συνεβάλλοντο δέ τινες [ἐκ τῶν κατειληφότων] πολέμων σημεῖον εἶναι τὴν τοῦ νεὼ τῆς Εἰρήνης ἀπώλειαν. τὰ γοῦν ἀκολουθήσαντα, ὡς ἐν τοῖς 20 ἑξῆς ἐροῦμεν, ἐκ τῆς ἀποβάσεως τὴν προϋπάρχουσαν φήμην ἐπιστώσατο.

7 πολλῶν δὴ καὶ δεινῶν συνεχῶς κατειληφότων τὴν πόλιν, οὐκέτι ὁ Ῥωμαίων δῆμος μετ' εὐνοίας τὸν Κόμοδον ἐπέβλεπεν, ἀλλὰ καὶ τὰς αἰτίας τῶν ἀλλεπαλλήλων συμφορῶν ἐς 25 τοὺς ἐκείνου ἀκρίτους φόνους καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ βίου ἀνέφερον ἁμαρτήματα. οὐδὲ γὰρ ἐλάνθανε τὰ πραττόμενα πάν-

---

2. ἴδια] *privatim* P: ἰδίᾳ. ἕκαστος δὲ ἰδίᾳ τὰ αὐτοῦ Nauck Mél. Gréco-Rom. t. II p. 222. malim: ἰδίᾳ δὲ ἕκαστος τὰ αὐτοῦ ‖ 4. τε et πάντα τὸν περίβολον non vertit P ‖ 6. 7. τοῦ πυρὸς] πυρὸς A ‖ 7. γυμνωθὲν om. P ‖ 8. τε om. Wolf et Bekk ‖ κηρύττουσι ῥωμ. V ‖ 9. ὃ τότε Stroth, ὅτε BVi, ὅτι A ‖ καὶ delevi ‖ 9. 11. 25. εἰς libri ‖ 10. καθ' ἡμᾶς om. P ‖ 13. ἄλλα πλεῖστα O, πλεῖστα ἄλλα i ‖ μέρη καὶ κάλλιστα A ‖ 15. κατεν. οἱ ὄμβροι O ‖ 16. κατ' ἐκεῖνο καιροῦ del. G. Lange ‖ 18. 19. συνεβάλλοντο δέ τινες ἐκ τῶν καταλαβόντων BV. καταλαβόντων A quoque ‖ ἐκ τῶν κατειληφότων del. Bekk². fort. ἐμφυλίων vel tale quid primitus fuit ‖ 20. ὡς om. A ‖ 21. ἐκ δὲ τῆς A ‖ 22. ἐπιστώσατο i, ἐπιστώσαντο AB, in V ν superscriptum ‖ 23. δὴ] δὲ l ‖ 25. ἀλλεπαλλήλων O, ἐπαλλήλων i, vulgo ‖ 26. 27. ἀνέφερον O, ἀνέφερεν i, vulgo

Digitized by Google

τας, ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς λανθάνειν ἤθελεν, ἃ δὲ πράττων οἴκοι διεβάλλετο, ταῦτα καὶ δημοσίᾳ δεῖξαι ἐτόλμησεν. ἐς τοσοῦ- 8
τόν τε μανίας καὶ παροινίας προὐχώρησεν ὡς πρῶτον μὲν τὴν πατρῴαν προσηγορίαν παραιτήσασθαι, ἀντὶ δὲ Κομόδου καὶ Μάρκου υἱοῦ Ἡρακλέα τε καὶ Διὸς υἱὸν αὐτὸν κελεύσας καλεῖσθαι, ἀποδυσάμενός τε τὸ Ῥωμαίων καὶ βασίλειον σχῆμα λεοντῆν ἐπεστρώννυτο, καὶ ῥόπαλον μετὰ χεῖρας ἔφερεν· ἀμφιέννυτό τε ἀλουργεῖς καὶ χρυσοϋφεῖς ἐσθῆτας, ὡς εἶναι καταγέλαστον αὐτὸν ὑφ' ἑνὶ σχήματι καὶ θηλειῶν πολυ- 9
τέλειαν καὶ ἡρώων ἰσχὺν μιμούμενον. τοιοῦτος μὲν δὴ προ-
ιὼν ἐφαίνετο, ἤλλαξε δὲ καὶ τῶν ἐνιαυσίων μηνῶν τὰ ὀνόματα, ὅσα μὲν ἀρχαῖα καταλύσας, πάντας δὲ ταῖς ἑαυτοῦ προσηγορίαις ὀνομάσας, ὧν αἱ πλεῖσται ἐς Ἡρακλέα δῆθεν ὡς ἀνδρειότατον ἀνεφέροντο. ἔστησε δὲ καὶ ἀνδριάντας αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν, ἀλλὰ μὴν καὶ ἀντικρὺ τοῦ τῆς συγκλήτου συνεδρίου τόξον διηγκυλημένον· ἐβούλετο γὰρ δὴ καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῷ φόβον ἀπειλεῖν.

τὸν μὲν οὖν ἀνδριάντα μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν καθ- 15
ελοῦσα ἡ σύγκλητος Ἐλευθερίας εἰκόνα ἵδρυσεν· ὁ δὲ Κόμοδος μηκέτι κατέχων ἑαυτοῦ δημοσίᾳ θέας ἐπετέλεσεν, ὑποσχόμενος τά τε θηρία πάντα ἰδίᾳ χειρὶ κατακτενεῖν καὶ τοῖς ἀνδρειοτάτοις τῶν νεανιῶν μονομαχήσειν. διαδραμούσης δὲ τῆς φήμης συνέθεον ἔκ τε [τῆς] Ἰταλίας πάσης καὶ τῶν ὁμόρων ἐθνῶν, θεασόμενοι ἃ μὴ πρότερον μήτε ἑωράκεσαν μήτε ἠκηκόεσαν. καὶ γὰρ διηγγέλλετο αὐτοῦ τῆς χειρὸς τὸ εὔστο-

---

1. ἤθελε· καὶ ἃ δὲ O ‖ 2. 13. εἰς libri ‖ 2. ἐς τοσοῦτον] proxima ex loanne translata in tit. de virt. p. 822 ed. Vales., hinc sumpta a Suida v. Κόμοδος. v. adp. ‖ 3. τε i, δὲ O ‖ 5. κελεύσας] κελεῦσαι coni. Steph ‖ 7. ἐπεστρώννυτο V, ὑπεστρ. ceteri ‖ ἔφερεν Sylb, φέρειν BVi (in g ι eras.), φέρων A ‖ 9. αὐτὸν καὶ ὑφ' ἑνὶ σχ. θηλ. i ‖ 10. μὲν δὴ] μέν τοι cod. Schotti ‖ 11. ἐνιαυσιέων (sic) a. om. vocabulum P, recte opinor ‖ 15. τοῦ] τοῦ τοῦ g ‖ 16. διηγκυλημένον] μετὰ βέλους ἔστησεν A ‖ γὰρ] δὲ l ‖ 17. τὰς εἰκόνας αὐτοῦ φοβερωτάτας εἶναι καὶ ἐκπληκτικὰς· ταῦτα μὲν οὖν πάντα μετὰ τὴν . . A ‖ αὐτῷ g, αὐτῶ a l, αὐτῶν BV. αὐτοῦ coni. Sylb ‖ 19. ἵδρυσεν O, ἱδρύσατο i, vulgo ‖ 20. ἑαυτὸν, ου subter ὸν scripto a m. 1, ut vid., A ‖ ἐπετέλεσεν] *edere professus* P. 'nunciavit' vertit Bergler: ἐπήγγειλεν (Leisner). ἐπετέλεσεν certe corruptum est ‖ 21. κατακτένειν BV a l, κατακτείνειν, ε sup. εί a m. 1, ut vid., A ‖ 23. τῆς ante Ἰταλίας omisi cum O ‖ 24. ἑωράκεισαν A ‖ 25. ἠκηκόεσαν Bekk², -εισαν libri

Digitized by Google

χον, καὶ ὅτι ἔμελεν αὐτῷ ἀκοντίζοντι καὶ τοξεύοντι μὴ πταίειν.
2 συνῆσαν δὲ παιδεύοντες αὐτὸν Παρθυαίων οἱ τοξικὴν ἀκριβοῦντες καὶ Μαυρουσίων οἱ ἀκοντίζειν ἄριστοι, οὓς πάντας εὐχειρίᾳ ὑπερέβαλλεν. ἐπεὶ δὲ κατέλαβον αἱ τῆς θέας ἡμέραι, τὸ μὲν ἀμφιθέατρον ἐπεπλήρωτο, τῷ δὲ Κομόδῳ περίδρομος κύκλῳ κατεσκεύαστο, ὡς μὴ συστάδην τοῖς θηρίοις μαχόμενος κινδυνεύοι, ἄνωθεν δὲ καὶ ἐξ ἀσφαλοῦς ἀκοντίζων εὐστοχίας
3 μᾶλλον ἢ ἀνδρείας παρέχοιτο δεῖξιν. ἐλάφους μὲν οὖν καὶ δορκάδας, ὅσα τε κερασφόρα πλὴν ταύρων, συνθέων αὐτοῖς καὶ κατειδιώκων ἔβαλλε, φθάνων τε αὐτῶν τὸν δρόμον καὶ πληγαῖς καιρίοις ἀναιρῶν· λέοντας δὲ καὶ παρδάλεις, ὅσα τε ζῷα γενναῖα, περιθέων ἄνωθεν κατηκόντιζεν. οὐδέ τις εἶδεν ἀκόντιον δεύτερον οὐδὲ τραῦμα ἄλλο πλὴν τοῦ θανατηφόρου·
4 ἅμα γὰρ τῇ τοῦ ζῴου ὁρμῇ κατὰ [γε] μετώπου ἢ κατὰ καρδίας ἔφερε τὴν πληγήν, καὶ οὐδέποτε σκοπὸν ἄλλον ἔσχεν οὐδὲ ἐπ' ἄλλο μέρος ἦλθε τὸ ἀκόντιον τοῦ σώματος, ὡς μὴ ἅμα τε τρῶσαι καὶ φονεῦσαι. τὰ δὲ πανταχόθεν ζῷα ἠθροίζετο αὐτῷ. τότε γοῦν εἴδομεν ὅσα ἐν γραφαῖς ἐθαυμάζομεν·
5 ἀπό τε γὰρ Ἰνδῶν καὶ Αἰθιόπων, εἴ τι πρότερον ἄγνωστον ἦν, μεσημβρίας τε καὶ τῆς ἀρκτῴας γῆς ζῷα πάντα φονεύων Ῥωμαίοις ἔδειξε. τὸ δ' εὔστοχον τῆς χειρὸς αὐτοῦ πάντες ἐξεπλήττοντο. λαβὼν οὖν ποτὲ βέλη ὧν αἱ ἀκμαὶ ἦσαν μηνοειδεῖς, ταῖς Μαυρουσίαις στρουθοῖς ὀξύτατα φερομέναις καὶ ποδῶν τάχει καὶ κολπώσει πτερῶν ἐπαφιεὶς τὰ βέλη κατ' ἄκρου τοῦ τραχήλου, ἑκατόμει, ὡς τῶν κεφαλῶν ἀφῃρημένας ὁρμῇ τοῦ βέλους ἔτι περιθεῖν αὐτὰς ὡς μηδὲν παθούσας. παρδάλεως δέ ποτε ὀξυτάτῳ δρόμῳ τὸν ἐκκαλούμενον
6 καταλαβούσης, φθάσας τῷ ἀκοντίῳ μέλλουσαν δήξεσθαι, τὴν

---

1. ὅτι] ἔτι l ‖ ἔμελεν ag, ἔμελλεν l, ἔμελλον O ‖ 2. παρθυέων V ‖ 4. ὑπερέβαλεν BV ‖ 5. πεπλήρωτο libri ‖ περίδρομος] περίμετρος A ‖ 6. μὴ] μηδὲ BV ‖ 7. εὐστοχίας Steph, εὐτοξίας i, εὐτοξείας O ‖ 8. ἀνδρίας A ‖ 10. ἔβαλε a ‖ 11. καιρίοις B i, καιρίαις AV ‖ 12. ζῴων l ‖ 14. γε O, τε i. τοῦ coni. Steph, idem coni. Reisk et κατὰ ⟨τῆς⟩ καρδ., nisi potius τε deleatur ‖ καρδίας i, καρδίαν O ‖ 15. καὶ om. A ‖ οὐδέποτ' ἐς σκοπὸν A ‖ 18. *ac tum primum vidimus quae ante in picturis mirabamur* P ‖ 21. ἔδειξε i, ἐπέδειξε O ‖ 22. ποτὲ] ἐπίκτητα A. possis ποτὲ ἐπίτηδες ‖ 24. κολπώσει i, κοιπώσει BV, κομπώσει A ‖ 25. ὡς καὶ τῶν κεφαλῶν ἀφηρημένων O ‖ 26. ὁρμῇ] ἡ ὁρμὴ BV. ῥύμῃ Reisk, recte opinor ‖ 28. δήξασθαι a

Digitized by Google

μὲν ἀπέκτεινε τὸν δ' ἐρρύσατο, φθάσας τῇ τοῦ δόρατος αἰχμῇ τὴν τῶν ὀδόντων ἀκμήν. λεόντων δέ ποτε ἐξ ὑπογαίων ἑκατὸν ἀναρριφθέντων ἰσαρίθμοις ἀκοντίοις πάντας ἀπέκτεινεν, ὡς ἐπὶ πολὺ κειμένων τῶν πτωμάτων δι' αὐτὸ τοῦτο ἐπὶ σχολῆς πάντας ἀριθμῆσαι καὶ μηδ' ἓν ἰδεῖν περιττὸν ἀκόντιον.

μέχρι μὲν οὖν τούτων, εἰ καὶ βασιλείας τὰ πραττόμενα 7
ἦν ἀλλότρια, πλὴν ἀνδρείας καὶ εὐστοχίας παρὰ τοῖς δημώδεσιν εἶχέ τινα χάριν· ἐπεὶ δὲ καὶ γυμνὸς ἐς τὸ ἀμφιθέατρον εἰσῆλθεν ὅπλα τε ἀναλαβὼν ἐμονομάχει, τότε σκυθρωπὸν εἶδεν ὁ δῆμος θέαμα, τὸν εὐγενῆ Ῥωμαίων βασιλέα, μετὰ τοσαῦτα τρόπαια πατρός τε καὶ προγόνων, οὐκ ἐπὶ βαρβάρους ὅπλα λαμβάνοντα στρατιωτικὰ ἢ Ῥωμαίων ἀρχῇ πρέποντα, καθυβρίζοντα δὲ τὸ ἀξίωμα αἰσχίστῳ καὶ μεμιασμένῳ σχήματι. ὃ μὲν οὖν μονομαχῶν ῥᾳδίως τῶν ἀνταγωνιστῶν περι- 8
εγίγνετο, καὶ μέχρι τραυμάτων προυχώρει, ὑπεικόντων ἁπάντων καὶ τὸν βασιλέα οὐ τὸν μονομάχον ἐννοούντων. ἐς τοσοῦτον δὲ προεχώρησε μανίας ὡς μηκέτι βούλεσθαι μηδὲ τὴν βασίλειον οἰκεῖν ἑστίαν· ἀλλὰ γὰρ μετοικισθῆναι ἐβούλετο ἐς τὸ τῶν μονομάχων καταγώγιον. ἑαυτὸν δὲ οὐκέτι Ἡρακλέα, ἀλλὰ τῶν μονομαχούντων ἐνδόξου τινὸς προτετελευτηκότος ὀνόματι καλεῖσθαι προσέταξε. τοῦ δὲ μεγίστου 9
ἀγάλματος κολοσσιαίου, ὅπερ σέβουσι Ῥωμαῖοι εἰκόνα φέρον ἡλίου, τὴν κεφαλὴν ἀποτεμὼν ἱδρύσατο ⟨τὴν⟩ ἑαυτοῦ, ὑπογράψας τῇ βάσει [οὐχ] ὡς εἰώθασι βασιλικὰς καὶ πατρῴας προσηγορίας, ἀντὶ δὲ Γερμανικοῦ "μονομάχους χιλίους νικήσαντος".

1. δ' A, δὲ BVi ‖ 2. λεόντων] cf. Amm. M. 31, 10, 19 ‖ 3. ἀναρριφθέντων] ἅμα ἀφεθέντων Reisk. 'centum leones in amphitheatrali circulo simul emissos' Amm. ‖ 4. πτωμάτων i, σωμάτων O ‖ 5. ἀριθμῆσθαι (sic) a ‖ μηδ' ἓν gl, μηδὲν ceteri, vulgo ‖ 7. οὖν om. i ‖ τοῦτω (sic) B ‖ 9. 20. εἰς libri ‖ 10. ἀναλαβὼν] λαβὼν A ‖ τότε] τοῦτο τὸ A. τόδε coni. Lange ‖ 11. ὁ δῆμος] ὁ ἥλιος A ‖ εὐγενῆ καὶ ῥωμαίων i ‖ 12. ἐπὶ βαρβάρους] adversus belluas P ‖ 13. ἢ] καὶ?* ‖ ἀρχῇ] ἀρετῇ?* ‖ 15. περιεγίνετο A, περιεγένετο BVi, vulgo ‖ 16. προυχώρει A, προεχ. BVi, vulgo ‖ 17. καὶ om. V ‖ οὐ Og et Steph vet. cod., καὶ l, om. a ‖ 19. ἑστίαν οἰκεῖν i ‖ γὰρ om. l ‖ μετ. τε ἐβούλετο O ‖ ἐβουλεύετο gl ‖ 21. τῶν] τοῦ Wolf, male ‖ 21. 22. προτ. δὲ ὀνόμ. BVgl ‖ 24. τὴν addidi. ἑτέραν ἑαυτοῦ ἀντιθεὶς Xiphil. 72, 22, 3 ‖ 25. οὐχ delevit Casaub. ad Lampr. Comm. 17, 10 ‖ ὡς] τὰς εἰωθότας (voluit εἰωθυίας) Stroth ‖ πατρῴας A, πατρώους BVi, vulgo ‖ 26. μονομάχους i P, μονομάχου O

Digitized by Google

16 ἔδει δὲ ἄρα ποτὲ κἀκεῖνον παύσασθαι μεμηνότα καὶ τὴν
Ῥωμαίων ἀρχὴν τυραννουμένην. νέου μὲν γὰρ ἔτους τῆς
ἐπιούσης ἔμελλεν ἡμέρας — σέβουσι δὲ τὴν ἑορτὴν Ῥωμαῖοι
ἐς θεὸν ἀρχαιότατον τῆς Ἰταλίας ἐπιχώριον ἀναφέροντες·
φασὶ γὰρ αὐτοῦ καὶ Κρόνου, ὑπὸ Διὸς ἐκβληθέντα τῆς ἀρ- 5
χῆς, κατελθόντα ἐς γῆν γενέσθαι ξένον, δεδιότα δὲ τὴν τοῦ
παιδὸς δυναστείαν παρ' αὐτῷ κρυπτόμενον λαθεῖν· ὅθεν καὶ
τὸ ὄνομα δοθῆναι τῷ χώρῳ [τῆς Ἰταλίας] Λατίόν τε κλη-
θῆναι, ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος φωνῆς ἐς τὴν ἐπιχώριον παραχθέν.
2 διὰ ταῦτά τοι καὶ μέχρι νῦν Ἰταλιῶται τὰ μὲν Κρόνια προ- 10
εορτάζουσι θεῷ τῷ λαθόντι, τὴν δὲ τοῦ ἔτους ἀρχὴν ἱερο-
μηνίαν ἄγουσι τῷ τῆς Ἰταλίας θεῷ. διπρόσωπον δὲ αὐτοῦ
τὸ ἄγαλμα ἵδρυται, ἐπειδὴ ἐς αὐτὸν ὁ ἐνιαυτὸς ἄρχεταί τε
καὶ παύεται — ταύτης δὴ τῆς ἑορτῆς προσιούσης, ἐν ᾗ μά-
λιστα Ῥωμαῖοι δεξιοῦνταί τε ἀλλήλους καὶ προσαγορεύουσι, 15
νομισμάτων τε ἀντιδόσεσι καὶ κοινωνίᾳ τῶν γῆς καὶ θαλάτ-
3 της καλῶν εὐφραίνουσιν αὐτούς, ἀρχαί τε ἐπώνυμοι τότε
πρῶτον τὴν ἔνδοξον καὶ ἐνιαύσιον πορφύραν περιτίθενται,
πάντων ἑορταζόντων ὁ Κόμοδος ἐβούλετο οὐκ ἐκ τῆς βασι-
λείου, ὡς ἔθος, προελθεῖν οἰκίας ἀλλ' ἐκ τοῦ τῶν μονομάχων 20
καταγωγίου, ἀντὶ δὲ τῆς εὐπαρύφου καὶ βασιλικῆς πορφύρας
ὅπλα τε αὐτὸς φέρων καὶ συμπροϊόντων τῶν λοιπῶν μονο-
μάχων ὀφθῆναι τοῖς Ῥωμαίοις.
4 ἐπεὶ δὲ τὴν γνώμην αὐτοῦ ταύτην ἀνήνεγκε πρὸς Μαρ-

---

2. 3. corrupta. *νέον μὲν γὰρ ἔτος τῆς ἐπιούσης ἔμελλεν ἡμέρας εἰσιέναι* (s. *ἄρχεσθαι*). *σέβουσι δὲ ταύτην ἑορτὴν Ῥωμαῖοι* Reisk, sententia iusta sed scabre conformata ‖ 3. *σέβουσι δὲ* Steph, *σέβουσί τε* libri ‖ *δὲ τὴν* ⟨*τοῦ ἔτους ἀρχὴν*⟩ *ἑορτὴν* Lange ‖ 4. 9. 13. *εἰς* libri ‖ 5. *αὐτοῦ*] *αὐτὸν* A ‖ brevius P: *cuius etiam Saturnum ipsum ab Iove filio pulsum fuisse hospitem praedicant, et quod ibi latuisset, nomen latio inditum. Quocirca etiam nunc.* ‖ 8. *τῆς Ἰταλίας* omisi ‖ 9. *τὴν* i, *τὸ* O ‖ 10. *κρόνεια* O ‖ 11. *λαθόντι* Steph, *λαχόντι* i. *θεῷ τῷ λαθόντι* om. P. *θεῷ δὲ τῷ λαχόντι τήνδε τοῦ ἔτους* O ‖ 12. *θεῷ* Bergler, *ἔθει* libri ‖ 13. *ἵδρυται τὸ ἄγαλμα* a ‖ *αὐτὸν* i, *αὐτὸ* O ‖ 14. *δὴ* BVg, *δὲ* Aal ‖ *προσιούσης* O et Schotti codex, *προϊούσης* i ‖ *μάλιστα* om. P ‖ 15. *τε* om. A ‖ *προσαγορεύουσι* a, *προσαγορεύοντες* Ogl ‖ 16. *θαλάσσης* Og ‖ 17. *τε καὶ ἐπών.* V, unde Bekk[1] coni. *ἀρχαί τε αἱ ἐπ.* ‖ *τότε* delebat Lange ‖ 18. *καὶ ἐνιαύσιον* deleverim. *et solennem* P ‖ 19. *πάντων* ⟨*οὖν*⟩ *ἑορτ.* Reisk ‖ *ἐβούλετο* O, *statuit* P, *ἐβουλεύετο* i ‖ 22. *αὐτὸς*] *αὐτῶν* vel *αὐτὸς* ⟨*αὐτῶν*⟩ Reisk. totum enuntiatum inde ab *ὅπλα* verbo male conceptum est. lacunam ante *ὅπλα* sumit Hoerschelmann

Digitized by Google

κίαν, ἣν εἶχε τῶν παλλακίδων τιμιωτάτην, ἣ οὐδέν τι ἀπεῖχε γαμετῆς γυναικός, ἀλλὰ πάντα ὑπῆρχεν ὅσα Σεβαστῇ, πλὴν τοῦ πυρός· ἣ μαθοῦσα τὴν παράλογον οὕτω καὶ ἀπρεπῆ βούλησιν αὐτοῦ τὰ πρῶτα ἐλιπάρει, καὶ προσπίπτουσα μετὰ δακρύων ἐδεῖτο μήτε τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν καθυβρίσαι μήθ' ἑαυτὸν ἐπιδύντα μονομάχοις καὶ ἀπεγνωσμένοις ἀνθρώποις κινδυνεῦσαι. ἐπεὶ δὲ πολλὰ ἱκετεύουσα οὐκ ἐτύγχανεν αὐτοῦ, ἣ μὲν δακρύουσα ἀπέστη, ὁ δὲ Κόμοδος μεταπεμψάμενος Λαῖτόν τε τὸν ἔπαρχον τῶν στρατοπέδων Ἔκλεκτόν τε τὸν τοῦ θαλάμου προεστῶτα ἐκέλευεν αὐτῷ παρασκευασθῆναι ὡς διανυκτερεύσων ἐν τῷ τῶν μονομάχων καταγωγίῳ κἀκεῖθεν προελευσόμενος ἐπὶ τὰς θυσίας τῆς ἱερομηνίας, ὡς Ῥωμαίοις ἐνόπλος ὀφθείη. οἱ δ' ἱκέτευον καὶ πείθειν ἐπειρῶντο μηδὲν ἀνάξιον τῆς βασιλείας ποιεῖν. ὁ δὲ Κόμοδος ἀσχάλλων τοὺς 17
μὲν ἀπεπέμψατο, αὐτὸς δ' ἐπανελθὼν ἐς τὸ δωμάτιον ὡς δὴ καθευδήσων (καὶ γὰρ μεσημβρίας εἰώθει τοῦτο ποιεῖν), λαβὼν γραμματεῖον τούτων δὴ τῶν ἐκ φιλύρας ἐς λεπτότητα ἠσκημένων ἐπαλλήλῳ τε ἀνακλάσει ἀμφοτέρωθεν ἐπτυγμένων, γράφει ὅσους χρὴ τῆς νυκτὸς φονευθῆναι. ὧν πρώτη μὲν 2
ἦν Μαρκία, εἵποντο δὲ Λαῖτός τε καὶ Ἔκλεκτος, ἐπὶ δὲ τούτοις πολὺ πλῆθος τῶν τῆς συγκλήτου πρωτευόντων. τοὺς μὲν γὰρ πρεσβυτέρους καὶ λοιποὺς πατρῴους φίλους ἀποσκευάσασθαι πάντας ἤθελεν, αἰδούμενος ἔχειν αἰσχρῶν ἔργων σεμνοὺς ἐπόπτας· τῶν δὲ πλουσίων τὰς οὐσίας χαρίσασθαι ἐβούλετο μερίσαι τε ἐς τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς μονομαχοῦντας, τοὺς μὲν ἵνα φυλάττοιεν αὐτόν, τοὺς δὲ ἵνα τέρποιεν. γράψας δὴ ⟨τὸ⟩ γραμματεῖον τίθησιν ἐπὶ τοῦ σκίμ- 3
ποδος, οἰηθεὶς μηδένα ἐκεῖσε εἰσελεύσεσθαι. ἦν δέ τι παιδίον

---

1. παλακιδῶν AV ‖ 4. τὰ πρῶτα om. P ‖ ἐλιπάρει i, κατελιπάρει O ‖ ⟨μὲν⟩ ἐλιπάρει Reisk ‖ 7. πολλὰ ἱκετεύουσα om. P ‖ 9. Λαῖτον] cf. Tzetz. Chil. VI, 485 sq. qui haec legit ‖ λαῖτόν τε O, λαῖτον i, vulgo ‖ 10. προεστῶτα i, προεστηκότα O ‖ αὐτῷ] αὐτὼ Reisk. latet aliud ‖ 13. δ' ag, δὲ ceteri ‖ 14. ὁ δὲ K.] proxima excerpsit Io(annes) ‖ 15. δ' Ag, δὲ ceteri, vulgo ‖ 15. 17. 25. εἰς libri ‖ 18. ἐπαλλήλῳ — ἐπτυγμένων om. O ‖ 21. τῆς om. a ‖ 22. λοιπὸν a ‖ 22. 23. πάντας δ' ἐκείνους ἀποσκευάσασθαι ἤθελεν αἰδούμενος ἔχειν αἰσχρῶν ἔργων ἐπόπτας cod. Pal. 129 fol. 31ᵇ ‖ ἀποσκευάσεσθαι a ‖ 25. καὶ τοὺς i, καὶ O ‖ 27. δὴ i, δὲ O ‖ τὸ addidi ‖ 28. ἐκεῖθεν a ‖ δέ τι Reisk et Io., δὲ καὶ a, δὲ Ogl

Digitized by Google

πάνυ νήπιον, τούτων δὴ τῶν γυμνῶν μὲν ἐσθῆτος χρυσῷ δὲ καὶ λίθοις πολυτίμοις κεκοσμημένων, οἷς ἀεὶ χαίρουσι Ῥωμαίων οἱ τρυφῶντες. ὑπερηγάπα δὲ ὁ Κόμοδος αὐτὸ ὡς συγκαθεύδειν πολλάκις· Φιλοκόμοδός τε ἐκαλεῖτο, δεικνυούσης [καὶ] τῆς προσηγορίας τὴν στοργὴν τὴν ἐς τὸν παῖδα τοῦ
4 βασιλέως. τὸ δὴ παιδίον τοῦτο ἄλλως ἀθῦρον, προελθόντος τοῦ Κομόδου ἐπὶ τὰ συνήθη λουτρά τε καὶ κραιπάλας, εἰσδραμὸν ἐς τὸν θάλαμον ὥσπερ εἰώθει, τὸ γραμματεῖον ἐπὶ τοῦ σκίμποδος κείμενον ἀνελόμενον ἵνα δὴ παίζειν ἔχοι, πρόεισι τοῦ οἴκου. κατὰ δέ τινα δαίμονα συνήντα τῇ Μαρκίᾳ. ἡ δέ (καὶ αὐτη γὰρ ἔστεργε τὸ παιδίον) περιπτύξασα καὶ φιλοῦσα τὸ γραμματεῖον ἀφαιρεῖται, δεδοικυῖα [δὴ] μή τι τῶν ἀναγκαίων ὑπὸ νηπιότητος [ἀγνοοῦν] παῖζον διαφθείρῃ. γνωρίσασα δὲ την τοῦ Κομόδου χεῖρα, ταύτη καὶ μᾶλλον
5 ἐσπούδαξε διεξελθεῖν τὴν γραφήν. ἐπεὶ δ᾽ εὗρεν αὐτὸ θανατηφόρον καὶ πρὸ ἁπάντων αὐτήν τε μέλλουσαν τεθνήξεσθαι, Λαῖτόν τε καὶ Ἔκλεκτον ἐπακολουθήσοντας, τῶν τε λοιπῶν τοσοῦτον φόνον, ἀνοιμώξασα καθ᾽ ἑαυτήν τε εἰποῦσα "εὖγε ὦ Κόμοδε· ταῦτ᾽ ἄρα χαριστήρια εὐνοίας τε καὶ στοργῆς ⟨τῆς ἐμῆς⟩ ὕβρεώς τε καὶ παροινίας τῆς σῆς, ἧς ἐτῶν τοσούτων ἠνεσχόμην. ἀλλ᾽ οὐ καταπροΐξῃ αὐτὸς μεθύων νηφούσης γυναικός." ταῦτα εἰποῦσα τὸν Ἔκλεκτον μεταπέμπεται·
6 ἔθος δ᾽ εἶχεν αὐτῇ προσιέναι ἅτε τοῦ θαλάμου φύλαξ, ἔτι τε καὶ ἐπὶ συνουσίᾳ αὐτοῦ διεβάλλετο. δοῦσα δὲ τὸ γραμματεῖον

---

1. ἐσθῆτα coni. Leisner ‖ δὲ a, τε Ogl ‖ 2. οἷα ἀεὶ χαίρουσι ῥωμαῖοι τρυφῶντες O ‖ 3. δὲ ὁ κόμ. αὐτὸ Ogl, δὲ αὐτὸ ὁ κόμμ. a ‖ 4. συγκαθεύδον B, συγκαθεῦδον V ‖ 5. καὶ om. O ‖ 5. 8. εἰς libri ‖ 6. δὴ] δὲ l ‖ 7. τοῦ] δὲ τοῦ A ‖ εἰσδραμὼν Bl ‖ 8. 9. ἐπὶ τοῦ σκίμποδος κείμενον om. P ‖ 10. καταδέγενα δαίμονα B, κατὰ δέ γε τινὰ δ. V ‖ συνήντα O, συνήντετο gl, bene, συνήντηται a ‖ 12. φιλοῦσα ⟨αὐτὸ⟩ τὸ Stroth ‖ δὴ om. O et Io. ‖ 13. ἀγνοοῦν om. Io. ‖ παῖζον om. Io. P ‖ 14. τοῦ addidi ex Io. et gl ‖ 15. ἐσπούδασε A ‖ αὐτὸ i, αὐτὴν O ‖ 16. πρὸ] πρὸς V ‖ τε] γε coni. Steph et Λαῖτον δὲ ‖ 17. Ἔκλεκτον — 22. τὸν omissa in a legit P. Graeca ex suo codice primus edidit Steph ‖ 17. ἐπακολουθήσοντας edidit Steph, -σαντας Ogl ‖ 18. τοσοῦτον, οι sup. οσ a m. 1, ut vid., A, tantam caedem P, τοιοῦτον BVgl Steph ‖ καθ᾽ ἑαυτήν τε gl et Steph, καὶ καθ᾽ ἑαυτήν τε BV, καὶ καθ᾽ ἑαυτὴν A ‖ 19. ταῦτ᾽ ἄρα Nauck Mél. Gr.-Rom. t. II p. 223, ταῦτα γὰρ O, ταῦτα gl et Steph ‖ ἀνοίας BV ‖ 20. τῆς ἐμῆς add. Leisner et Reisk ‖ ἧς ἐτῶν τοσούτων gl P et Steph, ἧς τοσοῦτον AV, ἧς τοῦσοῦτον B ‖ 23. ἔθος δὲ ἦν αὐτῷ . . . φύλακι a, et P nisi quod αὐτῇ αὐτῷ vertit ‖ 24. καὶ ἐπὶ] ἐπὶ l ‖ δὲ a et Io., δὴ Ogl

Digitized by Google

"ὅρα" ἔφη "ποίαν μέλλομεν παννυχίζειν ἑορτήν." ὁ δ' Ἔκλεκτος ἀναγνούς τε καὶ ἐκπλαγείς (ἦν δὲ τὸ γένος Αἰγύπτιος, τολμῆσαί τε [ἅμα] καὶ δρᾶσαι θυμῷ τε δουλεῦσαι πεφυκώς) κατασημηνάμενος οὖν τὸ γραμματεῖον διά τινος τῶν ἑαυτῷ πιστῶν ἀναγνωσθησόμενον πέμπει τῷ Λαΐτῳ. ὃ δὲ καὶ αὐτὸς ταραχθεὶς ἀφικνεῖται πρὸς Μαρκίαν ὡς δὴ συσχεψόμενος αὐτοῖς περὶ ὧν ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς καὶ τοῦ τῶν μονομάχων καταγωγίου· προσποιησάμενοι δὲ περὶ τῶν ἐκείνῳ διαφερόντων σκέπτεσθαι συντίθενται φθάσαι τι δράσαντες ἢ παθεῖν, οὐδὲ καιρὸν εἶναι μελλήσεως ἢ ἀναβολῆς. ἀρέσκει δὲ δοῦναι φάρμακον δηλητήριον τῷ Κομόδῳ, ὑπέσχετο δ' αὐτὸ ῥᾷστα δώσειν ἡ Μαρκία· εἰώθει γὰρ αὐτὴ κιρνάναι τε καὶ διδόναι τὴν πρώτην πόσιν, ὡς ἥδιον πίοι παρ' ἐρωμένης. ἐλθόντι δὴ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ λουτροῦ ἐμβαλοῦσα ἐς κύλικα τὸ φάρμακον, οἴνῳ [τε] κεράσασα εὐώδει δίδωσιν. ὃ δ' ὡς συνήθη φιλοτησίαν, μετὰ πολλὰ λουτρὰ καὶ γυμνάσια τὰ πρὸς θηρία διψῶν, ἔπιεν ἀναισθήτως. εὐθέως δὲ κάρος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ ἐς ὕπνον καθελκόμενος, ὑπὸ καμάτου ⟨τοῦτο⟩ πάσχειν οἰηθεὶς ἀνεπαύσατο. ὁ δὲ Ἔκλεκτος καὶ Μαρκία, πάντας ἀποστεῖναι κελεύσαντες ἔς τε τὰ οἰκεῖα ἀπιέναι, ἡσυχίαν δὴ παρεσκεύαζον αὐτῷ. εἰώθει δὲ καὶ ἐπὶ ἄλλων τοῦτο πάσχειν ὁ Κόμοδος ὑπὸ κραιπάλης· πολλάκις γὰρ λουσάμενος καὶ πολλάκις ἐσθίων οὐδένα καιρὸν εἶχεν ἐς ἀνάπαυσιν ὡρισμένον, ἀλλεπαλλήλοις καὶ διαφόροις συνεχόμενος ἡδοναῖς, αἷς

1. ὅρα] ὥρα A ‖ παννυχίζειν quamquam iam legit Io., malim παννυχιεῖν ‖ δ' Oi, δὲ vulgo ‖ 3. ἅμα om. O ‖ τε] δὲ BV ‖ 4. οὖν susp. Steph. at Herodoteo more positum est ‖ 5. ἑαυτῷ] ἑαυτοῦ 1 ‖ ἀναγνωσθησόμενον molestum. nec habet Io. ‖ 6. συσκεψόμενος Aa et Io., -άμενος BVgl ‖ 7. καὶ — 8. καταγωγίου mihi suspecta ‖ 9. φθάσαι τι δράσαντες i, δρᾶσαί τι φθάσαντες O ‖ 10. οὐδὲ] οὐ γὰρ Reisk. οὐδὲ γὰρ ἦν καιρὸς μελλήσεως Io., bene ‖ 11. δὲ Io. P, δὴ Oi, vulgo ‖ δηλητήριον post αὐτὸ collocatum in l. om. Io. ‖ 12. αὐτὸ i, αὐτῷ O ‖ εἰάθη γὰρ αὐτῇ V ‖ 14. δὴ P, δὲ Oi Io., vulgo ‖ εἰς i, τε εἰς O ‖ 14. 15. τοῦ φαρμάκου i, vulgo ‖ 15. οἴνῳ BV, καὶ οἴνῳ A, οἴνῳ τε i, vulgo ‖ δίδωσιν a l, δίδωσι g, δίδωσι πιεῖν O ‖ 17. τὰ θηρία A ‖ 18. καὶ εἰς ὕπνον καθελκ. O, εἰς ὕπνον τε καθ. i, vulgo ‖ ὑπὸ καμ. ⟨τοῦτο⟩ Wolf, ⟨τοῦτο⟩ ὑπὸ καμ. Steph ‖ 20. 23. εἰς libri ‖ 21. ἐπὶ ἄλλων ⟨δείπνων⟩ Steph, ἐ. ἄ. ⟨καιρῶν⟩ Reisk qui praeterea ἐπιεικῶς coniecit. cf. Wolf praef. p. XV ‖ 22. λουσάμενος] malim λουόμενος cum Steph, vel λούμενος ‖ 24. ἀλλεπαλλήλοις Steph, ἀλλὰ ἀλλεπαλλήλοις O, ἀλλ' ἐπαλλήλοις gl, ἀλλ' ἐπ' ἀλλήλοις a, ἐπαλλήλοις vulgo

Digitized by Google

δὴ καταλαβούσῃ ὥρα καὶ ἄκων ἐδούλευεν. ἐπ' ὀλίγον μὲν οὖν ἡσύχασε, περὶ στόμαχον δὲ καὶ κοιλίαν τοῦ φαρμάκου γενομένου ἱλιγγός τε αὐτὸν καταλαμβάνει ἔμετός τε πολὺς ἐπιγίγνεται, ἢ τῆς προεγκειμένης τροφῆς ἅμα ποτῷ πολλῷ ἐξωθούσης τὸ φάρμακον, ἢ διὰ τὸ προλαμβανόμενον, ὅπερ εἰώθασι βασιλεῖς ἑκάστοτε πρὸ πάσης τροφῆς λαμβάνειν, κώλυμα δηλητηρίων. πλὴν ἀλλὰ πολλοῦ γε τοῦ ἐμέτου ὄντος, φοβηθέντες μὴ πᾶν ἐξεμέσας τὸ φάρμακον ἀνανήψῃ καὶ πάντες ἀπόλωνται, νέον τινὰ ὄνομα Νάρκισσον, γενναῖόν τε καὶ ἀκμαστήν, πείθουσιν εἰσελθόντα τὸν Κόμοδον ἀποπνῖξαι, μεγάλα δώσειν ἔπαθλα ὑποσχόμενοι. ὃ δ' εἰσδραμὼν παρειμένον αὐτὸν ὑπὸ τοῦ φαρμάκου καὶ μέθης, ἀποσφίγξας τὸν τράχηλον, φονεύει.

τοιούτῳ μὲν τέλει τοῦ βίου ὁ Κόμοδος ἐχρήσατο, βασιλεύσας ἔτη τρισκαίδεκα μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτήν, εὐγενέστατός τε τῶν πρὸ αὐτοῦ γενομένων βασιλέων, κάλλει τε τῶν καθ' αὑτὸν ἀνθρώπων εὐπρεπέστατος αὐταρκέστατός τε συμμετρίᾳ σώματος, εἰ δέ τι δεῖ καὶ περὶ ἀνδρείας εἰπεῖν, οὐδενὸς ἧττων εὐστοχίᾳ τε καὶ εὐχειρίᾳ, εἰ μὴ τὴν τούτων εὐμοιρίαν αἰσχροῖς ἐπιτηδεύμασι κατῄσχυνεν, ὡς προείρηται.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἀνελόντες δὲ τὸν Κόμοδον οἱ ἐπιβουλεύσαντες, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ συντάγματι τῆς ἱστορίας δεδήλωται, κρύψαι τε τὸ γενόμενον βουλόμενοι, ὡς ἂν τοὺς φυλάττοντας τὴν βασίλειον αὐλὴν δορυφόρους λάθοιεν, ἐνειλήσαντες στρωμνῇ τινὶ εὐτελεῖ τὸ σωμάτιον καὶ καταδήσαντες, ἐπιθέντες τε δυσὶν

1. καταλαβούσης ὥρας?* ‖ ἐπ'] ἐς gl ‖ 3. εἴλιγγος Al ‖ 4. ἐπιγίγνεται a, ἐπιγίνεται Ogl ‖ 5. διὰ om. V ‖ 7. ὄντος τοῦ ἐμέτου a ‖ 9. ἀπώλονται AV ‖ νέον O, νεανίαν i, vulgo ‖ 10. πείθουσιν ἄνδρα γενναῖόν τε καὶ ἀμάστην εἰσελθόντα ἀποπνῖξαι τὸν Κόμοδον, ὄνομα Νάρκισσον Suid. v. ἀμάστης ‖ 9. ὀνόματι i ‖ 10. ἀκμηστὴν V, ἀμάστην Suid., γυμναστὴν Xiphil. 72, 22, 5 ‖ 11. ὃ — 13. φονεύει om. P ‖ 11. δὲ a ‖ 12. καὶ τῆς μέθης lo.,bene ‖ 14. τοῦ om. i lo. ‖ 16. κάλλει τε] κάλλει BV ‖ 17. καθ' αὑτὸν Og, καθ' ἑαυτὸν a l, vulgo ‖ αὐταρκέστατός τε συμμετρίᾳ σώματος om. iP ‖ 19. ἦττω A ‖ 23. φυλάσσοντας libri ‖ 24. ἐνειλήσαντες Reisk, εἰλήσαντες V, εἰλήσ. A, εἰλίσ. a, εἰλίσ. gl, εἰλύσ. B ‖ 25. τὸ σῶμα A ‖ τε V, δὲ AB, om. i, potestque copula abesse

Digitized by Google

οἰκέταις τῶν πιστῶν ἑαυτοῖς, ἐκπέμπουσιν ὡς δή τι σκεῦος τῶν ἐκ τοῦ θαλάμου περιττόν. οἱ δὲ φέροντες διὰ μέσων 2
ἐκφέρουσι τῶν φυλάκων, ὧν οἱ μὲν ὑπὸ μέθης ἐκραιπάλων,
οἱ δὲ ἐγρηγορότες κἀκεῖνοι ἐς ὕπνον κατεφέροντο κατεχούσαις τε ταῖς χερσὶ τὰ δοράτια ἐπανεπαύοντο, οἱ δ' οὐ πάνυ
τὸ ἐκφερόμενον τοῦ θαλάμου, ὅ τι ποτ' εἴη, ἐπολυπραγμόνουν, ἐπεὶ μηδ' αὐτοῖς διέφερε ταῦτ' εἰδέναι. τὸ μὲν οὖν
σῶμα τοῦ βασιλέως οὕτω κλαπὲν ἐκκομισθέν τε τῆς αὐλείου
θύρας νύκτωρ ὀχήματι ἐπιθέντες ἐς τὸ ἀριστεῖον ἔπεμψαν.
ὁ δὲ Λαῖτος καὶ Ἔκλεκτος ἅμα τῇ Μαρκίᾳ τὸ πρακτέον 3
ἐβουλεύοντο. ἔδοξε δὲ αὐτοῖς περὶ μὲν τοῦ θανάτου φήμην
ἐγκατασπεῖραι, ὅτι δὴ αἰφνιδίως τετελευτήκοι ἀποπληξίας ἐπιπεσούσης· καὶ γὰρ ἐνδεχομένην πίστιν ἔξειν ὄντο τὴν φήμην
προδιαβεβλημένης τῆς ἀκοῆς καὶ ὑπερβαλλούσης ἐκείνου
τροφῆς. πρῶτον δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς ἐπιλέξασθαι ἄνδρα πρεσβύτην τινὰ καὶ σώφρονα τὸν διαδεξόμενον τὴν ἀρχήν, ὅπως
αὐτοί τε σωθεῖεν καὶ ἀπὸ τῆς πικρᾶς καὶ ἀκολάστου τυραννίδος πάντες ἀναπνεύσειαν. καθ' ἑαυτοὺς δὴ ἀναλογιζόμενοι
οὐδένα οὕτως ἐπιτήδειον εὕρισκον ὡς Περτίνακα. ἦν δ' ὁ 4
Περτίναξ τὸ μὲν γένος Ἰταλιώτης, ἐν δὲ πολλαῖς στρατιωτικαῖς τε καὶ πολιτικαῖς εὐδοκιμήσας πράξεσι, πολλὰ δὲ κατὰ
Γερμανῶν καὶ τῶν ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν βαρβάρων ἐγείρας τρόπαια, μόνος τε περιλειφθεὶς τῶν σεμνῶν πατρῴων τῷ Κομόδῳ φίλων· ὃν οὐκ ἀπέκτεινε, τῶν Μάρκου ἑταίρων τε καὶ
στρατηγῶν ἐντιμότατον γενόμενον, ἢ διὰ σεμνότητα αἰδούμενος ἢ ὡς πένητα τηρήσας. ἦν γὰρ αὐτῷ καὶ τρῦτο μέρος

---

2. περιττόν O, περιττῶν i, vulgo. fort. ex margine irrepsit ‖ φέροντες del.?* ‖ 3. ὑπὸ Nauck Mél. Gr.-Rom. II p. 220, ἀπὸ libri. ἀπὸ μέθης delebat Steph ‖ 4. οἱ δ' ἔτι ἐγρηγορότες ἴσα κἀκεῖνοις Reisk, debebat ἐκείνοις ‖ 4. 9. εἰς libri ‖ 5. τε om. l ‖ οἱ δ' om. A ‖ 6. ποτε V ‖ ἐπολυπραγμόνουν ὅ τι ποτ' εἴη A ‖ 7. ἐπεὶ μηδὲ αὐτοῖς (μὴ δὲ αὐτηῖς codex) διέφερε ταῦτα εἰδέναι lex. Vindob. p. 42, 3 Nauck ‖ μηδὲ i. an μηδὲν?* ‖ ταῦτα l ‖ 8. οὕτως Bgl ‖ ἐκκλαπὲν?* ‖ 9. ἀριστεῖον i, ἀρίστιον O, *Aristeum* P. προάστειον coni. Sylb quod recepit Bekk², alii alia. v. Irmisch ‖ ἔπεμψαν A, ἀπέπεμψαν BVi, vulgo ‖ 11. δὲ al, δὴ Og ‖ 12. ἐν τῷ μονομαχίῳ post ὅτι add. Io. ‖ 13. ἐνδεχομένην del.?* ‖ ὄοντο ἕξειν (sic) l ‖ 14. ὑπερβαλούσης A ‖ 15. πρῶτον mihi dubium ‖ 18. πάντας BV ‖ ἀναπνεύσαιεν l ‖ δὴ OPgl, δὲ a Io. ‖ ἀναλογιζόμενοι] λογιζόμενοι Io., bene ‖ 19. ἐπιτήδ. ὡς περτ. εὗρ. l ‖ δ' Oi, δὲ vulgo ‖ 21. τε i, om. O ‖ 23. περιληφθεὶς B ‖ σεμνῶν deleverim ‖ 26. ἢ ὡς πένητα τηρήσας] ἢ ὡς πένητος ὀλιγωρήσας?* καταφρονήσας

τῶν ἐγκωμίων, ὅτι πλεῖστα πάντων ἐγχειρισθεὶς πάντων οὐσίαν εἶχεν ἐλάττονα.

πρὸς δὴ τοῦτον τὸν Περτίνακα νυκτὸς ἀκμαζούσης πάντων τε ὕπνῳ κατειλημμένων ἀφικνοῦνται ὁ Λαῖτος καὶ ὁ Ἔκλεκτος, ὀλίγους τῶν συνωμοτῶν ἐπαγόμενοι. ἐπιστάντες δὲ αὐτοῦ κεκλεισμένης τῆς οἰκίας ταῖς θύραις διεγείρουσι τὸν φυλάττοντα. ἀνοίξας δὲ ἐκεῖνος καὶ θεασάμενος στρατιώτας ἐφεστῶτας καὶ Λαῖτον, ὃν ἤδει ἔπαρχον ὄντα, ἐκπλαγεὶς καὶ ταραχθεὶς ἀγγέλλει ⟨τῷ δεσπότῃ⟩. ὃ δὲ ἥκειν αὐτοὺς κελεύει, δεινὰ προσδοκώμενα ἑαυτῷ ἑκάστοτε συμβήσεσθαι φάσκων. ἐν τοσαύτῃ γοῦν αὐτόν φασι μεῖναι ψυχῆς ἀταραξίᾳ ὡς μηδ' ἀναθορεῖν τοῦ σκίμποδος, μεῖναι δ' ἐπὶ τοῦ σχήματος, καὶ τὸν Λαῖτον ἅμα τῷ Ἐκλέκτῳ εἰσελθόντα, καίτοι δοκοῦντα ἐπὶ φόνῳ ἥκειν, προσειπεῖν τε καὶ θαρροῦντι μηδὲ ὠχριάσαντι τῷ προσώπῳ "πάλαι μέν" φάναι "καὶ πάσης νυκτὸς τόδε τὸ τέλος τοῦ βίου εἶχον δι' ἐλπίδος, μόνος τε τῶν πατρῴων ἔτι περιλειπόμενος φίλων ἐθαύμαζον ἐπ' ἐμοὶ Κόμοδον βραδύνοντα. τί δὴ μέλλετε; ὑμεῖς τε γὰρ δράσετε τὸ κεκελευσμένον, ἐγώ τε πονηρᾶς ἐλπίδος καὶ φόβου συνεχοῦς ἀπαλλάξομαι." πρὸς ταῦτα ὁ Λαῖτος "οὐ παύσῃ" ἔφη "ἀνάξια σαυτοῦ καὶ τῶν προβεβιωμένων σοι λέγων; οὐ γὰρ ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ σῷ ἥδε ἡμῶν ἡ ἄφιξις, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ τῇ τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. κεῖται μὲν γὰρ ὁ τύραννος δίκην δοὺς τὴν προσήκουσαν, καὶ ἅπερ αὐτὸς ἡμᾶς δρᾶσαι διενοεῖτο, ταῦτα πρὸς ἡμῶν ἔπαθεν. ἡμεῖς δὲ ἥκομέν σοι τὴν βασιλείαν ἐγχειριοῦντες, ὃν ἴσμεν προύχοντα ἐν τῇ συγκλήτῳ βουλῇ σωφροσύνῃ βίου μεγέθει τε ἀξιώματος καὶ ἡλικίας σεμνότητι, ποθούμενόν τε καὶ τιμώμενον ὑπὸ τοῦ δήμου· ὅθεν κἀκείνοις εὐκταῖον καὶ ἡμῖν

Hoerschelmann ‖ αὐτῷ O, αὐτοῦ i ‖ 1. *πάντων οὐσίαν*] *περιουσίαν* A ‖ 3. *δή*] *δὲ* BV ‖ 4. *καὶ ὁ* O, *καὶ* i ‖ 6. *κεκλεισμέναις* Reisk, bene si *τῆς οἰκίας* deleatur ‖ 7. *φυλάσσοντα* A ‖ 9. *τῷ δεσπότῃ* addidi ex Io. *Pertinaci renuntiat* P. *εἰσαγγέλλει* Bekk[2] ‖ 10. ⟨*οὐ*⟩ *δεινὰ* ⟨*τὰ*⟩ *προσδ.* Reisk, recte opinor ‖ 11. *φασιν αὐτὸν εἶναι* A ‖ *φασὶν μεῖναι* l ‖ 12. *δ'* O, *δὲ* i, vulgo ‖ 13. *σχήματος* AV ‖ *τὸν λαῖτον* i, *τῷ λαίτῳ* O ‖ *εἰσελθόντι* A ‖ 14. *δοκοῦντας* i ‖ *θαρροῦντι*] *θαρροῦντα* Reisk ‖ 17. *περιλειπ. φίλων ἔτι* a ‖ 20. *ὁ λαῖτος* om. A ‖ 25. *δρᾶσαι ἡμᾶς* A ‖ *ἔπαθε* O, *παθών* i ‖ 27. *τε* post *μεγέθει* om. O ‖ 28. *aetate etiam et gravitate motum* P: *ἡλικίᾳ καὶ σεμνότητι* (Steph)

Digitized by Google

σωτήριον τὸ πραττόμενον ἔσεσθαι προσδοκῶμεν." πρὸς ταῦτα 10
ὁ Περτίναξ "οὐ παύσεσθε" ἔφη "χλευάζοντες πρεσβύτην, καὶ
τοσαύτην μου δειλίαν κατεγνωκότες ὡς πρῶτον ἀπατῆσαι
βούλεσθαι, εἶθ' οὕτω φονεῦσαι;" "ἀλλὰ μήν" ἔφη ὁ Ἔκλε-
κτος "ἐπεὶ λέγουσιν ἡμῖν οὐ πεπίστευκας, λαβὼν τουτὶ τὸ
γραμματεῖον (γνωρίζεις δὲ τὴν Κομόδου χεῖρα, οὖσης σοι τῆς
ἀναγνώσεως ἐν συνηθείᾳ) ἀνάγνωθι· οὕτω γὰρ γνώσῃ τίνα 11
τε κίνδυνον ἐφύγομεν, καὶ ὅτι μὴ σκῆψις ἀλλ' ἀλήθεια πρόσ-
εστι τοῖς λεχθεῖσιν." ἐπιγνοὺς δὴ τὰ γεγραμμένα ὁ Περ-
τίναξ, πεισθείς τε ἀνδράσι καὶ πρότερον αὐτοῦ φίλοις, πάντα
πυθόμενος τὰ πεπραγμένα ἐπιδίδωσιν ἑαυτόν. καὶ πρῶτον 2
ἀρέσκει προελθεῖν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον καὶ πεῖραν τῆς γνώ-
μης τῶν στρατιωτῶν λαβεῖν· πείσειν δὲ αὐτοὺς ὁ Λαῖτος ὑπι-
σχνεῖτο, ἐπείπερ αὐτῷ ἐπάρχῳ ὄντι μετρίαν ἀπένεμον αἰδῶ.
συμπαραλαβόντες οὖν καὶ τῶν λοιπῶν ὅσοι παρῆσαν, ἐπὶ τὸ 2
στρατόπεδον ἠπείγοντο. ἤδη δὲ καὶ τὸ πλεῖστον τῆς νυκτὸς
προυκεχωρήκει, καὶ τῆς ἑορτῆς ἐνεστώσης πρὸ ἡμέρας πάντα
ἐπράττετο. διαπέμπουσι δή τινας τῶν πιστῶν τοὺς διαβοή-
σοντας ὅτι ὁ Κόμοδος μὲν τέθνηκε, Περτίναξ δὲ ἐπὶ τὸ στρα-
τόπεδον βασιλεύσων ἄπεισι. διαδραμούσης δὲ τῆς φήμης 3
πᾶς ὁ δῆμος ἐνθουσιῶντι ἐοικὼς ἐξεβακχεύετο, διέθεόν τε,
καὶ τοῖς οἰκείοις ἕκαστος χαίρων ἀπήγγελλε, καὶ μάλιστα τοῖς
ἐπ' ἀξιώσεως ἢ πλουσίοις· ἐκείνοις γὰρ καὶ ἐπιβουλεύοντα
ἤδεσαν τὸν Κόμοδον. ἔθεόν τε περί τε τὰ ἱερὰ καὶ βωμούς,
χάριτας θεοῖς ὁμολογοῦντες. ἐβόων δὲ διάφορα, οἱ μὲν κεῖ- 4
σθαι τὸν τύραννον λέγοντες, οἱ δὲ τὸν μονομάχον, ἄλλοι δὲ
ἀπρεπέστερα βλασφημοῦντες· καὶ ὅσα πρότερον ἐπεῖχεν ὁ
φόβος ῥήματα, ταῦτα προελθούσης ἀδείας καὶ ἐλευθερίας ῥᾳ-

---

1. 2. πρὸς ταῦτα ὁ Περτίναξ om. l ‖ 4. βούλεσθαι l, βούλεσθε Oag, vulgo ‖ οὕτως BVgl ‖ 7. ἀνάγνωθι O et Io., ἐπίσκεψαι i ‖ οὕτως BVgl ‖ γὰρ] δὲ l ‖ 8. τε om. l ‖ 9. δὴ Aag, δὲ BVl ‖ 13. συνυπισχνεῖτο Og ‖ 14. ⟨οὐ⟩ μετρίαν coni. Steph. contra recte Schweighaeuser ad Polyb. t. V p. 181 ‖ 17. προκεχωρήκει libri ‖ πρὸ] πρὸς V ‖ 19. μὲν τέθνηκε Ogl, τέθνηκε μὲν a, vulgo ‖ ὁ Περτίναξ a ‖ ἐπὶ Ogl Io., εἰς a, vulgo ‖ 20. βασιλεύσων] βασιλεὺς Io. ‖ 22. ἀπήγγελλε A, ἀπήγγειλε BV, διήγγελλε i, vulgo ‖ καὶ μάλιστα om. P ‖ 23. *illis potissimum* P, καὶ ⟨μάλιστα⟩ ἐπιβ. coni. Steph ‖ 24. ἔθεόν τε i, ἔθεον δὲ O ‖ 25. χάρ. θεοῖς ὁμολ. BV, χάρ. ὁμολ. θ. A, θ. χ. ὁ. i ‖ 27. εὐπρεπέστερον A ‖ 27. 28. ὁ φόβος ἐπεῖχε A ‖ 28. ῥήματα omiserim cum Io. ‖ ταῦτα] *ea nunc* P ‖ προελθούσης] προσελθούσης Reisk, praeter rem

Digitized by Google

δίως ἐλέγετο. πλεῖστον δὴ τοῦ δήμου συνέθει δρόμῳ ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· ἠπείγοντο δὲ μάλιστα δεδιότες μή πως ἄρα οἱ στρατιῶται ὀκνηρότερον ὑπακούσωσι τῇ τοῦ Περτίνακος ἀρχῇ. ἐσομένην γὰρ σώφρονα μὴ πάνυ τι ἀποδέξεσθαι τοὺς στρατιώτας προσεδόκων, τυραννίδι δουλεύειν εἰθισμένους, ἀραγαῖς τε καὶ βίαις ἐγγεγυμνασμένους. ἵν' οὖν αὐτοὺς ἐκβιάσοιντο ὑπακοῦσαι, πανδημεὶ συνῆλθον. ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ὅ τε Λαῖτος καὶ Ἔκλεκτος εἰσῆλθον ἄγοντες τὸν Περτίνακα· συγκαλέσας τε τοὺς στρατιώτας ὁ Λαῖτος ἔλεξε τοιάδε.

6 "Κόμοδος μὲν ἡμῖν ὁ βασιλεὺς τέθνηκεν ἀποπληξίᾳ· αἴτιος δὲ τοῦ τοιούτου θανάτου οὐκ ἄλλος, ἀλλ' αὐτὸς αὑτῷ· συμβουλεύουσι γὰρ ἡμῖν ἀεὶ τὰ ἄριστα καὶ σωτήρια [οἷς] μὴ πειθόμενος, βιοὺς δὲ ὡς οὐκ ἀγνοεῖτε, ὑπὸ πλήθους ἀποπνιγεὶς διεφθάρη. τὸν μὲν οὖν κατέλαβε τέλος τὸ πεπρωμένον. οὐδὲ γὰρ μία οὐδ' ἡ αὐτὴ πᾶσιν ἀνθρώποις θανάτου αἰτία, διάφοροι δὲ οὖσαι ἐς ἓν τέρμα βίου συντελοῦσιν.
7 ἀλλ' ἀντ' ἐκείνου γὰρ ὑμῖν ἄγομεν ἡμεῖς τε καὶ ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων ἄνδρα τὴν μὲν ἡλικίαν σεμνὸν τὸν δὲ βίον σώφρονα, ἀρετῆς δὲ τῆς ἐν ἔργοις ἔμπειρον· ὧν οἱ μὲν πρεσβύτεροι καὶ τῶν στρατιωτικῶν αὐτοῦ πράξεων ἐπειράθητε, οἱ δὲ λοιποὶ τῆς πόλεως ἐπάρχοντα τοσούτων ἐτῶν ἀεὶ διὰ
8 τιμῆς τε καὶ θαύματος ἔσχετε. δίδωσί τε ὑμῖν ἡ τύχη οὐ βασιλέα μόνον ἀλλὰ καὶ πατέρα χρηστόν. εὐφρανεῖ τε ἡ τοῦδε ἀρχὴ οὐχ ὑμᾶς μόναν τοὺς ἐνταῦθα δορυφοροῦντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ ταῖς ὄχθαις τῶν ποταμῶν καὶ τοὺς ἐπὶ

---

1. δὴ] δὲ coni. Steph, bene ‖ δρόμῳ· καὶ ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἠπείγετο· τοῦτο μάλ. δεδ. i ‖ 3. ὑπακούσωσι Steph, ἐπ. libri ‖ τοῦ om. i ‖ 4. τι] τοι AV ‖ ἀποδέξεσθαι Steph, -ασθαι libri ‖ 6. βίαις] βία A ‖ οὖν om. O ‖ ἐκβιάσοιντο] ἐκβιάσαιντο coni. Leisner ‖ 8. ὅ τε Λ. καὶ Ἔ. scripsi cum Io., ὁ δὲ λ. καὶ ἔ. Ogl, ὁ Λ. τε καὶ Ἔ. a, vulgo ‖ 9. τε Sylb, δὲ BV, om. Ai ‖ 11. ὑμῖν P ‖ 13. ἀεὶ τὰ ἄρ. καὶ σ. B, et i nisi quod αἰεὶ, ἀεὶ αὐτῷ τὰ ἄρ. καὶ σ. A, τὰ ἄρ. ἀεὶ καὶ σ. V ‖ οἷς del. Steph ‖ 14. ὡς οὐκ i (in g οὐκ s. vs. a m. 2), οὐχ ὡς O ‖ 15. ἐπιπνιγεὶς Oxoniensis secunda ‖ πεπραμένον B ‖ 16. οὐδὲ γὰρ μία — 17. συντ. quamquam habet Macarius insiticia puto ‖ 16. ἡ om. O ‖ 18. τῶν O, ὁ i ‖ 20. ἔμπειρον i, peritissimum P, σώφρονα BV, σπουδαῖον A ‖ 21. πράξεων O, παρατάξεων i ‖ 23. δίδ. τε] δ. γε Reisk ‖ ὑμῖν AP, ἡμὶν BVi ‖ 25. οὐχ ὑμᾶς μόνον O, et gl nisi quod μόνους, οὐ μόνον ὑμᾶς a ‖ ἐνταῦθα Ol, ἐνταυθοῖ ag, vulgo

Digitized by Google

τοῖς ὅροις τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἱδρυμένους, οἳ τὴν πεῖραν αὐτοῦ τῶν ἔργων φέρουσι διὰ μνήμης. τό τε βάρβαρον οὐ χρήμασιν ἔτι θεραπεύσομεν, πείρᾳ δὲ ὧν πρὸς αὐτοῦ πεπόνθασι στρατηγοῦντος φύβῳ ὑποτάξονται."

τοιαῦτα δὴ λέγοντος τοῦ Λαίτου, μὴ κατασχὼν ἑαυτοῦ ὁ δῆμος, μελλόντων καὶ ὀκνούντων ἔτι τῶν στρατιωτῶν, Σεβαστόν τε ἀναγορεύει καὶ πατέρα καλεῖ πάσαις τε γεραίρει εὐφημίαις. τότε καὶ οἱ στρατιῶται, οὐχ ὁμοίᾳ μὲν προθυμίᾳ, τῇ δὲ ἐκ τοῦ παρόντος πλήθους ἀνάγκῃ (καὶ γὰρ ἦσαν πανταχόθεν ὑπὸ τοῦ δήμου περιειλημμένοι, ὀλίγοι τε καὶ ἄνευ τῶν ὅπλων ὡς ἐν ἱερομηνίᾳ), πλὴν συνεξεβόησαν καὶ Σεβαστὸν προσεῖπον τὸν Περτίνακα· ἔς τε τὸ ἐκείνου ὄνομα τοὺς συνήθεις ὅρκους ὀμόσαντες καὶ θύσαντες, δαφνηφοροῦντες πᾶς ὁ δῆμος καὶ τὸ στρατιωτικόν, ἐπειδὴ προσῄει καὶ τὸ περίορθρον, ἐς τὴν βασίλειον αὐλὴν ἀνήγαγον τὸν Περτίνακα.

ὃ δὲ ἐπείπερ ἱδρύθη ἐν τῇ βασιλείῳ ἑστίᾳ, τῶν τε στρατιωτῶν αὐτὸν καὶ τοῦ δήμου, ὡς προείρηται, νύκτωρ ἀναγαγόντων, φροντίσι μεγίσταις τὴν γνώμην ἐταράττετο· πάνυ τε αὐτόν, καίτοι δοκοῦντα ψυχῆς εἶναι ἐρρωμένης καὶ πρὸς πάντα ἀνδρεῖον, τὰ παρόντα ἐφόβει, οὐχ οὕτω προνοίᾳ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας (κινδύνων γὰρ καὶ μειζόνων πολλάκις ἦν καταφρονήσας), ἐλογίζετο δὲ τήν τε αἰφνίδιον τῆς τυραννίδος μεταβολὴν τήν τε ἐν τῇ συγκλήτῳ βουλῇ τινῶν εὐγένειαν, οὓς ὑπώπτευεν οὐκ ἀνεξομένους μετὰ βασιλέα εὐγενέστατον τὴν ἀρχὴν μεταπεσοῦσαν ἐς ἄνδρα ἐξ ἰδιωτικοῦ καὶ ἀσήμου γένους ἐπὶ τοῦτο ἐλθόντα. εἰ γὰρ καὶ ὁ βίος αὐτῷ διὰ σωφροσύνην ἐπῃνεῖτο καὶ τὰ ἐν ταῖς στρατιωτικαῖς πράξεσιν ἦν εὐκλεής, ἀλλ' ὅσον εὐγενείας χάριν, πολὺ τῶν εὐπατριδῶν ἀπελείπετο. ἡμέρας οὖν καταλαβούσης κατῆλθεν ἐπὶ τὸ συνέ-

---

2. ἔργων οὐ φέρουσι BV ‖ τό τε γὰρ βάρβ. a ‖ 4. ἐπιτάξονται cod. Schotti ‖ 5. δὴ] δὲ BV ‖ μὴ — 6. στρατιωτῶν om. BV ‖ 5. ἑαυτοῦ Agl, ἑαυτὸν a, vulgo ‖ 8. καὶ om. A ‖ 11. ἐν om. Vl ‖ 12. 15. εἰς libri ‖ 14. ἐπεὶ δὲ — 17. ὃ δὲ om. iP ‖ 14. ἐπειδὴ Bekk², ἐπεὶ δὲ libri ‖ 17. βασιλείων BV ‖ 17. 18. τῶν τεστρ. αὐτὸν καὶ τ. δ. Stroth, τῶν στρ. αὐτῶνκαὶ τ. δ. BV, τῶν τε στρ. καὶ τ. δ. i, vulgo, τῶν στρ. αὐτῶν ὡς προείρηται καὶ τ. δ. νύκτωρ A ‖ 20. δοκοῦντα om. O ‖ 21. ἀνδρείας Reisk, perperam ‖ οὕτως BVgl ‖ 23. τε om. O ‖ 25. οὓς ὑπώπτευεν om. O ‖ ἀναξομένους V ‖ 26. εἰς libri ‖ 29. εὐκλεής OP, εὐκλεῆ i, vulgo

Digitized by Google

δριον τῆς βουλῆς, οὔτε τὸ πῦρ ἐάσας αὐτοῦ προπομπεῦσαι οὔτε τι ἄλλο τῶν βασιλικῶν συμβόλων ἐς ὕψος ἀρθῆναι πρὶν 3 ἢ μαθεῖν τὴν γνώμην τῆς συγκλήτου βουλῆς. ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἅμα τῷ ἐπιφανῆναι πάντες ὁμοθυμαδὸν εὐφήμησαν Σεβαστόν τε καὶ βασιλέα προσηγόρευσαν, ὃ δὲ τὰ μὲν πρῶτα παρ- 5 ητεῖτο τῆς ἀρχῆς τὸ ἐπίφθονον, γῆράς τε προϊσχόμενος συγγνώμης ἐδεῖτο, εἶναί τε πολλοὺς εὐπατρίδας ἔφασκεν οἷς ἡ βασιλεία μᾶλλον ἁρμόζει· καὶ λαβόμενος τῆς χειρὸς Γλαβρίωνος εἵλκεν αὐτόν, καθίζεσθαι κελεύων ἐπὶ τοῦ βασιλείου 4 θρόνου. ἦν δ' ἐκεῖνος εὐγενέστατος μὲν πάντων τῶν εὐ- 10 πατριδῶν (ἀνέφερε γοῦν ἐς Αἰνείαν τὸν Ἀφροδίτης καὶ Ἀγχίσου τὴν τοῦ γένους διαδοχήν), ἔτι δὲ καὶ τὴν ὕπατον ἀρχὴν τελέσας δεύτερον. ὃ δὲ "ἀλλ' αὐτός" ἔφη "ἐγὼ ὃν σὺ νομίζεις πάντων ἀξιώτατον, σοί τε τῆς ἀρχῆς παραχωρῶ, καὶ πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν ἐγὼ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ψηφίζομέν σοι 15 διδόντες." τότε δὲ πάντων αὐτὸν ἐκβιασαμένων ἐκλιπαρησάντων τε, ὀκνῶν καὶ μόλις ἀνελθὼν ἐπὶ τὸν βασίλειον θρόνου, ἔλεξε τοιάδε.

5 "τὸ πάνυ δεξιὸν ὑμῶν τῆς πρός με τιμῆς καὶ τὸ τῆς σπουδῆς ὑπερβάλλον ἐπίλεκτόν τε ἐς πρόκρισιν τοσαύτης παρ' 20 ὑμῖν εὐγενείας, οὐκ ἔχον κολακείας ὑποψίαν ἀλλὰ δεῖξιν καὶ πίστιν εὐνοίας, ἄλλῳ μὲν ἄν τῳ θάρσος καὶ προθυμίαν ἐνέβαλεν ἐς τὸ ἑτοίμως ὑποδέξασθαι τὰ ἐγκεχειρισμένα, ἐλπίδα τε ῥᾳστώνης ὑπέφηνεν ἂν ὡς εὐμαρῶς τὴν ἀρχὴν διοίσοντι

---

1. αὐτοῦ] αὐτοῦ O, ἑαυτοῦ i, vulgo ‖ προπομπεῦσαι iP, ὑψωθῆναι A, εἰσυψωθῆναι BV (nimirum glossema verborum ἐς ὕψος ἀρθῆναι prave collocatum) ‖ 2. 11. 20. 23. εἰς libri ‖ 4. σεβαστόν τε A, σεβάσμιόν τε ceteri, vulgo ‖ 5. προσηγόρευσαν i, προσηγόρευον O ‖ 7. ἡ om. O ‖ 8. ἁρμόζειν O. fort. fuit οἷς τὴν βασιλείαν μᾶλλον ἁρμόζειν ‖ τῆς i, τε τῆς O ‖ 10. δ' gl, δὲ Oa, vulgo ‖ μὲν om. l ‖ τῶν om. i ‖ 12. διαδοχήν] ἀρχήν A, sed in mg. m. 1: γρ. διαδοχήν ‖ ὕπατον] ὑπ' αὐτὸν BV, errore frequenti ‖ ἀρχὴν ⟨ἦν⟩ τελ. Reisk ‖ 13. αὐτός V, αὐτός τε ABi ‖ 14. τε τῆς] τῆς?* ‖ 15. ψηφίζομεν] ψηφιζόμεθα coni. Steph in Thes. v. ψηφίζω, recepitque Bekk³. latet aliud, velut ἐγώ τε καὶ οἱ λοιποὶ παμψηφεί σοι δίδομεν ‖ 16. αὐτὸν] αὐτῶν A ‖ 19. τὸ πάνυ — 21. εὐγενείας corrupta. consensus hic vester studiumque eximium uni mihi plurimum in tanta ista nobilitate deferendi P ‖ 20. ὑπερβάλλων l ‖ ἐπίλεκτόν τε] ἐπίδεικτον Reisk, εἰς pro ἐν accipiens ‖ πρόκρισιν] πρό A, in fine versus ‖ τοσαύτης ⟨τῆς⟩ παρ' coni. Steph ‖ 22. 23. ἐνέβαλεν Agl, ἐνέβαλλεν BVa ‖ 23. ὑποδέξασθαι O, δέξασθαι i, vulgo ‖ 24. ὡς οὐκ εὐμαρῶς V ‖ διοίσοντι (vel διοικήσοντι) Sylb, διοίσοντα libri

Digitized by Google

ἐν ἀρχομένοις οὕτως εὐνοοῦσιν· ἐμοὶ δὲ ταῦτα μεγάλα ὄντα καὶ ἐξαίρετα τιμῆς τε αἰσθήσει ἐκπλήττει, δέος τε καὶ ἀγῶνα οὐ μικρὸν ἐμποιεῖ. μεγάλων γὰρ εὐεργεσιῶν προϋπαρχουσῶν τὸ ἰσότιμον δυσέφικτον [ἀλλ'] ἐν ταῖς ἀμοιβαῖς, καὶ μικρὰ μὲν λαβοῦσιν ἀντιδοῦναι μείζω οὐχ οὕτως εὐμαρὲς ὡς εὐχάριστον δοκεῖ, ὁπηνίκα δ' ἂν ὁ πρῶτός τι δράσας ἀγαθὸν ἀνυπέρβλητον καταθῆται χάριν, τὸ μὴ κατ' ἀξίαν ἀντιδοθὲν οὐχ οὕτω δυσπόριστον ὡς ἀναίσθητον ἅμα καὶ ἀχάριστον ὀνομάζεται. ὁρῶ δὴ οὐ τὸν τυχόντα μοι ἐπηρτημένον ἀγῶνα πρὸς τὸ ἄξιον ἐμαυτὸν παρασχεῖν τῆς τοσαύτης παρ' ὑμῶν τιμῆς. οὐ γὰρ ἐν τῇ καθέδρᾳ ἡ προεδρία, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔργοις, εἴ τις αὐτὴν μὴ καταισχύνει. ὅσῳ δὲ τὰ γενόμενα ὡς φαῦλα μισεῖται, τοσούτῳ τὰ μέλλοντα ὡς ἀγαθὰ μεγάλως ἐλπίζεται. καὶ τὰ μὲν δεινὰ τῶν ἔργων ἀεὶ μνημονεύεται (τὸ γὰρ λυπῆσαν δυσαπάλειπτον), τὰ δὲ χρηστὰ ἅμα τῇ ἀπολαύσει καὶ τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην συναναλίσκει, ἐπεὶ μὴ ὁμοίως εὐφραίνει ἐλευθερία ὡς λυπεῖ δουλεία, οὐδέ τις ἀδεῶς τὰ ἑαυτοῦ ἔχων ἐν χάριτος μοίρᾳ τίθεται, τὰ ἴδια καρποῦσθαι νομίζων, ὁ δὲ τῶν οἰκείων στερηθεὶς αἰῶνιον ἔχει τὴν μνήμην τοῦ λελυπηκότος. οὐδ' εἴ τις ἐς τὸ κοινὸν χρηστὴ γένοιτο μεταβολή, αὐτός τι πλέον καρποῦσθαι νομίζει, ἐπεὶ τοῦ μὲν δημωφελοῦς καὶ κοινῇ διαφέροντος ὀλίγη τοῖς καθ' ἕνα φροντίς, τὸ δὲ καθ' αὑτὸν ἕκαστος εἰ μὴ κατὰ γνώμην προχωροίη, οὐδέν τι μέγα ὠφελεῖσθαι νομίζει. οἵ τ' εἰθισμένοι ταῖς τῆς τυραννίδος ἀκρίτοις καὶ ἀφειδέσι μεγαλοδω-

1. ἐμοὶ] ἐμὲ scripsit Irmisch ex P et Berglero ‖ 2. αἰσθήσει] αἴσθησιν scripsit Bekk³. haec quoque corrupta puto ‖ 4. ἀλλ' del. Bekk. ἀεὶ coni. Reisk ‖ ἐν μὲν ταῖς A ‖ 5. μείζω A, μεῖζον BVi, vulgo. μείζονα coni. Bekk² ‖ ὡς om. O ‖ 6. δοκεῖ Steph, δοκεῖν libri ‖ πρῶτος, ω sup. o a m. 1, ut vid., A ‖ 8. οὕτως BVgl ‖ 9. ἀπηρτημένον l ‖ 10. παρ' ἡμῶν B ‖ 11. προεδρεία A ‖ 12. καταισχύνει O, -νη gl, -νοι a ‖ γιγνόμενα a ‖ 13. μισεῖται i, μισεῖτε, αι sup. ε a m. 1, ut vid., A, μισεῖτε BV. eademque in codicibus diversitas in verbis ἐλπίζεται et μνημονεύεται ‖ μεγάλως] μεγάλα coni. Steph ‖ 14. τὰ μὲν δεινὰ — 24. νομίζει habet Macar. ‖ 15. δυσεξάλειπτον i Macar. ‖ 16. συναλίσκει B ‖ 19. ἔχει Steph, ἔχων, ει sup. ων, Macar., ἔχων Oi ‖ 20. εἰς libri ‖ 21. αὐτός τε πλέων (sic) νομίζοι καρποῦσθαι a ‖ νομίζειν καρπ. l, νομίζει κ. g Macar. ‖ 23. εἴ ⟨τι⟩ μὴ coni. Reisk. equidem potius verba εἰ μὴ κ. γν. προχωροίη deleverim ‖ 24. ὠφελῆσθαι gl ‖ οἵ τ' O, οἵ τε ag, vulgo. οἱ θισμένοι (sic) l ‖ 25. τῆς] τοῖς BV ‖ μεγαλοδωρίαις Sylb, μεγαλοδωρεαῖς libri

Digitized by Google

ρίαις ἐντρυφᾶν τὴν ἐς τὸ σωφρονέστερον καὶ μεμετρημένον διὰ σπάνιν χρημάτων μεταβολὴν οὐ φειδὼ σώφρονα οὐδὲ σύμμετρον καὶ κεκριμένην διοίκησιν ὀνομάζουσιν, ἀλλὰ μικρολογίαν καὶ ἀθλιότητα βίου ὑνειδίζουσιν, οὐκ εἰδότες ὅτι τὸ μὲν μεγάλα καὶ ὡς ἔτυχε χαρίζεσθαι οὐκ ἂν περιγένοιτο εἰ μὴ ἐκ τοῦ ἁρπάζειν καὶ βιάζεσθαι, τὸ δὲ λογισμῷ πάντα καὶ κατ' ἀξίαν ἑκάστου νέμειν ἄνευ τοῦ δεινόν τι δρᾶσαι, μὴ παρέχον ἄδικον εὐπορίαν χρημάτων, διδάσκει φειδὼ σώφρονα τῶν καλῶς πορισθέντων. ταῦτα δὴ ὑμᾶς ἐγνωκότας χρὴ συναίρεσθαι, καὶ κοινὴν τῆς ἀρχῆς τὴν διοίκησιν νομίζοντας, ἀριστοκρατίαν τε ἀλλ' οὐ τυραννίδα ὑπομενοῦντας, αὐτούς τε ἀγαθὰς ἔχειν ἐλπίδας καὶ πᾶσι τοῖς ἀρχομένοις ταῦτα ὑπισχνεῖσθαι."

11 τοιαῦτα ὁ Περτίναξ εἰπὼν ὑπερῆσέ τε τὴν σύγκλητον βουλήν, καὶ πρὸς πάντων εὐφημηθείς, πάσης τε τιμῆς καὶ αἰδοῦς παρ' αὐτῶν τυχών, ἔς τε τὸν τοῦ Διὸς νεὼν καὶ τὰ λοιπὰ ἱερὰ προπεμφθείς, τάς τε ὑπὲρ τῆς βασιλείας θυσίας τελέσας, ἐς τὴν βασίλειον ἐπανῆλθεν αὐλήν.

4 ἐπεὶ δὲ διεφοίτησεν ἡ φήμη τῶν τε λεχθέντων ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ συγκλήτῳ καὶ τῶν πρὸς τὸν δῆμον γραφέντων, ὑπερήδοντο πάντες, σεμνὸν καὶ ἤπιον ἄρχοντα καὶ πατέρα, οὐ βασιλέα ἕξειν ἐλπίζοντες. τούς τε γὰρ στρατιώτας ἐκέλευσε παύσασθαι τῆς πρὸς τοὺς δημότας ὕβρεως καὶ μήτε πελέκεις φέρειν μετὰ χεῖρας μήτε παίειν τινὰ τῶν παριόντων, ἔς τε τὸ κόσμιον καὶ εὔτακτον μετάγειν πάντα ἐπειρᾶτο, ἔν τε ταῖς προόδοις καὶ τοῖς δικαστηρίοις πρᾶον καὶ ἥμερον
2 ἦθος ἐπεδείκνυτο. καὶ τῆς Μάρκου ἀρχῆς ζήλῳ τε καὶ μιμήσει τοὺς μὲν πρεσβυτέρους ὑπομιμνήσκων εὔφραινε, τοὺς δ' ἄλλους πάντας ἐξ ὠμῆς καὶ ἐφυβρίστου τυραννίδος ἐς σώ-

---

1. τὴν om. A ‖ 1. 16. 18. 25. 29. εἰς libri ‖ 2. σπάνην BV ‖ φειδὼ σώφρονα*, φιλοσώφρονα (φιλοσόφρονα B) libri ‖ 3. καὶ κεκρ. i, κεκρ. O ‖ κεκραμένην l ‖ 5. εἰ om. O ‖ 6. τῶ δὲ λογ. BV ‖ 7. ἑκάστω A. cf. Cass. D. 52, 12, 5 ‖ 8. φειδὼ σώφρονα i, φιλοσώφρονα (φιλοσόφρονα B) O ‖ 12. ταῦτα] ταὐτὰ coni. Steph, idem vel ταύτας coni. Reisk ‖ 14. ὑπερῆσέ τε Bekk², ὑπέρησέν τε A, ὑπήρεισέ τε BVi, (in g ει 1 ex ι ut vid.) ‖ 15. εὐφημηθείς ABg et cod. Schotti, εὐφημισθείς Val, εὐφημισθείς editiones veteres plurimae ‖ 17. προπεμφθείς Sylb, πεμφθείς libri, vulgo ‖ 22. οὐ i, καὶ O ‖ 23. μήτε πελέκεις — 24. χεῖρας om. iP ‖ 24. μετὰ χεῖρας del. Wolf ‖ 27. καὶ — 28. εὔφραινε] vitium latere puto

Digitized by Google

φρονα καὶ ἀμέριμνον βίον μεταχθέντας ῥᾷστα ἐς εὔνοιαν ὠκειώσατο. τῆς τε ἡμέρου ἀρχῆς ἡ φήμη διαθέουσα πάντα ἔθνη ὅσα τε Ῥωμαίοις ὑπήκοα καὶ ὅσα φίλα, καὶ πάντα στρατόπεδα, ἐκθειάζειν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν ἔπειθεν. ἀλλὰ μὴν 3
καὶ τῶν βαρβάρων ὅσοι πρότερον ἀφηνίαζον ἢ ἐστασίαζον, φόβῳ τε καὶ μνήμῃ τῆς ἐν ταῖς προτέραις αὐτοῦ στρατείαις ἀρετῆς, πίστει τε γνώμης ὅτι μηδένα ἑκὼν ἀδικήσει ποτέ, ἑκάστῳ τὸ κατ' ἀξίαν ἀπονέμων, χάριτος ἀπρεποῦς καὶ βίας ὠμῆς ἀλλότριος, ἑκόντες αὐτῷ προσεχώρουν. πρεσβεῖαί τε πανταχόθεν ἀφικνοῦντο, συνηδομένων ἁπάντων τῇ Ῥωμαίων ὑπὸ Περτίνακι ἀρχῇ.

οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ 4
τῷ εὐτάκτῳ καὶ ἡμέρῳ τῆς βασιλείας ἔχαιρον· ὃ δὲ πάντας εὔφραινε, τοῦτο μόνους ἐλύπει τοὺς ἐν τῇ Ῥώμῃ στρατιώτας, οἳ δορυφορεῖν εἰώθασι τοὺς βασιλέας. κωλυόμενοι γὰρ ἁρπάζειν τε καὶ ὑβρίζειν, ἔς τε τὸ εὔτακτον καὶ κόσμιον ἀνακαλούμενοι, τὸ πρᾶον καὶ ἥμερον τῆς ἀρχῆς ὕβριν αὐτῶν καὶ ἀτιμίαν καθαίρεσιν τε τῆς ἀνέτου ἐξουσίας νομίζοντες, τὴν τῆς ἀρχῆς οὐκ ἔφερον εὐταξίαν. ἀλλὰ τὰ μὲν πρῶτα 5
κατ' ὀλίγον ὀκνηρούς τε καὶ ἀπειθεῖς αὐτοὺς τοῖς κελευομένοις παρεῖχον· τὸ δὲ τελευταῖον, οὐδ' ὅλων μηνῶν δύο τῆς βασιλείας αὐτῷ προκεχωρηκυίας, ἐπιδειξαμένου τε ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πολλὰ σώφρονα καὶ χρηστὰ ἔργα, ἐλπίδων τε ἀγαθῶν τοῖς ἀρχομένοις ὑποφαινομένων, ἐβάσκηνε πάντα καὶ ἀνέτρεψε πονηρὰ τύχη, ἐκώλυσέ τε θαυμαστὰ καὶ ἐπωφελῆ τοῖς ὑπηκόοις ἔργα ἐς τέλος ἀχθῆναι.

πρῶτον μὲν γὰρ πᾶσαν τὴν κατ' Ἰταλίαν καὶ ἐν τοῖς 6
λοιποῖς ἔθνεσιν ἀγεώργητόν τε καὶ παντάπασιν οὖσαν ἀργὸν ἐπέτρεψεν, ὁπόσην τις βούλεται καὶ δύναται, εἰ καὶ βασιλέως

---

1. 16. *εἰς* libri ‖ 3. 4. *καὶ πάντα στρατόπεδα*, quae in libris post *ἔθνη*, post *φίλα* collocavi cum G. Langio. *πάντα στρ. καὶ πάντα ἔθνη ὅσα γε P.* coni. Reisk ‖ 8. *ἑκάστῳ* — 9. *ἀλλότριος* insiticia puto ‖ 8. *καὶ* om. O ‖ 10. 11. ⟨*τῇ*⟩ *ὑπὸ* coni. Steph ‖ 13. *εὐτάκτῳ*] *καθεστῶτι* A ‖ 14. *μόνους* i, *μόνον* O ‖ 15. *βασιλέας*] *βασιλεῖς* A ‖ 21. *δύο*] cf. Sievers Philol. t. XXVI p. 256. equidem *γ'* pro *β'* rescripserim ‖ 22. *ἐπιδειξαμένους* g[1] ‖ 26. *ἐς*] *εἰς* a ‖ 27. *τὴν κατ'* Bekk[2], *τήν τε* Oi, *quidquid in Italia aut alibi gentium inculti soli* P. *τήν τε κατ'* vel *τήν τε κατὰ τὴν* voluerat Steph, *τήν τ' ἐν Ἰταλίᾳ* Reisk ‖ 28. *ἀργὸν*] *ἀργὴν* l

Digitized by Google

κτῆμα εἴη, καταλαμβάνειν, ἐπιμεληθέντι τε καὶ γεωργήσαντι δεσπότῃ εἶναι. ἔδωκέ τε γεωργοῦσιν ἀτέλειαν πάντων ἐς δέκα
7 ἔτη, καὶ διὰ παντὸς δεσποτείας ἀμεριμνίαν. τοῖς τε βασιλικοῖς κτήμασιν ἐκώλυσεν αὐτοῦ τοὔνομα ἐπιγράφεσθαι, εἰπὼν αὐτὰ οὐκ ἴδια τοῦ βασιλεύοντος εἶναι, ἀλλὰ κοινὰ καὶ δη- 5
μόσια τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. τέλη τε πάντα ⟨τὰ⟩ πρότερον ἐπὶ τῆς τυραννίδος ἐς εὐπορίαν χρημάτων ἐπινοηθέντα ἐπί τε ὄχθαις ποταμῶν καὶ λιμέσι πόλεων ἔν τε ὁδῶν πορείαις,
8 καταλύσας ἐς τὸ ἀρχαῖον καὶ ἐλεύθερον ἀφῆκεν. ἐμέλλησε δ' ἂν ἔτι καὶ πλείονα, ὥς γε τὰ τῆς προαιρέσεως ἐνεδείκνυτο, 10
εὐεργετήσειν τοὺς ὑπηκόους, ἐπεὶ καὶ τοὺς συκοφάντας τῆς πόλεως ἦν διώξας καὶ τοὺς πανταχόθεν κολασθῆναι κελεύσας, τοῦ μηδένα ἐπηρεάζεσθαι μηδὲ ματαίοις ἐγκλήμασι περιπίπτειν προνοούμενος. ἐν ἀδείᾳ τε καὶ μακαρίῳ βίῳ ἥ τε σύγ- 15
κλητος μάλιστα καὶ οἱ λοιποὶ πάντες βιώσεσθαι προσεδόκων.
9 οὕτω γὰρ μέτριος καὶ ἰσότιμος ἦν ὡς καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἤδη μειράκιον ὄντα μηδὲ ἐς τὴν βασίλειον αὐλὴν ἀναγαγεῖν, ἀλλ' ἔν τε τῇ πατρῴᾳ μένειν οἰκίᾳ, καὶ ἐς τὰ συνήθη προ- 20
ιόντα διδασκαλεῖα καὶ γυμνάσια ἰδιωτεύοντα ὁμοίως τοῖς λοιποῖς παιδεύεσθαί τε καὶ πάντα πράττειν, οὐδαμοῦ τῦφον ἢ
πομπὴν παρεχόμενον βασιλικήν.

5 τοιαύτης δὲ εὐμοιρίας καὶ εὐταξίας κατεχούσης τὸν βίον, μόνοι οἱ δορυφόροι, ἀσχάλλοντες μὲν ἐπὶ τοῖς παροῦσι, ποθοῦντες δὲ τὰς ἐπὶ τῆς προγεγενημένης τυραννίδος ἁρπαγάς τε καὶ βίας ἔν τε ἀσωτίαις καὶ κραιπάλαις . . ., ἐβουλεύσαντο 25
ἀποσκευάσασθαι τὸν Περτίνακα ὡς ὄντα αὐτοῖς βαρὺν καὶ ἐπαχθῆ, ζητῆσαι δέ τινα τὸν πάλιν αὐτοῖς ἄνετον καὶ ἀκό-

---

2. *δεσπότη* O, *δεσπότην* i ‖ *τε* ⟨*τοῖς*⟩?* ‖ *πάντων* om. A ‖ 2. 7. 17. 18. *εἰς* libri ‖ 4. *τὸ ὄνομα* a ‖ 5. *αὐτὰ*] *αὐτῶ* l ‖ 6. *τὰ* add. Bekk[1] ‖ 8. *πόλεων*] *πολεμίων* BV ‖ 9. *ἐς* ABg, *εἰς* Val ‖ 10. *ἂν*] *ἄρα*?* ‖ 12. *πανταχόθεν* Wolf, *πανταχοῦ ἦν* BVi, *πανταχοῦ εὑρισκομένους* A, *ubiubi invenirentur* P ‖ 13. *μηδένα* — *μηδὲ* om. P ‖ *μηδὲ* Bekk[2], *μήτε* libri ‖ 15. *μάλιστα* om. A, fort. recte ‖ 17. *μηδὲ* Wolf, *μήτε* libri. fort. praestat *μὴ* ‖ *ἀναγαγεῖν* i, *ἀγαγεῖν* O ‖ 18. *πατρῴᾳ*] *παππῴᾳ* coni. Casaub. ad Cap. Pert. 11, 12 ‖ 20. *καὶ* om. l ‖ 22. proxima habet Io(annes Antiochenus) ‖ *εὐταξίας καὶ εὐμοιρίας* Io. *καὶ εὐταξίας* om. l ‖ 23. 24. *ποθοῦντας τὰς* l ‖ 24. *προγεγενημένης* O Io., *προγενομένης* i, vulgo ‖ 25. *κραιπάλαις* ⟨*ἐκδιαιτήσεις*⟩ coni. Sylb, ⟨*διατριβὰς*⟩ vel ⟨*διαγωγὰς*⟩ add. Reisk. P post *βίας*, non post *κραιπάλαις*, distinxit, Io. verba *ἔν τε ἀσ. καὶ κραιπ.* omisit ‖ 26. *αὐτοῖς*] *αὐτὸν* BV ‖ 27. ⟨*τὴν*⟩ *ἄνετον*

Digitized by Google

λαστον παρέξοντα ἐξουσίαν. αἰφνιδίως τοίνυν, οὐδενὸς προσ- 2
δοκῶντος ἀλλὰ πάντων ἐν ἡσυχίᾳ διατριβόντων, θυμῷ καὶ
ἀλόγῳ ὁρμῇ ⟨ἐκ⟩ τοῦ στρατοπέδου δρόμῳ φερόμενοι αὐτοὶ
ἡμέρας ἀκμαζούσης ἐπεισῆλθον τοῖς βασιλείοις, τά τε δόρατα
διατεινάμενοι καὶ τὰ ξίφη σπασάμενοι. τῷ δὲ παραδόξῳ τοῦ 3
ἔργου καὶ ἀνελπίστῳ οἱ ἐν τῇ βασιλείῳ ὑπηρεσίᾳ ταραχθέντες,
ὀλίγοι τε πρὸς πολλοὺς καὶ ἄνοπλοι πρὸς ὡπλισμένους, οὐκ
ἔμενον, ἀλλ' ἕκαστος ἦν ἐνεκειρίστο φρουρὰν λιπὼν ἢ ἐπὶ
τῇ αὐλείῳ ἢ ἐπὶ ταῖς λοιπαῖς εἰσόδοις ἔφευγον. ὀλίγοι δέ
τινες τῶν εὐνοούντων, διαγγείλαντες τῷ Περτίνακι τὴν ἔφο-
δον, συνεβούλευον φυγεῖν τῇ τε τοῦ δήμου βοηθείᾳ ἑαυτὸν
ἐπιδοῦναι. ὃ δὲ καὶ τοῖς συμβουλεύουσιν αὐτῷ πρὸς τὸ παρὸν 4
ὠφέλιμα μὴ πεισθείς, ἀπρεπῆ δὲ καὶ ἀνελεύθερα βασιλείας
τε ἀνάξια καὶ τῶν προβεβιωμένων αὐτῷ καὶ προπεπραγμένων
νομίσας, φεύγειν μὲν ἢ λαθεῖν οὐκ ἠθέλησεν, ὁμόσε δὲ χω-
ρήσας τῷ πράγματι προῆλθεν ὡς διαλεξόμενος αὐτοῖς, ἐλπί-
σας πείσειν τε αὐτοὺς καὶ παύσειν τῆς ἀλόγου [εἰς τὸ παρὸν]
ὁρμῆς. καὶ δὴ τοῦ δωματίου προελθών, ὑπαντώμενος αὐτοῖς 5
πυνθάνεσθαί τε ἐπειρᾶτο τὰς αἰτίας τῆς ὁρμῆς, πείθειν τε
ἐπεχείρει μὴ ἐνθουσιᾶν, μένων καὶ τότε ἐν σώφρονι καὶ σε-
μνῷ σχήματι καὶ τηρῶν τὸ τοῦ βασιλέως ἀξίωμα, οὐδέν τι
κατεπτηχότος οὐδὲ ἀποδειλιῶντος καὶ ἱκετεύοντος σχῆμα ἐν-
δεικνύμενος.

"τὸ μὲν ἐμέ" ἔφη "πρὸς ὑμῶν ἀναιρεθῆναι οὐδέν τι 6
μέγα ἢ βαρὺ πρεσβύτῃ ἐς μακρὸν γῆρας ἐνδόξως ἐλάσαντι

---

coni. Bekk² ‖ ἀκόλαστον] ἀκώλυτον coni. Sylb ‖ 2. 3. θυμῷ καὶ ἀλ. ὁρμῇ Og, θυμῷ ἀλ. ὁρμῇ l, καὶ θυμῷ καὶ ἀλ. ὁ. a. cf. VIII, 8, 3 ‖ 3. ἐκ add. Steph ‖ αὐτοὶ i, αὐτῷ O. an del.?* ‖ 4. ἀκμαζούσης] αὐγαζούσης A, sed in mg. m. 1: γρ. ἀκμα ‖ τά τε i, τὰ O ‖ 7. τε om. O ‖ 8. ἐνεκειρ.*, ἐγκειρ. Og, vulgo, ἐκειρ. al ‖ 11. post δήμου add. Io.: καὶ τῇ τῆς συγκλήτου ‖ 12. καὶ τοῖς] καίτοι Reisk, tametsi P, καὶ del. Steph, recte opinor ‖ 13. ὠφέλιμα Ba ‖ δὲ om. O, in g s. vs. add. m. 1. an τάδε?* ταῦτα Io. ‖ 14. καὶ τῶν — προπεπρ. spuria?* ‖ 15. φυγεῖν coni. Bekk¹ ‖ χωρήσας] χωρῆσαι?* ‖ 16. προῆλθεν — αὐτοῖς del.?* ‖ 17. εἰς τὸ παρὸν hab. iP, omisi cum O Io. ‖ 18. καὶ δὴ — 19. ὁρμῆς om. l ‖ 20. ἐνθουσιᾶν, μένων καὶ Bergler et Reisk, ἐνθουσιασμένων καὶ Bgl, ἐνθουσιασμένῳ καὶ V, ἐνθουσιασμένω, ἀλλὰ καὶ A, ἐνθουσιασμένος, καὶ a ‖ καὶ σ.] δὲ καὶ σ. V ‖ 20. 21. σεμνῷ τῷ σχήματι O ‖ 21. οὐδέν — 22. ἐνδεικνύμενος deleverim ‖ 21. τι] τε Reisk. at cf. Nauck Mél. Gr.-R. II p. 221 sq. ‖ 22. καταδειλιῶντος a ‖ ἐπιδεικνύμενος V ‖ 24. πρὸς] πρὸ BV ‖ 25. εἰς libri ‖ ἐνδόξως om. O

Digitized by Google

παντὶ γὰρ ἀνθρώπων βίῳ ἀνάγκη τέλος ἐπιτεθῆναι· τὸ δὲ ὑμᾶς, φύλακας καὶ φρουροὺς δοκοῦντας εἶναι τοῦ βασιλέως καὶ τοὺς ἔξωθεν κινδύνους ἀπείργοντας, αὐτοὺς γενέσθαι φονεῖς, καὶ μὴ μόνον ἐμφυλίῳ ἀλλὰ καὶ βασιλείῳ μιᾶναι τὰς δεξιὰς αἵματι, ὁρᾶτε μὴ πρὸς τὸ νῦν ἀνόσιον καὶ ὕστερον ὑμῖν ἐπικίνδυνον ᾖ. οὐ γάρ τι ἐμαυτῷ σύνοιδα λυπήσαντι ὑμᾶς. εἰ δὲ [καὶ] ἐπὶ τῇ τοῦ Κομόδου τελευτῇ δυσχεραίνετε, οὐδὲν παράδοξον, ἄνθρωπον ὄντα εἰ τελευτὴ κατέλαβεν. εἰ δὲ τοῦτο ἐξ ἐπιβουλῆς οἴεσθε γεγενῆσθαι, οὐκ ἐμὸν τὸ ἁμάρτημα· ἴστε γαρ ἔξω πάσης ὄντα με ὑποψίας καὶ οὐδὲν ἧττον ὑμῶν ἀγνοοῦντα τὰ τότε πεπραγμένα, ὡς εἴ τι ὑποπτεύετε, ἑτέροις ἐπιφέρειν τὸ ἔγκλημα. ἀλλ' ὅμως κἀκείνου τελευτήσαντος οὐδὲν ὑμῖν τῶν εὐπρεπῶς καὶ κατ' ἀξίαν καὶ ἄνευ τοῦ βιάζεσθαί με ἢ ἁρπάζειν ... ἐνδεήσει."

τοιαῦτά τινα λέγειν αὐτοῖς πειρώμενος ἤδη τινὰς αὐτῶν καὶ πείσειν ἔμελλε, καὶ οὐκ ὀλίγοι γε ἀποστραφέντες ἀνεχώρουν, σεμνοῦ βασιλέως γῆρας αἰδούμενοι· ἔτι δὲ λαλοῦντα τὸν πρεσβύτην ἐπιπεσόντες φονεύουσι. ὁράσαντές τε οὕτως ὠμὸν ἔργον, δέει τῶν τετολμημένων φθάσαι θέλοντες τὴν τοῦ δήμου ἔφοδον, ἐπιστάμενοί τε ὕτι χαλεπῶς τὸ πλῆθος διοίσει τὰ πεπραγμένα, ἐς τὸ στρατόπεδον δρόμῳ ἀναχωρήσαντες πάσας πύλας τε καὶ εἰσόδους ἀποκλείσαντες ἐντὸς ⟨τοῦ⟩ τείχους ἔμενον, φρουρὰς ἐπὶ τῶν πύργων καταστήσαντες, ὡς ἀμύνοιντο, εἰ τῷ τείχει προσβάλλοι ὁ δῆμος. τέλος

---

1. *τέλος* om. BV ‖ 2. *εἶναι τοῦ* om. i ‖ 4. *μόνον* i, *μόνω* O ‖ 5. *τὸ*] *τῶ* l, *τὸ* g¹ ex *τῶ* ‖ *ἀνόσιον*] *ἀνῆσον* B, *ἀνῆσον* V ‖ 6. *λυπῆσαι* l ‖ 7. *καὶ* non vertit P ‖ *τοῦ* BV, om. Ai ‖ 8. *εἰ τελ.* ag, *εἰ ἡ τελ.* O, *τελ.* l ‖ 10. *με* Aa, om. BVgl ‖ *οὐδὲν*] *οὐδὲ* A ‖ *ἧττον* a, om. Ogl ‖ 11. *ἀγνοοῦντα* Aa, *ἀγνοούντων* BVgl ‖ *πραττόμενα*, in mg. *πεπραγμένα*, V ‖ 12. *ἐπιφέρειν* O et codex Schotti, *ὑποφ.* i ‖ *ἀλλ' ὅπως δή ποτε τελευτ. ἐκείνου* Reisk, de reliquis desperans ‖ *τελευτήσαντος κἀκείνου* a ‖ 13. *ὑμῖν* om. V ‖ *εὐπρεπῶν* coni. Steph ‖ 14. lacuna: *quod . . concupiveritis* P ‖ 15. *καὶ τοιαῦτά τ.* l ‖ 16. *ἔμελλε* O, *ἐμέλλησε* i ‖ 17. *ἔτι* — 18. *φονεύουσι* manca aut corrupta. *sed a ceteris facto impetu obtruncatur* P, *ἔτι λαλ. τὸν πρεσβ.* omittens. *ἐπιπεσόντες* ⟨*ἕτεροί τινες, ἡγουμένου ἑνὸς τῶν τολμηροτάτων*⟩ *φον.* vel saltem *ἕτεροι* pro *ἔτι* coni. Sylb. Wolf *τινὲς* post *ἐπιπεσ.* inseruit ‖ 17. *ἔτι δὴ* a ‖ 20. *τε*] *γε* Reisk, bene ‖ *τὸ πλῆθος* i, *ὁ δῆμος* O ‖ 21. *διοίσει*] *οἴσει* coni. Steph ‖ *εἰς τὸ στρατόπεδον* iP Io., om. O ‖ 22. *πάσας* — *ἀποκλείσαντες* O, et Io. ex parte, om. iP ‖ 23. *τοῦ* addidi ‖ 24. *τῶ τείχος* (sic) B ‖ *προσβάλοι*, *λ* sup. *λ* a m. 1, ut vid., A

Digitized by Google

μὲν δὴ τοιοῦτον κατέλαβε τὸν Περτίνακα, χρησάμενον βίῳ καὶ προαιρέσει οἷς προείρηται.

ἐπειδὴ δὲ διεφοίτησεν ἐς τὸν δῆμον ἡ τοῦ βασιλέως 6
ἀναίρεσις, ταραχή τε καὶ πένθος πάντας κατεῖχε, διέθεόν τε
ἐνθουσιῶσιν ἐοικότες, κίνησίς τε ἄλογος κατεῖχε τὸν δῆμον,
ζητούντων τοὺς δράσαντας, μήτε δὲ εὑρεῖν μήτε ἀμύνασθαι
δυναμένων. μάλιστά τε δεινῶς ἔφερον τὸ πεπραγμένον καὶ 2
συμφορὰν κοινὴν ἐτήρουν οἱ τὴν σύγκλητον βουλὴν νέμοντες,
πατέρα τε ἤπιον καὶ χρηστὸν προστάτην ἀποβαλόντες. πάλιν
τε τυραννίδος ἦν δέος, ἐπεὶ τούτῳ χαίρειν τοὺς στρατιώτας
ἤλπιζον.

μιᾶς δέ που καὶ δευτέρας ἡμέρας διαδραμούσης οἱ μὲν 3
δημόται ἕκαστος τὸ καθ' αὑτὸν δεδιὼς ὑπανεχώρει, οἵ τε ἐν
ἀξιώσεσιν ὄντες ἐς τὰ πορρωτάτω τῆς πόλεως κτήματα ἀπ-
εδίδρασκον, ὡς ἂν μή τι δεινὸν ἐκ τῆς ἐσομένης ἀρχῆς παρ-
όντες πάθοιεν· οἱ δὲ στρατιῶται ἐπεὶ τόν τε δῆμον ἡσυχά- 4
ζοντα ἔγνωσαν μήτε τινὰ τολμῶντα ἐπεξελθεῖν τῷ τοῦ βασιλέως
αἵματι, ἔμενον μὲν ἐντὸς τοῦ τείχους κατακλείσαντες ἑαυτούς,
ἀναγαγόντες δὲ τοὺς εὐφωνοτάτους ἑαυτῶν ἐπὶ τὸ τεῖχος
προεκήρυττον ὤνιον τὴν βασιλείαν, τῷ τε πλέον ἀργύριον
δώσοντι ἐγχειριεῖν ὑπισχνοῦντο τὴν ἀρχὴν καὶ διὰ τῶν
ὅπλων αὐτὸν ἀνάξειν ἀδεῶς ἐς τὴν βασίλειον αὐλήν. ἐπεὶ δὲ 5
τὸ κήρυγμα διεφοίτησεν, οἱ μὲν σεμνότεροί τε καὶ εὐστα-
θέστεροι τῆς συγκλήτου βουλῆς, ὅσοι τε εὐπατρίδαι ἢ ἔτι
πλούσιοι, λείψανα ὀλίγα τῆς Κομόδου τυραννίδος, οὔτε προσ-
ῆλθον τῷ τείχει οὔτε ἀπρεπῆ καὶ ἐπονείδιστον χρήμασι κτή-
σασθαι τὴν ἀρχὴν ἠθέλησαν· Ἰουλιανῷ δέ τινι, ἤδη μὲν τὴν 6
ὕπατον τετελεκότι ἀρχήν, δοκοῦντι δὲ ἐν εὐπορίᾳ χρημάτων
εἶναι, ἑστιωμένῳ [δὴ] περὶ δείλην ἑσπέραν διηγγέλη τὸ στρα-

1. τοιοῦτον Ba, τοιοῦτο AVgl, vulgo ‖ τὸν om. i ‖ 2. οἷς Bekk², ὡς libri ‖ 3. ἐπεὶ δὲ A ‖ 3. 22. εἰς libri ‖ 6. ζητοῦντα V ‖ 7. τε] γε A ‖ φέρον B ‖ 8. ἐτήρουν] ἐθρήνουν coni. d'Orville. malim ἐτίθεσαν vel ἐτίθεντο ‖ 9. προστάτην] πρὸς ταύτην AV ‖ ἀποβάλλοντες BV ‖ 10. ἐπεὶ] ἐπὶ V ‖ τοῦτο BV ‖ 12. δή που a ‖ 13. ἑκαστός τε τὸ l ‖ ἑαυτὸν l Io., in g 1 lit. ante α er. ‖ οἱ δὲ Io. ‖ 14. ἀξιώσεσιν O, ἀξιώμασιν Io., ἀξιώσει i ‖ ἐς Io., εἰς Oi ‖ κτήματα ἀπεδ. i Io., ἀ. κτ. O ‖ 15. ὅπως ἂν a ‖ μὴ τὸ δ. O ‖ 19. ἀνάγοντες O ‖ 20. προσεκήρυττον i ‖ τῷ τε πλέον O, τῷ τε πλεῖον ag, τῷ πλεῖον l ‖ 21. 22. διὰ τ. ὅπλ. om. P ‖ 22. ἀρχήν, in mg. m. 1: γρ. αὐλήν, A ‖ 23. ἐφοίτησεν l ‖ τε om. A ‖ εὐταθέστεροι l ‖ 29. ἑστιωμένω gl, ἑστιώμενον O, ἐσθιομένῳ (sic) a ‖ δὴ BVgl, δὲ A,

Digitized by Google

τιωτικὸν κήρυγμα παρὰ μέθην καὶ κραιπάλην· ἦν γὰρ καὶ
7 τῶν ἐπὶ βίῳ μὴ σώφρονι διαβεβλημένων. πείθουσιν οὖν
αὐτὸν ἥ τε γυνὴ καὶ ἡ θυγάτηρ τό τε τῶν παρασίτων πλῆ-
θος ἀναθορόντα τοῦ σκίμποδος δραμεῖν ἐπὶ τὸ τεῖχος καὶ
τὰ πραττόμενα μαθεῖν, παρά τε πᾶσαν τὴν ὁδὸν συμβουλεύ- 5
οντες ἐρριμμένην τὴν ἀρχὴν ἁρπάσαι, ἀφειδῶς δὲ χρημάτων
ἔχοντα μεγαλοδωρίᾳ ἅπαντας ὑπερβαλεῖν, εἰ καί τινες ἀμ-
8 φισβητοῖεν. ἐπεὶ τοίνυν τῷ τείχει προσῆλθεν, ἐβόα τε πάντα
δώσειν ὅσα βούλονται ὑπισχνούμενος, παρεῖναί τε αὐτῷ πάμ-
πλειστα χρήματα καὶ θησαυροὺς χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πεπλη- 10
ρωμένους ἔλεγε. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν [καὶ] Σουλπικια-
νός, καὶ αὐτὸς ἀνὴρ τῶν ὑπατευκότων, ἔπαρχός τε τῆς πόλεως
γενόμενος (πατὴρ δὲ ἦν τῆς Περτίνακος γυναικός), ἧκε τὴν
9 ἀρχὴν ὠνούμενος. ἀλλὰ τοῦτον μὲν οὐ προσήκαντο φοβη-
θέντες οἱ στρατιῶται τὴν πρὸς τὸν Περτίνακα συγγένειαν, 15
μή τις ἄρα δόλος εἴη ἐς τὸ ἐκδικηθῆναι τὸν ἐκείνου φόνον·
καθέντες δὲ κλίμακα τὸν Ἰουλιανὸν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνεβίβασαν.
οὐ γὰρ πρότερον ἀνοῖξαι τὰς πύλας ἤθελον πρὶν ἢ τὴν ποσό-
10 τητα μαθεῖν τῶν δοθησομένων χρημάτων. ὃ δ' ἀνελθὼν
τήν τε Κομόδου μνήμην αὐτοῖς καὶ τὰς τιμὰς καὶ τὰς εἰκό- 20
νας, ἃς ἡ σύγκλητος καθεῖλεν, ἀνανεώσεσθαι ὑπέσχετο, καὶ
πάντων δώσειν ἐξουσίαν ὧν εἶχον ἐπ' ἐκείνου, ἑκάστῳ τε
στρατιώτῃ τοσοῦτον ἀργύριον ὅσον μήτε αἰτῆσαι μήτε λήψε-
σθαι προσεδόκησαν· τὰ δὲ χρήματα μὴ μελλήσειν, ἀλλ' οἰκο-
11 θεν ἤδη μεταπέμψεσθαι. τούτοις ἀναπεισθέντες οἱ στρατιῶ- 25
ται καὶ ταύταις ἀρθέντες ταῖς ἐλπίσιν αὐτοκράτορά τε τὸν

---

om. P delevitque Reisk ‖ *διηγγέλθη* a ‖ 3. *ἡ* om. O ‖ *τό τε τῶν* Ogl, *καὶ τὸ τῶν* a, vulgo ‖ 4. *ἀναθροοῦντα* libri, corr. Steph ‖ 5. *τὰ πραττόμενα* O, *τὸ πραττόμενον* i, vulgo ‖ 5. 6. male conformata ‖ 5. *πᾶσαν*] *γὰρ* V ‖ 7. *ἅπαντες* V ‖ *ὑπερβαλεῖν* i, *ὑπερέβαλεν* O ‖ *καί*] *δή*?* ceterum P *εἰ — ἀμφισβητοῖεν* non vertit ‖ 9. *ὅσα βούλονται* om. O ‖ *ὑπισχνούμενος* omiserim cum P ‖ 11. *ἔλεγε* molestum ‖ *καὶ* ante *Σουλπ.* om. OP ‖ 12. *ὑπατευκότων* i, *ὑπατικώτων* B, *ὑπατικότων* V, *ὑπατικῶν* A ‖ 13. *πατήρ τε* V ‖ 14. *ὠνούμενος*] malim *ὠνησόμενος* ‖ 15. *οἱ στρατιῶται* spuria puto ‖ 16. *εἰς* libri ‖ *ἐκδικηθῆναι*] malim *ἐκδικῆσαι* ‖ 17. *δὲ*] *ergo* P: *δὴ* (Sylb) ‖ 19. *τῶν δοθ. χρ. μαθεῖν* a ‖ 20. *τήν τε μνήμην* om. P ‖ 21. *ἀνανεώσεσθαι* Steph, et l ut vid., *ἀνανεῶσασθαι* AVag, *ἀνανεύσασθαι* B ‖ 23. *petere auderent* P. *αἰτῆσαι* ‹*ἠξίωσαν*› Reisk ‖ 24. *προσεδόκησαν* iP, *προσεδόκησε* AV, *·σεν* B. an *προσδοκῆσαι?** ‖ 25. *μεταπέμψασθαι* libri, corr. Steph ‖ 26. post *ταύταις* 2 litt. eras. in g

Digitized by Google

Ἰουλιανον ἀναγορεύουσι, καὶ πρὸς τῷ οἰκείῳ καὶ ἐκ γένους ὀνόματι Κόμοδον ἀξιοῦσιν ἀποκαλεῖσθαι. τά τε σημεῖα ἅραντες, καὶ τὰς ἐκείνου εἰκόνας ἀποκαταστήσαντες προπέμπειν ἐπειρῶντο. Θύσας δὲ [ὁ] Ἰουλιανὸς τὰς νενομισμένας καὶ βασι- 12
λείους ἐν τῷ στρατοπέδῳ θυσίας, προήγετο ὑπ' αὐτῶν πλέον τι τῆς συνηθείας δορυφορούμενος· ἅτε γὰρ βίᾳ καὶ παρὰ γνώμην τοῦ δήμου μετά τε αἰσχρᾶς καὶ ἀπρεποῦς διαβολῆς ὠνησάμενος τὴν ἀρχήν, εἰκότως ἐδεδίει τὸν δῆμον ὡς ἐναντιωσόμενον. ἀναλαβόντες οὖν τὰς πανοπλίας καὶ φράξαντες 13
αὐτοὺς οἱ στρατιῶται ἐς φάλαγγος σχῆμα, ὡς εἰ δέοι καὶ πολεμήσοντες, ἐν μέσοις αὐτοῖς ἔχοντες τὸν ἴδιον βασιλέα ὑπέρ τε τῆς κεφαλῆς αἰωροῦντες τὰς ἀσπίδας καὶ τὰ δόρατα, μή που καὶ λίθων τις βολη ἀπὸ τῶν δωμάτων ἐπὶ τῇ πομπῇ γένοιτο, ἀνήγαγον αὐτὸν ἐς τὰ βασίλεια, μηδενὸς τῶν δη-
μοτῶν μήτε ἀντιστῆναι τολμῶντος, μήτε μὴν εὐφημοῦντος ὥσπερ εἰώθασι προπέμπειν τοὺς βασιλέας· τοὐναντίον δὲ καὶ πόρρωθεν ἑστῶτες ἐβλασφήμουν καὶ κακῶς ἠγόρευον ἅτε χρημάτων ἀντικαταλλαξάμενον τὴν ἀρχήν.

τότε δὲ καὶ πρῶτον ὑποδιεφθάρη τὰ τῶν στρατιωτῶν 14
ἤθη, καὶ χρημάτων ἐδιδάχθησαν απλησιον καὶ αἰσχρὰν ἐπιθυμίαν καταφρονήσίν τε τῆς πρὸς τοὺς ἄρχοντας αἰδοῦς. τὸ γὰρ μήτε τοῖς οὕτως ὠμῶς τετολμημένοις ἐν φόνῳ [τῷ] βασιλικῷ ἐπεξιέναι τινά, μήτε τὴν οὕτως ἀπρεπῶς ἐπὶ χρήμασι κηρυχθεῖσαν καὶ πραθεῖσαν ἀρχὴν εἶναι τὸν κωλύοντα, ἀρ-
χηγὸν καὶ αἴτιον ἀπρεποῦς καὶ ἀπειθοῦς καταστάσεως καὶ ἐς τὰ ἐπιόντα ἐγένετο, ἀεὶ αὐτοῖς τῆς φιλοχρηματίας καὶ τῆς

---

1. καὶ ἐκ] ἐκ i. fort. ἐκ γένους verba glossema ‖ 3. ἀποκαταστήσαντες] *impositisque illius imaginibus* P: ἐπικ. (Sylb) ‖ 4. ἐπειρῶντο mihi dubium ‖ θύσας] θυσίας A ‖ ὁ om. O ‖ καὶ βασιλείους non vertit P, bene ‖ 5. ὑπ' αὐτῶ A ‖ 6. τι] τὲ a ‖ 7. μετά αἰσχρᾶς (sic) V ‖ διαβολῆς] ἐμπολῆς Faber ep. t. I p. 258 sq. an ἐπιβουλῆς?* ‖ 9. sq. hinc Procopii incessum depinxit Amm. M. 26, 6, 16 ‖ 10. 14. εἰς libri ‖ 13. 14. μήπου τινὶ λίθον ἀπὸ ... γένοιτο ἀκοντήσειν ἀνήγαγον O. an μή (vel εἴ) πού τις λίθων ἀπὸ ... γένοιτο ἀκόντισις, ἀνήγαγον?* ‖ 13. ἐπὶ τῇ πομπῇ non vertit P ‖ 15. τολμοῦντος V ‖ εὐφημοῦντες BV ‖ 16. βασιλεῖς AV ‖ 17. πόρρω A ‖ 17. 18. χρημάτων ἀντικατήλλαξε τὴν ἀρχήν cod. Pal. 129 fol. 31b. secuntur ibi pauca verba quae legere non potui ‖ 18. ἀντικαταλλαξαμένου O ‖ 19. δὲ] δὴ l, bene. *tunc primum videlicet* P, quocum καὶ delendum puto ‖ ὑποδιεφθάρησαν O ‖ 20. αἰσχρὸν B ‖ 22. τῷ omisi cum V ‖ 23. ἀπρεπῆ O ‖ 25. ἀπρεποῦς καταστάσεως καὶ ἀπειθοῦς l ‖ 26. τῆς φιλοχρ. αὐτοῖς gl, τῆς φιλ. αὐτῆς a. malim ἐγένετο,

Digitized by Google

τῶν ἀρχόντων καταφρονήσεως καὶ μέχρις αἵματος αὐξηθείσης.

7 ὁ δ' οὖν Ἰουλιανὸς ἐπεὶ παρῆλθεν ἐς τὴν ἀρχήν, τρυφαῖς εὐθέως καὶ κραιπάλαις ἐσχόλαζε, τῇ μὲν τῶν δημοσίων ἐπιμελείᾳ ῥᾳθύμως προσφερόμενος, ἐς δὲ τὸ ἀβροδίαιτον καὶ ἄσεμνον ἐπιδιδοὺς ἑαυτόν. εὑρίσκετο δὲ καὶ τοὺς στρατιώτας ψευσάμενος καὶ ἀπατήσας τῷ μὴ δύνασθαι ἀποπληρῶσαι ἃ
2 ὑπέσχετο· οὔτε γὰρ οἰκοθεν ἦν αὐτῷ τοσαῦτα χρήματα ὅσα ἠλαζονεύσατο, οὔτε μὴν οἱ δημόσιοί τι θησαυροὶ εἶχον, ἀλλὰ πάντα προεκεκένωτο τῇ Κομόδου ἀσωτίᾳ καὶ ἀφειδέσι καὶ ἀκρίτοις ἀναλώμασιν. ἐκ δὲ ταύτης [τῆς τόλμης καὶ] τῆς αἰτίας οἵ τε στρατιῶται [σφαλέντες τῶν ἐλπίδων] ὑπηγανάκτουν, ὅ τε δῆμος αἰσθόμενος τῆς γνώμης τῶν στρατιωτῶν εἶχον ⟨αὐτὸν⟩ ἐν καταφρονήσει, ὡς προϊόντα τε κακῶς ἀγορεύειν, ἐπ' αἰσχραῖς τε καὶ ἀμφιβόλοις ἡδοναῖς σκώπτειν.
3 ἔς τε τὸν ἱππόδρομον, ὅπου μάλιστα τὸ πλῆθος συνιὸν ἐκκλησιάζει, τὸν Ἰουλιανὸν ἐβλασφήμουν, ἀρωγὸν δὲ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ καὶ σεμνῆς βασιλείας προστάτην Νίγρον ἐπεκαλοῦντο, βοηθεῖν τε αὐτὸν τὴν ταχίστην ἠξίουν ὡς ἐφύβριστα πάσχουσιν.
4 ἦν δ' ὁ Νίγρος τῶν μὲν πρὸ πολλοῦ ὑπατευσάντων, καθ' ὃν δὲ καιρὸν τὰ προειρημένα ἐν Ῥώμῃ ἐπράττετο, Συρίας ἡγεῖτο πάσης. πολλὴ δὲ ἦν καὶ μεγίστη ἀρχὴ τότε, τοῦ τε Φοινίκων ἔθνους παντὸς καὶ τῆς μέχρις Εὐφράτου γῆς
5 ὑπο τῇ Νίγρου ὄντων ἐξουσίᾳ. ἦν δὲ αὐτὸς τὴν μὲν ἡλι-

τῆς δὴ φιλ. αὐτοῖς ‖ 1. καὶ habent O, om. i ‖ 3 sq. excerpsit Ioannes ap. Valesium p. 822 indeque Suidas v. Ἰουλιανός ‖ 3. 5. εἰς libri ‖ 4. κραιπάλη A ‖ 5. 6. καὶ ἄσεμνον om. Io., fort. recte ‖ 6. ἐπιδιδοὺς i Io., ἐπιδοὺς O ‖ δὲ Io. et Reisk, τε Oi, vulgo ‖ 8. ὑπέσχητο Bekk². contra Nauck Mél. Gr.-R. II p. 223 ‖ αὐτῷ τοσαῦτα i Io., τοσ. αὐτῷ O ‖ 9. δημόσιοί τι] δημοσιακοί a ‖ 10. προεκεκένωτο ag, πρὸσκεκ. l, προκεκ. O ‖ ἀσωτίᾳ Ogl, ἀσωτείᾳ a, vulgo ‖ 11. τῆς τόλμης καὶ om. Io. et ap. Vales. et in tit. de insid. ‖ τῆς ante αἰτίας om. O ‖ 12. οἵ τε] οἱ O ‖ σφαλέντες τῶν ἐλπίδων om. Io. utrobique et P ‖ 13. τῆς γν. τ. στρατιωτῶν om. Io. utrobique, bene ‖ 14. αὐτὸν addidi ex Io. ‖ προϊόντα Schottus, προσιόντα libri ‖ 15. ἐπ' Steph, ὑπ' libri ‖ τε om. O ‖ 16. 17. ἐκκλησιάζει, ⟨συνδραμόντες⟩?* cf. Xiphil. 73, 13, 5 ‖ 20. πάσχουσιν] πασχούσῃ Io. in tit. de ins., bene ‖ 21. δ' Ogl, δὲ a, vulgo ‖ πρὸ πολλοῦ om. P, ⟨οὐ⟩ πρὸ πολλοῦ coni. Steph ‖ 24. τε Bekk², δὲ BV, δὴ Ai ‖ μέχρι BV ‖ 25. ὑπὸ τῆς νίγρου ὄντων ἐξουσίας A ‖ ὄντων Ai, ὄντως B, ὄντος V

κίαν ἤδη [μετρίως] προβεβηκώς, εὐδοκιμήσας δὲ ἐν πολλαῖς καὶ μεγάλαις πράξεσι. φήμη τε περὶ αὐτοῦ διεφοίτα ὡς ἐπιεικοῦς καὶ δεξιοῦ καὶ τὸν τοῦ Περτίνακος βίον ζηλοῦντος· ὑφ' ὧν μάλιστα οἱ Ῥωμαῖοι ἐπείθοντο. ἐκάλουν τε αὐτὸν συνεχῶς ⟨ἐν⟩ ταῖς τοῦ δήμου συνόδοις, καὶ βλασφημοῦντες τὸν Ἰουλιανὸν παρόντα ἐκεῖνον βασιλικαῖς φωναῖς εὐφήμουν ἀπόντα.

διαγγελθείσης δὲ τῆς τοῦ δήμου Ῥωμαίων γνώμης καὶ 6
τῆς ἐπαλλήλου ἐν ταῖς συνόδοις βοῆς, εἰκότως ὁ Νίγρος ἀνα-
πεισθείς, ῥᾷστά τε αὐτῷ τὰ πράγματα ὑπακούσεσθαι προσδο-
κήσας, καὶ μάλιστα τῷ τὸν Ἰουλιανὸν ὑπό τε τῶν περὶ αὐτὸν
στρατιωτῶν ἀμελεῖσθαι διότι τὰς ὑποσχέσεις οὐκ ἐπλήρου
τῶν χρημάτων, ὑπό τε τοῦ δήμου καταφρονεῖσθαι ὡς ἀν-
άξιον ἧς ἐώνητο ἀρχῆς, ἐπιδίδωσιν αὐτὸν τῇ τῆς βασιλείας
ἐλπίδι. καὶ τὰ μὲν πρῶτα κατ' ὀλίγους ἡγεμόνας τε καὶ χι- 7
λιάρχους τούς τε τῶν στρατιωτῶν ἐξέχοντας οἵκαδε μεταπεμ-
πόμενος διελέγετο καὶ ἀνέπειθε, τὰ ἐκ τῆς Ῥώμης δηλούμενα
φανερὰ ποιῶν, ὡς ἂν διαθέουσα ἡ φήμη ἔκπυστα καὶ γνώ-
ριμα ποιῇ τοῖς τε στρατιώταις καὶ τοῖς λοιποῖς κατὰ τὴν ἀνα-
τολὴν ἀνθρώποις· οὕτω γὰρ ῥᾷστα ἤλπιζε πάντας αὐτῷ προσ- 8
χωρήσειν, πυνθανομένους ὅτι μὴ αὐτὸς ἐξ ἐπιβουλῆς μνᾶται
τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ καλούμενος καὶ βοηθήσων ἄπεισι Ῥωμαίοις
δεομένοις. ἀνεπτόηντο δὲ πάντες καὶ μηδὲν μελλήσαντες
προσέκειντο, ἐκλιπαροῦντες καὶ αὐτοὶ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν
πραγμάτων. φύσει δὲ κοῦφον τὸ Σύρων ἔθνος, ἐς καινο- 9
τομίαν τε τῶν καθεστηκότων ἐπιτήδειον. ἐνῆν δέ τις αὐτοῖς
καὶ πόθος τοῦ Νίγρου, ἠπίως τε ἄρχοντος ἅπασι, τὰ πλεῖστά
τε αὐτοῖς συμπανηγυρίζοντος. φιλέορτοι δὲ φύσει Σύροι·
ὧν μάλιστα οἱ τὴν Ἀντιόχειαν κατοικοῦντες, μεγίστην πόλιν

---

1. *μετρίως* om. O ‖ 3. *δεξιοῦ*] *ἐνδόξου* A ‖ *καὶ* Bekk², *καὶ ὡς* coni. Steph, *ὡς* libri ‖ 4. *ὧν*] *ᾧ* a ‖ *οἱ* om. l ‖ 5. *ἐν* add. Steph ‖ 6. *φωναῖς*] *acclamationibus* P. fort. *βασιλικαῖς φωναῖς* spuria ‖ 8. *δὲ* Vl, *τε* ABag ‖ 11. *καὶ μάλιστα* om. P ‖ *αὐτῶν* a ‖ 15. 16. *χιλιάρχας* g ‖ 18. *φανερὰ* i, *φανερῶς* O ‖ *φήμη* Steph, et ita legisse videtur P, *γνώμη* Oi ‖ 19. *ποιοῖ* g, *ποιεῖ* l ‖ 20. *προχωρήσειν* a ‖ 22. *καὶ* deleverim ‖ *Ῥωμαίοις* om. P ‖ 23. *δὲ* i, *δὴ* OP ‖ *μηδὲν* O, *μηδὲ* i. latere videtur corruptela ‖ 25. *φύσει κοῦφον* — 26. *ἐπιτήδειον* habet Macar. ‖ 25. *δὲ* VPl, *τε* ABag ‖ *σῦρον* V ‖ *καὶ εἰς καιν. τῶν* Macar. ‖ 27. *ἅπασι* dubium. ⟨*ἐν*⟩ *ἅπ.* Reisk, *apud illos* P ‖ 28. *αὐτῶν* l

Digitized by Google

καὶ εὐδαίμονα, σχεδὸν παρὰ πάντα τὸν ἐνιαυτὸν ἑορτάζουσιν
10 ἔν τε τῇ πόλει αὐτῇ καὶ κατὰ τὰ προάστεια. θέας τοίνυν
αὐτοῖς συνεχῶς ἐπιτελῶν ὁ Νίγρος, [περὶ ἃς μάλιστα ἐσπου-
δάκασι,] καὶ διδοὺς ἄνεσιν ἐς τὸ ἑορτάζειν καὶ εὐφραίνεσθαι,
8 ἅτε ποιῶν κεχαρισμένα, εἰκότως ἐτιμᾶτο. ἅπερ εἰδώς, καλέ- 5
σας τούς τε πανταχόθεν στρατιώτας ἐς ῥητὴν ἡμέραν, τοῦ
τε λοιποῦ πλήθους συνελθόντος, βήματος αὐτῷ κατασκευα-
σθέντος ἔλεξε τοιάδε ἀνελθών.

2 "τῆς μὲν ἐμῆς γνώμης τὸ πρᾶον καὶ πρὸς τὰ μεγάλα
τῶν τετολμημένων εὐλαβὲς ἴσως ἐστὶν ὑμῖν πάλαι γνώριμον. 10
οὐδ' ἂν νῦν ἐς ὑμᾶς παρῆλθον ταῦτα δημηγορήσων, εἰ ἐκ
μόνης προαιρέσεως ἰδιωτικῆς καὶ ἀλόγου ἐλπίδος ἢ μείζονος
ἐλπίδος ἐπιθυμίας ἀνεπειθόμην. ἀλλ' ἐμὲ καλοῦσι Ῥωμαῖοι,
καὶ συνεχῶς βοῶντες ἐπείγουσιν ὀρέξαι τε χεῖρα σωτήριον
καὶ τὴν οὕτως ἔνδοξον καὶ ἐνάρετον ἀπὸ προγόνων ἄνωθεν 15
3 ἀρχὴν μὴ περιιδεῖν αἰσχρῶς ἐρριμμένην. ὥσπερ δὲ τὸ τοῖς
τηλικούτοις ἐπιτολμᾶν οὐκ οὔσης εὐλόγου προφάσεως προ-
πετές [καὶ θρασύ], οὕτω καὶ τὸ πρὸς καλοῦντας καὶ δεομέ-
νους ὀκνηρὸν ἀνανδρίας ἅμα καὶ προδοσίας φέρει διαβολήν.
διὸ παρῆλθον πευσόμενος ὑμῶν τίνα γνώμην ἔχοιτε καὶ ⟨τί⟩ 20
πρακτέον ἡγοῖσθε, συμβούλοις τε ὑμῖν καὶ κοινωνοῖς χρησό-
μενος περὶ τῶν καθεστώτων· τὸ γὰρ ἀποβησόμενον εἰ εὐ-
τυχηθείη, κοινὴν ἐμοί τε καὶ ὑμῖν τὴν ἀπόλαυσιν παρέξει.
4 οὐ φαῦλαι δὲ οὐδὲ κοῦφαι καλοῦσιν ἐλπίδες, ἀλλ' ὅ τε Ῥω-
μαίων δῆμος, ᾧ τὴν δεσποτείαν τῶν ἁπάντων ἐνειμαν θεοί 25
[καὶ τὴν βασιλείαν], ἥ τε ἀρχὴ σαλεύουσα καὶ παρὰ μηδενί

---

3. 4. omisi cum P ‖ 4. *ἐς* gl, *εἰς* Oa ‖ 5. *εἰδὼς καὶ καλ.* O ‖ 6. *παντα-χόθεν* om. P ‖ 6. 11. *εἰς* libri ‖ 8. *ἀνελθών* om. O, quod probans *καὶ* ante *βήμ.* inserit Stroth. cf. II, 10, 1 ‖ 11. *εἰς ὑμᾶς παρῆλθον* A, *ὑμᾶς παρῆλθον* BV, *εἰς ὑμᾶς ἦλθον* i, vulgo ‖ 13. *ἐπιθυμίας* Bi, *ἐπιθυμία* AV. an *ἢ μειζόνων ἐπιθυμίας?* ἢ μείζονος ⟨τῆς⟩ ἐλπ. ἐπιθυμίας* coni. Weber, *καὶ ἀλόγου ἐπιθυμίας μείζονα ἐλπίζειν ἀνεπειθόμην* Reisk ‖ 15. *τὴν οὕτως* Steph cum P, *οὕτω* (*οὕτως* B) *τὴν* Oi, vulgo ‖ 16. 17. *τὸ τοῖς τηλ. ἐπιτολμᾶν* Ogl et Stephani vet., *τὸ τολμᾶν ἐπὶ τοῖς τηλ.* a ‖ 18. *καὶ θρασύ* omisi cum O ‖ *οὕτως* Bgl ‖ *τὸ εἰς τοὺς προσκαλοῦντας* O ‖ 19. *ἀνανδρίας* Agl, *ἀνανδρείας* BVa ‖ 20. *ἔχοιτε*] *ἔχετε* coni. Steph ‖ *τί* add. idem ‖ 21. *ἡγοῖσθε* Wolf, *ἡγεῖσθε* libri ‖ *καὶ κοινωνοῖς* om. P ‖ 23. *κοινήν τ' ἐμοί τε καὶ* l ‖ 25. 26. *τῶν ἁπ. ἔν. θεοὶ καὶ τὴν βασ.* i, *τῶν ἁπ. καὶ τὴν βασ. νεῖμαν θεοὶ* O. *καὶ τὴν βασιλείαν* omisi cum P

Digitized by Google

πω βεβαίως ἱδρυμένη. ὅθεν ἡμῖν καὶ τὸ τῆς ἐπιχειρήσεως ἀσφαλές, ἔκ τε τῆς τῶν καλούντων γνώμης καὶ ἐκ τοῦ μηδένα εἶναι τὸν ἀνθεστῶτα μηδὲ κωλύοντα, ὑπάρξει· καὶ γὰρ οἱ τὰ ἐκεῖθεν ἀγγέλλοντές φασι μηδὲ τοὺς στρατιώτας, οἷς τὴν ἀρχὴν αὐτῷ χρημάτων ἀπέδοντο, πιστοὺς εἶναι [φρουροὺς] ὑπηρέτας, μηδὲ πληρώσαντος ἐκείνου ἃ ὑπέσχετο. τίνα τοίνυν ἔχετε γνώμην, δηλώσατε."

τοιαῦτά τινα εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθέως τὸ στρατιωτικὸν πᾶν καὶ τὸ συνειλεγμένον πλῆθος αὐτοκράτορά τε ἀνεῖπε καὶ Σεβαστὸν προσηγόρευσε· τήν τε βασίλειον πορφύραν ἐπιβαλόντες, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς σεβασμίου τιμῆς ἐξ αὐτοσχεδίου παρασκευῆς ἀθροίσαντες, καὶ προπομπεύοντος τοῦ πυρός, ἔς τε τὰ ἱερὰ τῆς Ἀντιοχείας τὸν Νίγρον ἄγουσι καὶ ἐς τὴν αὐτοῦ οἰκίαν καθιστᾶσιν, οὐκέτι αὐτὴν ἰδιωτικὴν ἀλλὰ βασίλειον αὐλὴν νομίζοντες, πᾶσι κοσμήσαντες ἔξωθεν βασιλικοῖς συμβόλοις. 6

ἐπὶ τούτοις δὴ ὁ Νίγρος πάνυ τὴν ψυχὴν ηὐφραίνετο, ὠχυρῶσθαί τε αὐτῷ τὰ τῆς ἀρχῆς ἡγεῖτο διά τε τὴν τῶν Ῥωμαίων γνώμην καὶ τὴν περὶ αὐτὸν σπουδὴν τῶν ἀνθρώπων. ὡς γὰρ διιπταμένη ἡ φήμη πάντα ἐπῆλθεν ἔθνη ὅσα τὴν ἀντικειμένην ἤπειρον τῇ Εὐρώπῃ κατοικεῖ, οὐδείς τε ἦν ὅστις οὐχ ἑκὼν ἐς τὸ ὑπακούειν αὐτῷ ἠπείγετο, πρεσβεῖαί τε ἀπ' ἐκείνων τῶν ἐθνῶν ἐς τὴν Ἀντιόχειαν ὡς πρὸς βασιλέα ὁμολογούμενον ἐστέλλοντο. οἵ τ' ἐπέκεινα Τίγριδος καὶ Εὐφράτου σατράπαι καὶ βασιλεῖς ἐπέστελλον συνηδόμενοι αὐτῷ, καὶ εἰ δέοιτο, βοηθείας ὑπισχνοῦντο. ὁ δὲ δώροις τε αὐτοὺς μεγαλοπρεπῶς ἠμείβετο, καὶ ἐπὶ τῇ σπουδῇ καὶ ταῖς ὑποσχέσεσι χάριν γιγνώσκων ἔλεγε μὴ δεῖσθαι συμμάχων, τὴν γὰρ ἀρχὴν αὐτῷ βεβαίως ὠχυρῶσθαι, ἀναιμωτί τε ἄρξειν. 7 8

1. ὑμῖν tacite edidit Steph ‖ 2. ἔκ τε i, ἐκ τοῦ O ‖ 5. 6. φρουροὺς ὑπηρέτας om. P, φρουροὺς seclusit Bekk³. φρουρᾶς ὑπηρέτας vel φρουροὺς ⟨καὶ⟩ ὑπ. coni. Steph, φρ. ⟨ἢ⟩ ὑπ. Bergler ‖ 6. μηδὲ] μή?* ‖ 10. πορφύραν βασίλειον l, βασίλειον om. P ‖ ἐπιβαλόντες O (cf. VI, 8, 5), περιβαλόντες i, vulgo ‖ 11. ἐξ Og, καὶ al ‖ 12. 13. 22. εἰς libri ‖ 12. καὶ molestum. praecedente etiam igni P ‖ 14. αὐτοῦ O, ἑαυτοῦ i, vulgo ‖ 17. ηὐφραίνετο] εὐφρ. Bekk², male ‖ 20. ὑπῆλθεν a ‖ 22. ὅστις A, ὁστ' B, ὅς τ' V, ὃς i, vulgo ‖ αὐτὸν A ‖ ὑπείγετο B ‖ 23. ἐς] εἰς A ‖ 24. τ' O, τε i, vulgo ‖ καὶ om. B ‖ 27. ἐπὶ — ὑποσχέσεσι om. P ‖ ταῖς om. a ‖ 28. γινώσκων AV ‖ 29. ὠχυρῶσθαι vertit P, ὠχυρώσασθαι (sic) a, ὀχυρώσασθαι Ogl

Digitized by Google

9 ταύταις ἐπαιρόμενος ταῖς ἐλπίσιν ὑπτίαξέ τε πρὸς τὴν
τῶν πραγμάτων ἐπιμέλειαν, καὶ [ἐς τὸ ἀβροδίαιτον] ἀνειμένως
τοῖς Ἀντιοχεῦσι συνευφραίνετο, ἑορταῖς [τε] καὶ θέαις ἐπι-
διδοὺς ἑαυτόν. τῆς τε ἐς τὴν Ῥώμην ἀφόδου, ἐφ' ἣν μά-
10 λιστα ἐχρῆν σπεύδειν, ἠμέλει. τοῖς τε Ἰλλυρικοῖς στρατεύμασι 5
δέον ἐπιφοιτῆσαι τὴν ταχίστην καὶ φθάσαι οἰκειωσάμενον
αὐτά, ὃ δὲ οὐδὲ τῶν πραττομένων τι αὐτοῖς ἐδήλου, ἐλπίζων
τοὺς ἐκεῖ στρατιώτας, εἴ ποτε καὶ μάθοιεν, ὁμογνώμονας
ἔσεσθαι τῇ τε Ῥωμαίων εὐχῇ καὶ τῇ τῶν κατὰ τὴν ἀνατολὴν
στρατοπέδων γνώμῃ. 10

9 ταῦτα δὲ αὐτοῦ διατυποῦντος καὶ κούφαις καὶ ἀδήλοις
ἐπαιωρουμένου ἐλπίσι, διηγγέλλετο τὰ πραττόμενα ἔς τε Παίο-
νας καὶ Ἰλλυριοὺς καὶ πᾶν τὸ ἐκεῖ[σε] στρατιωτικόν, ὃ ταῖς
ὄχθαις Ἴστρου τε καὶ Ῥήνου ἐπικείμενον, ἀπεῖργον τοὺς ἐπ-
2 έκεινα βαρβάρους, φρουρεῖ τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. ἡγεῖτο δὲ 15
Παιόνων πάντων (ὑπὸ μιᾷ γὰρ ἦσαν ἐξουσίᾳ) Σεβῆρος,
ἀνὴρ τὸ μὲν γένος Λίβυς, ἐς δὲ πραγμάτων διοικήσιν γεν-
ναῖος ἅμα καὶ θυμοειδής, σκληρῷ τε βίῳ καὶ τραχεῖ ἐνει-
θισμένος, πόνοις τε ἀντέχων ῥᾷστα, νοῆσαί τε ὀξὺς καὶ τὸ
3 νοηθὲν ἐπιτελέσαι ταχύς. οὗτος τοίνυν παρὰ τῶν ἀγγελλόν- 20
των πυνθανόμενος τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν μετέωρον φερομένην
ἁρπάσαι, καταγνοὺς τοῦ μὲν ῥᾳθυμίαν τοῦ δὲ δυσπραγίαν
[τοῖς πράγμασιν]. ἀνέπειθε δὲ αὐτὸν ὀνείρατα τοιαύτην τινὰ

---

1. sq. excerpsit Io. in tit. de ins. ‖ 2. *ἐς τὸ ἀβροδίαιτον* omisi cum Io. ‖ *ἀνειμένως* Io. et Ogl, nisi quod *o* sup. *ω* A¹, *ἀνειμένος* a, vulgo ‖ 3. *τε* omisi cum i Io. ‖ 4. 12. *εἰς* libri ‖ 4. *τε*] *δὲ*?* ‖ *τὴν* om. A ‖ *ἀφόδου* i Io., *ἐφόδου* O ‖ 5. *τε* Io. et Steph, *δὲ* Oi ‖ 6. 7. *οἰκειωσόμενον αὐτῷ* l ‖ 7. *αὐτοῖς ἐδήλου*] *αὐτῆς ἐδίδου* a ‖ 9. *τε* om. A ‖ *τῶν* om. l ‖ 10. *στρατοπέδου* O ‖ 11. *κούφαις* Steph, *κούφοις* libri ‖ 13. *ἐκεῖσε* (*ἐκεῖσεν* B) libri* ‖ 14. *ὄχθαις τοῦ ἴστρου* (*οἴστρου* a) *καὶ* i ‖ *ἐπέκεινα* ag Io., *ἐπ' ἐκείνω* l, *ἀπ' ἐκείνου* O, om. P ‖ 15. *φρουρεῖν* BV ‖ *τὴν τῶν ῥωμ.* V ‖ 16. *Σεβῆρος* — 20. *ἐπιτελέσαι ὀξύς* habet Io. ap. Vales. p. 825 et hinc Suid. v. *Σεβῆρος* t. II, 2 p. 701 Bernh. ‖ 17. *ἐς δὲ τὴν τῶν πραγμ.* a ‖ 18. 19. *καὶ πόνοις τε ἀνέχων* (sic) *ῥᾷστα καὶ σκληρῷ βίῳ καὶ τραχεῖ ἐνειθισμένος* Suid. v. *ἀνέχει* ‖ 19. *πόνοις* (sic, non *πόνους*) *τε ἀνέχων ῥᾷστα* Val. et Suid. v. *Σεβῆρος*. P haec verba non vertit ‖ *ὀξὺς*] *ταχὺς* et 20. *ταχύς*] *ὀξύς* Val. et Suid. cf. Thuc. I, 70, 2: *οἱ μέν γε νεωτεροποιοὶ καὶ ἐπινοῆσαι ὀξεῖς καὶ ἐπιτελέσαι ἔργῳ ὃ ἂν γνῶσιν* ‖ 20. *παρὰ* (*περὶ* l) *τῶν ἀγγελλόντων* omiserim cum Io. et P ‖ 22. *ἁρπάσαι* (*ἁρπᾶσαι* Al)] *ἁρπάξεσθαι* Wolf, *ἁρπ. ⟨διενοήθη⟩* vel sim. coni. Steph. an *ἐπήρθη*?* ‖ 23. *τοῖς πράγμασιν* quae non habet Io., delevi cum Wolfio. *⟨ἐν⟩ τ. πρ.* coni. Steph ‖ *ἐνέπειθον*

Digitized by Google

ἐλπίδα ὑποσημαίνοντα, χρησμοί τε καὶ ὅσα ἐς πρόγνωσιν τῶν μελλόντων σύμβολα φαίνεται· ἅπερ πάντα ἀψευδῆ καὶ ἀληθῆ τότε πιστεύεται ὅταν ἐς τὴν ἀπόβασιν εὐτυχηθῇ. τὰ μὲν οὖν πολλὰ ἱστόρησεν αὐτὸς [τε] συγγράψας ἐν τῷ καθ' αὑτὸν βίῳ καὶ δημοσίαις ἀνέθηκεν εἰκόσι· τὸ δ' οὖν τελευταῖον καὶ μέγιστον, ὅπερ αὐτῷ καὶ τὴν ἐλπίδα πᾶσαν ὑπέφαινεν ὄναρ, οὐδ' ἡμῖν παραλειπτέον. κατὰ γὰρ τὸν καιρὸν ὃν ἀπηγγέλη Περτίναξ παραλαβὼν τὴν ἀρχήν, μετὰ τὸ προελθεῖν καὶ θῦσαι καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς Περτίνακος βασιλείας ὅρκον ἀφοσιώσασθαι ὁ Σεβῆρος ἐπανελθὼν ἐς τὴν οἰκίαν ἑσπέρας καταλαβούσης ἐς ὕπνον κατηνέχθη, μέγαν δὲ καὶ γενναῖον ἵππον βασιλικοῖς φαλάροις κεκοσμημένον ᾠήθη βλέπειν, φέροντα τὸν Περτίνακα ἐποχούμενον διὰ μέσης τῆς ἐν Ῥώμῃ ἱερᾶς ὁδοῦ. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν τῆς ἀγορᾶς ἀρχὴν ἐγένετο, ἔνθα ἐπὶ τῆς δημοκρατίας πρότερον ὁ δῆμος συνιὼν ἐκκλησίαζεν, ᾠήθη τὸν ἵππον ἀποσείσασθαι μὲν τὸν Περτίνακα καὶ ῥῖψαι, αὐτῷ δὲ ἄλλως ἑστῶτι ὑποδῦναί τε αὐτὸν καὶ ἀράμενον ἐπὶ τοῖς νώτοις φέρειν τε ἀσφαλῶς καὶ στῆναι βεβαίως ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς μέσης ἐς ὕψος ἅπαντα τὸν Σεβῆρον, ὡς ὑπὸ πάντων ὁρᾶσθαί τε καὶ τιμᾶσθαι. μένει δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ ἡ τοῦ ὀνείρατος εἰκὼν μεγίστη, χαλκοῦ πεποιημένη. οὕτω τοίνυν ὁ Σεβῆρος ἀρθεὶς τὴν γνώμην, ἐλπίζων τε θεᾷ προνοίᾳ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν καλεῖσθαι, ἀπόπειραν ἐποιεῖτο τῆς τῶν στρατιωτῶν γνώμης, τὰ μὲν πρῶτα κατ' ὀλίγους ἡγεμόνας

1o. ‖ τοιαῦτα O ‖ 1. καὶ om. a ‖ 1. 3. 10. 11. 19. 20. εἰς libri ‖ 3. πιστεύειν l ‖ 4. πολλὰ εἰς τὸ ῥηθὲν αὐτός τε libri praeter A qui πολλὰ ἐκείνων αὐτός τε. *quorum pleraque ipse in vita sua conscripsit* P. ἱστόρησέν τε αὐτὸς Faber, ἱστόρησεν αὐτός τε Wolf. τε delevi ego. ἱστορηθέντα αὐτὸς συνέγραψεν, ut videtur, voluit Bergler ‖ γράψας V ‖ ἑαυτὸν O ‖ 5. οὖν] αὖ A ‖ 7. τὸν om. i ‖ 10. ὁ Σεβῆρος in libris post θῦσαι collocata transposuit G. Lange ‖ 11. δὲ Ogl, om. a. ⟨καὶ⟩ μέγαν coni. Steph, ὅτε (hoc bene) vel ἐν ᾧ μέγαν Reisk ‖ 12. κεκοσμημένον i, κοσμούμενον O ‖ 13. ἐποχούμενον τὸν Περτ. a ‖ 14. ἀρχὴν τῆς ἀγορᾶς i ‖ 16. ἀποσείσασθαι O, ἀποσεῖσαι (sic) a, ἀποσεῖσαι gl ‖ 17. ἄλλως] *proxime* P. ἄσσον coni. Gedike, et C. Mueller FHG. t. III p. 658 ‖ 17. 18. ἐπὶ τοῖς νώτοις deleverim cum Leisnero ‖ 18. 19. ἀγορᾶς· μέγας l ‖ 19. ἐς ὕψος ἅπαντα deleverim et τὸν Σεβῆρον post τιμᾶσθαι collocaverim. P: *proximeque astanti Severo tergum substernere eumque perferre sublimem tuto in forum medium, conspicuum venerabundae multitudini* ‖ 20. ἐν om. a ‖ 21. ⟨μνήμη⟩, εἰκὼν?* ‖ 22. οὕτωςBV ‖ 23. αὐτὸν ante καλεῖσθαι libri, del. Stroth

τε καὶ χιλιάρχους τούς τε ἐν τοῖς στρατοπέδοις ἐξέχοντας οἰκειούμενος, καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Ῥωμαίων διαλεγόμενος, ὡς παντάπασιν ἔρριπται οὐδενὸς ὄντος τοῦ γενναίως ἢ κατ' ἀξίαν αὐτὴν διοικοῦντος. διέβαλλε δὲ τοὺς ἐν Ῥώμῃ στρατιώτας ὡς ἀπίστους καὶ βασιλείῳ καὶ ἐμφυλίῳ αἵματι μιάναντας τὸν ὅρκον, ἔλεγέ τε δεῖν ἐπαμῦναι καὶ ἐπεξελθεῖν τῷ Περτίνακος φόνῳ. ἤδει δὲ πάντας τοὺς κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν στρατιώτας μεμνημένους τῆς Περτίνακος ἡγεμονίας· ὑπὸ γὰρ Μάρκῳ βασιλεύοντι πολλὰ ἐγείρας σὺν αὐτοῖς κατὰ Γερμανῶν τρόπαια, στρατηγός τε καὶ ἡγεμὼν τῶν Ἰλλυρικῶν καταστάς, ἀνδρείαν μὲν πᾶσαν ἐν ταῖς μάχαις πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπεδέδεικτο, εὔνοιαν δὲ καὶ χρηστότητα μετὰ σώφρονος καὶ ἐπιεικοῦς ἐξουσίας τοῖς ἀρχομένοις παρέσχητο· ὅθεν αὐτοῦ τὴν μνήμην τιμῶντες ἐπὶ τοῖς οὕτως ὠμῶς κατ' αὐτοῦ τετολμημένοις ἠγανάκτουν. ταύτης δὴ τῆς προφάσεως λαβόμενος ὁ Σεβῆρος εὐμαρῶς αὐτοὺς ἐς ἃ ἐβούλετο ὑπηγάγετο, προσποιούμενος οὐχ οὕτω τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖσθαι, οὐδ' αὐτῷ τὴν ἐξουσίαν μνᾶσθαι ὡς θέλειν ἐπεξελθεῖν τοιούτου βασιλέως αἵματι. ὥσπερ δὲ τὰ σώματα οἱ ἐκεῖ[σε] ἄνθρωποι γενναιότατοί τέ εἰσι καὶ πρὸς μάχας ἐπιτήδειοι καὶ φονικώτατοι, οὕτω καὶ τὰς διανοίας παχεῖς καὶ μὴ ῥᾳδίως συνιέναι δυνάμενοι, εἴ τι μετὰ πανουργίας ἢ δόλου λέγοιτο ἢ πράττοιτο. πιστεύσαντες γοῦν τῷ Σεβήρῳ προσποιουμένῳ χαλεπαίνειν καὶ θέλειν ἐπεξελθεῖν τῷ Περτίνακος φόνῳ ἐπέδοσαν αὐτούς, ὡς αὐτοκράτορά τε ἀποδείξαι καὶ τὴν ἀρχὴν ἐγχειρίσαι. ὃ δ' ὡς ἔγνω τὴν τῶν Παιόνων γνώμην, διέπεμπε καὶ ἐς τὰ γειτνιῶντα ἔθνη καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν ὑπ' ἄρκτῳ Ῥωμαίοις δουλευόντων ἐθνῶν, μεγάλαις τε πάντας ὑποσχέσεσι καὶ ἐλπίσιν ἀναπείθων ῥᾳδίως ὑπηγάγετο. ἱκα-

1. χιλιάρχους Ol Io., χιλιάρχας ag, vulgo ‖ 3. ἔρριπται] ἐρέιπτο (sic) Io. noli inde conicere ἐῤῥίπται ‖ 4. διέβαλε BV ‖ δὲ ⟨καὶ⟩ τοὺς Reisk, bene ‖ 6. ἐπαμύνειν O ‖ 7. ἤδει] ἤδη g ‖ τὸ] τὸν a ‖ Ἰλλυρίῳ (sic) B ‖ 10. Ἰλλυρικῶν] Ἰλλυριῶν Io. ‖ καταστὰς Io., κατασταθεὶς Oi, vulgo ‖ 11. πολεμίους Schottus, πολέμους libri ‖ 13. παρέσχητο Bekk², παρέσχετο libri ‖ 14. ὠμοῖς A ‖ 15. δὴ] δὲ A ‖ 16. εἰς O, ἐφ' i, vulgo ‖ 18. τοιούτου] tanti P ‖ 19. ἐκεῖσε libri* ‖ 20. τε καὶ μεγάλοι εἰσὶ iP ‖ καὶ φονικώτατοι del.?* ‖ 21. συνιέναι A ‖ 22. λέγοιτο i, γένοιτο O ‖ 23. προσποιουμένῳ — 24. φόνῳ deleverim ‖ 23. 24. χαλεπαίνειν καὶ om. P ‖ 25. ὡς om. i ‖ 26. διέπεμψε i ‖ εἰς libri ‖ 27. 28. ὑπ' ἄρκτῳ] ὑπάρκτο (sic) B, ἐπ' ἄρκτω V

Digitized by Google

νώτατός δ' ἦν ἁπάντων ἀνθρώπων μάλιστα προσποιήσασθαί τε καὶ πιστώσασθαι εὔνοιαν, μήτε ὅρκου φειδόμενος, εἰ δέοι τούτου καταφρονῆσαι, [ψευσάμενος πρὸς τὸ χρειῶδες,] διά τε γλώττης προῖετο ὅσα μὴ ἔφερεν ἐπὶ γνώμης.

Θεραπεύσας οὖν διὰ γραμμάτων πάντας τοὺς κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν . . ἅμα καὶ ἄρχοντας, προσηγάγετο αὐτούς. ἀθροίσας δὲ τοὺς πανταχόθεν στρατιώτας, Σεβῆρόν τε Περτίνακα ἑαυτὸν ὀνομάσας, ὅπερ οὐ μόνον ἤλπιζε τοῖς Ἰλλυρικοῖς εἶναι κεχαρισμένον ἀλλὰ καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων διὰ τὴν ἐκείνου μνήμην, συγκαλέσας τε αὐτοὺς ἐς τὸ πεδίον, καὶ βήματος αὐτῷ ἀρθέντος ἀνελθὼν ἔλεξε τοιάδε.

"τὸ πιστὸν ὑμῶν καὶ πρός τε θεοὺς σεβάσμιον, οὓς ὄμνυτε, πρός τε βασιλέας τίμιον, οὓς αἰδεῖσθε, δεδηλώκατε δι' ὧν ἀγανακτεῖτε ἐφ' οἷς οἱ κατὰ τὴν Ῥώμην στρατιῶται, πομπῆς μᾶλλον ἢ ἀνδρείας ὑπηρέται, ἐτόλμησαν. κἀμοὶ δὲ δι' εὐχῆς ἐστί, πρότερον μὲν οὐδέποτε ἀντιποιησαμένῳ τοιαύτης ἐλπίδος (ἴστε γάρ μου τὸ πρὸς τοὺς βασιλεύσαντας πειθήνιον), νῦν δὲ ἐπὶ τέλος τε ἀγαγεῖν καὶ ἀνύσαι ταῦτα ἅπερ ὑμῖν ἐστὶ κεχαρισμένα, τήν τε Ῥωμαίων ἀρχὴν μὴ περιιδεῖν ἐρριμμένην, ἣ πρότερον μὲν μέχρι Μάρκου σεμνοπρεπῶς διοικουμένη σεβάσμιος ἐφαίνετο, ἐς Κόμοδόν τε μεταπεσοῦσα, εἰ καί τινα ὑπ' ἐκείνου διὰ νεότητα ἐπλημμελεῖτο, ἀλλ' οὖν τῇ εὐγενείᾳ καὶ τῇ τοῦ πατρὸς μνήμῃ ἐπεσκιάζετο· καὶ πλέον ἦν ἐν αὐτῷ τὸ ἐλεούμενον ἐφ' οἷς ἐσφάλλετο ἢ τὸ μισούμενον, ἐπεὶ τὰ πλεῖστα τῶν γιγνομένων οὐκ ἐς ἐκεῖνον ἀνεφέρομεν, ἀλλ' ἐς τοὺς περὶ αὐτὸν κόλακάς τε καὶ οὐ πρε-

1. πάντων i ‖ 2. τε καὶ πιστώσασθαι om. P ‖ 3. omisi cum P ‖ διά τε γλώττης i, διὰ λόγου O ‖ 4. προῖετο] προϊέμενος?* ‖ 5. Θεραπεύων A ‖ 6. Ἰλλυρίῳ (sic) B ‖ ⟨στρατιώτας τε⟩ suppl. Schottus, ἐνοικοῦντας G. Lange ‖ 7. 8. ἀντὶ Σεβήρου τε ἑαυτὸν Περτ. a, σεβῆρόν τε καὶ περτ. αὐτὸν l ‖ 9. διὰ — 10. μνήμην om. P ‖ 10. μνήμην O, γνώμην i ‖ 10. 21. 25. 26. εἰς libri ‖ 12. πρός τε i, πρὸς τοὺς O ‖ οὓς ὄμνυτε (ὡς ἂν ὤμνυται O) deleverim ‖ 13. τίμιον om. A ‖ οὓς αἰδεῖσθε deleverim ‖ 14. τὴν om. A ‖ 16. οὐδέποτε Reisk, οὐδ' ἄλλοτε libri. neque tamen cum Reiskio post μὲν lacuna statuenda ‖ 17. βασιλεύσαντας] imo βασιλεύοντας ‖ 19. ἐστιν ὑμῖν a ‖ κεχαρισμένον BV ‖ 20. ᾗ om. O ‖ μέχρις Bgl ‖ Μάρκου Bekk², καιροῦ O, καιρῶν i. Μάρκου καιρῶν Reisk. μέχρι καιρῶν del. G. Lange ‖ 21. ἐφαίνετο iP, ἐγένετο O ‖ τε*, τε γὰρ V, δὲ γὰρ AB, δὲ i, vulgo ‖ ἐφαίνετο μεταπεσοῦσα BV, μεταπ. ἐφ. A ‖ 22. ἐπλημμελεῖτο i, ἐπεμελεῖτο BV, ὑπημελεῖτο A ‖ 24. ἐν om. O ‖ 25. γιγνομένων] γινομ. BVag, γενομ. Al ‖ ἀνεφέρομεν VP, ἀναφ. ABi

Digitized by Google

4 πόντων ἔργων ὁμοῦ συμβούλους τε καὶ ὑπηρέτας. ἐπεὶ δὲ
ἐς σεμνὸν πρεσβύτην, οὗ τῆς ἀνδρείας τε καὶ χρηστότητος
ἔτι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἡ μνήμη ἐνέστακται, περιῆλθεν ἡ ἀρχή,
οἳ δὲ οὐκ ἠνέσχοντο, ἀλλὰ τοιοῦτον ἄνδρα φόνῳ ἀπεσκευά-
σαντο. τὴν δὲ γῆς καὶ θαλάττης τοσαύτην ἀρχὴν ὠνησάμε- 5
νός τις αἰσχρῶς πρός τε τοῦ δήμου, ὡς ἀκούετε, μεμίσηται,
πρός τε τῶν ἐκεῖ στρατιωτῶν, οὓς ἐψεύσατο, οὐκέτι πιστεύε-
5 ται. ὧν, εἰ καὶ ἔμελλον ὑπὲρ αὐτοῦ παρατάξασθαι μετ' εὐ-
νοίας, καὶ πλήθει σύμπαντες καὶ καθ' ἕνα [ἕκαστον] εὐανδρίᾳ
προύχετε, ἀσκήσει τε πολεμικῶν ἔργων ἐγγεγύμνασθε ὑμεῖς 10
μὲν ἀεὶ βαρβάροις ἀντιταττόμενοι, καὶ φέρειν πόνους πάντας
[πορείας], κρύους τε καὶ θάλπους καταφρονεῖν, ποταμούς τε
πηγνυμένους πατεῖν, καὶ πίνειν ὀρυττόμενον ἀλλ' οὐκ ἀνι-
μώμενον ὕδωρ εἰθισμένοι. θήραις τε ἐγγεγύμνασθε, καὶ πάν-
τως ὑμῖν ἐς ἀνδρείαν ὑπάρχει γενναῖα ἐφόδια, ὡς μηδὲ εἰ 15
6 βουληθείη τις, δύνασθαι ὑμῖν ἀντιστῆναι. δοκίμιον δὲ στρα-
τιωτῶν κάματος, ἀλλ' οὐ τρυφή, ᾗπερ ἐκεῖνοι ἐγκραιπαλῶντές
τε καὶ ἐναυξηθέντες οὐδ' ἂν τῆς βοῆς ὑμῶν ἀνάσχοιντο,
οὔτι γε τῆς μάχης. εἰ δέ τινες τὰ κατὰ Συρίαν ὑποπτεύουσι
πράγματα, ἐντεῦθεν ἂν τεκμήραιντο ἀσθενῆ τε ὄντα καὶ φαύ- 20
λας ἔχοντα τὰς ἐλπίδας, ὅπου μηδὲ προελθεῖν τῆς αὑτῶν χώ-
ρας ἐτόλμησαν, μηδέ τι περὶ τῆς ἐς Ῥώμην ἀφόδου βου-
λεύσασθαι ἐθάρρησαν, ἀγαπητῶς ἐκεῖ μένοντες, καὶ τρυφὴν
7 ἐφήμερον κέρδος τῆς οὔπω βεβαίας ἀρχῆς νομίζουσιν. ἐπὶ
μὲν γὰρ τὸ χαριέντως καὶ μετὰ παιδιᾶς ἀποσκῶψαι ἐπιτήδειοι 25
Σύροι, καὶ μάλιστα οἱ τὴν Ἀντιόχειαν οἰκοῦντες, ⟨οὓς⟩ φασι

---

2. 15. 22. *εἰς* libri ‖ 3. *ὑμῶν μνήμη* i ‖ 6. *ἀκούεται* BV ‖ 8. malim *παρατάξεσθαι* ‖ *μετ' εὐνοίας* om. P ‖ 9. *ἕκαστον* a, om. Ogl ‖ *εὐανδρίᾳ* Schottus, *ἐν ἀνδρείᾳ* Oi ‖ 10. *προύχεται* B, in V ε sup. *αι* ‖ *τε* ag, om. Ol ‖ *ἔργων* addidi ex Steph 'quodam vetere' et Og ‖ *ἐγγεγύμνασθαι* (sic) B, in V ε sup. *αι*. ⟨*μᾶλλον*⟩ *ἐγγ.* coni. Steph, *ἐγγεγύμνασθε* del. Reiske. non liquet ‖ 11. *βαρβάρους* O ‖ *ἀντιτατόμενοι*] post *ἀντι* 4—5 litt. eras. in g ‖ 12. *πορείας* a, om. OPgl ‖ *πάντας καὶ κρύους τε* V ‖ 13. *ἀλλ' οὐκ ἀνιμώμενον* (*ἀντλούμενον* A) deleverim ‖ 14. ante Bekk² commate ante *θήραις* et colo ante *καὶ* distinguebatur ‖ *ἐγγεγυμνᾶσθαι* (sic) O ‖ *πάντως* i, *πάντα* OP ‖ 15. *γενναῖα ἐφόδω* A ‖ *εἰ* om. BV ‖ 17. *ἐκείνοις* BV ‖ *ἐγκραιπ.* Steph, *ἐκκρ.* libri ‖ 18. *ἐναυξηθέντες*] *ἐκνευρισθέντες* coni. Bekk². latet aliud ‖ *ἡμῶν* B, et V ex corr. ‖ 19. *οὔτι*] *οὔτοι* A ‖ *ὑποπτεύουσι* Ogl, *-οιεν* a, vulgo ‖ 21. *ὅπου*] *ὅτι* coni. Steph ‖ 22. *ἐφόδου* O ‖ 23. 24. *τρυφὴν ἐφήμ.**, *ἐφ. τρυφὴν* l, *ἐφ. τροφὴν* ag, *τὴν ἐφ.* O ‖ 25. *γὰρ* om. l ‖ 26. *οὓς* add. Schottus ‖ *studere potissimum* P,

Digitized by Google

περὶ τὸν Νίγρον ἐσπουδακέναι· τὰ δ' ἄλλα ἔθνη καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις μέχρι νῦν τῷ μηδένα εὑρίσκεσθαι τὸν ἄξιον τῆς ἀρχῆς ἐσόμενον, σπάνει τοῦ μετὰ ἀνδρείας καὶ σώφρονος διοικήσεως ἄρξοντος, ἐκείνῳ ὀηλονότι προσποιοῦνται ὑπακούειν. εἰ δὲ τήν τε Ἰλλυρικὴν δύναμιν ἅμα χειροτονήσασαν μάθοιεν, τό τε ἡμέτερον ὄνομα πύθοιντο οὐκ ἄγνωστον οὐδ' ἄσημον παρ' αὐτοῖς ὑπάρχον, ἐξ ὧν ἡγεμονεύσαντες ἐκεῖ[σε] διῳκήσαμεν, εὖ ἴστε, οὔτε ἐμοῦ ῥᾳθυμίαν ἢ ἀδρανίαν καταγνώσονται, οὔτε τὸ ὑμέτερον γενναῖον καὶ πρὸς τὰς μάχας ἐμβριθὲς ὑποστῆναι αἱρήσονται, καὶ σωμάτων μεγέθεσι καὶ πόνων ἀσκήσεσι⟨ν⟩ [καὶ] ἐν τῇ συστάδην μάχῃ πολὺ ὑμῶν ἀπολείποντες. φθάσωμεν οὖν τὴν Ῥώμην προκαταλαβόντες, ἔνθα ἡ βασίλειος ἔστιν ἑστία· κἀκεῖθεν ὁρμώμενοι τὰ λοιπὰ εὐμαρῶς διοικήσομεν, θείαις τε προρρήσεσι πιστεύοντες καὶ τῇ τῶν ἡμετέρων ἀνδρείᾳ ὅπλων τε καὶ σωμάτων."

τοιαῦτα εἰπόντα τὸν Σεβῆρον εὐφημήσαντες οἱ στρατιῶται, καλοῦντες Σεβαστὸν καὶ Περτίνακα, πᾶσαν ἐνεδείκνυντο προθυμίαν καὶ σπουδήν. ὁ δὲ Σεβῆρος, μηδένα διδοὺς καιρὸν ἀναβολῆς, συσκευάσασθαί τε αὐτοὺς ὡς ἔνι μάλιστα εὐσταλέστατα ἐκέλευσε, τήν τε ἐς τὴν Ῥώμην ἔξοδον ἐπήγγειλε· νομάς τε αὐτοῖς διαδοὺς καὶ ἐφόδια τῆς ὁδοιπορίας εἴχετο. συντόνῳ δὲ σπουδῇ καὶ γενναίοις πόνοις τὴν ὁδὸν ἐπετάχυνε, μήτε που ἐνδιατρίβων, μήτε διδοὺς καιρὸν ἀναπαύλης, εἰ μὴ τοσοῦτον ὅσον ὀλίγον τοὺς στρατιώτας ἀναπνεύσαντας ἔχεσθαι τῆς ὁδοῦ. ἐκοινώνει δὲ τῶν καμάτων αὐτοῖς, σκηνῇ τε χρώμενος εὐτελεῖ, καὶ σιτία καὶ ποτὰ προσφερούμενος οἷα

---

bene. ceterum verba *καὶ μάλιστα — ἐσπουδακέναι* admodum mihi suspecta ‖ 2. *τῷ* i, *τὸ* O ‖ *εὑρίσκεσθαι* l ‖ 3. *σπάνει* — 4. *ἄρξοντος* deleverim. alii fort. vs. 2. 3. *τῷ — ἐσόμενον* induci malent ‖ 3. *μετ'* Bekk² ‖ 5. *εἰ δέ ⟨τινα⟩ τήν* coni. Steph. contra pro *ἅμα ἡγεμόνα* coni. Sylb (*ducem* P), *ἐμὲ* aut *ἡμᾶς* Reisk ‖ *χειροτονῆσαν* B, *χειροτονήσασα* l ‖ 6. *τό τε*] *τά τε* B ‖ 7. *ἡγεμονεύσαντες*] imo *ἡγεμονεύοντες* ‖ *ἐκεῖ* V, *ἐκεῖσε* ceteri, vulgo ‖ *διοικήσαμεν* (sic) Vg ‖ 8. *ἀδρανίαν* a, *ἀδράνειαν* gl, *ἀνανδρείαν* A, *ἀνανδρείας* V, *ἀνδρείαν* B ‖ 9. *ἡμέτερον* BV ‖ *πρὸς τὸ τῆς μάχης* Reisk ‖ 11. *καὶ* del. Bekk² ‖ *ἡμῶν* BV ‖ *ἀπολίποντες* B, *ἀπολιπόντες* a ‖ 13. *διοικήσαμεν* BVa ‖ 14. *ἡμετέρων* O, *ὑμ.* iP, vulgo ‖ 15. *ἀνδρείαν* B ‖ 17. *ἐνεδείκνυντο* i, *διεδ.* O ‖ 19. 20. *εὐσταλέστατα* Faber ep. t. I p. 259, *quam expeditissime* P, *εὐτελέστατα* Oi, vulgo ‖ 20. *εἰς* libri ‖ 21. *διαδοὺς** ex P: *distributis viritim cibariis*, *διδοὺς* Oi ‖ 23. *μήτε*] *οὔτε* A ‖ *ἐνδιατρίβων* O, *ἐπιδιατρ.* i, vulgo ‖ *ἀναπαύλης*] *ἀναπαύσεως* l et Io. ‖ 24. *ὀλίγον* ante *ἀναπν.* A ‖ 26. *οἷα* Bekk, *cibum potumque eundem*

Digitized by Google

καὶ πᾶσιν ὑπάρχειν ἠπίστατο· οὐδαμοῦ δὲ τρυφὴν ἐνεδείκνυτο βασιλικήν. ὅθεν καὶ μείζονα παρὰ τῶν στρατιωτῶν εὔνοιαν ἐπιστώσατο· οὐ γὰρ μόνον αὐτὸν συμπονοῦντα ἀλλὰ καὶ τῶν καμάτων ἄρχοντα οἱ στρατιῶται αἰδούμενοι μετὰ προθυμίας πάντα ἔπραττον.

3 ὃ δὲ τὴν Παιονίαν διαδραμὼν ἐπέστη τοῖς τῆς Ἰταλίας ὅροις, καὶ τὴν φήμην φθάσας πρότερον ὤφθη τοῖς ἐκεῖ[σε] παρὼν [βασιλεὺς] ἢ ἀφιξόμενος ἠκούσθη. δέος τε μέγα τὰς Ἰταλιώτιδας πόλεις κατελάμβανε πυνθανομένας τοσούτου ἔφοδον στρατοῦ. οἱ γὰρ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἄνθρωποι, ὅπλων καὶ πολέμων πάλαι ἀπηλλαγμένοι, γεωργίᾳ καὶ εἰρήνῃ πρόσ-
4 εἶχον. ἐς ὅσον μὲν γὰρ ὑπὸ δημοκρατίας τὰ Ῥωμαίων διῳκεῖτο καὶ ἡ σύγκλητος ἐξέπεμπε τοὺς τὰ πολεμικὰ στρατηγήσοντας, ἐν ὅπλοις Ἰταλιῶται πάντες ἦσαν καὶ γῆν καὶ θάλατταν ἐκτήσαντο, Ἕλλησι πολεμήσαντες καὶ βαρβάροις· οὐδέ τι ἦν γῆς μέρος ἢ κλίμα οὐρανοῦ ὅπου μὴ Ῥωμαῖοι τὴν ἀρχὴν
5 ἐξέτειναν. ἐξ οὗ δὲ ἐς τὸν Σεβαστὸν περιῆλθεν ἡ μοναρχία, Ἰταλιώτας μὲν πόνων ἀπέπαυσε καὶ τῶν ὅπλων ἐγύμνωσε, φρούρια δὲ καὶ στρατόπεδα τῆς ἀρχῆς προυβάλετο, μισθοφόρους ἐπὶ ῥητοῖς σιτηρεσίοις στρατιώτας καταστησάμενος ἀντὶ τείχους τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς· ποταμῶν τε μεγέθεσι καὶ τάφροις ἢ ὀρῶν προβλήμασιν ἐρήμῳ τε γῇ καὶ δυσβάτῳ
6 φράξας τὴν ἀρχὴν ὠχυρώσατο. ὅθεν τὸν Σεβῆρον προσιόντα πυνθανόμενοι τότε μετὰ τοσούτου στρατοῦ εἰκότως ἐταράττοντο τῷ ἀήθει τοῦ πράγματος· οὔτε δὲ ἀντιστῆναι ἢ κωλῦσαι ἐτόλμων, ὑπήντων δὲ δαφνηφοροῦντες καὶ πύλαις ἀναπεπταμέναις ἐδέχοντο. ὃ δὲ τοσοῦτον ἀνεπαύετο ὅσον καλλιερῆσαί τε καὶ τοὺς δήμους προσειπεῖν, ἐς δὲ τὴν Ῥώμην ἠπείγετο.

7 ὡς δὲ ταῦτα τῷ Ἰουλιανῷ ἀπηγγέλλετο, ἐν ἐσχάτῃ ἀπο-

---

quem P, ὅσα Oi ‖ 2. στρατιωτῶν P et cod. Schotti, συστρατ. Oi ‖ 3. ἐπιστώσατο] ἐκτήσατο, in mg. γρ. ἐπιστώσατο V ‖ οὐ γὰρ] ἀλλὰ V ‖ 6. παιωνίαν BV ‖ 7. ὅροις] *montes* P ‖ ἐκεῖσε libri* ‖ 8. βασιλεὺς omisi cum P ‖ 9. τοσούτου Reisk, τοσαύτην libri ‖ 12. μὲν om. BV ‖ 14. ἐν ὅπλοι l, καὶ ὅπλοις B ‖ θάλασσαν gl ‖ 15. οὐδ' ἔτι ἦν B ‖ 17. 28. εἰς libri ‖ 18. ἀπέπαυσε O, ἀνέπ. i ‖ 19. φρούρια — προυβάλετο non vertit P ‖ μισθοφόρους BV ‖ 20. τὲ ἐπὶ A ‖ στρατιώτας om. A ‖ 21. ἀντὶ (ἀντὶ δὲ A) τείχους τῆς Ῥωμ. ἀρχῆς deleverim. Reiske ἀντὶ τείχους δὲ τὴν Ῥ ἀρχὴν ποταμῶν τε coniecit ‖ 24. εἰκότος V

Digitized by Google

γνώσει ἦν, τοῦ μὲν Ἰλλυρικοῦ στρατοῦ τὴν δύναμιν καὶ τὸ πλῆθος ἀκούων, οὔτε δὲ τῷ δήμῳ πιστεύων, ἐπεὶ ἐμεμίσητο, οὔτε τοῖς στρατιώταις θαρρῶν, οὓς ἔψευστο. χρήματα δὴ πάντα ἀθροίζων τά τε αὑτοῦ καὶ παρὰ τῶν φίλων, καὶ εἴ τινα ἦν, ἐκ δημοσίων καὶ ἱερῶν τόπων λαμβάνων, τοῖς στρατιώταις διανέμειν ἐπειρᾶτο, ὡς ἂν κτήσαιτο τὴν εὔνοιαν αὐτῶν. οἳ δέ, καίτοι μεγάλα λαμβάνοντες, χάριν οὐκ ἤδεσαν· ὄφλημα γὰρ αὐτὸν ἀποτίνειν ἀλλ' οὐ δωρεὰν διανέμειν ἐλογίζοντο. 8

ὁ δὲ Ἰουλιανός, καίτοι συμβουλευόντων αὐτῷ τῶν φίλων ἐξαγαγεῖν τὸ στρατιωτικὸν καὶ τὰ στενὰ τῶν Ἄλπεων προκαταλαβεῖν — μέγιστα ἐκεῖνα ὄρη, καὶ οἷα οὐκ ἄλλα ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γῇ, ἐν τείχους σχήματι περίκειται καὶ προβέβληται Ἰταλίας, καὶ τοῦτο μετὰ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας παρασχούσης τῆς φύσεως Ἰταλιώταις, ἔρυμα ἄρρηκτόν τε καὶ . . αὐτῶν προβεβλῆσθαι, ἀπὸ τῆς ἀρκτῴας θαλάττης ἐπὶ τὴν πρὸς μεσημβρίαν βλέπουσαν διῆκον. ἀλλ' οὐδὲ τῆς πόλεως 9 προελθεῖν Ἰουλιανὸς ἐτόλμα· διέπεμπέ τε, τῶν στρατιωτῶν δεόμενος ὁπλίζεσθαί τε καὶ γυμνάζεσθαι πρό τε τῆς πόλεως τάφρους διορύττειν. καὶ τὴν πρὸς Σεβῆρον μάχην ὡς ἐν τῇ πόλει ποιησόμενος παρεσκευάζετο· τούς τε ἐλέφαντας πάντας, οἳ ἐς πομπὴν ὑπηρετοῦσι Ῥωμαίοις, πύργους καὶ ἄνδρας φέρειν ἐπὶ τῶν νώτων ἐπαίδευεν, οἰόμενος οὕτως ἐκπλήξειν τούς τε Ἰλλυριούς, καὶ τὴν τῶν πολεμίων ἵππον διαταράξειν ὄψει καὶ μεγέθει θηρίων μὴ πρότερον αὐτοῖς ἑωραμένων.

---

2. δὲ] δὴ a ‖ μεμίσητο libri ‖ 3. ἔψευστο i, ἐψεύσατο Ilo. ‖ δὴ iP, δὲ O ‖ 5. καὶ ἱερῶν Sylb, ἱερῶν καὶ libri ‖ 6. ὡς ἀνακτήσαιτο, de quo cogitabat Sylb, fort. legit P: *ut redimeret* ‖ 7. καίτοι] καί τι B ‖ 8. ἀποτείνειν Al, in g ι in ras. ex ει ‖ 11. ἄλπιων B ‖ προκαταλαβεῖν i, καταλ. O ‖ 12. μέγιστα δὲ ἐκεῖνα A ‖ 13. γῇ ἐν i, γενεᾷ BV, γῇ A. malim γῇ, ᾗ ἐν ‖ 15. τε καὶ ag, τε l, τῆς O. supplebant δυσδιάβατον Sylb, ἄβατον Reisk, δύσβατον Irmisch. τε καὶ cum P omisit Weber. ἔρυμα αὐτῶν προβεβλῆσθαι ἄρρηκτόν τε καὶ ἀπὸ Kuhn ad Ael. v. h. IX, 16 ‖ 16. ἑαυτῶν l ‖ θαλάσσης i, vulgo ‖ 17. πρὸς om. i ‖ 19. πρό τε P et Steph, πρὸ δὲ Oi, vulgo ‖ 21. παρεσκευάζετο Reisk, παρεσκεύαζε libri, vulgo ‖ 21. 22. πάντας om. g ‖ 22. εἰς libri ‖ ὑπηρετῶν (ὑπηρέτων l) ἐπὶ (hoc sup. vs. g[1]) νώτων φέρειν ἐπειρᾶτο (ἐπειρῶντο l, φ. ἐπειρᾶτο in g add. m. 2 in mg.) παιδεύειν οἰόμενος i. *sessorem pati* P, in ceteris fere cum i faciens ‖ 24. Ἰλλυρικοὺς a ‖ διαταράξειν i, θέα ταράξειν O

Digitized by Google

τότε δὴ πᾶσα ἡ πόλις ὅπλα εἰργάζετο καὶ τὰ προς πόλεμον παρεσκευάζετο.

12 Μελλόντων δὲ τῶν Ἰουλιανοῦ στρατιωτῶν ἔτι καὶ τὰ πρὸς πόλεμον ἕτοιμα ποιούντων, ἀγγέλλεται ὁ Σεβῆρος ἤδη προσιών. καὶ πολὺ τοῦ στρατεύματος μέρος διασκεδάσας ἐκεῖ- 5
νος κελεύει παρεισδύεσθαι ἐς τὴν πόλιν. οἳ δὲ κατὰ πάσας ὁδοὺς διανείμαντες ἑαυτούς, πολλοὶ . . δ' ἐς Ῥώμην νύκτωρ λανθάνοντες εἰσῆεσαν, τὰ ὅπλα ὑποκρύπτοντες, ἐν ἰδιωτῶν
2 σχήματι. καὶ ἤδη οἱ πολέμιοι ἔνδον ἦσαν τοῦ Ἰουλιανοῦ ἔτι ὑπτιάζοντος καὶ τὰ πραττόμενα ἀγνοοῦντος. ἐπεὶ δὲ ταῦτα 10
διάπυστα τῷ δήμῳ ἐγένετο, ἐν ταραχῇ πολλῇ πάντες ἦσαν, καὶ δεδιότες τὴν δύναμιν τοῦ Σεβήρου τὰ ἐκείνου φρονεῖν προσεποιοῦντο, τοῦ μὲν Ἰουλιανοῦ καταγιγνώσκοντες ἀνανδρίαν, τοῦ δὲ Νίγρου μέλλησίν τε καὶ ῥᾳθυμίαν· τὸν δὲ Σε-
3 βῆρον ἀκούοντες ἤδη παρόντα ἐθαύμαζον. ὁ δὲ Ἰουλιανὸς 15
πολλῇ καταλαμβανόμενος ἀφασίᾳ τε καὶ ἀπορίᾳ, ὅπως χρήσεται τοῖς πράγμασιν οὐκ εἰδώς, ἀθροισθῆναι κελεύσας τὴν σύγκλητον καταπέμπει γράμματα, δι' ὧν ἐσπένδετο δὴ πρὸς τὸν Σεβῆρον καὶ αὐτοκράτορα ἀναδείξας κοινωνὸν τῆς βασι- 20
λείας ἐποιεῖτο. ἡ δὲ σύγκλητος ἐψηφίσατο μὲν ταῦτα, ὁρῶν-
τες δὲ τὸν Ἰουλιανὸν ἀποδειλιῶντα καὶ ἐν ἀπογνώσει ὄντα,
4 τῷ Σεβήρῳ πάντες ἤδη προσετίθεντο. δύο δέ που ἢ τριῶν ἡμερῶν παραδραμουσῶν, ἐπείπερ ἤδη τὸν Σεβῆρον καὶ αὐτῇ τῇ πόλει ἐπιστησόμενον ἤκουον, καταφρονήσαντες τοῦ Ἰου- 25
λιανοῦ συνίασιν ἐς τὸ συνέδριον, τῶν ὑπάτων κελευσάντων,
5 οἳ τὰ τῆς Ῥώμης διοικεῖν εἰώθασιν ὑπηνίκα ἂν τὰ τῆς βασι-
λείας μετέωρα ᾖ. συνελθόντες τοίνυν περὶ τῶν πρακτέων ἐσκέπτοντο, τοῦ Ἰουλιανοῦ ἔτι ὄντος ἐν τῇ βασιλείῳ αὐλῇ καὶ τὰς παρούσας ὀδυρομένου τύχας, ἱκετεύοντός τε ἐξομό-

---

5. προσιών] *adesse* P ‖ διασκεδασθὲν ἐκείνου κελεύσει Reisk ‖ 6. 7. 25. εἰς libri ‖ 7. ἑαυτοὺς O, αὐτοὺς i, αὐτούς vulgo ‖ lacunam a se significatam ita explebat Reisk: πολλοὶ μὲν μεθ' ἡμέραν, ἔτι δὲ πλείους νύκτωρ εἰς Ῥώμην λανθ. ‖ 8. ἐπικρύπτοντες i ‖ 9. σχήματι al Io., σχήμασι Og ‖ 13. καταγινώσκ. Ogl Io. ‖ ἀνανδρίαν g et Steph, -είαν Oal Io. ‖ 15. παρόντα] προσιόντα coni. Steph, bene. *adventantem* P ‖ 16. ὅπως — 17. εἰδώς omittere videtur P, bene ‖ χρήσαιτο O ‖ 17. οὐκ εἰδὼς del. Nauck Mel. Gr.-R. II p. 223 ‖ 21. ὄντα addidi ex A ‖ 27. μετέωρα ᾖ i, ᾖ μ. A, ᾖ om. BV ‖ 28. ἔτι ἐντὸς ὄντος BV, ἔτι ὄντος ἐντὸς A

Digitized by Google

σασθαι τὴν ἀρχὴν καὶ παραχωρῆσαι πάσης τῆς δυναστείας τῷ Σεβήρῳ.

ὡς δὲ ἔμαθεν ἡ σύγκλητος τὸν Ἰουλιανὸν οὕτω κατεπτη- 6
χότα, τὴν δὲ δορυφόρων φρουρὰν διὰ δέος τοῦ Σεβήρου
αὐτὸν ἐγκαταλιποῦσαν, ψηφίζεται τὸν μὲν ἀναιρεθῆναι, ἀπο-
δειχθῆναι δὲ μόνον αὐτοκράτορα τὸν Σεβῆρον· πρεσβείαν τε
πρὸς αὐτὸν ἐκπέμπει ἀπὸ [τῶν ἐν ἀρχαῖς ὄντων καὶ] τῶν
ἐξοχωτάτων τῆς βουλῆς, πάσας τε αὐτῷ προσφέρει τὰς σεβα-
σμίους τιμάς. ἐπὶ δὲ τὸν Ἰουλιανὸν εἷς τῶν χιλιαρχούντων 7
ἀναπέμπεται, ἀποκτεῖναι ἄνανδρον καὶ ἄθλιον πρεσβύτην,
ἰδίοις χρήμασιν ὠνησάμενον οὕτω πονηρὸν τέλος.

ὁ μὲν οὖν εὑρεθεὶς ἔρημός τε καὶ ὑπὸ πάντων κατα- 13
λειφθείς, αἰσχρῶς ὁλοφυρόμενος ἐφονεύθη· ἐπεὶ δὲ τὰ παρὰ
τῆς συγκλήτου ἐδηλώθη τῷ Σεβήρῳ ἥ τε τοῦ Ἰουλιανοῦ ἀν-
αίρεσις, ἤρθη καὶ ἐς μειζόνων πραγμάτων ἐλπίδα, καὶ σοφί-
σματι ἐχρήσατο, ὡς ἂν χειρώσαιτο καὶ αἰχμαλώτους τοὺς [τὸν]
Περτίνακα ἀνηρηκότας λάβοι. ἐπιστέλλει μὲν οὖν καὶ ἰδίᾳ
λανθάνοντα γράμματα τοῖς τε χιλιάρχοις καὶ τοῖς ἑκατοντάρ-
χοις ὑπισχνούμενος μεγάλα, ὅπως πείσειαν τοὺς ἐν τῇ Ῥώμῃ
στρατιώτας ὑπακούειν εὐπειθῶς τοῖς ὑπὸ τοῦ Σεβήρου κελευο-
μένοις· ἐκπέμπει δὲ καὶ κοινὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸ στρατό- 2
πεδον, κελεύων καταλιπεῖν μὲν ἐν τῷ στρατοπέδῳ πάντα,
αὐτοὺς δὲ ἐξελθεῖν εἰρηνικῷ σχήματι, ὥσπερ εἰώθασι θύοντος
ἢ ἑορτάζοντος βασιλέως προπομπεύειν, ὁμόσαι τε ἐς τὸ

1. καὶ om. l. fort. παραχωρῆσαι — 2. Σεβήρῳ insiticia sunt ‖ 3. οὕτως BV, om. P ‖ 4. τὴν δὲ] τήν τε?* ‖ δορυφόρων BVg²l, δορυφόρον Aag¹, vulgo ‖ τὸν σεβῆρον BV ‖ 5. τὸν μὲν ⟨Ἰουλιανὸν⟩ coni. Irmisch ‖ ἀποδεχθῆναι a lo. ‖ 6. μόνον om. P ‖ 7. ἐκπέμπει* ex Io., ἐκπέμπουσι libri ‖ ἀπὸ (διὰ gl) τῶν ἐν ἀρχαῖς ὄντων καὶ i, vulgo, διὰ τῶν ὄντων ἀξιωτάτων καὶ A, διὰ τῶν ἀρχόντων ὄντων καὶ BV. seclusi cum Io., qui tamen ipse quoque διὰ pro ἀπὸ habet. cf. Spart. Sev. 6, 1 ‖ 8. πάσας τε (τε g quoque) αὐτῷ προσφέρει Olo., πάσας αὐτῷ προσφέρειν i, vulgo ‖ σεβασμίας O ‖ 10. ἀποκτεῖναι Aa, ἀποκτείνων BVgl, fort. pro ἀποκτεινῶν ‖ 11. πονηρὸν οὕτω τέλος A ‖ 12. τε καὶ ὑπὸ πάντων καταλειφθείς om. Io., bene ‖ 15. ἤρθη] ἦλθε A ‖ καὶ om. i ‖ 15. 24. εἰς libri ‖ ante καὶ σοφ. videtur lacuna ‖ 17. λάβοι ante τοὺς (vs. 16) collocarim ‖ 16. τὸν Περτίν. a, vulgo ‖ 17. μὲν ante Bekk² legebatur post ἰδίᾳ ‖ οὖν O, δὲ i ‖ 20. ὑπὸ i, ἀπὸ O ‖ 21. ἐκπέμπει δὲ καὶ δήλωσιν δι' (ἐφ' l) ἧς κελεύει τὰ μὲν ὅπλα αὐτοὺς καταλιπεῖν ἐν τῷ στρατοπέδῳ πάντας δὲ ἐξ. alP, et g nisi quod in hoc m. 1 ἐκπέμπει κελεύει cum ras. 3—4 litt. post ἐκπέμπει verbaque δὲ καὶ δήλωσιν δι' ἧς a m. 2 addita in mg. ‖ 23. ὡς εἰώθ. l ‖ 23. 24. θύοντες ἢ ἑορτάζοντες O ‖ 24. τε sup. vs. g¹

Digitized by Google

Σεβήρου ὄνομα, καὶ μετ' ἀγαθῶν ἐλπίδων ἐλθεῖν ὡς μέλλον-
3 τας τὸν Σεβῆρον δορυφορήσειν. πιστεύσαντες δὴ οἱ στρα-
τιῶται τοῖς ἐπεσταλμένοις, πεισθέντες τε ὑπὸ τῶν χιλιαρ-
χούντων, τὰ μὲν ὅπλα κατέλιπον πάντα, αὐτοὶ δὲ ἐν μόναις
ταῖς πομπικαῖς ἐσθῆσι δαφνηφοροῦντες ᾐσείγοντο. ὡς δὲ
πρὸς τῷ στρατοπέδῳ τοῦ Σεβήρου ἐγένοντο, ἠγγέλησάν τε
ἀφικόμενοι ἐς τὸ πεδίον, οὗ αὐτοὺς ὁ Σεβῆρος συνελθεῖν
4 κελεύει, . . . ὡς δὴ δεξιωσόμενος καὶ προσαγορεύσων. ὡς
δὲ ἀνελθόντα αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα προσῆλθον ὁμοθυμαδὸν
εὐφημήσοντες, πάντες ὑφ' ἑνὶ συνθήματι συλλαμβάνονται·
προείρητο γὰρ τῷ τοῦ Σεβήρου στρατῷ, ὁπηνίκα ἂν στῶσιν
ἐς τὸν βασιλέα ἀποβλέποντες μετέωρόν τε τὴν γνώμην ἔχον-
τες, κυκλώσασθαι αὐτοὺς πολεμίῳ νόμῳ, καὶ τιτρώσκειν μὲν
ἢ παίειν μηδένα, συνέχειν δὲ καὶ φρουρεῖν φράξαντας ἐν
κύκλῳ τοῖς ὅπλοις, τάς τε διβολίας καὶ τὰ δόρατα ἐπισείειν,
ὡς δέει τοῦ τρωθῆναι γυμνοί τε πρὸς ὡπλισμένους καὶ ὀλί-
5 γοι πρὸς πολλοὺς μὴ μάχοιντο. ἐπεὶ δὲ αὐτοὺς ὥσπερ σαγη-
νεύσας ἐντὸς τῶν ὅπλων [δοριαλώτους] εἶχε, μεγάλῃ βοῇ καὶ
θυμοειδεῖ τῷ πνεύματι ἔλεξε πρὸς αὐτοὺς τοιάδε.

"ὅτι μὲν ὑμῶν καὶ σοφίᾳ κρείττους ἐσμὲν καὶ δυνάμει
στρατοῦ καὶ συμμάχων πλήθει, ἔργῳ ὁρᾶτε· εἰληφθε γοῦν
ῥᾳδίως, καὶ ἀκονιτί γε ἑαλώκατε. ἔστι δὲ ἐν ἐμοὶ ὅ τι ποτ'
ἂν ὑμᾶς δρᾶσαι θελήσω, καὶ πρόκεισθε ἤδη θύματα τῆς ἡμε-
6 τέρας ἐξουσίας. εἰ μὲν οὖν ὑμεῖς πρὸς τὰ τετολμημένα τιμω-
ρίαν ζητεῖτε, οὐδ' ἔστιν εὑρεῖν δίκην τὴν ἐπιτεθησομένην

1. ὀνόματι B ‖ 3. τε] δὲ BV ‖ 4. μόναις om. A ‖ 5. ὡς Ogl, ἐπεὶ a ‖ 6. ἠγγέλθησαν a ‖ 7. 12. εἰς libri ‖ 7. πεδίον] στρατόπεδον V ‖ οὗ O, οὕτως al, et g^2 in ras., om. P post ἀφικόμενοι distinguens ‖ 8. κελεύει] imo ἐκέλευσε. post hoc verbum lacunam significavi ‖ ὡς] καὶ A ‖ 12. βασιλέα προσελθεῖν αὐτῷ βουλόμενοι καὶ ἔτι μετέωρον τὴν γνώμην ἔχ. A ‖ 14. φρουρεῖν i, διαφρουρεῖν O ‖ φράξαντας i, φυλάξαντας O. φράξαντες Reisk ‖ 15. διβολίας Hemsterhuys ad Poll. X, 144 multoque ante Livineius ap. Burmannum ep. syll. t. I p. 638, διαβολίας libri praeter A qui in lacuna om. ‖ 18. δοριαλώτους (ita gl, δορυαλ. ceteri) omisi ‖ 19. θυμοειδῆ B ‖ πνεύματι, εὑματι in ras. a m. 2, g ‖ 21. εἰληφθαι BV ‖ 22. ῥᾳδίως deleverim ‖ ἀκονιτί g^2 et Steph, *nullo ferme negotio* P, ἄκοντί Og^1al ‖ ἐστὲ δὲ ἐμοὶ a, unde Steph ἔστι δ' ἐν (ἐπ' Reisk) ἐμοὶ. ἐστὲ (in mg. m. 2 ἐστι et ἔσται) δὲ ἐν ἐμοὶ g ‖ 23. πρόσκεισθε O ‖ 24. εἰ — 25. ζητεῖτε] 'mirifica dictio, pro εἰ μὲν οὖν ὑμᾶς δεῖ κολάζεσθαι' Reisk ‖ 24. πρὸς τὰ τελμημένα (sic) A ‖ 25. οὐδ' ἔστιν i, οὐδὲν ἔστιν O. possis οὐδ' ἔνεστιν ‖ ἐπιτεθ. gl, ἐπιτιθ. a, ἐπιθησομένην O

Digitized by Google

ἀξίαν τῶν πεπραγμένων. σεμνὸν πρεσβύτην καὶ βασιλέα χρηστόν, ὃν ἐχρῆν σώζειν καὶ δορυφορεῖν, ἐφονεύσατε· τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἔνδοξον οὖσαν ἀεί, ἣν καὶ οἱ πρόγονοι ἢ δι' ἀνδρείας ἐναρέτου ἐκτήσαντο ἢ δι' εὐγένειαν διεδέξαντο, ταύτην αἰσχρῶς καὶ ἀτίμως ὥσπερ τι τῶν ἰδιωτικῶν κειμηλίων ἐπ' ἀργυρίῳ κατηλλάξασθε. ἀλλ' οὐδ' αὐτόν, ὃν οὕτως ἄρ- 7
χοντα εἵλεσθε, φυλάξαι ἢ σῶσαι ἐδυνήθητε, ἀνάνδρως δὲ προυδώκατε. ἐπὶ τηλικούτοις δὴ ἁμαρτήμασί τε καὶ τολμήμασι μυρίων ἄξιοι θανάτων, ἤν τις ὁρίσαι θέλῃ τὴν ἀξίαν τιμωρίαν, ἐστέ. ἀλλὰ τί μὲν χρὴ παθεῖν ὑμᾶς, ὁρᾶτε· ἐγὼ δὲ φείσομαι μὲν ὑμῶν ὡς μὴ φονεῦσαι, οὐδὲ τὰς ὑμετέρας χεῖρας μιμήσομαι· ἐπεὶ δὲ μήτε ὅσιον μήτε δίκαιον ἔτι βασι- 8
λέα ὑμᾶς δορυφορεῖν καὶ ἐς τὸν ὅρκον ἀσεβήσαντας καὶ ἐμφυλίῳ καὶ βασιλικῷ αἵματι τὰς δεξιὰς μιάναντας τήν τε πίστιν καὶ τὸ ἐχέγγυον τῆς φρουρᾶς προδόντας, τὰς μὲν ψυχὰς καὶ τὰ σώματα δῶρον τῆς ἐμῆς φιλανθρωπίας ἕξετε, τοῖς δὲ περιειληφόσιν ὑμᾶς στρατιώταις κελεύω ἀποζῶσαί τε ὑμᾶς, καὶ ἀποδύσαντας εἴ τινας περίκεισθε ἐσθῆτας στρατιωτικάς, γυμνοὺς ἀποπέμπειν. παραγγέλλω τε ὑμῖν ἀπιέναι ὡς πορ- 9
ρωτάτω τῆς Ῥώμης, ἀπειλῶ τε καὶ διόμνυμι καὶ προαγορεύω κολασθήσεσθαι κεφαλικῶς, εἴ τις ὑμῶν ἐντὸς ἑκατοστοῦ σημείου ἀπὸ τῆς Ῥώμης φανείη."

ταῦτα κελεύσαντος αὐτοῦ, προσδραμόντες οἱ Ἰλλυρικοὶ 10
στρατιῶται τά τε ξιφίδια περιαιροῦσιν αὐτῶν ἃ παρῃώρηντο τῷ ἀργύρῳ καὶ τῷ χρυσῷ ἐς πομπὴν κεκοσμημένα, τάς τε ζώνας καὶ τὰς ἐσθῆτας καὶ εἴ τι σύμβολον ἔφερον στρατιωτικόν, ἁφαρπάσαντες γυμνοὺς ἐξέπεμπον. οἳ δὲ ὑπεῖκον προ- 11
δεδομένοι καὶ σοφίσματι ἑαλωκότες· τί γὰρ ἐνῆν δρᾶσαι γυμνοῖς πρὸς ὡπλισμένους καὶ ὀλίγοις πρὸς πολλούς; ἀπῄεσαν

1. ⟨τὸν⟩ *σεμνὸν* coni. Steph, ⟨οἵ⟩ *σ.* Reisk ‖ 2. *φονεύσαντες* V, *φονεύσατε* B ‖ *τὴν δὲ ῥ.* O ‖ 4. *ἐδέξαντο* O ‖ 6. 7. *ὃν εἵλεσθε ἄρχοντα* O ‖ 7. *ἠδυνήθητε* ag ‖ *ἔδυν. ὡς ἀνάνδρως* O ‖ 8. *δὴ*] *δὲ* l ‖ 9. *θέλοι* i ‖ 11. *οὐδὲ* Bekk[2], *οὔτε* libri ‖ 12. *ἐπεὶ δὲ* Steph, *ἐπειδὴ* BVi, *ἐπεὶ* A ‖ *ἔτι*] *ἔστι* V ‖ 14. *τὰς* om. O ‖ 15. *μὲν* Steph, *δὲ* ag, *δὴ* l, om. O ‖ 16. *τοῖς* g[1] ex *τοὺς* ‖ 17. *δὲ* Steph, *τε* libri ‖ *περιειληφόσιν* i (g[2] in mg. *τας*), *προειληφόσιν* O ‖ *στρατιώτας* g ‖ 19. *παραγγέλλω — ἀπιέναι* om. A ‖ 20. *τε καὶ* O, *τε* i ‖ *διόμνυμι* (*διώμνυμι* B) O, *διόμνυμαι* i, vulgo ‖ *προσαγορεύω* BV ‖ 21. *ἕκαστοστοῦ* B, *ἑκαστοστοῦ* V, *ἕκαστος τοῦ* A ‖ 23. *Ἰλλυρικοὶ* a, *Ἰλλυριοὶ* Ogl ‖ 24. *ξιφείδια* g ‖ 25. utrumque *τῷ* deleverim ‖ *ἀργυρίῳ* i ‖ *εἰς* libri ‖ 26. *εἴ τι* ⟨*ἄλλο*⟩ *σύμβ.* Reisk

Digitized by Google

δὴ ὀδυρόμενοι, καὶ ἠγάπων μὲν τὴν δοθεῖσαν σωτηρίαν, μετεγίγνωσκον δὲ ἐπὶ τῷ ἀνόπλους ἐλθεῖν[, αἰσχρῶς καὶ ἐφ-
12 υβρίστως ἐαλωκότες]. ἐκέχρητο δὲ καὶ ἄλλῳ ὁ Σεβῆρος σοφίσματι· δεδιὼς γὰρ μὴ ἄρα μετὰ τὸ ἀποζωσθῆναι ἐν ἀπογνώσει γενόμενοι ἀναδράμωσιν ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ τὰ ὅπλα ἀνα- 5
λάβωσι, προύπεμψε λογάδας καὶ ἐπιλέκτους, ὅσους γενναιοτάτους ἠπίστατο, δι' ἑτέρων ὁδῶν καὶ ἀτραπῶν, ὡς λαθόντες τό τε στρατόπεδον ἐπεισέλθοιεν ἀνδρῶν κενόν, καὶ τὰ ὅπλα καταλαβόντες, εἰ ἐπίοιεν, ἀποκλείσαιεν αὐτούς.

δίκην μὲν δὴ ταύτην ἔδοσαν οἱ τοῦ Περτίνακος φονεῖς. 10
14 ὁ δὲ Σεβῆρος σὺν παντὶ τῷ λοιπῷ στρατῷ ὡπλισμένῳ ἐς τὴν Ῥώμην ἀφικνεῖται, ἔκπληξίν τε καὶ δέος ἅμα τῷ ὀφθῆναι τοῖς Ῥωμαίοις ἐνέβαλε τοῖς οὕτω τετολμημένοις τε καὶ εὐτυχηθεῖσιν ἔργοις. ὁ δὲ δῆμος καὶ ἡ σύγκλητος δαφνηφοροῦντες ὑπεδέχοντο, πρῶτον ἀνθρώπων καὶ βασιλέων ἀναιμωτί 15
2 τε καὶ ἀκονιτὶ τοσαῦτα κατωρθωκότα. πάντα γὰρ ἐν αὐτῷ ἐθαυμάζετο, μάλιστα δὲ τὸ ἀγχίνουν τῆς γνώμης τό τε τῶν πόνων γενναῖον καὶ τὸ ἐς τὰ τολμώμενα ἅμα τῷ θαρραλέῳ εὔελπι. ἐπεὶ τοίνυν ὅ τε δῆμος αὐτὸν ὑποδεξάμενος εὐφή- 20
μησεν ἥ τε σύγκλητος ἐπὶ ταῖς τῆς πόλεως εἰσόδοις προσ-
ηγόρευσεν, ἀνελθὼν ἐς τὸ τοῦ Διὸς τέμενος καὶ θύσας, ἔν τε τοῖς λοιποῖς ἱεροῖς νόμῳ βασιλικῷ καλλιερήσας, ἀνῆλθεν
3 ἐς τὰ βασίλεια. τῆς δὲ ἐπιούσης κατελθὼν ἐς τὴν σύγκλητον λόγους ἐπιεικεῖς πάνυ καὶ χρηστῶν ἐλπίδων μεστοὺς ἐποιεῖτο πρὸς πάντας, καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ δεξιούμενος, λέγων ἥκειν 25
μὲν ἔκδικος τοῦ Περτίνακος φόνου, τὴν δ' ἀρχὴν παρέξειν καὶ εἰσοδον ἀριστοκρατίας· μήτε δ' ἄκριτόν τινα φονευθήσε-

---

1. 2. μετεγίνωσκον Ogl ‖ 2. τῷ i, τὸ O ‖ ἀνόπλους AV, ἀνάπλους B, ἀνόπλω ag, ἀνόπλω l ‖ ἐλθῆναι B ‖ 2. 3. seclusi ‖ 4. μετὰ om. BV ‖ 5. εἰς τὸ O, ἐπὶ τὸ i, vulgo ‖ 6. προύπεμπέ O ‖ λογ. καὶ ἐπιλ. Steph, λογ. ἐπιλ. i, τε λογ. ἐπιλ. O. ἐπιλέκτους delebat Reisk ‖ ὅσους a, τε ὅσους gl, καὶ ὅσους O ‖ 8. τῶν τε (τε om. V) στρατοπέδων O ‖ ὑπεισέλθοιεν coni. Sylb ‖ κενῶν O ‖ 9. ἀπίοιεν O ‖ 10. μὲν δὴ] μέντοι cod. Schotti ‖ 11. ἐς BVgl, εἰς Aa ‖ 11. 12. τὴν πόλιν A, in mg. m. 1: γρ. ῥώμην ‖ 12. ἀφικνούμενος praeferebat Reisk ‖ 16. ἀγωνιτὶ BV ‖ κατορθωκότα Oa ‖ 18. 21. 23 (bis). εἰς libri ‖ 19. ὑποδεξ.] ἀποδ. bis edidit Bekk ‖ 20. 21. προσηγόρευεν a ‖ 21. εἰς τὸ i, εἴς τε O ‖ 23. τῇ δὲ ἐπιούσῃ i ‖ 24. χρηστῶν] χρημάτων BV ‖ 24. 25. ἐποιεῖτο, καὶ πάντας καὶ κοινῇ . . ἔλεγεν legisse videtur P (Steph) ‖ 27. ⟨κοινὴν⟩ καὶ?* ‖ ἀριστοκρατείας BV, ἀριστοκρατίᾳ Reisk ‖ δ' O, δὲ i, vulgo

Digitized by Google

σθαι· ἢ δημευθήσεσθαι, μήτε συκοφαντοῦντος ἀνέξεσθαι, ἀλλὰ βαρυτάτην εὐδαιμονίαν τοῖς ἀρχομένοις παρέξειν, καὶ πάντα πράξειν ἐς ζῆλον τῆς Μάρκου ἀρχῆς, ἔξειν δὲ τοῦ Περτίνακος οὐ μόνον τοὔνομα ἀλλὰ καὶ τὴν γνώμην. τοιαῦτά τινα 4 λέγων ὑπηγάγετο τοὺς πλείστους ἐς εὔνοιαν καὶ πίστιν ὧν ὑπισχνεῖτο. ἦσαν δέ τινες τῶν πρεσβυτέρων καὶ γνωριζόντων αὐτοῦ τὸν τρόπον, οἳ προύλεγον λανθάνοντες ὅτι ἄρα εἴη ἀνὴρ πολύτροπός τις καὶ μετὰ τέχνης εἰδὼς προσφέρεσθαι πράγμασιν, ὑποκρίνασθαί τε καὶ προσποιήσασθαι πᾶν ὁτιοῦν ἱκανώτατος, ἔτι δ' ἀνύσαι καὶ τὸ χρειῶδες καὶ τὸ λυσιτελὲς αὑτῷ· ὅπερ καὶ ὕστερον ἔργῳ δέδεικται.

διατρίψας οὖν ὀλίγον χρόνον ὁ Σεβῆρος ἐν τῇ Ῥώμῃ, 5 καὶ νομὰς ἐπιδοὺς τῷ δήμῳ μεγαλοφρόνως, ⟨θέας⟩ τε ἐπιτελέσας, τούς τε στρατιώτας πολλοῖς δωρησάμενος, καὶ τοὺς ἀκμαιοτάτους ἐπιλεξάμενος ἐς τὸ δορυφόρους εἶναι τῆς βασιλείας τόπῳ τῶν ἀπεζωσμένων, ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν ἠπείγετο· ἔτι γὰρ μέλλοντος καὶ ὑπτιάζοντος τοῦ Νίγρου, τῇ τε Ἀν- 6 τιοχείᾳ ἐντρυφῶντος, ἐπιστῆναι μηδὲ προσδοκώμενος ἤθελεν, ὅπως ἀπαράσκευον αὐτὸν λάβοι. τούς τε οὖν στρατιώτας ἐκέλευε παρασκευάζεσθαι πρὸς τὴν ἔξοδον, συνεκρότει τε καὶ πανταχόθεν στράτευμα, ἔκ τε τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν πόλεων νεανίας μεταπεμπόμενος καὶ στρατεύων, εἴ τέ τι ἦν ἐν τῷ Ἰλλυρικῷ τοῦ στρατιωτικοῦ λείψανον, κατελθὸν ἐπὶ Θρᾴκην ἐκέλευεν αὐτῷ συντυγχεῖν. ἐξήρτυε δὲ καὶ στόλον ναυτικόν, 7 καὶ πάσας τὰς κατὰ τὴν Ἰταλίαν τριήρεις ὁπλιτῶν πληρώσας ἐξέπεμπε. πολλή τε αὐτῷ καὶ παντοδαπὴ δύναμις μεγίστῳ τάχει συνεσκευάσθη· ἤδει γὰρ οὐ μικρᾶς δυνάμεως δεόμενος

---

1. συκοφαντοῦντας A. τινὸς addebat Steph ‖ ἀλλὰ — 2. παρέξειν om. P ‖ 2. βαρυτάτην] βαθυτάτην coni. Steph. contra Wolf praef. p. XV sq. ‖ 3. ἐς BVg, εἰς Aal ‖ 5. εἰς libri ‖ 9. πράγματα BV ‖ ὑποκρίνεσθαι O, sed in A α sup. ε a m. 1, ut vid. ‖ 10. ἔτι δ' Wolf, ἐστιν Oi, τε ἐστιν cod. Schotti ‖ τὸ ante λυσ. om. O ‖ 11. αὐτῶν BV ‖ ἔργῳ καὶ ὕστερον i ‖ 12. οὖν Va, γοῦν ABgl ‖ 13. ἐπιδοὺς g et Steph, ἐπιδιδοὺς Oal ‖ θέας add. Steph ‖ 13. 14. τε ἐπιτελέσας om. P ‖ 14. τοῖς τε στρατιώταις (στρατιώτας l) i, vulgo ‖ πολλοῖς*, πολλὰ libri ‖ 16. τόπῳ] τῶ τόπω A ‖ 19. λάβῃ A ‖ οὖν om. l ‖ 20. ἐκέλευε A, ἐκέλευσε BVi, vulgo ‖ τε καὶ] τε Steph, nisi verbum post καὶ deesset, δὲ καὶ Reisk ‖ 21. πόλεων] παλέων V ‖ 23. κατελθὼν BV ‖ ἐν τῇ Θράκῃ A ‖ 24. ἐκέλευσε cod. Schotti ‖ 25. τὴν om. i ‖ 26. παντοδαπὴς B ‖ 27. ἤδη γὰρ BV

Digitized by Google

πρὸς πᾶσαν τὴν ἀντικειμένην ἤπειρον τῇ Εὐρώπῃ τὰ Νίγρου φρονοῦσαν.

15 τὰ μὲν δὴ πρὸς τὸν πόλεμον γενναίως εὐτρέπιζεν, ἅτε δὲ ἀνὴρ προμηθής τε καὶ νήφων ὑπώπτευε τὴν ἐν Βρεττανίᾳ δύναμιν πολλήν τε οὖσαν καὶ μεγίστην ἀνδρῶν τε μαχιμω- 5
τάτων. ἦρχε δ' αὐτῆς πάσης Ἀλβῖνος, ἀνὴρ τὸ μὲν γένος τῶν ἐκ συγκλήτου εὐπατριδῶν, ἐν πλούτῳ δὲ καὶ τρυφῇ ἐκ
2 πατέρων ἀνατραφείς. τοῦτον τοίνυν ἠθέλησεν ὁ Σεβῆρος σοφίσματι προλαβὼν οἰκειώσασθαι, μή πως ἄρα τοιαῦτα ἔχων ἐναύσματα ἐς βασιλείας ἐπιθυμίαν, θαρρῶν [ᾗ] πλούτῳ καὶ 10
γένει δυνάμει τε στρατοῦ γνώσει τε τῇ παρὰ Ῥωμαίοις, ἐπι-
θῆται τοῖς πράγμασι, καὶ τὴν Ῥώμην οὐ πολύ τι ἀφεστῶσαν
3 ἐκείνου κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἀσχοληθέντος ὑποποιήσηται. τιμῇ τοίνυν προσποιήτῳ δελεάζει τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἄλλως μὲν ὄντα τὴν γνώμην χαῦνον καὶ ἁπλοϊκώτερον, τότε δὲ καὶ 15
πολλὰ διὰ γραμμάτων ὁμόσαντι τῷ Σεβήρῳ πιστεύσαντα. Καίσαρα δὴ αὐτὸν ἀποδεικνύει, φθάσας αὐτοῦ τὴν ἐλπίδα
4 καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῇ τῆς ἐξουσίας κοινωνίᾳ· ἐπιστέλλει δὲ αὐτῷ φιλικώτατα γράμματα δῆθεν, ἱκετεύων ἐπιδοῦναι αὐτὸν ἐς τὴν τῆς ἀρχῆς φροντίδα· δεῖσθαι γὰρ ἀνδρὸς εὐγενοῦς 20
καὶ τοιούτου τήν τε ἡλικίαν ἔτι ἀκμάζοντος αὐτὸν ὄντα πρε-
σβύτην καὶ ὑπὸ νύσου ἀρθρίτιδος ἐνοχλούμενον, τῶν τε παί-
δων αὐτῷ ὄντων πάνυ νηπίων. οἷς πιστεύσας ὁ Ἀλβῖνος
τὴν τιμὴν ὑπεδέξατο ἀσπαστῶς, ἀγαπήσας ἄνευ μάχης καὶ
5 κινδύνου λαβεῖν ταῦτα ὧν ὠρέγετο. ὁ δὲ Σεβῆρος καὶ πρὸς 25
τὴν σύγκλητον τὰ αὐτὰ ἀνενεγκών, ὡς ἂν μᾶλλον αὐτὸν ἐς
πίστιν ὑπαγάγοιτο, νομίσματά τε αὐτοῦ κοπῆναι ἐπέτρεψε,
καὶ ἀνδριάντων ἀναστάσεσι ταῖς τε λοιπαῖς τιμαῖς τὴν δο-

---

1. τῇ addidi ex A ‖ εὐρώπην Bgl ‖ 4. δὲ Og, δὴ al ‖ 5. πολλήν τε καὶ non vertit P, bene ‖ 7. ἐκ τῆς σ. Steph ‖ 7. 8. ἐκ πατέρων Ai (in g ἑῶν in ras. a m. 2), ἐκ πατρίδος BV ‖ 9. σοφίσματι i, ἐν σ. O ‖ 10. 20. εἰς libri ‖ 10. θαρρῶν — 11. Ῥωμαίοις deleverim ‖ 10. ᾗ om. A 11. 12. ἐπιθεῖται BV ‖ 12. Ῥώμην om. V ‖ 13. ὑποποιήσηται om. A ‖ 16. πολλὰ om. P ‖ 17. 'et Clodium quidem Herodianus dicit Severi Caesarem fuisse' Capit. Alb. 1, 2 ‖ δὴ Steph, quare P, δὲ i, δ' O ‖ ἀποδεικνύει] malim ἀποδείκνυσι ‖ 18. δὲ] τε?* ‖ 19. γράμματα δῆθεν deleverim ‖ 21. τοιοῦτον l. καὶ τοιούτου del.?* ‖ 22. ἀθρίτιδος BV, ἀρθροίτιδος A ‖ 25. ὧν i, ἃ O ‖ 26. ὡς] ὃς B ‖ μᾶλλον] μάλιστα l ‖ ἐς O, εἰς i ‖ 27. ὑπαγάγοι O ‖ νόμισμά τε A ‖ ἐπέτρεψε] iussis P: ἐπέταξε, bene

Digitized by Google

θεῖσαν χάριν ἐπιστώσατο. ἐπεὶ δὲ αὐτῷ τὰ πρὸς τον Ἀλβῖνον διὰ σοφίας ἀσφαλῶς εἶχεν, οὐδέ τι δέος ἦν ἀπὸ Βρεττανίας, τό τε Ἰλλυρικὸν στράτευμα σὺν αὐτῷ πᾶν εἶχε, διῳκῆσθαι νομίζων πάντα λυσιτελῶς τῇ ἑαυτοῦ ἀρχῇ ἐπὶ τὸν Νίγρσν ἠπείγετο.

τῆς μὲν οὖν ὁδοιπορίας τοὺς σταθμούς, καὶ τὰ καθ' 6
ἑκάστην πόλιν αὐτῷ λεχθέντα, καὶ σημεῖα θείᾳ προνοίᾳ δόξαντα πολλάκις φανῆναι, χωρία τε ἕκαστα καὶ παρατάξεις, καὶ τὸν τῶν ἑκατέρωθεν πεσόντων ἀριθμὸν στρατιωτῶν ἐν ταῖς μάχαις, ἱστορίας τε πολλοὶ συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ μέτρῳ πλατύτερον συνέταξαν, ὑπόθεσιν ποιούμενοι πάσης τῆς πραγματείας τὸν Σεβήρου βίον. ἐμοὶ δὲ σκοπὸς ὑπάρχει ἐτῶν ἓβ- 7
δομήκοντα πράξεις πολλῶν βασιλέων συντάξαντι γράψαι, ἃς αὐτὸς οἶδα. τὰ κορυφαιότατα τοίνυν καὶ συντέλειαν ἔχοντα τῶν κατὰ μέρος πεπραγμένων Σεβήρῳ ἐν τοῖς ἑξῆς διηγήσομαι, οὐδὲν οὔτε πρὸς χάριν ἐς ὕψος ἐξαίρων, ὥσπερ ἐποίησαν οἱ κατ' ἐκεῖνον γράψαντες, οὔτε παραλείπων εἴ τι λόγου καὶ μνήμης ἄξιον.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Τὸ μὲν δὴ Περτίνακος τέλος καὶ ⟨ἡ⟩ Ἰουλιανοῦ καθαί- 1
ρεσις, ἥ τε Σεβήρου ἐς τὴν Ῥώμην ἄφιξις, ἥ τε ἐπὶ Νίγρον ἔξοδος, ἐν τῷ πρὸ τούτου συγγράμματι δεδήλωται· ὁ δὲ Νίγρος, ἐπεὶ ἠγγέλη αὐτῷ μηδέν τι τοιοῦτον προσδεχομένῳ κατειληφὼς μὲν τὴν Ῥώμην ὁ Σεβῆρος, ὑπό τε τῆς συγκλήτου αὐτοκράτωρ ἀναδειχθείς, ἄγων δὲ πάντα ἐπ' αὐτὸν τὸν Ἰλλυρικὸν στρατὸν πεζήν τε καὶ ναυτικὴν δύναμιν ἄλλην, ἐν μεγίστῃ ταραχῇ ἦν, διέπεμπέ τε κατὰ ἔθνη πρὸς τοὺς ἡγουμένους, τάς τε εἰσόδους πάσας καὶ λιμένας φυλάττεσθαι κε-

---

2. οὐδέ τι] οὐδ' ἔτι Sylb ‖ 3. *Ἰλλυρίων* B, *Ἰλλυριῶν* V ‖ *διῳκῆσθαι* Sylb cum P, *διοικεῖσθαι* Oi ‖ 6. οὖν ag, om. Ol ‖ καὶ τὰ om. O ‖ 8. 9. καὶ τὸν] καὶ BV ‖ 9. τῶν ἑκατ.] ἑκατ. Ag^{1}l ‖ ἐν i, τῶν ἐν O ‖ 10. μέτρων i, vulgo ‖ 12. 13. ἑβδομήκοντα] ἑξήκοντα volebant homines docti plures ‖ 13. συνάξαντι i ‖ 14. κρυφαιότατα AB ‖ 16. 20. εἰς libri ‖ 17. οἱ τὰ ἐκείνου O ‖ παραλιπὼν ὅ τι (vel ὅτι) O ‖ 19. ἡ addidi ‖ 20. ἐπὶ νίγρου BV ‖ 22. προσδεχόμενος g^{1}l ‖ 23. κατειλ. i, ὡς κατειλ. O ‖ μὲν om. V ‖ 24. ἀναδειχθείς] ἀναγορευθεὶς a ‖ 25. πεζῇ A, πεζόν l ‖ ἄλλην om. P ‖ 27. καὶ ⟨τοὺς⟩ λιμ.?*

Digitized by Google

2 λεύων. ἔπεμπε δὲ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα Παρθυαίων τε καὶ Ἀρμενίων καὶ Ἀτρηνῶν, συμμάχους αἰτῶν. ὁ μὲν οὖν Ἀρμένιος ἀπεκρίνατο μηδετέρῳ συμμαχήσειν, ἀγαπητῶς δὲ τὰ ἑαυτοῦ φυλάξειν ἤδη προσιόντος Σεβήρου· ὁ δὲ Παρθυαῖος ἐπιστελεῖν ἔφη τοῖς σατράπαις δύναμιν ἀθροίζειν· οὕτω γὰρ εἰωθεν, ὁπηνίκα ἂν δεηθῇ στρατὸν συλλέγειν, τῷ μὴ ἔχειν 3 μισθοφόρους καὶ συνεστὸς στρατιωτικόν. Ἀτρηνοὶ δὲ ἦλθον αὐτῷ τοξόται σύμμαχοι, πέμψαντος Βαρσημίου, ὃς τῶν τόπων ἐβασίλευε. τὸ δὲ λοιπὸν στρατιωτικὸν ἤθροιζεν ἐκ τῶν ἐκεῖ στρατοπέδων· πάμπλειστοι δὲ καὶ τῶν δημοτῶν τῆς Ἀντιοχείας μάλιστα ὑπὸ κουφότητος νεανίαι καὶ τῆς περὶ τὸν Νίγρον σπουδῆς ἐπέδοσαν ἑαυτοὺς ἐς στρατείαν, προπετῶς μᾶλλον ἢ ἐμπείρως τοῦτο ποιοῦντες. ἐκέλευε δὲ καὶ τοῦ Ταύρου 4 ὄρους τὰ στενὰ [καὶ κρημνώδη] διαφράττεσθαι γενναίοις τείχεσί τε καὶ ἐρύμασι, πρόβλημα ὀχυρὸν νομίζων τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ ὁδῶν τὸ δύσβατον τοῦ ὄρους· ὁ γὰρ Ταῦρος μεταξὺ ὢν Καππαδοκίας τε καὶ Κιλικίας διακρίνει τά τε τῇ ἄρκτῳ 5 καὶ τὰ τῇ ἀνατολῇ ἔθνη προσκείμενα. προύπεμψέ τε καὶ στρατιὰν προκαταληψομένην τὸ Βυζάντιον, πόλιν τῶν ἐπὶ Θράκης μεγίστην τότε καὶ εὐδαίμονα, πλήθει τε ἀνδρῶν καὶ χρημάτων ἀκμάζουσαν· κειμένη γὰρ ἐπὶ τῷ στενοτάτῳ τῆς Προποντίδος πορθμῷ προσόδοις ταῖς ἀπὸ θαλάττης τελῶν τε καὶ ἁλείας μεγάλως ὠφελεῖτο, γῆν τε πολλὴν καὶ εὐδαίμονα κεκτη- 6 μένη ἐξ ἑκατέρου τῶν στοιχείων πλεῖστα ἐκέρδαινεν. ὅθεν αὐτὴν οὖσαν δυνατωτάτην ὁ Νίγρος προκαταλαβεῖν ἠθέλησε, καὶ μάλιστα ἐλπίζων δύνασθαι κωλύειν τὴν ἀπὸ τῆς Εὐρώ-

1. imo πρὸς τοὺς βασιλέας ‖ 2. συμμάχους] auxilia P. συμμαχίαν coni. Steph, praeter rem ‖ 3. μηδ' ἑτέρῳ BVg ‖ συμμαχήσον B ‖ 4. προσιόντα BV ‖ σεβῆρον V ‖ 5. ἐπιστελεῖν Steph, ἐπιστέλλειν Oag, ἐπιτέλλειν l ‖ 7. συνεστὸς i, σὺν αὐτῷ O. συνεστῶς Sylb, bene ‖ 10. πάμπλειστοι Nauck Mél. Gr.-R. II p. 224, πᾶν. πλεῖστοι libri ‖ 11. νεανίαι] νεανικῆς Stroth, bene. ⟨ἅτε⟩ νεανίαι Reisk ‖ 12. ἑαυτοὺς AV, αὐτοὺς (αὐτοὺς) Bi, vulgo ‖ ἐς Bi, εἰς AV ‖ στρατιὰν O ‖ προπετῶς — 13. ποιοῦντες deleverim ‖ 13. ἐκέλευσε A ‖ 14. καὶ κρημνώδη omisi cum O ‖ 16. ὁδῶν] ὅλων?* ‖ 17. prius τε om. i ‖ 18. τὰ om. O ‖ προκείμενα V ‖ 19. καταληψομένην O ‖ 20. τότε μεγίστην A ‖ καὶ ⟨ἐς τὰ μάλιστα⟩ εὐδαίμονα, deletis verbis πλήθει — 21. ἀκμάζουσαν?* ‖ 21. κειμένην AB ‖ στενωτάτῳ Bekk² ‖ 22. ταῖς] τοῖς Vag², τῆς ABg¹l ‖ θαλάσσης O ‖ 23. ἁλείας] malim ἁλιείας cum Sylb et Reisk ‖ ὠφελεῖται AP ‖ 23. 24. κεκτημένην O ‖ 24. ἑκατέρων i ‖ ἐκέρδαινεν] lucrum facit P ‖ 25. αὐτὴν Reisk, τὴν libri

Digitized by Google

ἧης ἐς τὴν Ἀσίαν κατὰ τὸν πορθμὸν διάβασιν. περιετετείχιστό τε γενναίῳ τε καὶ μεγίστῳ ἡ πόλις τείχει, πεποιημένῳ μυλίτου λίθου ἐς τετράγωνον εἰργασμένου, τοσαύτῃ τε συναφείᾳ καὶ κολλήσει ὡς μηδένα οἴεσθαι τὸ ἔργον σύνθετον, ἑνὸς δὲ λίθου πᾶν πεποιῆσθαι. ἔτι γοῦν καὶ νῦν τὰ μένοντα 7 αὐτοῦ ἐρείπια καὶ λείψανα ἰδόντι θαυμάζειν ἔστι καὶ τὴν τέχνην τῶν τὴν ἀρχὴν κατασκευασάντων καὶ τὴν ἀρετὴν τῶν ὕστερον καθηρηκότων.

ὁ μὲν δὴ Νίγρος οὕτως ἐξήρτυε τὰ καθ' ἑαυτὸν προμηθέστατα καὶ ἀσφαλέστατα, ὡς ᾤετο· ὁ δὲ Σεβῆρος ὡς ἔνι 2 μάλιστα σὺν τῇ στρατιᾷ ἠπείγετο, μηδὲν ῥᾳθυμίᾳ μηδ' ἀναπαύλῃ νέμων. μαθὼν δὲ τὸ Βυζάντιον προκατειλημμένον, καὶ εἰδὼς ὀχυρώτατα τετειχισμένον, ἐπὶ Κύζικον τὸν στρατὸν ἐκέλευσε διαβαίνειν. ὁ δὲ τῆς Ἀσίας ἡγούμενος Αἰμιλιανός, 2 ᾧ τὴν πρόνοιαν καὶ στρατηγίαν ὁ Νίγρος ἐνεκεχειρίκει, μάθων ἐπιόντα τὸν τοῦ Σεβήρου στρατὸν τὴν ἐπὶ Κύζικον καὶ αὐτὸς ἐτράπετο, ἄγων τὴν στρατιὰν πᾶσαν, ἣν αὐτὸς συνείλεκτο καὶ ἣν ὁ Νίγρος ἐπεπόμφει. ὡς δὲ συνέβαλεν ἑκατέρωθεν τα στρατεύματα, μάχαι καρτεραὶ γίγνονται κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία, καὶ κρατεῖ τὸ Σεβήρου στράτευμα, φυγή τε καὶ τροπὴ καὶ φόνος πολὺς τῶν τοῦ Νίγρου στρατιωτῶν γίγνεται, ὡς τῶν μὲν ἀνατολικῶν εὐθέως θραῦσαι τὴν ἐλπίδα, τῶν δὲ Ἰλλυριῶν ἐπιρρῶσαι.

φασὶ δέ τινες προδοθέντα τὰ τοῦ Νίγρου πράγματα ὑπὸ 3 Αἰμιλιανοῦ εὐθέως ἐν ἀρχῇ διαφθαρῆναι. διττὴν δὲ λέγουσι τῆς τοιαύτης προαιρέσεως τοῦ Αἰμιλιανοῦ τὴν αἰτίαν· οἳ μὲν

---

1. 2. τετείχιστο — 3. εἰργασμένῳ hab. Suid. v. Βυζάντιον ‖ 1. 2. περιτετείχιστο libri ‖ 2. τε] om. V. γε aut γὰρ, hoc bene, Reisk ‖ τε καὶ μεγίστῳ om. Suid. τε om. A, bene. cf. III, 9, 4 ‖ τείχει ἡ πόλις A ‖ πεποιημένη Ogl. recte a et Suid. ‖ 3. μυλίτου λίθου i, μυλίου λ. A, μυλίω τοῦ λ. BV. *Milesio lapide* P. μυλίτῃ λίθῳ Suid. ‖ ἐς Suid., εἰς Oi ‖ εἰργασμένου Aag, -νον BV, -νῃ l, -νῳ Suid. ‖ 5. πᾶν i, πάντα O ‖ 6. αὐτοῦ om. O ‖ 7. ἀρετὴν Stroth, *vires* P. ἀλκὴν Reisk, ἀκμὴν Sylb. ἀρχὴν Oi ‖ 11. μηδὲν i, μηδὲ O ‖ μηδ' i, μηδὲ O ‖ 12. μένων O ‖ 15. ad πρόνοιαν genetivum excidisse puto. *cui summam Niger totius belli maximumque imperium tradiderat* P ‖ ἐγκεχειρίκει (-ήκει a) libri ‖ 15. 16. μαθόντα A ‖ 16. τοῦ om. a ‖ 17. τὴν στρ. coni. Bekk[3], τε στρ. libri ‖ ⟨καὶ⟩ ἣν?* ‖ 17. 18. συνείλεκτο a, συνέλεκτο gl, συνέλεξε O ‖ 18. συνέβαλεν gl, συνέβαλον O, συνέβαλλεν a ‖ 19. γίνονται libri, vulgo ‖ 20. τε πολλὴ καὶ a ‖ 21. καὶ φόνος πολὺς om. P ‖ 21. 22. γίγνεται a, γίν. Ogl ‖ 24. τοῦ om. i ‖ 25. διαφθαρῆναι om. P

Digitized by Google

γὰρ φθονοῦντα τῷ Νίγρῳ ἐπιβουλεῦσαι, ἀγανακτοῦντα ὅτι δὴ διάδοχος αὐτοῦ γενόμενος τῆς ἐν Συρίᾳ ἀρχῆς ἔμελλεν ἔσεσθαι κρείττων ἅτε βασιλεὺς καὶ δεσπότης, οἳ δέ φασιν αὐτὸν ἀναπεισθῆναι ὑπὸ τῶν παίδων ἐπιστειλάντων καὶ δεηθέντων ὑπὲρ τῆς αὑτῶν σωτηρίας, οὓς ἐν τῇ Ῥώμῃ εὑρὼν ὁ Σεβῆρος συλλαβὼν εἶχεν ἐν φρουρᾷ. ἐχρήσατο γὰρ καὶ
4 τούτῳ σοφίσματι προμηθεστάτῳ. ἔθος ἦν τῷ Κομόδῳ κατέχειν τοὺς παῖδας τῶν ἐς τὰ ἔθνη πεμπομένων ἡγεμόνων, ὡς ἔχοι ὅμηρα τῆς τε εὐνοίας αὐτῶν καὶ τῆς πίστεως. εἰδὼς τοίνυν τοῦτο ὁ Σεβῆρος, ἅμα τῷ βασιλεὺς ἀναδειχθῆναι, καὶ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἔτι περιόντος, πέμψας λάθρᾳ διὰ φροντίδος ἔσχε τοὺς παῖδας αὐτῷ τῆς Ῥώμης ἐκκλαπέντας μὴ εἶναι ἐν
5 ἑτέρου ἐξουσίᾳ. αὐτὸς δ' ἅμα τῷ τῆς Ῥώμης ἐπιβῆναι συλλαβὼν πάντας τοὺς τῶν ἡγεμόνων ἢ τῶν ὁτιδὴ πραττόντων κατὰ τὴν ἀνατολὴν καὶ πᾶσαν τὴν Ἀσίαν, φρουρᾷ δοὺς εἶχε σὺν αὐτῷ, ὅπως ἢ πόθῳ τῆς τῶν παίδων σωτηρίας οἱ ἡγεμόνες τὰ Νίγρου προδιδοῖεν, ἢ μένοντες ἐπὶ τῆς πρὸς ἐκεῖνον εὐνοίας φθάσωσί τι κακὸν παθεῖν διὰ τῆς τῶν παίδων ἀναιρέσεως ἢ δράσωσιν αὐτοί.

6 γενομένης δὲ τῆς ἥττης κατὰ τὴν Κύζικον ἔφευγον οἱ τοῦ Νίγρου, ὡς ἕκαστος ἐδύνατο σπεύδοντες, οἱ μὲν ἐπὶ τὰς ὑπωρείας τῆς Ἀρμενίας, οἱ δὲ τὴν ἐπὶ Γαλατίας τε καὶ Καππαδοκίας, φθάσαι θέλοντες τὸν Ταῦρον ὑπερβῆναι, ὡς ἐντὸς τοῦ ἑρύματος γένοιντο. ὁ δὲ τοῦ Σεβήρου στρατὸς περαιωθεὶς διὰ τῆς Κυζικηνῆς χώρας [διαβάς τε] ἐπὶ τὴν Βιθυνίαν ὅμορον οὖσαν ἠπείγετο.

7 ὡς δὲ διέδραμε⟨ν ἡ⟩ φήμη τῆς Σεβήρου νίκης, εὐθὺς ἐν πᾶσιν ἐκείνοις τοῖς ἔθνεσιν στάσις καὶ διάφορος γνώμη ἐνέπεσε ταῖς πόλεσιν, οὐχ οὕτω τῇ πρὸς τοὺς πολεμοῦντας

---

1. φθονοῦντες l ‖ 5. αὐτῶν A, αὑτῶν BV, ἑαυτῶν i, vulgo ‖ 7. τοῦτο B ‖ malim τούτῳ ⟨τῷ⟩ σοφίσματι προμηθέστατα ‖ 8. εἰς libri ‖ 9. ἔχοι i, ἔχη O ‖ τῆς ante πίστ. om. i ‖ 10. τοῦτο om. A ‖ 11. φροντίδος] φρουρᾶς a ‖ 12. αὐτῷ] αὐτοῦ coni. Steph ‖ 13. αὐτὸς ag, αὐτῷ Ol ‖ 14. πάντας] παῖδας vel ⟨παῖδας⟩ πάντας Stroth ‖ 21. ἠδύνατο A ‖ ἐπὶ Reisk, περὶ a, vulgo, παρὰ OPgl ‖ 22. ὑπωρίας l ‖ δὲ ἐπὶ τῆς γαλ. O ‖ 22. 23. Καππαδοκίας (vel Κιλικίας) Reisk, ἀσίας libri, vulgo ‖ 23. τὸν ρον a ‖ ὡς] καὶ a ‖ 25. κυζικινῆς a ‖ διαβάς τε omisi cum P et Langio ‖ 27. διέδραμε om. l ‖ ἡ addidi ‖ 28. ἐν πᾶσιν ἐκ. τοῖς ἔθνεσι O, ἐν πᾶσι τοῖς (τῆς l) ἔθνεσιν ἐκείνοις i, vulgo ‖ 29. οὕτως BVgl ‖ τῇ] τῆς BV. an τινὶ?*

Digitized by Google

βασιλέας ἀπεχθείᾳ τινὶ ἢ εὐνοίᾳ ὡς ζήλῳ καὶ ἔριδι τῇ πρὸς ἀλλήλας, φθόνῳ τε καὶ καθαιρέσει τῶν ὁμοφύλων. ἀρχαῖον 8
τοῦτο πάθος Ἑλλήνων, οἳ πρὸς ἀλλήλους στασιάζοντες ἀεὶ καὶ τοὺς ὑπερέχειν δοκοῦντας καθαιρεῖν θέλοντες ἐτρύχωσαν τὴν Ἑλλάδα. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκείνων γηράσαντα καὶ περὶ ἀλλήλοις συντριβέντα Μακεδόσιν εὐάλωτα καὶ Ῥωμαίοις δοῦλα γεγένηται· τὸ δὲ πάθος τοῦτο τοῦ ζήλου καὶ φθόνου μετῆλθεν ἐς τὰς καθ' ἡμᾶς ἀκμαζούσας πόλεις. κατὰ μὲν οὖν τὴν 9
Βιθυνίαν εὐθὺς μετὰ τὰ ἐν Κυζίκῳ Νικομηδεῖς μὲν Σεβήρῳ προσέθεντο καὶ πρέσβεις ἔπεμπον, τήν τε στρατιὰν ὑποδεχόμενοι καὶ πάντα παρέξειν ὑπισχνούμενοι, Νικαεῖς δὲ τῷ πρὸς Νικομηδέας μίσει τἀναντία ἐφρόνουν καὶ τὸν στρατὸν τοῦ Νίγρου ὑπεδέχοντο, εἴ τέ τινες ἐκ τῶν φυγόντων κατέφευγον πρὸς αὐτούς, καὶ τοὺς πεμφθέντας ὑπὸ τοῦ Νίγρου φρουρεῖν Βιθυνίαν. ἑκατέρωθεν οὖν ἐκ τῶν πόλεων ὡς ἀπὸ στρατο- 10
πέδων ὁρμώμενοι συνέβαλον ἀλλήλοις, καὶ μάχης καρτερᾶς γενομένης πολὺ περιεγένοντο οἱ τοῦ Σεβήρου. φυγόντες δὲ οἱ τοῦ Νίγρου κἀκεῖθεν, ὅσοι περιελείφθησαν, ἐπὶ τὰ στενὰ τοῦ Ταύρου ἠπείγοντο, ἀποκλείσαντές τε τὸ ἔρυμα ἐφύλαττον. ὁ δὲ Νίγρος φρουρὰν καταλιπὼν τοῦ ἐρύματος, ὥς ᾤετο, αὐτάρκη, ἐς τὴν Ἀντιόχειαν ἠπείγετο, στρατὸν ἀθροίζων καὶ χρήματα.

ὁ δὲ τοῦ Σεβήρου στρατὸς περαιωθεὶς διά τε Βιθυνίας 3
καὶ Γαλατίας, ἐμβαλὼν ἐς Καππαδοκίαν, προσκαθεζόμενος τὸ ἔρυμα ἐπολιόρκει, πράγματά τε εἶχεν οὐ μικρὰ δυσβάτου διὰ στενότητα καὶ τραχύτητα οὔσης τῆς ὁδοῦ, βαλλόντων τε αὐτοὺς ἄνωθεν λίθοις καὶ γενναίως ἀπομαχομένων τῶν ἐφεστώτων ταῖς ἐπάλξεσι τοῦ τείχους. ῥᾳδίως δὲ ὀλίγοι πολλοὺς

---

1. *τινὶ* del.?* ‖ *εὐνοίᾳ* iP, *ἀγνοίᾳ* O ‖ 2. *καὶ καθαιρέσει*] *ἐπὶ καθ.* coni. Steph, *καὶ μίσει* Stroth, bene. *invidiaque* (*φθόνῳ*) *inter eiusdem gentis homines funestissima* P ‖ 5. *περὶ* gl et Reisk, *παρὰ* Oa ‖ 5. 6. *ἀλλήλοις*] cf. intpp. ad Thuc. I, 69, 4 ‖ 7. *γεγένηται* O ‖ *τοῦτο*] *τούτου* A ‖ *τοῦ ζήλου καὶ φθόνου* deleverim ‖ 7. 8. *μετῆλθε καὶ εἰς* A, bene ‖ 8. 21. 24. *εἰς* libri ‖ 10. *τε*] *γε* l ‖ 10. 11. *ὑποδεχόμενοι*] *ὑποδέξεσθαι* coni. Leisner ‖ 14. *ὑπὸ τοῦ Νίγρου* om. P ‖ 16. *ὡρμώμενοι* B, sicut persaepe in eo libro o et ω litterae permutatae sunt ‖ *συνέβαλον* Al, *συνέβαλλον* BVag ‖ *κρατερᾶς* l ‖ 17. *φυγόντες* i, *φεύγοντες* AV, *φεύγοντες* (sic) B ‖ 20. *Νίγρος* om. O ‖ 21. 22. *ἀθροίζων*] *ἀθροίσων* coni. Sylb, bene. possis etiam *ἀθροίζειν* ‖ 24. *γαλατείας* BV ‖ *καππαδόκειαν καὶ προσκαθ.* O ‖ 26. 27. *αὐτοὺς* om. l ‖ 28. *δὲ* om. l

Digitized by Google

2 ἐκώλυον· τῆς γὰρ ὁδοῦ στενῆς οὔσης τὸ μὲν ἕτερον μέρος ὕψιστον ὄρος σκέπει, ἐπὶ θάτερα δὲ κρημνὸς βαθὺς τοῖς ἐκ τῶν ὀρῶν συρρέουσιν ὕδασι πόρος γίγνεται· ὅπερ καὶ αὐτὸ πᾶν παρεπέφρακτο ὑπὸ τοῦ Νίγρου τοῦ πανταχόθεν κωλύεσθαι ἕνεκα τὴν δίοδον τοῦ στρατοῦ.

3 κατὰ μὲν δὴ Καππαδοκίαν ταῦτα ἐπράττετο, ἐστασίασαν δὲ πρὸς ἀλλήλους [τῷ αὐτῷ ζήλῳ καὶ μίσει] Λαοδικεῖς μὲν κατὰ Συρίαν Ἀντιοχέων μίσει, κατὰ δὲ Φοινίκην Τύριοι Βηρυτίων ἔχθει· μαθόντες τε τὸν Νίγρον πεφευγότα τὰς μὲν τιμὰς ἐκείνου καθελεῖν ἐπειράθησαν, τὸν δὲ Σεβῆρον εὐφή-
4 μησαν. ὡς δὲ γενόμενος ἐν Ἀντιοχείᾳ ταῦτα ὁ Νίγρος ἐπύθετο, ἄλλως μὲν τὸ ἦθος πρότερον χρηστὸς ὤν, ἀγανακτήσας δὲ τότε εἰκότως ἐπὶ τῇ ἀποστάσει αὐτῶν καὶ ὕβρει, ἐπιπέμπει ταῖς πόλεσιν ἀμφοτέραις Μαυρουσίους τε ἀκοντιστὰς ὅσους εἶχε καὶ μέρος τοξοτῶν, φονεύειν τε τοὺς ἐντυγχάνοντας κε-
5 λεύσας καὶ διαρπάζειν τὰ ἐν ταῖς πόλεσιν, αὐτάς τε ἐμπιπράναι. οἱ δὲ Μαυρούσιοι ὄντες φονικώτατοι, καὶ διὰ τὸ θανάτου καὶ κινδύνων ῥᾳδίως καταφρονεῖν πάντα τολμῶντες μετ' ἀπογνώσεως, ἐπιπεσόντες τοῖς Λαοδικεῦσιν οὐ προσδοκῶσι, παντὶ τρόπῳ τόν τε δῆμον καὶ τὴν πόλιν ἐλυμήναντο, ἐκεῖθέν τε σπεύσαντες ἐπὶ τὴν Τύρον πᾶσάν τε ἐνέπρησαν καὶ πολλὴν ἁρπαγὴν καὶ φόνον εἰργάσαντο.

6 τούτων κατὰ Συρίαν γιγνομένων καὶ στρατοῦ ὑπὸ Νίγρου ἀθροιζομένου, ὁ τοῦ Σεβήρου στρατὸς προσκαθεζόμενος τὸ ἔρυμα ἐπολιόρκει. ἦσαν δὲ οἱ στρατιῶται ἐν πολλῇ ἀθυμίᾳ καὶ ἀπογνώσει ὀχυροῦ τε ὄντος καὶ δυσμάχου καὶ πεφραγ-
7 μένου ὄρει τε καὶ κρημνῷ. ἤδη δὲ τῶν μὲν τοῦ Σεβήρου ἀπειρηκότων, τῶν δ' ἐναντίων ἀμέριμνον ἔχειν τὴν φρουρὰν

---

2. κρημνοὺς BV ‖ βαθεῖς V ‖ 3. ὕδατι a ‖ γίνεται libri ‖ 4. πᾶν O, πάμπαν i ‖ παραπέφρακτο Agl ‖ 6. καππαδόκειαν BV, καππαδόκιαν A ‖ 7. delevi. nil nisi μίσει seclusit Bekk² ‖ Λαοδικεῖς Stroth, λαοδίκεια libri ‖ 8. Τύριοι] τύριον l, Τυρος P ‖ 9. βηρυτείων A ‖ τε] δὲ l. γε Reisk ‖ 10. 11. εὐφήμισαν B ‖ 12. πρότερον om. P, bene ‖ 13. τότε om. P ‖ ἐπιπέμπει i, πέμπει O ‖ 14. ἀμφ. τε μαυρ. καὶ ἀκοντ. l ‖ ὅσους P et Reisk, οὓς Oi, vulgo ‖ 15. τὸν ἐντυγχάνοντα i ‖ 16. 17. ἐμπιμπράναι fuit in g ‖ 17. καὶ τὸ διαθανάτου l ‖ 18. κινδύνου A ‖ ῥᾳδίως molestum ‖ 19. μετ' Aa, μετὰ BVgl ‖ 21. τύρων a ‖ καὶ om. l ‖ 23. ⟨δὲ⟩ κατὰ Reisk ‖ γινομένων Steph et P, γεν. Oi ‖ 26. 27. καὶ πεφρ. · — κρημνῷ deleverim ‖ 27. τοῦ om. O ‖ 28. δ' A, δὲ BVi, vulgo ‖ ἀμέριμνον i, ἀμερίμνων AB, -ως V

Digitized by Google

οἰομένων, νύκτωρ αἰφνιδίως ὄμβρων μεγίστων καταρραγέντων χιόνος τε πολλῆς (δυσχείμερος γὰρ πᾶσα ἡ Καππαδοκία, ἐξαιρέτως δὲ ὁ Ταῦρος) μέγας καὶ σφοδρὸς χειμάρρους καταραχθείς, ἐμποδισθέντος αὐτῷ τοῦ συνήθους δρόμου καὶ τοῦ ἐρύματος ἐπισχόντος τὸ ῥεῖθρον πολὺς καὶ βίαιος γενόμενος, τῆς τε φύσεως νικώσης τὴν τέχνην μὴ δυναμένου τοῦ τείχους ἀντέχειν τῷ ῥεύματι, διέστησε [τῷ ὕδατι] κατ' ὀλίγον αὐτοῦ τὰς ἁρμογάς, ⟨ἔστε δὴ⟩ ὑποχωρούντων τῶν θεμελίων τῷ ῥείθρῳ ἅτε διὰ σπουδῆς καὶ οὐ μετ' ἐπιμελείας κατασκευασθέντων πᾶν ὤφθη, τὸν δὲ τόπον ὁ χειμάρρους ἀνοίξας ὠδοποίησεν. ὅπερ ἰδόντες οἱ ἐπὶ τοῦ ἐρύματος φύλακες, φοβηθέντες 8 μὴ κυκλωθεῖεν ἐκπεριελθόντων αὐτοὺς τῶν πολεμίων μετὰ τὴν τοῦ χειμάρρου ἀπόρροιαν μηκέτι ὄντος τοῦ κωλύοντος, καταλιπόντες τὴν φρουρὰν φεύγουσιν. ὁ δὲ τοῦ Σεβήρου στρατὸς ἡσθεὶς τῷ γενομένῳ, τάς τε ψυχὰς ἐπιρρωσθεὶς ὡς προνοίᾳ θείᾳ ὁδηγούμενος, συνεὶς δὲ ἀποδεδρακότας τοὺς φύλακας, εὐμαρῶς τε καὶ ἀκωλύτως διαβὰς τὸν Ταῦρον ἐπὶ Κιλικίαν ἠπείγετο.

ὁ δὲ Νίγρος μαθὼν τὰ συμβάντα, πολλὴν στρατιὰν 4 ἀθροίσας, πλὴν ἄπειρον μάχης καὶ πόνων, μετὰ σπουδῆς τὴν πορείαν ἐποιεῖτο· πολὺ γάρ τι πλῆθος καὶ σχεδὸν πᾶσα ἡ νεολαία τῶν Ἀντιοχέων ἐς στρατείαν καὶ τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ κίνδυνον ἐπέδωκεν αὐτήν. τὸ μὲν οὖν πρόθυμον τοῦ στρατοῦ ὑπῆρχεν αὐτῷ, τοῦ δὲ ἐμπείρου καὶ γενναίου πολὺ τῶν Ἰλλυριῶν ἀπέλειπον. συνέρχεται δὴ ἑκατέρωθεν ὁ στρατὸς 2 ἐς τὸ κατὰ τὸν Ἰσσικὸν καλούμενον κόλπον πεδίον πλατύτα-

---

2. γὰρ] τε γὰρ A, malim μὲν γὰρ ‖ ⟨μὲν⟩ ἡ Καππ. voluit Reisk ‖ καππαδόκεια BV ‖ 3. σφοδρῶς B ‖ 3. 4. καταραχθεὶς Bekk², καταρραχθεὶς libri ‖ 4. καὶ om. P. ego verba καὶ τοῦ — 5. τὸ ῥεῖθρον spuria puto ‖ 6. τε] γε coni. Sylb. ego hoc et verba μὴ δυναμένου — 7. τῷ ῥεύματι deleverim et pro αὐτοῦ (vs. 7) scripserim τοῦ τείχους ‖ 7. τῷ ὕδατι omisi cum P et Reisk ‖ 8. ⟨ἔστε δὴ⟩ ὑποχ. Bekk². ὑποχ. ⟨οὖν⟩ Reisk, ὑ. ⟨τε⟩ Weber ‖ προχωρούντων, ὑπο sup. προ a m. 1, ut vid., A ‖ 9. ἅτε — 10. ὤφθη om. P ‖ 9. οὐ μετ'] οὐκ V ‖ 10. πᾶν ὤφθη (ἔφθη A)] κατηρείφθη?* ⟨ὥστε⟩ π. ἄ. Reisk, καὶ ἀνεῳχθη Bergler ‖ τόνδε τὸν τόπον A. τόπον mihi dubium ‖ ἀνοίξας ὁ χειμάρρους V ‖ 13. τοῦ om. l ‖ 16. δὲ] τε Reisk, bene ‖ 20. πλὴν — πόνων deleverim ‖ 21. πᾶσα om. l ‖ 22. 26. εἰς libri ‖ 22. στρατιὰν a ‖ 25. ἰλλυικῶν l ἀπέλειπον Steph, ἀπέλιπον libri ‖ δὴ] δὲ A ‖ 26. τὸν] τὸ B ‖ Ἰσσικὸν] ἰωνικὸν BV

Digitized by Google

τόν τε καὶ ἐκιμηκέστατον, ᾧ περίκειται μὲν λόφος ἐς θεάτρου σχῆμα, αἰγιαλὸς δὲ ἐπὶ θαλάττης μέγιστος ἐκτείνεται, ὥσπερ τῆς φύσεως εἰργασμένης στάδιον μάχης. ἐκεῖ φασὶ καὶ Δαρεῖον Ἀλεξάνδρῳ τὴν ὑστάτην καὶ μεγίστην μάχην συμβαλόντα ἡττηθῆναί τε καὶ ἁλῶναι, τῶν ἀπὸ τῶν ἀρκτῴων μερῶν καὶ τότε τοὺς ἀνατολικοὺς νενικηκότων. μένει δὲ ἔτι νῦν τρόπαιον καὶ δεῖγμα τῆς νίκης ἐκείνης, πόλις ἐπὶ τοῦ λόφου Ἀλεξάνδρεια καλουμένη, ἄγαλμά τε χαλκοῦν οὗ τὴν προσηγορίαν ὁ τόπος φέρει.

4 συνέβη δὲ καὶ τῶν στρατοπέδων τοῦ Σεβήρου τε καὶ τοῦ Νίγρου μὴ τὴν σύνοδον μόνον κατ' ἐκεῖνο γενέσθαι τὸ χωρίον, ἀλλὰ καὶ τὴν τύχην ὁμοίαν τῆς μάχης. ἀντιστρατοπεδευσάμενοι γὰρ ἑκατέρωθεν περὶ ἑσπέραν, πάσης τῆς νυκτὸς ἐν φροντίσιν ἑκάτεροι καὶ δέει διαγρηγορήσαντες, ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἐπ' ἀλλήλους ἠπείγοντο, παρορμώντων ἑκατέρωθεν τῶν στρατηγῶν. προθυμίᾳ δὴ πάσῃ ἐνέπιπτον ὡς ὑπὲρ λοιπῆς καὶ τελευταίας ἐκείνης μάχης κἀκεῖ τῆς τύχης διακρινούσης τὸν βασιλέα. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν διαγωνισαμένων πολλοῦ τε ἐργασθέντος φόνου, ὡς καὶ τὰ ῥεῖθρα τῶν διὰ τοῦ πεδίου ποταμῶν ῥεόντων αἵματος πλέον ἢ ὕδατος κατάγειν ἐς θάλατταν, τροπὴ τῶν ἀνατολικῶν γίγνεται. ἐκβιασάμενοι δὲ αὐτοὺς οἱ Ἰλλυριοὶ τοὺς μὲν ἐς τὴν παρακειμένην θάλατταν τιτρώσκοντες ἐξωθοῦσι, τοὺς δὲ φεύγοντας ἐπὶ τοὺς λόφους διώκοντες αὐτούς τε φονεύουσι καὶ πολύ τι πλῆθος ἄλλων ἀνθρώπων, ὅπερ ἔκ τε τῶν περικειμένων πόλεων καὶ ἀγρῶν ἤθροιστο, ὡς ἀπ' ἀσφαλοῦς τοῦ τόπου τὰ γιγνόμενα θεάσοιντο.

1. 22. εἰς libri ‖ 2. ἐπὶ] ἀπὸ coni. Steph ‖ θαλάσσης libri ‖ 3. εἰργασμένης V, ἐργασμένης B, ἐργασαμένης Ai ‖ 4. 5. συμβαλλόντα (sic) BV ‖ 5. τῶν post ἁλῶναι om. i ‖ ἀπὸ Bekk, ὑπὸ Oi ‖ 6. μερῶν V, ἀνδρῶν ABi ‖ 10. τοῦ Σεβ.] τῶν Σ. Reisk ‖ 10. 11. καὶ τοῦ V, καὶ ABi ‖ 12. μάχης Nauck Mél. Gr.-R. II p. 224 sq., τύχης libri. τῆς ⟨τότε⟩ τ. Reisk, τ. ⟨ἐκείνων⟩ τ. Stroth ‖ 12. 13. ἀντιστρατοπεδευσάμενος BVgl ‖ 13. ἑσπ. καὶ πάσης l ‖ 15. aut δ' post παρορμ. addi aut δὲ vel potius τε pro δὴ vs. 16 legi volebat Reisk ‖ 16. προθυμίᾳ — 17. μάχης corrupta ‖ 16. συνέπιπτον coni. Reisk, bene ‖ ὡς om. A ‖ 17. ὑπὲρ] οὔσης?* ὑπαρχούσης Irmisch, ὑπὲρ ⟨μόνης⟩ Leisner et Reisk ‖ ἐκείνης ⟨τῆς⟩ μ.?* ‖ 20. ποτ. ῥ.] ῥεόντων ποταμῶν?* ‖ πλεῖον libri* ‖ 21. καταγάγειν (sic) a ‖ θάλασσαν libri praeter A ‖ γίνεται libri ‖ 22. τοὺς μὲν om. A ‖ 23. θάλασσαν libri ‖ 24. 25. πολύ τι i, πολὺ O ‖ 25. ἄλλων om. A ‖ 27. γιγνόμενα Sylb, γενόμενα Oi, sed in A ι sup. ε a m. 1

Digitized by Google

ὁ δὲ Νίγρος ἵππῳ γενναίῳ ἐποχούμενος φεύγει μετ' ὀλί- 6
γων, ἕς τε τὴν Ἀντιόχειαν ἀφικνεῖται. καταλαβὼν δὲ φεύ-
γοντα τὸν λοιπὸν δῆμον, εἴ ⟨τέ⟩ τις κατελέλειπτο, οἰμω-
γήν τε καὶ πένθος ἐν τῇ πόλει παῖδάς τε καὶ ἀδελφοὺς
θρηνούντων, γενόμενος ἐν ἀπογνώσει καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς Ἀν-
τιοχείας ἀποδιδράσκει. καὶ ἔν τινι προαστείῳ κρυπτόμενος,
εὑρεθείς τε ὑπὸ τῶν διωκόντων ἱππέων καὶ συλληφθεὶς τὴν
κεφαλὴν ἀπετμήθη.

τέλει μὲν δὴ τοιούτῳ ὁ Νίγρος ἐχρήσατο, μελλήσεως καὶ 7
βραδυτῆτος δοὺς δίκας, τὰ ἄλλα, ὥς φασι, γενόμενος μὴ φαῦ-
λος ἄνθρωπος, μήτε ἄρχων μήτε ἰδιώτης· ὁ δὲ Σεβῆρος καθ-
ελὼν τὸν Νίγρον, τοὺς μὲν φίλους αὐτοῦ καὶ εἴ τινες οὐ
μόνον ἐκ προαιρέσεως ἀλλὰ καὶ δι' ἀνάγκης προσέθεντο αὐτῷ,
πάντας ἀφειδῶς ἐκόλασε, τοὺς δὲ στρατιώτας, ὅσοι διεδεδρά-
κεσαν, πυνθανόμενος περαιουμένους τὸν Τίγρητα ποταμὸν
διά τε τὸ ἐκ Σεβήρου δέος ἀπιόντας πρὸς τοὺς βαρβάρους,
πάντας ἤγαγε δοὺς ἀμνηστίαν. πολὺ γὰρ πλῆθος αὐτῶν ἀν- 8
εχώρησεν ἐς τὴν ἀλλοδαπήν. ὅπερ καὶ μάλιστα αἴτιον ἐγέ-
νετο μαχιμώτερα ὕστερον γενέσθαι πρὸς τὴν συστάδην μάχην
Ῥωμαίων τὰ τῶν ἐπέκεινα βαρβάρων. πρότερον μὲν γὰρ
τοξεύειν μόνον ἵπποις ἐποχούμενοι ἤδεσαν, μήτε πανοπλίᾳ
φράττοντες αὐτούς, μήτε τῇ διὰ δοράτων καὶ ξιφῶν θαρ-
ροῦντες μάχῃ, κούφαις δὲ καὶ παρηωρημέναις ἐσθῆσι κοσμού-
μενοι· τὰ πλεῖστα γοῦν φεύγοντες ἐς τοὐπίσω τε τοξεύοντες
ἐμάχοντο. τῶν δὲ φυγάδων στρατιωτῶν, πολλῶν τε ἐν αὐ- 9
τοῖς τεχνιτῶν, παρ' αὐτοῖς γενομένων καὶ τὸν ἐκεῖ βίον ἑλο-
μένων, οὐ μόνον χρῆσθαι ἀλλὰ καὶ ἐργάζεσθαι ὅπλα ἐδι-
δάχθησαν.

---

1. 2. *φεύγει εἰς τὴν ἀντιόχειαν μετ' ὀλίγον ἀφικνεῖται* l ‖ 2. 18. 24. *εἰς* libri ‖ 3. *τέ* add. Bekk². ⟨καὶ⟩ *εἴ τις* coni. Lange ‖ *καταλέλειπτο* libri ‖ 5. *καὶ* — 6. *ἀποδιδράσκει* om. V ‖ 7. *τε* del.?* ‖ 7. 8. cf. Amm. M. 26, 8, 15 qui haec legit ‖ 9. *τοιούτω* O, *τούτω* iP ‖ 11. *ἄνθρωπος* del.?* ‖ 13. *ἀλλὰ καὶ δι' ἀ.* A et Reisk, *ἀλλὰ δι' ἀ.* BVi, vulgo ‖ 14. 15. *διαδεδράκεσαν* (-*εισαν* A) libri ‖ 15. *τίγρητα* A, *τίγριδα* BVi, vulgo ‖ 17. ⟨*οὐ*⟩ *πάντας* coni. Lange scripsitque Bekk². *ἐπανήγαγε* pro *ἤγαγε* coni. Sylb, *ἀνήγαγε* Reisk. an *βαρβ., μάτην ἐπανῆγε διδοὺς ἀ.*?* ‖ 20. *ἐπέκεινα* Schottus et Sylb, *ἐπ' ἐκεῖνα τὰ μέρη* A, *ὑπεκεῖνα* V, *ὑπ' ἐκεῖνα* Bi ‖ 21. *ἤδεσαν* A ‖ *μήτε τῇ πανοπλίᾳ* O ‖ 22. *φράσσοντες* libri ‖ 23. *παρηωρ. μόναις ἐσθῆσι* gl ‖ 24. *τε*] om. AV. *δὲ* coni. Reisk ‖ 26. *τὸν*] *τῶν* B

Digitized by Google

διοικήσας δὲ ὁ Σεβῆρος τὰ ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς, ὡς ᾤετο, ἄριστα καὶ ἑαυτῷ λυσιτελέστατα, ἠθέλησεν εὐθέως ὁρμῆσαι ἐπὶ τὸν Ἀτρηνῶν βασιλέα ἔς τε τὴν Παρθυαίων γῆν διαβῆναι· ἐνεκάλει γὰρ ἀμφοτέροις φιλίαν Νίγρου. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐς ὕστερον ἀνέθετο, πρῶτον δὲ πᾶσαν τὴν ἀρχὴν Ῥωμαίων ἐς ἑαυτὸν καὶ τοὺς παῖδας μεταγαγεῖν καὶ βεβαιώσασθαι ἠθέλησε. καθῃρημένου γὰρ τοῦ Νίγρου ὀχληρὸς καὶ περιττὸς αὐτῷ ὁ Ἀλβῖνος ἐνομίζετο· ἔτι τε καὶ ἤκουεν αὐτὸν βασιλικώτερον ἐντρυφῶντα τῷ τοῦ Καίσαρος ὀνόματι, πολλούς τε, μάλιστα τοὺς ἐξέχοντας τῆς συγκλήτου βουλῆς, ἰδίᾳ καὶ κρύβδην ἐπιστέλλοντας αὐτῷ, ἔς τε τὴν Ῥώμην ἐλθεῖν πείθοντας ἀπόντος καὶ ἀσχολουμένου τοῦ Σεβήρου. ἠροῦντο γὰρ οἱ εὐπατρίδαι ἐκεῖνον μᾶλλον ἄρχοντα, ἅτε ἐκ προγόνων εὖ γεγονότα καὶ χρηστὸν τὸ ἦθος εἶναι λεγόμενον. ἅπερ πυνθανόμενος ὁ Σεβῆρος φανερὰν μὲν εὐθὺς πρὸς αὐτὸν ἔχθραν ἄρασθαι καὶ πόλεμον ἐγεῖραι πρὸς ἄνδρα μηδεμίαν εὔλογον παρεσχημένον αἰτίαν παρητήσατο· ἔδοξε δὲ αὐτῷ ἀπόπειραν ποιήσασθαι, εἰ δύναιτο ἀποσκευάσασθαι λαθὼν καὶ ἐξαπατήσας αὐτόν. μεταπεμψάμενος οὖν τοὺς πιστοτάτους τῶν εἰωθότων τὰ βασιλικὰ γράμματα διακομίζειν, δίδωσιν αὐτοῖς ἐντολὰς ἀπορρήτων, εἰ γένοιντο παρ' αὐτῷ, τὰ μὲν γράμματα δημοσίᾳ ἀποδοῦναι, ἀξιῶσαι δὲ αὐτὸν ἰδιαίτερον ἀποστάντα ἐπακροῦσαι ἀπορρήτων ἐντολῶν, πεισθέντι δὲ δορυφόρων ἐρήμῳ ἐπιπεσεῖν αἰφνιδίως καὶ φονεῖσαι. ἔδωκε δ' αὐτοῖς καὶ δηλητήρια φάρμακα, ὅπως τινὰς πείσαιεν, εἰ δυνηθεῖεν, ἢ τῶν ὀψοποιῶν ἢ τῶν πρὸς ταῖς κύλιξι, λαθεῖν καὶ ἐπιδοῦναι αὐτῷ . . . ὑποπτευόντων τῶν περὶ αὐτὸν

3. τὸν] τῶν BV. ἐπὶ τὸν βασ. τῶν ἀτρηνῶν A ‖ 3. 5. 6. 11. εἰς libri ‖ 4. ἐπεκάλει γὰρ ἀμφοτέρους i ‖ φιλίᾳ a. *quos utrosque in societatem Niger asciverat* P ‖ 5. πᾶσαν γὰρ τὴν O ‖ 6. 7. βεβαιῶσαι i ‖ 7. γὰρ om. O ‖ 7. 8. ὀχληρὸς αὐτῷ καὶ περιττὸς l ‖ 10. τε ⟨καὶ⟩ μάλιστα Reisk ‖ 13. γὰρ Ai, γοῦν BV ‖ 15. φανερὰν μὲν ἔχθραν πρὸς αὐτὸν ἄρασθαι A ‖ 17. εὔλ. αἰτίαν παρεσχ. A ‖ παρεσχημένην B ‖ 21. ἀπορρήτων] ⟨δι'⟩ ἀπορρήτων coni. Steph, ἀπορρήτως Leisner, del. Bekk². an αὐτοῖς ἐπιστολὰς (vel -ὴν) ⟨φιλικωτάτας⟩, ἐπισκήπτων (παραινῶν vel sim.)?* cf. Capit. Albin. 8, 1 ‖ 23. πεισθέντος A ‖ 24. δορυφ. ἐρήμῳ del.?* ‖ 25. δ' O, δὲ i, vulgo ‖ ὅπως (εἴπως coni. Steph) τινὰς πείσαι (πείσαιεν l, et g¹, g corr. πεῖσαι εἰ) δυνηθεῖεν i ‖ 26. 27. λαθεῖν] λαβεῖν?* κύλιξι⟨ν ἢ καὶ⟩ λαθεῖν Reisk ‖ 27. lacunam sic explebat Reisk: ἀλλὰ ματαία αὕτη γε ἦν ἡ ἐπιβουλὴ καὶ οὐ προεχώρει ‖ ὑποπτεύων BV ‖ τῶν] δὲ τῶν A et cod. Schotti ‖ αὐτὸν] Ἀλβῖνον Reisk

Digitized by Google

φίλων, καὶ συμβουλευόντων αὐτῷ φυλάττεσθαι ἄνδρα ἀπατεῶνα σοφόν τε πρὸς ἐπιβουλήν. διεβεβλήκεσαν γὰρ αὐτοῦ 6
τὸ ἦθος αἱ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τοῦ Νίγρου πράξεις· πείσας
γὰρ αὐτοὺς διὰ τῶν παίδων, ὡς προείρηται, προδοῦναι τὰ
τοῦ Νίγρου πράγματα, μετὰ τὸ ἀποχρήσασθαι αὐτῶν τῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ κατορθῶσαι πάντα ἃ ἐβούλετο ἀνεῖλεν αὐτούς τε
καὶ ⟨τοὺς⟩ παῖδας. τὸ οὖν ὕπουλον αὐτοῦ ἦθος μάλιστα ἐκ
τῶν ἔργων ἐδηλοῦτο. διὰ ταῦτα ὁ Ἀλβῖνος καὶ φρουρᾷ μεί- 7
ζονι ἔφραττεν ἑαυτόν· οὐδὲ γάρ τις αὐτῷ τῶν ἀπὸ τοῦ Σεβήρου ἀφικνουμένων ἄλλως προσήει, εἰ μὴ πρότερον ἀποθέμενος ὅπερ περιέκειτο ξίφος στρατιωτικὸν ἐρευνηθείη μή
τι φέροι ὑπὸ κόλπον. ὡς δ' οὖν ἀφίκοντο οἱ τοῦ Σεβήρου 8
ἀγγελιαφόροι, τά τε γράμματα δημοσίᾳ ἀποδόντες ἠξίουν
αὐτὸν ἀποστάντα ἐπακοῦσαι τινῶν ἀπορρήτων, ὑποπτεύσας ὁ Ἀλβῖνος συλληφθῆναι κελεύει αὐτούς, ἰδίᾳ τε βασανίσας πᾶσαν μανθάνει τὴν ἐπιβουλήν. καὶ τοὺς μὲν κο-
λάζει, αὐτὸς δὲ ἤδη ὡς πρὸς ὁμολογούμενον ἐχθρὸν παρεσκευάζετο. γνοὺς δὲ ταῦτα ὁ Σεβῆρος, καὶ πάντα μὲν ἐκθύ- 6
μως πράττων, ὀργῆς δὲ ἧττων ὢν φύσει, οὐκέτι τὴν ἔχθραν
ἔκρυπτεν, ἀλλὰ συγκαλέσας πᾶν τὸ στρατιωτικὸν ἔλεξε πρὸς
αὐτοὺς τοιάδε.

"μήτε κουφότητά τις ἢ μετάνοιαν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἡμῖν ἐγκαλείτω, μήτ' ἄπιστον ἢ ἀγνώμονα πρὸς τὸν νομισθέντα φίλον ἡγείσθω. τὰ μὲν γὰρ παρ' ἡμῶν πάντα ὑπ- 2
ῆρχεν αὐτῷ, βεβαίας βασιλείας κοινωνίᾳ, πράγματος οὗ μόλις τις καὶ ἀδελφοῖς γνησίοις μεταδίδωσιν· ὃ δὲ ἐμοὶ μόνῳ ὑμεῖς

---

1. καὶ Aa, om. BVgl ‖ 2. σοφόν τε] καὶ σοφὸν A ‖ διεβεβλήκεσαν A, διαβεβλήκεσαν ceteri. scripsi διεβεβλήκεσαν. διαβεβλήκεσαν Bekk² ‖ 3. τὸ om. V ‖ αἵ τε πρὸς BV ‖ 7. τοὺς addidi ‖ 7. τὸ οὖν — 8. ἐδηλοῦτο deleverim ‖ 8. διὰ ταῦτα O, ταύτῃ i ‖ 9. οὐδὲ Bekk, οὔτε libri ‖ αὐτῷ] αὐτῶν B ‖ 11. ἐρευνηθείη (vel ἐρευνηθείς τε) Steph, ἐρευνηθῆναί τε Ogl, ἐρευνηθῆναι a. ἐρευνηθείη aut ⟨παρεῖχεν ἑαυτὸν⟩ vel ⟨ὑπέμεινεν⟩ ἐρευνηθῆναι Reisk ‖ 12. τι om. V ‖ τοῦ om. V ‖ 13. γράμματα Ai, γεγραμμένα BV ‖ 14. 15. ὑποπτ. οὖν ὁ BV ‖ 15. τε] δὲ V ‖ 17. δὲ om. l ‖ 18. 19. μὲν ὡς ἐκθ. l ‖ 22. τις ὑπολάβοι ἡμ. l ‖ ἢ μετάνοιαν Wolf (cf. eius praef. p. XXI), ἠμετέραν οἷον libri ‖ προσπεπραγμένοις gl, ob anteacta P ‖ 23. ἄπιστον ⟨ἐμὲ⟩ καὶ Reisk ‖ ἢ] καὶ a ‖ πρὸς iP, πλὴν O ‖ 24. 25. ὑπῆρχεν O, ὑπῆρξεν i, vulgo ‖ 25. αὐτῷ ⟨καὶ⟩ βεβαία βασιλείας κοινωνία Reisk ‖ μόλις iP, μόνον O

Digitized by Google

ἐχειροτονήσατε, τοῦτ' ἐγὼ πρὸς ἐκεῖνον ἐνειμάμην. μεγάλων τέ μοι κατατεθεισῶν ἐς αὐτὸν εὐεργεσιῶν ἀχαρίστους τὰς ἀμοιβὰς Ἀλβῖνος ἀποδίδωσιν. ὅπλα καὶ στρατὸν ἐφ' ἡμᾶς συσκευάζεται, καταφρονήσας μὲν τῆς ὑμετέρας ἀνδρείας, ἀμελήσας δὲ τῆς πρὸς ἐμὲ πίστεως, ἁπλήστῳ τε ἐπιθυμίᾳ βουλόμενος λαβεῖν μετὰ κινδύνων οὗ τὸ μέρος εἶχεν ἄνευ πολέμου καὶ μάχης, οὔτε θεοὺς αἰδεσθείς, οὓς πολλάκις ὤμοσεν, οὔτε τῶν ὑμετέρων καμάτων φεισάμενος, οὓς μετὰ τοσαύτης δόξης τε καὶ ἀρετῆς ὑπὲρ ἡμῶν ἐκάμετε. ἐν γὰρ οἷς κατωρθώσατε, κἀκεῖνος τὸ μέρος ἐκαρποῦτο· ἔσχε δ' ἄν τι καὶ μεῖζον, εἰ καὶ τὸ πιστὸν ἐτήρει, τῆς ἀμφοτέροις ἡμῖν παρ' ὑμῶν μεμερισμένης τιμῆς. ὥσπερ δὲ ἄδικον τὸ ἄρχειν ἔργων πονηρῶν, οὕτως ἄνανδρον τὸ μὴ ἀμύνεσθαι προαδικούμενον· καὶ Νίγρῳ μὲν πολεμοῦντες οὐχ οὕτως εὐλόγους εἴχομεν αἰτίας ἔχθρας ὡς ἀναγκαίας· οὐ γὰρ παρ' ἡμῖν προϋπάρχουσαν ἀρχὴν ὑφαρπάζων ἐμεμίσητο, ἐν μέσῳ δὲ ἐρριμμένην καὶ ἀμφήριστον οὖσαν ἑκάτερος ἡμῶν ἐξ ἰσοτίμου φιλοτιμίας ἐς αὑτὸν ἀνθεῖλκεν· Ἀλβῖνος δὲ σπονδῶν καὶ ὅρκων καταφρονήσας, καὶ τούτου παρ' ἐμοῦ τυχὼν οὗ μόνῳ τις υἱῷ γνησίῳ μεταδίδωσιν, ἐχθρὸς μὲν ἀντὶ φίλου πολέμιος δὲ ἀντὶ οἰκείου γενέσθαι προῄρηται. ὥσπερ δὲ αὐτὸν εὐεργετοῦντες πρότερον τιμῇ καὶ δόξῃ ἐκοσμήσαμεν, οὕτω καὶ νῦν αὐτοῦ τὸ ἄπιστον καὶ ἄνανδρον τοῖς ὅπλοις ἐλέγξωμεν. οὐδὲ γὰρ ὑπομενεῖ ὁ ἐκείνου στρατὸς ὀλίγος ὢν καὶ νησιώτης τὴν ὑμετέραν δύναμιν. οἳ γὰρ μόνοι καὶ καθ' αὑτοὺς προθυμίᾳ καὶ ἀνδρείᾳ τοσαύταις μάχαις ἐνικήσατε καὶ πᾶσαν ἀνατολὴν ὑπετάξατε, πῶς οὐχὶ καὶ νῦν, προσελθούσης ὑμῖν τοσαύτης συμμάχου δυνάμεως, σχεδόν τε παντὸς τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἐνταῦθα

---

2. 17. εἰς libri ‖ 3. ⟨ὃς⟩ ὅπλα coni. Reisk, ὅπλα ⟨γὰρ⟩ καὶ Steph. ὅπλα — 4. συσκευάζεται om. P ‖ 3. ὑμᾶς gl ‖ 4. ἡμετέρας vertit P ‖ 5. πρὸς ἐμὲ A et Bekk², πρός με BVi, quod coll. II, 3, 5; III, 11, 5 tenet Nauck Mél. Gr.-R. II p. 225 ‖ 6. πολέμου] κινδύνου V. an πόνων?* ‖ 11. εἰ καὶ] εἰ?* ‖ τῆς (τοῖς BV) ἀ. ἡμῖν (ὑμῖν B) — 12. τιμῆς spuria?* ‖ 12. ὥσπερ ἄδικον — 13. προαδικούμενον habet Macar. ‖ 12. δὲ] γὰρ l ‖ τὸ om. l ‖ 13. προαδ.] πρὸς ἀδικ. a ‖ 14. εὐλόγους om. A ‖ 15. ὡς ἀναγκαίας om. P ‖ 16. ἐμεμίσητο] μεμίσητο libri. possis etiam ἐμισεῖτο ‖ 17. ὑμῶν corr. in ἡμῶν V ‖ 18. δὲ] δὴ a ‖ 19. καὶ τούτου] καὶ ταῦτα?* cf. p. 96, 26 ‖ 22. δόξῃ ἐτιμήσαμεν καὶ ἐκοσμήσαμεν a ‖ οὕτως BV ‖ 24. ἡμετέραν BVP ‖ 25. οἳ i, εἰ O ‖ 27. οὐχὶ νῦν καὶ προσελθ. i. καὶ omissum in Basileensi secunda ‖ ὑμῖν i, ἡμῖν O

Digitized by Google

ὄντος, ῥᾷστα κρατήσετε ὀλίγων τε ὄντων καὶ μηδὲ ὑπὸ γενναίῳ καὶ νήφοντι ἀνδρὶ στρατηγουμένων; τίς γὰρ αὐτοῦ τὸ 7
ἁβροδίαιτον οὐκ οἶδεν, ὡς χοροῖς αὐτοῦ μᾶλλον ἁρμόζειν τὸν βίον ἢ φάλαγξιν; ἴωμεν οὖν τῇ συνήθει χρώμενοι προθυμίᾳ τε καὶ ἀνδρείᾳ γενναίως ἐπ' αὐτόν, θεούς τε ἔχοντες βοηθούς, ἐς οὓς ἐπιορκήσας ἠσέβησε, τρόπαιά τε ἃ πολλάκις ἠγείραμεν, ὧν ἐκεῖνος κατεφρόνησεν."

τοιαῦτά τινα εἰπόντος τοῦ Σεβήρου ὁ στρατὸς ἅπας τὸν 8
μὲν Ἀλβῖνον πολέμιον ἀνηγόρευσεν, εὐφημήσαντες δὲ τὸν Σεβῆρον, πᾶσάν τε προθυμίαν διὰ τῆς βοῆς ὑποσχόμενοι, ἔτι καὶ μᾶλλον παρώρμησαν αὐτὸν ἀγαθάς τε ὑπέφηναν τὰς ἐλπίδας. ὃ δὲ ἐπιδοὺς αὐτοῖς μεγαλοφρόνως δωρεάς, τῆς ἐπὶ τὸν Ἀλβῖνον ὁδοῦ εἴχετο. ἔπεμψε δὲ καὶ τοὺς τὸ Βυζάντιον 9
πολιορκήσοντας· ἔμενε γὰρ ἔτι κεκλεισμένον, τῶν στρατηγῶν τοῦ Νίγρου ἐκεῖσε καταφυγόντων. ὅπερ ἑάλω ὕστερον λιμῷ, πᾶσά τε ἡ πόλις κατεσκάφη, καὶ θεάτρων τε καὶ λουτρῶν παντός τε κόσμου καὶ τιμῆς ἀφαιρεθὲν τὸ Βυζάντιον κώμη δουλεύειν Περινθίοις δῶρον ἐδόθη, ὥσπερ καὶ Ἀντιόχεια Λαοδικεῦσιν. ἔπεμψε δὲ καὶ χρήματα πλεῖστα ἐς ἀνοικισμὸν τῶν πόλεων ἃς ἦν λυμηνάμενος ὁ Νίγρου στρατός. αὐτὸς δὲ τῆς 10
ὁδοῦ εἴχετο, μηδεμίαν [ἀνοχὴν] ἀνάπαυλαν διδοὺς μήτε ἑορταῖς μήτε καμάτοις, κρύους ⟨τε⟩ καὶ θάλπους ὁμοίως καταφρονῶν. πολλάκις γοῦν διὰ τῶν δυσχειμέρων καὶ ὑψηλοτάτων ὀρῶν τὴν ὁδοιπορίαν ποιούμενος ὑπὸ νιφετοῖς καὶ χιόσιν ἀκαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ ὡδοιπόρει, προθυμίας καὶ ἀνδρείας τὸ ἐνδόσιμον τοῖς στρατιώταις ἔργῳ διδούς, ὡς μὴ μόνον αὐτοὺς φόβῳ καὶ νόμῳ ἀντέχειν πρὸς τοὺς καμάτους, ἀλλὰ καὶ μιμήσει καὶ ζήλῳ τοῦ βασιλέως. ἔπεμψε δὲ καὶ στρατὸν [δυνάμεως] τὸν τὰ στενὰ τῶν Ἄλπεων καταληψόμενον καὶ φρουρήσοντα τῆς Ἰταλίας τὰς εἰσβολάς.

2. στρατηγουμένων] στρατευομένων?* ‖ 3. χοροῖς] χοίροις agP ‖ 6. 19. εἰς libri ‖ 6. 7. ἠσέβησεν ἐκεῖνος καὶ κατεφρόνησεν A ‖ ἃ πολλάκις ἠγείραμεν deleverim. τρόπαιά τε πολλ. ἐγείραντες ὧν coni. Leisner (sic) ‖ 12. ἐπιδιδοὺς O ‖ 13. ἔπεμψε — 18. 19. Λαοδικεῦσιν hab. Suid. v. Σεβῆρος ‖ 14. ἔμεινε A ‖ ἔτι om. 1 ‖ 16. κατεστάθη BV ‖ τε ag et Suid., om. Ol ‖ 17. ⟨ὡς⟩ κώμη Reisk ‖ 18. περινθίων A ‖ 21. ἀνοχὴν seclusi et pro ἀναπαύλης librorum scripsi ἀνάπαυλαν ‖ 22. τε addidi ‖ 23. τῶν molestum ‖ καὶ om. a ‖ 24. ὁδοιπορείαν BV, πορείαν A ‖ 25. ὁδοιπόρει 1 ‖ 26. 27. αὐτοὺς καὶ φόβῳ O ‖ 27. ἀλλὰ καὶ O, ἀλλὰ i ‖ 28. 29. δυνάμεως seclusit Bekk ². στρατηγὸν (?) ⟨μετὰ⟩ δυν. Reisk ‖ 29. 30. φρου-

Digitized by Google

7 ὡς δὲ ἀπηγγέλη τῷ Ἀλβίνῳ μὴ μέλλων ὁ Σεβῆρος ἀλλ' ἤδη παρεσόμενος, ὑπτιάζοντι καὶ τρυφῶντι μεγάλην ταραχὴν ἐνέβαλε. περαιωθεὶς δὲ ἀπὸ τῆς Βρεττανίας ἐς τὴν ἀντικειμένην Γαλλίαν ἐστρατοπέδευσεν. ἔπεμψέ τε ἐς πάντα τὰ γειτνιῶντα ἔθνη, τοῖς τε ἡγουμένοις ἐπέστειλε χρήματά τε πέμπειν καὶ τροφὰς τῷ στρατῷ. καὶ οἱ μὲν πεισθέντες ἔπεμψαν ὀλεθρίως· ὕστερον γὰρ ἐκολάσθησαν· ὅσοι δὲ οὐκ ἐπίστευσαν εὐτυχῶς μᾶλλον γνόντες ἢ εὐβούλως, ἐσώθησαν. ἡ γὰρ ἀπόβασις καὶ ἡ τύχη τοῦ πολέμου τὰς ἑκατέρων γνώμας
2 ἔκρινεν. ἀφικομένης δὲ τῆς τοῦ Σεβήρου δυνάμεως ἐς τὴν Γαλλίαν γεγόνασι μέν τινες ἀκροβολισμοὶ καθ' ἕτερα χωρία, ἡ δὲ τελευταία περὶ Λούγδουνον, μεγάλην πόλιν καὶ εὐδαίμονα, ἐν ᾗ κατακλείσας ἑαυτὸν ὁ Ἀλβῖνος ἔμενε, τὸν δὲ στρατὸν ἐς τὴν μάχην ἐξέπεμψε· γενομένης δὲ συμβολῆς καρτερᾶς ἐπὶ πλεῖστον μὲν ἰσόρροπος ἔμενεν ἑκατέροις τῆς νίκης ἡ τύχη. καὶ γὰρ οἱ Βρεττανοὶ ἀνδρείᾳ τε καὶ θυμῷ φονικῷ οὐδὲν τῶν Ἰλλυριῶν ἀπολείπονται· γενναίων οὖν στρατῶν
3 μαχομένων, οὐδετέρων ῥᾳδία ἦν ἡ τροπή. ὡς δέ τινες τῶν τότε ἱστόρησαν, οὐ πρὸς χάριν ἀλλὰ πρὸς ἀλήθειαν λέγοντες, πολύ τι ὑπερέσχεν ἡ φάλαγξ τοῦ Ἀλβίνου στρατοῦ, καθ' ὃ μέρος ἐτέτακτο ὁ Σεβῆρος καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατός, ὡς φυγεῖν τε αὐτὸν καὶ τοῦ ἵππου ἐκπεσεῖν, ἀπορρίψαντα δὲ τὴν χλαμύδα τὴν βασιλικὴν λαθεῖν. ἤδη δὲ διωκόντων καὶ παιανιζόντων τῶν Βρεττανῶν ὡς δὴ νενικηκότων, ἐπιφανῆναι Λαῖτον, στρατηγὸν ὄντα Σεβήρου, σὺν τῷ στρατῷ οὗ ἦρχεν,
4 ἀκμῆτί τε ὄντι καὶ ἔξω μάχης γεγονότι. διαβάλλουσι δὲ αὐτὸν ὡς καραδοκήσαντα τὴν ἀπόβασιν τῆς μάχης καὶ ἑκόντα βραδύναντα, τὸν δὲ ὑφ' ἑαυτῷ στρατὸν ἀκμῆτα τηρήσαντα, τὴν ἀρχὴν ἑαυτῷ μνώμενον, τότε ἐπιφανῆναι ὅτε ἔμαθε τὸν

ρήσοντας V ‖ 1. ἀπηγγέλει AB ‖ 3. ἐνέβαλλε a ‖ 4. 10. εἰς libri ‖ 4. ἐστρατοπέδευσεν] ἐστράτευσεν A ‖ 5. χρήματά τε i, χρήματα O ‖ 7. 8. ἐπίστευσαν] ἐπέστειλον (sic) A. *imperium detrectaverunt* P. ἐπείθοντο Leisner, ἐπείσθησαν Stroth ‖ 9. ἀπόβασις iP, ἀπόφασις O ‖ 12. λούγδουνον A, λουγδοῦνον i, λουγδουνὸν BV ‖ 13. Ἀλβῖνος] σεβῆρος V ‖ 14. ἐς] εἰς a ‖ κρατερᾶς l ‖ 15. ἰσορρόπως O ‖ 18. οὐδετέρων A, οὐθετέρων g, οὐθ' ἑτέρων BVl, οὐθατέρων (sic) a ‖ 20. Ἀλβίνου] Ἀλβινείου coni. Sylb ‖ 21. ἐτέτακτο a, τέτακτο Ogl ‖ ὁ om. i ‖ 22. τε] καὶ V ‖ 23. χλαμίδα BV ‖ 23. 24. παιανιζόντων Aag (in g α in ras.), παιωνιζόντων l, παιον. BV ‖ 24. βρετανῶν B ‖ 25. σὺν] ἐν l ‖ 25. 26. οὗ ἦρχεν, τε, καὶ — γεγονότι non vertit P ‖ 28. βραδύνοντα AV

Digitized by Google

Σεβῆρον πεπτωκότα. πιστοῦται δὲ τὴν διαβολὴν ταύτην ἡ ἀπόβασις· ὕστερον γὰρ ὁ Σεβῆρος, μετὰ τὸ πάντα κατορθῶσαι καὶ εἶναι ἐν ἀμερίμνῳ βίῳ, τοὺς μὲν ἄλλους πάντας στρατηγοὺς αὐτοῦ μεγάλως ἠμείψατο, τὸν δὲ Λαῖτον μόνον, ὡς εἰκός, μνησικακήσας διεχρήσατο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐγένετο, τότε δ' οὖν, ὡς προείρηται, τοῦ Λαίτου ἐπιφανέντος σὺν νεαρῷ στρατῷ οἱ μὲν τοῦ Σεβήρου ἐπερρώσθησαν, τόν τε Σεβῆρον τοῦ ἵππου ἐπεβίβασαν καὶ τὴν χλαμύδα περιέθεσαν· οἱ δὲ τοῦ Ἀλβίνου οἰόμενοι ἤδη νενικηκέναι, καὶ ἀτακτότεροι εὑρεθέντες αἰφνιδίως αὐτοῖς ἐπιπεσούσης γενναίας καὶ οὐ προηγωνισμένης δυνάμεως, ἐπ' ὀλίγον ἀντισχόντες εἶξαν, τροπῆς τε καρτερᾶς γενομένης ἐδίωξαν αὐτοὺς φονεύοντες οἱ Σεβήρου, μέχρις οὗ ἐς τὴν πόλιν ἐσέβαλον. τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῶν ἑκατέρωθεν ἀνηρημένων ἢ ἁλόντων, ὡς ἕκαστος ἐβουλήθη τῶν τότε συγγραψάντων, ἱστόρησεν· οἱ δὲ τοῦ Σεβήρου τήν τε Λούγδουνον διαρπάσαντες καὶ ἐμπρήσαντες, τόν τε Ἀλβῖνον συλλαβόντες καὶ τῆς κεφαλῆς ἀφελόντες, κομίσαντες αὐτὴν τῷ Σεβήρῳ διττὰ καὶ μέγιστα ἤγειραν τρόπαια, τὸ μὲν ἐν ἀνατολῇ τὸ δὲ ὑπ' ἄρκτῳ, ὡς μηδὲν ταῖς Σεβήρου μάχαις ἢ νίκαις παραβάλλεσθαι μήτε πλήθει δυνάμεως μήτε ἐθνῶν κινήσεσιν ἀριθμῷ τε παρατάξεων ὁδοιπορίας τε μήκει καὶ τάχει. μεγάλαι μὲν γὰρ καὶ αἱ Καίσαρος πρὸς Πομπήιον ἑκατέρωθεν στρατοπέδων Ῥωμαϊκῶν μάχαι, καὶ αὖ τοῦ Σεβαστοῦ πρὸς Ἀντώνιον ἢ τοὺς Πομπηίου παῖδας, εἴ τέ τι πρότερον Σύλλᾳ ἢ Μαρίῳ ἐν ἐμφυλίοις καὶ Ῥωμαϊκαῖς μάχαις ἢ ἄλλοις πέπρακται· ἕνα δὲ ἄνδρα τρεῖς καθελόντα βασιλέας ἤδη κρατοῦντας, καὶ τοῦ μὲν ἐν Ῥώμῃ στρατοῦ σοφίᾳ περιγενέσθαι καὶ τὸν ὄντα ἐν τῇ βασιλείῳ

---

2. *ἀπόφασις* O ‖ 4. *αὐτοῦ στρατηγοὺς* i ‖ *μεγάλως* om. l ‖ 6. *δ' οὖν*] *δὲ* A ‖ 7. *σὺν νεαρῷ στρατῷ* om. P ‖ *ν. τῷ στρατῷ* i ‖ 7. 8. *τὸν δὲ* a ‖ 8. *χλαμίδα* V ‖ 8. 9. *περιέθεντο* l ‖ 10. *ἐπεισπεσούσης* A ‖ 13. *ἐσέβαλον* O, *ἐσέβαλλον* i ‖ 15. *ἠβουλήθη* O ‖ *οἱ δὲ* Steph, *οἵ τε* libri ‖ 16. *τε πόλιν λουγδ.* a ‖ *λουγδοῦνον*·h. l. libri omnes, ut vid. ‖ *καὶ ἐμπρήσαντες* om. A ‖ 18. *διττὰ* libri ‖ 20. *παραβάλλεσθαι*] *παραβαλέσθαι* Reisk ‖ 21. 22. *ὁδοιπορείας* O ‖ 22. alt. *καὶ* om. a ‖ 23. *ῥωμαϊκῶν μάχαι* ag, *μάχαι ῥωμαϊκῶν* O, in l *μάχαι* post *καίσαρος* positum ‖ 24. *αὖ τοῦ* Steph, *item* P, *αὐτοῦ* Oi ‖ 25. *εἴ τέ τι* iP, *ἔτι τὲ* O ‖ *σύλα* Ogl ‖ *Marioque civilibus externisque proeliis gesta sunt* P ‖ 27. *καθελόντι* l. ita haec redintegrabat Sylburg: *ἕνα δὲ ἄνδρα τοῦ τε ἐν Ῥώμῃ στρατοῦ σοφίᾳ περιγενέσθαι καὶ τρεῖς βασιλέας ἤδη κρατοῦντας καθῃρηκέναι,*

Digitized by Google

αὐλῇ καθῃρηκέναι, τὸν δὲ τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ κρατοῦντα πάλαι καὶ ὑπὸ Ῥωμαίων βασιλέα κληθέντα, τὸν δὲ ἐν Καίσαρος τιμῇ καὶ ἐξουσίᾳ γεγονότα χειρωσάμενον ἀνδρείᾳ, οὐκ ἔστιν ἄλλον ῥᾳδίως εἰπεῖν.

τέλει μὲν δὴ τοιούτῳ ὁ Ἀλβῖνος ἐχρήσατο, πρὸς ὀλίγον 5
8 ἀπολαύσας ὀλεθρίου τιμῆς· ὁ δὲ Σεβῆρος θυμῷ καὶ ὀργῇ εὐθέως πρὸς τοὺς ἐν Ῥώμῃ φίλους αὐτοῦ ἐχρῆτο. καὶ πέμψας τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀλβίνου δημοσίᾳ ἀνασταυρωθῆναι κελεύει· γράμμασί τε τῷ δήμῳ τὴν νίκην ἑαυτοῦ δηλώσας ἐπὶ τέλει καὶ τοῦτο προσέθηκε, πεπομφέναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ 10
δημοσίᾳ περίοπτον, ἵνα αὐτὸς οἷόν περ ἐδείκνυεν αὐτοῦ τὸν
2 θυμὸν ἴδῃ καὶ τὴν πρὸς ἐκείνους ὀργήν. διοικήσας δὲ τὰ κατὰ τὴν Βρεττανίαν καὶ διελὼν ἐς δύο ἡγεμόνας τὴν τοῦ ἔθνους ἐξουσίαν, τά τε κατὰ τὰς Γαλλίας, ὡς ᾤετο, ἄριστα διαθείς, πάντας τε τοὺς Ἀλβίνου φίλους εἴτε ἑκουσίως εἰθ' ὑπ' 15
ἀνάγκης αὐτῷ γνωρισθέντας φονεύσας, τάς τε οὐσίας αὐτῶν δημεύσας, ἐς τὴν Ῥώμην ἠπείγετο, ἄγων ἅπαντα τὸν στρα-
3 τὸν σὺν αὐτῷ, ὡς φανείη φοβερώτερος. ἀνύσας δὴ πολλῷ τάχει τὴν ὁδοιπορίαν, ὥσπερ ἦν ἔθος αὐτῷ, χαλεπαίνων πρὸς ἔτι περιόντας τοὺς ἐκείνου φίλους ἐς τὴν Ῥώμην εἰσήλασεν. 20
ὁ δὲ δῆμος αὐτὸν δαφνηφορῶν μετὰ πάσης τιμῆς καὶ εὐφημίας ὑπεδέξατο, ἥ τε σύγκλητος προσηγόρευσαν, οἱ πλεῖστοι ἐν μεγίστῳ δέει καθεστῶτες, λογιζόμενοι ὅτι αὐτῶν οὐ φείσεται, φύσει μὲν ὢν ἐχθρὸς χαλεπώτατος καὶ μικρᾶς προφάσεως δεόμενος ἐς τὸ ἀδικῆσαι, τότε δὲ δοκῶν καὶ εὐλόγους 25

τὸν μὲν ἐν τῇ βασιλείῳ αὐλῇ ὄντα, τὸν δὲ τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ κτέ., recte opinor ‖ 1. τῶν ἐν] ἐν l ‖ 2. πάλαι] πάντων A ‖ κληθέντα κρατῆσαι· τὸν δὲ A ‖ 3. χειρωσάμενον ἀνδρείᾳ om. A, recte opinor ‖ 4. ἄλλο O ‖ 5. ὁ om. gl ‖ 6 sq. ex parte excerpsit Ioannes ‖ 7. εὐθέως om. A ‖ ἐχρήσατο Io. ‖ 11. περίοπτον ἀνασταυρωθῆναι κελεύσας ἵνα i ‖ αὐτὸς a, αὐτὸν gl. ceterum αὐτὸς, quo tamen careri potest, ad Albinum referendum et ἐκείνους ad Albini amicos ‖ ἵνα οἱόνπερ καὶ φοβήσῃ ἐκείνοις (ἐκείνους A) καὶ τὴν ὀργὴν ἣν ἐπεφέρετο καὶ κατ' αὐτῶν ἐνδείξηται. διοικήσας O ‖ αὐτοῦ] 〈κατ'〉 αὐτοῦ et εἰδῇ pro ἴδῃ (12.) coni. Steph ‖ 12. ἐκείνους] ἐκείνου Reisk, ad Severum referens ‖ 13. τὴν a Io., om. Ogl ‖ 13. 17. 20. 25. εἰς libri ‖ 13. ἡγεμόνας V, ἡγεμονίας ABi, vulgo ‖ 14. γαλλατίας V ‖ 15. εἴτε — 17. δημεύσας om. BV ‖ 15. ὑπ' A, ὑπὸ i, vulgo ‖ 16. τάς — 17. δημεύσας non vertit P ‖ 18. φοβερώτατος A ‖ 18. 19. πολλῷ τάχει τὴν ὁδ. Agl. τάχει om. BV. πολλῷ τὴν ὁδ. τάχει a, vulgo ‖ 20. περιόντας Aag, περιόντας BV, om. l ‖ 24. ὢν] οὖν BV

Digitized by Google

ἔχειν αἰτίας. ὁ δ' οὖν Σεβῆρος ἐς τὸ τοῦ Διὸς τέμενος ἀν- 4
ελθὼν καὶ τὰς λοιπὰς τελέσας ἱερουργίας ἐπανῆλθεν ἐς τὰ
βασίλεια, καὶ τῷ δήμῳ προύθηκεν ἐπὶ ταῖς νίκαις μεγίστας
νομάς. τοῖς τε στρατιώταις ἐπέδωκε χρήματα πλεῖστα, ἄλλα
τε πολλὰ συνεχώρησεν ἃ μὴ πρότερον εἶχον· καὶ γὰρ τὸ σιτη- 5
ρέσιον πρῶτος ηὔξησεν αὐτοῖς, καὶ δακτυλίοις χρυσοῖς χρή-
σασθαι ἐπέτρεψε γυναιξί τε συνοικεῖν, ἅπερ ἅπαντα σωφρο-
σύνης στρατιωτικῆς καὶ τοῦ πρὸς τὸν πόλεμον ἑτοίμου τε
καὶ εὐσταλοῦς ἀλλότρια ἐνομίζετο. καὶ πρῶτός γε ἐκεῖνος τὸ
πάνυ αὐτῶν ἐρρωμένον καὶ τὸ σκληρὸν τῆς διαίτης τό τε
εὐπειθὲς πρὸς τοὺς πόνους καὶ εὔτακτον μετ' αἰδοῦς πρὸς
〈τοὺς〉 ἄρχοντας ἐπανέτρεψε, χρημάτων τε ἐπιθυμεῖν διδάξας
καὶ μεταγαγὼν ἐς τὸ ἁβροδίαιτον.

διοικήσας δὲ ταῦτα, ὡς ᾤετο, ἄριστα, κατελθὼν ἐς την 6
σύγκλητον βουλήν, ἀνελθών τε ἐπὶ τὸν βασίλειον θρόνον,
πικρῶς κατηγόρησε τῶν Ἀλβίνου φίλων, ὧν μὲν ἐπιστολὰς
προκομίζων ἀπορρήτους, ἃς ἐν τοῖς ἐκείνου ἀποθέτοις εὗρε
γράμμασιν, οἷς δὲ δῶρα ὀνειδίζων πεμφθέντα ἐκείνῳ πολυ-
τελέστερα· ἄλλοις δὲ ἄλλας ἐπιφέρων αἰτίας, τοῖς μὲν ἐξ ἀνα-
τολῆς ἀνθρώποις φιλίαν 〈Νίγρου〉 τοῖς δ' ἐπὶ θάτερα γνῶ-
σιν Ἀλβίνου, πάντας τοὺς ἐξέχοντας τότε τῆς συγκλήτου 7
βουλῆς καὶ τοὺς κατὰ ἔθνη πλούτῳ ἢ γένει ὑπερέχοντας ἀφει-
δῶς ἀνῄρει, ὡς μὲν προσεποιεῖτο, ζηλοτυπίαν πρὸς ἐχθρούς,
τὸ δ' ἀληθές, ὑπερβαλλούσης ἐν αὐτῷ φιλοχρηματίας· οὐδεὶς
γοῦν βασιλέων οὕτω χρημάτων ἠττήθη. ὡς γὰρ καρτερία 8
ψυχῆς καὶ ἀνεξικακία πόνων διοικήσει τε στρατιωτικῶν πρα-

---

1. 2. 13. 14. *εἰς* libri ‖ 5. *τὸ*] *ἐν τὸ* B, *εἰς τὸ* V ‖ 6. *αὐτοῖς πρῶτος ηὔξησε* i ‖ *χρυσοῖς*] *χρυσίοις* BV ‖ 7. *γυναιξί* a, *γυναικί* OPgl. *γυναιξὶ μίγνυσθαι* Suid. v. *Σεβῆρος*. de re v. G. Wilmanns 'comm. Mommsen.' (Berol. a. 1877) p. 203 ‖ 8. 9. *εὐσταλοῦς τε καὶ ἑτοίμου* iP ‖ 9. *γε* Steph, *τε* libri ‖ 12. *τοὺς* add. Sylb ‖ *ἐπανέτρεψε* ag, *ἐπανέστρεψε* Ol ‖ 14. *δὲ* al, *δὴ* Og, *ergo* P ‖ 15. *ἐπι**, *εἰς* libri ‖ 16. *κατηγόρει* Io. ap. Vales. p. 825 (hinc Suid. v. *Σεβῆρος*) qui proxima excerpsit ‖ 17. *προσκομίζων* O ‖ 19. *ἄλλας τε ἄλλοις* Io. ‖ 20. *φιλίαν*] *πρεσβείαν* A ‖ *Νίγρου* add. Steph. Lange *ἐξ ἀνατολῆς ἀνθρώποις* et *ἐπὶ θάτερα* delebat. Io. *τοῖς μὲν* — 21. *Ἀλβίνου* non excerpsit, unde tamen effici nihil potest ‖ 20. *δ'* i, *δὲ* O ‖ 21. *τοὺς*] *δὲ τοὺς* O, *τε τοὺς* Sylb ‖ 22. *τοὺς* a, *τῶν* Ogl Io. ‖ *πλούτῳ ἢ γένει* O, *πλούτῳ τε ἢ γ.* i Io., *πλ. τε καὶ γ.* Suid. ‖ 23. 〈*ὡς*〉 *πρὸς* coni. Weber ‖ *πρὸς τοὺς ἑ.* A, bene ‖ 24. *ὑπερβαλούσης* Aa ‖ malim 〈*τῆς*〉 *φιλ.* ‖ 25. *γοῦν*] *γὰρ* l ‖ 26. *καὶ* om. V ‖ *στρατιωτικῶν*] *στρατικῶν* B. malim *πολιτικῶν*

Digitized by Google

γμάτων οὐδενὸς τῶν ἐπαινουμένων ἀπελείπετο, οὕτως ἐν αὐτῷ ἐπλήθυνε τὸ φιλοχρήματον ἐξ ἀδικίας, φονῶν ἐκ τῆς τυχούσης αἰτίας. φόβῳ γοῦν ἦρξε μᾶλλον τῶν ἀρχομένων
9 ἢ εὐνοίᾳ. τῷ μέντοι δήμῳ ἐπειρᾶτο ποιεῖν κεχαρισμένα· καὶ γὰρ θέας πολυτελεῖς καὶ παντοδαπὰς συνεχῶς ἐπετέλει, καὶ θηρίων ἑκατοντάδας ἀνεῖλε πολλάκις τῶν ἀπὸ πάσης γῆς ἡμετέρας τε καὶ βαρβάρου, νομάς τε μεγαλοφρόνως ἐπεδίδου. ἐπετέλεσε δὲ καὶ ἐπινίκιον ἀγῶνα, τοὺς πανταχόθεν μούσης
10 τε ὑποκριτὰς καὶ ἀνδρείας μαθητὰς μεταπεμψάμενος. εἶδομεν δὲ ἐπ' αὐτοῦ καὶ θέας τινῶν παντοδαπῶν θεαμάτων ἐν πᾶσι θεάτροις ὁμοῦ, ἱερουργίας τε καὶ πανυχίδας ἐπιτελεσθείσας ἐς μυστηρίων ζῆλον· αἰωνίους δὲ αὐτὰς ἐκάλουν οἱ τότε, ἀκούοντες τριῶν γενεῶν διαδραμουσῶν ἐπιτελεῖσθαι. κήρυκες γοῦν κατά τε τὴν Ῥώμην καὶ τὴν Ἰταλίαν διεφοίτων καλοῦντες ἥκειν καὶ θεάσασθαι πάντας ἃ μήτε εἶδον μήτε ὄψονται. οὕτως ὁ μεταξὺ χρόνος τῆς παρελθούσης ἑορτῆς καὶ τῆς μελλούσης ἐδηλοῦτο πᾶσαν ἡλικίαν ἀνθρώπων ὑπερβαίνων.
9 διατρίψας δὲ ἱκανοῦ χρόνου ἐν τῇ Ῥώμῃ, τούς τε υἱεῖς αὐτοῦ κοινωνοὺς τῆς βασιλείας καὶ αὐτοκράτορας ἀποδείξας, βουλόμενος δόξαν ἄρασθαι νίκης μὴ μόνον ἐμφυλίου τε καὶ κατὰ Ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων, ἐφ' ᾗ καὶ θριαμβεῦσαι ἠδέσθη, ἀλλὰ καὶ κατὰ βαρβάρων ἐγεῖραι τρόπαια, πρόφασιν ποιούμενος τὴν Βαρσημίου τοῦ Ἀτρηνῶν βασιλέως πρὸς Νίγρον
2 φιλίαν ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν ἀνατολήν. παρὼν δὲ καὶ τὴν Ἀρμενίαν καταδραμεῖν ἠθέλησε· φθάσας δὲ ὁ τῶν Ἀρμενίων βασιλεὺς χρήματά τε αὐτῷ καὶ δῶρα ὁμήρους τε ἱκετεύων ἔπεμψε, σπονδὰς καὶ εὔνοιαν ὑπισχνούμενος. ὁ δὲ Σεβῆρος τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ προχωρούντων κατὰ γνώμην ἐπὶ τὴν Ἀτρηνῶν ἠπείγετο. προσέφυγε δὲ αὐτῷ καὶ ὁ Ὀσροηνῶν βασιλεὺς

1. οὐδ' ἑνὸς B ‖ 2. ⟨καὶ⟩ τὸ coni. Stroth ‖ ἐξ ἀδικίας, φονῶν Bekk², ἐξ ἀδικίας φόνων vulgo. an τὸ φ. [ἐξ ἀδικίας], φονῶν?* ‖ 4. μέντι B ‖ 6. γῆς] τῆς BV ‖ 7. βαρβάρου συνάγων νομάς τε A ‖ 9. μαθητὰς] ἀσκητὰς vel μελετητὰς Sylb, μιμητὰς Bergler ‖ 10. ἐπ' αὐτοῦ] ἐπαυτῆς l ‖ 11. τε om. l ‖ 12. εἰς libri ‖ 18. ἱκανοῦ χρόνου Nauck Mél. Gr.-R. II p. 225 sq., ἱκανοὺς χρόνους libri. ceterum Severum per paucos menses a. 197 Romae commoratum esse constat ‖ 22. κατὰ i, τὰ BV, κα sup. τὰ a m. 2, ut vid., A ‖ 23. Barsemii P, βαρσηνίου h. l. Oi. est 'filius Solis' ‖ 24. παρὼν] παρὸν coni. Steph, παριὼν, quod in A exstare falso retulit Irmisch, Sylb ‖ 27. ὁ δὲ — p. 91, 2. ἦγαγεν hab. iP, om. O ‖ 28. τὴν Steph, τῶν a, τὸν gl ‖ 29. ὀσρωηνῶν a

Digitized by Google

Αὔγαρος, τούς τε παῖδας ὁμηρεύειν ἐς ἀσφάλειαν πίστεως ἐξ-
έδωκε, τοξότας τε πλείστους συμμάχους ἤγαγεν.

ὁ δὲ Σεβῆρος διαβὰς τὴν τῶν ποταμῶν μέσην γῆν τε 3
καὶ Ἀδιαβηνῶν χώραν, ἐπέδραμε καὶ τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν·
φέρει γὰρ πόας εὐώδεις, αἷς ἁρώμασι καὶ θυμιάμασι χρώμε-
θα. πολλὰς δὲ κώμας καὶ πόλεις πορθήσας τήν τε χώραν
λεηλατήσας, ἐλθὼν ἐς τὴν Ἀτρηνῶν χώραν, προσκαθεζόμενος
τὰς Ἄτρας ἐπολιόρκει. ἦν δὲ πόλις ἐπ' ἄκρας ὑψηλοτάτης 4
ὄρους, τείχει μεγίστῳ καὶ γενναίῳ περιβεβλημένη, πλήθει τε
ἀνδρῶν τοξοτῶν ἀκμάζουσα. ὁ δὲ τοῦ Σεβήρου στρατὸς
προσκαθεζόμενος ἐπολιόρκει παντὶ σθένει, πειρώμενος τὴν
πόλιν ἑλεῖν· μηχαναί τε παντοδαπαὶ προσήγοντο τῷ τείχει,
καὶ οὐδὲν παρελείπετο εἶδος πολιορκίας. οἱ δὲ Ἀτρηνοὶ γεν- 5
ναίως ἀπεμάχοντο, τόξοις τε καὶ λίθοις ἄνωθεν βάλλοντες
οὐ μικρῶς ἐλύπουν τὸν τοῦ Σεβήρου στρατόν. σκεύη τε κε-
ράμου πεποιημένα πληροῦντες πτηνῶν, μικρῶν μὲν ἰοβόλων
δὲ θηρίων, ἐπέβαλλον αὐτοῖς· τὰ δὲ ἐμπίπτοντα ταῖς ὄψεσι,
καὶ εἴ τί που παρεγεγύμνωτο τοῦ σώματος, λανθάνοντα καὶ
παρεισιόντα τιτρώσκοντά τε αὐτοὺς ἐλυμαίνετο. καὶ μὴ φέ- 6
ροντες τὸ πνιγῶδες τοῦ ἀέρος διὰ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ ἡλίου
πῦρ, νόσοις περιπίπτοντες διεφθείροντο, ὡς πλεῖστον μέρος
τοῦ στρατοῦ διὰ τοιαύτας αἰτίας μᾶλλον ἀπόλλυσθαι ἢ πρὸς
τῶν πολεμίων.

ἀπαγορεύοντος δὲ τοῦ στρατοῦ πρὸς τὰ εἰρημένα, τῆς 7
τε πολιορκίας μὴ προχωρούσης ἀλλὰ μᾶλλον βλαπτομένων
τῶν Ῥωμαίων ἢ κατορθούντων, τὸν στρατὸν ὁ Σεβῆρος, ὡς
μὴ διαφθαρείη πᾶς, ἄπρακτον ἐπανήγαγε, δυσφοροῦντα ἐπὶ

---

1. *αὔγαρος* Pag (g¹ in mg. *γρ. καὶ ἄκβαρος*), *αὐγαρος* l, qui in mg. a m. 2: *τε καὶ ἄκβαρος* ‖ 1. 7. *εἰς* libri ‖ 3. 4. *διαβὰς τὴν μεσοποταμίαν μεσηγητῶν τε καὶ* A ‖ *μέσην τήν τε Ἀ. χ.* aut *τὴν τῶν ποτ. μέσην γῆν καὶ τὴν Ἀ. χ.* coni. Sylb, *μέσην καὶ τὴν Ἀ.* Reisk. priorem Sylburgii coniecturam probo ‖ 4. *Ἀδιαβηνῶν*] *ἀβηνῶν* ABi, *ἀτρηνῶν* V, *Albenorum* P ‖ *ἀραβίαν εὐδαίμονα* gl ‖ 7. *χώραν καὶ προσκ.* O ‖ 8. *ὑψηλοτάτου* vertit P, bene ‖ 9. 10. *πλήθει ἀνδρῶν τε τοξ.* ag, *πλ. ἀνδρῶν τε καὶ τοξ.* l ‖ 16. *πεποιημένοι* O ‖ *πτηνῶν*] *ἑρπετῶν* coni. Leisner ‖ ⟨*καὶ*⟩ *μικρῶν* vertit P ‖ 17. *ἐπέβαλον* BV ‖ 18. *εἴ τί που* Aa, *εἴ που τι* BVgl ‖ *παραγεγύμνωτο* libri ‖ *λανθάνοντα καὶ* del.?* ‖ 24. *δὲ* AB, *τε* Vi ‖ 25. *προσχωρούσης* B et g¹ ‖ 26. *τὸν στρατὸν* om. l ‖ 27. *δυσφοροῦντα*] *δυσφορῶν* coni. Sylb

Digitized by Google

τῷ μὴ ὡς ἐβούλετο τὰ τῆς πολιορκίας αὐτῷ προκεχωρηκέναι·
8 νικᾶν γὰρ πάντοτε ἐν ταῖς μάχαις εἰθισμένος τὸ μὴ περι-
γενέσθαι ἧττταν ἡγεῖτο. πλὴν παρεμυθήσατο αὐτὸν ἡ συν-
αιρομένη τότε τοῖς ἐκείνου πράγμασι τύχη· οὐ γὰρ παντά-
πασιν ἄπρακτος ἐπανῆλθεν, ἀλλὰ μεῖζονα κατορθώσας ὧν
9 ἤλπισε. καταπλέων γὰρ ὁ στρατὸς ναυσὶ πολλαῖς οὐκ ἐς ἃς
ἐβούλετο Ῥωμαίων ὄχθας κατηνέχθη, ἐπὶ πλεῖστον δὲ αὐτὸν
ἐξαγαγόντος τοῦ ῥεύματος προσώκειλε ταῖς Παρθυαίων ὄχθαις,
αἳ μὴ πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπεῖχον τῆς ἐς Κτησιφῶντα ἐφ-
όδου, ἔνθα ἦν τὰ βασίλεια τοῦ Παρθυαίου καὶ αὐτὸς διέτρι-
βεν εἰρήνην ἄγων, μηδέν τι προσήκειν νομίζων ἑαυτῷ τὰς
πρὸς τοὺς Ἀτρηνοὺς Σεβήρου μάχας· ἡσύχαζεν οὖν, μηδέν
10 τι δεινὸν προσδεχόμενος. ὁ δὲ τοῦ Σεβήρου στρατὸς ἄκων
προσαχθεὶς ὑπο τοῦ ῥεύματος ταῖς ἐπέκεινα ὄχθαις, ἀπόβασίν
τε ποιησάμενος, τὴν γῆν ἐλεηλάτει, θρέμματά τε τὰ ἐμπίπτοντα
ἀπελαύνων, ἵν' ἔχοι τροφάς, καὶ κώμας ἐμπιπρὰς τὰς ἐμπι-
πτούσας. κατ' ὀλίγον τε προϊὼν ἐπέστη Κτησιφῶντι, ἔνθ'
11 ἦν ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀρτάβανος. προσπεσόντες δὲ οἱ Ῥωμαῖοι
ἀπαρασκεύοις τοῖς βαρβάροις, πάντα τε τὸν ἐμπίπτοντα ἐφό-
νευον καὶ διήρπασαν τὰ ἐν τῇ πόλει, πάντας τε παῖδας καὶ
γυναῖκας αἰχμαλώτους ἔλαβον. φυγόντος δὲ τοῦ βασιλέως
σὺν ὀλίγοις ἵπποις τούς τε θησαυροὺς αὐτοῦ τῶν χρημάτων
αἴρουσι, καὶ πάντα τὸν κόσμον καὶ κειμήλια ἁρπάσαντες ἐπ-
ανίασιν.
12 οὕτω μὲν δὴ Σεβῆρος, τύχῃ μᾶλλον ἢ γνώμῃ, τῇ κατὰ
Παρθυαίων νίκῃ ἐκεκόσμητο· τούτων δὲ αὐτῷ δεξιῶς καὶ
ὑπὲρ πᾶσαν εὐχὴν προχωρησάντων ἐπέστειλε τῇ τε συγκλήτῳ
καὶ τῷ δήμῳ, τάς τε πράξεις μεγαληγορῶν, τὰς μάχας τε καὶ
τὰς νίκας δημοσίαις ἀνέθηκε γραφαῖς. ἡ δὲ σύγκλητος πάσας
τε τιμὰς ἐψηφίσατο αὐτῷ, καὶ προσηγορίας ἀπὸ τῶν ἐθνῶν
τῶν κεχειρωμένων.

---

6. 9. *εἰς* libri ‖ 6. 7. *ἃς ἢ βούλετο* A ‖ 9. *ὁδὸν* post *ἐφόδου* collocatum in A ‖ 9. 10. *ἐφόδου* O, *ἀφόδου* i ‖ 10. *καὶ αὐτὸς δὲ διέτρ.* A ‖ 11. *νομίζων* om. A ‖ 15. prius *τε* del.?* ‖ *τε καὶ τὰ* l ‖ 16. *ἐπελαύνων* A ‖ *ἔχοι* Agl, *ἔχει* B, *ἔχη* Va, vulgo ‖ *ἐμπιμπρὰς* gl ‖ 17. *ἔνθ'* a, *ἐνθα* Ogl ‖ 18. *ὁ* a, *καὶ* Ogl ‖ 19. *ἀπαρασκευάστοις* i ‖ *τε* om. l ‖ 22. *αὐτοῦ* om. l, post *χρημάτων* collocant ag ‖ 26. *κεκόσμητο* libri ‖ 26. *καὶ* — 27. *εὐχὴν* om. P ‖ 27. *συγκλήτῳ*] *βουλῇ*, in mg. m. 1 *συγκλήτῳ* V ‖ 28. *τάς τε*] *τάς γε* coni. Steph. an *δήμῳ μεγαληγορῶν, τάς τε πράξεις καὶ τὰς νίκας?**

Digitized by Google

κατορθώσας δὲ τὰ κατὰ τὴν ἀνατολὴν [ὁ] Σεβῆρος ἐς 10
τὴν Ῥώμην ἠπείγετο, ἄγων καὶ τοὺς παῖδας ἐς ἡλικίαν ἐφήβων ἤδη τελοῦντας. ἀνύσας δὲ τὴν ὁδοιπορίαν, τά τε ἐν τοῖς ἔθνεσι διοικήσας ὡς ἑκάστῳ ἀπήτει τὸ χρειῶδες, τά τε ἐν Μυσοῖς καὶ Παίοσι στρατόπεδα ἐπελθών, νικηφόρος ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίων δήμου μετὰ μεγάλης εὐφημίας τε καὶ θρησκείας ὑπεδέχθη, θυσίας τε καὶ ἑορτὰς θέας τε καὶ πανηγύρεις τῷ 2
δήμῳ παρέσχε· νομάς τε μεγαλοφρόνως ἐπιδοὺς καὶ θέας τελέσας ἐπινικίους, ἐτῶν οὐκ ὀλίγων ἐν τῇ Ῥώμῃ διέτριψε, διακάζων τε συνεχῶς καὶ τὰ πολιτικὰ διοικῶν, τούς τε υἱεῖς παιδεύων καὶ σωφρονίζων. οἳ δέ (ἤδη μειράκια ἦστην) ὑπὸ τῆς 3
ἐν Ῥώμῃ τρυφῆς καὶ διαίτης τῆς τε περὶ τὰ θεάματα ὑπερβαλλούσης σπουδῆς ἡνιοχείας τε καὶ ὀρχήσεως τὰ ἤθη διεφθείροντο. πρός τε ἀλλήλους ἐστασίαζον οἱ ἀδελφοί, τὰ πρῶτα μὲν ὑπὸ παιδαριώδους φιλονεικίας δι' ὀρτύγων μάχας καὶ ἀλεκτρυόνων συμβολὰς πάλας τε παίδων ἀλλήλοις ἐρίζοντες. ἥ τε περὶ τὰ θεάματα αὐτῶν ἥ τε ἀκροάματα σπουδὴ 4
φιλονείκως ἑκάστοτε ἐμερίζετο· καὶ οὐδενὶ ἀμφότεροι ὁμοίως ἠρέσκοντο, ἀλλὰ πᾶν τὸ τῷ ἑτέρῳ φίλον τῷ ἄλλῳ ἐχθρὸν ἦν. συνέκρουον δὲ αὐτοὺς ἑκατέρωθεν οἵ τε κόλακες καὶ οἱ θεράποντες, πρὸς τὸ ἡδὺ τῆς ἡλικίας κολακεύοντες καὶ ἀνθέλκοντες. ὁ δὲ Σεβῆρος ταῦτα πυνθανόμενος συνάγειν τε καὶ σωφρονίζειν [τὰ πρῶτα] ἐπειρᾶτο.

τὸν δὲ πρεσβύτερον, ᾧ γνήσιον μὲν ἦν ὄνομα Βασια- 5
νὸς πρὶν ἐς τὸν βασίλειον οἶκον παρελθεῖν, ὅτε δὲ τὴν τῆς ἀρχῆς τιμὴν εὐτύχησε, Σεβῆρος Ἀντωνῖνον ὠνόμασε, Μάρκου θελήσας αὐτὸν προσηγορίαν φέρειν· ἠγάγετό τε αὐτῷ γυναῖκα, γάμῳ σωφρονίσαι θέλων. ἦν δὲ ἐκείνη θυγάτηρ τοῦ ἐπάρχοντος τῶν στρατοπέδων· Πλαυτιανὸς δὲ ἦν ὄνομα αὐτῷ. 6
τοῦτον τὰ μὲν πρῶτα τῆς ἡλικίας εὐτελῆ (τινὲς αὐτὸν καὶ

1. ὁ om. O ‖ 1. 2. 25. εἰς libri ‖ 2. καὶ om. l ‖ 4. ἑκάστῳ] ἑκάστων malim cum Sylburgio ‖ 5. μυσσοῖς a ‖ 8. μεγαλόφρονας i ‖ 9. ἐπινικίων V ‖ 10. τούς τε παῖδας καὶ υἱεῖς l ‖ 11. καὶ σωφρονίζων om. P, nescio an recte ‖ ὑπὸ τῆς] ὑπό ⟨τε⟩ τῆς coni. Sylb. τε non habet B, ut rettulit Irmisch ‖ 12. θεάματα] θέατρα V ‖ 12. 13. ὑπερβαλούσης A ‖ 18. οὐδὲν BV ‖ 19. τῷ ἄλλῳ ἐχθρὸν ἦν l, et g in ras. ‖ 23. τὰ πρῶτα om. OP ‖ 24. 25. βασιανὸς Vl, βασσ. ceteri, vulgo ‖ 25. δὲ] δὴ a ‖ 26. σεβῆρος a, σεβῆρον OPgl ‖ 28. γάμῳ σωφρ. θέλων non vertit P ‖ σωφρονῆσαι A, σωφρονίσθαι B ‖ 28. 29. ἐπάρχοντος i, ἐπαρχοῦντος O ‖ 30. τοῦτο B ‖ cancellos posuit Bergler. εὐτελῆ τινα καὶ πεφ. voluit

Digitized by Google

πεφυγαδεῦσθαι ἔλεγον ἁλόντα ἐπὶ στάσεσι καὶ πολλοῖς ἁμαρτήμασιν), ὄντα δὲ πολίτην ἑαυτοῦ (*Λίβυς* γὰρ κἀκεῖνος ἦν), ὡς μέν τινες ἔλεγον, πρὸς γένους αὐτῷ ὑπάρχοντα, ὡς δ' ἕτεροι μᾶλλον διέβαλλον, ἀκμαζούσῃ τῇ ἡλικίᾳ γενόμενον παιδικά, πλὴν ἀλλ' ὁ Σεβῆρος ἐκ μικρᾶς καὶ εὐτελοῦς τύχης ἐς μεγάλην προήγαγεν ἐξουσίαν, πλούτῳ τε ὑπερβάλλοντι ἐκόσμησε, τῶν ἀναιρουμένων χαριζόμενος τὰς οὐσίας, οὐδὲν 7 ἕτερον ἀλλ' ἢ μερισάμενος πρὸς αὐτὸν τὴν ἀρχήν. ἦπερ ἐκεῖνος ἀποχρώμενος οὔτε ὠμότητος οὔτε βίας ἐν πᾶσιν οἷς ἔπραττεν ἀπείχετο, φοβερώτερος τῶν πώποτε ἀρχόντων γενόμενος. τούτου τὴν θυγατέρα ζεύξας ὁ Σεβῆρος τῷ υἱῷ τὸν οἶκον ἤνωσεν.

8 ὁ δὲ Ἀντωνῖνος οὐ πάνυ τι ἡδόμενος τῷ γάμῳ, ἀνάγκῃ δὲ μᾶλλον ἢ προαιρέσει συνεζευγμένος, ἀπεχθῶς πάνυ πρός τε τὴν κόρην διέκειτο καὶ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, ὡς μήτε εὐνῆς μήθ' ἑστίας κοινωνεῖν, μυσάττεσθαί τε τὴν κόρην, ἀπειλεῖν τε ἑκάστοτε ἀποκτενεῖν καὶ αὐτὴν καὶ τὸν πατέρα, ἐπὰν τῆς ἀρχῆς ἐγκρατὴς γένηται μόνος. ταῦτα δ' ἡ κόρη ἑκάστοτε ἀπήγγελλε τῷ πατρί, καὶ τοῦ γάμου τὸ μῖσος διηγου- 11 μένη παρῴξυνεν αὐτόν. ὁ δὲ Πλαυτιανὸς ὁρῶν τὸν μὲν Σεβῆρον πρεσβύτην τε ἤδη καὶ ὑπὸ νόσου συνεχῶς ἐνοχλούμενον, τὸν δὲ Ἀντωνῖνον ἐμβριθῆ καὶ θρασὺν νεανίαν, δεδιώς τε αὐτοῦ τὰς ἀπειλάς, δρᾶσαί τι μᾶλλον φθάσας ἢ πα- 2 θεῖν ἀναμείνας ἠθέλησεν. ἔτι τε αὐτὸν καὶ πολλὰ ἦν τὰ πρὸς βασιλείας ἐπιθυμίαν ἀναπείθοντα, πλούτου τε περιβολὴ ἢ μὴ πρότερόν τινι ἰδιωτεύοντι ἐγένετο, στρατιωτῶν τε θεραπεῖαι, τιμαί τε αἱ παρὰ τῶν ἀρχομένων, σχῆμά τε ᾧ προήει· ἡμφίεστο γὰρ τήν τε πλατύσημον ἐσθῆτα, ἣν τε τοῖς δεύτερον ὑπατεύσασιν ἐτέτακτο, παρῃώρητό τε τὸ ξίφος, καὶ παν-

---

Steph, ὄντα pro αὐτὸν Sylb, εὐτελῆ τινὲς, οἱ δ' αὐτὸν καὶ Reisk, ἄλλοι vel ἀλλὰ pro αὐτὸν Stroth ‖ 3. πρὸς γένους Sylb, πρὸς γένος Oi ‖ δ' Ogl, δὲ a, vulgo ‖ 4. μᾶλλον om. i ‖ 6. εἰς libri ‖ 7. 8. οὐδὲν δ' ἕτερον O ‖ 8. ἦπερ] εἶπερ B ‖ 11. post τούτου desidero οὖν vel δή. ergo P ‖ ζεύξας] ἔζευξεν vertit P omittens verba τὸν οἶκον ἤνωσεν, recte opinor ‖ ὁ σεβῆρος ζεύξας i ‖ 13. sq. excerpsit Io. ‖ τι Bi, τοι AV ‖ 14. δὲ] τε P, bene ‖ 15. τε om. Ai ‖ πρὸς om. O ‖ 16. μήθ' ἑστίας A, μήτε ἑστίας Vi, vulgo, μετ' ἑστίας B ‖ 16. 17. ἀπειλεῖν OP, ἀλλ' ἦν i ‖ 17. ἀποκτενεῖν — 18. 19. ἑκάστοτε om. BV ‖ 18. δ' A, δὴ i, vulgo ‖ 19. ἀπήγγελε Bl ‖ 21. συνεχῶς ὑπὸ νόσου i ‖ συνεχοῦς A ‖ 26. ἢ] ὅση?* opes quantas P ‖ 27. αἱ om. l ‖ ᾧ i, ὃ O ‖ 28. 29. δεύτερον Sylb et

τὸς ἀξιώματος σχῆμα ἔφερε μόνος. προϊὼν δὲ φοβερὸς ἦν, 3
ὡς μήτε τινὰ προσιέναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπαντωμένους ἀνα-
στρέφειν· οἵ τε προϊόντες αὐτοῦ ἐκήρυττον μηδένα παρεστά-
ναι μηδ' ἐς αὐτὸν βλέπειν, ἀλλ' ἀποστρέφεσθαι καὶ κάτω
βλέπειν.

οἷσπερ καὶ ὁ Σεβῆρος ἀγγελλομένοις οὐ πάνυ τι ἠρέ-
σκετο, ἀλλ' ἐπαχθὴς ἤδη καὶ βαρὺς κἀκείνῳ ἐγένετο, ὡς καὶ
περιελεῖν τινὰ αὐτοῦ τῆς ἐξουσίας [τὸν Σεβῆρον], καὶ πεῖσαι
κολούειν τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀλαζονείας. ἃ δὴ μὴ φέρων [ὁ] 4
Πλαυτιανὸς ἐτόλμησεν ἐπιβουλεῦσαι τῇ ἀρχῇ. καὶ μηχανᾶται
τοιάδε. Σατορνῖνος ἦν εἷς τῶν ὑπ' αὐτῷ χιλιαρχούντων.
οὗτος ὑπερβαλλόντως τὸν Πλαυτιανὸν ἐθεράπευε· καὶ πάν-
των μὲν τοῦτο ποιούντων, ἐκεῖνος δὲ πλείονι θρησκείᾳ ᾠκείωτο
αὐτόν. τοῦτον πιστότατον ἡγούμενος καὶ μόνον οἷόν τε φυ-
λάξαι καὶ πληρῶσαι ἀπορρήτους ἐντολάς, περὶ δείλην μετα-
πεμψάμενος πάντων ἀνακεχωρηκότων "νῦν σοι καιρός" ἔφη 5
"τέλος γενναῖον ἐπιθεῖναι εὐνοίᾳ τε καὶ ὑπηρεσίᾳ ἣν πρός
με ἐπεδείξω, ἐμοί τε ἀμείψασθαί σε κατ' ἀξίαν καὶ τὴν προσ-
ήκουσαν χάριν ἀποδοῦναι. πρόκειται δέ σοι αἵρεσις ἢ τοῦ
εἶναι ὅπερ ἐμὲ νῦν ὁρᾷς ὄντα, καὶ τήνδε τὴν ἐξουσίαν παρα-
λαβεῖν διαδεξάμενόν με, ἢ τεθνάναι αὐτίκα ἀπειθείας ὑπο-
σχόντα τιμωρίαν. μηδέ σε τοῦ ἔργου τὸ μέγεθος ἐκπληττέτω, 6
μηδὲ τὸ τῶν βασιλέων ὄνομα ταραττέτω. εἰσιέναι γὰρ μέχρι
τοῦ δωματίου ἔνθα ἀναπαύονται δύνασαι μόνος, ἅτε τὴν
νυκτερινὴν φρουρὰν ἐκ περιόδου ἐγκεχειρισμένος. ὅ τι δ'
ἂν μέλλῃς πράττειν, λανθάνων ἀκωλύτως ἐς τέλος ἄξεις, ἐπεὶ
μήτ' ἐμὲ ἔτι τοιαῦτα κελεῦσαι προσδόκα μήτε σὲ ὑπακοῦσαι.

Reisk, *δευτέροις* libri. cf. Mommsen 'Staatsrecht' t. I² p. 441 ‖ *παρηώρητο* i, *παρηωρεῖτο* O ‖ *τὸ* O, *αὐτῷ* i, vulgo ‖ 2. *μήτε*] *μή* Irmisch ‖ *ἀλλὰ* om. O ‖ *ὑπατωμένους* a ‖ 4. *εἰς* libri ‖ 6. *τι*] *τοι* V ‖ 7. *ἀπεχθὴς* a ‖ 8. *αὐτοῦ τῆς* om. l ‖ *τὸν Σεβῆρον* omisi cum P ‖ *πεῖσαι*] *πειρᾶσθαι* Reisk, bene ‖ 9. *κολούειν* VPgl, *κωλύειν* AB a ‖ *ὁ* om. O ‖ 11. *Σατορῖνος* a ‖ *εἷς*] *quidam* P: *τις* ‖ 12. *ὑπερβαλόντως* A ‖ *πλαυτῖνον* O ‖ 15. *ἀπορρήτους* ante *μόνον* (14.) transpositum in Stephaniana ‖ 18. *ὑπεδείξω* O ‖ *σε* i, *σοι* O ‖ *καὶ* om. l. fort. proxima glossema ‖ 20. *καὶ* — 21. *με* del?* ‖ 21. *διαδεξάμενός με* O ‖ *ἀπειθίας* Ba ‖ 22. *τὸ μέγεθος τοῦ ἔργου* l ‖ 23. *γὰρ* V, *τε γὰρ* ABi ‖ 26. *μέλλῃς* Agl, *μέλλει* BV, *μέλλοις* a ‖ *πράττειν*] malim *πράξειν* ‖ *ἄξεις* O, et g ut vid., *ἔξεις* l, *ἔξεις* a ‖ *ἐπεὶ* — 27. *ὑπακοῦσαι* corrupta ‖ 27. *μήτ'* i, *μήτε* O ‖ *τοιαῦτα ἔτι* V ‖ *κελεῦσαι* ⟨*ἂν*⟩ Bergler, *ἔπειτα* pro *ἐπεὶ* et *κελεύσειν* et

Digitized by Google

7 ἄνελθε δὴ ἐς τὴν βασίλειον αὐλήν, καὶ ὥς τινας ἀγγελίας ἐπειγούσας καὶ ἀπορρήτους παρ' ἐμοῦ φέρων ἐπεισελθὼν αὐτοῖς ἀπόκτεινον. ἀνὴρ δὲ γενναῖος γενοῦ, ῥᾳδίως κατεργασάμενος πρεσβύτην τε καὶ παιδάριον. μετασχὼν γὰρ τὸ μέρος τῶν κινδύνων, μεθέξεις καὶ τῶν μεγίστων τῆς κατορθώσεως τιμῶν."

8 ταῦτα ἀκούσας ὁ χιλίαρχος ἐξεπλάγη μὲν τὴν ψυχήν, οὐκ ἐταράχθη δὲ τὴν γνώμην, ἀλλ' ἅτε ἀνὴρ οὐκ ἔξω φρενῶν καθεστώς (καὶ γὰρ ἦν τῷ γένει Σύρος, δριμύτεροι δ' ὡς πρὸς τὰς ἐννοίας οἱ ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν ἄνθρωποι) τὸν θυμὸν ὁρῶν ἐνθουσιῶντα τοῦ κελεύοντος καὶ τὴν ἐξουσίαν εἰδὼς οὐκ ἀντεῖπεν, ὡς μὴ παρ' αὐτὰ κολασθείη, προσποιησάμενος δὲ εὐκταῖα καὶ ἀσπαστὰ ἀκούειν, προσκυνήσας τε ὡς ἤδη βασιλέα, γραμματεῖον ᾔτησε τοῦ φόνου φέρον τὰς ἐντο-

9 λάς. ἔθος γὰρ τοῦτο τυραννικόν, εἴ τινα ἐκπέμποιεν ἐπὶ φόνον ἄκριτον, ἐντέλλεσθαι τοῦτο διὰ γραμμάτων, ἵνα μὴ γιγνόμενον ᾖ ἀκατασήμαντον. ὁ δὲ Πλαυτιανὸς τυφλώττων τῇ ἐπιθυμίᾳ δίδωσιν αὐτῷ τὸ γραμματεῖον καὶ ἐκπέμπει ἐπὶ τὸν φόνον, ἐντειλάμενος, ἐπὴν ἀμφοτέρους διαχρήσηται, πρὶν διαβόητον γενέσθαι τὸ πραχθὲν πέμψαι τοὺς καλέσοντας αὐτόν, ἵνα ὀφθῇ πρότερον ἐν τοῖς βασιλείοις ἢ ἀκουσθῇ τὴν βασιλείαν παραλαβών.

12 ἐπὶ ταύταις δὴ ταῖς συνθήκαις ἀνελθὼν ὁ χιλίαρχος εἰσῆλθε μὲν διὰ πάσης τῆς βασιλικῆς οἰκίας κατὰ τὸ ἔθος ἀκωλύτως· εἰδὼς δὲ ἀδύνατον ὂν δύο διαχειρίσασθαι βασιλέας, καὶ ταῦτα ἐν διαφόροις οἴκοις διατρίβοντας, ἐπιστὰς τῷ δωματίῳ τοῦ Σεβήρου, καλέσας τοὺς τοῦ βασιλικοῦ θαλάμου

ὑπακούσειν (sic) Leisner ‖ *μήτε σὲ ὑπακοῦσαι* non vertit P ‖ *σὲ*] *δὲ* V ‖ *ἐπακοῦσαι* Bekk² ‖ 1. *εἰς* libri ‖ *καὶ* om. l ‖ 2. *ἐπειγούσας καὶ ἀπορρήτους* om. l ‖ *ἀπορρήτους*] *ἀρρήτους* V ‖ *ἀπ' ἐμοῦ*, in mg. m. 1: *παρ' ἐμοῦ*, g ‖ 3. *αὐτοῖς*] *αὐτοὺς* Al ‖ 3. 4. *κατεργασόμενος* malim cum Sylb ‖ 4. *intra suum utrumque cubiculum* add. P ‖ *γὰρ*] *δὲ*?* ‖ 7. *χιλίαρχος* A, *χιλιάρχης* ceteri, vulgo ‖ *τὴν ψυχὴν* i Io., *τῇ ψυχῇ* O ‖ 8. *οὐκ* ante *ἐταρ.* om. V ‖ 9. *δριμύτερον* B ‖ 9. 10. *δ' ὡς*] exspectabam *δὲ* ‖ 10. *ἐννοίας* iP, *ἐντολὰς* O ‖ 11. *τοῦ κελεύοντος* om. P ‖ 13. *τε* om. A ‖ *ὡς* om. a ‖ 16. 17. *γιγνόμενον* i, *γιν.* O. ⟨*τι*⟩ *γιγν.* Reisk, ⟨*τὸ*⟩ *γιγν.* Stroth. an *γενόμενον*?* ‖ 19. *ἐπὴν*] *ἐπὰν*?* ‖ 21. *πρότερον* Bekk², *πρῶτον* libri ‖ 23. *χιλίαρχος* Og, *χιλιάρχης* al, vulgo ‖ 23. 24. *εἰσῆλθε*] *διῆλθε*?* ‖ 25. *διαχειρίσασθαι* Ogl, *-σεσθαι* a, *-ξεσθαι* Steph. *διαχρήσασθαι* Io., quo verbo saepius utitur Herodianus

Digitized by Google

φύλακας, ἠξίωσεν εἰσαχθῆναι πρὸς αὐτὸν ὡς δὴ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῷ τινὰ ἀγγελῶν. οἳ δὲ δηλώσαντες τῷ Σεβήρῳ καὶ 2
κελεύσαντος αὐτοῦ, τὸν χιλίαρχον εἰσήγαγον. ὃ δὲ εἰσελθών
"ἦκω σοι" ἔφη "ὦ δέσποτα, ὡς μὲν ὁ πέμψας οἴεται, φονεὺς
καὶ δήμιος, ὡς δ' αὐτὸς εὔχομαί τε καὶ βούλομαι, σωτήρ τε
καὶ εὐεργέτης. Πλαυτιανὸς γὰρ ἐπιβουλεύων τῇ ἀρχῇ ἐνετείλατό μοι φόνον σόν τε καὶ τοῦ παιδός, καὶ τοῦτο οὐ λόγοις
μόνον ἀλλὰ καὶ γράμμασι· καὶ μαρτυρεῖ τὸ γραμματεῖον. ἐγὼ
δὲ ὑπεσχόμην μέν, ὅπως μὴ ἐμοῦ τὸ ἔργον παραιτησαμένου
ἄλλῳ ἐγχειρισθῇ· σοὶ δὲ ταῦτα δηλώσων ἦκω, ὡς ἂν μὴ
λάθῃ τὰ τολμώμενα." τοιαῦτά τινα λέγοντος αὐτοῦ καὶ δα- 3
κρύοντος οὐκ εὐθέως ὁ Σεβῆρος ἐπίστευσεν, ἀλλ' ἅτε πολὺ
ἔχων ἐν τοῖς στέρνοις τὸ Πλαυτιανοῦ φίλτρον, συσκευήν τινα
καὶ σκηνὴν τὸ πρᾶγμα ὑπώπτευεν, ἡγεῖτό τε τὸν υἱὸν αὐτοῦ
ἔχθει τῷ Πλαυτιανοῦ καὶ μίσει τῆς ἐκείνου θυγατρὸς εὑρηκέναι τινὰ τέχνην κατ' αὐτοῦ καὶ διαβολὴν θανατηφόρον.
μεταπεμψάμενος δὲ τὸν υἱὸν ᾐτιᾶτο ὡς τοιαῦτα συσκευάζοντα 4
κατὰ ἀνδρὸς εὔνου καὶ οἰκείου. ὁ δ' Ἀντωνῖνος τὰ μὲν
πρῶτα ἀπώμνυτο, μηδ' εἰδέναι φάσκων τὰ λεγόμενα, ἐγκειμένου δὲ τοῦ χιλιάρχου καὶ τὸ γραμματεῖον δεικνύντος παρεθάρσυνέ τε αὐτὸν καὶ προύτρεπεν ἐς τοὺς ἐλέγχους [ὁ] Ἀντωνῖνος. ὁ δὲ χιλίαρχος ὁρῶν ἐς ὅσον κίνδυνον ἥκει, δεδιώς
τε τὴν πρὸς τὸν Πλαυτιανὸν τοῦ Σεβήρου εὔνοιαν, ἐπιστάμενός τε ὡς, εἰ λάθοι ἡ ἐπιβουλὴ καὶ μὴ ἐλεγχθείη, ὄλεθρος
αὐτῷ οὐχ ὁ τυχὼν ἐπήρτηται, "καὶ τίνα" ἔφη "ὦ δέσποτα, 5
ἔλεγχον μείζονα βούλεσθε, ἢ ποίαν ἀπόδειξιν φανερωτέραν;
ἐπιτρέψατε γὰρ δή μοι" ἔφη "προελθόντι τῶν βασιλείων διά

---

1. πρὸς] εἰς a ‖ 2. ἀγγελῶν (sic) A, ἀγγείλων BV, ἀγγέλλων i, vulgo. cf. Nauck Mél. Gr.-R. II p. 226 ‖ οἳ δ' ἐδήλωσαν τῷ Stroth, bene ‖ καὶ delebat Sylb ‖ 7. σόν] σοῦ Aa ‖ τοῦ σοῦ παιδός A, in quo haec primitus sic scripta: φόνον καὶ τοῦ σοῦ σοῦ τε παιδὸς litteris α β γ supra positis corr. m. 1, ut vid. ‖ 8. μόνον a, μόνοις Ogl ‖ τὸ γραμματεῖον τουτί A, bene ‖ 11. λάθῃ AV, λάθοι Bi ‖ 14. ὑπώπτευεν i, ὑπώπτευσεν (ὑπόπτευσεν B) O ‖ 15. τῷ] τοῦ Stroth, bene ‖ 17. δὲ] om. l. malim δή. quare P ‖ συσκευάζοντα O, κατασκ. a, σκευάζοντα gl ‖ 18. κατ' Bekk² ‖ δ' Ogl, δὲ a, vulgo ‖ 19. μηδ'] μὴ V ‖ εἰδέναι B ‖ 19. 20. ἐγκειμένου O ‖ 20. δεικνύντος i, δεικνύοντος O ‖ 21. εἰς libri ‖ ὁ ante Ἀντ. om. Og. ὁ Ἀντ. del.?* ‖ 22. χιλίαρχος Ogl, χιλιάρχης a, vulgo ‖ ἥκει κινδύνου i ‖ 24. τε om. i ‖ λάθοιεν BV, λάθειεν A ‖ 25. δέσποται vertit P. sed δέσποτα iam legit Io. ‖ 27. ἐπιτρέψατε Ogl

Digitized by Google

τινος τῶν ἐμοὶ πιστῶν δηλῶσαι ὅτι δὴ τὸ ἔργον κατείργαστται. ὃ δὲ ἀφίξεται πιστεύσας, καὶ οἰόμενος ἔρημα τὰ βασίλεια καταλήψεσθαι. ὅταν δὲ ἀφίκηται, ὑμέτερον ἤδη ἔργον εὑρεῖν τὴν ἀλήθειαν. ἡσυχίαν δ' εἶναι πολλὴν ἀνὰ τὰ βασίλεια κελεύσατε, ὅπως μὴ τὸ πραττόμενον προγνωσθὲν ἀνα-
τραπῇ."

6 *ταῦτα εἰπὼν ἐντέλλεταί τινι τῶν πιστοτάτων ἑαυτῷ ἀγγεῖλαι Πλαυτιανῷ ἥκειν τὴν ταχίστην· κεῖσθαι γὰρ ἀμφοτέρους τοὺς βασιλέας, καὶ δεῖν αὐτὸν ἐνδον εἶναι πρὶν ἔκπυστα*
τῷ δήμῳ γενέσθαι, ὡς ἂν τῆς ἀκροπόλεως κατειλημμένης καὶ
τῆς βασιλείας ἱδρυμένης ἑκόντες τε καὶ ἄκοντες πάντες ὑπ-
7 *ακούοιεν οὐκ ἐσομένῳ βασιλεῖ ἀλλ' ἤδη ὄντι. τούτοις πιστεύσας ὁ Πλαυτιανὸς ἤδη περὶ δείλην ἑσπέραν, ἀρθεὶς ταῖς ἐλπίσι, θώρακα μὲν ἀμφιέννυται τῆς τοῦ σώματος ἀσφαλείας*
χάριν, κρύψας δὲ αὐτὸν τῇ λοιπῇ ἐσθῆτι, ἐπιβὰς ὀχήματος,
αἰφνιδίως ἐς τὰ βασίλεια ἠπείγετο, ὀλίγων αὐτὸν παραπεμπόντων, οἳ παρῆσαν οἰόμενοι κεκλῆσθαι ὑπὸ τῶν βασιλέων
8 *διά τινα ἐπείξαντα. ὡς δ' ἐπέστη τῇ βασιλείῳ αὐλῇ, ἀκωλύτως εἰσῆλθεν, ἀγνοούντων τὸ πραττόμενον τῶν φυλάκων·*
ὑπαντώμενος δ' ὁ χιλίαρχος ἐνεδρεύων τε προσεῖπεν αὐτο-
κράτορα, καὶ [δῆθεν συνήθως] λαβόμενος τῆς χειρὸς ἐς τὸ
9 *δωμάτιον εἰσήγαγεν, ἔνθα ἔφασκεν ἐρρῖφθαι τὰ τῶν βασιλέων σώματα. ἤδη δὲ παρεσκευάκει ὁ Σεβῆρος νεανίας τῶν περὶ αὐτὸν σωματοφυλάκων, οἳ συλλήψονται αὐτὸν εἰσελθόντα.*
ὁ δὲ Πλαυτιανὸς ἐφ' ἑτέραις εἰσελθὼν ἐλπίσιν ὁρᾷ τοὺς βασιλέας ἀμφοτέρους ἑστῶτας, συλληφθείς τε κατείχετο· καὶ
ἐκπλαγεὶς τῷ πράγματι ἐδεῖτο καὶ ἐλιπάρει. ἀπελογεῖτό τε,
φάσκων πάντα ψευδῆ εἶναι καὶ συσκευὴν κατ' αὐτοῦ καὶ

---

et Stephani vetus, *ἐπέτρεψε* a ‖ *προσελθόντι* O, nisi quod in A *σ* exp. m. 1, ut vid. ‖ 2. *καὶ* omiserim cum P ‖ 3. *ὅταν* Aag, *ὅτε* BVl ‖ *ἡμέτερον* edidit Steph ‖ *ἤδη* om. A ‖ 4. *δ'* O, *δὲ* i, vulgo ‖ 5. *μὴ* post *πραττ´μενον* ponunt i ‖ 7. *τινι* om. l ‖ *ἑαυτοῦ* A ‖ 9. *δεῖ* A^1 ut vid. corr. ex *δή*, ut vid. ‖ 10. 11. *καὶ τῆς βασ. ἱδρ.* om. O, fort. recte ‖ 14. *μὲν* om. A ‖ 16. 21. *εἰς* libri ‖ 18. *ἐπείξαντα*] malim *ἐπείγοντα* ‖ *δ'* ABgl, *δὲ* Va, vulgo ‖ 18. 19. *ἀκωλ. τε εἰσῆλθεν* libri, *τε* om. Bergler ‖ 20. *ὑπαντώμενος*] *ὑπαντήσας* A ‖ *δ'* a, om. Ogl ‖ 21. *δῆθεν συνήθως* omisi cum lo. et P. *συνήθη* gl adnotavitque Steph 'legitur etiam *συνήθη*', in 'vetere codice' puto ‖ *λαβόμενός τε τῆς* O ‖ 23. *δὲ* om. BV ‖ 25. *ἐσελθὼν* a, vulgo ‖ 26. *ἐφεστῶτας* a ‖ 26. 27. *καὶ ἐκπλαγεὶς* O, *ἐκπλαγείς τε* i ‖ 27. *ἐλιπάρει*] *κατελιπάρει* A ‖ 28. *φάσκων πάντα* O, *πάντα*

Digitized by Google

δρᾶμα ἐσκευάσθαι. πολλὰς δὲ τοῦ μὲν Σεβήρου ὀνειδίζοντος εὐεργεσίας τε καὶ τιμάς, τοῦ δὲ πίστεώς τε καὶ εὐνοίας τῆς ἄνωθεν ὑπομιμνήσκοντος, ἠρέμα [πως] ὁ Σεβῆρος ὑπήγετο πειθοῖ τῶν ὑπὸ τοῦ Πλαυτιανοῦ λεγομένων, ἔστε δὴ ὑπεφάνη τοῦ θώρακος μέρος καταραχθείσης τῆς ἐπ' αὐτῷ ἐσθῆτος. ὅπερ ἰδὼν ὁ Ἀντωνῖνος, νέος θρασὺς θυμοειδής τε καὶ φύσει μισᾶν τὸν ἄνθρωπον, "ἀλλὰ πρὸς δύο" ἔφη "ταῦτα τί ἂν ἀποκρίναιο; ἧκεις πρὸς βασιλέας ἐσπέρας μὴ κελεύσαντας· ὅ τε θώραξ σοι τί βούλεται; τίς γὰρ ἐς ἑστίασιν ἢ κῶμον ὡπλισμένος ἔρχεται;" καὶ ταῦτα εἰπὼν κελεύει τῷ χιλιάρχῳ τοῖς τε παροῦσι σπασαμένοις τὰ ξίφη φονεῦσαι τὸν ἄνδρα ὡς ὁμολογουμένως πολέμιον. οἱ δὲ μὴ μελλήσαντες κελεύσαντι τῷ νέῳ βασιλεῖ πείθονται, ἀναιροῦσί τε αὐτὸν καὶ τὸ σῶμα ῥίπτουσιν ἐς τὴν λεωφόρον, ὡς ἂν πᾶσι φανερὸν γένοιτο καὶ ὑπὸ τῶν μισούντων ὑβρισθείη.

τοιούτῳ μὲν δὴ [τῷ] τέλει Πλαυτιανὸς ἐχρήσατο, ἀπλήστῳ τε ζήσας πάντων ἐπιθυμίᾳ, καὶ χρησάμενος ἐν τῷ τέλει ἀπίστῳ ὑπηρεσίᾳ· ὁ δὲ Σεβῆρος τοῦ μὲν λοιποῦ ἐπάρχοντας δύο τῶν στρατοπέδων κατέστησεν, αὐτὸς δὲ τὰ πλεῖστα τοῦ βίου διέτριβεν ἐν τοῖς βασιλικοῖς προαστείοις καὶ τοῖς παραλίοις τῆς Καμπανίας χωρίοις, δικάζων τε καὶ τὰ πολιτικὰ διοικῶν. ἀπάγειν γὰρ ἤθελε τοὺς παῖδας τῆς ἐν Ῥώμῃ διαίτης, χρηστῆς ⟨δὲ⟩ ἀπολαύειν, ἐπείπερ αὐτοὺς ἑώρα περὶ τὰ θεάματα ἐσπουδακότας ἀπρεπέστερον ἢ βασιλεῦσιν ἥρμοζεν· ἥ τε περὶ ἐκεῖνα σπουδὴ καὶ φιλονεικία, διάφορον ἔχουσα καὶ ἀντίπαλον ἀεὶ τὴν γνώμην, τῶν ἀδελφῶν ἐτάραττε τὰς ψυχάς, ἐναύσματά τε ἔριδος καὶ ἔχθρας παρεῖχε. μάλιστα δὲ ὁ Ἀντωνῖνος ἀφόρητος ἦν ἀποσκευασάμενος τὸν Πλαυτιανόν.

φάσκων i ‖ συσκευὴν] σκευὴν V ‖ 1. πολλὰς a, πολλὰ Ogl ‖ 3. πως om. O ‖ ὑπήγετο A, ἠπείγετο ceteri ‖ 4. πειθοῖ om. A ‖ ἔστ' ἂν δὴ V ‖ 5. καταραχθείσης Bekk², καταρραθ. libri ‖ 6. ἰδὼν] εἰδὼς AB ‖ 8. κελευσάντων O ‖ 9. ὅ τε Bekk, *dein* P, ὁ δὲ Oi ‖ 9. 14. εἰς libri ‖ 10. χιλιάρχῳ a, χιλιάρχη Ogl ‖ 15. τῶν addidi ex A. desiderabat iam Sylb ‖ 16. τοιούτῳ O Io., τούτῳ i, vulgo ‖ τῷ omisi cum Io. ‖ 17. ζήσας] ζέσας coni. Sylb. latet aliud ‖ ἐν τῷ] ἑαυτῷ l ‖ 18. ἀπίστῳ Steph, ἀπλήστῳ libri ‖ ἐπάρχοντας Al, ὑπάρχ. BVag ‖ 19. 20. τοῦ βίου omiserim cum Io. ‖ 22. ἀπάγειν A, ἄπασι ceteri ‖ 23. χρηστῆς ⟨δὲ⟩ Wolf, καὶ χρηστῆς A, χρηστῆς i, χρηστοὺς BV ‖ ἀπολαύειν i, ἀπολαύσειν O ‖ 25. ἥ τε] ἥ γε Reisk ‖ 26. ἐτάραττε] ἐσπάραττε coni. Sylb ‖ ἐτάραττεν αὐτῶν τὰς A

Digitized by Google

ἠδεῖτο δὲ καὶ ἐφοβεῖτο τὸν πατέρα πρᾶξαί τι ἀνήκεστον· τῇ τε θυγατρὶ μὲν ἐκείνου γυναικὶ δὲ αὐτοῦ παντὶ τρόπῳ θά-
3 νατον ἐμηχανᾶτο. ὁ δὲ Σεβῆρος αὐτήν τε ἐκείνην καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς ἐς Σικελίαν ἐξέπεμψεν, αὐτάρκη δοὺς περιουσίαν ἐς τὸ διαβιοῦν ἀψιλῶς, μιμησάμενος τὸν Σεβαστόν· καὶ γὰρ ἐκεῖνος τοῖς Ἀντωνίου παισί, πολεμίου γενομένου, οὕτως ἐχρήσατο. αὐτὸς δὲ ἐπειρᾶτο συνάγειν ἀεὶ τοὺς παῖδας ἐς φιλίαν καὶ προτρέπειν ἐς ὁμόνοιαν καὶ συμφωνίαν, μύθων τε ἀρχαίων καὶ δραμάτων ὑπεμίμνησκεν, ἀεὶ βασι-
4 λέων ἀδελφῶν συμφορὰς ἐκ στάσεως διηγούμενος. θησαυρούς τε καὶ νεώς, πάντα ἐδείκνυ χρημάτων πλήρη, πλοῦτόν τε καὶ δύναμιν οὐκ ἔσεσθαι ἔξωθεν ἐπιβουλεῦσαι, τοσαύτης μὲν οὔσης οἴκοι περιουσίας ὡς ἀφειδῶς καὶ ἀψιλῶς τοῖς στρατιώταις χορηγεῖν, τῆς τε ἐν Ῥώμῃ δυνάμεως αὐτῆς τετραπλασιασθείσης, καὶ στρατοπέδου τοσούτου πρὸ τῆς πόλεως ἱδρυθέντος, ὡς μηδεμίαν εἶναι δύναμιν ἔξωθεν ἐχέγγυον μηδ' ἀντίπαλον πλήθει στρατοῦ μήτε μεγέθει σωμάτων μήτε χρη-
5 μάτων περιουσίᾳ. πλὴν οὐδὲν ὄφελος τούτων πάντων ἔλεγε στασιαζόντων πρὸς ἀλλήλους, τοῦ τε πολέμου ἔνδον ὄντος. ὃ μὲν δὴ τοιαῦτά τινα λέγων ἑκάστοτε, ποτὲ μὲν λιπαρῶν ποτὲ δὲ ἐπιπλήττων, σωφρονίζειν αὐτοὺς ἅμα καὶ συνάγειν ἐπειρᾶτο· οἳ δ' οὔτι γε ἐπείθοντο, ἀφηνίαζον δὲ καὶ ἐπεδί-
6 δοσαν ἐς τὸ χεῖρον. ἅτε δὲ νεανίας σφριγῶντας καὶ ὑπὸ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐς πάσας ἡδονῶν ὀρέξεις ἁπλήστως ὁρμω-

1. *τὸν — ἀνήκεστον* a, om. Ogl, et ut vid. P. verba *πρᾶξαί τι ἀν.* ad Getam referenda, nec coniecturis opus videtur ‖ 1. 2. *τῇ τε*] malim *τῇ δὲ* ‖ 2. *αὐτοῦ ὡς παντὶ* O ‖ 4. *ἀδελφὸν*] *cum filiolo* P, male ‖ *αὐτῆς* om. A ‖ 4. 5. 23. 24. *εἰς* libri ‖ 4. *ἔπεμψεν* V ‖ 5. *εἰς τὸ διαβιοῦν* (*βιοῦν* i) *ἀψιλῶς* om. Io., recte opinor ‖ 6. *ἀντωνίου* a ‖ *πολεμίου γενομένου* omiserim cum Io. ‖ 8. *ἐς* ABg, *εἰς* al. *ἀεὶ εἰς τοὺς παῖδας φιλίαν* V ‖ *προτρέπειν*] *προτρέπων* coni. Steph ‖ *ἐς*] *εἰς* Aa ‖ 10. *ἐκ στάσεως συμφορὰς* A. *admonens identidem veterum fabularum, in quibus pleraeque regum calamitates fraternis ortae seditionibus memorantur* P, bene ‖ 11. *πάντα*] *πάντας* V ‖ *ἐδείκνυ* O, *ἐδείκνυε* i, vulgo ‖ *πλήρη* Aa, *πλήρεις* BVgl ‖ *πλοῦτον* — 12. *ἐπιβουλεῦσαι* ita corrupta ut restitui posse non videantur, varias coniecturas enumeravit Irmisch ‖ 12. *οὐκ* a, et g[2] in mg., om. Og[1]l ‖ *ἔξωθεν ἐπιβουλεῦσαι* i, *ἔ. ἐπὰν βουλεῦσαι* BV, *ἔ. ἐπὰν ἐπιβουλεύσῃ τις* A ‖ 14. *τῆς τε*] *τῆς δὲ* coni. Sylb ‖ 14. 15. *αὐτοῖς τριπλασιασθείσης* coni. Vales. Dion. t. VI p. 774 St. cf. Duruy hist. rom. t. VI p. 431 sq. et Ceuleneer Sept. Sev. p. 266 sq. ‖ 16. *εἶναι* a, *μεῖναι* Ogl. 'legitur etiam *μεῖναι*' Steph ‖ *ἔξωθεν* om. l, recte puto ‖ 17. *⟨μήτε⟩ πλήθει* coni. Sylb ‖ 22. *δ'* i, *δὲ* O ‖ *οὗτοι* A ‖ *καὶ* om. BV ‖ 24. *ἁπλήστως* i Io., om. O

Digitized by Google

μένους ἕκαστοι τῶν κολακευόντων ἀνθεῖλκον πρὸς αὑτούς, οὐ μόνον ὑπηρετούμενοι ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν καὶ ταῖς περὶ τὰ αἴσχιστα σπουδαῖς, ἀλλὰ καὶ ἀεί τι καινὸν ἐξευρίσκοντες, δι' οὗ εὐφρανοῦσι μὲν ὧν ἐκολάκευον, λυπήσουσι δὲ τὸν ἀδελφόν. ἤδη γοῦν τινὰς καὶ λαβὼν ἐπὶ τοιαύταις ὑπηρεσίαις ὁ Σεβῆρος ἐκόλασεν.

ἀσχάλλοντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ βίῳ τῶν παίδων 14
καὶ τῇ περὶ τὰ θεάματα ἀπρεπεῖ σπουδῇ ἐπιστέλλει ὁ τῆς Βρεττανίας ἡγούμενος στασιάζειν τοὺς ἐκεῖ βαρβάρους [φάσκων,] καὶ κατατρέχοντας τὴν χώραν λείαν τε ἀπάγειν καὶ πορθεῖν τὰ πλεῖστα· δεῖσθαι τοίνυν χειρὸς πλείονος πρὸς βοήθειαν τοῦ τόπου ἢ βασιλικῆς ἐπιδημίας. ὁ δὲ Σεβῆρος 2
ἀσμένως ταῦτ' ἀκούσας, φύσει μὲν καὶ ἄλλως φιλόδοξος ὑπάρχων, καὶ μετὰ τὰς ὑπὸ ἀνατολαῖς καὶ ἄρκτῳ νίκας καὶ προσηγορίας βουλόμενος καὶ κατὰ Βρεττανῶν ἐγεῖραι τρόπαια, ἔτι δὲ καὶ τοὺς υἱεῖς ἀπαγαγεῖν τῆς Ῥώμης θέλων, ὡς ἂν νεάζοιεν ἐν στρατιωτικῷ βίῳ καὶ σώφρονι ἀπαχθέντες τῆς ἐν Ῥώμῃ τρυφῆς καὶ διαίτης, ἐπαγγέλλει τὴν ἐς τὴν Βρεττανίαν ἔξοδον, πρεσβύτης τε ἤδη ὢν καὶ ὑπὸ τῆς ἀρθρίτιδος νόσου κάμνων· ἀλλὰ τὰ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἔρρωτο ὑπὲρ πάντα νεανίαν. τὰ πλεῖστα γοῦν καὶ φοράδην φερόμενος τῆς ὁδοιπο- 3
ρίας εἴχετο, οὐδὲ πώποτε ἐπὶ πολὺ μένων ἀνεπαύετο. ἀνύσας δὲ τὴν ὁδὸν ἅμα τοῖς παισὶ παντὸς λόγου καὶ ἐλπίδος θᾶττον, τὸν ὠκεανὸν διαπλεύσας Βρεττανοῖς ἐπέστη, τούς τε πανταχόθεν στρατιώτας ἀθροίσας καὶ δύναμιν πολλὴν ἀγείρας τὰ πρὸς τὸν πόλεμον παρεσκευάζετο.

οἱ δὲ Βρεττανοὶ τῇ τοῦ βασιλέως ἐκπλαγέντες· αἰφνιδίῳ 4
ἐπιδημίᾳ, δύναμίν τε ἀκούσαντες πάμπλειστην ἐπ' αὐτοὺς ἀθροισθεῖσαν, πρεσβείας ἔπεμπον περί τε εἰρήνης διελέγοντο,

---

2. ὑπηρετούμενοι] malim ὑπηρετοῦντες ‖ περὶ] ἐπὶ V ‖ 6. ἐκόλασεν ὁ σεβῆρος A, in quo corr. m. 1, ut vid., litteris α et β supra positis ‖ 9. 10. φάσκων del. Nauck Mél. Gr.-R. II p. 223 ‖ 10. κατατρέχειν A ‖ ἀπαγαγεῖν i ‖ 11. τὰ πλεῖστα] τὰ ἄκλειστα Reisk ‖ τοίνυν om. l ‖ 13. ἀσμένως (sic) B ‖ ταῦτ' Bg, ταῦτα ceteri, vulgo ‖ ἄλλως φιλόδοξος*, φιλ. ἄ. libri ‖ 14. ἀνατολὰς O ‖ ἄρκτον V ‖ 16 υἱεῖς O, υἱοὺς i, vulgo ‖ 18. εἰς libri ‖ βρετανίαν l ‖ 19. ἀρθροίτιδος A ‖ 20. αὐτοῦ] malim αὐτῷ ‖ 21. καὶ del.?* ‖ 22 ⟨καὶ⟩ οὐδεπώποτε Reisk ‖ 23. ἅμα τοῖς παισὶ om. P ‖ παντός ⟨τε⟩ λόγου coni. Sylb ‖ 23. 24. θᾶττον τὲ τὸν A ‖ 27. αἰφνιδίως BVg, αἰφνηδίω A ut solet

Digitized by Google

ἀπολογεῖσθαί τε ἐβούλοντο πρὸς τὰ προημαρτημένα. ὁ δὲ Σεβῆρος διατριβάς τε χρόνου ζητῶν, ὡς ἂν μὴ πάλιν ἐς τὴν Ῥώμην ἐπείγοιτο, ἔτι δὲ καὶ βουλόμενος προσκτήσασθαι τὴν κατὰ Βρεττανῶν νίκην τε καὶ προσηγορίαν, τοὺς μὲν πρέσβεις αὐτῶν ἀπράκτους ἀπέπεμψεν, εὐτρέπιζε δὲ τὰ πρὸς τὴν μάχην. μάλιστα δὲ γεφύραις ἐπειρᾶτο διαλαμβάνειν τὰ ἑλώδη χωρία, ὡς ἂν ἐπ' ἀσφαλοῦς βαίνοντες οἱ στρατιῶται ῥᾳδίως τε αὐτὰ διατρέχοιεν καὶ ἐπ' ὀχυροῦ βήματος ἑδραίως ἑστῶτες μάχοιντο. τὰ γὰρ πλεῖστα τῆς Βρεττανῶν χώρας ἐπικλυζόμενα ταῖς τοῦ ὠκεανοῦ συνεχῶς ἀμπώτισιν ἑλώδη γίγνεται· οἷς ἔθος τοῖς μὲν βαρβάροις ἐννήχεσθαί τε καὶ διαθεῖν βρεχομένοις μέχρις ἰξύος· γυμνοὶ γὰρ ὄντες τὰ πλεῖστα τοῦ σώματος τῆς ἰλύος καταφρονοῦσιν. οὐδὲ γὰρ ἐσθῆτος ἴσασι χρῆσιν, ἀλλὰ τὰς μὲν λαπάρας καὶ τοὺς τραχήλους κοσμοῦσι σιδήρῳ, καλλώπισμα τοῦτο καὶ πλούτου σύμβολον νομίζοντες ὥσπερ τὸν χρυσὸν οἱ λοιποὶ βάρβαροι, τὰ δὲ σώματα στίζονται γραφαῖς ποικίλαις καὶ ζῴων παντοδαπῶν εἰκόσιν· ὅθεν οὐδ' ἀμφιέννυνται, ἵνα μὴ σκέπωσι τοῦ σώματος τὰς γραφάς. εἰσὶ δὲ μαχιμώτατοί τε καὶ φονικώτατοι, ἀσπίδα μόνην στενὴν προβεβλημένοι καὶ δόρυ, ξίφος δὲ παρηρτημένοι γυμνοῦ σώματος. θώρακος δὲ ἢ κράνους οὐκ ἴσασι χρῆσιν, ἐμπόδια νομίζοντες πρὸς τὴν δίοδον τῶν ἑλῶν, ἐξ ὧν τῆς ἀναθυμιάσεως καὶ παχύτητος ὁ κατ' ἐκείνην τὴν χώραν ἀὴρ ζοφώδης ἀεὶ φαίνεται. πρὸς δὴ ταῦτα ὁ Σεβῆρος ἐξήρτυεν ὅσα συνοίσειν ἔμελλε τῷ Ῥωμαίων στρατῷ λυπήσειν δὲ καὶ ἐμποδιεῖν τὴν τῶν βαρβάρων ὁρμήν.

ὡς δὲ αὐτάρκως ὥφθη αὐτῷ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον εὐτρεπίσθαι, τὸν μὲν νεώτερον τῶν υἱῶν, τὸν Γέταν καλούμενον, κατέλιπεν ἐν τῷ ὑπὸ Ῥωμαίους ἔθνει δικάσοντά τε καὶ

---

2. πάλιν i, πάνυ O ‖ εἰς libri ‖ 5. ἀπέπεμψεν Sylb, ἔπεμψεν AVi, ἔπεμψαν B ‖ 6. μάχην κάλλιστα· γεφύραις τε ἐπειρᾶτο A ‖ διαλαμβ. ἐπειρᾶτο Bi ‖ τὰ om. BV ‖ 7. ὡς ἄν] *ut stare in tuto milites possent atque in solido proeliari* P ‖ 10. γίγνεται al, γίν. Og ‖ 12. ἰξύος libri omnes. ἰξύων Steph ni fallor primus invexit ‖ 16. 17. στίζοντες A ‖ 17. ποικίλαις καὶ Sylb cum P, ποικίλων Oi ‖ 18. οὐδ' a, οὐδὲ Ogl ‖ 20. προβεβλημένοι Reisk, περιβ. libri ‖ 21. ἐμπόδια BVgl, ἐμπόδιον APa, vulgo ‖ 23. παχύτητος O, παχυτῆτος ag, ταχυτῆτος l ‖ 24. ἐξήρτυεν ὁ σεβῆρος a ‖ 25. δὲ om. l ‖ 27. 28. εὐτρεπίσασθαι A ‖ 28. γέτταν O (τὸ pro τὸν V) ‖ 29. κατέλιπεν*, καταλιπεῖν Ogl, καταλιπὼν a, vulgo

Digitized by Google

τὰ πολιτικὰ τῆς ἀρχῆς διοικήσοντα, δοὺς αὐτῷ συνέδρους τῶν φίλων τοὺς πρεσβυτέρους, τὸν δὲ Ἀντωνῖνον παραλαβὼν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἠπείγετο. ὑπερβάντος δὲ τοῦ στρατοῦ τὰ προβεβλημένα ῥεύματά τε καὶ χώματα τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς συμβολαὶ καὶ ἀκροβολισμοὶ πολλάκις ἐγίγνοντο τροπαί τε τῶν βαρβάρων. ἀλλὰ τοῖς μὲν ῥᾳδία ἦν ἡ φυγή, καὶ διελάνθανον ἔν τε δρυμοῖς καὶ ἕλεσι καὶ τῇ τῶν χωρίων γνώσει, ἅπερ πάντα Ῥωμαίοις ὄντα ἐναντία πλείονα παρέσχε τῷ πολέμῳ τὴν διατριβήν· τὸν δὲ Σεβῆρον γηραιὸν ὄντα ἤδη νόσος ἐπιμηκεστέρα καταλαμβάνει, ὅθεν αὐτὸς μὲν ἠναγκάζετο μένειν οἴκοι, τὸν δὲ Ἀντωνῖνον ἐπειρᾶτο ἐκπέμπειν διοικήσοντα τὰ στρατιωτικά. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος τῶν μὲν πρὸς τοὺς βαρβάρους μετρίως ἐφρόντιζεν, ἐπειρᾶτο δὲ οἰκειοῦσθαι τὰ στρατεύματα, καὶ πάντας ἀνέπειθεν ἐς αὐτὸν βλέπειν μόνον, ἐμνᾶτό τε παντὶ τρόπῳ τὴν μοναρχίαν, διαβάλλων τὸν ἀδελφόν. ὁ δὲ πατὴρ ἐπὶ πολὺ νοσῶν· καὶ πρὸς τὸν θάνατον βραδύνων ἐπαχθὴς αὐτῷ καὶ ὀχληρὸς ἐφαίνετο· ἀνέπειθέ τε τοὺς ἰατροὺς καὶ ὑπηρέτας κακουργῆσαί τι περὶ τὴν θεραπείαν τοῦ γέροντος, ὡς ἂν θᾶττον αὐτοῦ ἀπαλλαγείη. πλὴν ἀλλὰ μόλις ποτὲ Σεβῆρος, λύπῃ τὸ πλεῖστον διαφθαρείς, ἀνεπαύσατο τοῦ βίου, ἐνδοξότατα βιώσας, ὅσον πρὸς τὰ πολεμικά, τῶν πώποτε βασιλέων· οὔτε γὰρ ἐμφύλια κατ' ἐχθρῶν οὔτε ξένα κατὰ βαρβάρων τοσαῦτά τις πρὸ αὐτοῦ ἤγειρε τρόπαια. βασιλεύσας δὲ ὀκτωκαίδεκα ἔτεσιν ἐπὶ παισὶ νεανίαις διαδόχοις ἀνεπαύσατο, χρήματά τε αὐτοῖς καταλιπὼν ὅσα μηδεὶς πώποτε, καὶ δύναμιν στρατιωτῶν ἀνανταγώνιστον.

ὁ δὲ Ἀντωνῖνος τοῦ πατρὸς ἀποθανόντος λαβόμενος ἐξουσίας, εὐθὺς ἀφ' ἑστίας πάντας φονεύειν ἤρξατο, τούς τε ἰατροὺς ἀνελών, οἳ μὴ ὑπήκουσαν αὐτῷ κελεύσαντι κακουργῆσαι καὶ τὸν θάνατον ἐπεῖξαι τοῦ γέροντος, τούς τε τροφεῖς

1. τῆς ἀρχῆς deleverim. τὰ λοιπὰ διοικήσοντα πολιτικὰ τῆς ἀρχῆς a, quae stare possint si πολιτικὰ expungas. sed illam rationem praefero ‖ 3. ἠπείγετο] ὑπήγετο a ‖ 4. ῥεύματά] ἐρύματά?* ‖ 5. ἐγίγνοντο*, ἐγίν. l, ἐγένοντο Ogl ‖ 7. καὶ ante τῇ delebat Sylb ‖ 8. τῷ πολέμῳ iP, ῥωμαίοις O ‖ 9 sq. excerpsit Ioannes ‖ 11. ἐπειρᾶτο omiserim cum P, quamquam iam legit Io. ‖ ἐκπέμπειν i Io., ἀποπέμπειν O ‖ διοικήσοντα, ησο in ras., g ‖ 14. εἰς libri ‖ 17. τοὺς ἰατροὺς Io., ἰατροὺς Oi, vulgo ‖ 18. τι om. Io. ‖ τὴν om. V ‖ 19. ἀπαλλαγῆ V ‖ 24. παισὶ] πᾶσι B ‖ νεανίαις omiserim cum P ‖ 29. 30. κακουργῆσαι κελεύσαντι A ‖ κακουργῆσαι καὶ non vertit P

αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἐπειδὴ προσέκειντο λιπαροῦντες αὐτὸν ὑπὲρ ὁμονοίας· οὐδένα δὲ εἴασε περιγενέσθαι τῶν ἐν τιμῇ γενομένων ἢ θεραπείᾳ τοῦ γέροντος. ἰδίᾳ τε δώροις καὶ μεγάλαις ὑποσχέσεσι τοὺς τῶν στρατοπέδων ἡγουμένους ἐθεράπευεν, ὅπως ἀναπείσειαν τὸν στρατὸν ἀποδεῖξαι μόνον αὐτὸν αὐτοκράτορα, καὶ πᾶσαν μηχανὴν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἐζήτει. οὐ μὴν ἔπειθε τὸ στρατιωτικόν· μεμνημένοι δὲ τοῦ Σεβήρου, καὶ ὅτι ἀμφοτέρους ἴσους δὴ ἐκ παίδων παραθρέψειαν, ἴσην αὐτοῖς ὑπηρεσίαν καὶ εὔνοιαν παρείχοντο. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, ἐπεὶ μὴ προεχώρει αὐτῷ τὰ τῶν στρατοπέδων, σπεισάμενος πρὸς τοὺς βαρβάρους, δούς τε εἰρήνην τά τε πιστὰ λαβών, ἐξῆγέ τε τῆς βαρβάρου πρός τε τὸν ἀδελφὸν ἤδη καὶ τὴν μητέρα ἠπείγετο. ὡς δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐγένοντο, συνάγειν αὐτοὺς ἡ μήτηρ ἐπειρᾶτο καὶ οἱ ἐν ἀξιώσει ὄντες καὶ σύνεδροι πατρῷοι φίλοι. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, πάντων αὐτῷ πρὸς ἃ ἐβούλετο ἐναντιουμένων, ἀνάγκῃ μᾶλλον ἢ γνώμῃ ἐς ὁμόνοιαν καὶ φιλίαν ἐπίπλαστον μᾶλλον ἢ ἀληθῆ περιήγετο. οὕτω δὴ τὰ τῆς βασιλείας ἀμφότεροι διοικοῦντες ἐν ὁμοτίμῳ ἀρχῇ ἅπαντα τῆς Βρεττανίας ἠθέλησαν, ἔς τε τὴν Ῥώμην ἠπείγοντο κομίζοντες τὰ τοῦ πατρὸς λείψανα· τὸ γὰρ σωμάτιον πυρὶ παραδόντες, τήν τε κόνιν σὺν ἀρώμασιν ἐς κάλπιν ἀλαβάστρου ἐμβαλόντες, ἀπεκόμιζον ἐς τὴν Ῥώμην, ἐς τὰ βασίλεια ἀποθησόμενοι ἱερὰ μνήματα. αὐτοὶ δὲ τὸν στρατὸν παραλαβόντες νικηφόροι δὴ κατὰ Βρεττανῶν ἐς τὴν ἀντικειμένην Γαλλίαν, διαβάντες τὸν ὠκεανόν, ἀφίκοντο.

ὅπως μὲν δὴ Σεβῆρος τὸν βίον μετήλλαξε καὶ οἱ παῖδες αὐτῷ τὴν ἀρχὴν διεδέξαντο, ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ δεδήλωται.

---

1. καὶ — 1. 2. αὐτὸν om. l ‖ 1. λιπαροῦντες ag, παρακαλοῦντες O ‖ 2. τῶν] αὐτῶν BV ‖ 3. γενομένων om. BV ‖ 6. αὐτὸν addidi ex Io. et P ‖ 7. δὲ] γὰρ Io., bene ‖ 8. καὶ — 8. 9. παραθρέψειαν corrupta ‖ 8. καὶ ὅτι καὶ A ‖ ἴσους, ω sup. ου a m. 2, A ‖ δὴ a, δὲ gl, om. O ‖ ἀμφοτέρους ἐν πᾶσιν ἴσοις ἀεὶ ἐκ coni. Reisk; παραθρέψειεν Stroth. sed hoc ipsum verbum stare non potest ‖ 13. ὡς — ἐγένοντο om. O ‖ 14. συνάγειν τὲ αὐτοὺς A ‖ 14. 15. ὄντες σύνεδροι καὶ A ‖ 15. malim καὶ οἱ πατρ. φίλ., omisso σύνεδροι cum Berglero ‖ 17. ἀληθεῖ A ‖ περιήγετο i, ἠπείγετο O. an ἐπήγετο?* ‖ 18. οὕτως Bgl ‖ 18. ἐν — 19. ἔς τε om. O (ἐπὶ habet A) ‖ 19. βρετανίας l ‖ ἠθέλησαν ag, ἡ θέλησις l ‖ εἴς τε i, ἐπὶ A ‖ 20. τὰ] τὸ AB ‖ λείψανον A, non B ‖ 21. 22. 24. εἰς libri ‖ 21. 22. κάλπιν BV, κάλπην Ai, vulgo. videtur Herodianus κάλπις κάλπεως forma uti ‖ 24. παραλαβόντες O, ἀναλ. i, vulgo ‖ 26. τὸν βίον om. l ‖ 27. αὐτῷ] αὐτοῦ vertit P

Digitized by Google

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Τὰ μὲν δὴ πραχθέντα Σεβήρῳ βασιλεύσαντι ὀκτωκαί- 1
δεκα ἔτεσιν ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ δεδήλωται· οἱ δ' υἱεῖς
αὐτοῦ, ἤδη νεανίαι, ἅμα τῇ μητρὶ ἐς τὴν Ῥώμην ἠπείγοντο,
ἤδη μὲν κατὰ τὴν ὁδὸν στασιάζοντες πρὸς ἀλλήλους. οὔτε
γὰρ καταγωγαῖς ταῖς αὐταῖς ἐχρῶντο οὔτε συνειστιῶντο ἀλλή-
λοις· πολὺ δὲ τὸ ὕποπτον ἐν ἅπασιν ἐδέσμασί τε καὶ πόμασι,
μή τις αὐτῶν προλαβὼν καὶ λαθών, ἤ τινας ἀναπείσας τῶν
ὑπηρετῶν, δηλητηρίῳ χρήσηται φαρμάκῳ. ταύτῃ γοῦν καὶ 2
τὴν ὁδοιπορίαν ἔτι μᾶλλον ἤπειγον, ἀδεέστερον ἑκάτερος
βιώσεσθαι προσδοκῶν, εἰ ἐν τῇ Ῥώμῃ γένοιντο καὶ τὰ βασί-
λεια διελόμενοι ἐν πλατείᾳ καὶ πολλῇ οἰκήσει καὶ πάσης πό-
λεως μείζονι καθ' ἑαυτὸν ἑκάτερος διάγοι ὡς βούλοιτο.

ὡς δὲ ἀφίκοντο ἐς τὴν Ῥώμην, ὅ τε δῆμος αὐτοὺς δα- 3
φνηφορῶν ὑπεδέξατο ἥ τε σύγκλητος προσηγόρευσεν. ἠγοῦντο
δ' αὐτοὶ μὲν τὴν βασίλειον φέροντες πορφύραν, εἵποντο δ'
ὄπισθεν αὐτοῖς οἱ τὴν ὕπατον ἀρχὴν τότε διέποντες, κάλπιν
φέροντες ἔνθα ἦν τὰ Σεβήρου λείψανα. οἵ τε προσαγορεύον-
τες τοὺς νέους αὐτοκράτορας παριόντες καὶ τὴν κάλπιν προσ-
εκύνουν. ἐκείνην μὲν οὖν παραπέμψαντες, καὶ προπομπεύ- 4
σαντες αὐτῆς, ἀπέθεντο ἐν τῷ νεῷ ἔνθα Μάρκου τε καὶ τῶν
πρὸ αὐτοῦ βασιλέων ἱερὰ μνήματα δείκνυται· ἐπιτελέσαντες
δὲ τὰς νενομισμένας ἱερουργίας ἐπὶ ταῖς βασιλικαῖς εἰσόδοις
ἀνῆλθον ἐς τὰ βασίλεια. διελόμενοι δὲ αὐτὰ ἑκάτερος ᾧκει, 5
παραφράττοντές τε πάσας εἰσόδους, εἴ τινες ἦσαν λανθάνου-
σαι, μόναις δὲ ταῖς δημοσίαις καὶ αὐλείοις ἀνέδην χρώμενοι,
φρουράς τε ἐπιστήσαντες ἰδίᾳ ἑκάτερος, οὐδὲ συνιόντες εἰ μὴ

---

2. δ' BVi, δὲ A, vulgo ‖ 3. 13. 23. εἰς libri ‖ 5. συνεστιῶντο BV ‖ 6. τε εἶχον καὶ A ‖ πόμασιν AB. an πόμασιν ⟨ἦν⟩?* ‖ 9. ὁδοιπορείαν B ‖ 11. πάσης] reliqua urbe P ‖ 11. 12. πόλεως] πόλει coni. Markland 13. ὅ τε i, ὁ δὲ BV, ὁ μὲν A ‖ 14. αὐτοκράτορας προσηγόρευσεν Io., male ‖ 16. κάλπιν O, κάλπην i, vulgo ‖ 17. 18. προαγορεύοντες i. οἱ δὲ προσαγορεύσαντες vertit P ‖ 18. παριόντας Reisk ‖ κάλπιν BV, κάλπην Ai, vulgo ‖ 19. 20. καὶ προπομπ. αὐτῆς fort. spuria ‖ προπομπεύσαντες] προπέμψαντες A ‖ 20. ἀπέθεντο g qui in mg. a m. 1: γρ. ἀπέθεσαν, ἀπεθέοντο (sic) a, ἀπέθεσαν Ol ‖ 21. δείκνυνται i ‖ 22. ἐπὶ — εἰσόδοις non vertit P ‖ 23. ⟨χωρὶς⟩ vel ⟨ἰδίᾳ⟩ ᾧκει coni. Sylb. cum codicibus congruit Io. ‖ 25. δημοσίαις* cum Io., -οις Oi ‖ αὐλίοις B, male ‖ ἀναίδην Ba ‖ χρώμενοι ἀνέδην A, corr. litteris β et α supra positis m. 1, ut vid.

Digitized by Google

πρὸς ὀλίγον, ὅσον δημοσίᾳ, εἴ ποτε, ὀφθῆναι. ἐπετέλεσαν δὲ πρὸ ἁπάντων τὴν ἐς τὸν πατέρα τιμήν.

2 ἔθος γάρ ἐστι Ῥωμαίοις ἐκθειάζειν βασιλέων τοὺς ἐπὶ παισὶ διαδόχοις τελευτήσαντας· τήν τε τοιαύτην τιμὴν ἀποθέωσιν καλοῦσι. μεμιγμένον δέ τι πένθος ἑορτῇ καὶ θρη-
2 σκείᾳ κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν δείκνυται. τὸ μὲν γὰρ σῶμα τοῦ τελευτήσαντος πολυτελεῖ κηδείᾳ καταθάπτουσιν ἀνθρώπων νόμῳ· κηροῦ δὲ πλασάμενοι εἰκόνα πάντα ὁμοίαν τῷ τετελευτηκότι ἐπὶ μεγίστης ἐλεφαντίνης κλίνης, ἐς ὕψος ἀρθείσης, προτιθέασιν ἐν τῇ τῶν βασιλείων εἰσόδῳ, χρυσοϋφεῖς στρωμνὰς ὑποστρωννύντες. ἡ δ' εἰκὼν ἐκείνη ἐν σχήματι
3 νοσοῦντος πρόκειται ὠχριῶσα. τῆς δὲ κλίνης ἑκατέρωθεν καθέζονται ἐπὶ πλεῖστον τῆς ἡμέρας ἐν μὲν τῷ λαιῷ μέρει πᾶσα ἡ σύγκλητος, μελαίναις ἐφεστρίσι χρώμενοι, ἐν δὲ τῷ δεξιῷ γυναῖκες πᾶσαι ὅσαις ἀνδρῶν ἢ πατέρων ἀξίωμα τιμῆς ἐνδόξου μεταδίδωσιν. οὔτε δὲ χρυσοφοροῦσά τις αὐτῶν ὁρᾶται οὔτε περιδεραίοις κοσμουμένη, ἀλλὰ λιτὰς ἐσθῆτας λευκὰς
4 ἀμφιεννύμεναι σχῆμα παρέχουσι λυπουμένων. ἑπτὰ μὲν οὖν ἡμερῶν τὰ εἰρημένα ἐπιτελεῖται· ἰατροί τε εἰσιόντες ἑκάστοτε προσίασι τῇ κλίνῃ, καὶ δῆθεν ἐπισκεψάμενοι τὸν νοσοῦντα χαλεπώτερον ἔχειν ἀπαγγέλλουσιν ἑκάστοτε. ἐπὰν δὲ δόξῃ τετελευτηκέναι, τὴν μὲν κλίνην ἀράμενοι τοῦ τε ἱππικοῦ τάγματος εὐγενέστατοι καὶ τῆς συγκλήτου ἐπίλεκτοι νεανίαι κατακομίζουσι διὰ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ, ἔς τε τὴν ἀρχαίαν ἀγορὰν προτιθέασιν, ἔνθα οἱ Ῥωμαίων ἄρχοντες τὰς ἀρχὰς ἀπόμνυν-
5 ται. ἑκατέρωθεν δὲ βάθρα τινὰ σύγκειται ἐν κλίμακος σχήματι, καὶ ἐπὶ μὲν θατέρου μέρους τῶν εὐγενεστάτων καὶ εὐπατριδῶν χορὸς ἕστηκε παίδων, ἐν δὲ τῷ ἀντικειμένῳ γυναικῶν τῶν ἐν ἀξιώσει εἶναι δοκουσῶν· ᾄδουσι δὲ ἑκάτεροι ὕμνους τε καὶ παιᾶνας ἐς τὸν τετελευτηκότα, σεμνῷ μέλει καὶ θρη-
6 νώδει ἐρρυθμισμένους. μετὰ δὲ τοῦτο βαστάσαντες τὴν κλί-

---

1. *εἴ* delebat Sylb, aut *χρῄζοιεν* post *ποτε* addebat ‖ 2. 9. 24. 30. *εἰς* libri ‖ 4. *παισὶ διαδ.* Bekk, *παισὶν ἢ διαδ.* OPgl, *διαδ. παισὶ* a ‖ *τιμὴν* OPgl, *τελετὴν* a ‖ 4. 5. *ἀπόθεσιν* V ‖ 7. *πολυτελῆ* V ‖ 8. *πλασσάμενοι* AV ‖ 8. 9. *τῷ τελευτήσαντι* O ‖ 10. *βασιλέων* B ‖ 13. *καθίζονται* A ‖ 17. *οὔτε δὲ περ.* BV ‖ *περιδερραίοις* i ‖ 23. ⟨*οἱ*⟩ *εὐγενέστατοι* Reisk ‖ 25. *τὰς ἀρχὰς* om. i ‖ 29. *δοκουσῶν* i, *feminarum illustrium* P, *δοκούντων* O ‖ *ᾄδουσι τὲ ἑκ.* A ‖ 31. *tollunt iterum* P

νην φέρουσιν ἔξω τῆς πόλεως ἐς τὸ καλούμενον Ἄρεος πεδίον, ἔνθα κατεσκεύασται ἐν τῷ πλατυτάτῳ τοῦ πεδίου τόπῳ τετράγωνόν τι [καὶ] ἰσόπλευρον, ἄλλης μὲν ὕλης οὐδεμιᾶς μετέχον, ἐκ μόνης δὲ συμπήξεως ξύλων μεγίστων ἐς σχῆμα οἰκήματος. πᾶν δὲ ἐκεῖνο ἐνδοθεν μὲν φρυγάνων πεπλήρωται, ἔξωθεν δὲ χρυσοϋφέσι στρωμναῖς ἐλεφαντίνοις τε ἀγάλμασι γραφαῖς τε ποικίλαις κεκόσμηται. ἐπ' ἐκείνῳ δὲ ἕτερον, σχήματι μὲν καὶ κόσμῳ παραπλήσιον, μικρότερον ⟨δ'⟩ ἐπίκειται, πυλίδας ἔχον καὶ θύρας ἀνεῳγυίας. τρίτον τε καὶ τέταρτον, ἀεὶ τοῦ ὑποκειμένου μεῖον, ἐς τελευταῖον βραχύτατον περατοῦται. ἀπεικάσαι τις ἂν τὸ σχῆμα τοῦ κατασκευάσματος φρυκτωρίοις, ἃ τοῖς λιμέσιν ἐπικείμενα νύκτωρ διὰ τοῦ πυρὸς ἐς ἀσφαλεῖς καταγωγὰς τὰς ναῦς χειραγωγεῖ· φάρους δὲ αὐτὰ οἱ πολλοὶ καλοῦσιν. ἐς δὴ τὸ οἴκημα τὸ δεύτερον ἀνακομίσαντες τὴν κλίνην τιθέασιν, ἀρώματά τε καὶ θυμιάματα πάντα ὅσα γῆ φέρει, εἴ τέ τινες καρποὶ ἢ πόαι χυμοί τε συμβαλλόμενοι πρὸς εὐωδίαν, ἀνακομίζονται καὶ σωρηδὸν χέονται· οὔτε γὰρ ἔθνος οὔτε πόλις τις οὔτε τῶν ἐν ἀξιώσει ἢ τιμῇ ἔστιν ὃς μὴ δῶρα ὕστατα ταῦτα πέμπει φιλοτίμως ἐς τιμὴν τοῦ βασιλέως. ἐπὰν δὲ μέγιστον χῶμα ἀρθῇ τῶν ἀρωμάτων πᾶς τε ὁ τόπος πληρωθῇ, ἱππασία περὶ τὸ κατασκεύασμα ἐκεῖνο γίγνεται, πᾶν τε τὸ ἱππικὸν τάγμα περιθεῖ κύκλῳ μετά τινος εὐταξίας καὶ ἀνακυκλώσεως πυρριχίῳ δρόμῳ καὶ ῥυθμῷ. ἅρματά τε περιέρχεται ὁμοίᾳ εὐταξίᾳ, φέροντα τοὺς ἐφεστῶτας ἡμφιεσμένους μὲν τὰς περιπορφύρους ἐσθῆτας, προσωπεῖα δὲ περικειμένους εἰκόνας ἔχοντα ὅσοι Ῥωμαίων ἐνδόξως ἐστρατήγησαν ἢ ἐβασίλευσαν. τούτων δὲ συντελεσθέντων, λαβὼν λαμπάδα ὁ τὴν βασιλείαν διαδεξάμενος προσφέρει τῷ οἰκήματι, οἵ τε λοιποὶ πανταχόθεν πῦρ ἐπιτιθέασι· πάντα δὲ

1. εἰς a ‖ ἄρεος BV, ἄρεως Ai ‖ 2. τόπος O ‖ 3. καὶ eieci ‖ 4. ἐκ O, ἢ ἐκ i ‖ δὲ Sylb, τε libri ‖ εἰς libri ‖ 7. ἐπ' Steph, ὑπ' libri. possis etiam delere ‖ 8. δ' add. Irmisch, δὲ Steph ‖ 10. περατοῦται Scheid, περαιοῦται libri ‖ 11. φρυκτωρείοις A ‖ 13. καταγωγὰς Og, διαγωγὰς a, om. l ‖ δὲ] τε V ‖ πολλοὶ] λοιποὶ A ‖ 17. καὶ om. l ‖ 18. τιμῇ A, τιμῆς BVi ‖ ὃς a, ὡς Ogl ‖ 19. ὕστατα ταῦτα A, τ. ὕ. BVi, vulgo ‖ πέμπειν A ‖ ἐς τ. τ. βασ. deleverim, nisi forte ἐς ταφὴν τ. β. scribendum ‖ 21. 22. γίγνεται a, γίνεται Ogl ‖ 25. περιπορφύρους] περιπορφύρας A, περὶ πορφύραν BVi ‖ δὲ] τε V ‖ 26. εἰκόνας ἔχοντα non vertit P ‖ ἐν δόξῃ BV ‖ 29. ἐπιτιθέασι V, περιτιθέασι Ai, ἐπιπεριτιθέασι B

Digitized by Google

ῥᾷστα ἀνάπτεται [εὐμαρῶς] ὑπὸ τοῦ πυρός, φρυγάνων τε πλή-
11 θους καὶ θυμιαμάτων ἐπινηθέντος. ἐκ δὲ τοῦ τελευταίου
καὶ βραχυτάτου κατασκευάσματος, ὥσπερ ἀπό τινος ἐπάλξεως,
ἀετὸς ἀφίεται σὺν τῷ πυρὶ ἀνελευσόμενος ἐς τὸν αἰθέρα, ὃς
φέρειν ἀπὸ γῆς ἐς οὐρανὸν τὴν τοῦ βασιλέως ψυχὴν πιστεύε- 5
ται ὑπὸ Ῥωμαίων· καὶ ἐξ ἐκείνου μετὰ τῶν λοιπῶν θεῶν
θρησκεύεται.

3 ταύτην δὴ τὴν τιμὴν ἐκθειάσαντες οἱ παῖδες τὸν πατέρα
ἐπανῆλθον ἐς τὰ βασίλεια. ἐξ ἐκείνου δὲ ἐστασίαζον πρὸς
ἀλλήλους, ἐμίσουν τε καὶ ἐπεβούλευον· πάντα τε ἔπραττεν 10
ἑκάτερος πειρώμενος τὸν ἀδελφὸν ἀποσκευάσασθαι ἐς αὐτόν
2 τε μόνον περιαγαγεῖν τὴν ἀρχήν. ἐμερίζοντο δὲ καὶ πάν-
των αἱ γνῶμαι, ὅσοι ἐν ἀξιώσει ἢ τιμῇ τινὶ ἦσαν κατὰ τὴν
πόλιν· ἰδίᾳ γὰρ αὐτῶν ἑκάτερος ἐπέστελλέ τε λανθάνων καὶ
ὡκειοῦτο, μεγάλαις ὑποσχέσεσι πρὸς αὐτὸν ἀνθέλκων. καὶ 15
τό γε πλεῖστον μέρος ἐς τὸν Γέταν ἔβλεπε· φαντασίαν γάρ
τινα ἐπιεικείας ἐπεδείκνυτο, μέτριόν τε καὶ πρᾶον ἑαυτὸν
3 τοῖς προσιοῦσι παρεῖχεν, ἐπιτηδεύμασί τε σπουδαιοτέροις ἐχρῆτο,
προσιέμενός τε τοὺς ἐπὶ παιδείᾳ ἐπαινουμένους, ἐσπουδακώς
τε περὶ παλαίστραν καὶ γυμνάσια ἐλεύθερα· χρηστός τε ὢν 20
καὶ φιλάνθρωπος τοῖς συνοῦσι, φήμῃ καὶ δόξῃ ἀρίστῃ πλείους
ἐς εὔνοιαν καὶ φιλίαν προυκαλεῖτο. ὁ δ' Ἀντωνῖνος ἐμβρι-
4 θῶς τὰ πάντα καὶ θυμοειδῶς ἔπραττε, πολὺ δὲ ἀπάγων ἑαυ-
τὸν τῶν προειρημένων στρατιωτικοῦ τε καὶ πολεμικοῦ βίου
ἐραστὴς εἶναι προσεποιεῖτο· ὀργῇ τε πάντα πράττων, καὶ ἀπει- 25
λῶν μᾶλλον ἢ πείθων, φόβῳ καὶ οὐκ εὐνοίᾳ φίλους ἐκτᾶτο.
ὡς στασιάζοντας δὲ τοὺς ἀδελφοὺς ἐν ἅπασιν οἷς ἔπραττον, μέχρι τῶν εὐτελεστάτων ἔργων, ἡ μήτηρ συνάγειν ἐπει-

---

1. aut ῥᾷστα aut εὐμαρῶς delebat Sylb. ταῦτα pro ῥᾷστα coni. Stroth ‖ 1. 2. πλῆθος O ‖ 2. ἐπινηθέντος Locella, ἐπινοηθέντος Ogl, ἐπιθέντος a. g² in mg.: γρ. ἐπιτεθέντος ‖ 4. ἀνελ. — αἰθέρα om. P ‖ ἐς 1, εἰς Oag ‖ 5. φέρει V ‖ ἐς i, εἰς O ‖ 7. θρησκεύεται iP, πιστεύεται BV, εἶναι πιστεύεται A ‖ 8. δὴ Bekk², δὲ libri ‖ τὸν O, ἐς τὸν i ‖ 9. ἐς ABgl, εἰς Va ‖ δὲ ⟨ἔτι μᾶλλον⟩ ἐστ. coni. Neumann mus. Rhen. t. 35 (1880) p. 486 ‖ 11. 16. 22. εἰς libri ‖ 14. γὰρ] δὲ l ‖ 15. ἀνέλκων i ‖ 15. 16. καὶ τό γε] τό τε l ‖ 16. γέτταν O, const. ‖ 17. καὶ om. l ‖ 18. προσιοῦσι iP, παροῦσι O ‖ τε] δὲ AB ‖ 19. 20. παιδεία ἐσπουδακότας, περί τε παλ. A ‖ 20. ἐλεύθερα] malim ἐλευθέρια ‖ 21. πλείους] *plurimos* P ‖ 23. καὶ om. l ‖ 26. καὶ ag. om. Ol ‖ 27. ὡς δὲ στασ. τοὺς coni. Sylb ‖ ἐν — 28. ἔργων om. P ‖ 28. ἔργων ⟨εἶδεν⟩ coni. Stroth

Digitized by Google

ρᾶτο. καί ποτε ἔδοξεν αὐτοῖς, ἵνα δὴ μὴ μένοντες ἐν τῇ 5
Ῥώμῃ ἀλλήλοις ἐπιβουλεύοιεν, νείμασθαι τὴν ἀρχήν. συν-
αγαγόντες δὴ τοὺς πατρῴους φίλους, τῆς τε μητρὸς παρού-
σης, ἠξίουν διαιρεθῆναι τὴν βασιλείαν, καὶ τὰ μὲν ὑπ' Εὐ-
ρώπην πάντα ἔχειν τὸν Ἀντωνῖνον, τὴν δὲ ἀντικειμένην
ἤπειρον Ἀσίαν τε καλουμένην πᾶσαν Γέτᾳ παραδοθῆναι·
οὕτω γὰρ ἔλεγον καὶ θεία τινὶ προνοίᾳ τὰς ἠπείρους διωρί- 6
σθαι τῷ Προποντίδος ῥεύματι. ἤρεσκε δὲ τὸν μὲν Ἀντωνῖ-
νον ἐπὶ τῷ Βυζαντίῳ ἱδρῦσαι στρατόπεδον, τὸν δὲ Γέταν ἐν
Χαλκηδόνι τῆς Βιθυνίας, ὡς ἀντικείμενα ἀλλήλοις τὰ στρα-
τόπεδα φρουροίη τε τὴν ἑκατέρου ἀρχὴν καὶ κωλύοι τὰς δια-
βάσεις. ἐδόκει τε τῆς συγκλήτου βουλῆς τοὺς μὲν Εὐρωπαίους
πάντας ἀπομεῖναι, τοὺς δὲ ἐκεῖθεν ἀπελθεῖν σὺν τῷ Γέτᾳ.
τῇ τε βασιλείᾳ τῇ αὐτοῦ αὐτάρκη ἔσεσθαι ὑποδοχὴν ὁ Γέτας 7
ἔλεγεν ἢ τὴν Ἀντιόχειαν ἢ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, οὐ πολύ τι
τῆς Ῥώμης, ὡς ᾤετο, μεγέθει ἀποδεούσας. τῶν δὲ ὑπὸ με-
σημβρίαν ἐθνῶν Μαυρουσίους μὲν καὶ Νομάδας Λιβύης τε
τὰ παρακείμενα Ἀντωνίνῳ δοθῆναι, τὰ δὲ ἐπέκεινα μέχρις
ἀνατολῆς προσήκειν τῷ Γέτᾳ. ταῦτα δὴ αὐτῶν διατυπούν- 8
των οἱ μὲν ἄλλοι πάντες σκυθρωποῖς προσώποις ἐς γῆν ἔνευ-
σαν· ἡ δὲ Ἰουλία "γῆν μέν" ἔφη "καὶ θάλατταν, ὦ τέκνα,
εὑρίσκετε ὅπως νείμησθε, καὶ τὰς ἠπείρους, ὥς φατε, τὸ πόν-
τιον ῥεῖθρον διαιρεῖ· τὴν δὲ μητέρα πῶς ἂν διέλοισθε, καὶ
πῶς ἡ ἀθλία ἐγὼ ἐς ἑκάτερον ὑμῶν νεμηθείην ἢ τμηθείην;
πρῶτον δὴ ἐμὲ φονεύσατε, καὶ διελόντες ἑκάτερος παρ' ἑαυτῷ
τὸ μέρος θαπτέτω· οὕτω γὰρ ἂν μετὰ γῆς καὶ θαλάττης ἐς

---

2. *νείμ.* δὲ τὴν A ‖ 3. *μητρὸς* om. l ‖ 6. *καλουμένην πᾶσαν* a et Io., *πᾶσαν καλουμ.* Ogl ‖ *γέτταν παραδοῦναι* AB ‖ 7. 8. *διωρίσθαι* A, *διοικεῖσθαι* BV, *διῃρῆσθαι* i, vulgo ‖ 9. *ἱδρύσθαι* V ‖ *τὸ στρατόπεδον* Io. ‖ 10. *χαλκηδόνι* AB, et Io. (*χαλκιδῶνι*), *καλχηδόνι* i, vulgo. in V *καλχηδόνι* correctum in *χαλκηδόνι* ‖ 10. 11. *στρατόπεδα* AVag, *στρατεύματα* Bl ‖ 13. *ἀπομεῖναι*] *ὑπομεῖναι* ex Reiskii coniectura scripserunt Wolf et Bekk ‖ *ἀπελθεῖν*] *ἀνελθεῖν* scripsit Bekk ‖ 15. *τι* om. cod. Schotti ‖ 16. *ὡς ᾤετο* om. P ‖ *ἀποδεούσας* Ol et Stephani 'quidam vet.', *ἀπολειπούσας* a, vulgo, *ἀποδιπούσας* g, qui in mg. a m. 1: *γρ. ἀποδεούσας* ‖ *δὲ*] *μὲν* V ‖ 16. 17. *μεσημβρίαν* O, *μεσημβρίᾳ* i, vulgo ‖ 17. *μὲν* om. A ‖ 17. 18. *Λιβύης τε τὰ παρακείμενα* om. P ‖ 18. *ἀντωνίῳ* V, *ἀντωνίνου* B ‖ *δοθῆναι* O, *παραδοθῆναι* i, vulgo ‖ 21. *θάλατταν**, *θάλασσαν* libri ‖ 24. *ἐγὼ* et *ἢ τμηθείην* om. Io., bene ‖ 24. 26. *εἰς* libri ‖ 25. *δὴ* iP, *δὲ* OIo. ‖ 26. *οὕτω* — p. 110, 1. *μερισθείην* om. Io., recte opinor

Digitized by Google

9 ὑμᾶς μερισθείην." ταῦτα δὲ λέγουσα μετὰ δακρύων καὶ οἰμωγῆς, ἀμφοτέροις τε τὰς χεῖρας περιβάλλουσα καὶ ὑπὸ τὰς ἀγκάλας ἄγουσα, συνάγειν ἐπειρᾶτο. πάντας δὲ οἴκτου καταλαβόντος διελύθη τὸ συνέδριον, ἥ τε σκέψις ἀπεδοκιμάσθη· ἑκάτερός τε ἐς τὰ ἑαυτοῦ βασίλεια ἀνεχώρησε.

4 τὸ δὲ μῖσος καὶ ἡ στάσις ηὔξετο. εἴτε γὰρ ἡγεμόνας ἢ ἄρχοντας ἔδει ποιεῖν, ἑκάτερος τὸν ἑαυτοῦ φίλον προάγειν ἤθελεν, εἴτε δικάζοιεν, τὰ ἐναντία ἐφρόνουν, ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν δικαζομένων ἔσθ' ὅτε· πλέον γὰρ ἦν παρ' αὐτοῖς τοῦ δικαίου τὸ φιλόνεικον. ἔν τε τοῖς θεάμασι περὶ τὰ ἐναντία

2 ἐσπούδαζον. πάντα τε εἶδη ἐπιβουλῆς ἐξήρτυον, οἰνοχόους τε καὶ ὀψοποιοὺς ἀνέπειθον ἐμβαλεῖν δηλητήρια φάρμακα. οὐ ῥᾳδίως δὲ αὐτῶν οὐδετέρῳ προυχώρει, ἐπειδὴ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ φρουρᾶς διητῶντο. τέλος δὲ μὴ φέρων ὁ Ἀντωνῖνος, ἀλλ' ὑπὸ τῆς περὶ τὴν μοναρχίαν ἐπιθυμίας ἐλαυνόμενος, διέγνω δρᾶσαί τι ἢ παθεῖν γενναῖον, διὰ ξίφους

3 χωρήσας καὶ φόνου· μὴ προχωρούσης γὰρ τῆς λανθανούσης ἐπιβουλῆς, ἀναγκαίαν ἡγήσατο τὴν κινδυνώδη τε καὶ ἀπεγνωσμένην . . . . τῆς μὲν διὰ στοργήν, τοῦ δὲ δι' ἐπιβουλήν.

Γέτας μὲν δὴ καιρίως τρωθείς, προσχέας τὸ αἷμα τοῖς τῆς μητρὸς στήθεσι, μετήλλαξε τὸν βίον· ὁ δ' Ἀντωνῖνος κατεργασθέντος αὐτῷ τοῦ φόνου προπηδᾷ τοῦ δωματίου θέων,

4 φερόμενός τε δι' ὅλων τῶν βασιλείων ἐβόα μέγαν κίνδυνον ἐκπεφευγέναι μόλις τε σωθῆναι. τούς τε στρατιώτας, οἳ φρουροῦσι τὰ βασίλεια, κελεύει αὐτὸν ἁρπάσαντας ἀπάγειν ἐς τὸ

---

1. δὲ] δὴ l ‖ καὶ om. l ‖ 3. ἄγουσα] λαβοῦσα Io. ‖ 3. 4. καταλαβόντος] λαβόντος Io., bene ‖ 4. σκῆψις O ‖ 5. εἰς libri ‖ 10. ἔν τε τοῖς* (in B hoc exstare perperam rettulit Irmisch), ἐν τοῖς O, ἔν τε i, vulgo ‖ 11. τε] δὲ AV ‖ 13. προυχώρει AIo., προεχώρει BVi, vulgo ‖ 15. τὴν om. V ‖ 16. ξίφου A ‖ 18. τε om. O ‖ 19. brevissime Io.: ἐλαυνόμενος διὰ ξίφους ἐχώρησεν, καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τοῖς στήθεσι τῆς μητρὸς καταφυγόντα διεχρήσατο. A lacunam interpolando explevit: ἀπεγνωσμένην· ὅθεν καί ποτε περὶ τὴν μητέρα παραγεγονότων τοῦ μὲν γέττα διὰ στοργήν, ὁ δ' ἀντωνῖνος δι' ἐπιβουλήν, ἐξενέντησε τὸν ἀδελφόν. γέττας μὲν δὴ . . . nec ex P qui et ipse ariolatus est quicquam auxilii petendum. de recentiorum conaminibus v. Ritschl op. t. I p. 541 sq. ‖ 19. τῆς i, τὴν BV ‖ 21. τρωθεὶς καιρίως i ‖ τὸ αἷμα om. O ‖ 22. στήθεσι τὰ ἔγκατα μετήλλ. A ‖ 24. τε om. l ‖ 26. ἁρπάσαντες V ‖ εἰς a

στρατόπεδον, ὡς ἂν σωθῇ φυλαχθεὶς ἐκεῖ· μείνας γὰρ ἐπὶ τῆς βασιλείου αὐλῆς ἔλεγεν ἀπολεῖσθαι. πιστεύσαντές τε ἐκεῖνοι, τό τε πεπραγμένον ἔνδον οὐκ εἰδότες, θέοντι αὐτῷ [καὶ φερομένῳ] συνεξέδραμον πάντες. ταραχή τε τὸν δῆμον κατεῖχεν ὁρῶντα περὶ δείλην διὰ μέσης φερόμενον τῆς πόλεως δρόμῳ τὸν βασιλέα. ὡς δὲ εἰσέπεσεν ἐς τὸ στρατόπεδον ἔς τε τὸν νεών, ἔνθα τὰ σημεῖα καὶ τὰ ἀγάλματα τοῦ στρατοπέδου προσκυνεῖται, ῥίψας ἑαυτὸν ἐς γῆν ὡμολόγει τε χαριστήρια ἔθυέ τε σωτήρια. ὡς δὲ διηγγέλη τοῦτο τοῖς στρατιώταις, ὧν οἱ μὲν ἤδη περὶ λουτρὰ εἶχον οἱ δὲ ἀνεπαύοντο, πάντες ἐκπλαγέντες συνέθεον. ὃ δὲ προελθὼν τὸ μὲν πρα- 6
χθὲν εὐθέως οὐχ ὡμολόγησεν, ἐβόα δὲ πεφευγέναι κίνδυνον καὶ ἐπιβουλὴν πολεμίου καὶ ἐχθροῦ, τὸν ἀδελφὸν λέγων, μόλις τε καὶ μετὰ πολλῆς μάχης τῶν ἐχθρῶν κεκρατηκέναι, κινδυνευσάντων δὲ ἀμφοτέρων κἂν ἕνα ἑαυτὸν βασιλέα τετηρῆσθαι ὑπὸ τῆς τύχης. τοιαῦτα δή τινα πλαγίως ἐμφαίνων νοεῖσθαι μᾶλλον ἐβούλετο τὰ πραχθέντα ἢ ἀκούεσθαι. ὑπ- 7
ισχνεῖται δὲ αὐτοῖς ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας καὶ μοναρχίας ἑκάστῳ μὲν στρατιώτῃ δισχιλίας καὶ πεντακοσίας δραχμὰς Ἀττικάς, προστίθησι δὲ τῷ σιτηρεσίῳ ἄλλο τοῦ τελουμένου ἥμισυ. κελεύει τε ἀπελθόντας αὐτοὺς ἤδη ὑποδέχεσθαι ἔκ τε τῶν ναῶν καὶ τῶν θησαυρῶν τὰ χρήματα, μιᾶς [τε] ἡμέρας ἀφειδῶς ἐκχέας πάντα ὅσα ἔτεσιν ὀκτωκαίδεκα ὁ Σεβῆρος ἤθροισέ τε καὶ κατέκλεισεν ἐξ ἀλλοτρίων συμφορῶν. οἱ δὲ 8
στρατιῶται τοσοῦτον χρημάτων πλῆθος ἀκούσαντες, καὶ συνέντες τὸ πεπραγμένον ἤδη καὶ τοῦ φόνου διαβοήτου γενομένου ὑπὸ τῶν ἔνδοθεν φυγόντων, μόνον τε αὐτοκράτορα ἀναγορεύουσιν αὐτὸν καὶ τὸν Γέταν καλοῦσι πολέμιον.

ἐπιμείνας δὲ ὁ Ἀντωνῖνος τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἐν τῷ 5

---

1. φυλαχθεὶς (φυλαχθῆς V) ἐκεῖ Ogl, ἐκεῖ φυλ. a, vulgo ‖ μείνας] μεῖναι V, μείναι B ‖ 3. τό τε] τὸ A lo. ‖ 3. 4. καὶ φερομένῳ omisi cum lo. et P ‖ 4. 5. κατεῖχε τὸν δῆμον a ‖ 5. ὁρῶντας Io. ‖ post ὁρῶντα repetit τὸν δῆμον A ‖ φερόμενον om. BV ‖ 6. εἰσέπεσεν AV, εἰσεπήδησεν Io., ἐπέπεσεν l, ἐσέπεσεν Bag ‖ 6. 8. εἰς libri ‖ 7. νεὼν ABi, νεὸν V, ναὸν Io. ‖ 8. ῥίψας τέ αὐτὸν V ‖ 13. καὶ ante ἐχθροῦ om. O ‖ τὸν ἀδελφὸν λέγων fort. spuria ‖ 14. τῶν ἐχθρῶν ex τὸν ἐχθρὸν corr. a m. 1, ut vid., A ‖ 15. ἑαυτῶν Aa ‖ βασιλέα om. V ‖ 15. 16. τετηρεῖσθαι Ba ‖ 17. τὰ λεχθέντα l ‖ 22. τε cum Berglero seclusit Bekk². γε coni. Steph ‖ 25. τοσούτων Ai ‖ 26. ἤδη καὶ Bekk², ἤδη τε καὶ libri ‖ 27. φυγόντων coni. Sylb, φευγόντων Oi, vulgo ‖ τε om. O ‖ 28. πολέμιον καλοῦσι l

Digitized by Google

νεῷ τοῦ στρατοπέδου, θαρρήσας τε καὶ ταῖς ἐπιδόσεσιν οἰκειωσάμενος τοὺς στρατιώτας, ἐς τὴν σύγκλητον κατῆλθε μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ, ὡπλισμένου μᾶλλον ἢ ἔθος ἐστὶ βασιλέως προπομπεύειν. εἰσελθὼν δὲ καὶ θύσας, τοῦ τε βασι-
2 λείου ἐπιβὰς θρόνου, ἔλεξε τοιάδε. "οὐκ ἀγνοῶ μὲν ὅτι πᾶς οἰκείου φόνος εὐθέως ἀκουσθεὶς μεμίσηται, τό τε ὄνομα ταῖς ἀκοαῖς ἅμα τῷ προσπεσεῖν εὐθὺς φέρει χαλεπὴν διαβολήν. τοῖς μὲν γὰρ δυστυχήσασιν ἔλεος, τοῖς δὲ κρατήσασι φθόνος παρακολουθεῖ· καὶ τὸ μὲν ἥττηθὲν ⟨ἐν⟩ τοῖς τοιού-
3 τοις ἀδικεῖσθαι, τὸ δὲ νικῆσαν ἀδικεῖν δοκεῖ. πλὴν εἴ τις ὀρθῇ κρίσει καὶ μὴ διαθέσει τῇ πρὸς τὸν πεσόντα τὸ πεπραγμένον λογίζοιτο, τήν τε αἰτίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ὑπόθεσιν ἐξετάζοι, εὕροι ἂν ὁμοῦ καὶ εὔλογον καὶ ἀναγκαῖον τὸν μέλλοντα πείσεσθαι δεινὸν ἀμύνασθαι μᾶλλον ἢ ἀναμεῖναι· τῇ μὲν γὰρ συμφορᾷ τοῦ πεσόντος καὶ ἀνανδρίας ψόγος παρακολουθεῖ, ὁ δὲ κρατήσας ἅμα τῷ σεσῶσθαι καὶ δόξαν ἀνδρείας ἀπ-
4 ηνέγκατο. τὰ μὲν οὖν ἄλλα, ὅσα διὰ δηλητηρίων φαρμάκων καὶ διὰ πάσης ἐνέδρας ἐπεβούλευσέ μοι, ἔνεστιν ὑμῖν καὶ διὰ βασάνων χωρήσασι μαθεῖν· καὶ γὰρ διὰ τοῦτο τοὺς ἐκείνου ἐν τοῖς ὑπηρέταις ἐκέλευσα παρεῖναι, ὅπως εὕρητε τὴν ἀλήθειαν. εἰσὶ δέ τινες αὐτῶν [καὶ] ἤδη ἐξετασθέντες, καὶ τῆς ἐξετάσεως ἐπακοῦσαι δύνασθε. τὸ δ' οὖν τελευταῖον ἐπῆλθέ μοι παρὰ τῇ μητρὶ ὄντι ξιφήρεις ἔχων τινὰς ἐς τοῦτο
5 παρεσκευασμένους. ὅπερ ἐγὼ προμηθείᾳ πολλῇ καὶ ἀγχινοίᾳ συνελὼ ἠμυνάμην ὡς πολέμιον, ἐπεὶ μήτε γνώμην ἔτι μήτε

---

1. τοῦ στρατοπέδου om. P ‖ ὡς καὶ ταῖς vel ὡς δὴ καὶ ταῖς aut ὥς γε καὶ ταῖς coni. Steph ‖ 1. 2. ὠκειωσάμενος A B ‖ 2. εἰς libri ‖ 3. 4. βασιλέως προπομπεύειν Ol, βασιλέα προπομπεύειν ag, βασιλέα προπέμπειν Wolf. an βασιλέα προπέμπουσιν?* ‖ 5. 6. πᾶς ἐξ οἰκείου — 16. 17. ἀπηνέγκατο habet Macarius ‖ 7. transposuerim ταῖς ἀκοαῖς post προσπεσεῖν et expunxerim εὐθὺς, pro quo εὐθέως O ‖ εὐθέως ἐγείρει μίασμα. τοῖς μὲν A ‖ 9. ἐν add. Bergler et Reisk ‖ τοῖς bis scriptum in V ‖ 12. τήν — ἐξετάζοι om. Macar. ‖ 13. ἂν ἴσως ὁμοῦ Mac. ‖ 14. ἀναμεῖναι Nauck Mél. Gr.-Rom. II p. 226, ὑπομεῖναι libri ‖ 14. 15. ὅτι τῇ μὲν συμφορᾷ τοῦ πίπτοντος Mac. ‖ 15. ἀνανδρίας gl Macar. et A ex corr. a m. 1, ut vid., -είας ceteri ‖ 20. ἐν τοῖς ὑπηρέταις seclusit Wolf. τοῖς om. l. Reiske πιστοτάτους vel φιλτάτους post ἐκείνου addebat. ego cum P: *omnes illius ministros πάντας τοὺς ἐκείνου ὑπηρέτας* scripserim ‖ 21. καὶ seclusi ‖ 22. δύνασθαι A ‖ 23. ξιφήρεις, ει corr. a m. 1, ut vid., ex η, A ‖ ἐς ag, εἰς Ol ‖ 24. ὅθεν ἐγὼ προθυμία V ‖ προμυθείᾳ (sic) a ‖ προμηθείᾳ — ἀγχινοίᾳ et 25. ὡς om. P

Digitized by Google

ὁρμὴν ἔφερεν ἀδελφοῦ. ἀμύνεσθαί τε τοὺς ἐπιβουλεύοντας
οὐ μόνον δίκαιον ἀλλὰ καὶ σύνηθες. αὐτὸς γοῦν ὁ τῆσδε
τῆς πόλεως κτίστης Ῥωμύλος οὐκ ἤνεγκεν ἀδελφὸν ὑβρίσαντα
μόνον ἐς τὰ ἐκείνου ἔργα. σιγῶ Γερμανικὸν . . . . τὸν Νέ- 6
ρωνος καὶ Τίτον τὸν Δομετιανοῦ. Μᾶρκος αὐτός, φιλοσο-
φίαν καὶ ἐπιείκειαν προσποιούμενος, Λουκίου τὴν ὕβριν οὐκ
ἤνεγκεν ὄντος γαμβροῦ, ἀλλ' ἐξ ἐπιβουλῆς αὐτὸν ἀπεσείσατο.
ἐγὼ δὲ δηλητηρίων παρεσκευασμένων, ξίφους ἐπηωρημένου,
τὸν ἐχθρὸν ἠμυνάμην· τοῦτο γὰρ αὐτῷ τοὔνομα ἐδίδου τὰ
ἔργα. ὑμᾶς δὲ χρὴ πρῶτον μὲν θεοῖς εἰδέναι χάριν ὅτι κἂν 7
τὸν ἕτερον ὑμῖν τῶν βασιλέων ἔσωσαν, παύσασθαι δὲ ἤδη
τὰς ψυχὰς καὶ τὰς γνώμας διηρημένους, ἐς ἕνα δὲ βλέποντας
ἀμερίμνως βιοῦν. βασιλείαν δὲ ὁ Ζεύς, ὥσπερ αὐτὸς ἔχει
θεῶν μόνος, οὕτω καὶ ἀνθρώπων ἑνὶ δίδωσι." τοιαῦτα εἰπὼν
μεγάλῃ βοῇ, θυμοῦ πεπληρωμένος, βλέμματι δριμεῖ ἀφορῶν
ἐς τοὺς ἐκείνου φίλους, τρέμοντάς τε καὶ ὠχριῶντας τοὺς
πλείστους καταλιπών, ἀνέδραμεν ἐς τὰ βασίλεια.

εὐθὺς δὲ πάντες ἐφονεύοντο οἱ ἐκείνου οἰκεῖοί τε καὶ 6
φίλοι, καὶ οἳ ὄντες ἐν τοῖς βασιλείοις ἔνθα ἐκεῖνος ᾤκει· ὑπ-
ηρέται τε πάντες ἀνηροῦντο· οὐδέ τις ἦν φειδὼ ἡλικίας, οὐδὲ
μέχρι νηπίων. τὰ δὲ πτώματα συρόμενα μεθ' ὕβρεως πάσης
ἁμάξαις ἐπιτεθέντα καὶ ἔξω τῆς πόλεως κομισθέντα σωρηδὸν
κατεπίμπρατο ἢ ὑποσδὴ ἐρρίπτετο. οὐδεὶς δὲ περιεγένετο 2
τῶν κἂν μερίως ἐκείνῳ γνωσθέντων. ἀθληταὶ δὲ καὶ ἡνίο-
χοι ὑποκριταί τε πάσης μούσης καὶ ὀρχήσεως, πᾶν τε ὅπερ
ἐκεῖνος δι' ἡδυνῆς ἔσχε θέαμα ἢ ἄκουσμα, διεφθείρετο. τῆς
τε συγκλήτου βουλῆς ὅσοι γένει ἢ πλούτῳ ὑπερεῖχον, ἐπὶ
βραχυτάταις ἢ οὐδ' ὑφεστώσαις αἰτίαις ἐκ τῆς τυχούσης δια- 3
βολῆς, ὡς ἐκείνου φίλοι, ἀνηροῦντο. τήν τε Κομόδου ἀδελ-

1. τοὺς O, αὖ τοὺς Steph ‖ 4. 12. 16. 17. εἰς libri ‖ 4. lacunam sic explebat Sylb: *Γερμ. ⟨τὸν Τιβερίου, Βρεττανικὸν⟩ τὸν Νέρ.* ‖ 4. 5. *νέρωρος* V, *νέρωνα* l ‖ 6. *ἐπιείκιαν* Bl ‖ 7. *ἀλλ' — ἀπεσείσατο* om. P ‖ 8. *ξίφους τε ἐπηωρ.* vertit P ‖ *ἀπηωρημένου* A ‖ 9. *ἐδίδου τούνομα* l ‖ 11. *παύσασθαι* gl, *παύσασθε* Oa ‖ *δὲ* Ai, *δὴ* BV ‖ 12. *διηρημένους* Bgl, *διηρημένοι* AVa ‖ *βλέποντες* a ‖ 13. 14. *μόνος ἔχει θεῶν* l, *ἔχει μόνος θεῶν* ag ‖ 14. *τοιαῦτα* Ogl, *ταῦτα* a P. *'legitur etiam τοιαῦτα'* Steph ‖ 15. *πεπληρωμένη* l ‖ 17. *εἰς τὰ βασίλεια ἀνέδραμεν* a ‖ 20. 21. *οὐδὲ μέχρι* Bekk², *οὔτε μ.* libri ‖ 21. *συρόμενα* Irmisch (idem ego conieceram), *φερόμενα* libri, vulgo ‖ *πάσαις* i ‖ 22. *καὶ* om. i ‖ 23. *δὲ*] *γὰρ* l ‖ 24. *δὲ*] *τε*?* ‖ 25. *ὅπερ* om. l

Digitized by Google

φήν, πρεσβῦτιν ἤδη καὶ πρὸς πάντων βασιλέων ὡς Μάρκου θυγατέρα τετιμημένην, ἀπέκτεινεν, αἰτίαν ἐπαγαγὼν ὡς δακρυσάσῃ παρὰ τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἐπὶ τῷ τοῦ παιδὸς φόνῳ. τήν τε γυναῖκα γενομένην ἑαυτοῦ, Πλαυτιανοῦ θυγατέρα, οὖσαν [δὲ] ἐν Σικελίᾳ, τόν τε ἀνεψιὸν αὐτοῦ Σεβήρῳ τε ὁμώνυμον, καὶ τὸν Περτίνακος υἱόν, τῆς τε Κομόδου ἀδελφῆς Λουκίλλης υἱόν, καὶ εἴ τι γένος ἦν βασιλικὸν ἢ ἐν συγ-
4 κλήτῳ ἐξ εὐπατριδῶν καταβαῖνον, πᾶν ἐξέκοψεν. ἐς τε τὰ ἔθνη πέμπων, ἡγεμόνας τε καὶ ἐπιτρόπους ὡς ἐκείνου φίλους διεχρήσατο πάντας. πᾶσά τε νὺξ ἔφερε φόνους παντοδαπῶν ἀνθρώπων. τάς τε τῆς Ἑστίας ἱερείας ζώσας κατώρυττεν ὡς μὴ φυλαττούσας τὴν παρθενίαν. τὸ δὲ τελευταῖον καὶ μήποτε γενόμενον ἔργον· ἱπποδρομίαν μὲν ἐθεᾶτο, ἀπέσκωψε δέ τι τὸ πλῆθος ἐς ἡνίοχον περὶ οὗ ἐκεῖνος ἐσπουδάκει· ὃ δὲ οἰηθεὶς αὐτὸς ὑβρίσθαι κελεύει τῷ πλήθει προσπεσεῖν τὸ
5 στράτευμα, ἀπάγειν τε καὶ φονεύειν τοὺς κακῶς τὸν ἡνίοχον εἰπόντας. οἱ δὲ στρατιῶται τοῦ βιάζεσθαί τε καὶ ἁρπάζειν λαβόντες ἐξουσίαν, οὐκέτι διακρίνοντες τίνες ἦσαν οἱ προπετέστερον φθεγξάμενοι (καὶ γὰρ ἦν εὑρίσκειν ἀδύνατον ἐν δήμῳ τοσούτῳ μηδενὸς ὁμολογοῦντος) ἀφειδῶς τοὺς ἐντυγχάνοντας ἀπάγοντες ἀνῄρουν, ἢ ἀφαιρούμενοι ἅπερ εἶχον ὥσπερ λύτρα μόλις ἐφείδοντο.

7 τοιαῦτα δὴ πράττων, ὑπό τε τῆς τῶν ἔργων συνέσεως ἐλαυνόμενος καὶ πρὸς τὴν ἐν τῇ πόλει διατριβὴν ἀπεχθῶς ἔχων, ἀποδημῆσαι τῆς Ῥώμης ἠθέλησεν ὡς δὴ διοικήσων τὰ
2 ἐν τοῖς στρατοπέδοις καὶ τὰ ἔθνη ἐποψόμενος. ἀπάρας δὴ τῆς Ἰταλίας, ἐπί τε ταῖς ὄχθαις τοῦ Ἴστρου γενόμενος, διώκει [δὴ] τὰ ἀρκτῷα τῆς ἀρχῆς μέρη, γυμνάσια τοῦ σώματος ποιούμενος ἡνιοχείας καὶ θηρίων παντοδαπῶν συστάδην ἀναιρέσεις,

---

1. *πρεσβύτην* Ba ‖ *πρὸς*] *πρὸ* V ‖ *βασιλέων* om. Io. ‖ 2. 3. *δακρύσασα* V ‖ 3. *τοῦ* om. i ‖ 4. *ἑαυτοῦ*] *αὐτοῦ* g, *αὐτῷ* Io. qui *Πλαυτίαν* pro *Πλαυτιανοῦ θυγατέρα, ἑαυτοῦ τὴν θυγατέρα πλαυτιανοῦ* A ‖ 5. *δὲ* omisi cum Io. ‖ 7. *ἦ* om. Io. ‖ 8. 14. *εἰς* libri ‖ 10. *διεχρ. πάντας* Io., *π. δ.* Oi, vulgo ‖ *πᾶσά τε* Io, *πᾶσα δὲ* Oi ‖ 17. *τοῦ βιάζεσθαί τε λαβόντες ἐξουσίαν καὶ ἁρπάζειν* l ‖ 18. *διακρίνοντες* Reisk, *διεκρίνοντο* Oi et Io. ap. Vales. p. 825 (Suid. v. *Ἀντωνῖνος*) ‖ 21. *ἀπάγοντες* om. P ‖ 23. *δὴ*] *δὲ* Io. ‖ *συνέσεως*] *συνειδήσεως*, quod coni. Sylb, habet A ‖ 24. *ἀπεχθῶς*] *ἐπαχθῶς* A ‖ 26. *δὴ* Sylb, *δὲ* libri, vulgo ‖ 28. *δὴ* om. A ‖ 29. *συσταδὸν* i

Digitized by Google

δικάζων μὲν σπανίως, πλὴν νοῆσαι τὸ κρινόμενον εὐφυὴς ἦν εὐθίκτως τε πρὸς τὰ λεχθέντα ἀποκρίνασθαι. ᾠκειώσατο δὲ καὶ πάντας τοὺς ἐπέκεινα Γερμανούς, ἔς τε φιλίαν ὑπηγάγετο, ὡς καὶ συμμάχους παρ' αὐτῶν λαβεῖν καὶ τοῦ σώματος [ἑαυτοῦ] φρουροὺς [ποιήσασθαι], γενναίους τε καὶ ὡραίους ἐπιλεξάμενος. πολλάκις δὲ καὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀποθέμενος χλαμύδα ἠμφιέννυτο τὰ Γερμανῶν περιβλήματα, ἔν τε χλαμύσιν αἷς εἰώθασιν, ἀργύρῳ πεποικιλμέναις, ἐωρᾶτο· κόμας τε τῇ κεφαλῇ ἐπετίθετο ξανθὰς καὶ ἐς κουρὰν τὴν Γερμανῶν ἠσκημένας. τούτοις δὴ χαίροντες οἱ βάρβαροι ὑπεργάπων αὐτόν. ἔχαιρον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ Ῥωμαίων στρατιῶται, μάλιστα μὲν διὰ τὰς τῶν χρημάτων ἐπιδόσεις, αἷς ἀφειδῶς προσεφέρετο αὐτοῖς, ὅτι τε πᾶν ὡς στρατιώτης ἔπραττεν, εἴτ' ὄρυγμά τι ὀρύττειν ἔδει, σκάπτων πρῶτος, εἴτε ῥεῖθρον γεφυρῶσαι ἢ βάθος χῶσαι· πᾶν θ' ὃ χειρῶν ἦ καμάτου σώματος ἔργον, πρῶτος εἰργάζετο. τράπεζάν τε εὐτελῆ παρετίθετο, ἔσθ' ὅπῃ καὶ ξυλίνοις ἐς ποτὸν καὶ ἐδέσματα χρώμενος σκεύεσιν. ἄρτον τε προσεφέρετο αὐτοσχέδιον· σῖτον γὰρ ἀλέσας τῇ ἑαυτοῦ χειρί, ὃ ἤρκει μόνῳ, μᾶζάν τε ποιήσας καὶ ἐπ' ἀνθράκων ὑπτήσας ἐσιτεῖτο. καὶ πάντων μὲν τῶν πολυτελῶν ἀπείχετο, ὅσα δὲ εὐτελέστατα καὶ τοῖς πενεστάτοις τῶν στρατιωτῶν εὐμαρῆ, τούτοις ἐχρῆτο. συστρατιώτης τε ὑπ' αὐτῶν μᾶλλον ἢ βασιλεὺς καλούμενος χαίρειν προσεποιεῖτο. τὰ πλεῖστά τε αὐτοῖς συνώδευε περιπατῶν, σπανίως ὀχήματος ἢ ἵππου ἐπιβαίνων, τά τε ὅπλα βαστάζων ἑαυτῷ. ἔστι δ' ὅτε καὶ τὰ τῶν στρατοπέδων σύμβολα, ἐπιμήκη τε ὄντα καὶ χρυσοῖς ἀναθήμασι πολλοῖς κεκοσμημένα, μόλις ὑπὸ τῶν γενναιοτάτων στρατιωτῶν φερόμενα, ἐπιθεὶς τοῖς ὤμοις ἔφερεν αὐτός. διὰ δὴ ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια ὡς στρατιωτικὸς ὑπ' αὐτῶν

1. εὐφυὴς Irmisch ex Berglero, εὐθὺς libri ‖ 2. εὐθίκτως gl, εὐοίκτως a, εὐθήκτως BV, εὐθέως A ‖ τε] δὲ A ‖ 4. 5. ἑαυτοῦ et 5. ποιήσασθαι omisi cum Io. ‖ 5. ⟨τοὺς⟩ γενναίους Reisk ‖ 5. 6. ἐπιλεξάμενον, quod coni. Steph, habet g ‖ 9. εἰς libri ‖ τὴν A, τῆς BVi. τῶν Steph ‖ 12. αἷς] ἃς A ‖ 13. ὅτι] ἔτι l ‖ ὡς i, ὁ O ‖ εἴτ' g, εἴτε Oal, vulgo ‖ 13. 14. ὄρυγμά τι i, ὀρύγματι A, ὀρύγματα BV ‖ 15. πάνθ' ὃ Aa ‖ χειρῶν] χεῖρον AB ‖ 16. πρῶτος τε εἰργ. l ‖ ὅπῃ] ὅτε A ‖ 17. alt. καὶ om. BV ‖ 18. σῖτον] σίτου coni. Steph ‖ γὰρ] τὲ γὰρ A ‖ ἀλήσας a ‖ 20. ἐπτήσας BV ‖ 24. ὀχήματος Ogl, ἅρματος a. 'quidam lib. ὀχήματος' Steph ‖ 26. τῶν om. V ‖ τε addidi ex O. at fort. post μόλις (27.) transponendum erat ‖ καὶ om. l

Digitized by Google

ἐφιλεῖτο καὶ ὡς γενναῖος ἐθαυμάζετο· καὶ γὰρ ἦν θαύματος ἄξιον ἐν μικρῷ πάνυ τὸ μέγεθος σώματι γενναίων πόνων ἄσκησις τοσαύτη.

8 ἐπεὶ δὲ τὰ παρὰ τῷ Ἴστρῳ στρατόπεδα διῴκησε κατῆλθέ τε ἐς Θρᾴκην Μακεδόσι γειτνιῶσαν, εὐθὺς Ἀλέξανδρος ἦν, καὶ τήν τε μνήμην αὐτοῦ παντοίως ἀνενεώσατο, εἰκόνας τε καὶ ἀνδριάντας ἐν πάσαις πόλεσιν ἀναστῆναι ἐκέλευσε, τήν τε Ῥώμην ἐπλήρωσεν ἀνδριάντων καὶ εἰκόνων, ἐν τῷ Καπετωλίῳ καὶ ἐν ἄλλοις ἱεροῖς, τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον συναφείας·

2 ἔσθ' ὅπου δὲ καὶ χλεύης εἴδομεν ἀξίας εἰκόνας ἐν γραφαῖς, ἑνὸς σώματος ὑπὸ περιφερείᾳ κεφαλῆς μιᾶς ὄψεις ἡμιτόμους δύο, Ἀλεξάνδρου τε καὶ Ἀντωνίνου. προῄει δὲ αὐτὸς ἐν Μακεδονικῷ σχήματι, καυσίαν τε ἐπὶ τὴν κεφαλὴν φέρων καὶ κρηπῖδας ὑποδούμενος. ἐπιλεξάμενός τε νεανίας καὶ στρατεύσας Μακεδονικὴν ἐκάλει φάλαγγα, τούς τε ἡγουμένους

3 αὐτῆς φέρειν τὰ τῶν ἐκείνου στρατηγῶν ὀνόματα. ἀπό τε Σπάρτης μεταπεμψάμενος νεανίας Λακωνικὸν καὶ Πιτανάτην λόχον ἐκάλει.

ταῦτα δὴ ποιήσας, τά τε ἐν ταῖς πόλεσι διοικήσας ὡς ἐνεδέχετο, ἠπείχθη ἐς Πέργαμον τῆς Ἀσίας, χρήσασθαι βουλόμενος θεραπείαις τοῦ Ἀσκληπιοῦ. ἀφικόμενος δὲ ἐκεῖ, καὶ

4 ἐς ὅσον ἤθελε τῶν ὀνειράτων ἐμφορηθείς, ἦκεν ἐς Ἴλιον. ἐπελθὼν δὲ πάντα τὰ τῆς πόλεως λείψανα, ἦκεν ἐπὶ τὸν Ἀχιλλέως τάφον, στεφάνοις τε κοσμήσας καὶ ἄνθεσι πολυτελῶς πάλιν Ἀχιλλέα ἐμιμεῖτο. ζητῶν δὲ καὶ Πάτροκλόν τινα ἐποίησέ τι τοιοῦτον. ἦν αὐτῷ τις τῶν ἀπελευθέρων φίλτατος, Φῆστος μὲν ὄνομα, τῆς δὲ βασιλείου μνήμης προεστώς. οὗτος ὄντος αὐτοῦ ἐν Ἰλίῳ ἐτελεύτησεν, ὡς μέν τινες ἔλεγον, φαρμάκῳ ἀναιρεθεὶς ἵν' ὡς Πάτροκλος ταφῇ, ὡς δ' ἕτεροι

5 ἔφασκον, νόσῳ διαφθαρείς. τούτου κομισθῆναι κελεύει τὸν

---

2. γ. καὶ πόνων O ‖ 4. παρὰ τῷ ἴστρῳ iP, παρ' αὐτῶ O ‖ 5. 20. 22. (ante Ἴλιον) εἰς libri ‖ 7. πάσαις i, πᾶσι O ‖ 9. τῆς — συναφείας om. P (*refersit Alexandri simulacris*) ‖ 10. χλεύην l ‖ ἀξίας i, ἄξιος δ' BV, ἄλλας δ' A ‖ 11. περιφερείας V ‖ 12. τε om. l ‖ 13. καυσίαν BV ‖ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν] malim ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. P haec verba om. ‖ 14. κρηπίδας Aag, κρηπίδος V ‖ ὑποδυόμενος O ‖ νεανίας ⟨ἐκεῖθεν⟩ Reisk ‖ 15. *appellabat, iussis ducibus* P, bene ‖ 17. Λακωνικὸν καὶ deleverim ‖ 18. ἐκάλει λόχον i ‖ 19. δὴ VP, δὲ ABi, vulgo ‖ 21. δὲ Al, δὴ BVag, vulgo ‖ 25. malim τὸν Ἀχ. cum lo. ‖ δὲ AP, τε BVi, vulgo ‖ 27. ὄνομα μὲν A ‖ 29. δ' BVgl, δὲ Aa, vulgo ‖ 30. τούτου O, τοῦτον i ‖ *huius igitur* P

Digitized by Google

νέκυν, ξύλων τε πολλῶν ἀθροισθῆναι πυράν· ἐπιθείς τε αὐτὸν ἐν μέσῳ καὶ παντοδαπὰ ζῷα κατασφάξας ὑφῆψέ τε, καὶ φιάλην λαβὼν σπένδων τε τοῖς ἀνέμοις εὔχετο. πάνυ τε ὢν ψιλοκόρσης, πλόκαμον ἐπιθεῖναι τῷ πυρὶ ζητῶν ἐγελᾶτο· πλὴν ὧν εἶχε τριχῶν ἀπεκείρατο. ἐπήνει δὲ καὶ στρατηγῶν μάλιστα Σύλλαν τε τὸν Ῥωμαῖον καὶ Ἀννίβαν τὸν Λίβυν, ἀνδριάντας τε αὐτῶν καὶ εἰκόνας ἀνέστησεν.

ἀπάρας δὲ τῆς Ἰλίου διά τε τῆς ἄλλης Ἀσίας καὶ Βιθυ- 6
νίας τῶν τε λοιπῶν ἐθνῶν κἀκεῖ[σε] διοικήσας τὰ πρακτέα, ἐς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφίκετο. ἐκεῖ τε ὑποδεχθεὶς πολυτελῶς καὶ διατρίψας χρόνου τινὸς ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐστέλλετο, πρόφασιν μὲν ποιούμενος ποθεῖν τὴν ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ κτισθεῖσαν πόλιν, καὶ τῷ θεῷ χρήσασθαι ὃν ἐκεῖνοι σέβουσιν ἐξαιρέτως· δύο γὰρ ταῦτα ὑπερβαλλόντως προσεποιεῖτο, τήν τε 7
τοῦ θεοῦ θρησκείαν καὶ τὴν τοῦ ἥρωος μνήμην. ἑκατόμβας τε οὖν κελεύει παρασκευασθῆναι ἐναγισμούς τε παντοδαπούς. ὡς δὲ διηγγέλη τῷ τῶν Ἀλεξανδρέων πλήθει, φύσει μὲν ὄντι τὰς γνώμας κουφοτάτῳ καὶ ἐπὶ τοῖς βραχυτάτοις ῥᾷστα κινουμένῳ, τότε δ' ἐξεπτόητο τὴν τοῦ βασιλέως σπουδήν τε καὶ
εὔνοιαν πυνθανόμενοι. ὑποδοχὴ δὴ παρεσκευάζετο οἵαν μη- 8
δενὶ πώποτε βασιλεῖ γενέσθαι φασί· πάσης τε γὰρ μούσης ὄργανα πανταχοῦ διακείμενα ποικίλον ἦχον εἰργάζετο, ἀρωμάτων τε παντοδαπῶν καὶ θυμιαμάτων ἀτμίδες εὐωδίαν παρεῖχον ταῖς εἰσόδοις, ᾀδουχίαις τε καὶ ἀνθέων βολαῖς ἐτίμων
τὸν βασιλέα. ὡς δὲ εἰσήλασεν ἐς τὴν πόλιν σὺν παντὶ τῷ 9
στρατῷ, πρῶτον μὲν ἐς τὸν νεὼν ἀνελθὼν πολλὰς ἑκατόμβας κατέθυσε λιβάνῳ τε τοὺς βωμοὺς ἐσώρευσεν, ἐκεῖθεν δ' ἐλθὼν ἐς τὸ Ἀλεξάνδρου μνῆμα, τήν τε χλαμύδα ἣν ἔφερεν

---

2. *ἐφῆψέ τε* V ‖ 4. *πλὴν* — 5. *ἀπεκείρατο* iP, om. O ‖ 5. *ἐπήνει* — 7. *ἀνέστησεν* alieno loco stare mihi cum Webero videntur ‖ 6. *σίλαν* A ‖ *Λίβυν*] *καρχηδόνιον* A ‖ 9. *ἐθνῶν* ⟨*πορευθείς*⟩ Reisk, *gentibus pertransitis* P ‖ *κἀκεῖ**. *ubique* P ‖ 10. 25. 26. 28. *εἰς* libri ‖ 10. *ἐκεῖ τε*] *ἐκεῖσε* l ‖ 11. *χρόνου τινὸς* BVi, *χρόνον τινὰ* A et Io. ‖ 12. *μὲν* om. Io., suspectabatque iam Reisk ‖ *ἰδεῖν* post *ποθεῖν* addebat Beck. *ποθεῖν αὐτοὺς προσποιούμενος* Xiphil. 77, 22, 1 ed. Dind. ‖ *ἐπ'*] *ἐπὶ* AB. *ὑπ' Ἀλεξάνδρου* vertit P, bene ‖ 16. prius *τε* om. l ‖ 17. 18. *ὄντι καὶ τὰς* V ‖ 19. *δ'*] *δὲ* A ‖ *ἐξεπτοημένῳ* et 20. *πυνθανομένῳ* Reisk, *δὲ* post *ὑποδ.* delens ‖ 20. *ὑποδοχὴν* O ‖ *δὴ* Ogl, *δὲ* a, vulgo ‖ *παρεσκευάζοντο* A ‖ 21. *φασί*] *ὡμαίων* A ‖ 22. *πανταχοῦ*] *πανταχῶς* Reisk ‖ 26. *μὲν* om. a ‖ 27. *δ'* i, *δὲ* O

Digitized by Google

ἀλουργῆ, δακτυλίους τε οὓς εἶχε λίθων τιμίων, ζωστῆράς τε καὶ εἴ τι πολυτελὲς ἔφερε, περιελὼν ἑαυτοῦ ἐπέθηκε τῇ ἐκείνου σορῷ.

9 ἃ δὴ ὁρῶν ὁ δῆμος ὑπερέχαιρε, πανυχίζων τε καὶ ἑορτάζων, οὐκ εἰδὼς τὴν τοῦ βασιλέως λανθάνουσαν γνώμην· ταῦτα γὰρ πάντα ἐκεῖνος ὑπεκρίνατο βουλόμενος τὸ πλῆθος αὐτῶν διαφθεῖραι. ἡ δ' αἰτία τοῦ λανθάνοντος μίσους τοιάδε
2 τις ἦν· ἀπηγγέλλετο αὐτῷ διατρίβοντι ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἔτι, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ περιόντος καὶ μετὰ τὸν ἐκείνου φόνον, ὅτι ἄρα εἶεν πολλὰ ἐς αὐτὸν ἀποσκώψαντες. πεφύκασι δέ πως εἶναι φιλοσκώμμονες καὶ λέγειν εὐστόχως ὑπογραφὰς ἢ παιδιάς, ἀπορριπτοῦντες ἐς τοὺς ὑπερέχοντας πολλὰ χαρίεντα μὲν αὐτοῖς δοκοῦντα, λυπηρὰ δὲ τοῖς σκωφθεῖσι· τῶν γὰρ τοιούτων κνίζει μάλιστα ὅσα ἐλέγχει τῶν ἁμαρτημάτων τὴν
3 ἀλήθειαν. πολλὰ τοίνυν ἐκείνων αὐτὸν σκωψάντων ἔς τε τὴν τοῦ ἀδελφοῦ ἀναίρεσιν, καὶ τὴν πρεσβῦτιν Ἰοκάστην καλούντων, ἐκεῖνον δὲ χλευαζόντων ὅτι δὴ μικρὸς ὢν Ἀλέξανδρον καὶ Ἀχιλλέα γενναιοτάτους καὶ μεγίστους ἥρωας ἐμιμεῖτο, τοιαῦτά τινα παίζειν αὐτῶν δοκούντων, ὀλέθρια καὶ ἐπίβουλα κατ' αὐτῶν σκέψασθαι τὸν Ἀντωνῖνον ἠνάγκασαν, φύσει ὄντα ὀργίλον καὶ φονικόν.

4 συμπανηγυρίσας τοίνυν αὐτοῖς καὶ συνεορτάσας, ὡς εἶδε πᾶσαν τὴν πόλιν πλήθους μεγίστου πεπληρωμένην τῶν ἀπὸ πάσης περὶ αὐτὴν χώρας ἐκεῖ συνελθόντων, διὰ προγράμματος πᾶσαν τὴν νεολαίαν ἔς τι πεδίον κελεύει συνελθεῖν, φή-
5 σας ἐς τὴν Ἀλεξάνδρου τιμὴν φάλαγγα βούλεσθαι συστήσασθαι, ὥσπερ Μακεδονικὴν καὶ Σπαρτιᾶτιν, οὕτω καὶ τοῦ ἥρωος ἐπωνύμους. κελεύει δὴ στιχηδὸν τοὺς νεανίας πάντας

1. τε om. l ‖ malim ζωστῆρα cum Leisnero. τιμίων καὶ ζωστῆρας τε πολυτελεῖς ἔφερε O; Io.: τήν τε χλαμύδα ἣν ἐφόρει καὶ τὸν δακτύλιον καὶ τὴν ζώνην καὶ εἴ τι πολυτελὲς περιελόμενος ἐπέθηκε ‖ 2. ἐπέθηκε] καὶ ἐπέθηκε AB ‖ 6. ἐκεῖνος om. l ‖ ὑπεκρίνετο l ‖ 8. ἀπηγγελτο vertit P, bene. ἀπηγγέλετο B, ut solet ‖ 10. 12. 25. 26. εἰς libri ‖ 11. εὐστόχως] εὐστόχους Reisk ‖ 14. κνίζει ag, ἡνίζει l, κνίζειν AB, κακίζειν V ‖ 15. ἐκείνων om. l. αὐτὸν ἐκείνων a ‖ τε om. A, delebatque Reisk. ἔς τε ⟨ἄλλα καὶ⟩ τὴν coni. Steph ‖ 16. πρεσβύτην a 17. δὲ πάλιν χλ. A ‖ 21. φονικὸν OP, φονικώτατον i ‖ 24. αὐτῶν BV 25. πᾶσαν om. Io. ‖ εἰς τὸ π. A ‖ 27. ὥσπερ — 28. ἐπωνύμους deleverim ‖ 27. σπαρτιάτην B ‖ 28. ἐπωνύμους] ἐπώνυμον coni. Schott ‖ δὲ στοιχηδὸν A

διαστῆναι, ὡς ἂν ἐπελθὼν ἕκαστον ἴδῃ πῶς τε ἡλικίας ἔχοι καὶ μεγέθους σώματος καὶ εὐεξίας ἐς στρατείαν ἐπιτηδείου. ταύταις αὐτοῦ ταῖς ὑποσχέσεσι πιστεύσαντες οἱ νεανίαι πάντες, ἐοικότα τε ἐλπίσαντες διὰ τὴν προϋπάρξασαν παρ' αὐτοῦ ἐς τὴν πόλιν τιμήν, συνῆλθον ἅμα γονεῦσί τε καὶ ἀδελφοῖς συνηδομένοις αὐτῶν ταῖς ἐλπίσιν. ὁ δ' Ἀντωνῖνος διεστῶ- 6 τας αὐτοὺς ἐπιών, ἑκάστου ἐφαπτόμενος καὶ ἄλλου ἄλλο λέγων ἐγκώμιον παρῄει, ἔστε αὐτοὺς οὔτε τι ὁρῶντας οὔτε προσδοκῶντας τὸ στρατιωτικὸν πᾶν ἐκυκλώσατο. ὡς δὲ ἐτεκμήρατο ἤδη αὐτοὺς εἶναι ἐντὸς τῶν ὅπλων περιειλημμένους καὶ ὥσπερ ἐν δικτύοις σεσαγηνευμένους, [ἐπελθὼν πάντας] αὐτὸς μὲν ὑπεξέρχεται μεθ' ἧς εἶχε φρουρᾶς περὶ αὐτόν, ὑφ' ἑνὶ δὲ σημείῳ προσπεσόντες πανταχόθεν οἱ στρατιῶται τὴν ἐν μέσῳ πᾶσαν νεολαίαν, καὶ εἴ τινες ἄλλως παρῆσαν, παντὶ τρόπῳ φόνων ἀναιροῦσιν, ὡπλισμένοι τε ἀόπλους καὶ πανταχόθεν περιειληφότες. τῶν δὲ στρατιωτῶν οἱ μὲν ἐφόνευον 7 ἔξωθεν, οἱ δ' ὤρυττον ὀρύγματα μέγιστα ἕλκοντές τε τοὺς πίπτοντας ἐνέβαλλον, πληροῦντες σωμάτων· καὶ τὴν γῆν ἐπιχέοντες μέγιστον ἤγειραν ταχέως πολυάνδριον. πολλοί τε καὶ ἡμιθνῆτες εἱλκύσθησαν, ἔτι τε ἄτρωτοι συνεώσθησαν. ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγοι προσαπώλοντο· ὅσοι γὰρ 8 ἔτι ἐμπνέοντες καὶ δυνάμεως μετρίως ἔχοντες συνεωθοῦντο, περιπλεκόμενοι συγκαθεῖλκον αὐτούς. τοσοῦτος δ' ἐγένετο φόνος ὡς ῥεῖθροις αἵματος διὰ τοῦ πεδίου τάς τε ἐκβολὰς τοῦ Νείλου μεγίστας οὔσας τόν τε περὶ τὴν πόλιν αἰγιαλὸν

1. ἴδοι A ‖ 2. ἐς g, εἰς Oal ‖ 3. οἱ om. O ‖ 3. 4. πάντες om. Io. et P, bene ‖ 4. ὑπάρξασαν O ‖ 5. τε om. V et Io. ‖ 7. ἄλλο ἄλλου i 8. ἔστε O, ἔστ' ἂν i. ἔστ' Bekk ‖ ὁρῶντας] ὀρῶντας Reisk ‖ 10. ἐντὸς] ἔνδον a ‖ 11. ἐπελθὼν πάντας omisi cum P ‖ 12. αὐτὸς] αὐτοῖς BV, *ipse statim* P ‖ εἶχε] εἴχετο cod. Schotti ‖ αὐτόν*, αὑτόν O, ἑαυτόν i, vulgo. περὶ αὐτὸν om. Io. ‖ 13. προσπεσόντες — 14. ἄλλως om. BV ‖ 14. πᾶσαν om. Pl, bene ‖ ἄλλως] ἄλλοι vertit P ‖ 15. ἀόπλοις Bl 17. ἔξωθεν post οἱ δ' transponebat Wolf p. XXI. οἱ μὲν ⟨ἔνδοθεν⟩ ἐφόνευον, οἱ δ' ἔξωθεν ὤρ. coni. Lange ‖ 18. πίπτοντας BVgl, ἐμπίπτοντας a, πλείστους A ‖ πληροῦντες τῶν πιπτόντων σωμ. A ‖ καὶ om. l ‖ 19. ἤγειραν O, ἤγειρον i, vulgo ‖ ταχέως τάφον πολυάνδρια (ita A, πολυανδρία V, πολυανδρεία B) O ‖ 20. συνεώσθησαν*, συνώσθησαν Ogl, συνεχώσθησαν a, vulgo. *detrudebantur* P ‖ 21. προσαπώλοντο l (ἀπώλοντο Io.), προσαπώλλοντο A, προσαπόλλοντο BV, προσαπώλλυντο ag 22. συνωθοῦντο libri* ‖ 23. δ' O, δὲ i et Io., vulgo ‖ 24. post πεδίου participium desidero

πάντα φοινιχθῆναι. τοιαῦτα δὴ ἐργασάμενος τὴν πόλιν, ἀπάρας ἐς Ἀντιόχειαν ἀφίκετο.

10 ἐπιθυμήσας δὲ μετ' οὐ πολὺ Παρθικὸς κληθῆναι καὶ Ῥωμαίοις ἐπιστεῖλαι ὡς χειρωσάμενος τοὺς κατὰ τὴν ἀνατολὴν βαρβάρους, καίτοι γε οὔσης εἰρήνης βαθείας, μηχανᾶται τοιούνδε τι. ἐπιστέλλει τῷ βασιλεῖ Παρθυαίων (Ἀρτάβανος δ' ἦν ὄνομα αὐτῷ), πέμπει τε πρεσβείαν καὶ δῶρα πάσης ὕλης 2 τε πολυτελοῦς καὶ τέχνης ποικίλης. τὰ δὲ γράμματα ἔλεγεν ὅτι δὴ βούλεται ἀγαγέσθαι αὐτοῦ τὴν θυγατέρα πρὸς γάμον· ἁρμόζειν δὲ αὐτῷ, βασιλεῖ τε καὶ βασιλέως υἱῷ, μὴ ἰδιώτου τινὸς καὶ εὐτελοῦς γαμβρῷ γενέσθαι, ἀγαγέσθαι δὲ βασιλίδα τε καὶ μεγάλου βασιλέως θυγατέρα. δύο δὲ ταύτας ἀρχὰς εἶναι μεγίστας, τήν τε Ῥωμαίων καὶ τὴν Παρθυαίων· ἃς συναχθείσας κατ' ἐπιγαμίαν, μηκέτι ποταμῷ διωρισμένας, 3 μίαν ποιήσειν ἀρχὴν ἀνανταγώνιστον. τὰ γὰρ λοιπὰ ἔθνη βάρβαρα, ὅσα μὴ ὑπὸ ταῖς τούτων βασιλείαις, εὐάλωτα ἔσεσθαι αὐτοῖς, κατὰ ἔθνη καὶ κατὰ συστήματα ἀρχόμενα. εἶναι δὲ Ῥωμαίοις μὲν πεζὸν στρατὸν καὶ τὴν διὰ δοράτων συστάδην μάχην ἀνανταγώνιστον, Παρθυαίοις δὲ ἵππον τε πολλὴν 4 καὶ τὴν διὰ τόξων εὔστοχον ἐμπειρίαν. ταῦτα δὴ συνελθόντα, πάντων τε οἷς πόλεμος κατορθοῦται συμπνεύντων, ῥᾳδίως αὐτοὺς ὑφ' ἑνὶ διαδήματι βασιλεύσειν πάσης οἰκουμένης. τά τε παρ' ἐκείνοις φυόμενα ἀρώματα ἢ θαυμαζόμενα ὑφάσματα καὶ ⟨τὰ⟩ παρὰ Ῥωμαίοις μεταλλευόμενα ἢ διὰ τέχνην ἐπαινούμενα μηκέτι μόλις καὶ σπανίζοντα λανθάνοντά τε δι' ἐμπόρων κομισθήσεσθαι, μιᾶς δὲ γῆς οὔσης καὶ μιᾶς ἐξουσίας κοινὴν καὶ ἀκώλυτον ἀμφοτέροις τὴν ἀπόλαυσιν ἔσεσθαι.

5 τοιούτοις αὐτοῦ γράμμασιν ἐντυχὼν ὁ Παρθυαῖος τὰ μὲν πρῶτα ἀντέλεγε, φάσκων οὐχ ἁρμόζειν Ῥωμαίῳ γάμον βάρ-

---

1. τοιαῦτα — 2. ἀφίκετο om. P ‖ 1. 2. τὴν πόλιν ἀπάρας] πάλιν Io. ‖ 2. εἰς libri ‖ 3. μετ' οὐ πολὺ om. P ‖ καὶ om. l ‖ 5. εἰρήνης οὔσης A ‖ 6. δ' ag, δὲ O, om. l ‖ 7. τε om. BV ‖ πάσης om. P ‖ 8. τε om. A ‖ 11. γαμβρῷ O, γαμβρὸν i ‖ 12. βασιλέως μεγάλου a ‖ δὲ] δὴ a ‖ 14. 15. διωρ. ἀλλὰ μίαν O ‖ 15. ἀρχὴν καὶ ἀνανt. V ‖ 15. 16. βάρβαρα ἔθνη a ‖ 16. μὴ Bergler, νῦν libri ‖ 17. κατὰ τὰ ἔθνη Bi. κατά τε ἔθνη coni. Wolf p. XXIII ‖ κατὰ συστ. Og, κατὰ τὰ συστ. al ‖ 19. δὲ P, τε Oi ‖ πολὺν AB, sed A¹ in mg.: γρ. πολλήν ‖ 20. δὴ om. V ‖ 21. τε aP, δὲ Ogl ‖ 22. βασιλεύσειν P, βασιλεύειν Oi ‖ 24. καὶ*, contraque P, ἢ Oi ‖ τὰ add. Steph ‖ 29. ἁρμόζει BV

Digitized by Google

βαρον. τίνα γὰρ ἔσεσθαι συμφωνίαν ἐν αὐτοῖς, μήτε τῆς ἀλλήλων φωνῆς συνιεῖσιν ἔν τε διαίτῃ καὶ σκευῇ διαφέρουσιν ἀλλήλων; εἶναι δὲ παρὰ Ῥωμαίοις εὐπατρίδας πολλούς, ὧν τινὸς ἐπιλέξασθαι δύναιτ' ἂν θυγατέρα, παρά τε αὐτῷ Ἀρσακίδας· καὶ μὴ δεῖν μηδέτερον γένος νοθεύεσθαι.

τὰ μὲν οὖν πρῶτα τοιαῦτά τινα ἐπιστέλλων παρῃτεῖτο· 11
ἐγκειμένου δὲ τοῦ Ἀντωνίνου, δώροις τε πολλοῖς καὶ ὅρκοις τὴν πρὸς τὸν γάμον σπουδήν τε καὶ εὔνοιαν πιστουμένου, πείθεται ὁ βάρβαρος, καὶ δώσειν τε ὑπισχνεῖται, καλεῖ τε γαμβρὸν ἐσόμενον. διαδραμούσης δὲ τῆς φήμης οἱ μὲν βάρβαροι εὐτρέπιζον πάντα ἐς τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως, ἔχαιρόν τε εἰρήνης αἰωνίου ἐλπίδι· ὁ δ' Ἀντωνῖνος 2
διαβὰς τοὺς ποταμοὺς ἀκωλύτως, εἰσελάσας ἐς τὴν Παρθυαίων γῆν ὡς ἰδίαν ἤδη, πανταχοῦ θυσιῶν αὐτῷ προσαγομένων βωμῶν τε ἑστεμμένων, ἀρωμάτων καὶ θυμιαμάτων παντοίων προσφερομένων, χαίρειν τοῖς γιγνομένοις ὑπὸ τῶν βαρβάρων προσεποιεῖτο. ὡς δὲ προχωρήσας τό τε πλεῖστον τῆς ὁδοιπορίας ἀνύσας ἤδη τοῖς βασιλείοις τοῦ Ἀρταβάνου ἐπλησίαζεν, οὐκ ἀναμείνας ὁ Ἀρτάβανος ὑπήντετο αὐτῷ ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως πεδίῳ, δεξιούμενος νυμφίον μὲν τῆς θυγατρὸς γαμβρὸν δὲ ἑαυτοῦ. πᾶν δὲ τὸ πλῆθος τῶν βαρβά- 3
ρων ἄνθεσι τοῖς ἐπιχωρίοις κατεστεμμένον, ἐσθῆτί τε χρυσῷ καὶ βαφαῖς διαφόροις πεποικιλμένον, ἐώρταζε, πρός τε αὐλοὺς καὶ σύριγγας τυμπάνων τε ἤχους ἐσκίρτων εὐρύθμως· χαίρουσι γὰρ τοιαύτην τινὰ ὄρχησιν κινούμενοι, ἐπὰν οἶνου πλείονος ἐμφορηθῶσιν. ὡς δὲ πᾶν συνῆλθε τὸ πλῆθος, τῶν 4
τε ἵππων ἀπέβησαν φαρέτρας τε καὶ τόξα ἀποθέμενοι περὶ σπονδὰς καὶ κύλικας εἶχον. πλεῖστον δὲ πλῆθος τῶν βαρβάρων ἤθροιστο, καὶ ὡς ἔτυχεν ἀτάκτως εἱστήκεσαν, οὐδὲν μὲν

---

3. δὲ om. V ‖ ῥωμαίους BV ‖ 5. μὴ om. O ‖ 6. τὰ — παρῃτεῖτο om. A ‖ τινα om. i ‖ 7. τε P, δὲ Oi ‖ 9. ὑπισχνεῖτο i, unde καὶ δώσειν ὑπισχνεῖτο ἐκάλει τε Reisk ‖ 11. 13. εἰς libri ‖ 15. τε στεμμένων l ἀρ. ⟨τε⟩ καὶ?* ‖ 16. γιγνομένοις BV, γιν. Ai, vulgo ‖ 16. 17. ὑπὸ τῶν βαρβάρων molesta ‖ 19. ὑπήντετο i, ὑπήντα τὲ O. ὑπηντᾶτο reponebat Lobeck ad Phryn. p. 288 ‖ 19. 20. ἐν τῷ om. B ‖ 21. ἑαυτοῦ O, αὐτοῦ i, vulgo ‖ δὲ aP, τε Ogl ‖ 22. ἐσθῆτί τε] τε om. a. ⟨ἐν⟩ ἐσθῆτι χρ.... πεποικιλμένῃ coni. Steph. ego ἐσθῆτι expunxerim et τε post χρυσῷ collocaverim ‖ 23. βαβαῖς A ‖ διαφ. καὶ πεποικ. BV ‖ πεποικιλμέν⟨ῃ κεκοσμημέν⟩ον Bekk², contra quem coll. V, 2, 4 Nauck Mél. Gr.-R. II p. 231 ‖ ἑόρταζε O ‖ 24. καὶ om. l ‖ 28. κύλικας] κῆδος A

Digitized by Google

ἄτοπον προσδοκῶντες, σπεύδων δὲ ἕκαστος ἰδεῖν τὸν νυμ-
φίον. τότε ὑφ' ἑνὶ συνθήματι κελεύει ὁ Ἀντωνῖνος τῷ ἰδίῳ
στρατῷ ἐπιδραμεῖν καὶ φονεύειν τοὺς βαρβάρους. ἐκπλαγέν-
τες δὲ τῷ πράγματι, παιόμενοί τε καὶ τιτρωσκόμενοι ἐτρά-
ποντο. αὐτός τε Ἀρτάβανος ἁρπαγεὶς ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν
δορυφόρων ἵππῳ τε ἐπιτεθεὶς ἀπέδρα μόλις μετ' ὀλίγων. τὸ
δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐκόπτετο τῶν βαρβάρων οὔτε τοὺς ἵππους
ἐχόντων, οἷς χρῶνται μάλιστα (ἀποβεβηκότες γὰρ εἱστήκεσαν,
ἐκείνους ἀνέντες νέμεσθαι), οὔτε δρόμῳ χρήσασθαι δυνα-
μένων πρὸς φυγήν, ἐμποδιζούσης αὐτοὺς τῆς περὶ τοῖς ποσὶ
χαύνου ἐσθῆτος. φαρέτρας δὲ καὶ τόξα οὐκ εἶχον· τί γὰρ
ἔχρῃζον αὐτῶν πρὸς γάμους; πολὺν δὲ ἐργασάμενος ὁ Ἀν-
τωνῖνος φόνον τῶν βαρβάρων, λείαν τε καὶ αἰχμαλώτους
παμπληθεῖς συλλαβών, ἀπῆει μηδενὸς αὐτῷ ἀνθεστῶτος κώ-
μας τε καὶ πόλεις ἐμπιπράς, δοὺς ἐξουσίαν τοῖς στρατιώταις
ἁρπάζειν τε ἕκαστον ὃ δύναται καὶ ὃ βούλεται αὐτὸς κτή-
σασθαι.

τοιούτῳ μὲν δὴ πάθει ἐχρήσαντο οἱ βάρβαροι οὐ προσ-
δοκηθέντι· ὁ δὲ Ἀντωνῖνος ἐπὶ πολὺ τῆς Παρθυαίων γῆς
ἐλάσας, ἤδη καὶ τῶν στρατιωτῶν κεκμηκότων ἐν αὐτῷ τῷ
ἁρπάζειν καὶ φονεύειν, ἐπανῆλθεν ἐς τὴν Μεσοποταμίαν.
ἐκεῖ δὲ γενόμενος ἐπιστέλλει τῇ τε συγκλήτῳ καὶ τῷ Ῥω-
μαίων δήμῳ πᾶσαν ἀνατολὴν κεχειρῶσθαι καὶ τῆς ἐπέκεινα
βασιλείας πάντας αὐτῷ παρακεχωρηκέναι. ἡ δὲ σύγκλητος,
οὐκ ἀγνοοῦντες μὲν τὰ πεπραγμένα (λαθεῖν γὰρ ἔργα βασι-
λέως ἀδύνατον), πλὴν δέει καὶ κολακείᾳ ψηφίζονται αὐτῷ
πάσας τιμὰς ἐπινικίους. διέτριβε δὲ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Μεσο-
ποταμίᾳ ὁ Ἀντωνῖνος, ἡνιοχείαις σχολάζων καὶ θηρίᾳ παντο-
δαπὰ ἀναιρῶν.

ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐπάρχοντες τοῦ στρατοπέδου δύο, ὃ μὲν

---

2. συνθήματι O, σημείῳ i ‖ 5. τε ὁ ἀρτ. l ‖ 6. ἀπέδρα i, ἀπέδρασε A, ἀπέδραμε BV ‖ 9. ἀνέντες ἐκείνους a ‖ 12. δὲ] δὴ?* ita P ‖ 15. ἐμπιπράς] ἐμπιπρᾶν a, ἐμπιμπρὰς g ‖ 16. ὃ ante βούλεται om. O. *data potestate militibus rapiendi quod quisque aut posset aut vellet* P, bene: ἁρπάζειν ἕκαστον ὃ δύναταί τε καὶ βούλεται. τοιούτῳ ‖ αὐτὸς] αὐτὸν l ‖ 21. εἰς libri ‖ 23. τῆς] τὰς l. τοὺς ἐπέκεινα βασιλέας A ‖ 25. λαθεῖν ἔργα βασιλέως ἀδύνατον habet Macar. ‖ 28. ἡνιοχίαις a ‖ 30. στρατοπέδου i, στρατεύματος O. δύω τοὺς στρατοπέδων ἐπάρχους ἔχων Io. ap. Val.

Digitized by Google

πρεσβύτης πάνυ, τὰ μὲν ἄλλα ἰδιώτης καὶ πολιτικῶν πραγμάτων ἀπείρως ἔχων, στρατιωτικὸς δὲ γεγενῆσθαι δοκῶν. Ἄδουεντος ὄνομα αὐτῷ· ὁ δὲ ἕτερος Μακρῖνος μὲν ἐκαλεῖτο, τῶν δὲ ἐν ἀγορᾷ οὐκ ἀπείρως εἶχε, καὶ μάλιστα νόμων ἐπιστήμης. ἐς τοῦτον οὖν ὡς μὴ στρατιωτικὸν μηδὲ γενναῖον δημοσίᾳ πολλάκις ἀπέσκωπτε, καὶ μέχρις αἰσχρᾶς βλασφημίας· ἐπεὶ γὰρ 2 ἤκουεν αὐτὸν καὶ διαίτῃ ἐλευθερίῳ χρώμενον καὶ τὰ φαῦλα καὶ ἀπερριμμένα τῶν ἐδεσμάτων καὶ ποτῶν μυσαττόμενον οἷς ὁ στρατιωτικὸς δὴ [ὁ] Ἀντωνῖνος ἔχαιρε, χλαμύδιον ἤ τινα ἄλλην ἐσθῆτα ἀμφιεσάμενον ἀστειοτέραν ἐς ἀνανδρίαν καὶ θήλειαν νόσον διέβαλλεν, ἀεί τε ἀποκτενεῖν ἠπείλει. ἅπερ οὐ φέρων ὁ Μακρῖνος πάνυ ἠσχαλλε..

συνέβη δέ τι καὶ τοιοῦτον· ἔδει γὰρ ἄρα τέλος λαβεῖν 3 τὸν Ἀντωνίνου βίον. περιεργότατος γὰρ ὢν οὐ μόνον τὰ ἀνθρώπων πάντα εἰδέναι ἤθελεν, ἀλλὰ καὶ τὰ θεῖά τε καὶ δαιμόνια πολυπραγμονεῖν. ἀεί τε πάντας ὑπώπτευεν ὡς ἐπιβουλεύοντας, χρηστηρίων τε πάντων ἐνεφορεῖτο, τούς τε πανταχόθεν μάγους τε καὶ ἀστρονόμους καὶ θύτας μετεπέμπετο· καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἐλάνθανε τῶν τὴν γοητείαν ταύτην ὑπισχνουμένων. ὑποπτεύων δ' αὐτοὺς ὡς οὐ τἀληθῆ αὐτῷ 4 ἀλλὰ πρὸς κολακείαν θεσπίζοντας, ἐπιστέλλει Ματερνιανῷ τινί, τότε πάσας ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἐν Ῥώμῃ πράξεις ἐγκεχειρισμένῳ, πιστοτάτῳ εἶναι δοκοῦντι φίλων καὶ μόνῳ κοινωνῷ τῶν ἀπορρήτων, κελεύει τε αὐτῷ μάγων τοὺς ἀρίστους ζητήσαντι νεκυίᾳ τε χρησαμένῳ μαθεῖν περὶ τοῦ τέλους τοῦ βίου

---

2. 3. Ἄδουεντος] ἀΰδεντος Bi, ἀύδεντος V, ἀΰδενος A. Ἀδυέντιος Io., *Audentius* P ‖ 4. ἐν τῇ ἀγορᾷ A ‖ 5. 10. εἰς libri ‖ 5. μὴ O, μηδὲ i 7. αὐτὸν] αὐτοῦ Agl ‖ ἐλευθερία l ‖ 8. ποτὸν BV ‖ 9. pr. ὁ AB, ὡς Vi, vulgo ‖ alt. ὁ omisi cum A ‖ 9. 10. ἤ τινα] καὶ τὴν vertit P 10. ἐσθῆτα om. A ‖ ἀμφιασάμενον O ‖ ἀνανδρείαν Va, ἀνδρείαν Bl. εἰς ἀνανδρείαν, αν sup. vs. a m. 2, g, qui in mg. a m. 2: ὡς ἀνανδρείαν ‖ 12. πάνυ] πᾶν BV ‖ 13 sq. excerpsit Io., in tit. de ins. ‖ 14. περιεργότερος iP ‖ 15. πάντα] πάνυ l ‖ 16. πολυπραγμονεῖν] ἐπολυπραγμόνει?* ‖ ἀεί τε] ἀεὶ δὲ coni. Sylb ‖ ὑπώπτευεν] ὑποπτεύων coni. Steph ‖ 16. 17. ἐπιβουλεύοντάς οἱ· χρ. cod. Schotti, ἐπιβουλεύοντάς τε χρηστ. πάντων a ‖ 18. μάγους τὲ καὶ ἀστρ. καὶ θύτας Reisk, μάγους καὶ ἀστρ. τε καὶ Θ. libri, vulgo ‖ 19. αὐτὸν i, αὐτῷ O ‖ 20. ὑποπτεύων i, ὑπώπτευε (ὑπόπτευε, ut solet, B) O ‖ 22. τότε Io. et a, τῷ τε Al, τῶι τε g, τά τε B, τάς τε V ‖ τὰς addidi ex ABIo. 24. τε Io. et Stroth, δὲ Oi, vulgo ‖ 25. νεκείᾳ A ‖ χρησαμένῳ Reisk, χρησάμενον Oi Io. ‖ ἰδεῖν περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ A

Digitized by Google

αὐτοῦ, καὶ μή τις ἄρα ἐπιβουλεύοι τῇ ἀρχῇ. ὁ δὲ Ματερνιανὸς χρησάμενος ἀδεῶς τοῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως κελευσθεῖσιν, εἴτε ὄντως αὐτῷ δαιμόνων ταῦτα θεσπισάντων εἴτε ἄλλως συσκευαζόμενος [τὸν Μακρῖνον], ἐπιστέλλει τῷ Ἀντωνίνῳ ἐπιβουλεύειν τῇ ἀρχῇ τὸν Μακρῖνον καὶ δεῖν αὐτὸν ἀποσκευάσασθαι. ταῦτα τὰ γράμματα ἀποσημηνάμενος μετὰ καὶ ἑτέρων ἐπιστολῶν κατὰ τὸ ἔθος δίδωσι τοῖς διακομίζουσιν, οὐκ εἰδόσιν ἃ φέρουσι. τῷ δὲ συνήθει τάχει τῆς ὁδοιπορίας ἐκεῖνοι χρησάμενοι ἐφίστανται τῷ Ἀντωνίνῳ ἤδη τε σκεῦὴν ἡνιόχου ἀνειληφότι καὶ τοῦ ἅρματος ἐπιβαίνοντι, προσκομίζουσί τε πάντα τὸν σύνδεσμον τῶν ἐπιστολῶν, ἐν αἷς ἦν καὶ τὰ κατὰ Μακρίνου γράμματα. ὁ δ' Ἀντωνῖνος, τὴν ὁρμὴν ἤδη καὶ τὴν γνώμην περὶ τὴν ἱπποδρομίαν ἔχων, κελεύει τῷ Μακρίνῳ ἀποστάντι καὶ ἰδιάσαντι ἐντυχεῖν τοῖς γράμμασι, καὶ εἴ τι ἐπεῖγον εἴη, δηλῶσαι αὐτῷ, εἰ δὲ μή, τὰ ἐξ ἔθους αὐτὸν διοικῆσαι ὡς ἔπαρχον. πολλάκις δὲ τοῦτο κελεύειν ἦν σύνηθες αὐτῷ. καὶ ὃ μὲν ταῦτα προστάξας εἶχετο τοῦ προκειμένου· ὁ δὲ Μακρῖνος καθ' αὑτὸν γενόμενος τάς τε ἄλλας ἐπιλύεται ἐπιστολάς, περιτυχὼν δὲ καὶ τῇ καθ' αὐτοῦ θανατηφόρῳ ὁρᾷ προῦπτον κίνδυνον ἐπικείμενον. εἰδώς τε τοῦ Ἀντωνίνου τὸν θυμὸν καὶ τὸ φονικὸν ἐπὶ τοιοῖσδε γράμμασι, καὶ πρόφασιν αὐτῷ εὔλογον ὑπάρξουσαν, τὴν μὲν ἐπιστολὴν ὑφαιρεῖται, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἀπαγγέλλει ὡς εἶεν συνήθεις. φοβηθεὶς δὲ μὴ καὶ δεύτερον ταῦτα ὁ Ματερνιανὸς ἐπιστείλῃ, δρᾶσαί τι μᾶλλον ἠθέλησεν ἢ ἀναμείνας παθεῖν. τολμᾷ δή τι τοιοῦτον. ἦν τις ἑκατοντάρχης, Μαρ-

---

1. μὴ] εἰ coni. Lange ‖ ἐπιβουλεύων V, ἐπιβουλεύον B ‖ 4. ἄλλος BV ‖ τὸν Μακρῖνον delevi ‖ τῷ om. a ‖ 8. ὁδοιπορείας B ‖ 9. ἐπίστανται O ‖ 10. ἡνίοχον A ‖ 11. τε πάντα A, τε Io., πάντα ceteri, vulgo ‖ 12. κατὰ μακρίνου (μακρίνον B) O, περὶ μ. Io., τοῦ μ. i ‖ 14. ἀποστάντα l, ἀποστάντι καὶ om. Io. ‖ 15. δηλώσας B ‖ 16. πολλάκι a ‖ 16. 17. κελεύει B. an πολλάκις δὲ τοῦτο ἐκέλευεν. καὶ ὃ μὲν?* ‖ 18. αὐτὸν ag, ἑαυτὸν Ol ‖ 19. ἐπιλύεται] haesit in praepositione Sylb. ἐπελύετο V ‖ 19. 20. καθ' αὑτὸν A, κατ' αὐτοῦ Io. Bg ‖ 20. 21. εἰδώς τε καὶ τὸ φονικὸν τοῦ ἀντ. καὶ (hoc om. B) τὸν θυμὸν ἐπὶ AB, εἰδὼς τέ καὶ τὸν φονικὸν τοῦ ἀντ. θυμὸν ἐπὶ V ‖ 22. 23. τήνδε μὲν τὴν ἐπιστολὴν?* ‖ 23. ἀφαιρεῖται A ‖ 24. συνήθεις Wolf, σύνηθες libri. ὡς εἶχε (aut ἦν) σύνηθες coni. Steph, ὡς εἶχεν ἐν συνηθείᾳ Reisk ‖ 25. ἐπιστέλλει B ‖ ἀναμείνας om. O ‖ 26. δή τι Alo., δὴ ceteri ‖ τοιοῦτο ag ‖ ἑκατόνταρχος Io.

Digitized by Google

τιάλιος ὄνομα αὐτῷ, τῶν σωματοφυλάκων τῶν Ἀντωνίνου, ἀεὶ παρεπόμενος αὐτῷ. τούτου τὸν ἀδελφὸν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀνῃρήκει διαβληθέντα μὲν οὐκ ἐλεγχθέντα δέ· αὐτῷ τε τῷ Μαρτιαλίῳ ἐνύβρισεν, ἄνανδρον αὐτὸν καὶ ἀγεννῆ κα- 5 λῶν καὶ Μακρίνου φίλον. τοῦτον ἐπιστάμενος ὁ Μακρῖνος 2 ἀλγοῦντά τε σφοδρῶς ἐπὶ τῇ τοῦ ἀδελφοῦ ἀναιρέσει, μὴ φέροντά τε τὰς ἐς αὐτὸν ὕβρεις, μεταπέμπεται (ἐθάρρει δὲ αὐτῷ θεραπεύοντί τε αὐτὸν ἄνωθεν καὶ πολλὰ ὑπ' αὐτοῦ εὐεργετηθέντι), πείθει τε καιρὸν ἐπιτήδειον παραφυλάξαντα 10 ἐπιβουλεῦσαι τῷ Ἀντωνίνῳ. ὃ δὲ ταῖς τε ὑποσχέσεσι τοῦ Μακρίνου ἀναπεισθείς, μισῶν τε ἄλλως καὶ τιμωρῆσαι θέλων τῷ ἀδελφῷ, πάντα ποιήσειν ἀσμένως ὑπισχνεῖται καιρὸν ἐπιτήδειον εὑρών.

συνέβη δὲ μετ' οὐ πολὺ τῆς σκέψεως ταύτης θελῆσαι 3 15 τὸν Ἀντωνῖνον, διατρίβοντα ἐν Κάρραις τῆς Μεσοποταμίας, προελθεῖν τῆς βασιλείας ἀπελθεῖν τε ἐς τὸν νεὼν τῆς σελήνης, ἣν μάλιστα οἱ ἐπιχώριοι σέβουσιν. ἀφειστήκει δὲ τῆς πόλεως ὁ νεὼς πολύ, ὡς ὁδοιπορίας χρῄζειν. σὺν ἱππεῦσιν οὖν ὀλίγοις, ἵνα δὴ μὴ πάντα τὸν στρατὸν σκύλῃ, τὴν ὁδοι- 20 πορίαν ἐποιεῖτο, ὡς δὴ θύσας τῇ θεῷ ἐπανέλθοι. κατὰ δὲ 4 [τὴν] μέσην ὁδὸν ἐπειχθεὶς ὑπὸ τῆς γαστρός, ἀποστῆναί τε πάντας κελεύσας, ἀνεχώρει σὺν ἑνὶ ὑπηρέτῃ ἀποσκευασόμενος τὰ ἐνοχλοῦντα. πάντες τοίνυν ἀπεστράφησαν καὶ ὡς πορρωτάτω ἀπῆεσαν, τιμὴν καὶ αἰδῶ τῷ γιγνομένῳ νέμοντες. 25 ὁ δὲ Μαρτιάλιος τοὺς καιροὺς πάντας παραφυλάττων, ἰδών 5 τε αὐτὸν μεμονωμένον, ὡς δὴ κληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ νεύματι ἐρῶν τι ἢ ἀκουσόμενος, προστρέχει, ἐπιστάς τε αὐτῷ τὰς ἐσθῆτας τῶν μηρῶν καθέλκοντι, ἀπεστραμμένον παίει ξιφι-

---

1. ὄνομα] ἦν ὅ. cod. Schotti, δὲ ὅ. editiones plurimae ‖ 1. τῶν — 2. αὐτῷ om. A ‖ 1. τοῦ ἀντ. i ‖ 3. 4. αὐτῷ τῷ τε μαρτ. BV ‖ 7. 16. εἰς libri ‖ 7. δὲ] τὲ A ‖ 8. τε om. l ‖ 10. τε post ταῖς om. BV ‖ 11. τιμωρῆσαι θέλων A ‖ 12. ὑπισχνεῖτο A ‖ 16. τῆς βασιλείας] corruptum. τῆς στρατοπεδείας A. τῆς αὐλῆς Io. τῆς πόλεως coni. Sylb, τοῦ βασιλείου vel τῶν βασιλείων Steph ‖ 18. πόλεως καρρῶν ὁ A ‖ adiectivum ad ὁδοιπορίας desiderabat Steph ‖ ὁδοιπορείας B ‖ 19. σκόλοι BV ‖ 19. 20. ὁδοιπορείαν BV ‖ 20. δὴ] ἂν Nauck Mél. Gr.-R. II p. 226 ‖ τῶι θεῶι g, per se recte ‖ ἐπανέλθη A ‖ 21. τὴν om. O. si teneas, possis δὲ μέσην τὴν ὁ. ‖ 24. ἀπίεσαν B ‖ τιμήν τε καὶ αἰδῶ A ‖ γιγν. ag, γιν. O. τῶν γινομένων l ‖ 25. 26. ἰδὼν δὲ V ‖ 27. ἐρῶν Bekk, ὁρῶν libri ‖ 28. ἀπεστραμμένῳ i (ἀποστ. l)

Digitized by Google

δίῳ, ὃ μετὰ χεῖρας ἔφερε λανθάνων. καιρίου δὲ τῆς πληγῆς ἐπὶ τῆς κατακλεῖδος γενομένης ἀπροσδοκήτως τε καὶ
6 ἀφυλάκτως ὁ Ἀντωνῖνος ἀνῃρέθη. πεσόντος δὲ αὐτοῦ πηδήσας ἵππῳ ἔφυγεν ὁ Μαρτιάλιος. Γερμανοὶ δὲ ἱππεῖς, οἷς [ὁ] Ἀντωνῖνος ἔχαιρε φρουροῖς τε τοῦ σώματος ἐχρῆτο, οὐ τοσοῦτον ἀφεστῶτες ὅσον οἱ λοιποί, πρῶτοί τε ἰδόντες τὸ
7 γενόμενον, διώξαντες τὸν Μαρτιάλιον κατηκόντισαν. ὡς δὲ καὶ ὁ λοιπὸς στρατὸς εἶδε τὸ πραχθέν, πάντες συνέδραμον, καὶ πρῶτος ὁ Μακρῖνος ἐπιστὰς τῷ πτώματι ὀλοφύρεσθαί τε καὶ θρηνεῖν προσεποιεῖτο. ὅ τε στρατὸς πᾶς χαλεπῶς καὶ δυσφόρως ἤνεγκε τὸ πραχθέν· συστρατιώτην γὰρ καὶ κοινωνὸν τοῦ βίου, ἀλλ' οὐκ ἄρχοντα ᾤοντο ἀποβεβληκέναι. καὶ οὐδεμίαν πω ἐπιβουλὴν ὑπώπτευον ἐκ τοῦ Μακρίνου,
8 ᾤοντο δὲ τὸν Μαρτιάλιον οἰκείαν ἔχθραν ἀμύνασθαι. καὶ οἳ μὲν ἕκαστος ἐς τὰς σκηνὰς ἐπανῆσαν· ὁ δὲ Μακρῖνος πυρὶ παραδοὺς τὸ σωμάτιον, τήν τε κόνιν κάλπει τινὶ ἐμβαλών, ἔπεμψε τῇ μητρὶ αὐτοῦ καταθάψαι, ἐν Ἀντιοχείᾳ διατριβούσῃ. ἐκείνη δὲ ἐπὶ ταῖς τῶν παίδων ὁμοίαις συμφοραῖς εἴτε ἑκοῦσα εἴτε κελευσθεῖσα ἀπεκαρτέρησε. τοιούτῳ μὲν δὴ τέλει ἐχρήσατο ὁ Ἀντωνῖνος καὶ ἡ μήτηρ Ἰουλία, βιώσαντες ὡς προείρηται. πᾶς δὲ ὁ χρόνος ἐν ᾧ μόνος ἐβασίλευσεν ἄνευ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ, ἐν ἔτεσι συνετελέσθη.

14 τελευτήσαντος δὲ [τοῦ] Ἀντωνίνου ἐν ἀφασίᾳ τ' ἦν ὁ στρατὸς καὶ ἀπορίᾳ τοῦ πρακτέου· ἔμεινάν τε ἡμερῶν δύο ἀβασίλευτοι, ἐζήτουν τε ὃν ἐπιλέξονται ἄρχοντα. καὶ γὰρ ἠγγέλλετο μετὰ πολλοῦ πλήθους καὶ δυνάμεως ἐπιὼν [ὁ]
2 Ἀρτάβανος, δίκας ἀπαιτήσων τιμωρήσων τε τοῖς ἐν σπονδαῖς καὶ εἰρήνῃ ἀνῃρημένοις. αἱροῦνται δὴ βασιλέα πρῶτον μὲν

---

2. ἐπὶ i, ἐκ O ‖ κατακλίδος BV (κατὰ κλίδος B). ἐπὶ τὰς κατακλεῖδας coni. Stroth ‖ τε om. i ‖ 3. ὁ om. BV ‖ 3. 4. πηδήσας] ἐμπηδήσας aut ἐπιπηδήσας coni. Steph, bene. πηδήσας iam legit Io. ‖ 5. ὁ ante Ἀντ. a, om. Ogl ‖ οὐ i, οὗ οὐ O ‖ 6. ὅσον Bekk, ἑς ὅσον libri ‖ 6. 7. τὸ γινόμενον BV ‖ 12. τοῦ om. O ‖ 13. μὴ δὲ μίαν BV ‖ πω i, πως O, om. Io. ‖ ὑπώπτευεν V, ὑπόπτευεν B ‖ 14. ἀμύνεσθαι BVgl ‖ 15. ἑς] εἰς Vi, ὡς AB ‖ ἐπανῆσαν] ἐπανήεσαν Alo. ‖ 16. κάλπει O et Io., κάλπῃ i, vulgo. cf. ad p. 104, 21 ‖ 18. ὁμοίαις om. Io. et P ‖ 24. τοῦ a, om. Ogl ‖ τ' ἦν l, τε ἦν Oag, vulgo ‖ 25. ἡμέρας i ‖ 26. ἄρχοντα] cf. p. 69, 6 ‖ 27. ὁ V, om. ceteri ‖ 29. δὴ] μὲν l

Ἀδουεντον ὡς στρατιωτικόν τε καὶ ἔπαρχον οὐ φαῦλον γενόμενον· ὃ δὲ γῆρας προϊσχόμενος παρῃτήσατο· μετ' ἐκεῖνον δὲ τὸν Μακρῖνον, πειθόντων αὐτοὺς χιλιάρχων, οἳ καὶ τῆς ἐπιβουλῆς τοῦ Ἀντωνίνου συνωμόται καὶ κοινωνοὶ τοῦ Μακρίνου γεγενῆσθαι ὑπωπτεύθησαν. ὕστερον γοῦν ἐκολάσθησαν μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτήν, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ἐροῦμεν. παρέλαβε δὲ τὴν βασιλείαν ὁ Μακρῖνος οὐχ οὕτως εὐνοίᾳ καὶ πίστει τῶν στρατιωτῶν ὡς ἀνάγκῃ καὶ χρείᾳ τοῦ παρόντος καιροῦ. 3

τούτων δὲ πραττομένων ἐφίσταται ὁ Ἀρτάβανος μετὰ μεγίστου πλήθους καὶ δυνάμεως, ἵππον τε πολλὴν ἄγων καὶ τοξοτῶν μέγα τι πλῆθος καταφράκτους τε ἀπὸ καμήλων ἔξωθεν μακροῖς δόρασιν. ὡς δ' ἀπηγγέλη προσιών, συγκαλέσας 4 *τοὺς στρατιώτας ὁ Μακρῖνος ἔλεξε τοιάδε. "ἀλγεῖν μὲν ὑμᾶς πάντας ἐπὶ τοιούτου βασιλέως, ἢ ἵνα ταληθῆ λέγωμι, συστρατιώτου ἀποβολῇ, θαυμαστὸν οὐδέν· φέρειν δὲ τὰς συμφορὰς καὶ τὰ προσπίπτοντα μετρίως ὑπομένειν ἀνθρώπων ἔργον σωφρονούντων. ἡ μὲν γὰρ ἐκείνου μνήμη ἔν τε τοῖς* 5 *ὑμετέροις στέρνοις ἐγκείσεται, τοῖς τε ἐς ὕστερον παραδοθήσεται δόξαν ἀίδιον φέρουσα μεγάλων τε καὶ γενναίων ἔργων ὧν ἔδρασε, φίλτρων τε καὶ εὐνοίας καμάτων τε κοινωνίας τῆς πρὸς ὑμᾶς. νῦν δὲ καιρός, τιμήσαντας ὡς χρὴ τὴν μνήμην τοῦ τετελευτηκότος, ἀφοσιωσαμένους τε τὰ πρὸς ἐκεῖνον, ἔχεσθαι τῶν ἐπειγόντων. ὁρᾶτε τὸν βάρβαρον ἐφε-* 6 *στῶτα σὺν παντὶ τῷ τῆς ἀνατολῆς πλήθει, καὶ δοκοῦντα πρόφασιν εὔλογον ἔχθρας ἔχειν· ἡμεῖς γὰρ αὐτὸν προυκαλεσά-*

---

1. Ἄδουεντον] αὔδεντον Aa, αὖδεντον B, ἀύδεντον V, ἀβδέντον l, ἄβδεντον g, *Audentium* P ‖ 3. αὐτοὺς] αὐτὸν A ‖ ⟨τῶν⟩ χιλιάρχων coni. Sylb ‖ 3. 4. χιλ. τὲ καὶ ἑκατοντάρχων καὶ ὅσοι τῆς ἐπιβ. A ‖ 4. ⟨κατὰ⟩ τοῦ Ἀντωνίνου Reisk ‖ 4. 5. τοῦ Μακρίνου] τῷ Μακρίνῳ malim cum Sylb, nisi expungere praestat ‖ 5. ὕστερον γοῦν ἐκολάσθησαν om. i P ‖ 7. δὲ Pl, τε Oag ‖ ὁ O, om. i ‖ 8. 9. παρόντος om. A, καιροῦ om. a ‖ 11. πολλὴν] πολὺν A ‖ 12. ἀπό ⟨τε ἵππων καὶ⟩ καμήλων Reisk ‖ 12. 13. ἔξωθεν] ἄνωθεν Leisner, bene ‖ 13. δόρασιν] δόξασι(ν) O ‖ δόρ. ⟨μαχομένους⟩ Sylb, bene ‖ δ' i, δὲ O ‖ ἀπηγγέλλη (sic) gl ‖ 15. βασιλέως Θανάτῳ ἢ A ‖ λέγοιμι] malim λέγω ‖ 15. 16. συστρατιώτου AP, στρατιώτου BVi ‖ 17. προσπ. ῥᾳδίως καὶ μετρίως l ‖ 19. ὑμετέροις P, ἡμ. Oi ‖ ἑς] εἰς libri, delebat Lange ‖ 20. καὶ ante δόξαν libri, del. Sylb ‖ 21. καμάτῳ AV ‖ 22. ὑμᾶς] ἡμᾶς coni. Sylb ‖ δὲ] δὴ a ‖ ὡς] οἷς?* ‖ 24. ὁρᾶτε ⟨γὰρ⟩ τὸν Reisk ‖ 26. ἔχειν ἔχθρας a, vulgo

Digitized by Google

μεθα παρασπονδήσαντες, καὶ ἐν εἰρήνῃ βαθείᾳ πόλεμον ἠγείραμεν. ἤρτηται δὲ νῦν πᾶσα ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ τῆς ὑμετέρας ἀνδρείας τε καὶ πίστεως· οὐ γὰρ περὶ ὅρων γῆς οὐδὲ ῥείθρων ποταμῶν ἡ φιλονεικία, περὶ τοῦ παντὸς δέ, πρὸς μέγαν βασιλέα, ὑπὲρ παίδων καὶ συγγενῶν, οὓς ἐκεῖνος ἀδί- 5
7 κως καὶ παρὰ τοὺς ὅρκους οἴεται ἀνηρῆσθαι. τά τε οὖν ὅπλα λαμβάνωμεν, καὶ τῇ συνήθει Ῥωμαίοις εὐκοσμίᾳ τατ-τώμεθα. ἐν γὰρ ταῖς παρατάξεσι τὸ μὲν τῶν βαρβάρων ἄτακτον πλῆθος καὶ προσκαίρως ὡρισμένον αὐτὸ ἑαυτῷ ἴσως γένοιτ' ἂν ἐναντίον· τὸ δ' ὑμέτερον εὔτακτόν τε ὂν καὶ συγ- 10
κεκροτημένον, μετά τε ἐμπειρίας μαχόμενον, ὑμῖν τε ἔσται σωτήριον κἀκείνοις ὀλέθριον. μετ' ἀγαθῆς οὖν τῆς ἐλπίδος
8 ἀγωνίζεσθε, ὡς Ῥωμαίοις πρέπον καὶ σύνηθες· οὕτω γὰρ τούς τε βαρβάρους ἀπώσεσθε [ὑμεῖς], καὶ δόξης κλέος ἀράμενοι μέγα Ῥωμαίοις τε καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις δείξετε, τήν 15 τε προτέραν νίκην πιστώσεσθε, ὡς μὴ δόλῳ καὶ ἀπάτῃ παρασπονδήσαντες [ἠδικήσατε], ἀλλὰ δι' ὅπλων νικήσαντες ἐκρατήσατε."

τοιαῦτά τινα εἰπόντος αὐτοῦ, οἱ στρατιῶται τὴν ἀνάγκην τοῦ πράγματος ὁρῶντες παρετάττοντο κἂν τοῖς ὅπλοις ἦσαν. 20
15 ἅμα δὲ ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἐφάνη Ἀρτάβανος σὺν μεγίστῳ πλήθει στρατοῦ. ἀσπασάμενοι δὲ τὸν ἥλιον, ὡς ἔθος αὐτοῖς, οἱ βάρβαροι, μεγίστῃ τε κλαγγῇ βοήσαντες, ἐπέδραμον τοῖς Ῥωμαίοις τοξεύοντές τε καὶ καθιππεύοντες. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι εὐτάκτως τε καὶ ἀσφαλῶς συστήσαντες τὰς φάλαγγας, ἑκατέ- 25
ρωθέν τε τοὺς ἱππεῖς καὶ τοὺς Μαυρουσίους παρατάξαντες, τά τε κενὰ πληρώσαντες τῶν κούφως καὶ εὐσταλῶς ἐκτρέχειν
2 δυναμένων, δεξάμενοι τοὺς βαρβάρους ἐμάχοντο. καὶ οἱ μὲν βάρβαροι τῷ πλήθει τῶν τόξων τοῖς τε ἐπιμήκεσι δόρασι

---

2. *νῦν* i P, *ὡς* O ‖ 2. 3. *ὑμετέρας* i P, *ἡμ.* O ‖ 3. *τε* om. l ‖ 3. 4. *οὐδὲ περὶ ῥείθρων* A ‖ 4. *ῥείθρῳ* V ‖ 5. *μέγα* A ‖ 7. *λαμβάνομεν* B (nec vero V) ‖ 7. 8. *ταττόμεθα* BV ‖ 8. *τὸ* om. O ‖ 9. *πλῆθος* deleverim ‖ *ὡρισμένον* corruptum. *ἠθροισμένον* vel *ὡπλισμένον* coni. Sylb. latet aliud, velut *συνιστάμενον* ‖ 10. *ἂν καὶ ἐναντίον* O ‖ *ἡμέτερον* A ‖ *ὂν* omiserim cum P ‖ 11. *ὑμῖν* P, *ἡμῖν* Oi ‖ 13. *πρέπον* — 15. *Ῥωμαίοις* om. BV ‖ 13. *πρέπον* A, *πρέπει* i, vulgo ‖ 14. *ὑμεῖς* a, om. Agl ‖ 15. *δείξει τε* BV ‖ 16. *πιστώσασθε* V ‖ 17. *ἠδικήσατε* omisi cum A ‖ 25. *εὐτάκτως τε καὶ ἀσφαλῶς* non vertit P ‖ 26. *καὶ* om. P: *Maurorumque equitatu* ‖ 28. *μὲν* om. V ‖ 29. *τόξων*] *τοξευμάτων* BV

Digitized by Google

τῶν καταφράκτων ἀπό θ' ἵππων καὶ καμήλων τιτρωσκόντων αὐτοὺς ἄνωθεν μεγάλως ἔβλαπτον· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῶν μὲν συστάδην μαχομένων ῥᾳδίως ἐκράτουν, ἐπεὶ δὲ αὐτοὺς ἥ τε ἵππος πολλὴ οὖσα καὶ τὸ τῶν καμήλων πλῆθος ἐλυμαίνετο, προσποιούμενοι ἀναχωρεῖν τριβόλους τε καὶ ἄλλα τινὰ τεχνάσματα σιδήρων, ὀξυτάτας ἐξοχὰς περικείμενα, ἐρρίπτουν. ἅπερ λανθάνοντα [δὲ] ἐν ταῖς ψάμμοις καὶ οὐ καθορώμενα ὑπὸ τῶν ἱππέων ἢ τῶν καμηλιτῶν ὀλέθρια ἦν αὐτοῖς· πα- 3
τοῦντες γὰρ οἱ ἵπποι, αἵ τε κάμηλοι μάλιστα, ἔχουσαι ἁπαλὰ τὰ πέλματα, ὤκλαζον καὶ ἐχώλευον, τούς τε ἐπιβάτας [οὓς ἔφερον] ἀπεσείοντο. οἱ δὲ ἐπέκεινα βάρβαροι ἐς ὅσον μὲν ἐποχοῦνται ἵπποις ἢ καμήλοις, γενναίως μάχονται, ἢν δὲ ἀποβῶσιν αὐτῶν ἢ κατενεχθῶσι, ῥᾷστα ἁλίσκονται, μὴ φέροντες τὴν ἐκ συστάσεως μάχην. πρός τε τὸ φυγεῖν ἢ διῶξαι, εἰ δέοι, ὑπὸ τῆς περὶ τοῖς σκέλεσιν ἐσθῆτος χαύνως παρῃωρημένης ἐμποδίζονται.

πρώτης μὲν οὖν καὶ δευτέρας ἡμέρας ἐξ ἑωθινοῦ ἐς 4
ἑσπέραν ἐμαχέσαντο, καὶ νὺξ ἐπελθοῦσα διέλυσε τὰς μάχας, ἑκάτεροί τε ἐπανῆλθον ἐς τὰ ἑαυτῶν στρατόπεδα νικᾶν ἀξιοῦντες. τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ συνῆλθον ἐς τὸ αὐτὸ πεδίον μαχούμενοι, ἐπειρῶντο δὲ οἱ μὲν βάρβαροι, πολύ τι τῷ πλήθει [τούτων] ὑπερέχοντες, κυκλώσασθαι τοὺς Ῥωμαίους καὶ σαγηνεῦσαι· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι οὐκέτι τὰς φάλαγγας ἐς βάθος συνίστασαν, ἐς μῆκος δ' ἐκτείνοντες ἀεὶ τὸ κυκλούμενον ἐνεπόδιζον. πλῆθος δὲ τοσοῦτον ἀνδρῶν τε καὶ κτηνῶν 5
ἐφονεύθη ὡς πᾶν πληρωθῆναι τὸ πεδίον μεγίστους τε σωροὺς πτωμάτων ἐς ὕψος ἀρθῆναι, καὶ μάλιστα τῶν καμήλων

---

1. θ' l, τε Oag, vulgo ‖ 1. 2. τιτρωσκόντων αὐτοὺς ἄνωθεν μεγάλως*, et sic P, τιτρώσκοντες αὐτοὺς μεγάλως ἄνωθεν O i ‖ 3. συστάδην O, συσταδὸν i, vulgo ‖ αὐτοὺς om. A ‖ 5. ἀνεχώρουν BV ‖ καὶ πολλὰ ἄλλα τεχν. a ‖ 6. σιδήρων] σιδηρίων Reisk, σιδήρου Lange ‖ ὀξυτάτας Sylb, ὀξυτάτων libri ‖ ἐρίπτουν (sic) a. ἔρριπτον editiones plurimae ‖ 7. ἅπερ λανθάνοντα ἐν*, et sic P, παραλανθάνοντα δὲ ἐν a, vulgo, λανθάνοντα δὲ ἐν Ogl ‖ 10. ἐχώλευον om. a ‖ 10. 11. οὓς ἔφερον seclusi ‖ 11. ἐς om. O ‖ ὅσον] ὅσοι A ‖ 13. ῥᾷστα] ῥᾳδίως cod. Schotti et P ‖ 14. 15. τὸ διῶξαι ἢ φυγεῖν O ‖ 17. δευτ. πάσης ἡμ. a ‖ 17. 20. 24. 27. εἰς libri ‖ 18. διέλυσε O ‖ 19. ἐπανήρχοντο O ‖ ἐς O, εἰς i ‖ 20. αὐτὸ om. P ‖ 21. μαχόμενοι i ‖ 21. ἐπειρῶντο — 22. Ῥωμαίους om. BV ‖ 22. τούτων a, om. Agl ‖ 24. δ' ἐκτείν. i, διεκτ. BV, δὲ διεκτ. A ‖ 25. τοσούτων AV, τοσοῦτων (sic) B ‖ τε om. A

ἐπαλλήλων πιπτουσῶν. πρός τε οὖν τὸ διατρέχειν ἐνεποδίζοντο οἱ μαχόμενοι· οὐκέτι δὲ οὐδὲ καθεώρων ἀλλήλους, μεγάλου οἱονεὶ χώματος ἐν μέσῳ καὶ δυσβάτου ὑπὸ τῶν σωμάτων σεσωρευμένου, ὑφ' οὗ κωλυόμενοι τοῖς ἄλλοις ἐπιέναι ἕκαστοι ἐπανῆλθον ἐς τὰ ἑαυτῶν στρατόπεδα.

6 ὁ δὲ Μακρῖνος συνεὶς ὅτι οὐκ ἄλλως Ἀρτάβανος ἐκθύμως τε μάχεται καὶ προσμένει ἀλλ' ἢ οἰόμενος Ἀντωνίνῳ μάχεσθαι, εἰωθότων ἀεὶ τῶν βαρβάρων ῥᾷστα ἀποκάμνειν ἐθελοκακεῖν τε, εἰ μή τι ἐν ταῖς πρώταις ὁρμαῖς κατορθώ-
7 σουσι, τότε δὲ προσμενόντων ὡς ἂν τὴν μάχην ἀνανεώσαιντο μετὰ τὴν τῶν νεκρῶν ἀναίρεσίν τε καὶ κατάφλεξιν, οὐκ οἰομένων τεθνηκέναι τὸν τῆς ἔχθρας αἴτιον, πέμπει πρεσβείαν ἐπιστέλλει τε τῷ Παρθυαίῳ, λέγων τὸν μὲν περὶ τὰς σπονδὰς καὶ τοὺς ὅρκους ἀδικήσαντα βασιλέα τεθνηκέναι δίκας τε ἀξίας ὧν ἔδρασε δεδωκέναι, Ῥωμαίους δέ, ὧν ἐστὶν
8 ἡ ἀρχή, ἑαυτῷ τὰ τῆς βασιλείας ἐγκεχειρικέναι· μήτε δὲ ἀρέσκεσθαι τοῖς πραχθεῖσιν, αἰχμαλώτους τε τοὺς περιόντας ἀποδοῦναι, χρήματά τε ὅσα ἥρπάγη ἀποτῖσαι, φίλῳ τε ἀντὶ ἐχθροῦ χρῆσθαι, καὶ τὴν εἰρήνην ὅρκοις καὶ σπονδαῖς βεβαιῶσαι. ὁ δὲ Ἀρτάβανος ταῦτά τε ἀναγνοὺς καὶ διδαχθεὶς ὑπὸ τῶν πρέσβεων περὶ τῆς Ἀντωνίνου ἀναιρέσεως, αὐτάρκη τιμωρίαν
9 τὸν παρασπονδήσαντα δεδωκέναι νομίζων, τοῦ τε στρατοῦ αὐτῷ τετρυχωμένου, ἀγαπῶν τε τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὰ χρήματα ἀναιμωτὶ ἀπολαβεῖν, σπεισάμενος εἰρήνην πρὸς τὸν Μακρῖνον ἐς τὰ ἑαυτοῦ ἐπανέρχεται. ὃ δὲ . . τόν τε στρατὸν ἀπαλλάξας τῆς ἐν Μεσοποταμίᾳ διατριβῆς ἐς τὴν Ἀντιόχειαν ἠπείγετο.

---

3. οἱονεὶ] ὅντος τοῦ a ‖ 4. σεσωρευμένων a, σεσωρευμένη l ‖ ἄλλοις] ἀντιπάλοις?* ‖ 5. 24. 26. εἰς libri ‖ 5. στρατόπεδα] στρατεύματα BV ‖ 7. προσμένοι a ‖ ἀνανεώσαιντο a ‖ 9. 10. κατορθώσουσι] κατορθώσωσιν B. an κατορθώκασι?* ‖ 10. δὲ] δὴ A ‖ 11. ἀναίρεσίν τε καὶ non vertit P ‖ 11. οὐκ — 12. αἴτιον del.?* ‖ 13. περὶ a, παρὰ Ogl ‖ 15. δίκας — δεδωκέναι om. O ‖ ῥωμαίους O. an δεδωκέναι ῥωμαίους, ⟨τοὺς στρατιώτας⟩ δέ, ὧν . .?* ‖ 16. ἑαυτῷ A, ἑαυτῷ τε BVi ‖ δὲ] γὰρ A, om. a ‖ 18. ἡρπάγη] ἡ ἁρπαγὴ B ‖ 18. 19. ἐχθρῷ A ‖ 19. 20. βεβαιῶσαι ⟨βούλεσθαι⟩ coni. Steph, cum P, bene ‖ 21. αἰρέσεως B ‖ 22. νομίζων] οἰηθεὶς A ‖ 22. 23. τοῦ τε στρατοῦ αὐτῷ Kuhn, τοῦτέστι (τοῦτέσι l, τουτέστι g) τοῦ αὐτῷ BVgl, τουτέστι θανάτου τοῦ αὐτῷ a, τόν τε αὐτοῦ στρατὸν τετρυχομένον ὁρῶν A ‖ 25. ὁ δὲ a, om. Ol, in g sup. vs. add. m. 2. *Romanus imperator* P ‖ significavi lacunam. pro τε coni. γε Steph, seclusit Bekk² ‖ 26. διατρ. ὁ μακρῖνος εἰς A

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ὅπως μὲν δὴ ὁ Ἀντωνῖνος ἦρξέ τε καὶ ἐτελεύτησε, δεδήλωται τῷ πρὸ τούτου συγγράμματι [ἥ τε πρὸ τούτου ἐπιβουλὴ καὶ διαδοχή]· γενόμενος δὲ ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ ὁ Μακρῖνος ἐπιστέλλει τῷ τε δήμῳ Ῥωμαίων καὶ τῇ συγκλήτῳ, λέγων τοιάδε. "ἐν εἰδόσι μὲν ὑμῖν τοῦ τε βίου μου τὴν ἐξ ἀρχῆς 2 προαίρεσιν τοῦ τε τρόπου τὸ πρὸς χρηστότητα ἐπιρρεπές, καὶ τὸ πρᾶον τῆς διοικηθείσης πρότερον πράξεως, οὐ πολύ τι ἐξουσίας καὶ δυνάμεως βασιλικῆς ἀποδεούσης, ὅπου γε καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐπάρχουσι τῶν στρατοπέδων πεπίστευται, περιττὸν νομίζω μακρηγορεῖν. ἴστε γάρ με καὶ οἷς ἐκεῖνος ἔπραττεν οὐκ ἀρεσκόμενον, καὶ προκινδυνεύσαντα ὑμῶν ἐν οἷς πολλάκις ταῖς τυχούσαις διαβολαῖς πιστεύων ἀφειδῶς ὑμῖν προσεφέρετο. κἀμὲ μὲν κακῶς ἠγόρευε, καὶ 3 δημοσίᾳ πολλάκις τὸ μέτριόν μου καὶ πρὸς τοὺς ἀρχομένους φιλάνθρωπον διαβάλλων καὶ διασκώπτων ἐς ῥᾳθυμίαν καὶ τρύπων χαυνότητα· κολακείαις δὲ χαίρων, καὶ τοὺς ἐς ὠμότητα παροξύνοντας τῷ τε θυμῷ τὸ ἐνδόσιμον αὐτοῦ διδόντας τήν τε ὀργὴν διαβολαῖς ἐγείροντας εὔνους καὶ πιστοὺς ἐδοκίμαζε φίλους. ἐμοὶ δὲ ἐξ ἀρχῆς τὸ πρᾶον καὶ μέτριον προσφιλές. τὸν γοῦν πρὸς Παρθυαίους πόλεμον, μέγιστόν 4 τε ὄντα καὶ ἐφ' ᾧ πᾶσα Ῥωμαίων ἐσάλευεν ἀρχή, κατελύσαμεν καὶ ἐν οἷς ἀνδρείως παραταξάμενοι οὐδέν τι ἡττήμεθα, καὶ ἐν οἷς σπείσαντες μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐλθόντα μέγαν βασιλέα πιστὸν φίλον ἀντ' ἐχθροῦ δυσμάχου ἐποιήσαμεν. ἐμοῦ δὲ κρατοῦντος ἐν ἀδείᾳ τε καὶ ἀναιμωτὶ πάντες βιώ-

---

2. ὁ om. l ‖ 3. 4. seclusit Wolf ‖ 3. *πρὸς τοῦτον ἐπιβ.* A ‖ 4. *δὲ* om. l, in quo *γενόμενος* bis scriptum ‖ 5. *senatui populoque Romano* P ‖ 9. *ὅπου* — 10. 11. *πεπίστευται* deleverim ‖ 9. *γε*] *τε* AV ‖ 15. *πρὸς τοὺς ἀρχομένους* om. P ‖ 16. pro *διαβάλλων* malim *διέβαλλεν*, itemque *διέσκωπτεν* ‖ 16. 17. *εἰς* libri ‖ 17. *χαυνότητος* l ‖ 17. 18. *ὠμότητας* BV ‖ 18. malim *αὐτοῦ τὸ ἐνδόσιμον* ‖ 23. *καὶ ἐν οἷς*] *ἐν οἷς καὶ* A ‖ 24. *σπείσαντες*] imo *σπεισάμενοι*. sed tota enuntiati conformatio mihi dubia est ‖ *ἐλθ. μέγα* A ‖ 25. *πιστὸν* et *δυσμάχου* om. P ‖ *ἐποιήσαμεν*] *ἐποιησάμεθα* coni. Leisner ‖ 26. *τε* a, *μὲν* Ogl

Digitized by Google

σονται, ἀριστοκρατία τε μᾶλλον ἢ βασιλεία νομισθήσεται. μηδέ τις ἀπαξιούτω ἢ τύχης παῖσμα νομιζέτω, ὅτι δὴ ὄντα με ἐκ τῆς ἱππάδος τάξεως ἐπὶ τοῦτο ἤγαγε. τί γὰρ ὄφελος εὐγενείας, εἰ μὴ χρηστὸς καὶ φιλάνθρωπος συνοικεῖ τρόπος; τὰ μὲν γὰρ τῆς τύχης δῶρα καὶ ἀναξίοις περιπίπτει, ἡ δὲ τῆς ψυχῆς ἀρετὴ ἰδίαν ἑκάστῳ δόξαν περιτίθησιν. εὐγένεια δὲ καὶ πλοῦτος καὶ ὅσα τοιαῦτα μακαρίζεται μέν, οὐκ ἐπαι-
6 νεῖται δέ, ὡς παρ' ἄλλου δοθέντα· ἐπιείκεια δὲ καὶ χρηστότης ἅμα τῷ θαυμάζεσθαι καὶ τῶν ἐπαίνων τὴν ἀναφορὰν ἐς αὐτόν τινα ἔχει τὸν κατορθοῦντα. τί γοῦν ὑμᾶς ὤνησεν ἡ Κομόδου εὐγένεια ἢ Ἀντωνίνου ἡ πατρῴα διαδοχή; οἱ μὲν γὰρ ὥσπερ ὄφλημα κληρονομίας εἰληφότες ἀποχρῶνταί τε καὶ ἐνυβρίζουσιν ὡς ἄνωθεν ἰδίῳ κτήματι· οἱ δὲ παρ' ὑμῶν λαβόντες χάριτός τε ἀιδίου εἰσὶ χρεῶσται καὶ πειρῶνται
7 ἀμείψασθαι τοὺς εὐεργεσίαις προειληφότας. καὶ τῶν μὲν εὐπατριδῶν βασιλέων τὸ εὐγενὲς ἐς ὑπεροψίαν ἐκπίπτει καταφρονήσει τῶν ὑπηκόων ὡς πολὺ ἐλαττόνων· οἱ δὲ ἐκ μετρίων πράξεων ἐπὶ τοῦτο ἐλθόντες περιέπουσιν αὐτὸ ὡς καμάτῳ κτηθέν, αἰδῶ τε καὶ τιμὴν ἀπονέμουσιν, ἣν εἰώθεσαν,
8 τοῖς ποτὲ κρείττοσιν. ἐμοὶ δὲ σκοπὸς μηδέν τι πράττειν ἄνευ τῆς ὑμετέρας γνώμης, κοινωνούς τε καὶ συμβούλους ἔχειν τῆς τῶν πραγμάτων διοικήσεως. ὑμεῖς δ' ἐν ἀδείᾳ καὶ ἐλευθερίᾳ βιώσεσθε, ὧν ἀφῃρέθητε μὲν ὑπὸ τῶν εὐπατριδῶν βασιλέων, ἀποδοῦναι δὲ ὑμῖν ἐπειράθησαν πρότερον μὲν Μᾶρκος ὕστερον δὲ Περτίναξ, ἐξ ἰδιωτικῶν σπαργάνων ἐπὶ τοῦτο ἐλθόντες. γένους γὰρ ἔνδοξον ἀρχὴν αὐτὸν παρασχεῖν καὶ τῷ ὑστέρῳ γένει ἄμεινον ἢ κλέος προγονικὸν παραλαμβάνοντα τρόπου φαυλότητι καταισχῦναι."

2 ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς, εὐφημεῖ τε αὐτὸν ἡ σύγκλητος καὶ τὰς σεβασμίους τιμὰς πάσας ψηφίζεται. οὐχ οὕτω δὲ εὔφραινε πάντας ἡ Μακρίνου διαδοχή,

---

3. ἤγαγε Θεός· τί A ‖ 3. 4. οὐδὲν ὄφελος εὐγενείας — 10. κατορθοῦντα hab. Macarius ‖ 5. τὰ — περιπίπτει mihi dubia ‖ 6. ἰδίαν δόξαν ἑκάστῳ l ‖ 10. 16. εἰς libri ‖ 11. ἢ ἡ ἀντ. O ‖ ἡ om. A ‖ 13. ὑβρίζουσιν A ‖ 14. 15. πειρῶν ἀμείψεσθαι BV ‖ 16. ἐς om. V ‖ 17. ὑπηκόων] πολλῶν A ‖ 18. ἐπὶ] εἰς a ‖ αὐτὸ om. O ‖ 20. ἐμὸν δὲ B ‖ 22. δ' ἐν B, δὲ V, μὲν A, δὲ ἐν i, vulgo ‖ 24. πρότερον] πρῶτον BV ‖ 31. οὕτως BVgl ‖ εὐφραίνει A

Digitized by Google

ὡς ὑπερήδοντό τε καὶ πανδημεὶ ἑώρταζον ἐπὶ τῇ Ἀντωνίνου ἀπαλλαγῇ. ἕκαστός τε ᾧετο, μάλιστα τῶν ἐν ἀξιώσει τινὶ ἢ πράξει καθεστώτων, ξίφος ἀποσεσεῖσθαι τοῖς αὐχέσιν ἐπαιωρούμενον. συκοφάνται τε ἢ δοῦλοι, ὅσοι δεσπότας κατήγ- 2
γελον, ἀνεσκολοπίσθησαν· ἥ τε Ῥωμαίων πόλις καὶ σχεδὸν πᾶσα ἡ ὑπὸ Ῥωμαίους οἰκουμένη καθαρθεῖσα πονηρῶν ἀνθρώπων, τῶν μὲν κολασθέντων τῶν δὲ ἐξωσθέντων, εἰ δέ τινες καὶ ἔλαθον, δι' εὐλάβειαν ἡσυχαζόντων, ἐν ἀδείᾳ πολλῇ καὶ εἰκόνι ἐλευθερίας ἐβίωσαν ἐκείνου τοῦ ἔτους, οὗ μόνου ὁ Μακρῖνος ἐβασίλευσε. τοσοῦτον δὲ ἤμαρτεν ὅσον μὴ διέ- 3
λυσεν εὐθέως τὰ στρατόπεδα καὶ ἑκάστους ἐς τὰ ἑαυτῶν ἀπέπεμψεν αὐτός τε ἐς τὴν Ῥώμην ποθοῦσαν ἠπείχθη, τοῦ δήμου ἑκάστοτε καλοῦντος μεγάλαις βοαῖς, ἐν δὲ τῇ Ἀντιοχείᾳ διέτριβε γένειόν τε ἀσκῶν, βαδίζων τε πλέον τοῦ δέοντος ἠρεμαίως, βραδύτατά τε καὶ μόλις τοῖς προσιοῦσιν ἀποκρινόμενος ὡς μηδ' ἀκούεσθαι πολλάκις διὰ τὸ καθειμένον τῆς φωνῆς. ἐζήλου δὲ ταῦτα ὡς δὴ Μάρκου ἐπιτηδεύματα, 4
τὸν δὲ λοιπὸν βίον οὐκ ἐμιμήσατο, ἐπεδίδου δὲ ἑκάστοτε ἐς τὸ ἀβροδίαιτον, ὀρχηστῶν τε θέαις καὶ πάσης μούσης κινήσεώς τε εὐρύθμου ὑποκριταῖς σχολάζων, τῆς τε τῶν πραγμάτων διοικήσεως ἀμελῶς ἔχων. προήει τε πόρπαις καὶ ζωστῆρι καὶ χρυσῷ πολλῷ καὶ λίθοις τιμίοις πεποικιλμένος, τῆς τοιαύτης πολυτελείας παρὰ τοῖς Ῥωμαίων στρατιώταις οὐκ ἐπαινουμένης, βαρβάρου δὲ μᾶλλον καὶ θηλυπρεποῦς εἶναι δοκούσης. ἅπερ ὁρῶντες οἱ στρατιῶται οὐ πάνυ τι ἀπεδέ- 5
χοντο, ἀπηρέσκοντό τε αὐτοῦ τῷ βίῳ ὡς ἀνειμένῳ μᾶλλον ἢ κατ' ἄνδρα στρατιωτικόν· παραβάλλοντες δὲ τὴν μνήμην

---

1. ἑόρταζον O ‖ 3. ἀποσεσεῖσθαι gl, ἀποπεσεῖσθαι Oa ‖ 4. τε] δὲ AP ‖ ὅσα BV, om. A ‖ 4. 5. κατήγγελον BV, κατήγγελλον Ai ‖ 6. πᾶσα collocatum ante ἥ τε (5.) in aP ‖ ὑπορωμαίων l ‖ 8. ἡσυχάζοντες ἦσαν· ἐν ἀδείᾳ δὲ πολλῇ A ‖ 9. μόνον BV ‖ 10. τοσοῦτο A ‖ 11. 12. εἰς libri 13 sq. excerpsit Io. in tit. de ins. ‖ 15. προσιοῦσιν] προϊοῦσιν V ‖ 16. μηδ'] μὴ V ‖ 18. ἐς] εἰς a ‖ 19. ὀρχηστῶν] ὀρχιστῶν i, fort. latet aliud ‖ 19. 20. κινήσεώς τε εὐρύθμου (εὐθύμου a) delebat Lange ‖ 20. τῆς δὲ coni. Sylb ‖ 21. τε om. A ‖ πόρταις V ‖ 21. 22. ζωστῆρι] ζωστῆρσι coni. Sylb ‖ 22. καὶ χρυσῷ A, χρυσῷ τε Nauck Mél. Gr.-R. II p. 231, χρυσῶ BVi, vulgo ‖ πεποικιλμένος O, πεποικιλμένοις κεκοσμημένος i, vulgo. v. Nauck l. d. ‖ 23. παρὰ τ. Ῥ. στρ.] imo παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ‖ 24. ἐπαινούμενος l ‖ εἶναι om. V ‖ 25. τι] τοι AV ‖ 27. κατ'] κατὰ AV

Digitized by Google

τῇ Ἀντωνίνου διαίτῃ ἐπιστρεφεῖ τε καὶ στρατιωτικῇ γενο-
6 μένῃ, κατεγίγνωσκον τῆς Μακρίνου πολυτελείας. ἔτι τε ἠγανάκτουν αὐτοὶ μὲν ὑπὸ σκηναῖς καὶ ἐν ἀλλοδαπῇ διαιτώμενοι, ἔσθ' ὅτε καὶ σπανίζοντες τῶν ἐπιτηδείων, ἐς τε τὰ ἑαυτῶν οὐκ ἐπανιόντες εἰρήνης εἶναι δοκούσης· ὁρῶντες δὲ τὸν Μα- 5
κρῖνον ἐν χλιδῇ καὶ τρυφῇ διαιτώμενον, ἀφηνιάζοντες ἤδη πρὸς ἀλλήλους αὐτὸν κακῶς ἠγόρευον προφάσεώς τε ὀλίγης λαβέσθαι εὔχοντο ἐς τὸ ἀποσκευάσασθαι τὸ λυποῦν.

3 ἐχρῆν δὲ ἅρα Μακρῖνον ἐνιαυτοῦ μόνου τῇ βασιλείᾳ ἐντρυφήσαντα ἅμα τῷ βίῳ καὶ τὴν ἀρχὴν καταλῦσαι, μικρὰν 10
καὶ εὐτελῆ πρόφασιν τοῖς στρατιώταις ἐς ἃ ἐβούλοντο τῆς
2 τύχης παρασχούσης. Μαῖσα ἦν τις ὄνομα, τὸ γένος Φοίνισσα, ἀπὸ Ἐμέσου καλουμένης οὕτω πόλεως ἐν Φοινίκῃ· ἀδελφὴ δὲ ἐγεγόνει Ἰουλίας τῆς Σεβήρου μὲν γυναικὸς Ἀντωνίνου δὲ μητρός. παρὰ πάντα οὖν τὸν τῆς ἀδελφῆς βίον 15
ἐν τῇ βασιλείῳ διέτριψεν αὐλῇ χρόνου πολυετοῦς, παρ' ὃν Σεβῆρός τε καὶ Ἀντωνῖνος ἐβασίλευσαν. τὴν δὴ Μαῖσαν ταύτην ὁ Μακρῖνος, μετὰ τὴν τῆς ἀδελφῆς τελευτὴν Ἀντωνίνου δὲ ἀναίρεσιν, προσέταξεν ἐς τὴν πατρίδα ἐπανελθοῦσαν ἐν τοῖς οἰκείοις καταβιῶναι, πάντα ἔχουσαν τὰ ἑαυτῆς. 20
πλείστων δὲ ἦν χρημάτων ἀνάπλεως ἅτε μακρῷ χρόνῳ βασι-
3 λικῇ ἐξουσίᾳ ἐντεθραμμένη. ἐπανελθοῦσα δὲ ἡ πρεσβῦτις διέτριβεν ἐν τοῖς ἑαυτῆς. ἦσαν δὲ αὐτῇ θυγατέρες δύο· Σοαιμὶς μὲν ἡ πρεσβυτέρα ἐκαλεῖτο, ἡ δ' ἑτέρα Μαμαία. παῖδες δ' ἦσαν τῇ μὲν πρεσβυτέρᾳ Βασιανὸς ὄνομα, τῇ δὲ 25
νεωτέρᾳ Ἀλεξιανός. ὑπὸ δὲ ταῖς μητράσι καὶ τῇ μάμμῃ

---

1. τῇ] τοῦ l. an τὴν Ἀντωνίνου ⟨ἐν⟩ δ . . . . . γενομένου? τῆς A. διαίτης, ἐπιστρεφοῦς τε καὶ στρατιωτικῆς γενομένης coni. Steph ‖ ἐπιστρεφεῖ Steph, ἐπιστραφεῖ B, ἐπιστραφείση AVi ‖ 2. κατεγίγνωσκον gl, κατεγίνωσκον Oa, vulgo ‖ ἔτι] ὅτι BV ‖ 4. malim ἔσθ' ὅτε καὶ τῶν ἐπιτηδείων (ἀναγκαίων Io.) σπαν. cum Io. ‖ 4. 8. 11. 19. εἰς libri ‖ 6. ἐν Io., om. Oi ‖ τροφῇ a ‖ 8. ἠὔχοντο Io., bene ‖ 10. ἅμα] cf. Schweighaeuser ad Pol. t. V p. 503 ‖ 11. 12. τῆς τύχης παρασχούσης ante τοῖς ponit V ‖ 11. ἐς ἃ ἐβούλοντο om. Io., bene ‖ 12. μαισὰ i ‖ τῶ γένει l ‖ 13. ἐμέσης οὕτω καλουμένης π. A ‖ ἐν Φοινίκῃ om. Io., bene ‖ 14. μὲν τῆς σεβ. libri, transposuit Bekk² ‖ 16. διέτριβεν V ‖ 16. χρόνου — 17. ἐβασίλευσαν om. Io. ‖ 16. ὃν i, οὗ O ‖ 17. δὴ] δὲ A ‖ 18. τὴν om. l ‖ τῆς om. V ‖ 18. 19. Ἀντωνίνου δὲ ἀναίρεσιν om. Io. ‖ 21. δὲ P, τε Oi, γὰρ Io. ‖ 22. δὲ] δὴ?* igitur P ‖ 23. Θυγατέρες αὐτῇ Io. et gl ‖ 24. δ' Al, δὲ ceteri, vulgo ‖ Μαμμαία editiones multae contra libros omnes, itemque 25. Βασσιανὸς ‖ 25. δ' g, δὲ Oal, vulgo ‖ 26. τῇ om. O

Digitized by Google

ἀνειρέφοντο, ὁ μὲν Βασιανὸς περὶ ἔτη γεγονὼς τεσσαρεσκαίδεκα, ὁ δὲ Ἀλεξιανὸς δεκάτου ἔτους ἐπιβεβηκώς. ἱέρωντο 4
δὲ αὐτοὶ Θεῷ Ἡλίῳ· τοῦτον γὰρ οἱ ἐπιχώριοι σέβουσι, τῇ
Φοινίκων φωνῇ Ἐλαγάβαλον καλοῦντες. νεὼς δὲ αὐτῷ μέ-
γιστος κατεσκεύαστο [αὐτοῦ], χρυσῷ πολλῷ καὶ ἀργύρῳ κε-
κοσμημένος λίθων τε πολυτελείᾳ. θρησκεύεται δὲ οὐ μόνον
πρὸς τῶν ἐπιχωρίων, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ γειτνιῶντες σα-
τράπαι τε καὶ βασιλεῖς βάρβαροι φιλοτίμως πέμπουσι τῷ
θεῷ ἑκάστου [τοῦ] ἔτους πολυτελῆ ἀναθήματα. ἄγαλμα μὲν 5
οὖν, ὥσπερ παρ' Ἕλλησιν ἢ Ῥωμαίοις, οὐδὲν ἔστηκε χειρο-
ποίητον, Θεοῦ φέρον εἰκόνα· λίθος δέ τις ἔστι μέγιστος,
κάτωθεν περιφερής, λήγων ἐς ὀξύτητα· κωνοειδὲς αὐτῷ σχῆμα,
μέλαινά τε ἡ χροιά. διπετῆ τε αὐτὸν εἶναι σεμνολογοῦσιν,
ἐξοχάς τέ τινας βραχείας καὶ τύπους δεικνύουσιν, εἰκόνα τε
Ἡλίου ἀνέργαστον εἶναι θέλουσιν, οὕτω βλέποντες. τούτῳ 6
δὴ τῷ Θεῷ ὁ Βασιανὸς ἱερωμένος (ἅτε γὰρ πρεσβυτέρῳ ἐκεί-
νῳ ἐνεκεχείριστο ἡ θρησκεία) προήει τε σχήματι βαρβάρῳ,
χιτῶνας χρυσοϋφεῖς καὶ ἁλουργεῖς χειριδωτοὺς καὶ ποδήρεις
ἀνεζωσμένος, τά τε σκέλη πάντα σκέπων ἀπ' ὀνύχων ἐς μη-
ροὺς ἐσθῆσιν ὁμοίως χρυσῷ καὶ πορφύρᾳ πεποικιλμέναις·
τήν τε κεφαλὴν ἐκόσμει στέφανος λίθων πολυτελῶν χροιᾷ
διηνθισμένος. ἦν δὲ τὴν ἡλικίαν ἀκμαῖος καὶ τὴν ὄψιν τῶν 7
κατ' αὐτὸν ὡραιότατος μειρακίων πάντων. ἐς τὸ αὐτὸ δὴ
συνιόντων κάλλους σώματος, ἡλικίας ἀκμῆς, ἁβροῦ σχήματος,
ἀπείκασεν ἄν τις τὸ μειράκιον Διονύσου καλαῖς εἰκόσιν.

ἱερουργοῦντα δὴ τοῦτον, περί τε τοῖς βωμοῖς χορεύοντα 8
νόμῳ βαρβάρων ὑπό τε αὐλοῖς καὶ σύριγξι παντοδαπῶν τε

---

2. ἱερῶντο Io. et A ‖ 3. αὐτοὶ] οὗτοι?* ‖ 4. Ἐλαγάβαλον Spanheim, ἐλεαγάβαλον A, ἐλαιαγάβαλον BVi, vulgo. cf. Mordtmann Zeitschr. d. d. morgenl. Ges. t. 31 p. 91 sq. ‖ 5. αὐτοῦ a, om. ceteri. αὐτοῖς coni. Stroth ‖ ἀργύρῳ AV, ἀργυρίῳ Bi ‖ 8. καὶ om. l ‖ 9. τοῦ O, om. i ‖ 12. λῆγον BV ‖ 12. 23. εἰς libri ‖ 13. διιπετῆ A, διηπετῆ BV, διοπετῆ i ‖ τε om. A ‖ 15. οὕτω βλέποντες om. P, bene ‖ 16. βασιανὸς g ‖ 17. ἐνεκεχείριστο*, ἐκεχείρηστο A, ἐγκεχείριστο BVi, vulgo ‖ θρησκεία i, θυσία O ‖ προσήει V ‖ 18. ἁλουργεῖς Aa, et g¹ ex ἁλουργοῖς, ἁλουργοῖς l, ἁλουργέσι B, ἁλουργίδας V (ἁλουργίδα Io.), om. P ‖ 19. τά τε] τέ τά τε V ‖ σκέπων πάντα a ‖ ἀπ' i, ἀπὸ O ‖ ἐς] ἕως A ‖ 22. τῇ ἡλικία O ‖ 23. κατ' Ol, κατὰ ag ‖ τὸ om. V ‖ 25. ἀπείκασεν] ἀπεικάσαι Stroth ‖ 27. βαρβάρων] βαρβάρῳ coni. Lange ‖ παντοδαποῖς ὀργάνων A

Digitized by Google

ὀργάνων ἦχῳ, περιεργότερον ἐπέβλεπον οἵ τε ἄλλοι ἄνθρωποι καὶ μάλιστα οἱ στρατιῶται, εἰδότες γένους ὄντα βασιλικοῦ, καὶ τῆς ὥρας αὐτοῦ πάντων τὰς ὄψεις ἐς ἑαυτὴν
9 ἐπιστρεφούσης. ἐγειτνίαζε δὲ τῇ πόλει ἐκείνῃ τότε μέγιστον στρατόπεδον, ὃ τῆς Φοινίκης προήσπιζεν· ὕστερον δὲ μετηνέχθη, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ἐροῦμεν. φοιτῶντες οὖν οἱ στρατιῶται ἑκάστοτε ἐς τὴν πόλιν, ἔς τε τὸν νεὼν ἰόντες θρησκείας δὴ χάριν, τὸ μειράκιον ἡδέως ἔβλεπον. ἦσαν δέ τινες
10 ἐξ αὐτῶν καὶ πρόσφυγες οἰκεῖοί τε τῆς Μαίσης, πρὸς οὓς ἐκείνη θαυμάζοντας τὸν παῖδα, εἴτε πλασαμένη εἴτε καὶ ἀληθεύουσα, ἐξεῖπεν ὅτι ἄρα Ἀντωνίνου υἱός ἐστι φύσει, τῇ δὲ ὑπολήψει ἄλλου δοκοίη· ἐπιφοιτῆσαι γὰρ αὐτὸν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς νέαις τε οὔσαις καὶ ὡραίαις, καθ' ὃν καιρὸν ἐν τοῖς βασιλείοις σὺν τῇ ἀδελφῇ διέτριβεν. ὅπερ ἐκεῖνοι ἀκούσαντες, τοῖς συστρατιώταις κατ' ὀλίγον ἀπαγγέλλοντες διαβόητον ἐποίησαν τὴν φήμην, ὡς ἐς πᾶν χωρῆσαι τὸ στρα-
11 τιωτικόν. τῇ δὲ Μαίσῃ ἐλέγετο σωροὺς εἶναι χρημάτων, ἐκείνην δὲ ἑτοίμως προέσθαι πάντα τοῖς στρατιώταις, εἰ τὴν βασιλείαν τῷ γένει ἀνανεώσαιντο. ὡς δὲ συνέθεντο νύκτωρ, εἰ κατέλθοιεν λαθόντες, ἀνοίξειν τὰς πύλας καὶ δέξεσθαι πᾶν τὸ γένος ἔνδον βασιλέα τε καὶ υἱὸν ἀποδείξειν Ἀντωνίνου, ἐπέδωκεν ἑαυτὴν ἡ πρεσβῦτις, ἑλομένη πάντα κίνδυνον ἀναρρῖψαι μᾶλλον ἢ ἰδιωτεύειν καὶ δοκεῖν ἀπερρῖφθαι· νύκτωρ τε λάθρᾳ τῆς πόλεως ὑπεξῆλθε σὺν ταῖς θυγατράσι
12 καὶ τοῖς ἐγγόνοις. καταγαγόντων τε αὐτοὺς τῶν προσφυγόντων στρατιωτῶν γενόμενοι πρὸς τῷ τείχει τοῦ στρατοπέδου ῥᾷστα ὑπεδέχθησαν· εὐθέως τε τὸν παῖδα πᾶν τὸ στρατόπεδον Ἀντωνῖνον προσηγόρευσαν, τῇ τε πορφυρᾷ

---

1. ἦχος (sic) l ‖ ἐπέβλεπον] ἔβρεπον (sic) V ‖ 3. καὶ — 4. ἐπιστρεφούσης fort. spuria ‖ 3. 7. (bis) 16. εἰς libri ‖ 7. τὴν πόλιν ἔς τε et ἰόντες om. P ‖ 8. ἡδέως om. l ‖ 9. πρόσφυγοι l ‖ 10. πλασσαμένη V ‖ καὶ om. O ‖ 11. ἄρα ὅτι A ‖ φύσει O, τῇ φύσει i ‖ 12. ἄλλου BV ‖ 15. συστρατιώταις iP, στρατιώταις O ‖ 16. ἐς om. V ‖ 17. μέση BV ‖ 18. δὲ] μὲν V. malim τε cum P ‖ ἑτοίμως ⟨ἔχειν⟩?* cf. VII, 3, 6 ‖ προέσθαι πάντα O, πάντα πρ. i. πάντα (πάντ' Bekk) ⟨ἂν⟩ πρ. coni. Steph ‖ 19. ἀνανεώσαιντο O, ἀνανεώσαιτο i, vulgo. cf. Nauck Mél. Gr.-R. II p. 227 ‖ ante ὡς lacuna?* ‖ συνέθετο i ‖ 20. δέξασθαι AV.ag ‖ 21. καὶ] τὸν vertit P ‖ 21. 22. post Ἀντωνίνου desidero τὸν Βασιανόν ‖ 24. ἐξῆλθε A ‖ 25. ἐγγόνοις, κ sup. priorem γ a m. 1, ut vid., A ‖ 28. προσηγόρευσεν Io. ‖ τῇ τε πορφυρᾷ A et Io., τήν τε πορφύραν BVi

Digitized by Google

χλαμύδι περιβαλόντες εἶχον ἔνδον. πάντα δὲ τὰ ἐπιτήδεια καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, ὅσα τε εἶχον ἐν κώμαις ἢ ἀγροῖς τοῖς πλησίον, εἰσκομίσαντες, τάς τε πύλας ἀποκλείσαντες, παρεσκεύαζον ἑαυτοὺς ὡς, εἰ δέοι, ὑπομενοῦντες πολιορκίαν.
ὡς δὲ ταῦτα ἀπηγγέλη τῷ Μακρίνῳ ἐν Ἀντιοχείᾳ διατρίβοντι, ἥ τε φήμη διέδραμεν ἀνὰ τὰ λοιπὰ στρατόπεδα ὅτι τε Ἀντωνίνου υἱὸς εὑρέθη καὶ ὅτι ἡ Ἰουλίας ἀδελφὴ χρήματα δίδωσι, πάντα τὰ λεγόμενα καὶ ἐνδεχόμενα καὶ ἀληθῆ πιστεύσαντες εἶναι τὰς ψυχὰς ἐξεπτόηντο. ἐνῆγε δ' αὐτοὺς καὶ ἀνέπειθεν ἐς πραγμάτων καινοτομίαν τό τε Μακρίνου μῖσος καὶ τὸ Ἀντωνίνου τῆς μνήμης πάθος, καὶ πρό γε ἁπάντων ἡ τῶν χρημάτων ἐλπίς, ὡς πολλοὺς καὶ αὐτομολοῦντας φοιτᾶν πρὸς τὸν νέον Ἀντωνῖνον. ὁ δὲ Μακρῖνος καταφρονῶν τοῦ πράγματος ὡς παιδαριώδους, χρώμενός τε τῇ συνήθει ῥᾳθυμίᾳ, αὐτὸς μὲν οἴκοι μένει, πέμπει δὲ ἕνα τῶν ἀρχόντων τοῦ στρατοπέδου, δύναμιν δοὺς ὅσην ᾤετο ῥᾷστα ἐκπορθήσειν τοὺς ἀφεστῶτας. ὡς δ' ἦλθεν Ἰουλιανός (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ ἐπάρχῳ) καὶ προσέβαλε τοῖς τείχεσιν, οἱ ἔνδοθεν στρατιῶται ἀνελθόντες ἐπί τε τοὺς πύργους καὶ τὰς ἐπάλξεις τόν τε παῖδα τῷ ἔξωθεν πολιορκοῦντι στρατῷ ἐδείκνυσαν, Ἀντωνίνου υἱὸν εὐφημοῦντες, βαλάντιά τε χρημάτων μεστὰ δέλεαρ προδοσίας αὐτοῖς ἐδείκνυσαν. οἱ δὲ πιστεύσαντες Ἀντωνίνου τε εἶναι τέκνον καὶ ὁμοιότατόν γε (βλέπειν γὰρ οὕτως ἤθελον) τοῦ μὲν Ἰουλιανοῦ τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνουσι καὶ πέμπουσι τῷ Μακρίνῳ, αὐτοὶ δὲ πάντες ἀνοιχθεισῶν αὐτοῖς τῶν πυλῶν ἐς τὸ στρατόπεδον

1 2 3 4

---

1. χλαμύδα V ‖ περιβαλλόντες (sic) BV ‖ δὲ] τε Io. ‖ τὰ om. A ‖ 2. ὅσα τε a et Io., ὅσα δὲ BVgl, καὶ ὅσα A ‖ ἢ] ἐν V ‖ 3. τάς τε πύλας ἀποκλείσαντες om. P ‖ 4. περιεσκεύαζον BV ‖ εἰ δέον A ‖ 5. δὲ Io., δὴ Oi ‖ 7. ἡ a et Io., om. Ogl ‖ 8. λεγ. ἢ ἐνδεχ. ἀληθῆ vertit P. καὶ ἐνδεχόμενα καὶ om. Io., τε post τὰς addens ‖ 9. δ'] δὲ Io. et A ‖ 10. εἰς libri ‖ 11. μῖσος καὶ ἡ ἀντωνίνου μνήμη καὶ ὁ πόθος καὶ πρό A ‖ τὸ a, om. BVgl ‖ 12. πάντων Io. ‖ 13. πρὸς] εἰς V ‖ 15. ῥᾳθυμία Io., προθυμία OPi ‖ 16. ἀρχόντων] ἐπαρχόντων?* ἐπάρχων Io. ‖ 17. ῥᾷστα om. Io. et P ‖ ἐκπορθήσειν] ἐκπολιορκήσειν?* ‖ 18. προσέβαλε A, προσέβαλλε BVi ‖ 19. οἱ ἔνδοθεν Io., ἔνδοθεν (ἔνδον A) οἱ Oi, vulgo ‖ 20. πολιορκοῦντι om. Io. ‖ 21. βαλλάντια g ‖ 22. τε Io. et P, δὲ Oi ‖ μεστὰ] μετὰ a, unde μέγα in multis editionibus factum ‖ ἐδείκνυσαν] ἐπεδείκνυον Io. προύτεινον coni. Bekk² ‖ 24. ἤθ. τὴν μὲν l ‖ 25. καὶ om. l ‖ 26. ἐς Ag, εἰς reliqui

ἐδέχθησαν. οὕτως ἡ δύναμις αὐξηθεῖσα οὐ μόνον ἦν πρὸς τὸ ἀπομάχεσθαι πολιορκίᾳ ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ συστάδην καὶ ἐξ ἀντιστάσεως ἀγωνίζεσθαι ἀξιόχρεως· ἔτι τε καὶ τῶν αὐτομόλων τὸ πλῆθος ἑκάστοτε, εἰ καὶ κατ' ὀλίγους προσιόν, τὴν δύναμιν ηὔξησεν.

ὁ δὲ Μακρῖνος ὡς ταῦτα ἐπυνθάνετο, ἀθροίσας πάντα ὃν εἶχε στρατόν, ἐπήει ὡς δὴ πολιορκήσων τοὺς ἐκείνῳ προσκεχωρηκότας. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, οὐκ ἀναμενόντων τῶν σὺν αὐτῷ στρατιωτῶν πολιορκηθῆναι, θαρρησάντων δὲ μετὰ πάσης προθυμίας ἐξελθεῖν τε καὶ ὑπαντώμενοι τῷ Μακρίνῳ ἐκ παρατάξεως ἀγωνίζεσθαι, ἐξάγει τὴν αὐτοῦ δύναμιν. συμμίξαντα δὲ ἀλλήλοις τὰ στρατόπεδα Φοινίκης τε καὶ Συρίας ἐν μεθορίοις, οἱ μὲν ὑπὲρ τοῦ Ἀντωνίνου προθύμως ἠγωνίζοντο, δεδιότες, εἰ ἡττηθεῖεν, τὴν ἐφ' οἷς ἔδρασαν τιμωρίαν ἀναδέξασθαι, οἱ δὲ σὺν τῷ Μακρίνῳ ῥᾳθυμότερον προσεφέροντο τῷ ἔργῳ, ἀποδιδράσκοντες καὶ μετιόντες πρὸς τὸν Ἀντωνῖνον. ἅπερ ὁρῶν ὁ Μακρῖνος, φοβηθείς τε μὴ παντάπασι γυμνωθεὶς τῆς δυνάμεως αἰχμάλωτός τε ληφθεὶς αἰσχίστως ὑβρισθείη, ἔτι τῆς μάχης συνεστώσης, ἐσπέρας ἤδη προσιούσης, ἀπορρίψας τὸ χλαμύδιον καὶ εἴ τι σχῆμα βασιλικὸν περιέκειτο, λαθὼν ἀποδιδράσκει σὺν ὀλίγοις ἑκατοντάρχαις, οὓς πιστοτάτους ᾤετο, τὸ γένειον ἀποκειράμενος, ὡς μὴ γνωρίζοιτο, ἐσθῆτά τε ὁδοιπορικὴν λαβὼν καὶ τὴν κεφαλὴν ἀεὶ σκέπων. νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ὡδοιπόρει, φθάνων τὴν φήμην τῆς ἑαυτοῦ τύχης, τῶν τε ἑκατοντάρχων μεγάλῃ σπουδῇ τὰ ὀχήματα ἐπειγόντων, ὡς ἂν ὑπὸ Μακρίνου ἔτι βασιλεύοντος ἐπί τινα σπουδαῖα πεμφθέντων.

ὃ μὲν οὖν ἔφυγεν, ὡς εἴρηται· ὁ δὲ στρατὸς ἑκατέρωθεν ἐμάχοντο, ὑπὲρ μὲν τοῦ Μακρίνου οἱ σωματοφύλακες καὶ οἱ δορυφόροι, οὓς δὴ πραιτωριανοὺς καλοῦσιν, οἳ γενναίως ἀνθεστήκεσαν παντὶ τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἅτε ὄντες μέγιστοί τε

---

2. καὶ πρὸς τὸ συστάδην om. Io. ‖ 2. 3. καὶ ante ἐξ om. l ‖ 7. ἐπήει] ἀπήει coni. Steph habetque Io. ‖ ἐκείνῳ] ἐκεί (non ἐκεῖ) V ‖ 10. ἀπαντώμενοι l ‖ 11. ἀγωνίσασθαι l. ceterum valde haec breviavit P ‖ 11. 12. συμμίξαντες A ‖ 12. δὲ om. l ‖ τὰ στρατεύματα l ‖ 13. ὑπὲρ deleverim. cf. p. 87, 7 ‖ 15. ἀναδέξασθαι] δέξασθαι A. fort. vocabulum delendum ‖ 19. 20. ἐσπέρας ἤδη προσιούσης om. P ‖ 20. καὶ om. BV ‖ 29. μὲν addidi ex A ‖ 29. 30. καὶ οἱ δορυφ. Al, καὶ δ. BVag, vulgo ‖ 31. malim ἀνθεστήκεσαν ‖ ἅτε om. A

Digitized by Google

καὶ ἐπίλεκτοι· τὸ δὲ ἐπίλοιπον πᾶν πλῆθος ὑπὲρ τοῦ Ἀντωνίνου ἠγωνίζοντο. ὡς δὲ ἐπὶ πολὺ τὸν Μακρῖνον οὐκ ἔβλεπον οἱ ὑπὲρ αὐτοῦ μαχόμενοι οὐδὲ τὰ τῆς βασιλείας σύμβολα, διηπόρουν δὴ ποῦ ποτε ἄρα εἴη, πότερον ἐν τῷ πλήθει τῶν κειμένων ἢ ἀποδρὰς ᾤχετο, ἠγνόουν τε πῶς χρήσονται τῷ πράγματι. οὔτε γὰρ μάχεσθαι ἤθελον ὑπὲρ τοῦ μὴ παρόντος, παραδοῦναί τε αὐτοὺς ἐκδότους καὶ ὥσπερ αἰχμαλώτους ᾐδοῦντο. ὡς δὲ παρὰ τῶν αὐτομόλων ἐπύθετο Ἀντωνῖνος τὴν τοῦ Μακρίνου φυγήν, πέμψας κήρυκας διδάσκει αὐτοὺς ὅτι μάτην ὑπὲρ ἀνάνδρου καὶ φυγάδος μάχονται, ἄδειάν τε καὶ ἀμνηστίαν ἐνόρκως ὑπισχνεῖται, καλεῖ τε καὶ αὐτὸν δορυφορήσοντας. οἱ μὲν οὖν πεισθέντες προσεχώρησαν, ὁ δὲ Ἀντωνῖνος πέμπει τοὺς διώξοντας τὸν Μακρῖνον πολὺ προκεχωρηκότα. ἐν Χαλκηδόνι γοῦν τῆς Βιθυνίας κατελήφθη, νοσῶν χαλεπώτατα ὑπό τε τῆς συνεχοῦς ὁδοιπορίας συντετριμμένος. ἔνθα αὐτὸν εὑρόντες ἔν τινι κρυπτόμενον προαστείῳ οἱ διώκοντες τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμον. ἐλέγετο δὲ σπεύδειν ἐς τὴν Ῥώμην, θαρρῶν τῇ τοῦ δήμου περὶ αὐτὸν σπουδῇ. περαιούμενον δ' αὐτὸν ἐς τὴν Εὐρώπην διὰ τοῦ στενοῦ τῆς Προποντίδος πορθμοῦ, ἤδη τε τῷ Βυζαντίῳ προσπελάζοντα, φασὶν ἀντιπνοίᾳ χρήσασθαι, ἐπανάγοντος αὐτὸν τοῦ πνεύματος ἐς τὴν τιμωρίαν. παρὰ τοσοῦτον μὲν δὴ Μακρῖνος οὐκ ἐξέφυγε τοὺς διώξαντας, τέλει τε ἐχρήσατο αἰσχρῷ ὕστερον θελήσας ἐς τὴν Ῥώμην ἀνελθεῖν, δέον ἐν ἀρχῇ τοῦτο ποιῆσαι· ὁμοῦ δὲ ἔπταισε καὶ γνώμῃ καὶ τύχῃ. τέλει μὲν δὴ τοιούτῳ Μακρῖνος ἐχρήσατο, συναναιρεθέντος αὐτῷ καὶ τοῦ παιδός, ὃν ἦν ποιήσας Καίσαρα, Διαδουμενιανὸν καλούμενον.

ἐπεὶ δὲ ὅ τε στρατὸς πᾶς μετελθὼν πρὸς τὸν Ἀντωνῖνον προσεῖπε βασιλέα, τά τε τῆς ἀρχῆς ὑπεδέξατο, διοικη-

1. πᾶν om. V ‖ 4. δὴ V, δὲ Bi, om. A ‖ 7. τε A, δὲ BVi ‖ 7. 8. ἐκδότους καὶ (hoc om. BVl) ὥσπερ αἰχμαλώτους deleverim ‖ 9. κήρυκα A ‖ 12. αὐτὸν] αὐτοὺς a ‖ 12. 13. προεχώρησαν gl ‖ 13. διώξαντας gl ‖ 14. κεχωρηκότα A ‖ χαλκηδόνι Al et Io. (χαληδόνι V), καλχηδόνι Bag, vulgo ‖ 15. κατελείφθη a ‖ 17. οἱ διώκοντες om. P ‖ 18. 19. 24. εἰς libri ‖ 19. δ' i, τε A, om. BV ‖ 20. τε] δὲ l ‖ 22. ἐς] εἰς l ‖ τοσοῦτο A ‖ 23. διώξαντας] διώξοντας a, διώξαντας l¹ ex διώκοντας ‖ 24. ἀνελθεῖν] ἐλθεῖν?* ‖ 26. τοιούτῳ ὁ μ. ag Io. ‖ 27. ὃν] citat haec Ael. Lampr. Diad. 2, 5 ‖ 27. 28. διαδομενιανὸν O ‖ 29. μετελθὼν πρὸς om. P ‖ 30. ⟨ἐκεῖνος⟩ ὑπεδέξατο coni. Steph

Digitized by Google

θέντων αὐτῷ κατὰ τὴν ἀνατολὴν τῶν ἐπειγόντων ὑπό τε τῆς μάμμης καὶ τῶν συνόντων φίλων (αὐτὸς γὰρ ἦν νέος τε τὴν ἡλικίαν πραγμάτων τε καὶ παιδείας ἄπειρος), οὐ πολλοῦ χρόνου διατρίψας εἶχε περὶ ἔξοδον, σπευδούσης μάλιστα τῆς
2 Μαίσης ἐς τὰ συνήθη ἑαυτῇ βασίλεια τῆς Ῥώμης. ὡς δὲ τῇ τε συγκλήτῳ καὶ τῷ Ῥωμαίων δήμῳ τὰ πραχθέντα ἐδηλώθη, δυσφόρως μὲν πάντες ἤκουσαν, ὑπήκουον δὲ ἀνάγκη τοῦ στρατοῦ ταῦτα ἠρημένου. κατεγίγνωσκόν τε τοῦ Μακρίνου ῥᾳθυμίαν τε καὶ τρόπων χαυνότητα, αἴτιόν τε οὐκ ἄλλον ἀλλ' ἢ αὐτὸν ἑαυτῷ γεγενῆσθαι ἔλεγον.

3 ὁ δὲ Ἀντωνῖνος ἀπάρας τῆς Συρίας ἐλθών τε ἐς τὴν Νικομήδειαν ἐχείμαζε, τῆς ὥρας τοῦ ἔτους οὕτως ἀπαιτούσης. εὐθέως τε ἐξεβακχεύετο, τήν τε ἱερωσύνην τοῦ ἐπιχωρίου θεοῦ, ᾗ ἐνετέθραπτο, περιεργότερον ἐξωρχεῖτο, σχήμασί τε ἐσθῆτος πολυτελεστάτοις χρώμενος, διά τε πορφύρας χρυσοῦ ὑφάσμασι περιδεραίοις τε καὶ ψελίοις κοσμούμενος, ἐς εἶδος δὲ τιάρας στεφάνην ἐπικείμενος χρυσῷ καὶ λίθοις τιμίοις
4 πεποικιλμένην. ἦν τε αὐτῷ τὸ σχῆμα μεταξὺ Φοινίσσης ἱερᾶς στολῆς καὶ χλιδῆς Μηδικῆς. Ῥωμαϊκὴν δὲ ἢ Ἑλληνικὴν πᾶσαν ἐσθῆτα ἐμυσάττετο, ἐρίου φάσκων εἰργάσθαι, πράγματος εὐτελοῦς· τοῖς δὲ Σηρῶν ὑφάσμασι μόνοις ἠρέσκετο. προήει τε ὑπὸ αὐλοῖς καὶ τυμπάνοις, τῷ θεῷ δῆθεν ὀργιάζων.

5 ἡ δὲ Μαῖσα ταῦτα ὁρῶσα πάνυ ἤσχαλλε, πείθειν τε λιπαροῦσα ἐπειρᾶτο μεταμφιέσασθαι τὴν Ῥωμαίων στολὴν μέλλοντά [τε] ἐς τὴν πόλιν ἀφίξεσθαι καὶ ἐς τὴν σύγκλητον

---

3. καὶ παιδείας om. P, nescio an recte ‖ 3. 4. πολὺν χρόνον A ‖ 5. μέσης BV ‖ 5. 11. 16. 26. εἰς libri ‖ 5. ἑαυτῆς O ‖ τῆς addidi ex Al ‖ 8. κατεγίνωσκόν O ‖ 9. τε καὶ] καὶ A ‖ 10. αὐτῷ] αὐτῷ l ‖ ἑαυτῷ om. O ‖ 11 sq. excerpsit Io. ap. Val. ‖ 11. τε Steph, δὲ Oi. ἐλθών δε εἰς τὴν Νικομήδειαν ἐχείμαζε hab. lex. Vindob. p. 191, 3 Nauck ‖ 13. ἐξεβάκχευεν Io. ‖ 14. ἐντέθραπτο libri* ‖ ἐξωρχεῖτο Sylb, ἐξώρχητο libri ‖ 15. πολυτελεστάτοις Sylb, πολυτελεστάτης libri ‖ 15. 16. διαχρύσοις τε πορφύρας ὑφάσμασι Reisk, bene ‖ 16. περιδεραίοις A, περιδεραίοις BVi ‖ ψελίοις BVl, ψελλίοις Aag ‖ 17. δὲ om. O ‖ στεφάνην Steph, στεφάνη a, στεφάνους OPgl ‖ 17. 18. τιμίοις πεποικιλμένην,* ποικίλοις τιμίοις i, ποικίλοις O. ποικίλην τιμίοις vel ποικίλοις τιμίαν coni. Steph ‖ 19. 20. ῥωμαϊκὴν δὲ ἢ ἑλληνικὴν Oi, corr. Steph. cf. Io. ‖ 20. εἰργάσασθαι BV ‖ 21. Σηρῶν] συρῶν (sic) a ‖ 25. λιπαροῦσα om. Io., bene ‖ 26. τε om. Io. γε coni. Reisk ‖ ἀφίξεσθαι om. Io., bene

Digitized by Google

εἰσελεύσεσθαι, μὴ ἀλλοδαπὸν ἢ παντάπασι βάρβαρον τὸ σχῆμα ὀφθὲν εὐθὺς λυπήσῃ τους ἰδόντας, ἀήθεις τε ὄντας καὶ οἰομένους τὰ τοιαῦτα καλλωπίσματα οὐκ ἀνδράσιν ἀλλὰ θηλείαις πρέπειν. ὃ δὲ καταφρονήσας τῶν ὑπὸ τῆς πρεσβύτι- 6
δος λεχθέντων, μηδ' ἄλλῳ τινὶ πεισθείς (οὐδὲ γὰρ προσίετο εἰ μὴ τοὺς ὁμοιοτρόπους τε καὶ κόλακας αὐτοῦ τῶν ἁμαρτημάτων), βουλόμενος ἐν ἔθει γενέσθαι τῆς τοῦ σχήματος ὄψεως τήν τε σύγκλητον καὶ τὸν δῆμον Ῥωμαίων, ἀπόντος τε αὐτοῦ πεῖραν δοθῆναι πῶς φέρουσι τὴν ὄψιν τοῦ σχήματος, εἰκόνα μεγίστην γράψας παντὸς ἑαυτοῦ, οἷος προϊών τε καὶ ἱερουργῶν ἐφαίνετο, παραστήσας τε ἐν τῇ γραφῇ τὸν τύπον τοῦ ἐπιχωρίου θεοῦ, ᾧ δὴ καλλιερῶν ἐγέγραπτο, πέμ- 7
ψας τε ἐς τὴν Ῥώμην, ἐκέλευσεν ἐν τῷ μεσαιτάτῳ τῆς συγκλήτου τόπῳ ὑψηλοτάτῳ τε τὴν εἰκόνα ἀνατεθῆναι ὑπὲρ κεφαλῆς τοῦ ἀγάλματος τῆς Νίκης, ᾧ συνιόντες ἐς τὸ βουλευτήριον λιβανωτόν τε θυμιῶσιν ἕκαστος καὶ οἴνου σπένδουσι. προσέταξέ τε πάντας τοὺς Ῥωμαίων ἄρχοντας, καὶ εἴ τινες δημοσίας θυσίας ἐπιτελοῦσι, πρὸ τῶν ἄλλων θεῶν οὓς δὴ καλοῦσιν ἱερουργοῦντες, ὀνομάζειν τὸν νέον θεὸν Ἐλαγάβαλον. ὡς δὲ ἐς τὴν Ῥώμην ἀφίκετο τῷ προειρημένῳ σχήματι, οὐδὲν παράδοξον εἶδον οἱ Ῥωμαῖοι, τῇ γραφῇ ἐνειθισμένοι. δοὺς δὲ τὰς συνήθεις τῷ δήμῳ νομὰς ἐπὶ τῇ τῆς 8
βασιλείας διαδοχῇ, φιλοτίμους τε καὶ πολυτελεῖς ἐπιτελέσας παντοδαπὰς θέας, νεών τε μέγιστον καὶ κάλλιστον κατασκευάσας τῷ Θεῷ, βωμούς τε πλείστους περὶ τὸν νεὼν ἱδρύσας, ἑκάστοτε προϊὼν ἔωθεν ἑκατόμβας τε ταύρων καὶ προβάτων πολὺ πλῆθος κατέσφαττε τοῖς τε βωμοῖς ἐπετίθει, παντοδαποῖς ἀρώμασι σωρεύων, οἴνου τε τοῦ παλαιοτάτου καὶ καλ-

---

2. λυπήσει A ‖ 3. τὰ om. A ‖ 6. καὶ om. BV ‖ 9. πεῖραν — 9. 10. σχήματος om. A ‖ 9. δοθῆναι] ληφθῆναι?* ‖ 9. 10. τοῦ σχήματος del.?* ‖ 10. οἷος] οἷς V ‖ προϊών Steph, προσιών libri ‖ 11. alt. τε om. a ‖ τῇ om. V ἐπιγραφῇ A ‖ 12. καλλιερῶν AV, καλλιεργῶν Bi ‖ 13. 15. 20. εἰς libri ‖ 13. τὴν om. A ‖ 15. ᾧ* (vel ᾗ), ὡς libri ‖ 16. οἴνου a, οἴνους Ogl ‖ 16. 17. σπένδουσι Ogl, σπένδωσι a, vulgo ‖ 17. ῥωμαίους A ‖ 19. δὴ om. A ‖ ἱερουργοῦντες P, -τας Oi ‖ νέον om. P ‖ 20. Ἐλαγάβαλον*, ἐλεγάβαλον Oi ‖ 21. τὴν γραφὴν l ‖ 21. 22. ἐνειθισμένη V ‖ 23. φιλοτίμως τε καὶ πολυτελῶς Bergler quod recepit Bekk². φιλοτίμους iam legit Io. ⟨καὶ⟩ παντοδαπὰς coni. Steph. non liquet ‖ 25. πλείους Bg ‖ 26. καὶ om. l ‖ 27. 28. ἐπετίθει παντοδαπῶν ἀρωμάτων σωρούς Reisk

Digitized by Google

λίστου πολλοὺς ἀμφορέας τῶν βωμῶν προχέων, ὡς ῥεῖθρα
9 φέρεσθαι οἴνου τε καὶ αἵματος μεμιγμένου. περί τε τοὺς
βωμοὺς ἐχόρευεν ὑπὸ παντοδαποῖς ἤχοις ὀργάνων, γύναιά τε
ἐπιχώρια ἐχόρευε σὺν αὐτῷ, περιθέοντα τοῖς βωμοῖς, κύμ-
βαλα ἢ τύμπανα μετὰ χεῖρας φέροντα· περιειστήκει δὲ πᾶσα
ἡ σύγκλητος καὶ τὸ ἱππικὸν τάγμα ἐν θεάτρου σχήματι. τὰ
δὲ σπλάγχνα τῶν ἱερουργηθέντων τά τε ἀρώματα ἐν χρυσοῖς
σκεύεσιν ὑπὲρ κεφαλῆς οὐκ οἰκέται δή τινες ἢ εὐτελεῖς ἄν-
10 θρωποι ἔφερον, ἀλλ' οἵ τ' ἔπαρχοι τῶν στρατοπέδων καὶ
οἱ ἐν ταῖς μεγίσταις πράξεσιν, ἀνεζωσμένοι [οἱ] μὲν χιτῶνας 10
ποδήρεις καὶ χειριδωτοὺς νόμῳ Φοινίκων, ἐν μέσῳ φέροντες
μίαν πορφύραν· ὑποδήμασι δὲ λίνου πεποιημένοις ἐχρῶντο,
ὥσπερ οἱ κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία προφητεύοντες. ἐδόκει δὲ
τιμὴν μεγίστην νέμειν, οἷς ἐκοινώνει τῆς ἱερουργίας.
6 πλὴν καίτοι χορεύειν ἀεὶ καὶ ἱερουργεῖν δοκῶν, πλεί- 15
στους ἀπέκτεινε τῶν ἐνδόξων τε καὶ πλουσίων, διαβληθέντας
αὐτῷ ὡς ἀπαρεσκομένους καὶ σκώπτοντας αὐτοῦ τὸν βίον
ἠγάγετο δὲ γυναῖκα τὴν εὐγενεστάτην Ῥωμαίων, ἣν Σε-
βαστὴν ἀναγορεύσας μετ' ὀλίγον χρόνον ἀπεπέμψατο, ἰδιω-
2 τεύειν κελεύσας καὶ τῶν τιμῶν παρελόμενος. μετ' ἐκείνην 20
δὲ προσποιησάμενος ἐρᾶν, ἵνα δὴ καὶ τὰ τῶν ἀνδρῶν
πράττειν δοκοίη, παρθένου τῇ Ῥωμαίων Ἑστίᾳ ἱερωμένης
ἀγνεύειν τε πρὸς τῶν ἱερῶν νόμων κελευομένης καὶ μέχρι
τέλους τοῦ βίου παρθενεύεσθαι, ἀποσπάσας αὐτὴν τῆς ἑστίας
καὶ τοῦ ἱεροῦ παρθενῶνος γυναῖκα ἔθετο, ἐπιστείλας τῇ συγ- 25
κλήτῳ καὶ παραμυθησάμενος ἀσέβημά τε καὶ ἁμάρτημα τη-
λικοῦτον, φήσας ἀνθρώπινόν τι πεπονθέναι πάθος· ἔρωτι
γὰρ τῆς κόρης ἑαλωκέναι, ἁρμόζοντά τε καὶ σεβάσμιον εἶναι
γάμον ἱερέως τε καὶ ἱερείας. πλὴν καὶ ταύτην μετ' οὐ πολὺ

---

4. 5. *τύμπανα ἢ κύμβαλα* A ‖ 8. *δή* Steph, *δέ* BVi, om. A ‖ 9. *τ'* a, *τε* Ogl ‖ 10. *οἱ* del. Steph qui *μὲν* quoque induci volebat ‖ 11. *νόμῳ Φοιν.* om. P ‖ *φέροντας* Reisk ‖ 12. *δὲ* Reisk, *sed et* P, *τε* Oi ‖ 12. 13. *πεποιημένοις* ⟨*ὑποδεδεμένοι*⟩, *οἵσπερ ἐχρῶντο οἱ* Reisk. at tum accusativi requiruntur ‖ 21. *τῶν* om. A ‖ 22. *τῇ Π. Ἑστίᾳ* Steph, *τῆς ϕ. ἑστίας* libri. praeterea cum Reiskio malim *παρθένου* ⟨*τῶν*⟩ *τῇ . . . . ἱερωμένων . . . . κελευομένων* ‖ 23. *κελευομένου* l ‖ 24. *τοῦ* om. V ‖ *αὐτὴν*] *ταύτην* Reisk ‖ 27. *πάθος πεπονθέναι* A ‖ 29. *οὐ* ante *μετ'* libri, del. Sylb. *αὖ* inde effinxit Stroth

Digitized by Google

ἀπεπέμψατο, τρίτην δὲ πάλιν ἠγάγετο, ἀναφέρουσαν τὸ γένος ἐς Κόμοδον.

ἔπαιξε δὲ γάμους οὐ μόνον ἀνθρωπείους, ἀλλὰ καὶ τῷ θεῷ, ᾧ ἱεράτευε, γυναῖκα ἐζήτει· καὶ τῆς τε Παλλάδος τὸ ἄγαλμα, ὃ κρυπτὸν καὶ ἀόρατον σέβουσι Ῥωμαῖοι, ἐς τὸν ἑαυτοῦ θάλαμον μετήγαγε· καὶ μὴ κινηθὲν ἐξ οὗπερ ἦλθεν ἀπὸ Ἰλίου, εἰ μὴ ὅτε πυρὶ κατεφλέχθη ὁ νεώς, ἐκίνησεν οὗτος, καὶ πρὸς γάμον δὴ ἐς τὴν βασίλειον αὐλὴν τῷ θεῷ ἀνήγαγε. φήσας δὲ ἀπαρέσκεσθαι αὐτὸν ὡς πάντα ἐν ὅπλοις καὶ πολεμικῇ θεῷ, τῆς Οὐρανίας τὸ ἄγαλμα μετεπέμψατο, σεβόντων αὐτὸ ὑπερφυῶς Καρχηδονίων τε καὶ τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ἀνθρώπων. φασὶ δὲ αὐτὸ Διδὼ τὴν Φοινίσσαν ἱδρύσασθαι, ὅτε δὴ τὴν ἀρχαίαν Καρχηδόνα πόλιν ἔκτισε, βύρσαν κατατεμοῦσα. Λίβυες μὲν οὖν αὐτὴν Οὐρανίαν καλοῦσι, Φοίνικες δὲ Ἀστροάρχην ὀνομάζουσι, σελήνην εἶναι θέλοντες. ἁρμόζειν τοίνυν λέγων ὁ Ἀντωνῖνος γάμον ἡλίου καὶ σελήνης τό τε ἄγαλμα μετεπέμψατο καὶ πάντα τὸν ἐκεῖθεν χρυσόν, χρήματά τε πάμπλειστα τῇ θεῷ ἐς προῖκα δὴ ἐπιδοῦναι ἐκέλευσε. κομισθέν τε τὸ ἄγαλμα συνῴκισε [δὴ] τῷ θεῷ, κελεύσας πάντας τοὺς κατὰ Ῥώμην καὶ Ἰταλίαν ἀνθρώπους ἑορτάζειν παντοδαπαῖς τε εὐφροσύναις καὶ εὐωχίαις χρῆσθαι δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ ὡς δὴ γαμούντων θεῶν.

κατεσκεύασε δὲ καὶ ἐν τῷ προαστείῳ νεὼν μέγιστόν τε καὶ πολυτελέστατον, ἐς ὃν ἑκάστου ἔτους κατῆγε τὸν θεὸν ἀκμάζοντος θέρους. πανηγύρεις τε παντοδαπὰς συνεκρότει, ἱπποδρόμους τε κατασκευάσας καὶ θέατρα, διά τε ἡνιοχείας καὶ πάντων θεαμάτων τε καὶ ἀκροαμάτων [πλείστων] εὐωχούμενον τὸν δῆμον καὶ παννυχίζοντα εὐφραίνειν ᾤετο. τόν

---

1. ἀναφέρουσα BV ‖ 2. 5. 8. 18. 24. εἰς libri ‖ 3. ἀλλὰ δὴ καὶ A ‖ 5. ὃ κρυπτὸν σέβουσι ῥωμ. καὶ ἀόρατον ἔχουσιν, εἰς A ‖ 6. κινηθῆναι BV ‖ 9. αὐτὸν Gedike, αὐτὸν ἢ αὐτῇ m. 2 in mg. g, αὐτῷ OPi. reliquae coniecturae in hoc loco factae v. ap. Irmischium ‖ 10. θεῷ] θέᾳ A ‖ 13. πόλιν molestum ‖ 14. κατατεμοῦσα Steph, -σαν libri ‖ 15. Ἀστροάρχην] Ἀστάρτην Reisk ‖ 18. τῇ θεῷ A, deo P, τὴν θεὸν BVi, vulgo. cf. Cass. D. 79, 12, 1 Dind. ‖ 18. 19. εἰς προῖκα δὴ ἐπιδοῦναι i, ἐπιδοῦναι εἰς προῖκα O ‖ 19. συνωκίσαι O ‖ δὴ seclusi ‖ 20. καὶ] τε καὶ BV ‖ 23. κατεσκεύασε P, κατασκευάσαι Oi ‖ 24. κατάγε O, in A ἢ sup. ά a m. 1, ut vid. ‖ 25. τε καὶ αὐτοῦ παντοδαπὰ συνεκρότει (ἐνεκρότει A) θέατρα κατασκευάσας καὶ θέατρα διά O ‖ 27. τε om. i ‖ ἀκουσμάτων i ‖ πλείστων seclusi

Digitized by Google

τε θεὸν αὐτὸν ἐπιστήσας ἅρματι χρυσῷ τε καὶ λίθοις τιμιωτάτοις πεποικιλμένῳ κατῆγεν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ προ-
7 άστειον. τὸ δὲ ἅρμα ἦγεν ἐξάπωλον, ἵππων λευκῶν μεγίστων τε καὶ ἀσπίλων, χρυσῷ πολλῷ καὶ φαλάροις ποικίλοις κεκοσμημένων, τάς τε ἡνίας κατεῖχεν· οὐδέπω δὲ τοῦ ἅρματος ἄν- 5
θρωπος ἐπέβαινεν αὐτῷ δὲ περιέκειντο ὡς ἡνιοχοῦντι δὴ τῷ θεῷ. ὁ δ' Ἀντωνῖνος ἔθει πρὸ τοῦ ἅρματος ἀναποδίζων ἐς τοὐπίσω, ἔς τε τὸν θεὸν ἀποβλέπων καὶ τοὺς χαλινοὺς ἀντ-
ἐχων τῶν ἵππων· πᾶσάν τε τὴν ὁδὸν ἦνυε τρέχων ἔμπαλιν
8 ἑαυτοῦ ἀφορῶν τε ἐς τὸ πρόσθεν τοῦ θεοῦ. πρός τε τὸ μὴ 10
πταῖσαι αὐτὸν ἢ διολισθαίνειν, οὐχ ὁρῶντα ὅπου βαίνει, γῇ τε ἡ χρυσίζουσα παμπλείστη ὑπέστρωτο, οἵ τε προασπίζοντες ἑκατέρωθεν ἀντεῖχον, τῆς ἀσφαλείας τοῦ τοιούτου δρόμου προνοούμενοι. ὁ δὲ δῆμος ἑκατέρωθεν παρέθει μετὰ παντο-
δαπῆς δαδουχίας, στεφάνους καὶ ἄνθη ἐπιρριπτοῦντες· ἀγάλ- 15
ματά τε πάντων θεῶν, καὶ εἴ τι πολυτελὲς ἀνάθημα [τίμιον], ὅσα τε τῆς βασιλείας σύμβολα ἢ πολυτελῆ κειμήλια, οἵ τε
9 ἱππεῖς καὶ ὁ στρατὸς πᾶς προεπόμπευον τοῦ θεοῦ. μετὰ δὲ τὸ καταγαγεῖν αὐτὸν καὶ ἰδρῦσαι ἐν τῷ νεῷ τάς τε προειρημένας θυσίας καὶ πανηγύρεις ἐπετέλει, πύργους τε με- 20
γίστους καὶ ὑψηλοτάτους κατασκευάσας, ἀνιών τε ἐπ' αὐτούς, ἐρρίπτει τοῖς ὄχλοις, ἁρπάζειν πᾶσιν ἐπιτρέπων, ἐκπώματά τε χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἐσθῆτάς τε καὶ ὑθύνας παντοδαπάς, ξῷά τε πάντα, ὅσα ἥμερα [ὅσα ἀτίθασα], πλὴν χοίρων· τού-
10 των γὰρ ἀπείχετο Φοινίκων νόμῳ. ἐν δὲ ταῖς ἁρπαγαῖς 25

---

2. πεποικιλμένῳ P, -μένον Oi ‖ 3. τὸ] τὸν Reisk ‖ ἦγεν] ἦν?* ‖ 4. 5. κεκοσμημένων A^1P, -μένον BVi et A ex corr., a m. 1 ut vid. ‖ 5. τάς τε ἡνίας κατεῖχεν om. P. locus corruptus. an αἵ τε ἡνίαι αὐτῷ περιέκειντο . . . θεῷ· οὐδέποτε δὲ (vel γὰρ) . . ἐπέβαινεν?* ‖ δὲ] γὰρ Reisk ‖ 5. 6. ἄνθρωπος τοῦ ἅρματος l ‖ 6. δὲ om. l ‖ 7. ἔθεε libri* ‖ πρὸ] πρὸς Vgl ‖ 7. 10. εἰς libri ‖ 9. τῶν — τρέχων om. O ‖ 9. 10. ἔμπαλιν ἑαυτοῦ· ἦνυε τρέχων· ἀφορῶντος εἰς A ‖ 10. εἰς τὸ πρόσω ἦνυε (ἦνυε B) τρέχων ἔμπαλιν ἑαυτοῦ ἀφορῶν τε εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ θεοῦ πρός τε BV. pro πρόσθεν igitur varia scriptura πρόσω ‖ 11. πταῖσαι i, πέσαι BV, πεσεῖν A ‖ διολισθαίνει BV, διολισθένειν A ‖ 12. τε ἡσυχάζουσα V ‖ 14. 15. παντοδαπῆς Steph, -οὖς Agl, -οὺς a lo., -ὰς BV ‖ 15. καὶ om. BV ‖ 16. τε om. l ‖ τίμιον seclusi. ⟨καὶ⟩ τίμιον coni. Steph ‖ 18. ὁ addidi ex A, in quo πᾶς omissum ‖ 19. νεῷ] νεὼ A, ναῷ BVi, vulgo ‖ 19. 20. προειρημένας om. P ‖ 21. αὐτοὺς AB, αὐτοῖς al, vulgo, αὐτοῦ Vg ‖ 22. ἔρριπτε A ‖ 24. τε om. A ‖ ὅσα ⟨γε⟩ ἥμ. Reisk ‖ ὅσα ἀτίθασα a, om. OPgl et lo. ‖ 25. δὲ A, δὴ ceteri, vulgo

Digitized by Google

πολλοὶ διεφθείροντο, ὑπό τε ἀλλήλων πατούμενοι καὶ τοῖς δύρασι τῶν στρατιωτῶν περιπίπτοντες, ὡς τὴν ἐκείνου ἐορτὴν πολλοῖς φέρειν συμφοράν. αὐτὸς δὲ ἐβλέπετο πολλάκις ἡνιοχῶν ἢ ὀρχούμενος· οὐδὲ γὰρ λανθάνειν ἤθελεν ἁμαρτάνων. προήει τε ὑπογραφόμενος τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς παρειὰς ἐρυθραίνων, φύσει τε πρόσωπον ὡραῖον ὑβρίζων βαφαῖς ἀσχήμοσιν.

ὁρῶσα δὲ ταῦτα ἡ Μαῖσα, ὑποπτεύουσά τε τοὺς στρατιώτας ἀπαρέσκεσθαι τῷ τοιούτῳ τοῦ βασιλέως βίῳ, καὶ δεδοικυῖα μή τι ἐκείνου παθόντος πάλιν ἰδιωτεύσῃ, πείθει αὐτόν, κοῦφον ἄλλως καὶ ἄφρονα νεανίαν, θέσθαι υἱὸν Καίσαρά τε ἀποδεῖξαι τὸν ἑαυτοῦ μὲν ἀνεψιὸν ἐκείνης δὲ ἔγγονον ἐκ τῆς ἑτέρας θυγατρὸς Μαμαίας, εἰποῦσα αὐτῷ κεχαρισμένα, ὡς ἄρα χρὴ ἐκεῖνον μὲν τῇ ἱερωσύνῃ καὶ θρησκείᾳ σχολάζειν τοῦ θεοῦ, βακχείαις καὶ ὀργίοις τοῖς τε θείοις ἔργοις ἀνακείμενον, εἶναι δὲ ἕτερον τὸν τὰ ἀνθρώπεια διοικοῦντα, ἐκείνῳ δὲ παρέξοντα τῆς βασιλείας τὸ ἀνενόχλητόν τε καὶ ἀμέριμνον· μὴ δεῖν τοίνυν ξένον ζητεῖν μηδ' ἀλλότριον, ἀλλὰ τῷ ἀνεψιῷ ταῦτα ἐγχειρίσαι. μετονομάζεται δὴ ὁ Ἀλεξιανός, καὶ Ἀλέξανδρος καλεῖται, παραχθέντος αὐτῷ τοῦ παππῴου ὀνόματος ἐς τὸ τοῦ Μακεδόνος ὡς πάνυ τε ἐνδόξου καὶ τιμηθέντος ὑπὸ τοῦ δοκοῦντος πατρὸς ἀμφοτέρων εἶναι· τὴν ⟨γὰρ⟩ Ἀντωνίνου τοῦ Σεβήρου παιδὸς μοιχείαν ἀμφότεραι αἱ Μαίσης θυγατέρες αὐτή τε ἡ πρεσβῦτις ἐσεμνύνετο πρὸς τὸ τοὺς στρατιώτας στέργειν τοὺς παῖδας, υἱοὺς ἐκείνου δοκοῦντας εἶναι.

ἀποδείκνυται δὴ Καῖσαρ ὁ Ἀλέξανδρος, ὕπατός τε σὺν αὐτῷ Ἀντωνίνῳ. κατελθών τε ἐς τὴν σύγκλητον ταῦτα ἐκύρωσε, γελοιότατα ψηφισαμένων πάντων ἃ ἐκελεύοντο, πα-

2. στρατιωτῶν OP, στρατῶν i ‖ 4. λανθάνων l ‖ 6. ἐρυθραίνων BVi, ἐρυθαίνων A et Io. ‖ 8. δὲ] δὴ Agl ‖ τε om. l ‖ 10. ἰδιωτεύσῃ V, ἰδιωτεύῃ ABi, vulgo ‖ 11. καὶ post κοῦφον erasum in l ‖ 12. Καίσ. τε ἀποδ. om. P ‖ τε Steph, δὲ Oi ‖ 13. ἔγγονον BV, ἔκγονον Ai ‖ 14. χρὴ om. A ‖ 15. τον θεοῦ σχολάζων l ‖ βακχείοις A ‖ τε] τό τε BV ‖ 16. ἀνθρώπια gl ‖ 18. ξένον τοίνυν l ‖ 19. δὴ ag, δὲ Ol ‖ 21. παππῴου Sylb, πάππου libri ‖ 21. 28. εἰς libri (vs. 21. ὡς BV) ‖ 23. γὰρ add. Steph ‖ 24. 25. πρεσβύτις a, πρεσβύτης AB ‖ 26. υἱοὺς om. l, υἱοὺς — εἶναι om. P, bene. υἱεῖς scriptura Herodianea ‖ 27. δὴ P, δὲ Oi ‖ 28. αὐτῷ O, τῷ i ‖ 29. ἐκελεύετο O

Digitized by Google

τέρα μὲν ἐκεῖνον δοκεῖν ἔτη γεγονότα περί που ἑκκαίδεκα, τὸν Ἀλέξανδρον δὲ υἱὸν τοῦ δωδεκάτου ἐπιβαίνοντα. ὡς δὲ Καῖσαρ ὁ Ἀλέξανδρος ἀπεδείχθη, ὁ Ἀντωνῖνος αὐτὸν ἐβούλετο τὰ ἑαυτοῦ παιδεύειν ἐπιτηδεύματα, ὀρχεῖσθαί τε καὶ χορεύειν τῆς τε ἱερωσύνης κοινωνεῖν καὶ σχήμασι καὶ ἔργοις ὁμοίοις. ἡ δὲ μήτηρ αὐτὸν ἡ Μαμαία ἀπῆγε μὲν τῶν αἰσχρῶν καὶ ἀπρεπῶν βασιλεῦσιν ἔργων, διδασκάλους δὲ πάσης παιδείας λάθρᾳ μετεπέμπετο, τοῖς τε σώφροσιν αὐτὸν ἤσκει μαθήμασι, παλαίστραις τε καὶ τοῖς ἀνδρῶν γυμνασίοις εἴθιζε, παιδείαν τε τὴν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ἐπαίδευεν. ἐφ' οἷς Ἀντωνῖνος πάνυ ἤσχαλλε, καὶ μετεγίγνωσκε θέμενος αὐτὸν υἱὸν καὶ κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς. τούς τε οὖν διδασκάλους αὐτοῦ πάντας ἀπεσόβει τῆς βασιλείου αὐλῆς, τινάς τε αὐτῶν τοὺς ἐνδοξοτάτους οὓς μὲν ἀπέκτεινεν οὓς δὲ ἐφυγάδευσεν, αἰτίας γελοιοτάτας ἐπιφέρων, ὡς διαφθείροιεν αὐτῷ τὸν δοκοῦντα υἱόν, οὐκ ἐπιτρέποντες χορεύειν ἢ βακχεύεσθαι, σωφρονίζοντες δὲ καὶ τὰ ἀνδρῶν διδάσκοντες. ἐς τοσοῦτον δ' ἐξώκειλε παροινίας ὡς πάντα τὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ τῶν δημοσίων θεάτρων μεταγαγεῖν ἐπὶ τὰς μεγίστας τῶν βασιλικῶν πράξεων, καὶ τοῖς μὲν στρατοπέδοις ἔπαρχον ἐπιστήσαι ὀρχηστήν τινα γεγονότα καὶ δημοσίᾳ ἐν τῷ Ῥωμαίων θεάτρῳ ὀρχησάμενον, ὅτε ἦν νέος· πάλιν δὲ ἕτερον ὁμοίως τῆς σκηνῆς βαστάσας, παιδείας τῶν νέων καὶ εὐκοσμίας τῆς τε ὑποστάσεως τῶν ἐς τὴν σύγκλητον βουλὴν ἢ τὸ ἱππικὸν τάγμα κατατεταγμένων προέστησεν. ἡνιόχοις τε καὶ κωμῳδοῖς καὶ μίμων ὑποκριταῖς τὰς μεγίστας τῶν βασιλείων πί-

1. περί που om. V ‖ ἑκκαίδεκα i, ἑκκαιδέκατον (ἑξκ. A, ἐξκ. B) O, quatuordecim P ‖ 3. alt. ὁ om. O ‖ 3. 4. ἐβούλετο αὐτὸν i ‖ 5. καὶ σχήμ.] ἐν σχ.?* ‖ 6 sq. excerpsit Io. ap. Val. (hinc Suid. v. Ἀλέξανδρος ὁ Μαμαίας t. I, 1 p. 203, 1 Bernh.) ‖ 6. αὐτοῦ A ‖ 6. 7. τῶν αἰσχρῶν βασ. καὶ ἀπρεπῶν ἔργων l ‖ 7. τοῖς βασιλ. Io. ‖ δὲ Bergler, τε Oi et Io. ‖ 9. τοῖς ἀνδρῶν i Io., ἀνδρῶν O ‖ 10. τὴν] τῶν l ‖ Ῥωμαίων καὶ Ἑλλήνων A ‖ 11. μετεγίνωσκε AVIo. ‖ θεώμενος A ‖ 16. 17. σωφρονίζοντας et διδάσκοντας Oi ‖ 17. δ' Bgl, δὲ ceteri, vulgo ‖ 18. παροινίας O, παρανοίας i, vulgo ‖ ὡς πάντα τὰ Oi, ὡς ἂν πάντα τὰ Io., ὡς δὴ πάντα τὰ Suid. ὡς πάντας coni. Steph ‖ 23. ⟨ἀπὸ⟩ τῆς coni. Steph ‖ pro βαστάσας, in quo verbo iam Steph haerebat, ἀποστήσας coni. Stroth ‖ 24. ὑποστάσεως] ἐξετάσεως coni. Sylb. de re v. Mommsen Staatsr. t. II² p. 398 ‖ τῶν Sylb, τῆς libri. τῆς ⟨τῶν⟩ coni. Irmisch ‖ εἰς libri ‖ 25. κατατασσομένων libri* ‖ ἡνιόχους BV ‖ τε om. l ‖ 26. καὶ μίμων] μίμων l ‖ βασιλείων] A¹ in mg.: γρ. λικῶν

στεων ἐνεχείρισε. τοῖς δὲ δούλοις αὐτοῦ ἢ ἀπελευθέροις, ὡς ἔτυχεν ἕκαστος ἐπ' αἰσχρῷ τινὶ εὐδοκιμήσας, τὰς ὑπατικὰς τῶν ἐθνῶν ἐξουσίας ἐνεχείρισε.

πάντων δὲ οὕτω τῶν πάλαι δοκούντων σεμνῶν ἐς ὕβριν 8
καὶ παροινίαν ἐκβεβακχευμένων, οἵ τε ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι καὶ μάλιστα οἱ στρατιῶται ἤχθοντο καὶ ἐδυσφόρουν· ἐμυσάττοντο δὲ αὐτὸν ὁρῶντες τὸ μὲν πρόσωπον καλλωπιζόμενον περιεργότερον ἢ κατὰ γυναῖκα σώφρονα, περιδεραίοις δὲ χρυσοῖς ἐσθῆσί τε ἁπαλαῖς ἀνάνδρως κοσμούμενον, ὀρχούμενόν τε οὕτως ὡς ὑπὸ πάντων ὁρᾶσθαι. ἐπιρρε- 2
πεστέρας τοίνυν τὰς γνώμας πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον εἶχον, καὶ ἐλπίδας κρείττους ἐν παιδὶ κοσμίως καὶ σωφρόνως ἀνατρεφομένῳ. ἐφρούρουν τε αὐτὸν παντοίως ὁρῶντες ἐπιβουλευόμενον ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου. ἥ τε μήτηρ Μαμαία οὔτε ποτὸν οὔτε ἐδώδιμόν τι εἶα τὸν παῖδα προσφέρεσθαι τῶν ὑπ' ἐκείνου πεμπομένων· ὀψοποιοῖς τε καὶ οἰνοχόοις ὁ παῖς ἐχρῆτο οὐ τοῖς βασιλικοῖς καὶ ἐν κοινῇ ὑπηρεσίᾳ τυγχάνουσιν, ἀλλὰ τοῖς ὑπὸ τῆς μητρὸς ἐπιλεχθεῖσι πιστοτάτοις τε εἶναι δοκοῦσιν. ἐδίδου δὲ καὶ χρήματα λανθάνουσα διανέ- 3
μεσθαι τοῖς στρατιώταις κρύβδην, ὅπως αὐτῶν τὴν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον εὔνοιαν καὶ διὰ χρημάτων, ἐς ἃ μάλιστα ἀποβλέπουσιν, οἰκειώσηται.

ταῦτα δὴ ὁ Ἀντωνῖνος πυνθανόμενος παντὶ τρόπῳ ἐπεβούλευε τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ· ἀλλὰ τὰς ἐπιβουλὰς πάσας ἀπεῖργέ τε καὶ ἐκώλυεν ἡ κοινὴ μάμμη ἀμφοτέρων Μαῖσα, γυνὴ καὶ ἄλλως ἐντρεχὴς καὶ τῇ βασιλείῳ αὐλῇ πολλῶν ἐτῶν ἐνδιαιηθεῖσα, ἅτε τῆς Σεβήρου γυναικὸς Ἰουλίας ἀδελφὴ γενομένη καὶ τὰ πάντα σὺν αὐτῇ ἐν τοῖς βασιλείοις διατρίψασα. οὐδὲν οὖν αὐτὴν ἐλάνθανε τῶν ὑπὸ 4
τοῦ Ἀντωνίνου βουλευομένων, φύσει τε χαύνου τὸν τρόπον

1. τοῖς — 3. ἐνεχείρισε om. O ‖ 1. ἢ iP, καὶ Io. ‖ 2. ἕκαστος . . εὐδοκιμήσας P, ἑκάστοις . . εὐδοκιμήσασι i ‖ 3. ἐνεχείριζεν Io. ‖ 4. οὕτως BVgl et Io. ‖ 4. ἐς Io., εἰς Oi ‖ 7 sq. excerpsit Io. in tit. de ins. ‖ 8. 9. περιδεραίοις i ‖ 9. δὲ i, δὲ καὶ O, om. Io. ap. Val ‖ χρυσοῖς Io. ib., χρυσίνοις Oi, vulgo ‖ ἀπ. καὶ ἀν. O ‖ ἀνάνδρων l ‖ 12. 13. ἀνατρεφομένῳ agP, ἀνατρεφόμενον l, ἀναστρεφομένω O ‖ 21. εἰς libri ‖ 22. οἰκειώσεται O ‖ 25. ἐκώλυεν] ἀπεσόβει O ‖ 27. διαιτηθεῖσα V ‖ 27. ἅτε — 29. διατρίψασα fort. insiticia ‖ 27. τῆς] τοῦ l ‖ 28. τὰ πάντα] τὸν πάντα ⟨χρόνον⟩ coni. Steph. *multos annos* P ‖ 29. οὖν] οὖν εἶναι a, γὰρ l

Digitized by Google

ὄντος, καὶ ἀφειδῶς πάντα καὶ φανερῶς ἃ ἐβουλεύετο λέγοντος καὶ πράττοντος. ὡς δὲ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς αὐτῷ οὐ προυχώρει, παραλῦσαι τῆς τοῦ Καίσαρος τιμῆς ἠθέλησε τὸν παῖδα, καὶ οὔτε ἐν ταῖς προσαγορεύσεσιν οὔτε ἐν ταῖς προόδοις
5 Ἀλέξανδρος ἐωρᾶτο. οἱ δὲ στρατιῶται ἐπεζήτουν τε αὐτόν, 5
καὶ ἠγανάκτουν ὅτι δὴ τῆς ἀρχῆς παραλυθείη. διεσκέδασε δὲ ὁ Ἀντωνῖνος καὶ φήμην ὡς τοῦ Ἀλεξάνδρου τεθνήξεσθαι μέλλοντος, ἐποιεῖτό τε ἀπόπειραν ὅπως οἴσουσιν οἱ στρατιῶται τὸ θρυλούμενον. οἳ δ' ἐπεὶ μήτε τὸν παῖδα ἔβλεπον ὑπό τε τῆς φήμης τὰς ψυχὰς ἐτρώθησαν, ἀγανακτήσαντες 10
οὔτε τὴν συνήθη φρουρὰν ἔπεμψαν τῷ Ἀντωνίνῳ, κατακλείσαντές τε αὐτοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ τὸν Ἀλέξανδρον ἐν
6 ἱερῷ ἠξίουν ἰδεῖν. ὁ δ' Ἀντωνῖνος ἐν δέει πολλῷ γενόμενος, παραλαβὼν τὸν Ἀλέξανδρον, συγκαθεσθεὶς αὐτῷ ἐν τῷ βασιλικῷ φορείῳ, ὅπερ διὰ χρυσοῦ πολλοῦ καὶ λίθων τιμίων 15
ἐπεποίκιλτο, κατῆλθεν ἐς τὸ στρατόπεδον σὺν τῷ Ἀλεξάνδρῳ. ὡς δ' ἀνοίξαντες τὰς πύλας ἐδέξαντο αὐτοὺς ἔς τε τὸν νεὼν τοῦ στρατοπέδου ἤγαγον, τὸν μὲν Ἀλέξανδρον ὑπερφυῶς ἠσπάζοντό τε καὶ εὐφήμουν, τῷ δὲ Ἀντωνίνῳ
7 ἀμελέστερον προσεφέροντο. ἐφ' οἷς ἐκεῖνος ἀγανακτῶν, καὶ 20
διανυκτερεύσας ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ στρατοπέδου, πάνυ ἤσχαλλε καὶ τοῖς στρατιώταις ὠργίζετο· ἐκέλευέ τε τοὺς παρασήμως καὶ ὑπερφυῶς τὸν Ἀλέξανδρον εὐφημήσαντας, τοὺς δὲ αἰτίους δῆθεν στάσεως καὶ θορύβου, συλλαμβάνεσθαι πρὸς τιμω-
8 ρίαν. οἱ δὲ στρατιῶται ἐπὶ τούτῳ ἀγανακτήσαντες, ἄλλως 25
μὲν μισοῦντες τὸν Ἀντωνῖνον καὶ ἀποσκευάσασθαι θέλοντες

---

1. ἐβουλεύετο] ἐβούλετο AP et cod. Schotti ‖ 2. 3. προυχώρει Alo., προεχώρει BVi, vulgo ‖ 3. ἠθέλησε] ἐβούλετο V ‖ 4. προαγορεύσεσιν Ai ‖ ταῖς] τοῖς V ‖ 5. ἐωρᾶτο Alo., ἐτιμᾶτο BVi, vulgo ‖ 6. παραλυθείη] παρωθεῖται A ‖ 7. δὲ καὶ ὁ ἀντ. φήμην A ‖ 8. ἀπόπειράν τε ἐποιεῖτο A ‖ τε] τό τε V ‖ 9. θρυλλούμενον Aa ‖ μήτε] μηκέτι coni. Sylb ‖ 10. ἐτρώθησαν] τρωθείσας A ‖ 11. κατακλείσ. — 13. ἱερῷ om. BV ‖ 12. αὐτοὺς] αὐτὸν A ‖ 12. 13. ἐν ἱερῷ] ἐν ⟨τῷ⟩ ἱερῷ coni. Sylb. fort. plus corruptelae latet ‖ 14. καὶ συγκαθ. A ‖ 15. διὰ] δὴ l ‖ 16. πεποίκιλτο (ποίκιλτο l) libri ‖ εἰς libri ‖ 17. δ' A, δὲ ceteri, vulgo ‖ 19. τε om. l ‖ 22. ἐκέλευσε Alo. ‖ παρασήμως coni. m. 2 in mg. g et Steph, παρασήμους libri, vulgo ‖ 23. τοὺς δὲ] τοὺς Agl, ὡς coni. Steph, τῆσδε αἰτίους δῆθεν ⟨τῆς⟩ στ. Sylb. ego τοὺς — θορύβου spuria puto ‖ 24. συλλαμβάνεσθαι] λαμβάνεσθαι A ‖ 25. δὲ Alo. g^2, τε BVag'l ‖ 26 sq. θέλοντες τοιοῦτον βασιλέα καὶ τοσοῦτον ἀσχημονοῦντα, τότε A

Digitized by Google

ἀσχημονοῦντα βασιλέα, τότε δὲ καὶ τοῖς συλλαμβανομένοις ἐπαμύνειν δεῖν ἡγούμενοι, καιρὸν εὔκαιρον καὶ πρόφασιν δικαίαν νομίζοντες, τὸν μὲν Ἀντωνῖνον αὐτόν τε καὶ τὴν μητέρα Σοαιμίδα (παρῆν γὰρ ὡς Σεβαστή τε καὶ μήτηρ στρατοπέδων) ἀναιροῦσι, τούς τε περὶ αὐτὸν πάντας, ὅσοι ἔνδον κατελήφθησαν ὑπηρέται τε καὶ συνεργοὶ ἐδόκουν εἶναι τῶν ἁμαρτημάτων. τὰ δὲ σώματα τοῦ τε Ἀντωνίνου καὶ τῆς Σοαιμίδος παρέδοσαν σύρειν τε καὶ ἐνυβρίζειν τοῖς βουλομένοις· ἅπερ ἐπὶ πολὺ διὰ πάσης τῆς πόλεως συρέντα τε καὶ λωβηθέντα ἐς τοὺς ὀχετοὺς ἀπερρίφη τοὺς ἐς τὸν Θύβριν ποταμὸν ῥέοντας.

Ἀντωνῖνος μὲν οὖν ἐς ἔκτον ἔτος ἐλάσας τῆς βασιλείας καὶ χρησάμενος τῷ προειρημένῳ βίῳ, οὕτως ἅμα τῇ μητρὶ κατέστρεψεν· οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοκράτορα τὸν Ἀλέξανδρον ἀναγορεύσαντες ἐς τὰ βασίλεια ἀνήγαγον, κομιδῇ νέον καὶ πάνυ ὑπὸ τῇ μητρὶ καὶ τῇ μάμμῃ παιδαγωγούμενον.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Ὁποίῳ μὲν δὴ τέλει ὁ νέος Ἀντωνῖνος ἐχρήσατο, ἐν τοῖς προειρημένοις δεδήλωται· παραλαβόντος δὲ τὴν ἀρχὴν Ἀλεξάνδρου τὸ ⟨μὲν⟩ σχῆμα καὶ τὸ ὄνομα τῆς βασιλείας ἐκείνῳ περιέκειτο, ἡ μέντοι διοίκησις τῶν πραγμάτων καὶ ἡ τῆς ἀρχῆς οἰκονομία ὑπὸ ταῖς γυναιξὶ διῳκεῖτο, ἐπί τε τὸ σωφρονέστερον καὶ σεμνότερον πάντα μετάγειν ἐπειρῶντο. καὶ πρῶτον μὲν τῆς συγκλήτου βουλῆς τοὺς δοκοῦντας καὶ ἡλικίᾳ σεμνοτάτους καὶ βίῳ σωφρονεστάτους ἑκκαίδεκα ἐπε-

---

1. συλλαμβ. AIo., λαμβ. BVi, vulgo ‖ 2. εὔκαιρον καιρὸν A ‖ 2. 3. καὶ πρόφασιν δικαίαν om. P ‖ 4. σοεμίδα et 8. σοεμίδος A, αι sup. ε a m. 1, ut vid. ‖ 4. ὡς — 5. στρατοπέδων om. P et Io. ‖ 5. στρατοπέδων addidi ex A qui στρατοπέδω. malim tamen ⟨τῶν⟩ στρ. ‖ 6. κατελήφθησαν AIo., κατελείφθησαν BVi. ει sup. ή in A a m. 1, ut vid. ‖ 9. πάσης] μέσης Io. ‖ 10. (bis) 12. 15. εἰς libri ‖ 10. ἀπερρίφη AIo., ἀπερρίφθη BVi, vulgo ‖ Θύβριν] τίβειριν A. Θύμβριν Bekk² ‖ 11. εἰσρέοντας A ‖ 12. ἕκτον] imo τέταρτον. ἕκτον tenet Sievers Philol. t. 31 p. 642 ‖ 14. κατέστρεψεν a Io., -αν Ogl ‖ οἱ δὲ P, οἵ τε Oi ‖ 18. νέος A, μέγας BVgl, maior P, δηλωθεὶς a ‖ 20. μὲν add. Bekk ‖ τὸ om. A ‖ 22. ἐπί τε τὸ] ⟨αἴ⟩ ἐπὶ τὸ coni. Reisk ‖ 23. πάντα] πάντων l

Digitized by Google

λέξαντο συνέδρους εἶναι καὶ συμβούλους τοῦ βασιλέως· οὐδέ τι ἐλέγετο ἢ ἐπράττετο, εἰ μὴ κἀκεῖνοι αὐτὸ ἐπικρίναντες σύμψηφοι ἐγένοντο. ἤρεσκέ τε τῷ δήμῳ καὶ τοῖς στρατοπέδοις, ἀλλὰ καὶ τῇ συγκλήτῳ βουλῇ, τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας ἐκ τυραννίδος ἐφυβρίστου ἐς ἀριστοκρατίας τύπον μεταχθείσης.

3 πρῶτον μὲν οὖν τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν, ἅπερ ἔτυχεν ἐκεῖνος κινήσας καὶ μεταγαγών, ἔπεμψαν ἐς τοὺς ἀρχαίους καὶ ἰδίους νεώς τε καὶ σηκούς· τούς τε ὑπ' ἐκείνου ἀλόγως, ἢ ἐφ' οἷς εὐδοκιμήκεσαν ἁμαρτήμασιν, ἐς τιμὰς καὶ ἐξουσίας προαχθέντας τῶν δοθέντων ἀφείλοντο, ἑκάστους κελεύσαντες
4 ἐς τὴν προτέραν αὐτῶν ἐπανιέναι τῆς ἀξίας αἵρεσιν. τάς τε πράξεις ἁπάσας καὶ τὰς διοικήσεις, τὰς μὲν πολιτικὰς καὶ ἀγοραίους ἐνεχείρισαν τοῖς ἐπὶ λόγοις εὐδοκιμωτάτοις καὶ νόμων ἐμπείροις, τὰς δὲ στρατιωτικὰς τοῖς ἐξετασθεῖσί τε καὶ εὐδοκιμήσασιν ἐν εὐτάκτοις τε καὶ πολεμικαῖς πράξεσιν.

ἐπὶ πολὺ δ' οὕτω τῆς ἀρχῆς διοικουμένης, ἡ μὲν Μαῖσα πρεσβῦτις ἤδη οὖσα ἀνεπαύσατο τοῦ βίου, ἔτυχέ τε βασιλικῶν τιμῶν, καὶ ὡς νομίζουσι Ῥωμαῖοι, ἐξεθειάσθη· ἡ δὲ Μαμαία μόνη τῷ παιδὶ καταλειφθεῖσα ὁμοίως αὐτοῦ ἄρχειν τε καὶ κρατεῖν ἐπειρᾶτο. ἤδη τε ὁρῶσα ἐν ἀρχῇ τὸν νεανίαν γενόμενον, καὶ δεδοικυῖα μὴ ἄρα ἡλικία ἀκμάζουσα ὑπηρετούσης ἀδείας τε καὶ ἐξουσίας ἔς τι τῶν γενικῶν ἁμαρτημάτων ἐξοκείλῃ, πανταχόθεν ἐφρούρει τὴν αὐλήν, οὐδέ τινα εἴα προσιέναι τῷ μειρακίῳ τῶν ἐπὶ φαύλῳ βίῳ διαβεβλημένων, μή πως τὸ ἦθος διαφθαρείη, προκαλεσαμένων

---

2. ἢ] οὐδὲ BV ‖ αὐτοὶ A ‖ 3. ἐγένοντο] γένοιντο coni. Steph ‖ 5. 8. 10. 12. 23. εἰς libri ‖ 5. 6. μεταχθείσης] μετενεχθείσης a. μεταχθὲν cum P scripsit Bekk² ‖ 8. 9. ἰδίους καὶ ἀρχαίους gl, ἰδίους ἀρχαίους A. καὶ ἰδίους deleverim ‖ 9. νεώς*, ναούς Oi ‖ ἀλόγους A ‖ 10. ἠδοκιμήκεσαν coni. Bekk², non credo recte ‖ 11. προαχθέντες A ‖ ἑκάστοις A ‖ 14. ἐπὶ λόγοις] ἐπ' ὀλίγοις A ‖ 15. τὰς δὲ P, τάς τε Oi ‖ τε om. BV ‖ 16. εὐτάκτοις] ἐπαρχικαῖς, εἰρηνικαῖς vel sim. coni. Sylb. latet aliud ‖ 18. πρεσβύτις a, πρεσβύτης l ‖ 18. 19. ἔτυχέ τε βασ. τιμῶν deleverim, aut saltem ταφῶν scripserim ‖ 19. καὶ ὡς] καὶ οἷς?* ‖ 21. 22. ἐν ἀ. τὸν υἱὸν νεανίαν A quod recepit Bekk². ἀκμῇ pro ἀρχῇ coni. Bekk¹, quod probo ‖ 22. ἀκμάζουσα ἡλικία V ‖ 23. γενικῶν] συγγενικῶν coni. Steph, νεανικῶν Sylb, προγονικῶν Reisk ‖ 24. πανταχόθεν] proxima excerpsit Io. ap. Val. (hinc Suidas v. Ἀλέξανδρος ὁ Μαμαίας) ‖ αὐλήν] ἀρχὴν Io. ‖ 25. προσιέναι τὲ τῶ A ‖ φαύλων B ‖ 25. 26. διαβεβοημένων A ‖ 26. προσκαλεσαμένων A

Digitized by Google

αὐτοῦ τῶν κολάκων τὰς ὀρέξεις ἀκμαζούσας ἐς αἰσχρὰς ἐπιθυμίας. δικάζειν [τε] οὖν αὐτὸν ἔπειθε συνεχέστατα καὶ ἐπὶ πλεῖστον τῆς ἡμέρας, ὡς ἂν ἀσχολούμενος περὶ τὰ κρείττονα καὶ τῇ βασιλείᾳ ἀναγκαῖα μὴ ἔχοι καιρὸν ἐς τὸ ἐπιτηδεύειν τι τῶν ἁμαρτημάτων. ὑπῆρχε δέ τι καὶ φυσικὸν ἦθος πρᾶον καὶ ἥμερον τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἔς τε τὸ φιλάνθρωπον πάνυ ἐπιρρεπές, ὡς ἐδήλωσε καὶ τῆς ἡλικίας προχωρούσης. ἐς τετ- 7
ταρεσκαιδέκατον γοῦν ἐλάσας τῆς βασιλείας ἔτος ἀναιμωτὶ ἦρξεν, οὐδέ τις εἰπεῖν ἔχει ὑπ' ἐκείνου φονευθέντα. καίτοι τινῶν μεγίσταις αἰτίαις ὑποπεσόντων, ὅμως ἐφείσατο ὡς μὴ φονεῦσαι, οὐ ῥᾳδίως τοῦτο ἄλλου βασιλέως τῶν καθ' ἡμᾶς ποιήσαντος ἢ παραφυλάξαντος μετὰ τὴν Μάρκου ἀρχήν. ὑπ' Ἀλεξάνδρου δ' οὐκ ἄν τις εἰπεῖν ἔχοι ἢ μνημονεῦσαι ἐν ἔτεσι τοσούτοις ἀκρίτως φονευθέντα.

ᾐτιᾶτο δὲ καὶ τὴν μητέρα καὶ πάνυ ἥσχαλλεν ὁρῶν αὐ- 8
τὴν οὖσαν φιλοχρήματον καὶ περὶ τοῦτο ὑπερφυῶς ἐσπουδακυῖαν. προσποιουμένη γὰρ ἀθροίζειν αὐτὰ ἵνα ἔχοι τοῖς στρατιώταις ἀφθόνως καὶ ῥᾳδίως ὁ Ἀλέξανδρος χαρίζεσθαι, ἰδίᾳ ἐθησαύριζε· καὶ διέβαλλεν ἔσθ' ὅπῃ τοῦτο τὴν ἀρχήν, αὐτοῦ ἄκοντός τε καὶ ἀσχάλλοντος οὐσίας τινῶν καὶ κληρονομίας ἐξ ἐπηρείας ὑφαρπασάσης ἐκείνης.

ἠγάγετο δ' αὐτῷ καὶ γυναῖκα τῶν εὐπατριδῶν, ἣν συν- 9
οικοῦσαν καὶ ἀγαπωμένην μετὰ ταῦτα τῶν βασιλείων ἐδίωξεν· ἐνυβρίζουσά τε καὶ βασίλισσα εἶναι θέλουσα μόνη, φθονοῦσά τε τῆς προσηγορίας ἐκείνῃ, ἐς τοσοῦτον προεχώρησεν ὕβρεως ὡς τὸν πατέρα τῆς κόρης, καίτοι ὑπ' Ἀλεξάνδρου γαμβροῦ ὄντος πάνυ τιμώμενον, μὴ φέροντα τὴν Μαμαίαν ἐνυβρίζουσαν αὐτῷ τε καὶ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, φυγεῖν ἐς τὸ στρα-

---

1. 25. 28. εἰς libri ‖ 2. τε seclusit Bekk² ‖ 4. τῇ om. V ‖ ἔχοι] ἔχειν A ‖ ἐς τὸ Suid., εἰς τὸ ceteri ‖ 5. δέ τι] μέν τι l. δὲ αὐτῷ Io., omissis τῷ Ἀλεξάνδρῳ ‖ 5. 6. ἦθος καὶ πρᾶον καὶ BV ‖ 6. ἔς τε Suid., εἴς τε ceteri πάνυ] πᾶν A ‖ 7. ἐς Io. et Suid., εἰς Oi ‖ 7. 8. τεσσαρ. libri* ‖ 8. γοῦν] οὖν Io. ‖ 9. οὐδέ — φονευθέντα om. Io., recte puto ‖ ἔχει] ἔχοι V ‖ βουλευτὴν φονευθέντα aut hic aut vs. 14. legisse videtur Ael. Lampr. Alex. Sev. 52, 2 ‖ 10. malim ⟨ἀλλ'⟩ ὅμως sic distinguens: ἦρξε, καίτοι . . ὑποπεσόντων. ἀλλ' ὅμως ‖ 13. δ' om. O ‖ 14. ἀκρίτως] ἀκριβῶς A ‖ 16. περὶ τούτου l ‖ 19. διέβαλλεν ἔσθ' ὅποι A ‖ 22. ἣν] ἣ B ‖ 23. τῶν om. BV ‖ 24. ἐξυβρίζουσά τε coni. Leisner ‖ θέλουσα μόνη a, μόνη θέλουσα Ogl ‖ 25. ἐκείνῃ] ἐκείνο B ‖ τοσοῦτο A ‖ 27. 28. ἐνυβρίζουσαν — p. 152, 2. Μαμαίαν om. BV ‖ 28. αὐτῷ] αὐτῶν l, αὐτοῦ A

Digitized by Google

τύπεδον, τῷ μὲν Ἀλεξάνδρῳ χάριν εἰδότα ἐφ' οἷς ἐτιμᾶτο, τὴν δὲ Μαμαίαν αἰτιώμενον ἐφ' οἷς ὑβρίζετο. ἐκείνη δὲ ἀγανακτήσασα αὐτόν τε ἀναιρεθῆναι ἐκέλευσε, καὶ τὴν κόρην ἐκβληθεῖσαν τῶν βασιλείων ἐς Λιβύην ἐφυγάδευσε. ταῦτα δὲ ἐπράττετο ἄκοντός τε καὶ ἀναγκαζομένου τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἦρχε γὰρ αὐτοῦ [καὶ] ὑπερβαλλόντως ἡ μήτηρ, καὶ πᾶν τὸ κελευόμενον ἐκεῖνος ἐποίει. τοῦτο δ' ἄν τις μόνον ἔσχεν ἐγκαλέσαι αὐτῷ, ὅτι δὴ ὑπὸ περιττῆς πραότητος καὶ αἰδοῦς πλείονος ἢ ἐχρῆν τῇ μητρί, ἐν οἷς ἀπηρέσκετο, ὅμως ἐπείθετο.

2 ἐτῶν μὲν οὖν τρισκαίδεκα οὕτως, ὅσον ἐπ' αὐτῷ, τὴν βασιλείαν ἀμέμπτως διῴκησε· τῷ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει αἰφνιδίως ἐκομίσθη γράμματα τῶν κατὰ Συρίαν τε καὶ Μεσοποταμίαν ἡγεμόνων, δηλοῦντα ὅτι Ἀρταξέρξης ὁ Περσῶν βασιλεὺς μετὰ τὸ Παρθυαίους καθελεῖν καὶ τῆς κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἀρχῆς παραλῦσαι, Ἀρτάβανόν τε τὸν πρότερον καλούμενον [τὸν] μέγαν βασιλέα καὶ δυσὶ διαθήμασι χρώμενον ἀποκτεῖναι, πάντα τε τὰ περίοικα βάρβαρα χειρώσασθαι καὶ ἐς φόρου συντέλειαν ὑπαγαγέσθαι, οὐχ ἡσυχάζει οὐδ' ἐντὸς Τίγριδος ποταμοῦ μένει, ἀλλὰ τὰς ὄχθας ὑπερβαίνων καὶ τοὺς τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ὅρους Μεσοποταμίαν
2 τε κατατρέχει καὶ Σύροις ἀπειλεῖ, πᾶσάν τε τὴν ἀντικειμένην ἤπειρον Εὐρώπῃ καὶ διαιρουμένην Αἰγαίῳ τε καὶ τῷ πορθμῷ τῆς Προποντίδος, Ἀσίαν τε πᾶσαν καλουμένην, προγονικὸν κτῆμα ἡγούμενος τῇ Περσῶν ἀρχῇ ἀνακτήσασθαι βούλεται, φάσκων ἀπὸ Κύρου τοῦ πρώτου τὴν ἀρχὴν ἐκ Μήδων ἐς Πέρσας μεταστήσαντος μέχρι Δαρείου τοῦ τελευταίου Περσῶν βασιλέως, οὗ τὴν ἀρχὴν Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν καθεῖλε, πάντα μέχρις Ἰωνίας καὶ Καρίας ὑπὸ σατράπαις Περσι-

---

2. τῇ δὲ μαμαία A ‖ 3. αὐτόν τε] αὐτὸν A ‖ 4. 19. 26. εἰς libri ‖ 6. γὰρ] δὲ l ‖ καὶ omisi cum Agllo. ‖ 8. ἔσχεν om. A ‖ 9. πλείονος (πλεῖον l) ἢ ἐχρῆν fort. spuria ‖ 11. μὲν om. l ‖ τρισκαίδεκα] scripserim τετταρεσκαίδεκα ‖ 12. τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει omiserim cum P, δὲ post αἰφνιδίως transposito. Dändliker ap. Büdingerum 'Unters. z. r. Kaisergesch.' t. III p. 215 γ′ pro ιγ′ et δ′ pro ιδ′ coniecit, qua tamen ratione difficultates augentur potius quam tolluntur ‖ 16. τε om. A ‖ 17. τὸν om. A ‖ 18. 19. χειρώσασθαι βάρβαρα A ‖ 19. φόρου (sic) BV ‖ ὑπαγαγέσθαι Steph, ὑπάγεσθαι libri ‖ ἡσυχάζει l ‖ 20. οὐδὲ A ‖ 22. pr. τε om. BV ‖ 23. εὐρώπην BV ‖ 26. τὴν] τοῦ τὴν A ‖ 27. δαρίου B ‖ 29. μέχρι B

Digitized by Google

κοῖς διωκῆσθαι· προσήκειν οὖν αὐτῷ Πέρσαις
πᾶσαν ὁλόκληρον, ἣν πρότερον ἔσχον, ἀρχήν.
τοιαῦτα τοίνυν δηλωσάντων καὶ ἐπιστειλάν
ταῖς ἀνατολαῖς ἡγεμόνων, πρὸς τὴν αἰφνίδιον
πίδα κομισθεῖσαν ἀγγελίαν οὐ μετρίως ὁ Ἀλέξ
ράχθη, καὶ μάλιστα εἰρήνῃ ἐκ παίδων ἐντραφ
κατὰ τὴν πόλιν ἀεὶ σχολάσας τρυφῇ. τὰ μὲν
ἔδοξεν αὐτῷ κοινωσαμένῳ τοῖς φίλοις πρεσβείαν
διὰ γραμμάτων κωλῦσαι τὴν ὁρμὴν καὶ ἐλπίδα τ
ρου. ἔλεγε δὲ τὰ γράμματα δεῖν μένειν τε αὐτὸ
τῶν ἰδίων ὅροις καὶ μὴ καινοτομεῖν μηδὲ ματαίαις
μενον ἐλπίσι μέγαν ἐγείρειν πόλεμον, ἀγαπητῶς
ἕκαστον τὰ αὑτοῦ· μηδὲ γὰρ ὁμοίαν ἔσεσθαι μάχη
πρὸς Ῥωμαίους οἵαν σχεῖν πρὸς τοὺς γειτνιῶντας κ
φύλους βαρβάρους. ὑπεμίμνησκε δὲ τὰ γράμματα
τοῦ Σεβαστοῦ καὶ τῶν Τραϊανοῦ Λουκίου τε καὶ Σ
κατ' αὐτῶν τροπαίων. τοιαῦτα μὲν δή τινα ὁ Ἀλέξι
ἐπιστείλας ᾤετο πείσειν ἢ φοβήσειν ἐς τὸ ἡσυχάζειν τὸι
βαρον. ὃ δ' οὐδέν τι φροντίζων τῶν ἐπεσταλμένων, ὃ
ἀλλ' οὐ λόγοις οἰόμενος δεῖν τὰ πράγματα διοικεῖσθαι,
κειτο ἄγων καὶ φέρων τὰ Ῥωμαίων ἅπαντα, κατατρέχω
καὶ καθιππεύων Μεσοποταμίαν λείας τε ἀπήλαυνε καὶ
ἐπικείμενα στρατόπεδα ταῖς ὄχθαις τῶν ποταμῶν προαι
ζοντά τε τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἐπολιόρκει. φύσει δ' ὢν ἀ
ζών, καὶ ταῖς παρ' ἐλπίδα εὐπραγίαις ἐπαιρόμενος, πάν
ῥᾳδίως χειρώσεσθαι προσεδόκα. ἦν δὲ αὐτὸν τὰ ἀναπείθον
οὐ μικρὰ ἐς ἐπιθυμίαν ἀρχῆς μείζονος. πρῶτος γὰρ Περσῶ
ἐτόλμησε τῇ Παρθυαίων ἀρχῇ ἐπιθέσθαι Πέρσαις τε τὴ

1. διωκεῖσθαι (sic) BVi ‖ προσήκειν] προσήκει BV ‖ πέρσας V ‖ 3. τοιαῦτά τινα Agl ‖ δηλωσάντων καὶ deleverim ‖ 4. καὶ om. l ‖ 6. εἰρήνην l ‖ ἐντραφεὶς Oi ‖ 7. τὴν om. BV ‖ ἀεὶ om. A ‖ 9. κωλῦσαι — 10. γράμματα om. BV ‖ 9. κωλῦσαι i, λῦσαι A. possis καταλῦσαι coll. Thuc. II, 89, 8 ‖ 11. 12. ἀμιρούμενον B, ἀμοιρούμενον V. ἐλπίσιν αἴωρ. a ‖ 12. τ'] τε Wolf, δ' Ogl, δὲ a ‖ 13. ἑαυτοῦ A ‖ 14. σχεῖν] ἔχειν A ‖ 15. δὲ] τε coni. Sylb ‖ 16. τῶν τραι. V, τοῦ τρ. ABi ‖ 18. 27. εἰς libri ‖ 19. οὐδέν τι] οὐδὲν A ‖ 20. διοικεῖσθαι] κρίνεσθαι?* ‖ 21. 22. τε καὶ] καὶ BV ‖ 24. τῆς ἀρχῆς τῶν ῥωμ. A ‖ 25 ἐλπίδα A, ἐλπίδας BVi, vulgo ‖ 26. χειρώσεσθαι*, χειρώσασθαι libri ‖ αὐτὸν] αὐτῶν V, αὐτῷ A ‖ 27. ἐπιθυμίας B ‖ περσῶν O, om. iP, dubitanterque retinui. fuit fortasse ἀνδρῶν

βασιλείαν ἀνανεώσασθαι. μετὰ γὰρ Δαρεῖον τὸν ὑπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος τῆς ἀρχῆς παραλυθέντα, παμπλείστοις ἐν ἔτεσι Μακεδόνες μὲν καὶ οἱ Ἀλεξάνδρου διάδοχοι τῶν ὑπὸ ταῖς ἀνατολαῖς ἐθνῶν [καὶ] κατ' Ἀσίαν ἅπασαν, νειμάμενοι κατὰ χώρας, ἐβασίλευσαν. ἐκείνων δὲ πρὸς ἀλλήλους διαφερομένων, πολέμοις τε συνεχέσι τῆς Μακεδόνων δυνάμεως ἐξασθενούσης, πρῶτος Ἀρσάκης λέγεται, τὸ γένος Παρθυαῖος, ἀναπεῖσαι τοὺς ἐπέκεινα βαρβάρους ἀποστῆναι Μακεδόνων· περιθέμενός τε τὸ διάδημα ἑκόντων Παρθυαίων καὶ τῶν προσχώρων βαρβάρων αὐτός τε ἐβασίλευσε, καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνου τοῦ γένους ἐπὶ πλεῖστον παρέμεινεν ἡ ἀρχή, μέχρις Ἀρταβάνου τοῦ καθ' ἡμᾶς γενομένου, ὃν Ἀρταξέρξης ἀποκτείνας Πέρσαις τὴν ἀρχὴν ἀνεκτήσατο, τά τε γειτνιῶντα ἔθνη βάρβαρα χειρωσάμενος ῥᾳδίως ἤδη καὶ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἐπεβούλευσεν.

3 ὡς δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐδηλώθη διατρίβοντι ἐν τῇ Ῥώμῃ τὰ κατὰ τὰς ἀνατολὰς ὑπὸ τοῦ βαρβάρου τολμώμενα, οὐκ ἀνασχετὰ ἡγούμενος, καλούντων δὲ αὐτὸν καὶ τῶν ἐκεῖ[σε] ἡγεμόνων, ἀσχάλλων μὲν καὶ παρὰ γνώμην, ὅμως δ' ἔσχε περὶ ἔξοδον. ἔκ τε οὖν αὐτῆς Ἰταλίας καὶ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις πάντων ἐθνῶν λογάδες ἐς τὴν στρατιὰν ἠθροίζοντο, ὅσοι σώματος εὐεξίᾳ καὶ ἡλικίας ἀκμῇ ἐς μάχην ἐπιτήδειοι
2 ἐνομίζοντο. κίνησίς τε μεγίστη πᾶσι τοῖς ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐγένετο, δυνάμεως ἰσορρόπου ἀθροιζομένης πρὸς τὸ ἀγγελλόμενον τῶν [ἐπιτρεχόντων] βαρβάρων πλῆθος. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἀθροίσας τοὺς ἐν Ῥώμῃ στρατιώτας, ἐξελθεῖν τε πάντας κελεύσας ἐς τὸ σύνηθες πεδίον, ἐπὶ βῆμα ἀνελθὼν ἔλεξε τοιάδε.

3 "ἐβουλόμην μέν, [ὦ] ἄνδρες συστρατιῶται, τοὺς συνήθεις πρὸς ὑμᾶς ποιεῖσθαι λόγους, δι' ὧν αὐτός τε ἐκο-

---

3. τῶν — 4. νειμάμενοι om. O ‖ 4. καὶ om. a. ἐθνῶν τὴν Ἀσίαν coni. Sylb ‖ 5. δὲ P, τε Oi ‖ 9. τὸ om. l ‖ ἑκόντων π. i, ἑκόντων τῶν παρθ. A, ἑκὼν τῶν π. BV ‖ 11. παρέμεινεν O, παρέμενεν i, vulgo ‖ 12. τοῦ καθ' ἡμᾶς γενομένου om. P ‖ 13. τὴν] τε τὴν A ‖ 14. τὴν ῥ. ἀρχὴν O ‖ 18. ἐκεῖσε libri* ‖ 21. εἰς V ‖ τὴν om. O ‖ στρατιὰν] malim στρατείαν cum Sylb ‖ 22. εὐευξία A, εὐεξίας BV, in g 1 litt. post α eras. ‖ εἰς libri ‖ 23. τοῖς BV1, τῆς Aag ‖ 25. τῶν ἐπιτρεχόντων om. OP, unde ἐπιτρ. seclusi ‖ 26. ἐξελθεῖν V, συνελθεῖν ABi ‖ 27. σύνηθες om. P ‖ βῆμα*, βήματος libri ‖ 29. ὦ a, om. Ogl

Digitized by Google

σμούμην δημηγορῶν ὑμᾶς τε ἀκούοντας εὔφραινον· εἰρήνης γὰρ πολυετοῦς ἀπολαύσαντες εἴ τι καινὸν νῦν ἀκούοιτε, ἴσως ἂν ὡς παρ' ἐλπίδα λεχθέντι ἐκπλαγείητε. χρὴ δ' ἄνδρας γενναίους τε καὶ σώφρονας εὔχεσθαι μὲν ὑπάρχειν τὰ βέλτιστα, φέρειν δὲ τὰ προσπίπτοντα· τῶν μὲν γὰρ δι' ἡδονῆς πραττομένων ἡ ἀπόλαυσις γλυκεῖα, τῶν δ' ἐξ ἀνάγκης κατορθουμένων ἔνδοξος ἡ ἀνδρεία. καὶ τὸ μὲν ἄρχειν ἀδίκων ἔργων οὐκ εὐγνώμονα ἔχει τὴν πρόκλησιν, τὸ δὲ τοὺς ἐνοχλοῦντας ἀποσείεσθαι ἔκ τε τῆς ἀγαθῆς συνειδήσεως ἔχει τὸ θαρραλέον, καὶ ἐκ τοῦ μὴ ἀδικεῖν ἀλλ' ἀμύνεσθαι ὑπάρχει τὸ εὔελπι. Ἀρταξέρξης, ἀνὴρ Πέρσης, τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην Ἀρτάβανον ἀποκτείνας τήν τε ἀρχὴν ἐς Πέρσας μεταστήσας, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑμετέρων ὅπλων [καταθαρρήσας] καὶ τῆς Ῥωμαίων δόξης καταφρονήσας, πειρᾶται κατατρέχειν καὶ λυμαίνεσθαι τὰ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς κτήματα. τοῦτον ἐπειράθην τὸ μὲν πρῶτον γράμμασι καὶ πειθοῖ παῦσαι τῆς ἁπλήστου μανίας καὶ τῆς ἀλλοτρίων ἐπιθυμίας· ὃ δὲ βαρβάρῳ φερόμενος ἀλαζονείᾳ οὔτε μένειν οἴκοι βούλεται, προκαλεῖταί τε ἡμᾶς ἐς μάχην. μὴ δὴ μέλλωμεν μηδὲ ὀκνῶμεν, ἀλλ' οἱ μὲν πρεσβύτεροι ὑμῶν ὑπομνήσατε ἑαυτοὺς τροπαίων, ἃ μετὰ Σεβήρου καὶ Ἀντωνίνου τοῦ ἐμοῦ πατρὸς ἠγείρατε πολλάκις κατὰ βαρβάρων, οἱ δ' ἐν ἀκμῇ ὄντες δόξης καὶ κλέους ἐπιθυμήσαντες δείξατε ὅτι ἄρα καὶ εἰρήνην ἄγειν πράως καὶ μετ' αἰδοῦς ἐπίστασθε καὶ τὰ πολεμικὰ τῆς χρείας ἀπαιτούσης γενναίως κατορθοῦτε. τὸ δὲ βάρβαρον πρὸς μὲν τὰ ὑπείκοντα καὶ ὀκνοῦντα θρασύνεται, τῷ δ' ἀντιπίπτοντι οὐκέθ' ὁμοίως ἀντέχει, ἐπεὶ μὴ ἐκ συστάσεως αὐτοῖς ἡ μάχη

---

1. τε] δὲ l ‖ 2. νῦν et 3. ὡς om. O ‖ 4. γενναίους τε καὶ] γενναίως, post προσπίπτοντα (5.) collocandum? * ‖ 5. δὲ P, τε Oi ‖ 6. δ' i, δὲ O ‖ 8. 9. ἐνοχλοῦντας BV, ὀχλοῦντας Ai ‖ 10. ἀμύνασθαι a ‖ ὑπάρχει] παρέχει coni. Bekk[2] ‖ 11. ἀρταξάρης gl ‖ 12. 19. εἰς libri ‖ 12. καταστήσας V ‖ 13. ὑμετέρων Ai, ἡμ. BVP ‖ καταθαρρήσας seclusi cum Langio. pro eo καταφρονήσας A ‖ 14. καταφρονήσας] ὑπεραρθεὶς A ‖ 15. ὑμετέρας i ‖ 17. τῆς τῶν ἀλλ. A, bene ‖ βαρβάρων a ‖ 18. 19. προσκαλεῖταί τε εἰς μάχην ἡμᾶς A ‖ 20. ἑαυτοὺς] αὐτὸν vertit P ‖ 21. ἐμοῦ om. BV ‖ 22. δ'] δὲ A ‖ 22. 23. ἐπιθυμήσατε δείξαντες i P ‖ 23. ἄρα ὅτι A ‖ ἄγειν ἔχειν πράως O ‖ 25. τὸ βάρβαρον ἀεὶ πρὸς — p. 156, 3. ἁρπαγῆς hab. Macarius ‖ 26. θρασύνεται O, θαρσύνεται i, θρασὺν (sic) ἐστι Macar. ‖ 27 sq. turbata puto et ita redintegranda: ἐπεὶ μὴ ἡ ἐκ συστάσεως μάχη αὐτοῖς ὑπισχν. τὸ εὔελπι

Digitized by Google

κατὰ τῶν ἀντιπάλων ὑπισχνεῖται τὸ εὔελπι, ἀλλ' ἐξ ἐπιδρομῆς ἢ φυγῆς κερδαίνειν νομίζουσιν ὅπερ ἂν σχῶσι δι' ἁρπαγῆς. ἡμῖν δὲ καὶ τὸ εὔτακτον ἅμα τῷ κοσμίῳ ὑπάρχει, καὶ νικᾶν αὐτοὺς ἀεὶ δεδιδάγμεθα."

4 τοιαῦτά τινα εἰπόντα τὸν Ἀλέξανδρον πᾶς ὁ στρατὸς ἀνευφήμησε, προθυμίαν τε πᾶσαν ἐς τὸ πολεμεῖν ὑπισχνεῖτο. ὃ δ' ἐπιδοὺς αὐτοῖς χρήματα μεγαλοφρόνως, εὐτρεπίζεσθαι τὰ πρὸς τὴν ἔξοδον ἐκέλευσε. κατελθὼν τε ἐς τὴν σύγκλητον βουλήν, καὶ τοῖς προειρημένοις ὅμοια διαλεχθείς, ἐπήγγειλε
2 τὴν ἔξοδον. καταλαβούσης δὲ τῆς ὡρισμένης ἡμέρας θύσας τε τὰς ἐπὶ ταῖς ἐξόδοις νενομισμένας ἱερουργίας, παραπεμφθείς τε ὑπὸ τῆς συγκλήτου καὶ παντὸς τοῦ δήμου, τῆς Ῥώμης ἀπῆρεν, ἐπιστρεφόμενος ἀεὶ πρὸς τὴν πόλιν καὶ δακρύων. ἀλλ' οὐδὲ τῶν δημοτῶν ἦν τις ὃς ἀδακρυτὶ παρέπεμπεν αὐτόν· πόθον γὰρ ἑαυτοῦ τῷ πλήθει ἐνεπεποιήκει ἀνατραφείς
3 τε ὑπ' αὐτοῖς καὶ μετρίως ἄρξας τοσούτων ἐτῶν. μετὰ πολλῆς δὲ σπουδῆς ποιησάμενος τὴν πορείαν, τά τε Ἰλλυρικὰ ἔθνη καὶ στρατόπεδα ἐπελθών, πλείστην τε δύναμιν κἀκεῖθεν ἀθροίσας, ἐς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφίκετο. ἐκεῖ δὲ γενόμενος τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐξήρτυε, γυμνάζων τε τοὺς στρατιώτας καὶ τὰ πολεμικὰ ἀσκῶν.

4 ἔδοξε δὲ αὐτῷ πρεσβείαν πάλιν πέμψαι πρὸς τὸν Πέρσην καὶ περὶ εἰρήνης καὶ φιλίας διαλέγεσθαι· ἤλπιζε γὰρ αὐτὸν πείσειν ἢ φοβήσειν αὐτὸς παρών. ὁ δὲ βάρβαρος τοὺς μὲν πρέσβεις τῶν Ῥωμαίων ἀπέπεμψεν ἀπράκτους, αὐτὸς δὲ ἐπιλεξάμενος τετρακοσίους Περσῶν τοὺς μεγίστους, ἐσθῆσί τε πολυτελέσι καὶ χρυσῷ κεκοσμημένους ἵπποις τε καὶ τόξων παρασκευῇ, πρέσβεις ἔπεμψε δὴ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, καταπλήξειν οἰηθεὶς τοὺς Ῥωμαίους τῇ τε ὄψει καὶ τῷ σχήματι
5 τῶν Περσῶν. ἔλεγε δ' ἡ πρεσβεία ὅτι [δὴ] κελεύει μέγας

---

1. τῶν i Macar., om. O ‖ 2. κερδαίνειν] exspectabam σώζειν vel tale quid ‖ 3. δὲ P, τε Oi ‖ 6. ἀνευφήμησε] malim εὐφήμησε ‖ 7. εὐτρεπίζεσθαι iP, εὐτρεπίζει O ‖ 8. ἐκέλευσε — 10. ἔξοδον om. O ‖ 8. 19. εἰς libri ‖ 11. τε om i ‖ ἐπὶ ταῖς (τοῖς l) ἐξόδοις om. P ‖ 12. τε om. l ‖ καὶ om. l ‖ 13. καὶ om. l ‖ 14. ἦν] ἂν l ‖ 15. ἐμπεποιήκει libri ‖ 16. ὑπ' αὐτοῖς] ὑπ' αὐτῶν A (*ab ipsis* P). hoc vel ἐν αὐτοῖς coni. Steph ‖ 23. καὶ περὶ φιλίας g ‖ 25. ἀπέπεμπεν V ‖ 26. τοὺς ἀρίστους καὶ μεγίστους l ‖ 28. πρέσβεις deleverim et δὴ post καταπλήξειν collocarim ‖ 30. τῶν om. O ‖ Περσῶν] πρέσβεων?* ‖ δὴ omisi cum O

Digitized by Google

βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἀφίστασθαι Ῥωμαίους τε καὶ τὸν ἄρχοντα αὐτῶν Συρίας τε πάσης Ἀσίας τε τῆς Εὐρώπῃ ἀντικειμένης, ἐᾶσαι δὲ ἄρχειν Πέρσας μέχρις Ἰωνίας τε καὶ Καρίας καὶ ὅσα Αἰγαίῳ καὶ Πόντῳ ἔθνη διαιρεῖται· εἶναι γὰρ αὐτὰ Περσῶν προγονικὰ κτήματα. τοιαῦτά τινα τῶν [τετρακοσίων] 6 πρέσβεων ἀπαγγειλάντων, κελεύει ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς τετρακοσίους συλληφθῆναι, καὶ παρελόμενος πάσης τῆς περικειμένης σκευῆς ἐς Φρυγίαν ἐξέπεμψε, δοὺς κώμας τε οἰκεῖν καὶ χώραν γεωργεῖν, τοσαύτην αὐτοῖς ἐπιθεὶς τιμωρίαν ὡς οἷα δὲ μὴ ἐπανελθεῖν· ἀποκτεῖναι γὰρ ἀνόσιον καὶ οὐ πάνυ ἀνδρεῖον ἡγήσατο μήτε μαχομένους καὶ τὰ κελευσθέντα ὑπὸ τοῦ ἑαυτῶν δεσπότου ἀγγείλαντας.

τούτων δὴ οὕτω πραττομένων, παρασκευαζομένου τε τοῦ 7 Ἀλεξάνδρου καὶ διαβῆναι τοὺς ποταμοὺς ἔς τε τὴν βάρβαρον γῆν τὸν στρατὸν διαγαγεῖν, ἐγένοντό τινες καὶ ἀποστάσεις στρατιωτῶν, ἀπό τε Αἰγύπτου ἐληλυθότων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν κατὰ Συρίαν, καινοτομῆσαί τινα ἐπιχειρησάντων περὶ τὴν βασιλείαν· οἳ ταχέως φωραθέντες ἐκολάσθησαν. ἀλλὰ καί τινα τῶν στρατοπέδων μετέστησεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐς ἕτερα χωρία, ἐπιτηδειότερα δοκοῦντα εἶναι πρὸς τὸ κωλύειν τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομάς.

τούτων δὴ αὐτῷ διοικηθέντων, τῆς τε στρατιᾶς παμ- 5 πληθοῦς συνειλεγμένης, ὅτε δὴ ἀντίπαλα καὶ ἰσόρροπα ᾠήθη εἶναι τὰ ἑαυτοῦ στρατεύματα τῷ πλήθει τῶν βαρβάρων, σκεψάμενος σὺν τοῖς φίλοις ἔνειμε τὸ στρατιωτικὸν ἐς τρεῖς μοίρας, καὶ τὴν μὲν μίαν ἐκέλευσε πρὸς τὰ ἀρκτῷα μέρη ἀφορῶσαν, δι' Ἀρμενίας ἐπελθοῦσαν φιλίου Ῥωμαίοις δοκούσης, κατατρέχειν τὴν Μήδων χώραν· τὴν δὲ ἑτέραν ἔπεμψε 2

---

1. ἀρταξάρης g ‖ 2. πάσης Ogl, ἁπάσης a, vulgo. praeterea scripserim Σ. τε πάσης τε Ἀσίας τῆς. cf. p. 152, 22 et Zonar. XII, 15 B qui haec transscripsit ‖ τῆς] τῇ, 1 litt. post ῆ er., g ‖ εὐρώπης AVg ‖ 3. δὲ] δὴ BV ‖ 4. alt. καὶ om. A ‖ Πόντῳ] πάντα l. fuitne 'Propontis'? cf. p. 109, 8; 152, 24 ‖ 4. εἶναι — 5. κτήματα om. P ‖ 5. Περσῶν] περσικὰ A, om. BV ‖ προγονικὰ] γονικόθεν A ‖ τετρακοσίων seclusi ‖ 5. 6. τετρ. περσῶν πρέσβεων A ‖ 7. 8. προκειμένης BV ‖ 8. 14. 19. 25. εἰς libri ‖ 8. οἰκεῖν] ἐνοικεῖν A ‖ 9. χώρας BV ‖ τιμωρίαν ἐπιθεὶς l ‖ 13. οὕτως BVgl ‖ 14. καὶ] offendit Steph ‖ 15. καὶ om. A ‖ 16. τε] τῆς coni. Steph ‖ 18. τὸν (vel τὴν: nota codicis anceps est) βασιλέα A ‖ 19. μετέστησεν om. A ‖ 22. 23. πολυπληθοῦς l ‖ 23. ὅτε] ὅτι BV ‖ 25. σὺν] δὴ V ‖ 27. εἰσελθοῦσαν l

Digitized by Google

πρὸς τὰ ἑῷα μέρη τῆς βαρβάρου γῆς βλέπουσαν, ἔνθα συρρέοντας τὸν Τίγρητα καὶ τὸν Εὐφράτην ἔλη πυκνότατα ὑποδέχεσθαι λέγουσι, καὶ λανθάνειν ποταμῶν ἐκείνων μόνον διὰ τοῦτο τὰς ἐκβολάς· τὴν δὲ τρίτην μοῖραν καὶ γενναιοτάτην τοῦ στρατοῦ αὐτὸς ἔχων ὑπέσχετο ἐπάξειν τοῖς βαρ- 5
βάροις κατὰ Μεσοποταμίαν. οὕτω γὰρ ᾤετο διαφόροις ἐφόδοις ἀφυλάκτως τε καὶ ἀπροόπτως αὐτοῖς ἐπελεύσεσθαι, καὶ τὸ πλῆθος τῶν Περσῶν ἀεὶ πρὸς τοὺς ἐπιόντας διαιρούμενον
3 ἀσθενέστερόν τε ἔσεσθαι καὶ ἀτακτότερον μαχεῖσθαι. οὐ γὰρ δὴ μισθοφόροις χρῶνται στρατιώταις οἱ βάρβαροι ὥσπερ 10
Ῥωμαῖοι, οὐδὲ στρατόπεδα ἔχουσι συνεστῶτα καὶ μένοντα, πολέμου τέχναις ἐγγεγυμνασμένα· ἀλλὰ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν, ἔσθ' ὅπῃ καὶ τῶν γυναικῶν, ἐπὰν κελεύσῃ βασιλεύς, ἀθροίζεται. διαλυθέντος δὲ τοῦ πολέμου ἕκαστος ἐς τὰ ἑαυτοῦ ἐπανέρχεται, τοσοῦτον ἀποκερδήσας ὅσα ἂν ἐξ 15
4 ἁρπαγῆς αὐτῷ περιγένηται. τόξοις τε καὶ ἵπποις οὐκ ἐς τὸ πολεμεῖν μόνον χρῶνται ὥσπερ Ῥωμαῖοι, ἀλλ' ἐκ παίδων σὺν αὐτοῖς ἀναστρέφονται καὶ θηρῶντες διαιτῶνται, οὔτε τὰς φαρέτρας ποτὲ ἀποτιθέμενοι οὔτε τῶν ἵππων ἀποβαίνοντες, ἀεὶ δὲ αὐτοῖς χρώμενοι ἢ κατὰ πολεμίων ἢ κατὰ 20
θηρίων.

Ἀλέξανδρος μὲν οὖν, ὡς ᾤετο, ἄριστα ἐβεβούλευτο·
5 ἔσφηλε δὲ αὐτοῦ τὴν γνώμην ἡ τύχη. τὸ μὲν γὰρ πεμφθὲν δι' Ἀρμενίας στρατιωτικόν, μόλις καὶ χαλεπῶς ὑπερβαλὸν τὰ τῆς χώρας ὄρη τραχύτατά τε ὄντα καὶ κρημνωδέστατα (πλὴν 25
ἔτι θέρους ὄντος ἀνεκτὴν εἶχε τὴν πορείαν), ἐμβαλὸν ἐς τὴν Μήδων χώραν ἐπόρθει τε αὐτὴν καὶ πολλὰς ἐνέπρησε κώμας λείαν τε ἀπήγαγεν. ὁ δὲ Πέρσης μαθὼν ἐπήμυνε κατὰ δύνα-
6 μιν, ἀπείργειν δὲ τοὺς Ῥωμαίους οὐ πάνυ τι ἐδύνατο· τρα-

---

1. ἑῶα A, ἀρκτῶα ceteri ‖ 1. 2. συρρέοντες a ‖ 3. malim ⟨τῶν⟩ ποτ. ‖ ἐκεῖνον μόνον A^1, ἐκείνων μόνων A^2BVi, μόνον om. P ‖ 4. ἐμβολὰς V ‖ 4. 5. καὶ γενναιοτάτην om. P, fort. recte ‖ 6. Μεσοποταμίαν*, μέσην τὴν πορείαν (πορίαν B) libri ‖ 7. τε om. l ‖ 9. ἀτακτότερον a -ρα Ogl ‖ μαχεῖσθαι Steph, μάχεσθαι libri (ἔσθαι in ras. g^2) ‖ 12. τέχνας l ‖ 13. ὅποι A ‖ τῶν om. gl ‖ 14. 16. 26. εἰς libri ‖ 15. ὅσα] ὅσον coni. Steph ‖ 18. ἀναστρέφονται V, ἀνατρέφονται ceteri ‖ καὶ θηρῶντες διαιτῶνται deleverim ‖ 19. οὔτε τῶν] οὐ (sic) τῶν l ‖ 22. βεβούλευτο libri ‖ 23. γὰρ om. BV ‖ 24. διὰ A ‖ ὑπερβάλλον A ‖ 26. ἀνεκτὴν] cf. Steph. Thes. s. v. ‖ 27. καὶ πολλὰς om. BVP ‖ 28. ἤγαγε A ‖ 29. δὲ] τε BV ‖ τι] τοι A

Digitized by Google

χεῖα γὰρ οὖσα ἡ χώρα τοῖς μὲν πεζοῖς καὶ τὴν βάσιν εὐπαγῆ καὶ τὴν πορείαν εὐμαρῆ παρεῖχεν, ἡ δ' ἵππος τῶν βαρβάρων ὑπὸ τῆς τῶν ὀρῶν τραχύτητος ὁμοῦ καὶ πρὸς ὀρόμον ἐπείχετο καὶ καθιππεύειν ᾗ ἐπίεναι ἐκωλύετο. ἦκον δέ τινες ἀγγέλλοντες τῷ Πέρσῃ ὡς ἄρα φαίνοιτο Ῥωμαίων στρατὸς ἕτερος ἐν τοῖς ἑῴοις μέρεσι Παρθυαίων, τά τε πεδία κατατρέχουσι. διόπερ φοβηθεὶς ἐκεῖνος μὴ τὰ ἐν Πάρθοις ῥᾳδίως λυμηνάμενοι ἐς Πέρσας ἐμβάλωσι, καταλιπών τινα δύναμιν, ὅσην αὐτάρκη ᾤετο ῥύεσθαι Μηδίαν, αὐτὸς σὺν παντὶ τῷ στρατῷ ἐς τὰ ἑῷα μέρη ἠπείγετο. ἡ δὲ τῶν Ῥωμαίων στρατιὰ τὴν πορείαν ἀμελέστερον ἐποιεῖτο μήτε τινὸς φαινομένου μήτε ἀνθεστῶτος, ἤλπιζέ τε τὸν Ἀλέξανδρον σὺν τῇ τρίτῃ μοίρᾳ, γενναιοτάτῃ οὔσῃ καὶ μεγίστῃ, ἐς μέσους ἐμβεβληκέναι τοὺς βαρβάρους, κἀκείνους ἀνθελκομένους ἀεὶ πρὸς τὸ ἐνοχλοῦν σχολαιτέραν αὐτοῖς καὶ ἀδεεστέραν παρέξειν τὴν ἔφοδον. προείρητο γὰρ πᾶσι τοῖς στρατοῖς ὑπερτρέχειν, καὶ τόπος ὥριστο ἐς ὃν αὐτοὺς συνελθεῖν ἔδει, πάντα τὰ ἐμπίπτοντα καὶ ἐν μέσῳ χειρουμένους. ἔσφηλε δὲ αὐτοὺς ὁ Ἀλέξανδρος μήτε εἰσαγαγὼν τὸν στρατὸν μήτε εἰσελθών, ᾗ διὰ δέος, ἵνα μὴ δὴ αὐτὸς κινδυνεύοι ψυχῇ καὶ σώματι ὑπὲρ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ᾗ τῆς μητρὸς ἐπισχούσης γυναικεία δειλίᾳ καὶ ὑπερβαλλούσῃ φιλοτεκνίᾳ. ἥμβλυνε γὰρ αὐτοῦ τὰς πρὸς ἀνδρείαν ὁρμάς, πείθουσα δεῖν ἄλλους ὑπὲρ αὐτοῦ κινδυνεύειν, ἀλλὰ μὴ αὐτὸν παρατάττεσθαι· ὅπερ τὸν εἰσελθόντα Ῥωμαίων στρατὸν ἀπώλεσεν. ὁ γὰρ Πέρσης σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει ἐπελθὼν οὐ προσδοκῶντος τοῦ στρατοῦ, ἐκπεριελθὼν καὶ ὥσπερ σαγηνεύσας, πανταχόθεν τε

---

2. τῶν] ἐκωλύετο τῶν A ‖ 3. καὶ] δὲ καὶ A, om. l ‖ 4. latet mendum ἐπείχετο] ἠπείγετο A ‖ ἐπίεναι κατὰ τῶν ἐναντίων ῥᾳδίως οὐκ εἶχε· ἦκον A ‖ 7. ἐκεῖνος l et Steph, ἐκεῖνα Oag ‖ 8. 10. 13. 17. εἰς libri ‖ 9. ὅσον BV ‖ μήδειαν A ‖ 13. τῇ addidi ex A ‖ 14. ἐμβεβηκέναι V ‖ 15. σχολαιοτέραν A ‖ 16. ἄφοδον l ‖ 16 sq. στρατοῖς, ἐπὰν αὐτοῖς δηλώσῃ τὴν τοῦ βασιλέως κατὰ βαρβάρων ἔφοδον, τότ' ἤδη προσεγγίζειν αὐτῷ ἑκάτερα τὰ στρατεύματα, παρ' ἑκατέρων τῶν μερῶν. ἔσφηλε δὲ A ‖ 17. ὑπερτρέχειν a, ὑπὲρ ἀριστη B, ὑπεραρίστη gl, ὑπερ-αρίστη V. quid lateat incertum: equidem προθεσμία desidero. ὑποτρέχειν aut συντρέχειν coni. Reisk ‖ αὐτοὺς Wolf, καὶ ὅπου BVi, del. Steph ‖ 18. καὶ ⟨τὰ⟩ ἐν coni. Sylb et Leisner ‖ exspectabam χειρωσαμένους ‖ 19. τὸν om. A ‖ 20. κινδυνεύοι i, -η A, -ει BV ‖ 22. γυναικία BV ‖ καὶ om. l ‖ ὑπερβαλούσῃ A ‖ 24. ἀλλὰ] ἀ V 27. p. 160, 1. τε τοξεύων om. P

τοξεύων, διέφθειρε τὴν δύναμιν τῶν Ῥωμαίων, ὀλίγων τε πρὸς πολλοὺς ἀνθίστασθαι μὴ δυναμένων, καὶ ἀεὶ τὰ γυμνὰ ἑαυτῶν, ἐς ἃ ἐτοξεύοντο, φραττόντων τοῖς ὅπλοις· ῥύεσθαι γὰρ αὐτοῖς τὰ σώματα, οὐ μάχεσθαι ἀγαπητὸν ἦν· ἔστε δὴ πάντες ἐς τὸ αὐτὸ συναλισθέντες καὶ τῇ τῶν ἀσπίδων προβολῇ ὥσπερ τειχίσαντες ἀπεμάχοντο ἐν σχήματι πολιορκίας, καὶ πανταχόθεν βαλλόμενοι καὶ τιτρωσκόμενοι, ἀντισχόντες ἐς ὅσον ἐνεδέχετο ἀνδρείως, τὸ τελευταῖον πάντες διεφθάρησαν. μεγίστη τε αὕτη συμφορὰ καὶ οὐ ῥᾳδίως μνημονευθεῖσα Ῥωμαίους ἐπέσχε, δυνάμεως μεγίστης διαφθαρείσης, γνώμῃ καὶ ῥώμῃ μηδεμιᾶς τῶν ἀρχαίων ἀποδεούσης· τόν τε Πέρσην ἐς ἐλπίδα μειζόνων πραγμάτων ἐτύφωσε τηλικούτων ἔργων εὐπραγία.

6 ὡς δὲ ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐδηλώθη χαλεπῶς νοσοῦντι εἴτε διὰ δυσθυμίαν εἴτε διὰ τὴν τοῦ ἀέρος ἀήθειαν, αὐτός τε δυσφόρως ἤνεγκε, καὶ ὁ λοιπὸς στρατὸς ἠγανάκτησε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον καὶ ἐχαλέπαινεν, ὅτι δὴ ψευσαμένου αὐτοῦ καὶ μὴ τηρήσαντος τὰ συνθήματα προδοθείη ὁ εἰσελ-
2 θὼν στρατός. πλὴν ὁ Ἀλέξανδρος μήτε τὴν νόσον φέρων καὶ τὸ πνιγῶδες τοῦ ἀέρος, τοῦ τε στρατοῦ παντὸς νοσοῦντος, καὶ μάλιστα τῶν Ἰλλυρικῶν στρατιωτῶν, οἳ ὑγρῷ καὶ χειμερίῳ ἀέρι ἐνειθισμένοι τροφάς τε πλείονας συνήθως εἰσφερόμενοι χαλεπῶς νοσοῦντες διεφθείροντο, ἐπανελθεῖν τε ἐς τὴν Ἀντιόχειαν ἐβουλεύσατο, καὶ πέμψας τὸν ἐν Μηδίᾳ
3 στρατὸν ἐπανελθεῖν ἐκέλευσεν. ἐκεῖνος μὲν ὁ στρατὸς ἐπανιὼν πλεῖστος ἐν τοῖς ὄρεσι διεφθάρη, καὶ ἠκρωτηριάσθησαν οὐκ ὀλίγοι ἐν δυσχειμέρῳ χώρᾳ, ὡς ὀλιγίστους πάνυ ἐκ πολλῶν ἐπανελθεῖν· τὸ δὲ σὺν αὐτῷ πλῆθος ὁ Ἀλέξανδρος ἐς τὴν Ἀντιόχειαν ἐπανήγαγε, πολλῶν καὶ ἐξ ἐκείνης τῆς μοίρας ἀπολωλότων, ὡς μεγίστην ἐνεγκεῖν δυσθυμίαν τῷ στρατῷ

4. ἔστε] εἵστε AB ‖ 5. ἐς i, εἰς O ‖ συναλισθέντες] in g α in ras. a m. 2. συνειλυσθέντες corr. in συναλισθέντες V. an συνειληθέντες?* ‖ 7. pr. καὶ O, om. i (πολιορκίας, βαλλόμενοι παντ. a). at ne sic quidem locus integer. τειχίσαντες ⟨ἑαυτούς, τὸ μὲν πρῶτον γενναίως⟩ ἀπεμάχοντο . . . ., βαλλόμενοι δὲ πανταχ. Reisk ‖ 8. εἰς a, om. A ‖ 10. ῥωμαίους BV, unde ἐπέπεσε malim ‖ 12. 24. 28. εἰς libri ‖ 15. 16. αὐτός τε] αὐτὸς A ‖ 18. καὶ μὴ τηρήσαντος fort. spuria ‖ 22. πλείονας] imo πλείους, nisi quid aliud latet ‖ συνήθως om. P ‖ 22. 23. εἰσφερόμενοι] malim προσφ. ‖ 24. μηδείᾳ A ‖ 27. ὀλιγίστους Ogl, ὀλίγους a, vulgo

Digitized by Google

καὶ Ἀλεξάνδρῳ ἀδοξίαν, σφαλέντι καὶ γνώμῃ καὶ τύχῃ, καὶ τῶν τριῶν μοιρῶν τοῦ στρατοῦ ὧν ἔνειμε τὸ πλεῖστον ἀποβαλόντι διαφόροις συμφοραῖς, νόσῳ, πολέμῳ, κρύει.

γενόμενος δὲ ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ ὁ Ἀλέξανδρος αὐτός τε 4
ῥᾳδίως ἐπερρώσθη τῷ εὐψυχεῖ καὶ εὐύδρῳ τῆς πόλεως μετὰ τὸν ἐν Μεσοποταμίᾳ ξηρὸν αὐχμόν, τούς τε στρατιώτας ἀνεκτᾶτο, καὶ ἐφ' οἷς ἐλελύπηντο, παρεμυθεῖτο μεγαλοδωρίᾳ χρημάτων· τοῦτο γὰρ μόνον ἐς εὐνοίας ἀνάκτησιν στρατιωτῶν ἐνόμιζε φάρμακον. δύναμίν τε ἤθροιζε καὶ παρεσκεύαζεν ὡς δὴ πάλιν ἐπάξων Πέρσαις, εἰ ἐνοχλοῖεν καὶ μὴ ἡσυχάζοιεν. ἀπηγγέλλετο δὲ καὶ ὁ Πέρσης λύσας τὴν δύναμιν καὶ ἑκάστους ἐς τὰ ἑαυτῶν ἀποπέμψας. εἰ γὰρ καὶ ἐκ τοῦ κρείττονος ὑπέρτεροι ἐδόκουν γεγενῆσθαι οἱ βάρβαροι, πλὴν ὅμως ἐτετρύχωντο ταῖς τε κατὰ Μηδίαν πολλάκις γενομέναις συμβολαῖς τῇ τε ἐν Παρθίᾳ μάχῃ, πολλῶν μὲν πεσόντων, παμπλείστων δὲ τετρωμένων. οὐ γὰρ ἀνάνδρως οἱ Ῥωμαῖοι ἠττήθησαν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τοὺς πολεμίους ἔσθ' ὅπῃ κακώσαντες, παρὰ τοῦτο δὲ ἀπολόμενοι παρ' ὅσον πλήθει ἐλάττους εὑρέθησαν, ὡς σχεδὸν ἰσαρίθμου γενομένου τοῦ ἑκατέ- 6
ρωθεν πεσόντος στρατοῦ τὸ περιλειφθὲν τῶν βαρβάρων πλήθει ἀλλ' οὐ δυνάμει δοκεῖν νενικηκέναι. δεῖγμα δὲ τοῦτο οὐ μικρὸν τῆς τῶν βαρβάρων κακώσεως· ἐτῶν γοῦν τριῶν ἢ τεττάρων ἡσύχασαν οὐδ' ἐν ὅπλοις ἐγένοντο. ἅπερ μανθάνων ὁ Ἀλέξανδρος καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ διέτριβεν· εὐθυμότερος δὲ καὶ ἀδεέστερος γενόμενος ἀνειμένης αὐτῷ τῆς περὶ τὰ πολεμικὰ φροντίδος, ταῖς τῆς πόλεως ἐσχόλαζε τρυφαῖς.

οἰομένου δὲ αὐτοῦ τὰ ἐν Πέρσαις ἐν εἰρήνῃ μὲν συγκεί- 7
μενα ἡσυχάζειν, ἔχειν δὲ ἀνακωχὴν καὶ μέλλησιν τῷ βαρ-

1. 2. καὶ τῶν μοιρῶν τῶν τριῶν A ‖ 2. ὧν ἔνειμε molesta ‖ 3. πολέμῳ] λιμῷ legit Ael. Lampr. v. Alex. Sev. 57, 3, male ‖ 5. εὐύδρω A, ἐνύδρω BVi, vulgo ‖ 6. τὸν] τῶν B ‖ 7. λελύπηντο O ‖ 8. 12. εἰς libri ‖ 10. ἐπανήξων O ‖ 11. δὲ] δὴ a ‖ 12. 13. ἐκ τοῦ κρ. καὶ ὑπέρτεροι O. locutionem explicabat Wolf p. XVI ‖ 13. ἐδόκουν om. BV. γεγεν. ἐδόκουν A ‖ 14. μήδειαν O ‖ 15. ἐν παραμυθίᾳ B ‖ 16. οὐ] οὐδὲ A ‖ οἱ ῥωμαῖοι iP, οἱ γενναῖοι BV, ἐκεῖνοι A ‖ 18. τοῦτο] malim τοσοῦτον ‖ ἀπολλόμενοι O ‖ 21. δοκεῖν BVgl, δοκεῖ Aa, vulgo ‖ 22. τῶν om. i ‖ 23. ἡσύχασαν om. l ‖ 24. αὐτὸς Sylb, οὔτ' l, οὔτος Oag, vulgo ‖ 27. 28. corrupta. sententia videtur requiri haec: existimante illo Persas non quidem tamquam pax esset quiescere, sed moram cunctationemque belli renovandi afferre exercitum qui . . ‖ συγκείμενα] συγκείμενος l. οὐ κείμενα coni. Steph ‖ 28. ἔχειν] malim παρέχειν cum Langio ‖ μέλλησιν V

Digitized by Google

βάρῳ πρὸς τὸ πάλιν ἐπάγειν τὸν στρατόν, ὃς ἅπαξ διαλυθεὶς οὐ ῥᾳδίως ἠθροίζετο ἅτε μὴ συντεταγμένος μηδὲ συνεστώς, ἀλλ᾽ ὄχλος μᾶλλον ἢ στρατὸς ὑπάρχων, καὶ τῶν ἐπισιτισμῶν αὐτοῖς τοσούτων ὄντων ὅσον ἂν ἕκαστος ἀφικνούμενος πρὸς τὸ ἑαυτοῦ χρειῶδες ἐπενέγκηται, καὶ δυσαποσπάστως τε καὶ δυσόκνως καταλειπόντων τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τὴν οἰκείαν
2 χώραν, αἰφνιδίως ἄγγελοί τε καὶ γράμματα ἐτάραξε τὸν Ἀλέξανδρον καὶ ἐς μείζονα φροντίδα ἐνέβαλεν, ἐπιστειλάντων αὐτῷ τῶν ἐμπεπιστευμένων τὴν Ἰλλυρίδος ἡγεμονίαν ὅτι ἄρα Γερμανοὶ Ῥῆνον καὶ Ἴστρον διαβαίνοντες τὴν Ῥωμαίων πορθοῦσιν ἀρχὴν καὶ τὰ ἐπὶ ταῖς ὄχθαις στρατόπεδα ἐπικείμενα πόλεις τε καὶ κώμας πολλῇ δυνάμει κατατρέχουσιν, εἴη τε οὐκ ἐν ὀλίγῳ κινδύνῳ τὰ Ἰλλυρικὰ ἔθνη, ὁμοροῦντα καὶ
3 γειτνιῶντα Ἰταλίᾳ· δεῖσθαι τοίνυν τῆς αὐτοῦ παρουσίας καὶ τοῦ στρατοῦ παντὸς ὃς ἦν σὺν αὐτῷ. δηλωθέντα δὴ ταῦτα τόν τε Ἀλέξανδρον ἐτάραξε καὶ τοὺς ἐκ τοῦ Ἰλλυρικοῦ στρατιώτας ἐλύπησε, διπλῆ δοκοῦντας κεχρῆσθαι συμφορᾷ, ἔκ τε ὧν ἐπεπόνθεσαν Πέρσαις μαχόμενοι, ἔκ τε ὧν ἐπυνθάνοντο τοὺς οἰκείους ἕκαστοι ὑπὸ Γερμανῶν ἀπολωλότας. ἠγανάκτουν οὖν, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον εἶχον ἐν αἰτίᾳ ὡς τὰ ὑπὸ ταῖς ἀνατολαῖς δι᾽ ἀμέλειαν ἢ δειλίαν προδεδωκότα, πρός τε
4 τὰ ἀρκτῷα μέλλοντα καὶ ὀκνοῦντα. ἦν δὲ καὶ αὐτῷ δέος τῷ Ἀλεξάνδρῳ τοῖς τε συνοῦσι φίλοις ἤδη καὶ περὶ αὐτῆς Ἰταλίας. οὐ γὰρ ὅμοιον ἡγοῦντο τὸν ἐκ Περσῶν κίνδυνον οἷον τὸν ἐκ Γερμανῶν· οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ ταῖς ἀνατολαῖς κατοικοῦντες, μακρᾷ γῇ καὶ θαλάττῃ πολλῇ διῃρημένοι, τὴν Ἰταλῶν χώραν μόλις ἀκούουσι, τὰ Ἰλλυρικὰ δὲ ἔθνη, στενὰ ὄντα καὶ οὐ πολλὴν ἔχοντα τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις γῆν, παρὰ τοσοῦτον ὁμόρους καὶ γείτονας ποιεῖ Γερμανοὺς Ἰταλιώταις.
5 ἐπαγγέλλει δὴ ἅπασιν μὲν καὶ ἀσχάλλων τὴν ἔξοδον, πλὴν τῆς

---

2. ἅτε i, ὅτε BV, οὔτε A ‖ μὴ] μὴν A ‖ 6. καταλειπόντων P et Bekk, καταλιπόντων Oi ‖ 7. ἐτάραττε A ‖ 8. εἰς libri ‖ 9. ἐμπεπιστ.] πεπιστ.?* ‖ Ἰλλυρίδος] o in g in ras. a m. 1, Ἰλλυρίδα A1 ‖ ὅτι] excerpsit Io. in tit. de ins. ‖ 10. διαβάντες Io., bene ‖ 11. 12. turbata. cf. Io. ‖ 15. ἦν om. BV ‖ δὲ Io. ‖ 17. ἐλύπησε — συμφορᾷ om. A ‖ 18. ἐπεπόνθεσαν A, πεπόνθεσαν BVi ‖ 22. alt. καὶ om. V. δὲ αὐτῷ καὶ δέος A ‖ 25. οἷον τὸν A, οἷον BVi, vulgo ‖ 26. τὴν] τῶν A ‖ 27. ἰτ. τὴν χώραν A ‖ τὰ δὲ Ἰλλ. ἔθνη A ‖ 28. ἔχοντα] ἀπέχοντα A ‖ 29. γερμ. τοῖς ἰταλιώταις, παρ᾽ ὅσον αἱ ἄλπεις ἀλλήλους διαφράττουσιν. ἐπαγγ. A

Digitized by Google

ἀνάγκης αὐτὸν καλούσης. καταλιπών τε δύναμιν ὅσην αὐτάρκη ᾤετο ῥύεσθαι τὰς Ῥωμαίων ὄχθας, τά τε στρατόπεδα καὶ τὰ φρούρια ἐπιμελέστερον τειχίσας καὶ πληρώσας ἕκαστα τοῦ ὡρισμένου στρατοῦ, αὐτὸς ἐς Γερμανοὺς ἠπείγετο ἅμα τῷ λοιπῷ πλήθει. ἀνύσας δὲ τὴν ὁδὸν μετὰ πολλῆς σπου- 6
δῆς ἐπέστη ταῖς τοῦ Ῥήνου ὄχθαις, καὶ τὰ πρὸς τὸν Γερμανικὸν πόλεμον παρεσκευάζετο, τόν τε ποταμὸν ναυσὶ διελάμβανεν, ὧν πρὸς ἀλλήλας συνδεθεισῶν γεφυρωθέντα εὐμαρῆ τὴν διάβασιν τοῖς στρατιώταις παρέξειν ᾤετο. μέγιστοι γὰρ δὴ οὗτοι ποταμῶν ὑπ' ἄρκτῳ ῥέουσι, Ῥῆνός τε καὶ Ἴστρος, ὃ μὲν Γερμανοὺς ὃ δὲ Παίονας παραμείβων· οἳ θέρους μὲν ναυσίπορον ἔχουσι τὸ ῥεῖθρον διὰ βάθος τε καὶ πλάτος, τοῦ δὲ χειμῶνος παγέντες ὑπὸ τοῦ κρύους ἐν πεδίου σχήματι καθιππεύονται. ἀντιτυπὲς δὲ οὕτω καὶ στερρὸν γίγνεται 7
τό ποτε ῥεῖθρον ὡς μὴ μόνον ἵπποις ὁπλαῖς καὶ ποσὶν ἀνθρώπων ἀντέχειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀρύσασθαι θέλοντας μὴ κάλπεις ἐπ' αὐτὸ μηδὲ κοῖλα σκεύη φέρειν, πελέκεις δὲ καὶ δικέλλας, ἵν' ἐκκόψαντες γυμνόν τε σκεύους ἀράμενοι τὸ ὕδωρ φέρωσιν ὥσπερ λίθον. φύσις μὲν δὴ τῶν ποταμῶν αὕτη.

ὁ δὲ Ἀλέξανδρος Μαυρουσίους τε πλείστους καὶ τοξο- 8
τῶν ἀριθμὸν πολὺν ἐπαγόμενος ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἔκ τε τῆς Ὀσροηνῶν χώρας, καὶ εἴ τινες Παρθυαίων αὐτόμολοι ἢ χρήμασιν ἀναπεισθέντες ἠκολουθήκεσαν αὐτῷ βοηθήσοντες, ἐξήρτυε δὴ Γερμανοῖς ἀντιτάξων. μάλιστα γὰρ τοιοῦτος στρατὸς ὀχληρὸς ἐκείνοις γίγνεται, τῶν τε Μαυρουσίων πόρρωθεν ἀκοντιζόντων καὶ τὰς ἐπιδρομὰς τάς τε ἀναχωρήσεις κούφως ποιουμένων, τῶν τε τοξοτῶν ἐς γυμνὰς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ σώματα ἐπιμήκη ῥᾷστα καὶ πόρρωθεν κατὰ σκοποῦ τοξευ-

---

1. αὐτῶν a ‖ 1. 2. ὅσην ᾤετο αὐτάρκη Agl ‖ 4. εἰς libri ‖ 6. 7. Γερμανικὸν om. P ‖ 7. 8. διελάμβανεν, ὧν Steph, διαλαμβάνων ὡς libri ‖ 13. παγέντες a, παγέντος Ogl ‖ κρίους BV ‖ 14. γίνεται libri ‖ 15. 16. ἀνθρώπου BV ‖ 17. ἐπ' αὐτὸ Reisk, ἐπ' αὐτῷ BVi, vulgo, ἐς αὐτὸ A ‖ 19. φέρουσιν Bgl ‖ 21. Μαυρουσίους — 22. ἀνατολῆς om. A ‖ 22. malim ἐπαγαγόμενος ‖ 24. ἠκολούθησαν O ‖ αὐτῷ βοηθήσοντες αὐτῷ l ‖ 25. δὴ l, δὲ Oag ‖ post δὴ lacuna videtur ‖ 26. γίγνεται a, γίνεται Ogl ‖ μαυρ. καὶ πόρρωθεν l ‖ 28. τε om. A ‖ 29. καὶ τὰ σώμ. A ‖ ⟨ὡς⟩ κατὰ σκ. coni. Steph ‖ σκοπὸν A ‖ 29. et pag. 164, 1. τοξ. ἐπεὶ δὲ ὄντες πρὸς τὴν A. varia hominum doctorum conamina v. ap. Irmischium

Digitized by Google

ὑντων .... ἐπέθεύν τε πρὸς την συστάδην μάχην ἀντιτυπεῖς, καὶ ἰσόρροποι πολλάκις Ῥωμαίοις ἐγίγνοντο.

9 *Ἀλέξανδρος μὲν ἐν τούτοις ἦν· πλὴν ἔδοξεν αὐτῷ πρεσβείαν πέμψαι πρὸς αὐτοὺς καὶ περὶ εἰρήνης διαλέγεσθαι. πάντα τε ὑπισχνεῖτο παρέξειν ὅσων δέονται, καὶ χρημάτων ἀφειδῶς ἔχειν. τούτῳ γὰρ μάλιστα Γερμανοὶ πείθονται, φιλάργυροί τε ὄντες καὶ τὴν εἰρήνην ἀεὶ πρὸς Ῥωμαίους χρυσίου καπηλεύοντες· ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπειρᾶτο ὠνήσασθαι μᾶλλον τὰς πρὸς αὐτοὺς σπονδὰς ἢ διὰ πολέμου κινδυνεύειν. οἱ μέντοι στρατιῶται χαλεπῶς ἔφερον διατριβῆς τε ματαίας ἐγγιγνομένης, καὶ μηδέν τι γενναῖον ἢ πρόθυμον ἐς τὸ πολεμεῖν παρέχοντος τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλ' ἡνιοχείαις καὶ τρυφαῖς σχολάζοντος, δέον ἐπεξελθεῖν καὶ τιμωρήσασθαι*

8 *Γερμανοὺς ἐπὶ τοῖς τετολμημένοις. ἦν δέ τις ἐν τῷ στρατῷ Μαξιμῖνος ὄνομα, τὸ μὲν γένος τῶν ἐνδοτάτω Θρᾳκῶν καὶ μιξοβαρβάρων, ἀπό τινος κώμης, ὡς ἐλέγετο, πρότερον μὲν ἐν παιδὶ ποιμαίνων, ἐν ἀκμῇ δὲ τῆς ἡλικίας γενόμενος διὰ μέγεθος καὶ ἰσχὺν σώματος ἐς τοὺς ἱππεύοντας στρατιώτας καταταγείς, εἶτα κατ' ὀλίγον αὐτὸν χειραγωγούσης τῆς τύχης ἐλθὼν διὰ πάσης τάξεως στρατιωτικῆς, ὡς στρατοπέδων τε*

2 *ἐπιμέλειαν [τῶν] ἐθνῶν τε ἀρχὰς πιστευθῆναι. τὸν δὴ Μαξιμῖνον τοῦτον διὰ τὴν προειρημένην στρατιωτικὴν ἐμπειρίαν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέστησε πάσῃ τῇ τοῦ στρατοῦ νεολαίᾳ, ὡς ἀσκοίη τε αὐτοὺς τὰ στρατιωτικὰ καὶ ἐς τὸ πολεμεῖν ἐπιτηδείους παρασκευάζοι. ὃ δὲ μετὰ πάσης ἐπιμελείας ποιούμενος τὰ ἐγκεχειρισμένα εὔνοιαν πολλὴν παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἐκτήσατο, οὐ μόνον διδάσκων αὐτοὺς τὰ ποιητέα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις πάντων προηγούμενος, ὡς μὴ μαθητὰς εἶναι μόνον ἀλλὰ καὶ ζηλωτὰς καὶ μιμητὰς τῆς ἐκείνου ἀνδρείας.*

---

1. *συσταδὸν* i ‖ 2. *ῥωμαίων* l ‖ *ἐγίνοντο* BVg, *ἐγέν.* Aal, vulgo ‖ 6. *ἔχειν*] *ἕξειν* coni. Steph. malim *ἔχων*, deleto *καὶ* vs. 5 ‖ 8. *καπηλεύοντες χρυσίου* l ‖ *ὁ* om. V ‖ 9. *πρὸ αὐτοῦ* BV ‖ 11. *τε* om. l ‖ *ἐγγιν.* libri ‖ 12. *ἐς* gl, *εἰς* Oa ‖ *παρέχοντες* BV ‖ 13. *καὶ*] *τε καὶ* AIo. ‖ *σχολάζοντος* Io., *προσέχοντος* Oi, vulgo ‖ 14. *Γερμανοὺς* om. l ‖ *τετολμ.* Vl, *προτετ.* ABag ‖ *στρατῷ*] *στρατοπέδῳ* V ‖ 15. *ἐνδοτάτων* a ‖ 16. *ὡς ἐλέγετο* om. P ‖ *ὡς*] *ὃς* A ‖ 16. *πρότερον* — 19. *καταλεγείς* hab. lex. Vindob. p. 86, 13 Nauck ‖ 17. *παιδὶ*] *παισὶ* A ‖ *τῆς*] *τὰς* B ‖ 18. *εἰς* libri ‖ 19. *καταταγείς*] *ταγείς* Io., *καταλεγείς* lex. Vind. ‖ 21. *ἐπιμέλειαν τῶν*] *ἐπιμελεῖσθαι* A. *τῶν* om. etiam Io. ‖ *δὴ*] *δὲ* BV ‖ 24. *ἀσκήοι* B, *ἀσκοίοι* i, *ἀσκοίη* corr. in *ἀσκοίοι* V ‖ 29. *ἀλλὰ καὶ* AV, *ἀλλὰ* Bi

Digitized by Google

ἔτι τε καὶ δώροις αὐτοὺς καὶ παντοδαπαῖς τιμαῖς ὠκειώσατο. 3
ὅθεν οἱ νεανίαι, ἐν οἷς ἦν τὸ πολὺ πλῆθος Παιόνων μάλιστα,
τῇ μὲν ἀνδρείᾳ τοῦ Μαξιμίνου ἔχαιρον, τὸν δὲ Ἀλέξανδρον
ἐπέσκωπτον ὡς ὑπὸ τῆς [τε] μητρὸς ἀρχόμενον, καὶ διοι-
κουμένων τῶν πραγμάτων ὑπ' ἐξουσίας τε καὶ γνώμης γυ-
ναικός, ῥᾳθύμως τε καὶ ἀνάνδρως τοῖς πολεμικοῖς προσφε-
ρομένου ἐκείνου. ὑπεμίμνησκον δὲ ἀλλήλους τῶν τε ὑπὸ
ταῖς ἀνατολαῖς διὰ μέλλησιν αὐτοῦ πταισμάτων, καὶ ὅτι μη-
δὲν ἀνδρεῖον μηδὲ νεανικὸν παρέχοιτο ἐς Γερμανοὺς ἐλθών.
ὄντες οὖν καὶ ἄλλως πρὸς τὸ καινοτομεῖν ἐπιτήδειοι, καὶ τὸ 4
μὲν παρὸν τῆς ἀρχῆς βαρὺ διὰ μῆκος ἐξουσίας ἡγούμενοι
ἀκερδές τε ἤδη πάσης προανηλωμένης φιλοτιμίας, τὸ δὲ μέλ-
λον καὶ προσιὸν ἐς τε τὸ κερδαλέον αὐτοῖς εὔελπι καὶ τῷ
κτωμένῳ παρὰ προσδοκίαν τίμιόν τε καὶ περισπούδαστον,
ἐβουλεύσαντο ἀποσκευάσασθαι μὲν τὸν Ἀλέξανδρον, ἀνειπεῖν
δ' αὐτοκράτορα καὶ Σεβαστὸν τὸν Μαξιμῖνον, συστρατιώτην
τε αὐτῶν ὄντα καὶ σύσκηνον, ἔς τε τὸν παρόντα πόλεμον
δι' ἐμπειρίαν καὶ ἀνδρείαν ἐπιτήδειον δοκοῦντα. ἀθροι- 5
σθέντες οὖν ἐς τὸ πεδίον ὡπλισμένοι ὡς δὴ ἐπὶ τὰ συνήθη
γυμνάσια, προελθόντα καὶ ἐπιστάντα αὐτοῖς τὸν Μαξιμῖνον,
εἴτε ἀγνοοῦντα τὸ πραττόμενον εἴτε καὶ λάθρᾳ τοῦτο προ-
κατασκευάσαντα, πορφύραν ἐπιβαλόντες βασιλικὴν αὐτοκρά-
τορα ἀναγορεύουσιν. ὃ δὲ τὰ μὲν πρῶτα παρητεῖτο καὶ τὴν 6
πορφύραν ἀπερρίπτει· ὡς δὲ ἐνέκειντο ξιφήρεις ἀποκτενεῖν
ἀπειλοῦντες, τοῦ παρόντος κινδύνου τὸν μέλλοντα προελό-
μενος ἀνεδέξατο τὴν τιμήν, πολλάκις αὐτῷ πρότερον, ὡς
ἔλεγε, χρησμῶν καὶ ὀνειράτων τὴν τοσαύτην τύχην προειρη-
κότων, εἰπὼν πρὸς τοὺς στρατιώτας ὅτι ἄκων μὲν καὶ οὐ
βουλόμενος ἀναδέχεται, πειθόμενος τῇ ἐκείνων βουλήσει,

---

2. τὸ om. A ‖ 3. ἀνδρεία ἔχαιρον τοῦ μαξ. A ‖ 4. τε om. Al ‖ 5. τε om. l. ὑπ' ἐξουσία τε καὶ γνώμη A ‖ 8. 9. μηδὲν ἀνδρεῖον μηδὲ (μὴδὲν B) νεανικὸν] μηδὲν γενναῖον Io. ‖ 9. 19. εἰς libri ‖ 13. καὶ προσιὸν molesta ‖ ἔς τε A, ἔσται BVi ‖ 14. τε i, τι O ‖ 15. ἐβουλ. μὲν ἀποσκ. τὸν A ‖ ἀποσκευάσαι V ‖ 16. δ' Io., δὲ Oi, vulgo ‖ 17. αὐτῶν] αὐτὸν Ba. αὐτοῖς coni. Steph ‖ 19. ὡπλισμένοι om. P ‖ 21. ἀγνοοῦντα P et Steph, καὶ νοοῦντα Oi ‖ τοῦτο om. A ‖ 22. ἐπιβαλόντες] cf. II, 8, 6. περιβαλόντες coni. Bekk[2]. πορφύρα περιβαλόντες Io. ‖ 24. ἔκειντο A ‖ 25. τὸν μέλλοντα Io., τὸ μέλλον Oi, vulgo ‖ 28. πρὸς] δὲ πρὸς A ‖ οὐ] μὴ a ‖ 29 sq. πειθόμενος ⟨δὲ⟩.. βουλήσει. παραγγέλλειν δ'?* ita P quoque nisi quod δὴ pro δ' vertit

Digitized by Google

7 παραγγέλλει δ' αὐτοῖς ἔργῳ βεβαιῶσαι τὰ δόξαντα ἀραμέ-
νους τε τὰ ὅπλα σπεύδειν ἐπιστῆναι τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἀγνο-
οῦντι, τὴν φήμην φθάσαντας, ἵν' ἐκπλήξαντες τοὺς συνόντας
ἐκείνῳ στρατιώτας καὶ φρουροὺς τοῦ σώματος ἢ πείσαιεν
ὁμογνωμονῆσαι ἢ ῥᾷστα βιάσαιντο ἀπαρασκεύους τῷ μηδὲν
8 προσδοκᾶν. ὡς δ' αὐτοὺς ἐς εὔνοιαν καὶ προθυμίαν μᾶλ-
λον προκαλέσαιτο, τά τε σιτηρέσια ἐδιπλασίασε, νομάς τε καὶ
δόσεις μεγίστας ὑπέσχετο, τιμωρίας τε καὶ κηλῖδας πάσας
αὐτοῖς ἀνῆκεν, ἐπί τε τὴν πορείαν ἐξήγαγεν· οὐ πολὺ δ'
ἀφειστήκει τὸ χωρίον ἔνθα ἐσκήνου ὁ Ἀλέξανδρος καὶ οἱ
σὺν αὐτῷ.

9 ὡς δ' ἀπηγγέλη ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἐν μεγίστῃ τα-
ραχῇ γενόμενος καὶ τῷ παραδόξῳ τῆς ἀγγελίας ἐκπλαγείς,
προπηδήσας τῆς βασιλείου σκηνῆς ὥσπερ ἐνθουσιῶν, δακρυ-
ροῶν καὶ τρέμων τοῦ τε Μαξιμίνου ὡς ἀπίστου καὶ ἀχαρί-
στου κατηγόρει, πάσας τὰς ἐς ἐκεῖνον εὐεργεσίας κατατεθείσας
2 πρὸς αὐτοῦ διηγούμενος, τούς τε νεανίας [συστρατιώτας]
ἠτιᾶτο ὡς προπετῶς καὶ ἐπιόρκως ταῦτα τετολμηκότας, δώ-
σειν τε πάντα ὑπισχνεῖτο ὧν δέοιντο, καὶ ἐπανορθώσεσθαι
εἴ τι μέμφοιντο. οἱ δὲ σὺν αὐτῷ στρατιῶται ἐκείνης τῆς
ἡμέρας εὐφημήσαντες αὐτὸν παρέπεμψαν, ὑποσχόμενοι παντὶ
3 σθένει προασπίσειν αὐτοῦ. τῆς νυκτὸς δὲ διαδραμούσης,
κατὰ τὸ περίορθρον ἀγγειλάντων τινῶν ὅτι δὴ Μαξιμῖνος
πρόσεισι κόνις τε πόρρωθεν ἐγειρομένη φαίνεται βοῆς τε
ἦχος πλήθους ἐξακούεται, πάλιν προελθὼν ἐς τὸ πεδίον ὁ
Ἀλέξανδρος συγκαλέσας τε τοὺς στρατιώτας, ἐδεῖτο προμα-
χεῖν καὶ σώζειν ὧν ἀνεθρέψαντο καὶ ὑφ' ᾧ βασιλεύοντι τε-
τταρεσκαίδεκα ἔτεσιν ἀμέμπτως ἐβεβιώκεσαν· πάντας τε ἐς

---

1. δ'] δὲ A ‖ 3. 4. τοὺς ἐκ. συν. στρ. A ‖ 5. 6. τῷ μηδὲν προσ-
δοκᾶν molesta ‖ 6. ὡς αὐτοὺς δὲ αὐτὸς A ‖ 6. 16. 28. εἰς libri ‖ 6. 7.
μᾶλλον A, πάνυ ceteri, vulgo ‖ 7. προ- (vel προσ-) καλέσαιτο Nauck
Mél. Gr.-R. II p. 227, προσκαλέσαντο B, προυκαλέσατο A, προσεκ. l,
προεκ. Vag ‖ τά τε γὰρ A ‖ ἐδιπλ. A, ἐπεδιπλ. ceteri, vulgo ‖ 9. πο-
ρείαν] πεῖραν coni. Leisner ('periculum' Bergler), non male ‖ δ'] δὲ
A ‖ 12. ἀπηγγ. τὰ περὶ τοῦ Μαξιμίνου, ὁ Ἀλέξανδρος ἐν a, vulgo ‖ 17.
πρὸς] πρὸ BV ‖ συστρατιώτας om. Io. et P ‖ 19. ἐπανορθώσεσθαι A,
ἐπανορθῶσαι BV ‖ 20. 21. ἐκείνης τῆς ἡμ. om. V ‖ 22. προασπίσειν Steph,
προασπίζειν libri. malim προασπιεῖν ‖ 24. πρόσεισι AP, πρόεισι BVi ‖
25. ἐς] εἰς Al ‖ 26. τε om. l ‖ 27. 28. τεσσαρ. libri ‖ 28. βεβιώκεισαν
ABIo., βεβιώκεσαν Vi

Digitized by Google

οἶκτον καὶ ἔλεον προκαλούμενος ὁπλίζεσθαι ἐκέλευσε καὶ ἐξελθόντας ἀντιτάττεσθαι. οἱ δὲ στρατιῶται τὰ μὲν πρῶτα 4
ὑπισχνοῦντο, κατ' ὀλίγον δὲ ἀνεχώρουν οὐδ' ὅπλα λαβεῖν ἤθελον. οἳ δέ τινες τὸν ἐπάρχοντα τοῦ στρατοῦ καὶ τοὺς
5 οἰκείους Ἀλεξάνδρου ἤτουν πρὸς ἀναίρεσιν, πρόφασιν ποιούμενοι αἰτίους τῆς ἀποστάσεως γεγενῆσθαι. οἳ δὲ τὴν μητέρα ἐμέμφοντο ὡς φιλάργυρον καὶ τὰ χρήματα ἀποκλείουσαν, διά τε μικρολογίαν καὶ τὸ πρὸς τὰς ἐπιδόσεις ὀκνηρὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου μεμισημένου. καὶ μέχρι μέν τινος τοιαῦτα διαφόρως 5
10 βοῶντες προσέμενον· ὡς δὲ τοῦ Μαξιμίνου ὁ στρατὸς ἤδη τε ἐν ὄψεσιν ἦν, καὶ βοῶντες οἱ νεανίαι προυκαλοῦντο τοὺς συστρατιώτας καταλιπεῖν μὲν γύναιον μικρολόγον καὶ μειράκιον δειλὸν μητρὶ δουλεῦον, προσιέναι δὲ ἀνδρὶ γενναίῳ καὶ σώφρονι συστρατιώτῃ τε ἐν ὅπλοις ἀεὶ καὶ πολεμικοῖς ἔργοις 6
15 διῃτημένῳ, πεισθέντες οἱ στρατιῶται τὸν μὲν Ἀλέξανδρον καταλείπουσιν, αὐτοὶ δὲ προσίασι τῷ Μαξιμίνῳ, αὐτοκράτωρ τε ὑπὸ πάντων ἐκεῖνος ἀναγορεύεται. ὁ δ' Ἀλέξανδρος τρέ- 6
μων καὶ λιποψυχῶν μόλις ἐς τὴν σκηνὴν ἐπανέρχεται· τῇ τε μητρὶ περιπλακείς, καὶ ὥς φασιν, ἀποδυρόμενός τε καὶ αἰτιώ-
20 μενος ὅτι δι' ἐκείνην ταῦτα πάσχει, ἀνέμενε τὸν φονεύσοντα. ὁ δὲ Μαξιμῖνος ὑπὸ παντὸς τοῦ στρατοῦ Σεβαστὸς προσαγορευθεὶς πέμπει χιλιάρχην ἑκατοντάρχας τέ τινας τοὺς φονεύσοντα τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν μητέρα καὶ εἴ τινες ἀνθίσταντο τῶν σὺν αὐτῷ. οἳ δὲ ἀφικόμενοι καὶ ἐπιπηδήσαντες 7

---

1. προσκαλούμενος i ‖ ἐκέλευεν ὁπλίζεσθαι a ‖ ἐκέλευε g ‖ 3. κατ' ὀλίγον vertit P (*paulatim*) coniecerunt plures, κατ' ὀλίγους Oi et Io., vulgo ‖ 4. ἤθ. ἤδη δέ τινες καὶ τὸν A ‖ τὸν ἐπάρχοντα OIo., τὸν ἔπαρχόν τε a1, vulgo, τὸν ἔπαρχον τὲ g, è in ras. a m. 2 ‖ στρατοῦ] malim στρατοπέδου ‖ 8. ἐπιδόσεις] δόσεις l ‖ 8. 9. ὀκνηρὸν τὸν Ἀλέξανδρον εἶναι μεμισημένον vel ὀκνηρὸν ⟨αἰτίαν⟩ τοῦ Ἀλεξάνδρου μεμισῆσθαι Reisk. malim ⟨αἰτίαν⟩ τοῦ Ἀλεξάνδρου μίσους. *quae . . . invisum cunctis Alexandrum reddiderit* P ‖ 10. ὁ om. BVgl ‖ 11. καὶ — τοὺς om. i. *atque hortari commilitones coepit* P ‖ 12. στρατιώτας i ‖ 13. δειλὸν OIo., μικρὸν iP ‖ 14. ἔργοις]· ἀγῶσι A ‖ 16. καταλείπουσιν a, et g (qui in mg. a m. 1: γρ. καταλιμπάνουσιν), καταλιμπάνουσιν OIo. l ‖ 17. ἐκεῖνος om. A ‖ ἀναγορεύεται ἐκεῖνος l ‖ δ' Ag, δὲ ceteri, vulgo ‖ 18. λιποψ. Bekk², λειποψ. libri ‖ εἰς libri ‖ 19. ὀδυρόμενός τε A ‖ 20. πάσχει a, πάσχειεν A, πάσχοι BVgl ‖ ἀνέμενέ τε τὸν A ‖ φονεύσαντα BVIo. ‖ 22. χιλιάρχην] malim χιλίαρχον ‖ 22. 23. φονεύσαντας l ‖ 23. καὶ εἴ — p. 168, 1. μητέρα om. A ‖ 23. 24. ἀνθίσταντο BVagIo., ἀνθίστανται l. ἀνθίσταιντο coni. Steph. *quicumque vim contra facerent* P

Digitized by Google

τῇ σκηνῇ αὐτόν τε ἀναιροῦσι καὶ τὴν μητέρα καὶ εἴ τινες ἐδόκουν ἐκείνῳ φίλοι καὶ τίμιοι, πλὴν τῶν πρὸς ὀλίγον φυγεῖν ἢ λαθεῖν δυνηθέντων, οὓς πάντας μετ' οὐ πολὺ ὁ Μαξιμῖνος συλλαβὼν ἀπέκτεινεν.

8 τέλος μὲν δὴ τοιοῦτον κατέλαβε τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν μητέρα, βασιλεύσαντα ἔτεσι τετταρεσκαίδεκα, ὅσον πρὸς τοὺς ἀρχομένους, ἀμέμπτως καὶ ἀναιμωτί· φόνων τε γὰρ καὶ ὠμότητος ἀκρίτων τε ἔργων ἀλλότριος ἐγένετο, ἔς τε τὸ φιλάνθρωπον καὶ εὐεργετικὸν ἐπιρρεπής. πάνυ γοῦν ἂν ἡ Ἀλεξάνδρου βασιλεία εὐδοκίμησεν ἐς τὸ ὁλόκληρον, εἰ μὴ διεβέβλητο αὐτῷ τὰ τῆς μητρὸς ἐς φιλαργυρίαν τε καὶ μικρολογίαν.

Book VII.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

1 Τίνι μὲν δὴ βίῳ ὁ Ἀλέξανδρος ἐχρήσατο τέλει τε ὁποίῳ βασιλεύσας ἐτῶν τετταρεσκαίδεκα, ἐν τοῖς προειρημένοις ἐδηλώσαμεν· ὁ δὲ Μαξιμῖνος παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν πολλὴν τὴν μεταβολὴν ἐποιήσατο, τραχύτατα καὶ μετὰ πολλοῦ φόβου τῇ ἐξουσίᾳ χρώμενος· ἔκ τε πραείας καὶ πάνυ ἡμέρου βασιλείας ἐς τυραννίδος ὠμότητα μετάγειν πάντα ἐπειρᾶτο, δυσμένειαν ἑαυτῷ συνειδώς, ὅτι πρῶτος ἐξ εὐτελείας τῆς ἐσχάτης ἐς
2 τοσαύτην τύχην ἦλασε. φύσει δ' ἦν τὸ ἦθος, ὥσπερ καὶ τὸ γένος, βάρβαρος· τό τε φονικὸν πάτριον ἔχων καὶ ἐπιχώριον, πρόνοιαν ἐποιεῖτο τὴν ἀρχὴν δι' ὠμότητος βεβαιῶσαι, δεδιὼς μή τι τῇ συγκλήτῳ καὶ τοῖς ὑπηκόοις εὐκαταφρόνητος γένηται, οὐκ ἐς τὴν παροῦσαν αὐτοῦ τύχην ἀφορῶσιν, ἀλλ' ἐς τὰ τῆς γεννήσεως εὐτελῆ σπάργανα. ἐτεθρύλητο γὰρ παρὰ

---

1. καὶ εἴ Ai, εἴ BV ‖ 2. πρὸς ὀλίγον] ὀλίγον BV, *paulo ante* P ‖ 3. ὁ om. l ‖ 5. τοιοῦτον a, τοιοῦτο Ogl Io. ‖ 6. βασιλεύσαντος BV ‖ τεσσαρ. libri ‖ 8. 11. 19. 20. 25. (bis) εἰς libri ‖ 9. εὐεργετικὸν AIo., εὐεργετικώτερον BVi, vulgo ‖ γοῦν] οὖν A ‖ 10. ἐς gl, εἰς ceteri ‖ 11. τε om. l ‖ 14. δὴ addidi ex A ‖ ὁ addidi ex BV ‖ τέλει τε ὁποίῳ om. P ‖ 15. τεσσαρ. libri ‖ 16. ὁ δὲ Μαξιμῖνος] proxima excerpsit Io. ap. P Val (inde Suid. v. Μαξιμῖνος) ‖ ἀρχὴν iIo., βασιλείαν O ‖ 19. πάντα om. O ‖ δυσμένειαν] δυσγένειαν coni. Sylb ‖ 20. ὅτι τε πρῶτος i, unde ὅτι [δὴ] πρ. Wolf ‖ 21. δ' BV, δὲ ceteri, vulgo ‖ ἦθος l ‖ 22. καὶ ἐπιχώριον omiserim cum Io. ‖ 23. δι' ὠμότητος τὴν ἀρχὴν i, vulgo ‖ 24. μή τι τῇ BVl, μήτε τῇ a, μή τοι τῇ A, μὴ τῇ τε g ‖ 25. αὐτοῦ] αὐτὴν a. αὐτῷ coni. Reisk ‖ 26. γεννήσεως BV, γενέσεως Ai ‖ τεθρύλητο gl, τεθρύλλητο Oa

Digitized by Google

πᾶσι καὶ διεβέβλητο, ὅτι δὴ ποιμαίνων ἐν τοῖς Θρᾳκίοις ὄρεσιν, ἐπιδούς τε αὐτὸν διὰ μέγεθος καὶ ἰσχὺν σώματος ἐς εὐτελῆ καὶ ἐπιχώριον στρατείαν, ὑπὸ τῆς τύχης ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐκεχειραγώγητο. εὐθέως οὖν τούς τε φίλους 3
πάντας, οὓς συνῆσαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ σύνεδροί τε ὑπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς ἐπιλεχθέντες, ἀπεσκευάσατο, καὶ οὓς μὲν ἐς τὴν Ῥώμην ἀπέπεμψε, τινὰς δὲ ἐπὶ προφάσει διοικήσεως ἀπεσείσατο, μόνος εἶναι βουλόμενος ἐν τῷ στρατῷ καὶ μηδέν' αὐτῷ παρεῖναι ἐκ συνειδήσεως εὐγενοῦς κρείττονα, ἀλλ' ἵν' ὥσπερ ἐξ ἀκροπόλεως, μηδενὸς αὐτῷ παρόντος ᾧ νέμειν αἰδῶ ἀνάγκην ἔχοι, τοῖς τῆς τυραννίδος ἔργοις σχολάζοι. τήν τε 4
θεραπείαν πᾶσαν, ἣ συνεγεγόνει τῷ Ἀλεξάνδρῳ τοσούτων ἐτῶν, τῆς βασιλείου αὐλῆς ἀπέπεμψε. τοὺς δὲ πλείστους αὐτῶν καὶ ἀπέκτεινεν, ἐπιβουλὰς ὑποπτεύων· ἤδει γὰρ ἀλγοῦντας ἐπὶ τῇ ἐκείνου ἀναιρέσει.

ἔτι δὲ καὶ μᾶλλον αὐτὸν ἐς ὠμότητα καὶ τὴν πρὸς ἅπαντας ὀργὴν προυκαλέσατο συνωμοσία τις διαβληθεῖσα κατ' αὐτοῦ συγκροτουμένη, πολλῶν τε ἑκατοντάρχων συμπνεόντων καὶ τῶν ἀπὸ τῆς βουλῆς ἁπάντων. Μάγνος τις ὄνομα ἦν 5
τῶν εὐπατριδῶν τε καὶ ὑπατευκότων· οὗτος διεβλήθη συνάγειν κατ' αὐτοῦ χεῖρα, καὶ στρατιώτας τινὰς πείθειν ἐς αὐτὸν τὴν ἀρχὴν μετάγειν. ἡ δὲ συσκευὴ τοιαύτη τις ἐλέγετο ἔσεσθαι. γεφυρώσας τὸν ποταμὸν ὁ Μαξιμῖνος ἔμελλεν ἐπὶ Γερμανοὺς διαβήσεσθαι· ἅμα γὰρ τῷ τὴν ἀρχὴν παρα- 6
λαβεῖν εὐθέως πολεμικῶν ἔργων ἤρξατο, καὶ διὰ σώματος μέγεθος καὶ ἰσχὺν στρατιωτικὴν καὶ ἐμπειρίαν πολεμικὴν δοκῶν ἐπιλελέχθαι ἔργοις τὴν δόξαν καὶ τὴν τῶν στρατιωτῶν

---

1. διεβέβλητο] διεβεβόητο coni. Sylb ‖ ποιμαίνων] ἐποίμαινεν?* ‖ 2. ἐπιδοὺς δὲ O ‖ ἐς P, καὶ Oi ‖ 5. σύνεδροι — 6. ἐπιλεχθέντες turbata. aut τε delebat Reisk — quae ratio certo falsa est — aut ὅσοι post τε addebat, constructione nulla ‖ 5. ὑπὸ] imo ἀπὸ ‖ 6. ἐπιλεχθέντες om. A ‖ 6. 16. 21. εἰς libri ‖ 8. μηδέν'*, μηδὲν BVIo., μηδένα Ai Suid., vulgo ‖ 9. εὐγενοῦς] εὐγενείας dubitanter coni. Reisk, τοῦ γένους Czwalina, uterque perperam ‖ 10. ᾧ] ὃν AV ‖ 11. τοῖς] τῆς B, om. l ‖ τῆς om. a ‖ σχολάζῃ A, ut vid., σχολάζει BV ‖ 12. συνεγεγόνει A, συγγεγόνει BVi ‖ 16. καὶ μᾶλλον] μᾶλλον Al ‖ 17. προσκαλέσατο BV ‖ 18. ἑκατονταρχῶν Nauck Mél. Gr.-R. II p. 228 ‖ 19. μ. τις ἦν ὄνομα A. malim *M. ἦν τις ὄ.* ‖ 20. καὶ] καὶ τῶν BV ‖ 21. καὶ om. BV ‖ 24. γὰρ] δὲ l ‖ 25. καὶ διὰ] διὰ l ‖ 26. στρατιωτικὴν del.?*

Digitized by Google

ὑπόληψιν ἐπιστοῦτο, τήν τε Ἀλεξάνδρου μέλλησιν καὶ τὴν πρὸς τὰ πολεμικὰ ἔργα δειλίαν ἐλέγχειν ἐπειρᾶτο εἰκότως κατεγνωσμένην. ἀσκῶν τε οὖν καὶ γυμνάζων τοὺς στρατιώτας οὐ διέλειπεν, αὐτός τε ἐν ὅπλοις ὢν καὶ τὸν στρατὸν
7 παρορμῶν. τότε τοίνυν τὴν γέφυραν ζεύξας ἤμελλεν ἐπὶ Γερμανοὺς διαβήσεσθαι. ὁ δὲ Μάγνος ἐλέγετο στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγους, ἀλλὰ τοὺς ἐξοχωτάτους καὶ μάλιστα τοὺς τὴν φρουρὰν τῆς γεφύρας καὶ τὴν ἐπιμέλειαν πεπιστευμένους, ἀναπεῖσαι μετὰ τὸ διαβῆναι τὸν Μαξιμῖνον λύσαντας τὴν γέφυραν προδοῦναι τοῖς βαρβάροις, οὐχ ὑπαρχούσης αὐτῷ ἐπανόδου· πλάτει γὰρ καὶ βάθει μέγιστος ὁ ποταμὸς ῥέων ἄβατος αὐτῷ ἐγίγνετο, οὔτε νεῶν οὐσῶν ἐν ταῖς πολεμίαις ὄχθαις
8 τῆς τε γεφύρας λυθείσης. ἡ μὲν τῆς ἐπιβουλῆς φήμη τοιαύτη ἐγένετο, εἴτε ἀληθὴς ὑπάρξασα εἴτε ὑπὸ τοῦ Μαξιμίνου συσκευασθεῖσα· ἀκριβὲς δὲ εἰπεῖν οὐ ῥᾴδιον, ἐπεὶ ἔμενεν ἀνεξέλεγκτος. μήτε γὰρ κρίσεώς τινι μεταδοὺς μήτε ἀπολογίας, πάντας οὓς ὑπώπτευεν αἰφνιδίως συναρπασθέντας ἀφειδῶς ἐφόνευσεν.

9 ἐγένετο δέ τις καὶ Ὀσροηνῶν τοξοτῶν ἀπόστασις, οἳ πάνυ ἀλγοῦντες ἐπὶ τῇ Ἀλεξάνδρου τελευτῇ, περιτυχόντες τῶν ἀπὸ ὑπατείας καὶ φίλων Ἀλεξάνδρου τινί (Κουαρτῖνος δὲ ἦν ὄνομα, ὃν Μαξιμῖνος ἐκπέμψας ἦν τοῦ στρατοῦ) ἁρπάσαντες ἄκοντα καὶ οὐδὲν προειδότα στρατηγὸν ἑαυτῶν κατέστησαν, πορφύρᾳ τε καὶ πυρὶ προπομπεύοντι, ὀλεθρίοις τιμαῖς, ἐκό-
10 σμησαν, ἐπί τε τὴν ἀρχὴν ἦγον οὔτι βουλόμενον. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἐν τῇ σκηνῇ καθεύδων ἐπιβουλευθεὶς νύκτωρ αἰφνι-

---

1. *ἐπιστοῦτο*] *ἐπὶ τοῦτο* A ‖ 3. *τε οὖν* om. l ‖ 4. *διέλειπεν* ex correctione vetere, *διέλιπεν* libri ‖ 4. 5. *στρατὸν ἀεὶ παρορμῶν* i ‖ 7. *οὐκ*] *μὲν* coni. Steph ‖ 8. *πεπιστευμένους* coni. Steph, et ita legit P, ut vid., *πεποιημένους* Oi, vulgo ‖ 12. *ἐγίνετο* libri. possis etiam *ἄβ.* ⟨*ἂν*⟩ *αὐτῷ ἐγένετο* ‖ 13. *τε* om. i, *τῆς τε γ. λυθ.* om. P ‖ *μὲν*] *μὲν οὖν* A, bene ‖ *ἐπιβουλῆς* Reisk, *διαβολῆς* libri ‖ 14. *τοῦ* om. V, *ὑπὸ τοῦ Μαξ.* om. P ‖ 15. *σκευασθεῖσα* A ‖ *ἀκριβὲς*] *τἀκριβὲς?** ‖ 16. *κρίσεως* Steph, *κρίσει* libri ‖ *μεταδοὺς* om. l ‖ 16. 17. *ἀπολογίας* O, *ἀπολογία* i ‖ 19 sq. excerpsit Io. in tit. de ins. ‖ 20. 21. *ἀπὸ ὑπατείας καὶ* om. P ‖ 21. *τινι Κουαρτίωνι* Io. 'Titus' homo est Capitolino Maxim. d. cap. 11, 2 qui Herodianum ante oculos habuit Trebellioque XXX tyr. cap. 32, 1 qui Herodianum excitat ‖ 22. *ὄνομα* ⟨*αὐτῷ*⟩ Reisk ‖ 23. *οὐδὲν*] *μηδὲν* V ‖ 24. *πορφύρα* Og, *πορφύραν* al ‖ *προπομπεύοντι* P et Steph, *πομπεύοντα* Oag, *πομπεύσαντα* l ‖ 25. *οὔτι*] *οὔτοι* A ‖ 26. *νύκτωρ ὃς αἰφν.* l

Digitized by Google

δίως ἀνηρέθη ὑπὸ τοῦ συνόντος αὐτῷ καὶ δοκοῦντος φίλου, τῶν τε Ὀσροηνῶν πρότερον ἡγουμένου (Μακεδὼν ἦν ὄνομα αὐτῷ), καίτοι τῆς ἁρπαγῆς καὶ τῆς ἀποστάσεως ἀρχηγοῦ [καὶ ὁμογνώμονος] τοῖς Ὀσροηνοῖς γενομένου· ὃς οὐδεμίαν αἰτίαν ἔχθρας οὐδὲ μίσους ἔχων ἀπέκτεινεν ὃν αὐτὸς ἥρπασέ τε καὶ ἀνέπεισεν, ὀλόμενός τε μεγάλα χαρίζεσθαι τῷ Μαξιμίνῳ τὴν κεφαλὴν ἀποτεμὼν ἐκόμισεν. ὃ δὲ ἥσθη μὲν ἐπὶ τῷ 11
ἔργῳ, στερηθεὶς δὲ πολεμίου, ὡς ᾤετο, ἐκεῖνον μέν, καίτοι μεγάλα ἐλπίζοντα καὶ δοκοῦντα ἀμοιβῆς ἐξαιρέτου τεύξεσθαι, ἀπέκτεινεν ὡς καὶ τῆς ἀποστάσεως γεγονότα ἀρχηγὸν καὶ ἀποκτείναντα ὃν αὐτὸς ἄκοντα ἀνέπεισεν, ἄπιστόν τε γενόμενον περὶ τὸν φίλον.

τοιαῦται μὲν δή τινες αἰτίαι ἔτι μᾶλλον ἐς τραχύτητα 12
καὶ ὠμότητα ἠκόνησαν τὴν τοῦ Μαξιμίνου ψυχήν, καὶ πρότερον οὕτω πεφυκυῖαν. ἦν δὲ καὶ τὴν ὄψιν φοβερώτατος, καὶ μέγιστος τὸ σῶμα, ὡς μὴ ῥᾳδίως αὐτῷ τινὰ μήτε Ἑλλήνων τῶν σωμασκούντων μήτε βαρβάρων τῶν μαχιμωτάτων ἐξισοῦσθαι.

διοικήσας δὲ τὰ προειρημένα, πάντα τε τὸν στρατὸν 2
ἀναλαβών, καὶ διαβὰς ἀφόβως τὴν γέφυραν, εἴχετο τῆς πρὸς Γερμανοὺς μάχης. μέγα δέ τι πλῆθος καὶ σχεδὸν ἅπασαν τὴν Ῥωμαίων δύναμιν σὺν ἑαυτῷ εἰσήγαγε, Μαυρουσίων τε ἀκοντιστῶν ἀριθμὸν πάμπλειστον καὶ τοξοτῶν Ὀσροηνῶν τε καὶ Ἀρμενίων, ὧν ἦσαν οἳ μὲν ὑπήκοοι οἳ δὲ φίλοι καὶ σύμμαχοι, καὶ εἴ τινες Παρθυαίων ἢ χρήμασι πεισθέντες καὶ αὐτομολήσαντες ἢ ληφθέντες αἰχμάλωτοι Ῥωμαίοις ἐδούλευον. τὰ δὲ πλήθη ταῦτα τοῦ στρατοῦ καὶ πρότερον ὑπ' Ἀλεξάν- 2

---

1. ὑπό του, συνόντος Wolf ‖ 3. 4. καὶ ὁμογνώμονος om. O ‖ 4. 5. ἔχθρας αἰτίαν l ‖ 5. οὐδὲ Nauck Mél. Gr.-R. II p. 228, οὔτε libri ‖ ὃν αὐτὸς P et Reisk, αὐτὸς (αὐτὸν V) ὃν Oi, vulgo ‖ 6. χαρίζεσθαι] χαρίσεσθαι coni. Steph. malim χαριεῖσθαι ‖ 8. δὲ] δὴ A, om. a ‖ ὡς ᾤετο om. P. ὡς ᾤετο ⟨φλαύρου⟩ vel ⟨εὐκαταφρονήτου⟩, ἐκεῖνον, καίτοι Reisk ‖ μέν] μέντοι A, bene. an στερηθεὶς πολεμίου ὡς ᾤετο ⟨οὐκ εὐκαταφρονήτου⟩. ἐκεῖνον μέντοι, καίτοι? ‖ 11. ἀποκτείνοντα Λ ‖ 11. ἄπιστόν — 12. φίλον del.?* ‖ 13. ἔτι — 16. σῶμα hab. Io. ap. Val ‖ 13. εἰς libri ‖ 16. 17. ῥᾳδίως αὐτῷ τινὰ τῶν σωμ. μήτε ἑλλήνων μήτε βαρβ. A ‖ 19. δὲ] τὲ A ‖ τε om. A ‖ 20. 21. πρὸς τοὺς Γ. editiones multae contra libros ‖ 22. Ῥωμαίων] barbarorum P ‖ τε] δὲ l ‖ 23. τοξότην i ‖ 27. ὑπ' Ogl, ὑπὸ a, vulgo

Digitized by Google

δρου ἤθροιστο, ηὔξητο δὲ ὑπὸ τοῦ Μαξιμίνου καὶ ἐς πολεμικὴν ἄσκησιν συνεκεκρότητο. μάλιστα δὲ οἱ ἀκοντισταὶ καὶ οἱ τοξόται πρὸς τὰς Γερμανῶν μάχας ἐπιτήδειοι δοκοῦσιν, ἐπιτρέχοντές τε αὐτοῖς κούφως οὐ προσδοκῶσι καὶ ἀναχω-
3 ροῦντες ῥᾳδίως. γενόμενος δ' ἐν τῇ πολεμίᾳ Μαξιμῖνος πολλὴν γῆν ἐπῆλθεν, οὐδενὸς αὐτῷ ἀνθεστῶτος, ἀλλὰ τῶν βαρβάρων ἀνακεχωρηκότων. ἐδῄου τε οὖν πᾶσαν τὴν χώραν, μάλιστα τῶν ληίων ἀκμαζόντων, τάς τε κώμας ἐμπιπρὰς διαρπάζειν ἐδίδου τῷ στρατῷ. εὐμαρέστατα γὰρ τὸ πῦρ ἐπινέμεται τάς τε πόλεις αὐτῶν ἃς ἔχουσι, καὶ τὰς οἰκήσεις
4 ἁπάσας· λίθων μὲν γὰρ παρ' αὐτοῖς ἡ πλίνθων ὀπτῶν σπάνις, ὕλαι δ' εὔδενδροι, ὅθεν ξύλων οὔσης ἐκτενείας συμπηγνύντες αὐτὰ καὶ ἁρμόζοντες σκηνοποιοῦνται. ὁ δὲ Μαξιμῖνος ἐπὶ πολὺ μὲν προυχώρησε, πράττων τε τὰ προειρημένα καὶ λείας ἀπελαύνων, διδούς τε τὰς ἀγέλας τῷ στρατῷ αἷς
5 περιετύγχανον. οἱ δὲ Γερμανοὶ ἀπὸ μὲν τῶν πεδίων, καὶ εἴ τινες ἦσαν χῶραι ἄδενδροι, ἀνεκεχωρήκεσαν, ἐν δὲ ταῖς ὕλαις ἐκρύπτοντο περί τε τὰ ἕλη διέτριβον, ὡς ἐκεῖ τὰς μάχας καὶ τὰς ἐφόδους ποιοῖντο, τῆς συνεχείας τῶν φυτῶν ἀπασχολούσης ἐς ἑαυτὴν τα βέλη καὶ τὰ ἀκόντια τῶν πολεμίων, τοῦ τε ἀγχιβαθοῦς τῶν ἑλῶν Ῥωμαίοις μὲν δι' ἄγνοιαν τῶν τόπων ἐπισφαλοῦς ἐσομένου, ἑαυτοῖς δὲ δι' ἐμπειρίαν τῆς χώρας ἐγνωκόσι τὰ ἄβατα καὶ ἀντιτυπῆ τῶν τόπων ἐς γόνυ τε
6 βρεχομένοις διατρέχειν ῥᾳδίου. εἰσὶ δὲ καὶ πρὸς τὸ νήχεσθαι γεγυμνασμένοι, ἅτε μόνῳ λουτρῷ τοῖς ποταμοῖς χρώμενοι.

περὶ ἐκεῖνα οὖν μάλιστα τὰ χωρία αἱ συμβολαὶ ἐγίγνοντο· ἔνθα καὶ γενναιότατα αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῆς μάχης ἦρξεν. ἐπὶ γάρ τινι ἕλει μεγίστῳ, τῶν μὲν Γερμανῶν ἐς αὐτὸ ἀνα-

---

1. ηὔξητο coni. Steph, ηὐξήθη libri, vulgo ‖ 1. 20. εἰς libri ‖ 2. συγκεκρότητο libri ‖ δὲ P (*ceterum*), τε BVi, om. A ‖ 2. 3. καὶ οἱ i, καὶ O ‖ 4. τε om. A ‖ 5. δ' BV, δὲ Ai, vulgo ‖ 7. οὖν πᾶσαν] πᾶσαν A, πᾶσαν οὖν l ‖ 9. γὰρ] δὲ?* *autem* P ‖ 9. 10. ἀπονέμεται A ‖ 12. δὲ εὔενδροι O ‖ 14. προυχώρησε V, προεχ. Ai, προσχ. B ‖ τε om. A ‖ 17. ἀνακεχ. libri ‖ 18. περί τε P, περὶ δὲ Oi ‖ ὡς] καὶ A ‖ 19. ποιοῖντο i, ἐποιοῦντο O ‖ 22. 23. χώρας ⟨συμμάχου ὡς⟩ ἐγν. τὰ ἄβ. et 24. ῥᾴδια Reisk, sententia quidem iusta. (*paludum altitudo*) *ipsis autem facilis expeditaque fore videbatur* P ‖ 23. ἐγνωκόσι τὰ ἄβ. A, ἐγνωκόσιν ἄβ. ceteri ‖ 24. βρεχομ.] ἀνεχομ. l ‖ ῥαδίως, ου sup. ως a m. 1, ut vid., A ‖ καὶ om. V ‖ 25. ἐγγεγυμνασμένοι i ‖ 26. ἐγίνοντο libri ‖ 28. τῶν μὲν] τῶν A, τῶν μὲν γὰρ l ‖ αὐτὸ A, αὐτὸν ceteri

Digitized by Google

χωρούντων ἐς φυγήν, ἐς δίωξιν δὲ Ῥωμαίων ἐπεισελθεῖν
ὀκνούντων, πρῶτος ὁ Μαξιμῖνος ἅμα τῷ ἵππῳ ἐμβαλὼν ἐς
τὸ ἕλος, καίτοι ὑπὲρ γαστέρα τοῦ ἵππου βρεχομένου, τοὺς
ἀνθεστῶτας ἐφόνευσε βαρβάρους, ὡς τὸν λοιπὸν στρατὸν 7
αἰδεσθέντα προδοῦναι μαχόμενον ὑπὲρ αὐτῶν βασιλέα τολ-
μῆσαί τε καὶ τοῖς ἕλεσιν ἐπεισελθεῖν, πολὺ δέ τι πλῆθος ἑκα-
τέρωθεν πεσεῖν, καὶ Ῥωμαίων μὲν . . . τῶν δὲ βαρβάρων
σχεδὸν τὴν τότε παροῦσαν δύναμιν, ἀριστεύοντος αὐτοῦ, ὡς
τὸ τέναγος σωμάτων πληρωθῆναι, τήν τε λίμνην αἵματι κερα-
σθεῖσαν πεζομαχοῦντι στρατῷ ναυμαχίας ὄψιν παρασχεῖν.
ταύτην τὴν μάχην καὶ τὴν ἀριστείαν αὐτοῦ οὐ μόνον διὰ 8
γραμμάτων τῇ τε συγκλήτῳ καὶ τῷ δήμῳ ἐδήλωσεν, ἀλλὰ
καὶ γραφῆναι κελεύσας μεγίσταις εἰκόσιν ἀνέθηκε πρὸ τοῦ
βουλευτηρίου, ἵνα μὴ μόνον ἀκούειν τὰ γενόμενα ἀλλὰ καὶ
βλέπειν ἔχωσι Ῥωμαῖοι. τὴν δ' εἰκόνα ὕστερον καθεῖλεν ἡ
σύγκλητος μετὰ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ τιμῶν. γεγόνασι δὲ καὶ
ἕτεραι συμβολαί, ἐν αἷς ὡς αὐτουργός τε καὶ αὐτόχειρ τῆς
μάχης ἀριστεύων τε πανταχοῦ ἐπηνεῖτο. πολλοὺς δὲ χειρω- 9
σάμενος αὐτῶν αἰχμαλώτους καὶ λείαν ἀπελάσας, χειμῶνος
ἤδη καταλαμβάνοντος ἐπανῆλθεν ἐς Παίονας, ἔν τε Σιρμίῳ
διατρίβων, τῇ μεγίστῃ ἐκεῖ πόλει δοκούσῃ, τὰ πρὸς τὴν εἴσ-
οδον ἐς τὸ ἔαρ παρεσκευάζετο. ἠπείλει γάρ (καὶ ποιήσειν
ἔμελλεν) ἐκκόψειν τε καὶ ὑποτάξειν τὰ μέχρις ὠκεανοῦ Γερ-
μανῶν ἔθνη βάρβαρα.

τὰ μὲν οὖν πολεμικὰ τοιοῦτος ἦν· καὶ ἐς δόξαν ἤρθη 3
ἂν ἡ πρᾶξις αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς ὑπηκόοις
βαρύτερος ἐγεγόνει καὶ φοβερώτερος. τί γὰρ ἦν ὄφελος βαρ-
βάρων ἀναιρουμένων, πλειόνων γιγνομένων φόνων ἐν αὐτῇ τε

---

1. (bis) 2. 20. 22. 25. εἰς libri ‖ 5. αὐτὸν BV. αὐτῶν φρασύτερον τολ-
μῆσαι κἂν τῶ βάθει τῶν ἑλῶν (sic) ἐπεισελθεῖν A ‖ 6. τε καὶ non vertit
P ‖ 7. καὶ Ῥ. μὲν om. P, lacunam significavit Sylb ‖ 7. 8. βαρβάρων ἐπι
πολὺ καὶ σχεδὸν τε τὴν τότε π. δ. αὐτῶν ἀριστ. αὐτοῦ A ‖ 8. πᾶσαν
post παροῦσαν addebat Stroth ‖ 9. τὸ τέναγος Ogl, τό τε ἕλος a, vulgo.
malim τό ⟨τε⟩ τέναγος ‖ 10. πεζομαχ. στρατῷ aut corrupta aut de-
lenda ‖ 13. ⟨ἐν⟩ μεγίσταις coni. Steph ‖ 15. ἔχουσι l ‖ 16. δὲ] δέ τινες
A ‖ 20. καταλαβόντος V ‖ 21. τῇ] τῇ δὲ A ‖ 22. 23. excitat haec Capit.
Maxim. d. cap. 13, 4 ‖ 23. μέχρι a ‖ 27. φοβ. ⟨ἢ τοῖς πολεμίοις⟩ vertit
P ‖ 28. γινομ. (γιγν. ego) Steph cum P, γεν. Oi ‖ τε] τε τῇ A, bene,
τῇ τε a

Ῥώμῃ καὶ τοῖς ὑπηκόοις ἔθνεσιν; ἢ λείας [αἰχμαλώτους] ἀπάγειν τῶν ἐχθρῶν, γυμνοῦντα καὶ τὰς οὐσίας ἀφαιρούμενον τῶν οἰκείων; ἄνεσις [τε] γὰρ πᾶσα, μᾶλλον δὲ καὶ πρόκλησις ἐδέδοτο συκοφάνταις ἐς τὸ ἐπηρεάζειν καὶ κινεῖν πράγματα προγονικά, εἰ τύχοι, καὶ ἄγνωστα καὶ ἀνεξέλεγκτα. μόνον τέ τις κληθεὶς ἐς δικαστήριον ὑπὸ συκοφάντου εὐθέως ἡττημένος ἀπῄει καὶ τῶν ὑπαρχόντων πάντων στερηθείς. ἑκάστης γοῦν ἡμέρας ἦν ἰδεῖν τοὺς χθὲς πλουσιωτάτους τῆς ἐπιούσης μεταιτοῦντας· τοσαύτη τις ἦν τῆς τυραννίδος ἡ φιλοχρηματία ἐπὶ προφάσει τῆς περὶ τοὺς στρατιώτας χρημάτων συνεχοῦς χορηγίας. ἦν δὲ καὶ τοῖς ὠσὶ κοῦφος ἐς διαβολάς, ἡλικίας τε καὶ ἀξιώματος ἀφειδῶς ἔχων. πλείστους γοῦν τῶν ἔθνη καὶ στρατόπεδα πεπιστευμένων, μετὰ ὑπατείας τιμὴν ἢ δόξαν ἐπὶ τροπαίοις προσγενομένην, ἐκ μικρᾶς καὶ εὐτελοῦς διαβολῆς ἀναρπάστους ἐποίει, καὶ ἐκέλευέ τε ἄνευ ὑπηρεσίας μόνους ὀχήμασιν ἐπιτεθέντας ἄγεσθαι νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ὁδεύοντας ἐξ ἀνατολῶν ἢ δύσεως, εἰ τύχοι, ἀπό τε μεσημβρίας ἐς Παίονας, ἔνθα διέτριβε· σκύλας δὲ καὶ ὑβρίσας φυγαῖς ἢ θανάτοις ἐζημίου.

ἐς ὅσον μὲν οὖν ἐς τοὺς καθ' ἕνα ταῦτα ἐπράττετο καὶ μέχρις οἰκείων ἔμενεν ἡ συμφορά, οὐ πάνυ τι τοῖς δήμοις τῶν πόλεων ἢ τοῖς ἔθνεσι διέφερε· τὰ γὰρ τῶν εὐδαιμονεῖν δοκούντων ἢ πλουσίων παίσματα πρὸς τῶν ὄχλων οὐ μόνον ἀμελεῖται, ἀλλά τινας τῶν κακοήθων καὶ φαύλων ἔσθ' ὅτε καὶ εὐφραίνει φθόνῳ τῶν κρειττόνων καὶ εὐτυχούντων. ἐπεὶ δ' ὁ Μαξιμῖνος τοὺς πλείστους τῶν ἐνδόξων οἴκων ἐς πε-

---

1. ἔθνεσιν om. A ‖ αἰχμαλ. seclusit Wolf. ⟨καὶ⟩ αἰ. Reisk, ⟨ἢ⟩ αἰ. cum P Stroth ‖ 3. τε delevi cum Reiskio ‖ 4. δέδοτο libri ‖ 6. τέ] δέ Reisk ‖ 6. 18. 20. εἰς libri ‖ 6. ὑπὸ συκοφάντου ⟨ἢ δούλου⟩ legisse videtur Io. ap. Val qui haec excerpsit ‖ 8. χθὲς AIo., ἐχθὲς BVi, vulgo ‖ 8. 9. τῇ ἐπιούσῃ A, om. Io., bene ‖ 9. ἦν om. BV ‖ 10. περὶ] πρὸς?* ‖ τοὺς στρατιώτας] τῶν A ‖ 12. ἀξ. παντὸς ἀφ. A ‖ 13. ὑπατίας A ‖ 14. προσγινομένην l ‖ 15. καὶ del.?* ‖ ἐκέλευεν A, ἐκέλευσε BVi ‖ τε] aut delebat aut γε substituebat Steph ‖ 16. ἐπιτεθέντας Agl, ἐπιτιθέντας BVa ‖ 17. ὁδεύοντας] ὁδεύειν, τὰς A ‖ 18. δὲ] τε Reisk ‖ 20. ἐφ' ὅσον Io. ‖ εἰς τοὺς AIo., τοὺς BVi, vulgo ‖ 21. οἰκείων] ἰδιωτῶν?* οἴκων coni. Gedike ‖ τι] τοι AV ‖ 22. τὰ τῶν εὐδαιμ. — 25. εὐτυχούντων habet Macar. ‖ 22. εὐδαιμονεῖν] εὐδοκιμεῖν corr. Val in Io., bene ‖ 26. δ' A, δὲ ceteri, vulgo ‖ ἐς Aa, εἰς BVgIIo.

Digitized by Google

νίαν περιστήσας, ἃ δὴ μικρα καὶ ὀλίγα οὐδ' αὐτάρκη τῇ αὐτοῦ βουλήσει ᾤετο, μετῆλθεν ἐπὶ τὰ δημόσια, καὶ εἴ τινα χρήματα ἦν πολιτικὰ ἐς εὐθηνίας ἢ νομὰς τῶν δημοτῶν ἀθροιζόμενα εἴτε θεάτροις ἢ πανηγύρεσιν ἀνακείμενα, ἐς ἑαυτὸν μετῆγε, ναῶν τε ἀναθήματα θεῶν τε ἀγάλματα καὶ ἡρώων τιμάς, καὶ εἴ τις ἦν κόσμος δημοσίου ἔργου ἢ καλλώπισμα πόλεως ἢ ὕλη νόμισμα ποιῆσαι δυναμένη, πᾶν ἐχωνεύετο — ὅπερ καὶ μάλιστα τοὺς δήμους ἐλύπησε, πένθος 6 τε δημόσιον ἐνεποίει δίχα μάχης καὶ ἄνευ ὅπλων ὕψις πολιορκίας, ὥς τινας τῶν δημοτῶν καὶ χεῖρας ἀντιθεῖναι καὶ τοὺς νεὼς φρουρεῖν, ἑτοίμως τε ἔχειν πρότερον ἀναιρεθέντας πρὸ τῶν βωμῶν πεσεῖν ἢ σκῦλα τῶν πατρίδων ἰδεῖν — ἐντεῦθεν δὴ καὶ μάλιστα κατά τε πόλεις καὶ κατὰ ἔθνη διοίδαινον τῶν ὄχλων αἱ ψυχαί. ἀπηρέσκοντο δὲ καὶ οἱ στρατιῶται τοῖς πραττομένοις, ὀνειδιζόντων αὐτοῖς ἐπιφθόνως συγγενῶν τε καὶ οἰκείων, ὡς δὴ δι' αὐτοὺς ταῦτα πράττοντος τοῦ Μαξιμίνου.

αἰτίαι μὲν δὴ αὗται, οὔτι γε ἄλογοι, ἐς μῖσος καὶ ἀπό- 4 στασιν τοὺς ὄχλους παρῴξυνον· καὶ πάντες μὲν εὔχοντο καὶ θεοὺς τοὺς ἀδικουμένους ἐπεκάλουν, ἄρξασθαι δὲ οὐδεὶς ἐτόλμα, ἔστε συμπληρουμένης αὐτῷ τριετοῦς βασιλείας ἐκ μικρᾶς καὶ εὐτελοῦς προφάσεως, οἷα τυραννίδος σφάλματα, πρῶτοι ὅπλα ἐκίνησαν ἔς τε ἀπόστασιν εὐσταθῶς ὥρμησαν Λίβυες, ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. ἐπετρόπευέ τις τῆς Καρχηδονίας 2

---

1. ἃ] ὡς A, bene si pro ᾤετο, μετ. scribas λαβών, μετ. Steph ταῦτα δὴ coniecit, Reisk περιστήσας, ⟨καὶ χρήματα ἀφελόμενος⟩, ἃ δὴ ‖ οὐδὲ V ‖ 3. χρήματα ἦν A Io., ἦν χρ. BVi, vulgo ‖ 3. 4. 18. εἰς libri ‖ 3. ἐς] καὶ εἰς Io. aut ad P ‖ εὐθηνίας] εὐθυμίας A et Reisk, male ‖ δημοτῶν] πολιτῶν a ‖ 4. ἠθροισμένα Io., bene ‖ 6. δημοσίων ἔργων a ‖ 6. 7. καλλώπισμά τι aut κ. τῆς (καλλώπισμα Bekk²) πόλεως ἢ ὕλη . . δυναμένη Sylb, καλλωπίσματος πόλεως ἢ ὕλης . . δυναμένης libri ‖ 7. νομίσματα A ‖ 8. ἐλύπει Io., bene ‖ 9. δίχα] διὰ B ‖ καὶ ἄνευ ὅπλων omiserim cum Io. ‖ ὄψις Aa, ὄψεις BVg1Io. ὄψιν vel ὄψις ⟨ἦν⟩ coni. Steph ‖ 9. 10. πολυορκίας V1 ‖ 10. ἀντιθεῖναι Ag1, ἀνατιθεῖναι a, ἀνατιθῆναι BV. contra resistere P, καὶ ἐς χεῖρας ἐλθεῖν Io., ἀντιτεῖναι vel ἀνατεῖναι Sylb, ἀνατείνειν Wolf. emendatio incerta: in ἀντιτεῖναι displicet additum χεῖρας ‖ 13. μάλιστα κατὰ ἔθνη καὶ κατὰ πόλεις A ‖ καὶ κατὰ] κατὰ 1 ‖ 14. δὲ Reisk, τε libri, vulgo ‖ 16. τε om. A ‖ δὴ om. V ‖ 18. αὗται] τοιαῦται a P, vulgo ‖ οὔτι (οὗτοι A) γε ἄλ. om. Io., bene ‖ 19. τοὺς πάντας O, ἅπαντας Io. ‖ 20. ἀπεκάλουν B ‖ ἄρξασθαι] proxima excerpsit Io. in tit. de ins. ‖ 23. εὐσταθῶς om. P

Digitized by Google

χώρας τραχύτατα, καὶ μετὰ πάσης ὠμότητος καταδίκας τε ἐποιεῖτο καὶ χρημάτων εἰσπράξεις, βουλόμενος εὐδοκιμεῖν παρὰ τῷ Μαξιμίνῳ. ἐκεῖνός τε γάρ, οὓς ᾔδει ἁρμόζοντας τῇ ἑαυτοῦ γνώμῃ, ἐπελέγετο, οἵ τε προεστῶτες τοῦ ταμιείου τότε, εἰ καὶ σπανίως χρηστοὶ ἐνεπεπτώκεσαν, τόν τε κίνδυ- 5
νον προῦπτον ἔχοντες καὶ τὴν ἐκείνου φιλοχρηματίαν εἰδό-
3 τες, ἄκοντες ὅμως τοὺς λοιποὺς ἐμιμοῦντο. ὁ τοίνυν κατὰ τὴν Λιβύην ἐπίτροπος τοῖς τε ἄλλοις πᾶσι βιαίως προσεφέρετο, καὶ νεανίσκους τινὰς τῶν παρ' ἐκείνοις εὖ γεγονότων καὶ πλουσίων καταδίκαις περιβαλὼν εἰσπράττειν τὰ χρήματα 10
εὐθέως ἐπειρᾶτο, πατρῴων τε καὶ προγονικῶν οὐσιῶν αὐ-
τοὺς ἀφαιρεῖσθαι. ἐφ' οἷς ἀλγήσαντες οἱ νεανίσκοι τὰ μὲν χρήματα αὐτῷ ἀποδώσειν ὑπέσχοντο, τριῶν ἡμερῶν αἰτήσαν-
τες ἀνάθεσιν· συνωμοσίαν δὲ ποιησάμενοι, πάντας τε οὓς ᾔδεσαν ἢ πεπονθότας τι δεινὸν ἢ παθεῖν δεδοικότας ἀνα- 15
πείσαντες, κελεύουσι νύκτωρ κατελθεῖν τοὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν
4 νεανίσκους, ξύλα τε καὶ πελέκεις ἐπιφέρεσθαι. οἱ δὲ πει-
σθέντες κελεύουσι τοῖς δεσπόταις πρὸ τῆς ἕω συνῆλθον ἐς τὴν πόλιν, κρύπτοντες ὑπὸ ταῖς ἐσθῆσιν ἃ ἕφερον αὐτο-
σχεδίου πολέμου ὅπλα. μέγα δέ τι πλῆθος ἠθροίσθη· φύσει 20
γὰρ πολυάνθρωπος οὖσα ἡ Λιβύη πολλοὺς εἶχε τοὺς τὴν
5 γῆν γεωργοῦντας. ἅμα δὲ τῷ παραδραμεῖν τὸ περίορθρον προελθόντες οἱ νεανίσκοι τὸ μὲν πλῆθος τῶν οἰκετῶν κελεύ-
ουσιν αὐτοῖς ἕπεσθαι ὡς ὄντας μέρος τοῦ λοιποῦ ὄχλου, προστάξαντας τότε ἀποκαλύπτειν ἃ ἐπεφέροντο ὅπλα καὶ γεν- 25
ναίως ἀνθεστάναι, εἴ τινες ἢ στρατιωτῶν ἢ δημοτῶν αὐ-
6 τοῖς ἐπίοιεν ἔκδικοι τοῦ γενησομένου ἔργου· αὐτοὶ δὲ λαβόν-
τες ἐγχειρίδια ὑποκόλπια προσίασι τῷ ἐπιτρόπῳ ὡς δὴ περὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν χρημάτων διαλεξόμενοι, προσπεσόντες τε αἰφνιδίως οὐ προσδοκῶντα παίσαντες φονεύουσι. τῶν δὲ 30

---

4. ταμείου i ‖ 5. ἐμπεπτώκεσαν libri ‖ 8. πᾶσι om. i ‖ 10. καταδίκειν B, καταδίκην V ‖ εἰσπράττων coni. Bekk[1] ‖ 12. 13. τὰ χρήματα δώσειν — 14. ἀνάθεσιν hab. Suid. v. ἀνάθεσις ‖ 14. ἀνάθεσιν] ἄνεσιν a ‖ 16. κατελθεῖν iIo., ἐπελθεῖν O ‖ 17. νεανίσκους] οἰκέτας Gedike, fort. recte quamquam illud iam legit Io. ‖ 18. συνελθόντες O ‖ εἰς libri ‖ 19. ἐφέροντο l, fort. pro ἐπεφέροντο ‖ 22. δὲ] δὴ gl ‖ περιόρθριον iIo. ‖ 23. ποελθ. Reisk, προσελθ. libri ‖ 24. ὡς] οὓς a ‖ ὄντος μέρους A ‖ 25. ἐπεφέροντο*, ἐφέροντο Ogl, ἕφερον a, vulgo ‖ 27. ἔκδικοι] ἐκδικη l ‖ 29. διαλ. καὶ προσπ. τὲ A ‖ τε om. l ‖ 30. δὲ om. V

περὶ αὐτὸν στρατιωτῶν γυμνωσάντων τὰ ξίφη τῷ τε φύνῳ ἐπεξελθεῖν θελόντων, οἱ ἐκ τῶν ἀγρῶν κατεληλυθότες προβαλόμενοι τά τε ξύλα καὶ τοὺς πελέκεις, ὑπερμαχόμενοι τῶν δεσποτῶν, τοὺς ἀνθεστῶτας ῥαδίως ἐτρέψαντο. οὕτω δὴ προχωρήσαντος τοῦ ἔργου, οἱ νεανίσκοι ἅπαξ ἐν ἀπογνώσει γενόμενοι μόνην ἤδεσαν ἑαυτοῖς σωτηρίαν ὑπάρχουσαν, εἰ τὰ τολμηθέντα αὐτοῖς αὐξήσαιεν ἔργοις μείζοσι καὶ κοινωνὸν τοῦ κινδύνου τὸν ἡγούμενον τοῦ ἔθνους παραλάβοιεν, πᾶν τε τὸ ἔθνος ἀναπείσαιεν ἐς ἀπόστασιν· ὅπερ ἤδεσαν πάλαι μὲν εὔχεσθαι μίσει Μαξιμίνου, φόβῳ δὲ κωλύεσθαι, σὺν παντὶ τοίνυν τῷ πλήθει ἤδη μεσαζούσης ἡμέρας ἐπίασιν ἐπὶ τὴν τοῦ ἀνθυπατεύοντος οἰκίαν. Γορδιανὸς δὲ ἦν ὄνομα, κλήρῳ μὲν τὴν ἀνθυπατείαν λαχών, πρεσβύτης δὲ ἐς ἔτος ἤδη περί που ὀγδοηκοστὸν ἐληλακώς, πολλῶν δὲ πρότερον ἄρξας ἐθνῶν ἔν τε πράξεσι μεγίστοις ἐξετασθείς. ὅθεν αὐτόν τε ἡδέως ὑποδέξεσθαι τὴν ἀρχὴν ᾠοντο ὥσπερ κορυφαῖον τέλος τῶν προγενομένων πράξεων, τήν τε σύγκλητον καὶ τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἀσμένως δέξεσθαι ἄνδρα εὖ γεγονότα καὶ ἐκ πολλῶν ἡγεμονιῶν ὥσπερ κατ' ἀκολουθίαν ἐπὶ τοῦτο ἐλθόντα. συνέβαινε δὲ ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ἧς ταῦτα ἐπράττετο, οἴκοι τὸν Γορδιανὸν διατρίβειν ἡσυχάζοντα, δεδωκότα τοῖς καμάτοις ἀνάπαυλαν ἀργίαν τε ταῖς πράξεσιν. οἱ δὲ νεανίσκοι ξιφήρεις σὺν παντὶ τῷ πλήθει, βιασάμενοι τοὺς ταῖς αὐλείοις ἐφεστῶτας, εἰσπηδήσαντες καταλαμβάνουσιν αὐτὸν ἐπί τινος σκιμποδίου ἀναπαυόμενον, περιστάντες δὲ χλαμύδι πορφυρᾷ περιβάλλουσι σεβασμίαις τε τιμαῖς προσαγορεύουσιν. ὃ δὲ τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος ἐκπλαγείς, ἐνέδραν καὶ συσκευὴν ἐξ ἐπιβουλῆς καθ' ἑαυτοῦ νομίζων

---

1. αὐτῶν BVa ‖ τῷ τε] τό τε BV ‖ 2. 3. προβαλόμενοι Bekk, προβαλλόμενοι (προσβ. l) libri ‖ 3. πελέκυς A ‖ 4. οὕτως BVgl ‖ 5. 6. ἐπιγνώσει BV ‖ 6. ὑπάρχουσαν om. l ‖ 9. τε om. BV ‖ ἀναπείσειεν V ‖ 9. 13. εἰς libri ‖ 10. εὔχεσθαι ⟨πάντας⟩ vertit P ‖ 11. τοίννυ] μὲν l ‖ μεσούσης l. *nocte intempesta* P ‖ 12. δὲ Io., μὲν Oi, vulgo ‖ 13. ἐς] ἦν A ‖ 14. πολλῶν δὲ] π. μὲν l ‖ 15. 16. αὐτόν τε] τὲ αὐτὸν A ‖ 16. ὑποδέξεσθαι et 18. δέξεσθαι Steph, -ασθαι libri ‖ 19. ἡγεμόνων BV ‖ κατ'] κατὰ A ‖ 22. ἀργείαν A ‖ 24. αὐλείοις coni. Steph, αὐλίαις Oi. αὐλείαις Wolf ‖ εἰσπηδήσαντες om. A ‖ 25. σκίμποδος A ‖ 26. δὲ om. l ‖ χλαμύδα πορφυρᾶν A ‖ σεβασμίαις] imo σεβασμίοις ‖ 26. 27. προσαγορεύουσιν] imo πάσαις γεραίρουσιν vel sim. ‖ 28. καθ' ἑαυτὸν BV

ῥίψας ἀπὸ τοῦ σκίμποδος ἐς γῆν ἑαυτὸν ἐδεῖτο φείδεσθαι γέροντος μηδὲν αὐτοὺς ἀδικήσαντος, σώζειν δὲ τὴν πίστιν καὶ τὴν εὔνοιαν τῷ βασιλεύοντι. ἐπεὶ δὲ οἳ μὲν ξιφήρεις ἐνέκειντο, ἐκεῖνος δὲ ὑπὸ δέους καὶ ἀγνοίας οὐκ ἤδει τὸ πεπραγμένον οὐδὲ τὸ τῆς παρούσης τύχης αἴτιον, εἷς τῶν νεανίσκων, ὃς ἦν αὐτῶν γένει καὶ δυνάμει λόγων προύχων, τοὺς λοιποὺς κατασιγάσας [ἡσυχάζειν τε προστάξας], ἔχων πρόκωπον τὴν δεξιὰν ἔλεξε πρὸς αὐτὸν τοιάδε. "δύο κινδύνων προκειμένων, τοῦ μὲν παρόντος τοῦ δὲ μέλλοντος, καὶ τοῦ μὲν ἤδη προδήλου τοῦ δὲ ἐν ἀμφιβόλῳ τύχῃ, ἑλέσθαι σε δεῖ σήμερον σώζεσθαι μεθ' ἡμῶν καὶ πιστεῦσαι σεαυτὸν ἐλπίδι κρείττονι, ᾗ πάντες πεπιστεύκαμεν, ἢ τεθνάναι ἤδη πρὸς ἡμῶν. εἰ μὲν οὖν τα παρόντα ἕλοιο, πολλὰ τὰ ἐφύδια ἐς ἀγαθὰς ἐλπίδας, τό τε Μαξιμίνου παρὰ πᾶσι μῖσος, πόθος τε τυραννίδος ὠμῆς ἀπαλλαγῆς, καὶ ἐν ταῖς προγενομέναις πράξεσιν εὐδοκίμησις, ἔν τε συγκλήτῳ καὶ τῷ Ῥωμαίων δήμῳ γνῶσις οὐκ ἄσημος καὶ τιμὴ ἔνδοξος ἀεί. ἀντειπόντι δέ σοι καὶ μὴ συμπνεύσαντι ἡμῖν τήμερον τέλος ἐπικείσεται· ἀπολούμεθα δὲ καὶ αὐτοί, εἰ δέοι, προαπολέσαντες ⟨σέ⟩. ἔργον γὰρ ἡμῖν τετόλμηται μείζονος ἀπογνώσεως δεόμενον· κεῖται γὰρ ὁ τῆς τυραννίδος ὑπηρέτης, καὶ δίκας ὠμότητος παρέσχε φονευθεὶς ὑφ' ἡμῶν. ἐφ' οἷς ἦν μὲν ἡμῖν συνάρῃ καὶ κοινωνὸς τῶν κινδύνων γένῃ, αὐτός τε τῆς ἐν βασιλείᾳ τιμῆς ἀπολαύσεις, τό τε ἡμῖν προκείμενον ἔργον ἐπαινεθήσεται καὶ οὐ κολασθήσεται."

7 τοιαῦτά τινα λέγοντος τοῦ νεανίσκου οὐκ ἀνασχόμενον

---

1. 13. *εἰς* libri ‖ 1. *ἑαυτὸν εἰς γῆν* A ‖ *ἑαυτὸν* Aa, *αὐτὸν* Vg, *αὐτὸν* Bl ‖ 2. 3. *τὴν εὔνοιαν καὶ τὴν πίστιν* A ‖ 4. *δὲ*] *τε* Agl ‖ *δέους ἀπεμάχετο, οὐ γὰρ ᾔδει* vel sim.?* ‖ 6. *αὐτῶν*] *αὐτῷ* V ‖ *λόγων* om. l ‖ 7. *ἡσυχάζειν τε* (*τε* om. l) *προστάξας* del. Nauck Mél. Gr.-R. II p. 228 ‖ 7. 8. *πρόκωπον*] *πρόκοπον* BVi, *πρόσκωπον* coni. Budaeus. pro *ἔχων πρ.* A: *ἐκτείνας* ‖ 10. *ἀμφιβολίᾳ τύχης* A ‖ *ἑλέσθαι* BVag, *ἑλεύσεσθαι* l, *γενέσθαι* A ‖ *σε* om. O ‖ 11. ⟨*τὸν ἕτερον*⟩ *σώζ.* aut ⟨*ἢ*⟩ *σώζ.* coni. Steph ‖ *πίστευσον* A ‖ 12. *πάντες*] *πάνυ* l ‖ *πρὸς*] *πρὸ* V ‖ 14. *τὸ δὲ μαξ.* A ‖ *παρὰ*] *περὶ* a ‖ *πόθος* Reisk, *πάθος* libri ‖ 15. *ἀπαλλαγῆς**, *ἀπαλλαγήσῃ* A, *ἀπαλλάξεις* BVi, *ἀπαλλάξεως* Bekk ‖ *προσγεν.* BV ‖ 16. *εὐδοκίμησις* Sylb, *εὐδοκιμήσεις* libri ‖ 17. *γνώσῃ* O ‖ *τιμὴ* Steph, *τιμῆς* libri ‖ 18. *τήμερον*] *σήμερον* Wolf. potius vs. 11. *τήμερον* pro *σήμ.* rescribendum ‖ 19. *προσαπολ.* O ‖ *σέ* cum P add. Stroth ‖ 21. *παρέσχε*] *ὑπέσχε* ceteris in locis ‖ 22. *ἡμῖν*] *ἡμῶν* i ‖ 23. *γένῃ* om. gl ‖ 24. *ἀπολαύσῃς* BV ‖ 24. 25. *καὶ ἀκολουθήσεται* BV

Digitized by Google

τὸ λοιπὸν πλῆθος, συνδραμόντων ἤδη καὶ πάντων τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐπειδὴ διεφοίτησεν ἡ φήμη, Σεβαστὸν Γορδιανὸν ἀναγορεύει. παραιτούμενος δὲ καὶ γῆρας προϊσχόμενος ἐκεῖνος, ἄλλως δὲ φιλόδοξος ὤν, οὐδὲ ἀηδῶς ὑπέστη, ἑλόμενος μᾶλλον τὸν μέλλοντα κίνδυνον ἢ τὸν παρόντα, ἔν τε γήρᾳ ἐσχάτῳ οὐ πάνυ τι δεινὸν νομίζων, εἰ δέοι, ἐν βασιλικαῖς τιμαῖς καὶ τελευτῆσαι. πᾶν δὴ τὸ Λιβύων ἔθνος εὐθέως 8 ἐδεδόνητο, καὶ τὰς μὲν τοῦ Μαξιμίνου τιμὰς καθῄρουν, εἰκόσι δὲ καὶ ἀνδριᾶσι Γορδιανοῦ τὰς πόλεις ἐκόσμουν, τῷ τε κυρίῳ αὐτοῦ ὀνόματι προσθέντες Ἀφρικανὸν ἐκάλεσαν ἀφ' ἑαυτῶν· οὕτω γὰρ Λίβυες ⟨οἱ⟩ ὑπὸ μεσημβρίαν τῇ Ῥωμαίων φωνῇ καλοῦνται.

ὁ δὲ Γορδιανὸς ἐνδιατρίψας τῇ Θύστρῳ, ἔνθα ταῦτα 6 ἐπράχθη, ἡμερῶν τινῶν, ἤδη φέρων βασιλέως ὄνομα καὶ σχῆμα, ἀπάρας [τε] τῆς Θύστρου ἐς τὴν Καρχηδόνα ἠπείχθη, ἣν ἤδει μεγίστην τε οὖσαν καὶ πολυάνθρωπον, ἵν' ὥσπερ ἐν Ῥώμῃ πάντα πράττοι· ἡ γὰρ πόλις ἐκείνη καὶ δυνάμει χρημάτων καὶ πλήθει τῶν κατοικούντων καὶ μεγέθει μόνης Ῥώμης ἀπολείπεται, φιλονεικοῦσα πρὸς τὴν ἐν Αἰγύπτῳ Ἀλεξάνδρου πόλιν περὶ δευτερείων. εἵπετο δὲ αὐτῷ πᾶσα ἡ βασιλικὴ 2 πομπή, τῶν μὲν στρατιωτῶν, οἵτινες ἦσαν ἐκεῖ, καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐπιμηκεστέρων νεανίσκων ἐν σχήματι τῶν κατὰ τὴν Ῥώμην δορυφόρων προϊόντων· αἵ τε ῥάβδοι ἐδαφνηφόρουν, ὅπερ ἐστὶ σύμβολον ἐς τὸ διαγνῶναι τὰς βασιλικὰς ἀπὸ τῶν ἰδιωτικῶν· τὸ δὲ πῦρ προεπόμπευεν, ὡς ὕψιν καὶ τύχην ἔχειν πρὸς ὀλίγον, ὥσπερ ἐν εἰκόνι, τῆς Ῥώμης τῶν Καρχηδονίων τὴν πόλιν.

ὅ τε Γορδιανὸς γράμματά τε πάμπλειστα ἐκπέμπει πρὸς 3 ἕκαστον τῶν κατὰ τὴν Ῥώμην πρωτεύειν δοκούντων, τοῖς τε τῆς συγκλήτου δοκιμωτάτοις ἐπιστέλλει, ὧν ἦσαν αὐτῷ πλεῖστοι φίλοι τε καὶ συγγενεῖς. ἐποίησε δὲ καὶ δημόσια γράμ-

1. 2. *συνδραμόντες ἤδη πάντες ἐπειδὴ διεφοίτησε κατὰ τὴν πόλιν ἡ* O ‖ 1. *καὶ* ag, om. l ‖ 4. *οὐδὲ*] *οὐκ?** ‖ 5. *γήραι* Bekk², male cf. Nauck p. 228 sq. ‖ 6. *τε*] *τοι* A, om. V ‖ 11. *γὰρ*] *δὲ* l ‖ *οἱ* add. Bekk ‖ 15. *τε* delevi cum Langio ‖ *εἰς* libri ‖ 16. 17. *ὥσπερ ἐν Ῥώμῃ* corrupta puto. exspectabam *ὡς ἐπισημότατα* vel sim. ‖ 17. *πράττοι* BVg, *πράττει* l, *πράττῃ* Aa, vulgo ‖ *γὰρ* O, *γοῦν* i ‖ 21. *οἵτινες* aP, *εἴτινες* Ogl ‖ 23. *τὴν* om. i ‖ *προϊόντων δορυφ.* i ‖ 24. *εἰς* a ‖ 26. *ὥσπερ ἐν εἰκόνι* susp. Lange ‖ 26. 27. *τὴν καρχ. πόλιν* i ‖ 31. *τε* om. al ‖ *δημοσία* g

ματα πρός τε τὸν Ῥωμαίων δῆμον καὶ τὴν σύγκλητον, δι' ὧν τήν τε Λιβύων ἐδήλου ἐς ἑαυτὸν σύμπνοιαν, τῆς τε Μαξιμίνου ὠμότητος κατηγόρει σφοδρότατα εἰδὼς μισουμένην,
4 *αὐτός τε πᾶσαν πραότητα ὑπισχνεῖτο, συνκοφάντας τε πάντας φυγαδεύων καὶ παλινδικίαν διδοὺς τοῖς ἀδίκως κατακριθεῖσι*
5 *τούς τε φυγάδας ἐς τὰς πατρίδας ἐπανάγων· τοῖς δὲ στρατιώταις ὑπέσχετο ἐπίδοσιν χρημάτων ὅσην οὐδεὶς πρότερον, τῷ τε δήμῳ νομὰς ἐπήγγειλε. προυνοήσατο δὲ τοῦ πρότερον ἀναιρεθῆναι τὸν κατὰ τὴν Ῥώμην τῶν στρατοπέδων προ-*
εστῶτα· Βιταλιανὸς δὲ ἦν ὄνομα αὐτῷ. τοῦτον ᾔδει τραχύ- 10
5 *τατα καὶ ὠμότατα πράττοντα, φίλτατόν τε ὄντα καὶ καθωσιωμένον τῷ Μαξιμίνῳ. ὑποπτεύων οὖν μὴ τοῖς πραττομένοις*
γενναίως ἀντιστῇ καὶ τῷ ἐκείνου φόβῳ μηδεὶς αὐτῷ συν-
άρηται, πέμπει τὸν ταμίαν τοῦ ἔθνους, νεανίσκον φύσει εὔ-
τολμον καὶ τὸ σῶμα οὐκ ἀγεννῆ καὶ τὴν ἡλικίαν ἀκμάζοντα, 15
πρόθυμόν τε ἐς τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ κίνδυνον, παραδοὺς αὐτῷ
ἑκατοντάρχας καὶ στρατιώτας τινάς, οἷς ἔδωκε κατασεσημα-
σμένα γράμματα ἐν πτυκτοῖς πίναξι, δι' ὧν τὰ ἀπόρρητα καὶ
6 *κρυπτὰ ἀγγέλματα τοῖς βασιλεῦσιν ἐπιστέλλεται. κελεύει δὲ*
αὐτοῖς πρὸ τῆς ἕω ἐς τὴν Ῥώμην κατελθοῦσιν ἐπιστῆναι ἔτι 20
δικάζοντι καὶ ἀνακεχωρηκότι τῷ Βιταλιανῷ ἐν τῷ τοῦ δικα-
στηρίου οἰκίσκῳ, ἔνθα μόνος τὰ ἀπόρρητα καὶ κρυπτὰ δο-
κοῦντα ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ βασιλέως ἠρεύνα τε καὶ ἐξήταζε,
δηλῶσαί τε ὅτι φέρουσι γράμματα παρὰ Μαξιμίνου ἀπόρρητα,
ἐπὶ τοῦτό τε παρ' αὐτοῦ πεμφθῆναι ὑπὲρ ἀσφαλείας τοῦ 25
7 *βασιλέως· προσποιήσασθαι δὲ βούλεσθαι καὶ διαλεχθῆναι*

---

2. *λιβύην* A ‖ *ἐδ. πᾶσαν εἰς* A ‖ 2. 6. 20. *εἰς* libri ‖ 5. *παλινδικίαν*] *ψῆφον δικαίαν* A ‖ *ἀδ. καταδικασθεῖσι* A ‖ 6. *τούς τε* A, *τοὺς δὲ* BVi ‖ 6. 7. *τοὺς δὲ στρατιώτας* libri praeter A ‖ 7. *χρημάτων ἐπίδοσιν* A ‖ 8. *τοῦ*] *τὸ* A ‖ 10. *ᾔδει*] *ᾔδη* i ‖ *τοῦτον* ⟨*γὰρ*⟩ *ᾔδει* ⟨*ἔργα*⟩ *τραχ.* Reisk ‖ 11. *ὄντα* om. O ‖ 13. *τῶ* g in ras. ‖ 16. *ἐς*] *εἰς* BV ‖ *αὐτοῦ* O, *ἑαυτοῦ* i, vulgo ‖ 17. *οἷς*] *cui* P ‖ 18. *πτυκτοῖς* g et Sylb, *πυκτοῖς* BVal et g^2 in mg., *πηκτοῖς* A ‖ 20. *πρὸ*] *πρὸς* BV ‖ *ἐς τὴν Ῥώμην* om. A ‖ 21. *δικάζοντι*] *ἰδιάζοντι* coni. Stroth, recte opinor ‖ 23. *ἐξέταζε* BV ‖ 24. *παρὰ**, *πρὸς* libri ‖ *μαξιμίνου* scripsi ex g1P coll. Iul. Cap. Gord. tr. cap. 10, 6, *πρὸς μαξιμῖνον* Oa, vulgo ‖ 25. *παρ' αὐτοῦ* O, *παρά του* a, *παρὰ τοῦ* g1. malim *ὑπ' αὐτοῦ* ‖ *παραπεμφθῆναι* O ‖ 25. 26. *ὑπὲρ ἀ. τ. βασ.* (*ὑπὲρ σωτηρίας τ. β. καὶ ἀσφ.* A) cum P post *ἰδιαίτερον* (p. 181, 1) posuerint ‖ 26. *προσποιήσασθαι* om. P bene. ita *δὲ*, quod om. l, post *βούλεσθαι* ponendum erit

Digitized by Google

αὐτῷ ἰδιαίτερον ἀπαγγεῖλαί τε τὰ ἐντεταλμένα· διασχολουμένῳ δὲ ἐκείνῳ περὶ τὴν τῶν σφραγίδων ἐπίγνωσιν προσποιουμένους ὡς δή ἐροῦντάς τι, οἷς εἶχον ὑποκολπιδίοις ξίφεσι φονεῦσαι. ἅπερ πάντα προυχώρησεν ὡς ἐκέλευσεν. ἔτι γὰρ νυκτὸς οὔσης, ὥσπερ ἐκεῖνος εἰώθει πρὸ ἡμέρας προϊέναι, ἐπέστησαν αὐτῷ ἰδιάζοντι, μηδὲ πολλοῦ πλήθους παρόντος· οἳ μὲν γὰρ οὐδὲ προεληλύθεσαν, οἱ δὲ προσαγορεύσαντες πρὸ ἡμέρας ἀνεκεχωρήκεσαν. ἡσυχίας τε οὖν οὔσης ὀλίγων τε πρὸ τοῦ οἰκίσκου, δηλώσαντες αὐτῷ τὰ προειρημένα ῥᾳδίως εἰσεδέχθησαν· ἐπιδόντες δὲ τὰ γράμματα, ἐκείνου ταῖς σφραγῖσι τὰς ὄψεις ἐπιβάλλοντος πρυβαλόντες τὰ ξιφίδια καὶ παίσαντες φονεύουσιν, ἔχοντές τε αὐτὰ πρόκωπα προπηδῶσιν. οἱ δὲ παρόντες ἐκπλαγέντες ἀνεχώρησαν, οἰόμενοι Μαξιμίνου τὴν κέλευσιν εἶναι· καὶ γὰρ ἐποίει τοῦτο πολλάκις καὶ περὶ τοὺς δοκοῦντας εἶναι φιλτάτους. κατελθόντες δὲ διὰ μέσης τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ προτιθέασι τὰ πρὸς τὸν δῆμον τοῦ Γορδιανοῦ γράμματα, τοῖς τε ὑπάτοις καὶ τοῖς λοιποῖς τὰ ἐπεσταλμένα διδύασι· διασκεδάννυταί τε ὑπ' αὐτῶν φήμη ὡς ἄρα καὶ Μαξιμῖνος εἴη ἀνῃρημένος. ὡς δὲ διεφοίτησε ταῦτα, εὐθέως πᾶς ὁ δῆμος ὥσπερ ἐνθουσιῶν διέθει πανταχοῦ· καὶ πάντες μὲν γὰρ ὅχλοι κοῦφοι πρὸς τὰ καινοτομούμενα, ὁ δὲ Ῥωμαίων δῆμος ἐν πλήθει μεγίστῳ καὶ ποικίλῳ συγκλύδων τε ἀνθρώπων πολὺ καὶ ῥᾴδιον ἔχει τὸ τῆς γνώμης εὐκίνητον. ἀνδριάντες οὖν καὶ εἰκόνες τιμαί τε πᾶσαι τοῦ Μαξιμίνου κατεσπῶντο, καὶ τὸ κρυπτὸν πρότερον διὰ φόβον μῖσος ἀδεὲς καὶ αὐτεξούσιον γενόμενον ἀκωλύτως ἐξεχεῖτο. ἥ τε σύγκλητος συνελθοῦσα, πρὶν τὸ ἀκριβὲς εἰδέναι περὶ τοῦ Μαξιμίνου, ἐκ τῆς παρούσης τύχης τὰ μέλλοντα πιστεύσαντες τὸν Γορδιανὸν ἅμα τῷ υἱῷ Σεβαστοὺς ἀνα-

---

1. 2. ἀσχολουμένῳ coni. Bekk[2] ‖ 2. περὶ ag, πρὸς Ol ‖ 2. 3. προσποιουμένους] παριστα μένους vel sim.?* προσπ. — τι om. P ‖ 3. τι] τε B ‖ 3. 4. ὑποκολπιδίοις ξίφεσι] ὑποκολπίοις ξιφιδίοις?* ‖ 4. ὅπερ l ‖ 5. ὥσπερ — 5. 6. προϊέναι deleverim ‖ 5. ἐκείνος i ‖ 6. ὑπέστησαν a ‖ μηδὲ] μηδέπω Reisk ‖ 7. 8. προσαγορεύοντες O ‖ 8. ἀνακεχ. libri ‖ τε οὖν O, οὖν i ‖ 9. ὀλίγον O ‖ 11. ταῖς σφραγῖσι om. l ‖ προσβαλόντες a, προβαλλόντες (sic) BV ‖ 12. ξιφείδια g ‖ πρόκοπα i ‖ 16. δὲ διὰ] γὰρ l ‖ 18. τὰ ἐπεσταλμένα om. BV. διδόασι τὰ ἐπεσταλμένα διασκεδαννύντες φήμην τινὰ ὡς ἄρα A ‖ 21. γὰρ om. l ‖ 23. τε] γέ Reisk ‖ 24. εὐαίνητον BV ‖ 24. 25. τιμαί τε πᾶσαι om. l ‖ 29. τῷ γορδιανῷ BV ‖ σεβαστὸν l

Digitized by Google

γορεύουσι, τὰς δὲ τοῦ Μαξιμίνου τιμὰς ἀνατρέπουσι. συνκοφάνται τε οὖν καὶ οἱ γενόμενοι τινῶν κατήγοροι ἢ ἔφευγον ἢ ὑπὸ τῶν ἀδικηθέντων ἀνῃροῦντο, ἐπίτροποί τε καὶ δικασταὶ οἱ τῆς ἐκείνου ὠμότητος ὑπηρέται συρέντες ὑπὸ τοῦ ὄχλου ἐς τοὺς ὀχετοὺς ἐρριπτοῦντο. φόνος τε οὐκ ὀλίγος ἐγένετο καὶ μηδὲν ἀδικησάντων ἀνθρώπων· δανεισταὶ γὰρ ἑαυτῶν ἢ καὶ ἀντιδίκους ἐν πράγμασιν ἀγοραίοις, καὶ εἴ τις πρός τινα βραχεῖαν αἰτίαν εἶχε μίσους, ἐπαναβαίνοντες ταῖς οἰκήσεσιν ἀπροσδοκήτως, ἐπηρεάζοντες ὡς συνκοφάντας ἐσύλησάν τε καὶ ἐφόνευσαν. ἐν προσχήματι ἐλευθερίας ἀδείας τε εἰρηνικῆς ἔργα πολέμου ἐμφυλίου ἐγένετο, ὡς καὶ τὸν τῆς πόλεως ἐπάρχοντα μετὰ πράξεις πολλὰς ὑπατικάς (Σαβῖνος δὲ ἦν ὄνομα αὐτῷ) βουλόμενον κωλῦσαι τὰ γιγνόμενα, ξύλῳ παισθέντα κατὰ τοῦ κρανίου τελευτῆσαι.

καὶ ὁ μὲν δῆμος ἐν τούτοις ἦν, ἡ δὲ σύγλητος ἅπαξ ἀναρριφθέντος κινδύνου φόβῳ τοῦ Μαξιμίνου πάντα ἔπραττεν ἐς τὸ ἀποσῆσαι αὐτοῦ τὰ ἔθνη. πρεσβεῖαι τοίνυν πανταχοῦ πρὸς πάντας ἡγουμένους ἐξεπέμφθησαν, ἐπιλεχθέντων ἀνδρῶν ἔκ τε τῆς συγκλήτου αὐτῆς καὶ τοῦ ἱππικοῦ τάγματος οὐκ ἀδοκίμων, γράμματά τε πρὸς πάντας τὴν Ῥωμαίων καὶ τῆς συγκλήτου γνώμην δηλοῦντα, προτρέποντά τε τοὺς ⟨μὲν⟩ ἡγουμένους συναίρεσθαι τῇ κοινῇ πατρίδι καὶ συνεδρίῳ βουλεύουσι, τὰ δ' ἔθνη πείθεσθαι Ῥωμαίοις, ὧν δημόσιον ἄνωθεν τὸ κράτος ἐστίν, αὐτά τε φίλα καὶ ὑπήκοα ἐκ προγόνων. οἱ πλεῖστοι μὲν οὖν προσήκαντο τὴν πρεσβείαν, καὶ τὰ ἔθνη ἀποστήσαντες ῥᾳδίως μίσει τῆς Μαξιμίνου τυραννίδος, τούς τε ἐκεῖ[σε] πράττοντας, εἰ τὰ Μαξιμίνου φρονοῖεν, ἀποκτείναντες προσέθεντο Ῥωμαίοις. ὀλίγοι δέ τινες ἢ διεχρήσαντο

---

1. τοῦ om. BV ‖ 3. ἀδικημάτων l ‖ 4. συρέντες BVa ‖ 5. 17. εἰς libri ‖ 7. ἑαυτοὺς V ‖ 8. μίσους εἶχεν BV ‖ ἐπαναβαίνοντες] ἐπιβαίνοντες malim cum Langio ‖ ταῖς A, τε BVi ‖ 9. οἰκήσεσιν A ‖ 9. 10. ἐσύλλησάν τε BV ‖ 10. ⟨καὶ⟩ ἐν vel ἐν προσχ. ⟨οὖν⟩ coni. Steph, ἔν ⟨τε⟩ Bekk² ‖ 11. ἐγένετο] ἐγίνετο editiones multae ‖ 12. μετὰ π. π. ὑπ. non vertit P ‖ 13. γιγνόμενα Va, γιγνώμενα B, γινόμ. Agllo. ‖ 14. πταισθέντα l ‖ 17. malim πανταχοῦ ‖ 21. δηλοῦντα om. O ‖ μὲν add. Bekk² ‖ 22. 23. βουλεύουσιν B. βουλῇ coni. Steph, βουλεύουσι Bekk². latet aliud ‖ 23. δ' i, δὲ O, τ' Reisk ‖ 24. αὐτά τε] ὄντα γε?* sed vel sic verba αὐτά — προγόνων' delenda videntur ‖ 27. ἐκεῖσε libri* ‖ πράττοντας] προστατοῦντας Markland ‖ φρονεῖεν A

Digitized by Google

τοὺς ἐλθόντας πρέσβεις ἢ μετὰ φρουρᾶς προς ἐκεῖνον παρ-
ἐπεμψαν· οὓς συλλαμβάνων ὡμῶς ἐκόλαζεν.

τὰ μὲν κατὰ τὴν Ῥωμαίων πόλιν τε καὶ γνώμην τοιαῦτα
ἦν· ὡς δ' ἀπηγγέλη τῷ Μαξιμίνῳ τὰ πεπραγμένα, σκυθρω- 8
πός τε ἦν καὶ ἐν μεγάλαις φροντίσι, προσεποιεῖτο δὲ αὐτῶν
καταφρονεῖν. τῆς μὲν οὖν πρώτης καὶ δευτέρας ἡμέρας ἔν-
δον ἔμεινεν ἡσυχάζων καὶ τοῖς φίλοις περὶ τοῦ πρακτέου
κοινούμενος. τὸ δὲ στρατόπεδον πᾶν τὸ σὺν αὐτῷ οἵ τ' ἐπ- 2
έκεινα πάντες ἄνθρωποι ἔγνωσαν μὲν τὰ διαγγελθέντα, καὶ
διοίδαινον πᾶσιν αἱ ψυχαὶ τηλικούτων ἔργων εὐτόλμῳ καινο-
τομίᾳ· οὐδέ τις πρός τινα ἔλεγέ τι οὔτ' εἰδέναι τι προσεποι-
εῖτο. τοσοῦτος γὰρ ἦν ὁ Μαξιμίνου φόβος, ὡς μηδὲν αὐτὸν
λανθάνειν, παραφυλάττεσθαι δὲ πάντων οὐ μόνον τὰ διὰ
φωνῆς καὶ γλώττης προφερόμενα, ἀλλὰ καὶ τὰ δι' ὄψεως
νεύματα. ὁ μέντοι Μαξιμῖνος συγκαλέσας πάντα τὸν στρα- 3
τὸν ἐς τὸ πρὸ τῆς πόλεως πεδίον, προελθών τε τῆς τρίτης
ἡμέρας ἀνελθών τε ἐπὶ τὸ βῆμα, ἐπιφερόμενος τὸ βιβλίον
ὅπερ ἦσαν αὐτῷ συντάξαντές τινες τῶν φίλων, ἐξ ἀναγνώ-
σεως ἔλεξε τοιάδε. "ἄπιστα μὲν οἶδα καὶ παράδοξα λέξων 4
πρὸς ὑμᾶς, ὡς δὲ ἐγὼ οἶομαι, οὐ θαύματος ἀλλὰ χλεύης καὶ
γέλωτος ἄξια. ὅπλα ἐφ' ὑμᾶς καὶ τὴν ὑμετέραν ἀνδρείαν
οὐ Γερμανοὶ αἴρονται, οὓς πολλάκις ἐνικήσαμεν, οὐ Σαυρο-
μάται οἱ περὶ εἰρήνης ἑκάστοτε ἱκετεύοντες· Πέρσαι τε οἱ
πάλαι Μεσοποταμίαν κατατρέχοντες νῦν ἡσυχάζουσιν, ἀγα-
πητῶς ἔχοντες τὰ ἑαυτῶν, δόξης τε τῆς ὑμετέρας ἐν τοῖς
ὅπλοις ἀρετῆς τε, πείρᾳ τῶν ἐμῶν πράξεων, ἃς ἔγνωσαν ὅτε
τῶν ἐπὶ ταῖς ὄχθαις στρατοπέδων ἡγούμην, ἀνεχούσης αὐτούς.

---

3. καὶ τὰ μὲν Io., bene ‖ τὰ μὲν οὖν κατὰ A ‖ τὴν om. V ‖ 4. ἀπ-
ηγγέλθη V ‖ 5. δὲ P, τε Oi ‖ 8. τ' A, τε BVi, vulgo ‖ 10. εὐτόλμων
libri, corr. Steph ‖ 11. οὐδέ τις BVi, οὐδὲν δέ τις A. ⟨πλὴν⟩ οὔτε τίς
coni. Reisk, οὔτε δέ τις Bekk ‖ ἔλεγέ τι] ἔλεγεν A ‖ alterum τι om. l ‖
12. ὁ om. O ‖ 13. παραφυλάττειν τε vertit P ‖ 14. καὶ γλώττης susp.
Lange ‖ προφ. l, προσφ. Oa. in g σ eras. ‖ καὶ διὰ ὄψεως l ‖ 15. μέν
τι A ‖ 16. εἰς libri ‖ προσελθών libri praeter A ‖ 18. αὐτῷ ἦσαν a ‖ 21.
ὅπλα] εἰπλα A ‖ ἡμᾶς aP ‖ ἡμετέραν BV ‖ 22. οὐ iP, οἱ O ‖ αἴρονται
O, αἱροῦνται i ‖ οὐ] εἰ A ‖ 22. 23. σαυρομμάται BV ‖ 26. πείρᾳ] πείραν
l. ἀρετῆς καὶ τῶν ἐμῶν πράξεων, ἃς πείρᾳ ἔγν. Reisk. τε post ἀρετῆς
seclusit Bekk, quod ita probo ut verba δόξης — ἀρετῆς post ἡγούμην
collocentur ‖ 27. αὐτοὺς Basileensis secunda, αὐτῆς libri

Digitized by Google

ἀλλὰ γάρ (μή τι ἄρα καὶ καταγέλαστον εἰπεῖν) Καρχηδόνιοι μεμήνασι, καὶ πρεσβύτην ἄθλιον, ἐν ἐσχάτῳ γήρᾳ παραφρονοῦντα, πείσαντες ἢ βιασάμενοι ὥσπερ ἐν πομπαῖς παίζουσι βασιλείαν, τίνι θαρροῦντες στρατῷ, παρ' οἷς ἐς τὴν τοῦ ἡγουμένου ὑπηρεσίαν ἀρκοῦσι ῥαβδοῦχοι; ποῖα φέροντες ὅπλα, παρ' οἷς οὐδὲν πλὴν δορατίων, οἷς πρὸς θηρία μονομαχοῦσι; τὰ πολεμικὰ αὐτοῖς γυμνάσια χοροὶ καὶ σκώμματα καὶ ῥυθ-
6 μοί. μηδέ τινα ὑμῶν ἐκπληττέτω τὰ κατὰ Ῥώμην ἀγγελθέντα. Βιταλιανὸς μὲν ἀνῃρέθη δόλῳ καὶ ἀπάτῃ ληφθείς, τοῦ δὲ Ῥωμαίων δήμου τὸ κοῦφον καὶ εὐμετάβολον οὐκ ἀγνοεῖτε καὶ μέχρι βοῆς θρασύ· εἰ δύο ἢ τρεῖς ὁπλίτας ἴδοιεν μόνον, ὑπ' ἀλλήλων ὠθούμενοί τε καὶ πατούμενοι, φεύγων
7 ἕκαστος τὸν ἴδιον κίνδυνον τοῦ κοινοῦ ἀμελῶς ἔχει. εἰ δὲ καὶ τὰ τῆς συγκλήτου τις ὑμῖν διήγγειλε, μὴ θαυμάζετε εἰ τὸ μὲν ἡμέτερον σῶφρον τραχὺ αὐτοῖς δοκεῖ, τὸ δ' ὁμότροπον ἐν ἀκολάστῳ βίῳ ἐκείνου προτιμᾶται, καὶ τὰ μὲν ἀνδρεῖα καὶ σεμνὰ τῶν ἔργων φοβερὰ προσαγορεύουσι, τὰ δ' ἀνειμένα καὶ ἐκβεβακχευμένα ὡς ἥμερα δι' ἡδονῆς ἔχουσι· διόπερ πρὸς τὴν ἐμὴν ἀρχὴν οὖσαν ἐπιστρεφῆ καὶ κόσμιον ἀλλοτρίως διάκεινται, ἤσθησαν δὲ τῷ Γορδιανοῦ ὀνόματι,
8 οὗ τὸν διαβεβλημένον βίον οὐκ ἀγνοεῖτε. πρὸς τούτους καὶ τοὺς τοιούτους ἡμῖν ὁ πόλεμος, εἴ τις οὕτως αὐτὸν καλεῖν βούλοιτο. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι ὡς οἱ πλεῖστοι καὶ σχεδὸν πάντες, εἰ μόνον Ἰταλίας ἐπιβαίημεν, ἱκετηρίους θαλλοὺς καὶ τέκνα προτείναντες ὑποστρώσουσιν αὐτοὺς τοῖς ἡμετέροις ποσίν, οἱ δὲ λοιποὶ διὰ δειλίαν καὶ φαυλότητα φεύξονται, ὡς ὑπάρξαι ἐμοί τε ὑμῖν [καὶ] τὰ ἐκείνων πάντα δοῦναι, ὑμῖν τε ἀδεῶς λαβοῦσι καρποῦσθαι."

---

1. ⟨ἢ⟩ εἰπεῖν?* ‖ 2. πρεσβυτῶν B ‖ 4. παρ'] καὶ παρ' a ‖ εἰς libri ‖ 6. πλὴν Sylb, πλέον Oi ‖ οἷς i, οἳ O ‖ πρὸς τὰ Θ. l ‖ 7. τὰ] καὶ τὰ P et Reisk ‖ 10. οὐκ i, εἶναι οὐκ O ‖ 11. εἰ ⟨δὲ⟩ δύο coni. Steph ‖ 12. μόνον] μονονοὺ A ‖ ὑπ' — πατούμενοι fort. spuria ‖ 13. ἔχειν a ‖ 14. ἡμῖν i ‖ 16. ἐκείνου post τὸ δ' (15.) collocabat Steph. ego ἐκείνου corruptum puto, cum haec in iuniorem Gordianum dicta sint ‖ καὶ τὰ] τὰ l ‖ 19. ἐπιστρέφει V ‖ 20. δὲ] γὰρ l ‖ Γορδιανοῦ] eadem ac vs. 16. corruptela latet ‖ 22. τοὺς τοιούτους V, τοιούτους ABag, τοιοῦτος l ‖ ὑμῖν P ‖ 24. 25. ἱκετηρίους . . προτείναντες ὑποστρώσουσιν Sylb, ἱκετηρίας . . προτείναντας (προσεκτείναντας A) ὑποστρώσειν libri ‖ 25. αὐτοῖς A ‖ 27. τε Sylb, τε καὶ libri. μὲν coni. Gedike ‖ καὶ BV, om. Ai ‖ 28. τε] δὲ Gedike

Digitized by Google

τοιαῦτά τινα εἰπών, βλάσφημά τε πολλὰ ἐς τὴν Ῥώμην 9
καὶ τὴν σύγκλητον δι' ὧν παρεφθέγγετο ἀπορρίψας, ταῖς τε
διὰ χειρὸς ἀπειλαῖς καὶ ταχέσι προσώπου νεύμασιν ὡς πρὸς
παρόντας ὀργισθείς, ἐπαγγέλλει τὴν ἐπ' Ἰταλίαν ἔξοδον. δια-
νείμας τε αὐτοῖς πάμπλειστα χρήματα, μιᾶς ἡμέρας διαλιπών,
τῆς ὁδοῦ εἴχετο, πολύ τι πλῆθος ἐπαγόμενος στρατοῦ, τήν
τε ὑπὸ Ῥωμαίοις δύναμιν. εἵπετο δὲ αὐτῷ καὶ Γερμανῶν 10
οὐκ εὐκαταφρόνητος ἀριθμός, οὓς τοῖς ὅπλοις ἐκεχείρωτο ἢ
πείσας ἐς φιλίαν καὶ συμμαχίαν ἐπῆκτο, μηχαναί τε καὶ πολε-
μικὰ ὄργανα, καὶ ὅσα πρὸς τοὺς βαρβάρους ἰὼν ἐπεφέρετο.
αὐτὸς μὲν σχολαιτέραν τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιεῖτο διὰ τὴν τῶν
ὀχημάτων καὶ ἐπιτηδείων πανταχόθεν συγκομιδήν· αἰφνιδίου 11
γὰρ γενομένης τῆς ἐπ' Ἰταλίαν ὁδοῦ, οὐκ ἐκ προνοίας, ὥσπερ
εἰώθει, ἀλλ' ἐξ αὐτοσχεδίου καὶ ἐπειγούσης ὑπηρεσίας τὰ χρει-
ώδη τῷ στρατῷ ἠθροίζετο. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ προπέμψαι τὰς
τῶν Παιόνων φάλαγγας· ἐκείνοις γὰρ μάλιστα ἐπίστευεν,
οἵπερ αὐτὸν καὶ πρῶτοι ἀνεῖπον βασιλέα ἐθελονταί τε ὑπὲρ
αὐτοῦ κινδυνεύσειν ὑπισχνοῦντο. ἐκέλευσεν οὖν αὐτοῖς φθάσαι
τὴν λοιπὴν δύναμιν καὶ τὰ ἐν Ἰταλίᾳ χωρία προκαταλαβεῖν.
καὶ οἱ μὲν περὶ τὸν Μαξιμῖνον ὡδοιπόρουν, ἐν δὲ τῇ 9
Καρχηδόνι οὐχ ὡς ἠλπίκεσαν τὰ πράγματα προυχώρει. Καπε-
λιανὸς γὰρ ἦν τις ὄνομα, τῶν ἀπὸ συγκλήτου, ἡγεῖτο δὲ
Μαυρουσίων τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις, Νομάδων δὲ καλουμένων.
τὸ δ' ἔθνος στρατοπέδοις ἐπέφρακτο διὰ τὸ περικείμενον
πλῆθος Μαυρουσίων τῶν βαρβάρων, ὡς ἂν ἐπέχοι αὐτῶν τὰς
ἐξ ἐπιδρομῆς ἁρπαγάς. εἶχεν οὖν ὑφ' ἑαυτῷ δύναμιν οὐκ 2
εὐκαταφρόνητον στρατιωτικήν. πρὸς δὴ τὸν Καπελιανὸν τοῦ-

---

1. εἰς libri ‖ 4. παρόντα l ‖ ἐπὶ O ‖ 5. τε om. l ‖ μίαν ἡμέραν coni. Irmisch, bene ‖ διαλείπων BV ‖ 6. 7. τήν τε (ita i, τὴν O) ὑπὸ Ῥ. δύν. deleverim. *atque universas adducens Romanas copias* P. τὴν δὴ πᾶσαν ὑ. Ῥ. δ. coni. Lange ‖ 8. οὗς] οἷς (sic) B ‖ κεχείρωτο libri ‖ 9. προσῆκτο, in mg. m. 1: γρ. ἐπῆκτο, A ‖ 10. ἰὼν Steph, ὢν Oag, ὤν l. οὖν coni. Sylb post μὲν (vs. 11) collocandum ‖ 11. ⟨καὶ⟩ αὐτὸς coni. Steph ‖ μὲν] *ceterum* P: μέντοι (Steph) ‖ ποιεῖτο V ‖ 12. καὶ om. V ‖ 13. ἐπὶ O ‖ 16. ἐκείνων l ‖ 18. κινδυνεύειν libri* ‖ οὖν i, om. BV. ἐκέλευσέ τε αὐτοῖς A ‖ αὐτοὺς l ‖ 20. τὸν om. a ‖ 21. ἐχώρει V ‖ 21. 22. καπελιανὸς Olo., καπελλιανὸς a g P, vulgo. et sic deinceps. καπετολιανὸς h. l. l, et m. 1 in mg. g ‖ 22. γάρ τις ἦν A ‖ 24. δ' gl, δὲ Oa, vulgo ‖ πέφρακτο libri ‖ 25. ἐπέχη A ‖ 26. ἑαυτοῦ V, ἑαυτὸν A, ῶ sup. ὸν a m. 1, ut vid. ‖ 27. δὴ] δὲ BV

Digitized by Google

τον ὁ Γορδιανὸς ἀπεχθῶς διέκειτο ἄνωθεν ἔκ τινος ἀγοραίου διαφορᾶς. τότε τοίνυν ἐν τῷ τῆς βασιλείας γενόμενος ὀνόματι διάδοχόν τε αὐτῷ ἔπεμψε καὶ τοῦ ἔθνους ἐξελθεῖν ἐκέλευσεν. ὃ δὲ πρός τε ταῦτα ἀγανακτήσας, τῷ τε Μαξιμίνῳ καθωσιωμένος, ὑφ' οὗ καὶ τὴν ἡγεμονίαν ἐπεπίστευτο, πάντα τὸν στρατὸν ἀθροίσας ἀναπείσας τε Μαξιμίνῳ τηρεῖν τὴν πίστιν καὶ τὸν ὅρκον, κατῆλθεν ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα, δύναμιν ἄγων μεγίστην τε καὶ γενναίων ἀνδρῶν ἡλικίαις ἀκμάζουσαν, καὶ παντοδαπῇ ὅπλων παρασκευῇ ἐξηρτυμένην, ἐμπειρίᾳ τε πολεμικῇ καὶ τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους μάχης συνηθείᾳ ἑτοίμην προς μάχας.

ὡς δὲ ἀπηγγέλη τῷ Γορδιανῷ ὁ στρατὸς προσιὼν τῇ πόλει, αὐτός τε ἐν ἐσχάτῳ δέει ἦν, οἵ τε Καρχηδόνιοι ταραχθέντες, οἰόμενοι ἐν πλήθει ὄχλου, οὐκ ἐν εὐταξίᾳ στρατοῦ τὸ εὔελπι τῆς νίκης εἶναι, πανδημεὶ πάντες ἐξίασιν ὡς δὴ τῷ Καπελιανῷ ἀντιταξόμενοι. Γορδιανὸς μὲν οὖν ὁ πρεσβύτης, ὥς τινές φασιν, ἅμα τῷ τῆς Καρχηδόνος ἐπιβῆναι ἐν ἀπογνώσει γενόμενος, ἐννοῶν τὴν δύναμιν Μαξιμίνου, οὐδὲν δὲ ὁρῶν ἐν Λιβύῃ ἀξιόμαχον [ἰσόρροπον], ἀνήρτησεν ἑαυτὸν βρόχῳ· κρυπτομένης δὲ αὐτοῦ τῆς τελευτῆς τὸν υἱὸν αὐτοῦ στρατηγήσοντα δὴ τοῦ πλήθους εἵλοντο. γενομένης δὲ συμβολῆς οἱ μὲν Καρχηδόνιοι ὄχλῳ πλείους ἦσαν, ἄτακτοι δὲ καὶ πολεμικῶν ἔργων ἀπαίδευτοι, ἅτε ἐν εἰρήνῃ βαθείᾳ τεθραμμένοι ἑορταῖς τε καὶ τρυφαῖς σχολάζοντες ἀεί, γυμνοί τε ὅπλων καὶ ὀργάνων πολεμικῶν. ἕκαστος δὲ ἐπεφέρετο οἴκοθεν ἢ ξιφίδιον ἢ πέλεκυν δορατιά τε ἐκ κυνηγεσίων·

---

1. ὁ O, καὶ ὁ i. καὶ ante *ἄνωθεν* collocabat Sylb ‖ *διέκειτο* Sylb, *προσέκειτο* libri ‖ 2. 3. *ὀνόματι γενόμενος* A ‖ 3. *αὐτὸν* a ‖ 4. *πρός τε* i, *πρὸς* O ‖ 5. *καθωσιωμένος* Steph, *καθοσιούμενος* Oi et Suid. s. v. ‖ *ἐπεπίστευτο**, *ἐπίστευτο* BV, *πεπίστευτο* Ai, vulgo ‖ 6. *ἀθροίσας* ilo. et Suid., *συναθροίσας* O ‖ *μαξίμω* A ‖ 6. 7. *τὴν πίστιν τηρεῖν* fuit in A, corr. m. 1 ‖ 8. *γενναίων* a, *γενναίαν* Ogl ‖ 9. *ἐξηρτημένην* BV ‖ 10. *τῆς* V, *τῇ* Bi, om. A ‖ 10. 11. *ἑτοίμην* ex corr. vetere, *ἑτοίμη* libri. exspectabam tamen pro *ἑτ. πρ. μάχ.*: *ἀνανταγώνιστον* vel tale quid ‖ 13. 14. *ταραχθέντες*] *ἐταράχθησαν?** ‖ 14. *οἰόμενοί τε* Io. an *οἰόμενοι δὲ?** ‖ 17. *τῷ* ⟨*τὸν Καπελιανὸν*⟩ *τῆς?** ‖ *τῆς Καρχηδονίας* Reisk, praeter rem ‖ 18. *τοῦ μαξ.* V ‖ *Μαξιμίνου*] *Καπελλιανοῦ* coni. Lange, male ‖ 19. *ἰσόρροπον* om. Io. ‖ 21. *δὴ τοῦ πλήθους* mihi dubia. *τὸ πλῆθος* vertit P. an *οἱ τοῦ πλήθους πρωτεύοντες* vel sim.?* ‖ 25. *δὲ*] imo *γὰρ. nam* P ‖ 26. *ξιφείδιον* Bgl ‖ *τε τὰ ἐκ* A

Digitized by Google

βύρσας τε τὰς ἐμπεσούσας περιτεμόντες καὶ ξύλα καταπρισαντες ἐς τὰ παρατυχόντα σχήματα, ὡς ἕκαστος ἐδύνατο, πρόβλημα τοῦ σώματος ἐποιεῖτο. οἱ δὲ Νομάδες ἀκοντισταί τε εὔστοχοι καὶ ἱππεῖς ἄριστοι, ὡς καὶ χαλινῶν ἄνευ ῥάβδῳ μόνῃ τὸν δρόμον τῶν ἵππων κυβερνᾶν. ῥᾷστα οὖν ἐτρέψαντο τῶν Καρχηδονίων τὸ πλῆθος, οἵπερ οὐχ ὑπομείναντες αὐτῶν τὴν ἐμβολήν, πάντα ῥίψαντες ἔφυγον· ὠθούμενοι δὲ ὑπ' ἀλλήλων καὶ πατούμενοι, πλείους ὑπὸ τοῦ οἰκείου πλήθους ἐφθάρησαν ἢ πρὸς τῶν πολεμίων. ἔνθα καὶ ὁ τοῦ Γορδιανοῦ υἱὸς ἀπώλετο οἵ τε περὶ αὐτὸν πάντες, ὡς διὰ πλῆθος πτωμάτων μήτε νεκρῶν ἀναίρεσιν πρὸς ταφὴν γενέσθαι δυνηθῆναι μήτε τὸ τοῦ νέου Γορδιανοῦ σῶμα εὑρεθῆναι. οἱ μὲν γὰρ φεύγοντες, ὅσοι τε ἦσαν εἰσρυέντες ἐς τὴν Καρχηδόνα ὅσοι τε λαθεῖν ἐδυνήθησαν, σκεδασθέντες ἐς πᾶσαν την πόλιν, οὖσαν μεγίστην τε καὶ πολυάνθρωπον, ὀλίγοι ἐκ πολλῶν ἐσώθησαν· τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος περὶ ταῖς πύλαις στενοχωρούμενον, παρεισδῦναι σπουδάζοντος ἑκάστου, βαλλόμενόν τε ὑπὸ τῶν ἀκοντιστῶν καὶ τιτρωσκόμενον ὑπὸ τῶν ὁπλιτῶν διεφθείρετο. πολλὴ δὲ οἰμωγὴ κατὰ τὴν πόλιν γυναικῶν τε καὶ παίδων, ὧν ἐν ὄψει οἱ φίλτατοι ἀπώλλυντο. ἕτεροι δέ φασιν, ὡς δὴ ταῦτα οἴκοι μεμενηκότι διὰ γῆρας τῷ πρεσβύτῃ Γορδιανῷ ἀπηγγέλη ὅ τε Καπελιανὸς εἰσελαύνων ἐς τὴν Καρχηδόνα ἐδηλώθη, ἐν ἀπογνώσει δὴ πάντων γενόμενος, εἰσελθὼν μόνος ἐς τὸν οἰκίσκον ὡς δὴ καθευδήσων, ἐξαρτήσας ἧς ἐπεφέρετο ζώνης τὸν τράχηλον ἐν βρόχῳ, τοῦ βίου ἀνεπαύσατο. τοιούτῳ μὲν δὴ τέλει ὁ Γορδιανὸς ἐχρήσατο, βιώσας τὰ πρῶτα εὐδαιμόνως, ἐν εἰκόνι τε βασιλείας τελευτήσας.

ὁ δὲ Καπελιανὸς ἐς Καρχηδόνα εἰσελθὼν πάντας τε

---

1. *βύρσας* Wolf, *βαρέας* libri ‖ 1. 2. *καταπρήσαντες* A ‖ 2. 13. 15. 23. 24. 29. *εἰς* libri ‖ 5. *τὸν δρ. τ. ἵ.*] *τὸν ἵππον* A, *τῶν ἵ. τ. δρ.* l ‖ 7. *ἔφευγον* Alo. ‖ 8. 9. *πλήθους*] *πάθους* A ‖ 12. *τὸ* om. a ‖ 13. *τε* ⟨*πρῶτοι*⟩ *ἦσαν* Reisk ‖ 14. *ἠδυνήθησαν* libri* ‖ 15. *τε* om. l ‖ *πολυάνθρωπον**, *πολλήν* libri ‖ 16. *ἐκ*] *δ' ἐκ* A ‖ 19. *ὁπλιτῶν* i, *πολιτῶν* BV, *πελταστῶν* A ‖ 19. 20. *πόλιν* ⟨*ἦν*⟩ coni. Wolf p. XXII, bene. *παίδων ἐγίνετο* lo. ‖ 20. *παίδων* lo., *παιδίων* Oi, vulgo ‖ *ἀπώλλυντο* coni. Steph, *ἀπώλοντο* A, *ἀπώλοντο* BVi, vulgo ‖ 21. 22. *μεμεν. τῶ γορδ. διὰ γῆρας ἀπ.* A ‖ 22. *τε καὶ πελιανὸς* BV ‖ 23. *δὴ* A, *δὲ* BVi, vulgo ‖ 25. *τὸν* om. V ‖ *ἐν βρόχῳ* susp. Lange, recte opinor ‖ 26. *ὁ γορδ.* alo., *γορδ.* Ogl ‖ 27. *τὰ πρῶτα*] *τὰ πάντα?**

τοὺς πρωτεύοντας ἀπέκτεινεν, εἴ τινες καὶ ἐσώθησαν ἐκ τῆς μάχης, ἐφείδετό τε οὔτε ἱερῶν συλήσεως οὔτε χρημάτων ἰδιω-
11 τικῶν τε καὶ δημοσίων ἁρπαγῆς. ἐπιών τε τὰς λοιπὰς πόλεις, ὅσαι τὰς Μαξιμίνου τιμὰς καθῃρήκεσαν, τοὺς μὲν ἐξέχοντας ἐφόνευε, τοὺς δὲ δημότας ἐφυγάδευεν, ἀγρούς τε καὶ κώμας ἐμπιπράναι λεηλατεῖν τε τοῖς στρατιώταις ἐπέτρεπε, προσποιούμενος μὲν τιμωρίαν εἰσπράττειν ἐφ' οἷς ἐς Μαξιμῖνον ἡμαρτήκεσαν, λανθανόντως δὲ εὔνοιαν ἑαυτῷ παρὰ τῶν στρατιωτῶν μνώμενος, ἵν' εἴ τι πταίσειε τὰ Μαξιμίνου πράγματα, αὐτὸς ἔχων δύναμιν εὐνοοῦσαν τῆς ἀρχῆς
10 ἀντιποιήσαιτο. τὰ μὲν δὴ κατὰ τὴν Λιβύην ἐν τούτοις ἦν.
ὡς δὲ ἐς τὴν Ῥώμην ἐδηλώθη ἡ τοῦ πρεσβύτου τελευτή, ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ ἀφασίᾳ ὅ τε δῆμος ἦν ἥ τε σύγκλητος μάλιστα, [Γορδιανοῦ] τετελευτηκότος ἐς ὃν ἠλπίκεσαν· ᾔδεσαν γὰρ . . . αὐτὸν οὔτε φεισόμενόν τινος· ὃς γὰρ καὶ φύσει
2 ἀλλοτρίως καὶ ἀπεχθῶς πρὸς αὐτοὺς διέκειτο, τότε καὶ ἐπ' εὐλόγοις αἰτίαις ὡς ὁμολογουμένοις ἐχθροῖς εἰκότως ὠργίζετο. ἔδοξεν οὖν συνελθεῖν καὶ περὶ τῶν πρακτέων σκέψασθαι, ἅπαξ τε ἀναρρίψαντας κίνδυνον πόλεμον ἄρασθαι, προστησαμένους ἑαυτῶν χειροτονηθέντας βασιλέας, ἐς οὓς ἠθέ-
3 λησαν μερίσαι τὴν ἀρχήν, ὡς μὴ παρ' ἑνὶ οὖσα ἡ ἐξουσία ἐς τυραννίδα πάλιν ἐξοκείλῃ. συνῆλθον οὖν οὐκ ἐς τὸ σύνηθες συνέδριον ἀλλ' ἐς τὸν τοῦ Διὸς νεὼν ⟨τοῦ⟩ Καπετωλίου, ὃν σέβουσι Ῥωμαῖοι ἐν ἀκροπόλει. συγκλείσαντες οὖν αὐτοὺς ἐν τῷ σηκῷ μόνους, ὥσπερ ὑπὸ μάρτυρι τῷ Διὶ καὶ συνέδρῳ ἐπισκόπῳ τε τῶν πραττομένων, ἐπιλεξάμενοι τῶν [ἐν] ἡλικίᾳ καὶ ἀξιώματι προυχόντων οὓς ἐδοκίμαζον κατὰ

---

3. τε καὶ O, καὶ i ‖ ἁρπαγῆς Ai, ἁρπαγησῶν B, ἁρπαγεισῶν V ‖ 4. ταῖς μαξ. τιμαῖς B ‖ 5. ἐφόνευσε a ‖ ἐφυγάδευσεν BVa ‖ 6. λεηλατεῖν τε om. P, τε om. l ‖ 7. 14. 22. (bis) εἰς libri ‖ 9. πταίσειε O, πταίσειεν i, vulgo ‖ 11. δὴ om. l ‖ 12. ἐς gIo., εἰς BVal. ἐν τῇ ῥώμῃ A ‖ ἐδ. γορδιανοῦ τοῦ πρεσβύτου ἡ ⟨τελ. A. *senis Gordiani* P ‖ 13. ὅ τε] ὁ A ‖ 14. Γορδιανοῦ om. P. cf. Wolf p. XXII sq. ‖ 14. 15. ᾔδεσαν γὰρ τὸν μαξιμῖνον ἐχθρὸν αὐτοῖς ἄσπονδον ὄντα οὔτέ τινος φεισόμενον· ὡς A, sententia quidem iusta ‖ 15. ὃς Schottus, ὡς libri ‖ 16. διέκει (sic) BV ‖ διέκειτό τε καὶ ἐπ' ag ‖ τότε δὲ καὶ A ‖ 20. δύο χειρ. vertit P ‖ βασιλεῖς A ‖ εἰς οὓς A, οὓς ceteri, vulgo ‖ 21. παρ' ἑνὶ οὖσα ἡ (ἡ add. Bekk) ἐξουσία Stroth, πάλιν (πολλὴν A) ἰοῦσαν ἐξουσίαν libri ‖ 22. ἐξωκείλῃ O ‖ 23. τοῦ add. Bekk² ‖ 25. 26. καὶ συνέδρῳ deleverim ‖ 27. ἐν seclusi. τῶν ἐν ἀξιώματι καὶ ἡλικίᾳ A ‖ 27. p. 189, 1. κατὰ τὴν ψ. a

Digitized by Google

ψηφοφορίαν, ἐχόντων καὶ ἄλλων ψήφους, διακριθεισῶν τε καὶ τοῦ πλείστου τῆς γνώμης Μάξιμόν τε καὶ Βαλβῖνον ἀνειπόντος αὐτοκράτορας ἐποίησαν. τούτων δ'. ἦν ὁ μὲν Μάξιμος 4
ἐν τε πολλαῖς στρατοπέδων ἀρχαις γενόμενος, τῆς τε Ῥωμαίων
πόλεως ἔπαρχος καταστὰς ἀνεπιστρόφως τε ἄρξας, καὶ ἐν ὑπο-
λήψει παρὰ τοῖς ὄχλοις φρενῶν τε [καὶ] ἀγχινοίας καὶ βίου
σώφρονος, ὁ δὲ Βαλβῖνος γενόμενος μὲν εὐπατρίδης, ἐς δευ-
τέραν τε ὑπατείαν ἐληλακὼς ἐθνῶν τε ἡγησάμενος ἀμέμπτως,
τὸ δ' ἦθος ἁπλούστερος. τῆς οὖν χειροτονίας ἐκείνους ἀν- 5
ειπούσης, Σεβαστοί τε ἀνηγορεύθησαν, καὶ πάσαις ταῖς βασι-
λικαῖς τιμαῖς ἡ σύγκλητος διὰ δόγματος αὐτοὺς ἐκόσμησεν.
ὁ δὲ δῆμος τούτων ἐν τῷ Καπετωλίῳ πραττομένων, εἴτε
ὑποβαλόντων τινῶν Γορδιανοῦ φίλων καὶ οἰκείων εἴτε γνόν-
τες ὑπὸ φήμης, παρειστήκεσαν ταῖς πύλαις, φράξαντες πᾶσαν
τὴν ἐς τὸ Καπετώλιον ἄνοδον τῷ πλήθει τῶν ὄχλων, λίθους
τε καὶ ξύλα ἐπεφέροντο, ἀντιπράττοντες τοῖς ὑπὸ τῆς συγ-
κλήτου ἐψηφισμένοις, καὶ μάλιστα τὸν Μάξιμον παραιτού-
μενοι· ⟨ἦρξε γὰρ⟩ στερρότερον τῆς πόλεως, πολύ τε τὸ ἐπι- 6
στρεφὲς ἔσχε πρὸς τοὺς φαύλους καὶ κούφους τῶν ὄχλων.
ὅθεν δεδιότες ἀπηρέσκοντο αὐτῷ, ἐβόων τε καὶ ἠπείλουν
ἀποκτενεῖν αὐτούς· ἠξίουν γὰρ τοῦ Γορδιανοῦ γένους βασι-
λέα αἱρεθῆναι, τό τε τῆς αὐτοκρατορικῆς ὄνομα ἀρχῆς ἐκείνῳ
τῷ οἴκῳ καὶ ὀνόματι μεῖναι. ὁ δὲ Βαλβῖνος καὶ Μάξιμος 7
ἐκ τοῦ ἱππικοῦ τάγματος νεανίας τούς τε πάλαι στρατιώτας
οἳ ἐν Ῥώμῃ διέτριβον περιστήσαντες ἑαυτοῖς ξιφηφόρους προ-

---

1. ψηφοφορίαν g ‖ ἄλλων i, ἄλλους O ‖ 2. βαλβῖνον i, ἀλβῖνον O, constanter fere ‖ 2. 3. ἀνειπόντος Schottus, ἀνειπόντες libri. διακριθεισῶν τε τῶν γνωμῶν καὶ τοῦ πλείστου μέρους Μάξ. . . ἀνειπόντος tunc requirebat Sylb, alii alia, v. Irmisch ‖ 3. μὲν om. l ‖ 5. ἀνεπιστρόφως] ἐπιστρεφῶς coni. Steph. at cf. Thes. ed. Did. v. ἀνεπ. ‖ 6. καὶ omisi cum l ‖ 7. 15. εἰς libri ‖ 8. τε ante ὑπ. a, δὲ Ogl ‖ 9. ἀπαλώτερος coni. R. C. Martin, male ‖ ἐκείνους A et cod. Schotti, ἐκείνης BVi ‖ 13. τινῶν om. l ‖ 18. alii alia supplèverunt, v. Irmisch. ἦρξέ τε γὰρ Wolf ‖ στερρότερον — 19. ὄχλων om. P ‖ 20. δεδιότες om. P (*quapropter eo maxime offendebantur*). fort. scripsit εἰκότως ‖ 21. γὰρ] δὲ vel τε?* ‖ Γορδιανοῦ] possis Γορδιανείου ‖ 22. ἀρχῆς ὄνομα i ‖ 23. καὶ ὀνόματι] καὶ μόνῳ A. delenda videntur nisi forte pro ὄνομα ἀρχῆς scribendum σχῆμα ἀ. ‖ 24. νεανίας τούς τε πάλαι στρατιώτας Sylb, τοὺς νεανίας πάλαι στρατιώτας τε libri. τοὺς ν. πάντας στρ. τε coni. Steph. ὁ πάλαι στρατιώτης 'veteranus' est: cf. Vales. ad Amm. M. XV, 1, 2 et loseph. A. XVI, 11, 4 t. IV p. 58, 11 Bk. ‖ 25. ἑαυτοῖς O, αὐτοῖς i ‖ ξιφηφόροις B, ξιφήρεις V

Digitized by Google

ἐλθεῖν τοῦ Καπετωλίου ἐβιάζοντο, ὑπὸ δὲ πλήθους λίθων καὶ ξύλων ἐκωλύθησαν, ἔστε δὴ ὑποβαλόντος τινὸς αὐτοῖ τὸν δῆμον ἐσοφίσαντο. ἦν τι παιδίον νήπιον, τῆς Γορδιανοῦ
8 θυγατρὸς τέκνον, τῷ πάππῳ ὁμώνυμον. πέμψαντες τοίνυν τῶν σὺν αὐτοῖς τινὰς κελεύουσι τὸ παιδίον κομισθῆναι. οἳ 5
δ' εὑρόντες αὐτὸ ἀθῦρον οἴκοι, ἁράμενοι ἐπὶ τῶν ὤμων, διὰ μέσου τοῦ πλήθους, δεικνύντες τοῖς ὄχλοις Γορδιανοῦ τε ἔγγονον λέγοντες καὶ τῇ αὐτοῦ προσηγορίᾳ ἀποκαλοῦντες, ἀνάγουσιν ἐς τὸ Καπετώλιον εὐφημούμενον ὑπὸ τοῦ δήμου
9 καὶ φυλλοβολούμενον. τῆς τε συγκλήτου Καίσαρα αὐτὸ ἀπο- 10
δειξάσης, ἐπειδὴ διὰ τὴν ἡλικίαν οὐχ οἷός τε ἦν προϊστασθαι τῶν πραγμάτων, τῆς τε ὀργῆς ὁ δῆμος ἐπαύσατο, ἡνέσχοντό τε προελθεῖν ἐς τὴν βασίλειον αὐλήν.

11 συνέβη δὲ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πταῖσμα ὀλέθριον τῇ Ῥωμαίων πόλει, ἀρχὴν καὶ πρόφασιν λαβὸν ἐξ εὐτόλμου 15
θράσους δύο ἀνδρῶν τῶν ἀπὸ συγκλήτου. συνελήλυθεσαν μὲν γὰρ ἐς τὸ βουλευτήριον πάντες σκεψόμενοι περὶ τῶν
2 καθεστώτων, μαθόντες δ' οἱ στρατιῶται οὓς ἐν τῷ στρατοπέδῳ Μαξιμῖνος κατελελοίπει ἤδη [γὰρ] πρὸς ἄφεσιν τῆς στρατείας ὄντας καὶ δι' ἡλικίαν οἴκοι μεμενηκότας, ἦλθον 20
μέχρι τῆς εἰσόδου τῆς συγκλήτου, βουλόμενοι τὸ πραττόμενον μαθεῖν, ὅπλων μὲν γυμνοί, ἐν λιταῖς δὲ ἐσθῆσι καὶ ἐφε-
3 στρίσιν, εἱστήκεσαν δὲ μετὰ τοῦ λοιποῦ δήμου. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πρὸ τῶν θυρῶν ἔμενον, δύο δέ τινες ἢ τρεῖς περιεργότερον ἐπακοῦσαι τῶν βουλευομένων θελήσαντες ἐς τὸ 25

---

1. τοῦ] τε τοῦ a ‖ 1. 2. ξύλων καὶ λίθων a ‖ 2. 3. ἔστε δὴ ὑποβάλλοντός τινος αὐτοῖ τὸν δῆμον ἐσοφίσαντο hab. lex. Vindob. p. 87, 5 N. εἴτε δὴ ὑποβάλλοντός τινος εἴτε καὶ αὐτοὶ ἐννοήσαντες τὸν A ex manifesta interpolatione quae ex εἴτε pro ἔστε posito nata est. δὴ om. V. ὑποβαλόντος Bekk, ὑποβάλλοντος (ὑποβάλλόν l) libri omnes ‖ 3. ἐσοφίσαντο] κατεσοφίσαντο Reisk ‖ νήπιον om. A ‖ 4. τέκνον] τέκνον νήπιον ἔτι A ‖ ὁμωνυμοῦν A ‖ 6. δ'] δὲ A ‖ 7. τε om. l ‖ 8. ἔγγονον Bekk², ἔκγ. libri ‖ αὐτοῦ Aa, αὐτῇ BVgl ‖ καλοῦντες A ‖ 9. ἐς g, εἰς Oal ‖ 11. διὰ om. A ‖ 13. προσελθεῖν O ‖ ⟨αὐτοὺς⟩ ἐς coni. Bekk.² *senes imperatores* P, bene ‖ 13. 17. εἰς libri ‖ 15. τῇ πόλει ῥωμαίων A ‖ λαβὸν Vag, λαβὼν l, λαβῶν AB ‖ 17. μὲν γὰρ A, γὰρ BVi, vulgo ‖ γὰρ πάντες εἰς τὸ β. πάντες A ‖ 18. δ'] δὲ A ‖ 19. ὁ μαξ. A ‖ καταλελοίπει libri ‖ γὰρ omisi cum Agl ‖ ἄφεσιν A, ἄφιξιν BVi ‖ 20. ὄντας et μεμενηκότας Bergler legit, ut videtur, -ες libri, vulgo ‖ 22. μὲν] δὲ l ‖ 23. ἑστήκεσαν libri ‖ 24. τινες om. i ‖ 25. ὑπακοῦσαι V ‖ βουλομένων i ‖ ἐς O, εἰς i

Digitized by Google

συνέδριον εἰσῆλθον, ὡς τὸν ἱδρυμένον βωμὸν τῆς Νίκης ὑπερβῆναι τούτους. τῆς δὲ συγκλήτου ἀνὴρ ἀπὸ ὑπατείας μὲν νεωστί, Γαλλικανὸς ὄνομα, Καρχηδόνιος δὲ τὸ γένος, καὶ ἕτερος στρατηγικὸς τὸ ἀξίωμα, Μαικήνας καλούμενος, οὐδέν τι προσδοκῶντας τοὺς στρατιώτας, ἔχοντας δὲ τὰς χεῖρας ὑποκαθειμένας ταῖς ἐφεστρίσι, παίουσι πληγαῖς κατακαρδίοις, ξίφεσιν οἷς ἐπεφέροντο ὑποκολπίοις· πάντες γὰρ διὰ τὴν 4 οὖσαν στάσιν τε καὶ ταραχήν, οἳ μὲν φανερῶς οἳ δὲ καὶ κρύβδην, ἐξιφηφόρουν, ἀμυντήρια δῆθεν φέροντες ἑαυτῶν διὰ τοὺς αἰφνιδίως ἐπιβουλεύοντας ἐχθρούς. τότε δὴ οἱ στρατιῶται πληγέντες καιρίως [ἀπροσδοκήτως προβαλεῖν οὐ δυνηθέντες] πρὸ τοῦ βωμοῦ ἔκειντο. οἱ δὲ λοιποὶ στρατιῶ- 5 ται τοῦτο θεασάμενοι, ἐκπλαγέντες τῷ πάθει τῶν συστρατιωτῶν, φοβηθέντες τοῦ δήμου τὸ πλῆθος ἄνευ τε ὅπλων ὄντες ἔφυγον. ὁ δὲ Γαλλικανὸς ἐκδραμὼν τῆς συγκλήτου ἐς τὸν δῆμον μέσον, δεικνύς τε τὸ ξίφος καὶ τὴν χεῖρα ᾑμαγμένην, διεκελεύετο διώκειν καὶ φονεύειν τοὺς ἐχθροὺς μὲν συγκλήτου καὶ Ῥωμαίων φίλους δὲ καὶ συμμάχους Μαξιμίνου. ὁ 6 δὲ δῆμος ῥᾷστα πεισθεὶς τὸν μὲν Γαλλικανὸν εὐφήμει, τοὺς δὲ στρατιώτας ὡς ἐδύναντο διώκοντες ἔβαλλον λίθοις. οἳ δὲ φθάσαντες, ὀλίγων τινῶν καὶ τρωθέντων, ἐς τὸ στρατόπεδον καταφυγόντες καὶ τὰς πύλας κλείσαντες, ὅπλα τε ἀναλαβόντες, ἐφρούρουν τὸ τεῖχος τοῦ στρατοπέδου. ὁ δὲ Γαλλικανὸς ἅπαξ τολμήσας ἔργον τηλικοῦτον, ἐμφύλιον πόλεμον καὶ ὄλεθρον μέγαν ἤγειρε τῇ πόλει. τάς τε γὰρ δημοσίας ἀποθήκας 7 τῶν ὅπλων, εἴ τινες ἦσαν πρὸς πομπὴν μᾶλλον ἢ μάχην ἐπι-

---

1. τὸν ⟨ἐν τῇ εἰσόδῳ⟩ ἱδρ. Reisk ‖ 2. ἀπὸ AB, ὑπὸ Vi ‖ 3. γαλλικιανὸς A, constanter ‖ 4. *Maecenas* P, μαικύνας A, μαικύννας BV, μαικίννας i ‖ 6. ὑποκαθημένας V ‖ κατακαρδίαις a ‖ 7. οἷς ἐπ. ὑποκ. om. P ‖ 11. καιρίως deletis proximis ego, καί πως BVal, καὶ πῶς g, καί πως καὶ A qui praeterea προσβαλεῖν. καιρίως καὶ ἀπρ. . . . coni. Reisk, οὐδὲν pro οὐ Steph ‖ 13. τῶ πλήθει τῶν συγκλητικῶν A ‖ 14. τοῦ] δὲ καὶ τοῦ A ‖ τε] τῶν A ‖ 15. ἔφευγον A ‖ εἰς libri ‖ 16. τε τοῖς ὄχλοις τὸ A ‖ 19. εὐφημεῖ A ‖ 20. ἐδύναντο BVgl, ἠδύναντο A, δυνατὸν ἦν a ‖ ἔβαλον V ‖ 21. ἐς g, εἰς Oal ‖ 22. πύλας ὡς ἐδύναντο κλείσαντες Stephaniana, varia nimirum scriptura pro ὡς δυνατὸν ἦν (vs. 20) alienum in locum delata ‖ τε A, δὲ BVi, vulgo ‖ 23. ἐφρούρουν τὸ στρατόπεδον. ὁ δὲ A ‖ 24. ἐμφύλιόν τε πόλ. A ‖ 24. 25. ὀλέθριον (sic) BV ‖ 25. διήγειρε A ‖ 26. εἴ τινες BVi, αἵ τινες A. *in quibus pompae magis instrumenta quam belli asservabantur* P, bene. εἴ τινα et ἐπιτήδεια Reisk

Digitized by Google

τήδειοι, ἀναρρῆξαι τοὺς ὄχλους ἔπεισε, τό τε σῶμα ἕκαστον φράττεσθαι ὡς οἷός τε ἦν· τά τε τῶν μονομάχων καταγώγια ἀνοίξας ἐξήγαγε τοῖς οἰκείοις ὅπλοις ἕκαστον ἐξηρτυμένον. ὅσα τε ἦν ⟨ἐν⟩ οἰκίαις ἢ ἐργαστηρίοις δόρατα ἢ ξίφη πελέ-
8 κεις τε, πάντα διηρπάζετο. ὅ τε δῆμος ἐνθουσιῶν πᾶν τὸ 5
ἐμπῖπτον ὕλης ἀξιομάχου ἐργαλεῖον ὅπλον ἐποιεῖτο. ἀθροισθέντες οὖν ἐπῆλθον τῷ στρατοπέδῳ, καὶ ὡς πολιορκήσοντες αὐτὸ δῆθεν προσέβαλλον ταῖς τε πύλαις καὶ τοῖς τείχεσιν. οἱ δὲ στρατιῶται μετὰ πολλῆς ἐμπειρίας ὡπλισμένοι τε τὰς ἐπάλξεις καὶ τὰς ἀσπίδας, τόξοις τε αὐτοὺς βάλλοντες καὶ 10
9 δόρασι μακροῖς ἀπείργοντες τοῦ τείχους ἀπεδίωκον. ὡς δὲ καμὼν ὁ δῆμος οἵ τε μονομάχοι τιτρωσκόμενοι ἤδη καὶ ἑσπέρας προσιούσης ἀπελθεῖν ἠθέλησαν, θεασάμενοι αὐτοὺς οἱ στρατιῶται ἀπεστραμμένους καὶ τὰ νῶτα δεδωκότας ἀπιόντας τε ἀμελέστερον, οἰομένους μὴ τολμήσειν ἐπεξελθεῖν ὀλίγους 15
πλήθει τοσούτῳ, ἀνοίξαντες αἰφνιδίως τὰς πύλας ἐπέδραμον τῷ δήμῳ, καὶ τούς τε μονομάχους ἀπέκτειναν, τοῦ τε δήμου μέγα τι πλῆθος ἀπώλετο ὠθούμενον. οἳ δὲ τοσοῦτον διώξαντες ὅσον μὴ πολύ τι τοῦ στρατοπέδου ἀποστῆναι, πάλιν ἐπανῆλθον ἐντός τε τοῦ τείχους ἔμενον. 20

12 ἐντεῦθεν μείζων ἡ ὀργὴ τοῦ τε δήμου καὶ τῆς συγκλήτου ἐγένετο. στρατηγοί τε οὖν κατελέγοντο ἔκ τε πάσης Ἰταλίας λογάδες, ἥ τε νεολαία πᾶσα ἠθροίζετο, ὅπλοις τε αὐτοσχεδίοις καὶ τοῖς προστυχοῦσιν ὡπλίζετο. τούτων δὴ τὸ μὲν πλεῖστον μέρος ὁ Μάξιμος σὺν αὐτῷ ἀπήγαγεν ὡς δὴ Μαξι- 25
μίνῳ πολεμήσων· οἱ δὲ λοιποὶ ἔμειναν, ὡς τὴν πόλιν φρου-

1. ἕκαστον A, ἕκαστος BVi ‖ 4. ἐν add. Steph ‖ οἰκείαις A ‖ 6. ὕλης ἀξιομ. ἐργ. om. P, ἀξιομάχου om. A. fort. ὕλης ἀξιομ. spuria ‖ 8. ταῖς τε*, τε ταῖς libri ‖ τοῖς] ταῖς B ‖ 10. καὶ τὰς ἀσπίδας] ταῖς ἀσπίσιν ἐσκέπαζον A. *milites utpote pugnandi peritissimi pinnis sese murorum clypeisque protegentes* P: ἐμπειρ. προβαλλόμενοι τάς τε ἐπαλξ. καὶ τὰς ἀσπίδας? ὡπλ. τε καὶ ἔχοντες τὰς ἐπάλξ. καὶ τὰς ἀσπ. aut ὡπλ. τε καὶ προβαλλόμενοι τὰς ἐπαλξ. aut sim. coni. Steph, lacunam post ὡπλισμένοι significavit Wolf. locus desperatus ‖ 11. ἐπεδίωκον V ‖ 12. ἤδη om. l ‖ 13. ἀπελθεῖν V, ἐπελθεῖν Ba, ἐπανελθεῖν Agl ‖ 14. ἀπεστραμμένους Basileensis secunda, ἐπεστρ. BVi, ἐστρ. A ‖ καὶ] τε καὶ A ‖ 16. τοσούτῳ πλήθει A ‖ 17. τούς τε] τοὺς A ‖ 18. ὠθούμενον om. A ‖ 21. μείζον Ba ‖ 22 καταλέγονται A ‖ τε om. P ‖ πάσης τῆς *it.* A. totum locum ita scripserim: στρατιῶταί τε οὖν κατελέγοντο ἐκ πάσης τῆς *it. log.* ‖ 23. νεολαία] ῥώμη A ‖ 24. ⟨καὶ⟩ τούτων δὴ coni. Steph ‖ 26. ὡς Bi, εἰς AV ‖ πόλιν ὅπως φρουροῖεν A

Digitized by Google

ροῖέν τε καὶ προασπίζοιεν αὐτῆς. ἑκάστοτε οὖν τῷ τείχει τοῦ 2
στρατοπέδου ἐγίγνοντο προσβολαί, ἔπραττον δὲ οὐδὲν προ-
μαχομένων ἄνωθεν τῶν στρατιωτῶν· οἳ δὲ βαλλόμενοι καὶ
τιτρωσκόμενοι κακῶς ἀπηλλάγησαν. ὁ δὲ Βαλβῖνος οἴκοι
μένων διάταγμά τε προθεὶς ἐκέτευε τὸν δῆμον ἐς διαλλαγὰς
χωρῆσαι, τοῖς τε στρατιώταις ὑπισχνεῖτο ἀμνηστίαν, ἄνεσίν 3
τε πάντων ἐδίδου ἁμαρτημάτων. ἀλλ' οὐδετέρους ἔπειθε,
τὸ δὲ δεινὸν ἑκάστοτε ηὔξετο, τοῦ μὲν τοσούτου δήμου ἀπ-
αξιοῦντος ὑπ' ὀλίγων καταφρονηθῆναι, τῶν δὲ στρατιωτῶν
ἀγανακτούντων ὅτι δὴ ταῦτα ὑπὸ Ῥωμαίων ὡς ὑπὸ βαρβά-
ρων πάσχουσι.

τὸ δὴ τελευταῖον, ἐπειδὴ τειχομαχοῦντες οὐδὲν ἔπραττον' 4
ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς ἐκκόψαι πάντας τοὺς εἰσρέοντας ἐς το,
στρατόπεδον ἀγωγοὺς ὕδατος, σπάνει τε ποτοῦ καὶ ἐνδείᾳ
ῥείθρων αὐτοὺς παραστήσασθαι. προσπεσόντες οὖν πᾶν τὸ
ὕδωρ τοῦ στρατοπέδου ἐς ἕτερα ῥεῖθρα μετωχέτευον, ἐκκόπτον-
τες καὶ φράττοντες τὰς ἐς τὸ στρατόπεδον εἰσόδους αὐτοῦ.
οἱ δὲ στρατιῶται ὁρῶντες τὸν κίνδυνον καὶ ἐν ἀπογνώσει
γενόμενοι, τὰς πύλας ἀνοίξαντες ἐπεξῆλθον· μάχης τε καρτε-
ρᾶς γενομένης καὶ φυγῆς τῶν δημοτῶν ἐπὶ πολὺ τῆς πόλεως
διώκοντες οἱ στρατιῶται προύβησαν. ἐπεὶ δὲ οἱ ὄχλοι ταῖς 5
συστάδην μάχαις ἡττώμενοι, ἀναπηδῶντες ἐς τὰ δωμάτια τῷ
τε κεράμῳ βάλλοντες αὐτοὺς καὶ λίθων βολαῖς τῶν τε ἄλλων
ὀστράκων ἐλυμαίνοντο, ἐπαναβῆναι μὲν αὐτοῖς δι' ἄγνοιαν
τῶν οἰκήσεων οὐκ ἐτόλμησαν οἱ στρατιῶται, κεκλεισμένων δὲ
τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν ἐργαστηρίων ταῖς θύραις, καὶ εἴ τινες
ἦσαν ξύλων ἐξοχαί (πολλαὶ δὲ αὗται κατὰ τὴν πόλιν), πῦρ
προσετίθεσαν. ῥᾷστα δὲ διὰ πυκνότητα τῶν συνοικιῶν 6

---

2. ἐγίγνοντο] ἐγίνοντο Aag, ἐγένοντο BVl ‖ 2. 3. προμαχ.] ἀπομ.?* ‖ 5. τε A, τι BVi ‖ 5. 16. 17. 22. εἰς libri ‖ 6. 7. ἄφεσίν τε ἐδίδου πάντων A ‖ 8. ηὔξητο BV ‖ 10. ταῦτα] ταὐτὰ Stroth. *ea se a Romanis passos quae vix umquam a barbaris exspectassent* P. fort. ὥσπερ βάρβαροι ‖ 12. δὴ] δὲ?* ‖ 13. 14. τοὺς εἰς τὸ στρατ. ῥέοντας ἀγ. A ‖ 13. ἐς g, εἰς Oal ‖ 15. αὐτοὺς] αὐτούς τε BV ‖ παραστήσασθαι A, παραστήσαντες a, περιστήσαντες BVgl ‖ 17. φράττοντες A, εἴσφρ. BVi, vulgo ‖ 18. 19. καὶ ἐν ἀ. γεν. A, ἐν ἀ. δὲ γεν. BVi ‖ 19. 20. κρατερᾶς Al ‖ 20. 21. διώκοντες τῆς πόλεως A ‖ 21. προύβησαν Ai, προέβησαν BV ‖ 22. συστάδην V, συσταδὴν B, συσταδὸν Ai ‖ ἡττόμενοι gl ‖ δωμάτια V, δώματα ABi ‖ 24. ἐπιβῆναι A, bene ‖ 25. οἰκίσεων l ‖ 28. προσετίθεσαν BV ‖ δὲ] τε A

Digitized by Google

ξυλείας τε πλῆθος ἐπάλληλον μέγιστον μέρος τῆς πόλεως τὸ πῦρ ἐνεμήθη, ὡς πολλοὺς μὲν ἐκ πλουσίων ποιῆσαι πένητας, ἀποβαλόντας θαυμαστὰ καὶ ἀμφιλαφῆ κτήματα, ἔν τε προσ-
7 όδοις πλουσίαις καὶ ἐν ποικίλῃ πολυτελείᾳ τίμια. πλῆθός τε ἀνθρώπων συγκατεφλέχθη, φυγεῖν μὴ δυνηθέντων διὰ τὸ τὰς ἐξόδους ὑπὸ τοῦ πυρὸς προκατειλῆφθαι. οὐσίαι τε ὅλαι πλουσίων ἀνδρῶν διηρπάγησαν, ἐγκαταμιξάντων ἑαυτοὺς τοῖς στρατιώταις πρὸς τὸ ἁρπάζειν κακούργων καὶ εὐτελῶν δηλοτῶν. τοσοῦτον δὲ μέρος τῆς πόλεως τὸ πῦρ ἐλυμήνατο, ὡς μηδεμίαν τῶν μεγίστων πόλεων ὁλόκληρον δύνασθαι τῷ μέρει
8 ἐξισωθῆναι. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ῥώμην τοιαῦτα ἦν, ὁ δὲ Μαξιμῖνος ἀνύσας τὴν ὁδοιπορίαν ἐπέστη τοῖς τῆς Ἰταλίας ὅροις, θύσας τε ἐπὶ τῶν μεθορίων βωμῶν τῆς ἐπ' Ἰταλίαν εἰσβολῆς εἴχετο, ἐκέλευσέ τε πάντα τὸν στρατὸν ἐν ὅπλοις εἶναι καὶ
9 μετ' εὐταξίας προχωρεῖν. τὴν μὲν οὖν Λιβύης ἀπόστασιν καὶ τὸν κατὰ τὴν Ῥώμην ἐμφύλιον πόλεμον, τά τε Μαξιμίνῳ πραχθέντα καὶ τὴν ἐς Ἰταλίαν ἄφιξιν αὐτοῦ ἐδηλώσαμεν· τὰ δὲ ἑπόμενα ἐν τοῖς ἑξῆς λεχθήσεται.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

1 Τὰ μὲν δὴ Μαξιμίνῳ πραχθέντα μετὰ τὴν Γορδιανοῦ τελευτήν, ἥ τε ἐς Ἰταλίαν ἄφιξις αὐτοῦ, Λιβύης τε ἀπόστασις καὶ ἡ ἐν Ῥώμῃ τῶν στρατιωτῶν πρὸς τὸν δῆμον διαφορὰ ἐν τοῖς πρὸ τούτων λέλεκται· ὁ δὲ Μαξιμῖνος ἐπιστὰς τοῖς ὅροις προύπεμψε σκοποὺς τοὺς ἐρευνήσοντας μή τινες ἐνέδραι
2 ἐν κοιλάσιν ὀρῶν ἢ λόχμαις ὕλαις τε κρύφιοι εἶεν. αὐτὸς δὲ καταγαγὼν ἐς τὸ πεδίον τὸν στρατόν, τὰς μὲν τῶν ὁπλι-

1. ξυλείας τε πλ. ἐπ. om. A, bene ‖ τε i, τὸ BV ‖ 2. ἐνεμήθη (ἐνεμέθη B)] ἐπενεμήθη?* ‖ μὲν del.?* ‖ πένητας ποιῆσαι A ‖ 3 ἔν τε — 4. τίμια del.?* ‖ 4. ποικίλῃ] πάσῃ A ‖ τε] δὲ V ‖ 5. φυγεῖν om. A ‖ 6. ὑπὸ om. A ‖ 8. εὐτελῶν] τελῶν BV ‖ 9. τοσοῦτο A ‖ τῆς πόλεως om. l ‖ 12. τὴν om. A ‖ 13. ὁδοιπορείαν B ‖ 14. ἐπ'] ἐπὶ A. malim ἐς Ἰτ., nisi forte utrumque vocabulum delendum ‖ 16. προχωρεῖν A1P, προσχωρεῖν BVag ‖ 18. ἐμφύλων B ‖ καὶ om. l ‖ 18. 23. 28. εἰς libri ‖ 26. ἐνέδραι Ai, ἐνέδραις V, ἐν ἐνέδραις (sic) B ‖ 27. εἶεν] εἶναι B ‖ 28. δὲ A, τε BVi, vulgo ‖ εἴς τι πεδίον coni. Lange

Digitized by Google

τῶν φάλαγγας ἐς τετράγωνα ἔταξε σχήματα, ἐπιμήκεις μᾶλλον ἢ βαθείας, ὡς ἂν πλεῖστον τοῦ πεδίου διαλάβοιεν· τὰ δὲ σκευοφόρα πάντα κτήνη τε καὶ ὀχήματα ἐν μέσῳ τάξας, αὐτὸς ἅμα τοῖς δορυφόροις ὀπισθοφυλακῶν εἵπετο. ἑκατέρωθεν 3 δὲ παρέθεον αἵ τε τῶν καταφράκτων ἱππέων ἴλαι καὶ Μαυρούσιοι ἀκοντισταὶ τοξόται τε οἱ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς. καὶ Γερμανῶν ἱππέων μέγα τι πλῆθος ἐπήγετο συμμάχους· ἐκείνους γὰρ μάλιστα προυβάλλετο, ἵν' ἐκδέχωνται τῶν πολεμίων τὰς πρώτας ἐμβολάς, θυμοειδεῖς ὄντες καὶ εὔτολμοι ἐν ἀρχομένῃ μάχῃ, εἰ δ' ἄρα καὶ κινδυνεύειν δέοι, εὐκαταφρόνητοι ὡς βάρβαροι. ὡς δὲ πᾶν τὸ πεδίον διῆλθεν ὁ στρατὸς μετ' εὐ- 4 κοσμίας τε καὶ εὐταξίας, ἐπέστησαν πρώτῃ Ἰταλίας πόλει ἣν καλοῦσιν Ἴμαν οἱ ἐπιχώριοι· πρόκειται δὲ αὕτη ἐπ' ἀκροτάτῳ πεδίῳ ἱδρυμένη πρὸ τῆς ὑπωρείας τῶν Ἄλπεων. ἔνθα ὑπ- αντώμενοι τῷ Μαξιμίνῳ οἱ προφύλακες καὶ σκοποὶ τοῦ στρατοῦ ἤγγειλαν κενὴν ἀνθρώπων εἶναι τὴν πόλιν, πανδημεί τε πεφευγέναι ἐμπρήσαντας τὰς θύρας ἱερῶν τε καὶ οἰκιῶν, πάντα τε, ὅσα ἦν ἐν τῇ πόλει ἢ τοῖς ἀγροῖς, ἃ μὲν ἐκφορήσαντας ἃ δὲ καταπρήσαντας, καὶ μήτε ὑποζυγίοις μήτε ἀνθρώποις καταλελεῖφθαι τροφάς.

ὁ δὲ Μαξιμῖνος ἥσθη μὲν ἐπὶ τῇ τῶν Ἰταλιωτῶν εὐθυς 5 φυγῇ, ἐλπίζων πάντας τοὺς δήμους τοῦτο ποιήσειν οὐχ ὑπομένοντας τὴν ἔφοδον αὐτοῦ· ὁ δὲ στρατὸς ἧχθετο εὐθὺς ἐν ἀρχῇ λιμοῦ πειρώμενος. διανυκτερεύσαντες οὖν οἱ μὲν ἐν τῇ πόλει ἐν ἀθύροις καὶ κεναῖς πάντων οἰκίαις, οἱ δ' ἐν τῷ πεδίῳ, ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἐπὶ τὰς Ἄλπεις ἠπείγοντο· ἅπερ ὄρη ὑπερμήκη ὥσπερ τεῖχος Ἰταλίας ἡ φύσις ἤγειρεν, ὑπερ-

---

1. 2. ἐπιμήκεις μ. ἢ βαθ. om. P ‖ 2. καταλάβοιεν A ‖ 3. κτήνη τε καὶ ὀχήματα om. P, bene ‖ μέσῃ a ‖ 6. 7. καὶ γερμανῶν ἱππεῖς σὺν δόρασιν, οὓς ἐπήγετο ὡς συμμάχους. ἐκείνους γὰρ A, cuius in mg. m. 1, ut vid.: γρ. καὶ γερμανῶν ἱππέων μέγα τι χρῆμα ἐπήγετο ὡς συμμάχους ‖ 8. πολέμων V ‖ 13. Ἴμαν ego, ἶμαν A, ἡμᾶν BVi, vulgo. Ἤμωνα Casaubonus ad Capit. Maxim. d. cap. 21, 1, Ἤμων Mommsen C. I. L. III, 1 p. 489. at indigenam, non Graecam, nominis formam referre se dicit scriptor ‖ 14. ὑπωρίας B ‖ 15. καὶ οἱ σκοποὶ A ‖ 16. τε om. V ‖ 17. φευγέναι B ‖ 18. ἢ τοῖς A, ἤτοι BVi ‖ 19. καταπρήσαντες B ‖ 21. ὁ δὲ] proxima excerpsit Io. ‖ 22. τοὺς δήμους om. Io. ‖ 23. εὐθὺς om. Io. ‖ 24. διανυκτερεύσαντας B ‖ 25. κεναῖς correxere multi, κοιναῖς libri ‖ 27. ὄρη ὑπερμήκη — p. 196, 2 καθήκειν hab. Suid. v. Ἄλπειον

Digitized by Google

νεφῆ μὲν τὸ ὕψος, ἐπιμηκέστατα δέ, ὡς πᾶσαν Ἰταλίαν διειληφότα καθήκειν ἐν μὲν τοῖς δεξιοῖς Ἰταλίας μέρεσιν ἐς τὸ Τυρρηναῖον πέλαγος, ἐν δὲ τοῖς λαιοῖς ἐς τὸν Ἰόνιον κόλ-
6 πον. σκέπεται δὲ ὕλαις δασείαις καὶ πυκναῖς, τὰς δὲ διεξόδους ἐστένωται ἢ διὰ κρημνοὺς ἐς βάθος μέγιστον ἀπερρωγότας ἢ διὰ πετρῶν τραχύτητα· στενωποὶ γάρ εἰσι χειροποίητοι, μετὰ πολλοῦ καμάτου τοῖς πάλαι Ἰταλιώταις εἰργασμένοι. μετὰ δέους οὖν πολλοῦ διήει ὁ στρατός, ἐλπίζοντες τάς τε ἄκρας κατειλῆφθαι πεφράχθαί τε τὰς διόδους ἐς κωλύμην τῆς αὐτῶν διαβάσεως. ἤλπιζον δὲ καὶ ἐδεδοίκεσαν εἰκότα, τῶν χωρίων τεκμαιρόμενοι τὴν φύσιν.

2 ὡς δὲ διέβησαν ἀκωλύτως μηδενὸς ἐμποδὼν γενομένου, καταβαίνοντες ἐς τὸ πεδίον ἤδη ἀνεθάρρησάν τε καὶ ἐπαιάνισαν· ῥᾷστά τε αὐτῷ πάντα προχωρήσειν ὁ Μαξιμῖνος ἤλπισεν Ἰταλῶν μηδὲ ταῖς δυσχωρίαις τεθαρρηκότων, ἐνθα ἢ κρύπτειν ἑαυτοὺς καὶ σώζειν ἐδύναντο ἢ δι' ἐνέδρας ἐπι-
2 βουλεῦσαι, μάχεσθαί τε ἄνωθεν ἐξ ὑπερκειμένων χωρίων. γενομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῷ πεδίῳ, οἱ σκοποὶ ἀπήγγειλαν πόλιν Ἰταλίας τὴν μεγίστην, Ἀκυληίαν δὲ καλουμένην, κεκλεῖσθαι, τὰς δὲ προπεμφθείσας φάλαγγας τῶν Παιόνων προθύμως μὲν τειχομαχῆσαι, πολλάκις δὲ προσβαλούσας ἀνύειν οὐδέν, ἀπαγορεύειν δὲ καὶ ἀναχωρεῖν βαλλομένους λίθοις τε καὶ δόρασι τόξων τε πλήθει. ὁ δὲ Μαξιμῖνος ἀγανακτήσας πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν Παιόνων ὡς ἀμελέστερον μαχομένους, αὐτὸς σὺν τῷ στρατῷ ἠπείγετο, ἐλπίζων ῥᾷστα αἱρήσειν τὴν πόλιν.

3 ἡ δὲ Ἀκυληία καὶ πρότερον μέν, ἅτε μεγίστη πόλις, ἰδίου δήμου πολυάνθρωπος ἦν, καὶ ὥσπερ τι ἐμπόριον Ἰταλίας ἐπὶ

---

1. ἐπιμηκέστατα Ai Suid. (cf. p. 80, 1), ἐπιμήκεστα B, ἐπιμήκιστα V ‖ 2. δεξιοῖς] λαιοῖς et 3. λαιοῖς] δεξιοῖς P ‖ 2. 3. εἰς libri ‖ 5. κρημνοὺς Steph, κρημνοῦ (κρυμνοῦ l) libri ‖ ἐς Ag, εἰς BVal ‖ 5. 6. ἀπερρωγότας A, et g in quo tamen ας in ras., ἀπορρωγότας a, ἀπερρωγότως l, ἀπορρωγότος BV ‖ 10. εἰκότως A ‖ 12. μηδενὸς ἐμπ. γεν. deleverim cum Io. ‖ 13. ἐς Ag, εἰς BVallo. ‖ πεδίον scripsi ex AIo., στρατόπεδον BVPi, ἰσόπεδον edidit Bekk² ‖ 13. 14. ἐπαιάνισαν], ά in ras. in g, ἐπαιώνησαν Io. ‖ 14. ῥᾷστά τε ὁ μαξ. αὐτῷ πάντα προχ. ἤλπ. l ‖ πάντα om. A ‖ 16. ἑαυτοὺς Ai, αὐτοὺς V, αὐτοὺς B ‖ ἐδύναντο Lugdunensis, ἠδύν. libri ‖ 21. προβαλούσας BV ‖ ἀνύειν] ἀνύσαι?* ‖ 22. βαλλομένους] βουλλομένους B, βουλομένους V ‖ 26. ἀκυλία l ‖ 26. 27. ἰδίου δήμου] καὶ πάλαι οὖσα A, om. P ‖ 27 sq. Suid. v. Ἀκυληία. πόλις Ἰταλίας πολυάνθρωπος, προκειμένη ἐν θαλάττῃ ‖ 27. τι om. A

Digitized by Google

θαλάττῃ προκειμένη καὶ πρὸ τῶν Ἰλλυρικῶν ἐθνῶν πάντων ἱδρυμένη τά τε ἀπὸ τῆς ἠπείρου διὰ γῆς ἢ ποταμῶν κατακομιζόμενα παρεῖχεν ἐμπορεύεσθαι τοῖς πλέουσι, τά τε ἀπὸ θαλάττης τοῖς ἠπειρώταις ἀναγκαῖα, ὧν ἡ παρ' ἐκείνοις χώρα διὰ χειμῶνας οὐκ ἦν εὔφορος, ἀνέπεμπεν ἐς τὴν ἄνω γῆν· πρὸς οἶνόν τε μάλιστα πολύγονον χώραν γεωργοῦντες ἀφθονίαν ποτοῦ παρεῖχον τοῖς ἄμπελον μὴ γεωργοῦσιν. ἔνθεν 4 πολύ τι πλῆθος ἐπεδήμει οὐ πολιτῶν μόνον ἀλλὰ ξένων τε καὶ ἐμπόρων. τότε δὲ καὶ μᾶλλον ἐπολυπλασιάσθη τὸ πλῆθος, τῶν ὄχλων πάντων ἐξ ἀγρῶν ἐκεῖσε συρρυέντων, πολίχνας τε καὶ κώμας τὰς περικειμένας καταλιπόντων, πιστευσάντων δὲ αὐτοὺς τῷ τε μεγέθει τῆς πόλεως καὶ τῷ προβεβλημένῳ τείχει, ὃ παλαιότατον ⟨ὂν⟩ ἐκ τοῦ πλείστου μέρους πρότερον μὲν κατερήριπτο, ἅτε μετὰ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν μηκέτι τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων ἢ τειχῶν ἢ ὅπλων δεηθεισῶν, μετειληφυιῶν δὲ ἀντὶ πολέμων εἰρήνην βαθεῖαν καὶ τῆς παρὰ Ῥωμαίοις πολιτείας κοινωνίαν· πλὴν τότε ἡ 5 χρεία ἤπειξε τὸ τεῖχος ἀνανεώσασθαι τά τ' ἐρείπια ἀνοικοδομῆσαι, πύργους τε καὶ ἐπάλξεις ἐγεῖραι. τάχιστα οὖν φράξαντες τῷ τείχει τὴν πόλιν, τάς τε πύλας κλείσαντες, παυδημεὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν νύκτωρ [τε] καὶ μεθ' ἡμέραν ἱδρυμένοι τοῖς προσιοῦσιν ἀπεμάχοντο. ἐστρατήγουν δὲ αὐτῶν καὶ πάντα εἶχον δια φροντίδος ἄνδρες δύο, ἀπὸ ὑπατείας μέν, ἐπιλεχθέντες δὲ ὑπὸ τῆς συγκλήτου· ὧν ὁ μὲν Κρισπῖνος,

---

1. καὶ πρὸ — 2. ἱδρυμένη om. A ‖ totum hunc locum ita redintegraverim: ἡ δὲ Ἀκυληία καὶ πρότερον μὲν μεγίστη τε πόλις καὶ πολυάνθρωπος ἦν, ἅτε ὥσπερ τι . . . . ἱδρυμένη. καὶ γὰρ τά τε ἀπὸ τῆς ἠπ. ‖ 2. 3. διά τε γῆς . . . παρεῖχεν εὐκόλως λαμβάνειν τοὺς πλέοντας τά τε ἀπὸ τῆς θαλάττης A ‖ 4. παρ' ἐκείνοις] παρ' ἐκείνης V, παροῦσα A ‖ 5. χειμῶνας coni. Sylb, χειμῶνος Vi, vulgo, χειμόνος B, χειμῶνα A. χειμῶνος ⟨χαλεπότητα⟩ vel ⟨σφοδρότητα⟩ coni. Steph ‖ εἰς libri ‖ 6. πρὸς οἶνόν — πολύγονον mihi dubia. fort. nil fuit nisi πολυοινοτάτην τε. cf. Thucyd. I, 138, 6 ‖ 7. ποτοῦ] πολλὴν A ‖ παρεῖχον Sylb, παρεῖχε libri ‖ 9. δὲ καὶ A, δὲ BVgl, δὴ a ‖ 10. ὄχλων] ἄλλων A ‖ συρρυέντων A, συρρεόντων BVi, vulgo ‖ 13. ὃ] ἢ l ‖ ὂν addebat Bekk ‖ τοῦ om. A ‖ 14. κατερήριπτο Sylb, et Berahardy ad Suid. v. ἐρήριπτο, κατερήρειπτο libri ‖ 17. ῥωμ. βασιλείας πολιτείας κοιν. A ‖ 18. ἤπειγε A ‖ τ'] τε A ‖ 21. τε om. AIo. ‖ ἱδρυμένοι om. IIo., bene si ἀπὸ pro ἐπὶ scribatur ‖ 22. τοῖς προσιοῦσιν om. Io. ‖ 23. πάντα] πάνυ l ‖ ἀπὸ] ὑπὸ BV ‖ μέν om. Io.

Digitized by Google

6 Ὁ δὲ Μηνόφιλος ἐκαλεῖτο. καὶ μετὰ πολλῆς προνοίας τά τε
ἐπιτήδεια πάμπλειστα εἰσεκομίσαντο, ὡς ἐκτένειαν εἶναι, εἰ
καὶ ἐπιμηκεστέρα γένοιτο πολιορκία. ἦν δὲ καὶ ὕδατος ἀφθο-
νία φρεατιαίου· πολλὰ γὰρ τὰ ὀρύγματα ἐν τῇ πόλει· ποτα-
μός τε παραρρεῖ τὸ τεῖχος, ὁμοῦ παρέχων τε προβολὴν τά- 5
φρου καὶ χορηγίαν ὕδατος.

3 τὰ μὲν οὖν ἐν τῇ πόλει οὕτω παρεσκεύαστο· τῷ δὲ Μα-
ξιμίνῳ ἐπειδὴ ἀπηγγέλη φρουρουμένη καὶ κεκλεισμένη γεν-
ναίως ἡ πόλις, ἔδοξε πέμψαι ἐν σχήματι πρεσβείας τοὺς κά-
τωθεν διαλεξομένους, εἰ ἄρα πείσαιεν αὐτοὺς ἀνοῖξαι τὰς 10
πύλας. ἦν δὲ ἐν τῷ στρατῷ χιλίαρχος, ᾧ πατρὶς μὲν ἡ
Ἀκυληία ἦν, τέκνα τε καὶ γυνὴ οἰκεῖοί τε πάντες ἔνδον ἀπε-
2 κέκλειντο. τοῦτον οὖν ἔπεμψε σὺν ἑτέροις ἑκατοντάρχαις,
ἐλπίσας ῥᾷστα πείσειν ὡς πολίτην. ἀφικόμενοι δὲ οἱ πρέ-
σβεις ἔλεγον ὅτι ἄρα κελεύει Μαξιμῖνος ὁ κοινὸς βασιλεὺς 15
ὅπλα μὲν αὐτοὺς καταθέσθαι ἐν εἰρήνῃ, φίλον δὲ ἀντὶ πο-
λεμίου δέχεσθαι, σπονδαῖς δὲ μᾶλλον καὶ θυσίαις σχολάζειν
ἢ φόνοις, μηδὲ περιορᾶν πατρίδα μέλλουσαν ἄρδην καὶ ἐκ
θεμελίων ἀπόλλυσθαι, ἐνὸν αὐτοῖς τε σώζεσθαι καὶ τὴν πα-
τρίδα σώζειν, διδόντος αὐτοῖς χρηστοῦ βασιλέως ἀμνηστίαν 20
συγγνώμην τε τῶν ἁμαρτηθέντων· οὐ γὰρ αὐτοὺς αἰτίους
3 γεγενῆσθαι ἀλλ' ἄλλους. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις τοιαῦτά τινα
κάτω παρεστῶτες ἐβόων, ὡς ἐξάκουστα εἴη· ὁ δὲ πλεῖστος
δῆμος τῷ τείχει καὶ τοῖς πύργοις ἐφεστώς, πλὴν τῶν τὰ
λοιπὰ μέρη φρουρούντων, ἐπήκουεν ἡσυχάζων τῶν λεγομέ- 25
4 νων. ὁ δὲ Κρισπῖνος φοβηθεὶς μή πως ἅτε ὄχλος ταῖς ὑπο-

---

1. *μηνόφιλος* A, *μινόφιλος* Io., *μηνίφιλος* BVi, vulgo ‖ *καὶ*] enuntiatum perverse conceptum. possis *οἳ καὶ μετὰ π. προν. πάμπλειστα ἐπιτήδεια εἰσεκ.* vel sim. ‖ 3. *δὲ καὶ*] *δὲ* BV ‖ 4. *φρεατίου* A ‖ *ἐν* om. V ‖ 4. 5. *ποταμός* — 7. *πόλει* om. A ‖ 5. *παραρρεῖ* P, *περιρρεῖ* BVi ‖ 7. *οὕτως* Bl ‖ 11. *ἡ* om. V ‖ 12. *τέκνα δὲ* coni. Sylb ‖ 12. 13. *ἀποκέκλειντο* libri praeter a ‖ 14. *ῥᾷστα*] *ῥᾳ̃στα*, *ον* add. m. rec., A ‖ 15. *ἄρα* om. BV ‖ *ὁ μαξιμ.* A ‖ 19. malim *ἀπολεῖσθαι* ‖ 20. *ἀμνηστίαν*] *ἀσυλίαν* A ‖ 23. *παρεστῶτες*] malim *ἑστῶτες* ‖ *ὁ δὲ* Ai, *ὁ δὲ δὴ* BV, *ὅτι* coni. Sylb, vix recte, at latere aliquid videtur corruptelae. possis: *ὁ δὲ δῆμος πάμπλειστος τῷ . . . sic ut facile exaudiri si non plane ab omnibus certe ab ea multitudine possent quaecumque supra muros turresque constiterat. etenim taciti omnes legatorum dictis aures dediderant* P. 'quibus (legatis) populus paene consenserat, nisi Menofilius cum collega restitisset' . . Capit. Max. d. cap. 22, 1 Peter

Digitized by Google

σχέσεσιν ἀναπεισθείς, εἰρήνην τε ἀντὶ πολέμου ἑλόμενος, ἀνοίξῃ τὰς πύλας, περιθέων τὸ τεῖχος ἐδεῖτο καὶ ἐλιπάρει μένειν τε θαρραλέως καὶ ἀντέχειν γενναίως, μηδὲ προδιδόναι τὴν πρὸς τὴν σύγκλητον καὶ τὸν Ῥωμαίων δῆμον πίστιν, σωτῆρας δὲ καὶ προμάχους Ἰταλίας πάσης ἀναγραφῆναι· μὴ πιστεύειν δὲ ὑποσχέσεσι τυράννου ἐπιόρκου τε καὶ ἀπατεῶνος, μηδὲ χρηστοῖς λόγοις δελεασθέντας ὀλέθρῳ προύπτῳ παραδοθῆναι, ἐνὸν πιστεῦσαι πολέμου ἀμφιβόλῳ τύχῃ· πολλάκις γὰρ καὶ ὀλίγοι πλειόνων περιεγένοντο, καὶ δοκοῦντες ἀσθενέστεροι καθεῖλον τοὺς ἐν ὑπολήψει ἀνδρείας μείζονος· μηδ' ἐκπλήττεσθαι τῷ πλήθει τοῦ στρατοῦ. "οἱ μὲν γὰρ ὑπὲρ ἄλλου μαχόμενοι καὶ τῆς παρ' ἑτέρῳ ἐσομένης εὐδαιμονίας, εἴπερ γένοιτο, μετριάζουσιν ἐν τῷ προθύμῳ τῆς μάχης, εἰδότες ὡς τῶν μὲν κινδύνων αὐτοὶ μεθέξουσι, τὰ δὲ μέγιστα καὶ κορυφαῖα τῆς νίκης ἄλλος καρπώσεται· τοῖς δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος μαχομένοις καὶ παρὰ τῶν θεῶν ἐλπίδες κρείττονες, ἐπειδὴ οὐ τὰ ἄλλων λαβεῖν ἀλλὰ τὰ ἑαυτῶν σώζειν εὔχονται. τό τε ἐς τὰς μάχας πρόθυμον οὐκ ἐξ ἄλλου κελεύσεως ἀλλ' ἐξ οἰκείας ἀνάγκης ἔχουσιν, ἐπεὶ καὶ τῆς νίκης πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῖς περιγίγνεται."

τοιαῦτά τινα λέγων ὁ Κρισπῖνος καὶ πρὸς ἑκάστους καὶ κοινῇ, φύσει μὲν καὶ ἄλλως αἰδέσιμος ὤν, ἔν τε τῇ Ῥωμαίων φωνῇ εὐπρόσφορος ἐν λόγοις, ἐπιεικῶς τε αὐτῶν προεστώς, ἔπεισε μένειν ἐν τοῖς προκειμένοις, τούς τε πρέσβεις ἀπράκτους ἀπιέναι ἐκέλευσεν. ἐλέγετο δὲ τῇ ἐνστάσει τοῦ πολέμου ἐμμεμενηκέναι πολλῶν ἔνδον ὄντων περὶ θυτικήν

1. τε om. Al ‖ ἑλομένοις A ‖ 4. τὸν addidi ex A ‖ 6. δὲ om. A ‖ 7. δελεασθέντες A ‖ 8. ἐνὸν πολέμου ἀμφιβόλῳ πιστεῦσαι τύχη A ‖ 9. καὶ ⟨οἱ⟩ δοκ.?* ‖ 12. καὶ τῆς — 13. γένοιτο deleverim. ἑτέρῳ ABg, ἑτέρων Val. ἑπομένης (sic) pro ἐσομένης l. ὡς παρ' ἑτέροις ἐσομένης τῆς ἐπὶ νίκῃ εὐδαιμονίας coni. Sylb, similiterque vertit P qui εἴπερ γένοιτο om. ‖ 14. ὡς] ὅτι A ‖ 15. alt. τῆς om. Agl ‖ 16. παρὰ] περὶ BV ‖ τῶν om. A ‖ 17. τὰ τῶν ἄλλων A ‖ ἑαυτῶν BVgl, αὐτῶν Aa, vulgo 18. ἄλου (sic) B ‖ κελεύσεως] κολάσεως V, κελεύοντος A ‖ 19. ἀλλ' O, ἀλλὰ i ‖ 20. περιγίνεται libri ‖ 21. 22. καὶ κοινῇ Aa, κοινῇ BVgl ‖ 23. εὐπρόσφορος] εὐπρόφορος A, sicut malebat Sylb. mihi utrumque vocabulum dubium est, molestaque videntur ἐν λόγοις verba ‖ 23. 24. αὐτοῖς παρεστὼς A ‖ 25. ἀπράκτους] ἀπράκτως V. an del.?* ‖ 26. ἐμμενηκέναι B ‖ ἔνδον om. O, et P: *etiam aruspicum responso* (omisso πολλῶν) *qui lacta exta nuntiarent.* an λέγονται δὲ τῇ ἑ. τ. π. ἑ. οἱ πολλοὶ ἐναγόντων τῶν περὶ . . ἐμπείρων τὰ ἱερὰ αἴσ. ἀπ.?*

τε καὶ ἡπατοσκοπίαν ἐμπείρων, τά τε ἱερὰ αἴσια ἀπαγγελλόντων· μάλιστα γὰρ τῇ σκέψει ταύτῃ πιστεύουσιν Ἰταλιῶ-
8 ται. καὶ χρησμοὶ δέ τινες διεδίδοντο ὡς δὴ τοῦ ἐπιχωρίου θεοῦ νίκην ὑπισχνουμένου· Βέλεν δὲ καλοῦσι τοῦτον, σέβουσί τε ὑπερφυῶς, Ἀπόλλωνα εἶναι θέλοντες. οὗ καὶ τὴν
9 εἰκόνα ἔλεγόν τινες τῶν Μαξιμίνου στρατιωτῶν φανῆναι πολλάκις ἐν ἀέρι ὑπὲρ τῆς πόλεως μαχομένην. ὅπερ εἴτε ἀληθῶς ἐφαντάσθη τισίν, ἢ καὶ βουλομένοις μὴ ἀσχημονεῖν τοσοῦτον στρατὸν πρὸς ὄχλον δημοτῶν πολὺ ἐλάττονα μὴ ἀντισχύντα, δοκεῖν δὲ ὑπὸ θεῶν ἀλλὰ μὴ ὑπ' ἀνθρώπων νενικῆσθαι, εἰπεῖν οὐκ ἔχω· τὸ δὲ παράδοξον τῆς ἀποβάσεως ποιεῖ πάντα πιστεῦσαι.

4 πλὴν τῶν πρέσβεων ἀπράκτων πρὸς Μαξιμῖνον ἐπανελθόντων, ὀργῇ καὶ θυμῷ χρώμενος πλείονι μᾶλλον ἠπείγετο. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο πρός τινι ποταμῷ μεγίστῳ, ἀπέχοντι τῆς πό-
2 λεως σημεῖα ἑκκαίδεκα, τὸ ῥεῖθρον εὗρε διά τε μεγίστου βάθους καὶ πλάτους φερόμενον· τῶν γὰρ ὑπερκειμένων ὀρῶν τὰς δι' ὅλου τοῦ χειμῶνος παγείσας χιόνας λύουσα ἡ τοῦ ἔτους ὥρα παμμεγέθη τὸν χειμάρρουν εἰργάζετο. ἄπορος οὖν ἦν ἡ διάβασις τῷ στρατῷ· τὴν γὰρ γέφυραν, ἔργον μέγα καὶ κάλλιστον ὑπὸ τῶν πάλαι βασιλέων γεγενημένον ἐκ τετραπέδων λίθων, στυλίσι κατ' ὀλίγον αὐξανομέναις ὑπειλημμένον, διηρήκεσαν καὶ κατελελύκεσαν οἱ Ἀκυλήσιοι. οὔτε οὖν γεφύρας οὔσης οὔτε νεῶν ὁ στρατὸς ἐν ἀφασίᾳ καθει-
3 στήκει. Γερμανοὶ δέ τινες οὐκ εἰδότες τῶν Ἰταλιωτῶν ποταμῶν τὰ σφοδρὰ καὶ καταρρηγνύμενα ῥεύματα, οἰόμενοι δὲ σχολαίτερα ἐπινήχεσθαι τοῖς πεδίοις ὥσπερ παρ' αὐτοῖς (διὸ

---

1. 2. ἀπαγγελόντων Aa ‖ 3. διεδίδοντο Hercher Herm. t. XII p. 150, ἐδίδοντο libri. ᾄδοντο coni. Lobeck ad Phryn. p. 244 ‖ 4. ὑπισχνημένου B ‖ βέλεν Ogl, Βέλιν a, vulgo. Βέλινον (vel Βελίνον) coni. Salmasius ad Cap. Max. d. cap. 22, 1, Βέλενον alii ‖ 5. θέλοντες*, ἐθέλοντες· libri ‖ 7. ἀέρι] ἀδρία A ‖ 10. ὑπ' V, ὑπὸ ABi, vulgo ‖ 12. ποιοῖ g, in mg. m. 2: ποιεῖ ‖ 13. 14. ἐπανελθόντων] ἐλθόντων A ‖ 15. πρός] πρό B ‖ 16. ἑκκαίδεκα] ᾑδδεκα vertit P ‖ τε post βάθους transponebat Sylb ‖ 18. λύουσα] λυούσας B, λυθείσας V ‖ 19. εἰργάζετο] imo εἰργαστο. effecerant P ‖ 20. ἦν om. A ‖ ἡ Aa, om. BVgl ‖ 22. στυλίσι Gedike, πυλίσι BVi, vulgo, πυλῶσι A qui in mg. a m. 1, ut vid.: γρ. πυλίσι ‖ αὐξανομένοις O ‖ 22. 23. ὑπηλειμμένον A, ὑπειλειμμένον B ‖ 23. καταλελύκεσαν libri ‖ 24. οὔσης om. l ‖ ἐν om. l ‖ 25. ἰταλιωτικῶν gl ‖ 27. τοῖς — p. 201, 2. διανήχεσθαι om. A

καὶ πήγνυται ῥᾳδίως, μὴ σφοδρῶς κινουμένου τοῦ ῥεύματος), ἐπεισπηδήσαντες ἅμα τοῖς ἵπποις διανήχεσθαι εἰθισμένοις, παρενεχθέντες ἀπώλοντο.

δύο μὲν οὖν ἢ τριῶν ἡμερῶν σκηνοποιησάμενος ὁ Μαξι- 4
μῖνος, τάφρου τῷ στρατῷ περιβληθείσης, μή τινες ἐπέλθοιεν, ἔμεινεν ἐπὶ τῇ καθ' αὑτὸν ὄχθῃ, σκεψόμενος ὅπως τὸν ποταμὸν γεφυρώσῃ. ἐπεὶ δὲ ξύλων ἦν ἀπορία καὶ νεῶν, ἃς ἔδει ζευχθείσας γεφυρῶσαι τὸ ῥεῖθρον, ὑπέβαλόν τινες τῶν τεχνιτῶν πολλὰ εἶναι κενὰ οἰνοφόρα σκεύη περιφεροῦς ξύλου ἐν τοῖς ἐρήμοις ἀγροῖς· οἷς ἐχρῶντο μὲν πρότερον οἱ κατοικοῦντες ἐς ὑπηρεσίαν ἑαυτῶν, καὶ παραπέμπειν τὸν οἶνον ἀσφαλῶς τοῖς δεομένοις. ἅπερ ὄντα κοῖλα δίκην νεῶν, ἀλλήλοις συνδεθέντα ἐπινήξεσθαι μὲν ἔμελλεν ὥσπερ σκάφη, μὴ παρενεχθήσεσθαι δὲ διά τε τοῦ δεσμοῦ τὸ ἐπάλληλον, φρυγάνων τε ἄνωθεν ἐπιβληθέντων, χοῦ τε τῆς γῆς μετρίως ἐς αὐτὰ σωρευθέντος χειρὶ πολλῇ καὶ σπουδῇ. ἐφεστῶτος οὖν 5
αὐτοῦ διαβὰς ὁ στρατὸς ἐπὶ τὴν πόλιν ἐχώρει. τὰ μὲν οἰκοδομήματα τῶν προαστείων ἔρημα εὗρισκον, ἀμπέλους μέντοι καὶ δένδρα πάντα ἐξέκοπτον, ἃ δὲ ἐνεπίμπρασαν, καὶ τὴν πρότερον τοῖς χωρίοις ὑπάρχουσαν ὥραν κατήσχυνον. δένδρων γαρ στοίχοις ἴσοις ἀμπέλων τε πρὸς ἀλλήλας δέσει πανταχόθεν ἠρτημένων ἐν ἑορτῆς σχήματι, στεφάνῳ ἄν τις τὴν χώραν κεκοσμῆσθαι ἐτεκμήρατο· ἅπερ πάντα ῥιζόθεν ἐκκόψας ὁ στρατὸς ἐπὶ τὰ τείχη ἠπείγετο. κεκμηκότι δὲ αὐτῷ 6
προσβαλεῖν εὐθέως οὐκ ἔδοξε· μείναντες δὲ ἔξω τοξεύματος

---

4. 5. ὁ Μαξιμῖνος om. l ‖ 5. τῷ στρατῷ] τῷ στρατοπέδῳ?* ‖ 6. αὐτὸν ex corr. vetere, αὐτῶν Va, αὐτῶν B, ἑαυτὸν Agl ‖ σκεψόμενος P (*deliberabundus*), σκεψάμενος Oi ‖ 7. γεφυρώσῃ — 8. ζευχθείσας om. BV ‖ 7. 8. ἃς ἔδει ζευχθείσας] αἷς ἔδει ζευχθείσαις?* ‖ 8. ὑπέβαλον Steph, ἐπέβαλον BVi, ἐπεβάλλοντο A ‖ 10. οἷς συνχρῶντο l ‖ πρότερον Ai, πρώτως BV ‖ 11. εἰς libri ‖ ἑαυτῶν Ai, αὐτῶν BV ‖ καὶ] ὡς coni. Irmisch, καὶ ⟨εἰς τὸ⟩ vel καὶ ⟨πρὸς τὸ⟩ Steph, καὶ ⟨τοῦ⟩ Reisk. ego totum enuntiatum corruptum puto ‖ περιπέμπειν l ‖ 12. δίκην νεῶν del.?* ‖ 13. ἐπινήξασθαι A ‖ 14. δὲ om. l ‖ 15. pr. τε] δὲ l ‖ χοῦν] χοῦν BV ‖ 15. 16. σωρ. ἐς αὐτὰ A. ego verba χοῦ τε — 17. διαβὰς ὁ στρατὸς corrupta puto ‖ 17. ⟨καὶ⟩ τὰ μὲν coni. Steph, malim τὰ μὲν ⟨οὖν⟩ ‖ 18. εὐρίσκων A ‖ μέντοι] μὲν A ‖ 19. ἐξέκοπτεν V ‖ 20. πρότερον] πρώτην BV ‖ 21. στίχοις A ‖ δέσει Steph, δέσεις libri ‖ 22. πάντοθεν Agl ‖ ἠρτημένων (ἠρτ. l) gl, ἠρτυμένων BVa, ἠρτημένας A ‖ στεφάνῳ l, ut vid., et Wolf, στεφάνων BVag, στεφάνοις A ‖ 25. μείναντος et p. 202, 1. διαιρεθέντος BV ‖ 25. δὲ] δὴ?*

Digitized by Google

καὶ διαιρεθέντες κατὰ λόχους καὶ φάλαγγας περὶ πᾶν τὸ τεῖχος, ὡς ἑκάστοις κατὰ μέρος προσετέτακτο, μιᾶς ἡμέρας ἀναπαυσάμενοι, τοῦ λοιποῦ εἴχοντο τῆς πολιορκίας.

μηχανάς τε οὖν παντοίας προσέφερον, καὶ τειχομαχοῦν-
7 τες παντὶ σθένει οὐδὲν παρέλειπον εἶδος πολιορκίας. πολλῶν δὲ καὶ σχεδὸν ἑκάστης ἡμέρας γιγνομένων προσβολῶν, καὶ παντὸς τοῦ στρατοῦ ὥσπερ σαγηνεύσαντος τὴν πόλιν, μετὰ πολλῆς βίας καὶ προθύμου μάχης τειχομαχοῦντες ἀντεῖχον οἱ Ἀκυλήσιοι, νεῶς μὲν καὶ οἰκίας ἀποκλείσαντες, πανδημεὶ δὲ ἅμα παισὶ καὶ γυναιξὶν ἄνωθεν ἐξ ἐπάλξεών τε καὶ πύρ-
8 γων ἀπομαχόμενοι· οὐδέ τις οὕτως ἦν ἄχρηστος ἡλικία ὡς μὴ μετέχειν τῆς ὑπὲρ τῆς πατρίδος μάχης. τὰ μὲν γὰρ προάστεια, καὶ εἴ τι τῶν πυλῶν ἔξωθεν ἦν, ὑπὸ τοῦ Μαξιμίνου στρατοῦ κατέστραπτο, τῇ τε ξυλείᾳ τῶν οἰκοδομημάτων ἐς τὰς μηχανὰς κατεκέχρηντο. ἐβιάζοντο δὲ τοῦ τείχους κἂν
9 μέρος τι καθελεῖν, ἵν' ἐπεισελθὼν ὁ στρατὸς πάντα τε διαρπάσῃ καὶ κατασκάψας τὴν πόλιν μηλόβοτον καὶ ἔρημον τὴν χώραν καταλίπῃ· οὐδὲ γὰρ ἄλλως αὐτῷ τὴν ἐπὶ Ῥώμην ὁδὸν εὐπρεπῆ καὶ ἔνδοξον ἔσεσθαι, μὴ τῆς πρώτης ἐν Ἰταλίᾳ πόλεως ἀντιστάσης καθαιρεθείσης. ὑποσχέσεσί τε οὖν δωρεῶν καὶ δεήσεσιν αὐτός τε καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ, ὃν ἐπεποιήκει Καῖσαρα, περιθέοντες ἵπποις ἐποχούμενοι, τὸν στρατὸν ἀνέπειθον λιπαροῦντες ἐς προθυμίαν τε ἐγείροντες. οἱ δὲ Ἀκυλήσιοι λίθοις τε ἔβαλλον ἄνωθεν, καὶ κιρνῶντες θείῳ τε καὶ ἀσφάλτῳ πίτταν ἔλαιόν τε, κοίλοις σκεύεσιν ἐμβαλόντες λαβὰς ἐπιμήκεις ἔχουσι καὶ πυρώσαντες, ἅμα τῷ προσπελάζειν τοῖς τείχεσι τὸν στρατὸν κατεσκεδάννυσαν, καταχέοντες ὅμ-

---

2. προστέτακτο libri ‖ 4. μηχανάς — 5. πολιορκίας om. cod. Schotti ‖ 5. παρέλειπον a, παρέλιπον Ogl ‖ 6. pr. καὶ om. lo. ‖ γινομένων Bekk ² (γιγν. ego), γενομ. libri ‖ 7. σαγηνεύοντος lo. ‖ 10. ἐξ V, om. ABi ‖ 11. οὕτως ἦν gl, ὄντως ἦν BV, ἦν οὕτως Aa ‖ 13sq. turbata puto. scripserim: ἔξωθεν ἦν, ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν κατέσκαπτο . . . . ἐβιάζετο δ' ὁ Μαξιμῖνος τοῦ τείχους κτέ. ‖ 14. 23. εἰς libri ‖ 16. 17. διαρπάζῃ coni. Wolf ‖ 17. μηλόβοτον καὶ] καὶ πολιορκήσας (fort. pro πορθήσας) A ‖ 18. καταλίπῃ Agl, καταλείπῃ BVa, vulgo ἄλλως] ὅλως B, ὅλως V ‖ 19. εὐπρεπῆ A ‖ καὶ ἔνδοξον deleverim cum lo. ‖ 21. παῖς AIo., υἱὸς BVi, vulgo ‖ πεποιήκει libri praeter A ‖ 22. τὸν om. a ‖ 23. τε ἐγείροντες] διεγείροντες A. fort. verba ἐς προθ. τε ἐγ. spuria ‖ 24. ἔβαλον BV ‖ 25. ἔλαιόν τε Gedike et Stroth (cf. lo.), ἐλόντες Oi, om. P

Digitized by Google

βρου δίκην ὁμοθυμαδόν. φερομένη δὲ ἡ πίττα σὺν οἷς προ- 10
εἴρηται, δυομένη τε διὰ τῶν γεγυμνωμένων μερῶν τοῦ
σώματος, ἐς πᾶν ἐχεῖτο, ὥστε τοὺς θώρακας αὐτοὺς πεπυρω-
μένους ἀπορρίπτειν καὶ τὰ λοιπὰ ὅπλα, ὧν ὁ σίδηρος ἐθερ-
μαίνετο, τά τε ἐκ βυρσῶν τε καὶ ξύλων ἐφλέγετο καὶ συνείλ-
κετο. ἦν γοῦν ἰδεῖν γεγυμνωμένους τοὺς στρατιώτας αὐτοὺς
ὑφ' ἑαυτῶν, καὶ σκύλων ὅψιν ὅπλα παρεῖχεν ἐρριμμένα, σο-
φίᾳ τέχνης ἀλλ' οὐκ ἀνδρείᾳ μάχης περιῃρημένα. ἔκ τε τοῦ 11
τοιούτου πάμπλειστον πλῆθος τοῦ στρατοῦ τάς τε ὄψεις
ἐπηροῦντο καὶ τὸ πρόσωπον ἠκρωτηριάζετο, τὰς χεῖρας καὶ
εἴ τι γυμνὸν ἦν τοῦ σώματος. ἀλλὰ μὴν καὶ ταῖς μηχαναῖς
προσαγομέναις δᾷδας ἐπέβαλλον ὁμοίως πίττῃ καὶ ῥητίνῃ δε-
δευμένας ἐπί τε τῷ ἄκρῳ βελῶν ἀκίδας ἐχούσας· αἳ ἀνα-
φθεῖσαι φερόμεναι, ἐμπαγεῖσαι ταῖς μηχαναῖς καὶ προσπεφυ-
κυῖαι ῥᾳδίως αὐτὰς κατέφλεγον.

τῶν μὲν οὖν πρώτων ἡμερῶν ἀντίπαλός πως καὶ ἰσόρ- 5
ροπος ἔμενεν ἡ τύχη τῆς μάχης· χρόνου δὲ ἐγγενομένου ὅ
τε στρατὸς τοῦ Μαξιμίνου ὀκνηρὸς ἐγένετο, καὶ πταίων τῆς
ἐλπίδος ἀθύμως διέκειτο· οὓς γὰρ ἠλπίκεσαν μηδεμίαν ὑπο-
μενεῖν προσβολήν, τούτους εὗρισκον οὐκ ἀντέχοντας μόνον
ἀλλὰ καὶ ἀνθεστῶτας. οἱ δὲ Ἀκυλήσιοι ἐπερρώνννυτό τε καὶ 2
προθυμίας πάσης ἐνεπίμπλαντο· τῇ τε συνεχείᾳ τῆς μάχης
πεῖραν καὶ θάρσος ὁμοῦ προσλαμβάνοντες κατεφρόνουν τῶν
στρατιωτῶν, ὡς καὶ ἀποσκώπτειν ἐς αὐτούς, ἐνυβρίζειν τε
τῷ Μαξιμίνῳ περινοστοῦντι, ἔς τε αὐτὸν καὶ τὸν παῖδα
ἀπορρίπτειν δυσφήμους καὶ αἰσχρὰς βλασφημίας, ἐφ' αἷς
ἐκεῖνος κινούμενος ὀργῆς μᾶλλον ἐνεπίμπλατο. χρῆσθαι δὲ 3

---

1. *πίσσα* et 12. *πίσση* libri ‖ 1. 2. *προείρητο* A ‖ 2. *διὰ*] *καὶ* l ‖ 3. 25. *εἰς* libri ‖ 3. *ὥστε*] ceteris locis *ὡς* ‖ *αὐτῶν* A ‖ 4. *ὁ* om. A ‖ 6. *γεγυμνωμένους* ex corr. vetere, *γυμνωμένους* BVa, *γυμνουμένους* Agl ‖ 7. *ὑφ'*] *ἐφ'* a ‖ *ἑαυτοῖς* A ‖ 8. *ἀνδρείας* V ‖ 8. 9. *ἔκ τε τούτου* coni. Lange ‖ 9. *ὄψεις* — 10. *τὰς* om. A. ipsa verba corrupta. (*ὥστε*) *διαφθείρεσθαι τά τε πρόσωπα καὶ τὰς χεῖρας ἀκροτηριαζομένους* Io. *ἐπηροῦτο* cum Steph scripsit et *τὰς* (καὶ V) *χεῖρας* cum Wolfio delevit Bekk². alia v. in Irmischii adn. ‖ 10. *ἠκροτηριάζετο* BV ‖ 12. *ἐπέβαλον* BVgl ‖ *ῥητίνῃ* A, *ῥιτίνῃ* BVi ‖ 12. 13. *δεδουμένας* BV ‖ 13. *ἄκρων* A ‖ *βελῶν* susp. Lange ‖ 17. *ἔμεινεν* A ‖ *ἐγγενομένου**, *γενομένου* Io., *ἐγγινομ.* Oi, vulgo ‖ 18. *ἐγένετο* BVIo., *ἐγίνετο* Ai, vulgo ‖ 21. *ἀνθεστῶτας*] expectabam *κρείττους* vel sim. ‖ 22. *πάσης ἐνεπ. προθ.* V ‖ 23. *πεῖραν ὁμοῦ καὶ θάρσος* A ‖ 24. *ἐς αὐτούς*] *ἑαυτοὺς* BV ‖ 27. p. 204, 1. *δὲ* ⟨*αὐτῇ*⟩ coni. Steph

Digitized by Google

κατὰ τῶν πολεμίων οὐ δυνάμενος, ἐκόλαζε τοὺς πλείστους τῶν ἡγουμένων τῶν ἰδίων στρατιωτῶν ὡς ἀνάνδρως καὶ ῥᾳθύμως προσφερομένους τῇ τειχομαχίᾳ. ὅθεν αὐτῷ περιεγένετο πρὸς μὲν τῶν οἰκείων μῖσός τε καὶ ὀργή, παρὰ δὲ τῶν ἀντιπάλων πλείων ἡ καταφρόνησις.

συνέβαινε δὲ τοῖς Ἀκυλησίοις πάντα ὑπάρχειν ἔκπλεα καὶ ἐπιτηδείων ἀφθονίαν, ἐκ πολλῆς παρασκευῆς ἐς τὴν πόλιν πάντων σεσωρευμένων ὅσα ἦν ἀνθρώποις καὶ κτήνεσιν ἐς τροφὰς καὶ ποτὰ ἐπιτήδεια· ὁ δὲ στρατὸς πάντων ⟨ἦν⟩ ἐν σπάνει, τῶν τε καρποφόρων δένδρων ἐκκεκομμένων καὶ
4 τῆς γῆς ὑπ' αὐτοῦ δεδῃωμένης. μένοντες δ' ὑπὸ σκηναῖς αὐτοσχεδίοις, οἱ δὲ πλεῖστοι ὑπὸ γυμνῷ τῷ ἀέρι, ὄμβρων τε καὶ ἡλίου ἠνείχοντο, λιμῷ τε διεφθείροντο, μηδὲ ἐπεισάκτου τροφῆς αὐτοῖς τε καὶ ὑποζυγίοις εἰσκομιζομένης. πανταχόθεν γὰρ τὰς τῆς Ἰταλίας ὁδοὺς παραφράξαντες ἦσαν οἱ Ῥωμαῖοι
5 τειχίων τε ἐγέρσεσι καὶ πυλίδων ἀσκήσεσιν. ἄνδρας τε ὑπατευκότας ἐξέπεμψεν ἡ σύγκλητος σὺν ἐπιλέκτοις καὶ λογάσιν ἀπ' Ἰταλίας πάσης ἀνδράσιν, ἵν' αἰγιαλοί τε πάντες καὶ λιμένες φρουρῶνται καὶ μηδενὶ ἔκπλους συγχωρῆται, ὡς ἄπυστα καὶ ἄγνωστα εἶναι Μαξιμίνῳ τὰ ἐν Ῥώμῃ πραττόμενα· αἵ τε λεωφόροι ὁδοὶ καὶ ἀτραποὶ πᾶσαι ἐφυλάττοντο ὡς μηδένα διαβαίνειν. συνέβαινε δὲ τὸν στρατὸν δοκοῦντα πολιορκεῖν αὐτὸν πολιορκεῖσθαι, ἐπεὶ μήτε τὴν Ἀκυλήιαν ἑλεῖν ἐδύνατο, μήτε ἀποστὰς ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν Ῥώμην χωρῆσαι διά τε νεῶν καὶ ὀχημάτων ἀπορίαν· ἅπαντα γὰρ προ-
6 κατείληπτο καὶ συνεκέκλειστο. φῆμαι δὲ μείζους ἐξ ὑποψίας ἀληθείας διεδίδοντο, ὅτι πᾶς ὁ δῆμος ὁ Ῥωμαίων ἐν ὅπλοις εἴη, Ἰταλία τε πᾶσα συμπεπευκοι, πάντα τε ἔθνη Ἰλλυρικὰ καὶ βάρβαρα τά τε ὑπ' ἀνατολαῖς καὶ μεσημβρίαις στρατὸν

2. στρατιωτῶν] στρατῶν gl ‖ 6. ἔμπλεα V. fort. πάντα ἔκπλεα καὶ cum Io. delenda ‖ 7. πολῆς l ‖ 7. 9. εἰς libri ‖ 9. ἦν add. Wolf. ὑπῆρχεν Io. ‖ 10. 11. καὶ τῆς γῆς Ogl et tacite Steph, τῆς τε γῆς a ‖ 13. ἠνείχετο V ‖ λιμῷ τε διεφθ. om. AP ‖ ἐπισάκτου BV ‖ 14. ⟨τοῖς⟩ ὑποζ. malim cum Reiskio ‖ 16. τειχίων] τειχέων editiones aliquot, bene ‖ 17. ἐπιλ. καὶ λογάσιν] haesit Weber ‖ 19. μηδενὶ iP, μηδὲν BV, μηδεὶς A ‖ 20. ἄπυστα iP, ἄπιστα O ‖ 22. δὲ] δὴ?* ita P. δὲ καὶ Io. ‖ 24. ἠδύνατο A ‖ 25. νεῶν Bekk, νηῶν Oi ‖ 26. δὲ] τε?* quoque P ‖ ἐξ ὑποψίας deleverim, post ἀληθείας transponebat Leisner ‖ 27. διεδίδοντο Sylb, ἐδίδοντο libri ‖ πᾶς τε ὁ A ‖ 28. πάντα τε ex corr. vetere, πάντα τὰ BVi, καὶ πάντα τὰ A

Digitized by Google

ἀγείρει, μιᾷ τε γνώμῃ καὶ ψυχῇ ὁμοίως Μαξιμῖνος μεμίσηται. ὅθεν ἐν ἀπογνώσει ἦσαν παὶ πάντων σπάνει οἱ στρατιῶται, σχεδὸν καὶ ὕδατος αὐτοῦ. ὃ γὰρ ἦν μόνον ἐκ τοῦ παραρρέοντος ποταμοῦ ποτόν, αἵματι καὶ φόνοις μεμιασμένον ἐπίνετο· οἵ τε γὰρ Ἀκυλήσιοι τοὺς ἐν τῇ πόλει τελευτῶντας, οὐκ ἔχοντες ὅπως θάψωσιν, ἐς τὸν ποτιμὸν ἀπερρίπτουν, οἵ τε ἐν τῷ στρατῷ φονευόμενοι ἢ διαφθειρόμενοι νύσῳ ἐδίδοντο τῷ ῥεύματι, οὐκ ἐχόντων αὐτῶν τὰ πρὸς ταφὴν ἐπιτήδεια. παντοδαπῆς οὖν ἀπορίας καὶ δυσθυμίας τὸν στρατὸν κατεχούσης, αἰφνιδίως ἀναπαυομένου τοῦ Μαξιμίνου ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐν ἀνέσει τοῦ πολέμου οὔσης, τῶν τε πλείστων ἐς τὰς σκηνὰς καὶ τὰ ἐγκεχειρισμένα τῆς φρουρᾶς χωρία ἀνακεχωρηκότων, ἔδοξε τοῖς στρατιώταις οἳ πρὸς τῇ Ῥωμαίων πόλει στρατόπεδον εἶχον ὑπὸ τὸ καλούμενον ὄρος Ἄλβανόν, ἔνθα παῖδας καὶ γυναῖκας κατελελοίπεσαν, φονεῦσαι τὸν Μαξιμῖνον, ὡς παύσαιντο μὲν χρονίου καὶ ἀπεράντου πολιορκίας, μηκέτι δὲ πορθοῖεν Ἰταλίαν ὑπὲρ τυράννου κατεγνωσμένου καὶ μεμισημένου. τολμήσαντες οὖν ἐπίασι τῇ σκηνῇ αὐτοῦ περὶ μέσην ἡμέραν, συναραμένων δὲ αὐτοῖς καὶ τῶν φρουρούντων δορυφόρων τάς τε εἰκόνας ἐκ τῶν σημείων κατασπῶσι, καὶ αὐτὸν σὺν τῷ παιδὶ προελθόντα τῆς σκηνῆς, ὡς δὴ ἄρα διαλέξαιτο αὐτοῖς, οὐκ ἀνασχόμενοι ἀναιροῦσι. φονεύουσι δὲ καὶ τὸν ἔπαρχον τοῦ στρατοῦ πάντας τε τοὺς ἐκείνῳ θυμήρεις φίλους· ῥίψαντές τε τὰ σώματα τοῖς βουλομένοις ἐνυβρίζειν καὶ πατεῖν εἴασαν κυσί τε καὶ ὄρνισι βοράν. τοῦ δὲ Μαξιμίνου καὶ τοῦ παιδὸς τὰς κεφαλὰς ἐς τὴν Ῥώμην ἔπεμψαν. τοιούτῳ μὲν δὴ τέλει ὁ Μαξιμῖνος καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ ἐχρήσαντο, δίκας πονηρᾶς ἀρχῆς ὑποσχόντες.

---

1. ἀγείρει Og, ἀγείροι al, vulgo ‖ 5. οἵ τε] καὶ οἵ τε BV ‖ ἀκυλησίοι A ‖ 8. ταφὴν scripsi ex A, τροφὰς BVPi, ταφὰς coni. m. 2 in mg. g et Sylb ‖ 9. παντοδαποῦς οὖν ἀθυμίας τὸν στρ. A ‖ 12. ἐς] εἰς AIo. ‖ καὶ] aut P, bene ‖ 12. 13. ταῖς φρουραῖς coni. Bekk² ‖ 15. ὄρος om. Io. ‖ 15. 16. καταλελοίπεσαν libri ‖ 16. χρονίου] χρόνου A ‖ 17. πολιορκίας — 18. τυράννου om. BV ‖ 23. ἔπαρχον] ἐπάρχοντα Io., bene ‖ 24. στρατοῦ] malim στρατοπέδου ‖ ἐκείνῳ] ἐκείνου B, ἐκείνους V ‖ φίλους om. Io. ‖ 25. εἴασαν — 26. βοράν om. Io., fort. recte. sic ῥίψαντες, quod tamen legit Io., in ἔρριψαν mutandum foret ‖ 27. ἐς Io., εἰς Oi ‖ 28. ὁ ante Μαξ. addidi ex l ‖ ἐχρήσαντο βασιλεύσαντες ἔτη γ' δίκας Io., fort. recte

Digitized by Google

6 ὁ δὲ στρατὸς πᾶς ὡς ἐπύθετο τὰ γενόμενα, ἔν τε ἀφασίᾳ ἦσαν καὶ οὐ πάνυ τι τῷ πραχθέντι πάντες ἠρέσκοντο, καὶ μάλιστά γε οἱ Παίονες καὶ ὅσοι βάρβαροι Θρᾷκες, οἳ καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῷ ἐνεκεχειρίκεσαν. πλὴν τοῦ ἔργου ἅπαξ γεγονότος ἄκοντες μέν, ἔφερον δέ· ἀνάγκη τε ἦν συνήδεσθαι
2 τοῖς πραχθεῖσιν ὑποκρινομένοις. καταθέμενοί τε τα ὅπλα ἐν εἰρηνικῷ σχήματι προσῄεσαν τοῖς τείχεσι τοῖς Ἀκυλησίων, ἀγγέλλοντες τὸν φόνον τοῦ Μαξιμίνου· τὰς δὲ πύλας ἀνοίγειν ἠξίουν, δέχεσθαί τε φίλους τοὺς χθὲς ἐχθρούς. οἱ δὲ τῶν Ἀκυλησίων στρατηγοὶ τὰς μὲν πύλας ἀνοῖξαι οὐκ ἐπέτρεψαν, προθέντες δὲ τὰς εἰκόνας Μαξίμου καὶ Βαλβίνου Γορδιανοῦ τε Καίσαρος στεφάνοις καὶ δάφναις κεκοσμημένας αὐτοί τε εὐφήμουν, καὶ τοὺς στρατιώτας ἠξίουν γνωρίσαι καὶ ἀνειπεῖν εὐφημήσαί τε τοὺς ὑπὸ Ῥωμαίων καὶ συγκλήτου
3 ἀναδειχθέντας αὐτοκράτορας. Γορδιανοὺς δὲ ἔλεγον ἐκείνους ἐς οὐρανὸν καὶ θεὸν ἀνακεχωρηκέναι. προύθεσάν τε ὑπὲρ τῶν τειχῶν ἀγοράν, ὤνιον παρέχοντες [πάντων τῶν ἐπιτηδείων] τροφῶν τε παντοδαπῶν καὶ ποτῶν ἀφθονίαν, ἐσθῆτός τε καὶ ὑποδημάτων, καὶ ὅσα ἐδύνατο παρέχειν ἐς
4 χρῆσιν ἀνθρώποις πόλις εὐδαιμονοῦσα καὶ ἀκμάζουσα. ὅθεν καὶ μᾶλλον ἐξεπλάγη ὁ στρατός, συνεὶς ὅτι τοῖς μὲν πάντα αὐτάρκη ἦν, εἰ καὶ ἐπὶ πλέον πολιορκοῖντο, αὐτοὶ δὲ ἐν σπάνει πάντων τῶν ἐπιτηδείων θᾶττον ⟨ἂν⟩ διεφθάρησαν ἢ εἶλον πάντα ἔχουσαν πόλιν. ὁ δὲ στρατὸς ἔμενε παρὰ τοῖς τείχεσιν, ἔχων τὰ χρειώδη, ἅπερ ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐλάμβανον, ὅσα ἕκαστος ἐβούλετο· διελέγοντό τε ἀλλήλοις. καὶ ἦν εἰρήνης μὲν καὶ φιλίας διάθεσις, σχῆμα δὲ ἔτι πολιορκίας, τῶν τειχῶν κεκλεισμένων καὶ τοῦ στρατοῦ περὶ αὐτὰ διαιτωμένου.

---

1. πᾶς om. Io. ‖ 2. τι Bi, τοι AV ‖ 4. ἐγκεχειρίκεσαν libri ‖ 8. 9. ἀνοίγεσθαι A ‖ 9. τε i, τε ὡς A, τε τοὺς BV ‖ χθὲς iP, πρὶν O ‖ 11. μαξιμίνου a ‖ 13. εὐφήμουν iP, ἠξίουν O ‖ ἠξίουν om. A ‖ 14. alt. καὶ om. a. ὑπὸ ⟨τῆς⟩ Ῥωμ. σ. coni. Sylb. at cf. p. 209, 11 ‖ 15. 16. ἐκείνους] 'priores' Capit. Max. d. cap. 24, 2. 3. *illos superiores* P. haerebat Weber ‖ 16. εἰς libri ‖ θεὸν] θεοὺς coni. Steph, bene ‖ 17. ὑπὲρ iP, πρὸ O ‖ 17. 18. πάντων τῶν ἐπιτηδείων seclusit Bekk² ‖ 19. ἠδύνατο A ‖ ἐς] εἰς a ‖ 20. καὶ ἀκμ.] τε καὶ ἀκμ. A ‖ 22. πολιορκοῖτο gl ‖ 23. πάντων om. l ‖ θᾶττον om. O ‖ ἂν post θᾶττον add. Bekk², post διεφθ. Steph ‖ 24. παρὰ a, περὶ Ogl ‖ 26. τε] τοῦ gl, τε m. 2 in mg. g ‖ 27. καὶ φιλίας in mg. add. m. 2 in l

Digitized by Google

τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀκυληίαν ἐν τούτοις ἦν· οἱ δ' ἱππεῖς οἱ τὴν Μαξιμίνου κεφαλὴν κομίζοντες ἀπὸ τῆς Ἀκυληίας μετὰ πάσης ἐπείξεως ὠδοιπόρησάν τε, καὶ ἐπιφοιτῶσιν αὐτοῖς τας λοιπὰς πόλεις ⟨αἱ⟩ πύλαι ἀνεῴγνυντο, καὶ δαφνηφοροῦντες αὐτοὺς οἱ δῆμοι ὑπεδέχοντο. ὡς δὲ διέπλευσαν τάς τε λίμνας καὶ τὰ τενάγη ⟨τὰ⟩ μεταξὺ Ἀλτίνου καὶ Ῥαβέννης, περιέτυχον Μαξίμῳ αὐτοκράτορι διατρίβοντι ἐν Ῥαβέννῃ, ἔνθα τούς τε ἀπὸ Ῥώμης ἐπιλέκτους καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας λογάδας ἤθροιζεν. ἀφῖκτο δὲ αὐτῷ καὶ Γερμανῶν οὐκ ὀλίγη συμμαχία, πεμφθεῖσα ὑπ' αὐτῶν κατ' εὔνοιαν ἣν εἶχον πρὸς αὐτὸν ἄνωθεν, ἐξ οὗπερ ἦν αὐτῶν ἐπιμελῶς ἄρξας. παρασκευάζοντι οὖν αὐτῷ τὴν δύναμιν ὡς πολεμήσουσαν τῷ Μαξιμίνου στρατῷ προσίασιν οἱ ἱππεῖς τὴν κεφαλὴν τοῦ τε Μαξιμίνου καὶ τοῦ παιδὸς φέροντες, νίκην τε καὶ εὐπραγίαν ἀγγέλλοντες, ὅτι τε ἄρα ὁ στρατὸς τὰ Ῥωμαίων φρονεῖ, καὶ σέβει αὐτοκράτορας οὓς ἡ σύγκλητος ἐποίησε. τούτων δὲ παρ' ἐλπίδα ἀγγελθέντων, θυσίαι τε βωμοῖς εὐθὺς προσήγοντο, καὶ νίκην ἐπαιάνιζον πάντες ἣν ἀκονιτὶ ἐνίκησαν· ὁ δὲ Μάξιμος καλλιερήσας ἐκπέμπει τοὺς ἱππεῖς ἐς τὴν Ῥώμην ἀγγελοῦντάς τε τὰ πραχθέντα τῷ δήμῳ καὶ τὴν κεφαλὴν κομιοῦντας. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο εἰσέπεσόν τε ἐς τὴν πόλιν δεικνύντες τὴν κεφαλὴν τοῦ πολεμίου ἀνεσκολοπισμένην, ὡς πᾶσι περίοπτος εἴη, οὐδ' εἰπεῖν ἔστι λόγῳ ἐκείνης τῆς ἡμέρας τὴν ἑορτήν. οὔτε γὰρ ἡλικία τις ἦν ἥ μὴ πρὸς τοὺς βωμούς τε καὶ τὰ ἱερὰ ἠπείγετο, οὔτε τις ἔμενεν οἴκοι, ἀλλ' ὥσπερ ἐνθουσιῶντες ἐφέροντο συνηδόμενοί τε ἀλλήλοις καὶ ἐς τὸν ἱππόδρομον συνθέοντες ὥσπερ ἐκκλησιάζοντες χωρίῳ. ὁ δὲ Βαλβῖνος καὶ αὐτὸς ἑκα-

1. δ'] δὲ Io. ‖ 2. οἱ om. A ‖ 3. μετὰ π. ἐ. ὠδοιπόρησάν τε Stroth, μ. π. ἐ. ὁδοιποροῆσαντες O, ὁδοιποροῆσαντες μ. π. ἐ. i, unde ὠδοιπόρησαν (τε add. Wolf) μ. π. ἐ. Steph ‖ καὶ] οἷς a ‖ 4. αἱ add. Bekk ‖ ἀνεῴγνυντο A, ἀνοίγνυντο BVi, vulgo ‖ 5. αὐτοὺς] αὐτοῖς BV ‖ 6. τὰ O, om. i ‖ alt. τὰ add. Reisk ‖ ἀκτίνου a l ‖ 10. post πεμφθεῖσα 2—3 litt. eras. in g ‖ 14. μαξίμου l ‖ 18. ἐπαιάνιζον Ai, (in g α in ras.), ἐπαιώνιζον BV ‖ 19. ἀκονητὶ O ‖ 20. ἐς] εἰς a ‖ 21 et 22. *capita* P ‖ 21. κομιοῦντας*, κομίζοντας Oilo., κομίσοντας editiones multae ‖ 22. εἰς libri ‖ 24. τῆς ἡμέρας ἐκείνης i ‖ 25. τὰ om. O ‖ 27. ἐς] εἰς A ‖ 27. 28. ὥσπερ ἐκκλησιάζοντες χωρίῳ (τῷ χῴρῳ A) deleverim. ὥσπερ ἐκκλησιάσοντες ⟨ἐν ἐκείνῳ τῷ⟩ χωρίῳ coni. Steph, ὥσπερ ἐκκλησιάζοντες ⟨εἰώθεσαν ἐν τῷδε τῷ⟩ χωρίῳ Sylb

Digitized by Google

τόμβας ἔθυεν, ἀρχαί τε πᾶσαι καὶ ἡ σύγκλητος, ἕκαστός τε ὥσπερ ἀποσεισάμενος πέλεκυν τοῖς αὐχέσιν ἐπικείμενον ὑπερευφραίνετο· ἐς τε τὰ ἔθνη ἄγγελοι καὶ κήρυκες δαφνηφόροι διεπέμποντο.

7 καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ῥώμην [ἑορτῆς] εἶχεν οὕτως, ὁ δὲ Μάξιμος [ἀπὸ] τῆς Ῥαβέννης ἀπάρας ἐπέστη Ἀκυληίᾳ, διαβὰς τὰ τενάγη, ἃ ὑπό τε Ἠριδανοῦ ποταμοῦ πληρούμενα καὶ τῶν περικειμένων ἑλῶν ἑπτὰ στόμασιν ἐς θάλατταν ἐκχεῖται· ἔνθεν καὶ τῇ .. φωνῇ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι Ἑπτὰ πελάγη

2 τὴν λίμνην ἐκείνην. εὐθὺς οὖν οἱ Ἀκυλήσιοι τὰς πύλας ἀνοίξαντες ὑπεδέχοντο, αἵ τε [ἀπὸ] Ἰταλίας πόλεις πρεσβείας ἔπεμπον ἀπὸ τῶν πρωτευόντων ἐν αὐταῖς ἀνδρῶν, οἳ λευχειμονοῦντες καὶ δαφνηφόροι θεῶν πατρίων ἕκαστοι προσεκόμιζον ἀγάλματα καὶ εἴ τινες ἦσαν στέφανοι χρυσοῦ ἐξ ἀναθημάτων, εὐφήμουν τε καὶ ἐφυλλοβόλουν τὸν Μάξιμον. ὁ δὲ στρατὸς ὁ τὴν Ἀκυληίαν πολιορκήσας προῄει καὶ αὐτὸς ἐν εἰρηνικῷ σχήματι δαφνηφόρος, οὐκ ἐξ ἀληθοῦς μὲν διαθέσεως πᾶς, προσποιήτῳ δὲ εὐνοίᾳ καὶ τιμῇ διὰ τὴν παρ-

3 οὖσαν ἐξ ἀνάγκης τῆς βασιλείας τύχην. οἱ πλεῖστοι γὰρ αὐτῶν ἠγανάκτουν καὶ λανθανόντως ἤλγουν ὁρῶντες τὸν μὲν ὑπ' αὐτῶν ἐπιλεχθέντα βασιλέα καθῃρημένον, κρατοῦντας δὲ τοὺς ὑπὸ τῆς συγκλήτου ῥηρημένους. ὁ δὲ Μάξιμος ἐν τῇ Ἀκυληίᾳ γενόμενος πρώτης μὲν καὶ δευτέρας [ἡμέρας] ἱερουργίαις ἐσχόλαζε, τῇ δὲ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν συγκαλέσας

---

1. ἡ addidi ex Io. ‖ ἕκαστός τε] ἕκαστος?* ‖ 2. 3. ὑπερευφραίνετο i Io., ὑπερευφραίνοντο O ‖ 3. ἐς τε] εἴς τε Io. ‖ 5. ἑορτῆς om. l ‖ εἶχον BV ‖ 6. ἀπὸ seclusi ‖ ἀπάρας*, ἄρας Oi ‖ 6. 7. διαβὰς] καὶ δ. A ‖ 7. ἃ ὑπό τε coni. Steph, ἃ τε ὑπὸ libri, vulgo ‖ 8. ἐς τὴν θαλ. coni. Sylb in Add. ‖ θάλατταν a, θάλασσαν Ogl ‖ 9. *patria lingua* P. τῇ ⟨ἑαυτῶν⟩ vel ⟨πατρίῳ⟩ vel ⟨ἰδίᾳ⟩ φ. coni. Steph ‖ 10. ἀκυλήσιοι AB ‖ 11. ἀπὸ seclusi ‖ 12. ἀπὸ τῶν a, τῶν Ogl ‖ ἐν αὐταῖς O, παρ' αὐτοῖς i, vulgo ‖ 13. δαφνηφοροῦντες V ‖ 14. 15. στέφανοι χρυσοῦ ἐξ ἀναθημάτων mihi dubia. *aureasque coronas si quae in donariis fuerant* P. an στ. χρυσοῖ καὶ ἀναθήματα?* ‖ 15. ἐφυλλοβολοῦντο i ‖ 16. ὁ τὴν AIo. et Steph, τὴν BVi ‖ πολιορκήσας] πορθήσας Io. ex confusione frequenti, πολιορκεῖν τὸ πρότερον ἐπιχειρῶν A ex interpolatione ‖ προῄει Io.P (*prodibat*), προσῄει Oi, vulgo ‖ 17. δαφνηφορῶν Io. ‖ 18. προσποιητῇ A ‖ 19. ἐξ ἀνάγκης deleverim ‖ τῆς] τὴν A ‖ 20. λανθάνοντες dubitanter Stroth ‖ ὁρῶντες addidi ex Io. ‖ 21. βασιλέα] βασιλεύειν Io., om. l ‖ 22. τῆς addidi ex Io. ‖ 23. ἡμέρας om. a

Digitized by Google

ihres Heilswerkes mit den Rathschlüssen seiner Gnade den Gottliebenden zur Seite steht, darf Nichts ihre Hoffnung erschüttern. „Wenn Gott für uns ist, wer wird dann gegen uns sein?“ (V. 31)[5].

[1] *Aug.* De corrept. et gr. 9, 24: Talibus Deus diligentibus eum omnia cooperatur in bonum; usque adeo prorsus omnia, ut etiam si qui eorum deviant et exorbitant, etiam hoc ipsum eis faciat proficere in bonum, quia humiliores redeunt atque doctiores.

[2] Röm. 8, 28: τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. Daß der Apostel hier unter der Berufung (κλῆσις) die Aufnahme in die Gnadenordnung Christi oder in die Kirche verstehe, kann nach seinem sonstigen Sprachgebrauche nicht zweifelhaft sein. Berufene Christi oder berufene Heilige (κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητοὶ ἅγιοι) nennt er die Christen als solche Röm. 1, 6. 7. 1 Kor. 1, 2. Vgl. Röm. 8, 30. 2 Tim. 1, 9. *Petav.* De praedest. l. I. c. 6.

[3] Eph. 1, 3: „Gepriesen sei Gott und der Vater (der, welcher Gott ist und Vater) unseres Herrn Jesu Christi, der uns gesegnet hat mit jeglichem geistlichen Segen im Himmel in Christo; (4) demgemäß, daß er uns auserwählt hat in ihm vor Grundlegung der Welt, daß wir seien heilig und unbefleckt vor ihm, (5) indem er in Liebe uns vorherbestimmt hat zur Annahme an Kindes Statt durch Jesum Christum zu sich hin (εἰς αὐτόν, Ergänzung des Begriffes υἱοθεσία: zu Gott sollen wir in Kindschaftsverhältniß treten), nach dem Wohlgefallen seines Willens, (6) zum Lobe der Herrlichkeit seiner Gnade, mit welcher er uns begnadiget hat in dem Geliebten.“ Vgl. V. 11. 12. Röm. 11, 5. 6 und oben S. 149.

[4] *Aug.* l. c. 9, 23: Illa omnia jam facta sunt, *praescivit, praedestinavit, vocavit, justificavit;* quoniam et omnes jam praesciti ac praedestinati sunt, et multi jam vocati atque justificati; quod autem posuit in fine, *illos et glorificavit*, si quidem illa gloria est hic intelligenda, de qua idem dicit, *Cum Christus apparuerit vita vestra, tunc et vos cum illo apparebitis in gloria* (Col. 3, 4): nondum factum est. Quamvis et illa duo, id est, *vocavit* et *justificavit*, non in omnibus facta sint, de quibus dicta sunt; adhuc enim usque in finem saeculi multi vocandi et justificandi sunt: et tamen verba praeteriti temporis posuit de rebus etiam futuris, tanquam jam fecerit Deus, quae jam ut fierent ex aeternitate disposuit. *Tolet.* Comm. in Rom. 8, 29: Verbis utitur in praeterito, quamvis nondum omnia exhibita sint, ut certitudinem et infallibilitatem significet more prophetarum. Vgl. oben S. 180. Anm. 3.

[5] Für die Entscheidung der bekannten Schulcontroverse, ob die praedestinatio ad gloriam in Gott auf das Vorherwissen der menschlichen Verdienste sich gründe oder nicht (praedest. ante vel post praevisa merita), bietet unsere Stelle schlechthin keinen unbestreitbaren Anhaltspunkt. Mit aller Klarheit spricht der Apostel den Satz aus, daß sowohl die Begnadigung als auch die Beseligung der Auserwählten auf einem ewigen Rathschlusse Gottes beruhe, daß es eine Gnadenwahl in Gott gebe. In welcher innern Beziehung dagegen der Rathschluß der Begnadigung zu dem der Beseligung stehe, das deutet Paulus nicht an. Die Vertheidiger der praedest. *ante* pr. m. berufen sich auf den Ausdruck κατὰ πρόθεσιν V. 28, und verstehen ihn von der Vorherbestimmung zur Seligkeit. Mit Unrecht. Πρόθεσις bezeichnet ganz allgemein einen Rathschluß; welches das Object des hier gemeinten Rathschlusses sei, besagt der Zusatz κλητοῖς οὖσιν (electio ad gratiam, vgl. Eph. a. a. O. und den erklärenden Zusatz der Vulg.: qui secundum propositum vocati

Digitized by Google

sunt *sancti*). Mit größerm Rechte scheinen sich die Vertreter der praedest. *post* pr. m. auf οὓς προέγνω V. 29 zu stützen. Sie erklären nämlich: Diejenigen, welche Gott als Berufene und in seiner Liebe Beharrende ewig vorhererkannt hat, diese hat er auch sodann (in logischer Folge), oder auf Grund dessen (post pr. m.) zur Seligkeit bestimmt. Allein diese Auffassung ist nicht die einzig mögliche und berechtigte. Wir können den Zusammenhang auch folgendermaßen uns denken: Die Hoffnung der Gottliebenden ist eine untrügliche (V. 28. 31), denn Gott weiß nicht bloß ewig, daß sie, und zwar in Folge der ihnen bestimmten Gnade (V. 28), zur Rechtfertigung und Heiligkeit gelangen werden (προέγνω), — es gibt, außer diesem Vorherwissen und dem Rathschlusse der Begnadigung, zu ihren Gunsten einen noch weit wichtigeren und segensreicheren Rathschluß in Gott; er hat sie nämlich auch, d. i. vorher schon (ante pr. m. und ante electionem ad gr.) zur Seligkeit bestimmt; also auch diese, und nicht bloß die Gnade, ist ihnen bei Gott hinterlegt. Verhält es sich so mit dem Zusammenhang der paulinischen Gedanken, dann sind wiederum die Vertheidiger der absoluten Prädestination im Rechte. Eine objective und unbefangene Exegese wird also an der Behauptung festhalten müssen, die genannte dogmatische Controverse sei mittelst des vorliegenden apostolischen Ausspruches nicht zu entscheiden.

2. Das ganze Heilswerk des Menschen, auch der Anfang desselben, die Berufung und Rechtfertigung, ist demnach durch die ewigen Gnadenrathschlüsse Gottes bedingt. Daß es zur Bewahrung der erlangten Gnade und zur Erwerbung der ewigen Seligkeit der eigenen freien Mitwirkung des Menschen bedürfe; daß ferner auch die Aufnahme der von Gott dargebotenen Heilsgnade von der freien Selbstbethätigung (Glaube) des Menschen mitabhange, ist in der paulinischen Lehre klar ausgesprochen [1].

Nicht minder ist es eine vom Apostel nachdrücklich betonte Wahrheit, daß das Heil in Christo für alle Menschen bestimmt sei [2]. Gott hat also Niemanden kraft eines ewigen Rathschlusses schlechthin oder aus freiem Belieben von der Theilnahme an demselben ausgeschlossen. Wer immer verloren geht, trägt selbst die Schuld davon; er hat die angebotene Gnade Gottes verschmäht, oder die erlangte preisgegeben.

Indem Paulus diese Frage von seinem geschichtlich-praktischen Standpunkte aus erörtert, hat er die Thatsache im Auge, daß der größte Theil des auserwählten Volkes an dem messianischen Heile keinen Antheil gewann, während die Heiden in großer Zahl in das Heiligthum der Kirche eingingen. „Hat etwa Gott sein Volk verworfen?" fragt der Apostel (Röm. 11, 1); sollen wir daraus jene Thatsache erklären? Mit nichten. Gott ist seiner Verheißung, die er dem Volke in Abraham gegeben, nicht untreu geworden (Röm. 9, 6); aber Israel will der Erfüllung derselben nicht theilhaft werden auf dem Wege, den Gott ihm anbietet; es

Digitized by Google

will nicht glauben an Christus: das ist die Ursache seines Falles[3]. Diesen Fall nun hat Gott nicht beabsichtigt und bewirkt (Röm. 11, 11), aber er hat ihn vorhergesehen und durch die Propheten geweissagt[4]. Gott hat ihn ferner seinem Erlösungsplane zu Gunsten der Heiden eingeordnet (Röm. 11, 11 vgl. m. Apg. 13, 46). Auch ist jener Fall Israel's nicht hoffnungslos. Wer immer sich zum Glauben bekehrt aus diesem Volke, wird als ein lebenskräftiger Zweig dem Baume der heiligen Kirche eingepfropft werden (Röm. 11, 23. 24). Ja selbst das Volk als solches wird, so fügt der Apostel weissagend hinzu, des Heiles theilhaftig werden, wenn die Vollzahl der Heidenvölker in die Kirche eingegangen sein wird (V. 25—27 vgl. m. Luk. 21, 24. S. u. § 46).

[1] Vgl. oben S. 215.

[2] Vgl. oben S. 114 f. Röm. 3, 22—24; 5, 15. 18. 19. 21; 11, 32. 1 Tim. 2, 4: „Gott will, daß alle Menschen gerettet werden und zur Anerkennung der Wahrheit gelangen."

[3] Röm. 9, 31—33; 10, 1—4. 19—21; 11, 20.

[4] Röm. 9, 27—29; 10, 19—21; 11, 8—10. Vgl. oben S. 92 f.

3. Die Behauptung, es stehe die thatsächliche Ausschließung Israel's von der Kirche mit der „Verheißung" Gottes im Widerspruch, widerlegt der Apostel in mehrfacher Weise.

Es ist schon ein Mißverständniß, wenn die Juden glauben, wegen der bloßen fleischlichen Abstammung von Abraham gehöre ihnen die Erbschaft des messianischen Heiles. Wie die Verheißung nicht auf die leibliche Nachkommenschaft Abraham's allein lautete (Röm. 4, 11 ff.), sondern auf alle Völker der Erde, so hat Gott auch nicht verheißen, daß allen Nachkommen des Patriarchen als solchen das messianische Heil thatsächlich würde zu Theil werden[1]. „Nicht alle, die von Israel abstammen, sind (darum) Israeliten; noch weil sie Samen Abraham's sind, sind sie Alle Kinder" (Röm. 9, 6. 7), im geistigen Sinne nämlich, Erben der Verheißung (8, 17).

Daß Gott nicht an die leibliche Abstammung ein Recht auf seine Gnaden knüpfe, beweist die Offenbarungsgeschichte selbst. Unter den Söhnen der Patriarchen wählte er je einen aus, den er zum Träger der Verheißung und zum Stammhalter des Bundesvolkes machte (Röm. 9, 7—13)[2].

Bei dieser Auswahl, die Gott in seinem ewigen Rathschlusse festgestellt hatte, nahm er auch nicht Rücksicht auf persönliche Verdienste der Erwählten (V. 11—13). Sein Wille ist hier überhaupt das einzig Be-

Digitized by Google

stimmende[3]. Und mag nun Gott dem Menschen Gnade zuwenden oder nicht, so hat dieser, da er ja in solcher Abhängigkeit Gott gegenüber sich befindet, wie das Geschirr in der Hand des Töpfers, kein Recht, mit Gott darüber zu streiten. Gott ist keines Menschen Schuldner (V. 14—21). Zudem sind seine Rathschlüsse für die menschliche Kurzsichtigkeit ein unergründliches Geheimniß; der Mensch soll sie bewundernd und in Demuth anbeten und Gott ob aller seiner Werke lobpreisen (11, 18. 22. 33—36).

Diese Grundsätze auf die Theilnahme Israel's an den Erlösungsgnaden anwendend, sagt der Apostel, die Auserwählten des Volkes (ἡ ἐκλογή) seien dem gnädigen Rathschlusse Gottes entsprechend des Heiles theilhaftig geworden, während Gott die Uebrigen der Verstockung anheimgegeben habe (Röm. 11, 5—10)[4]. Nicht als ob er selbst diese Verstockung gewollt oder bewirkt hätte (V. 11. 20); der selbstverschuldete Unglaube Israel's ist die Ursache seiner Ausschließung. Dabei will der Apostel wiederum nicht läugnen, daß es Gott möglich gewesen wäre, auch dieses Verderben von Israel abzuwenden, wie es ja auch z. B. in seiner Macht gelegen hätte, dem Könige Pharao eine Stellung in der Geschichte anzuweisen, welche für ihn weniger unheilvoll gewesen wäre, als die ihm thatsächlich zugetheilte (Röm. 9, 17. 18 vgl. m. 11, 8—10). Wie es sich nun auch mit diesen Geheimnissen der Vorherbestimmung verhalten möge, es bleibt der Satz bestehen: „Gott will, daß alle Menschen gerettet werden und zur Anerkennung der Wahrheit gelangen" (1 Tim. 2, 4). Es ist also Niemand „ein Gefäß des Zornes, bereitet zum Verderben" (Röm. 9, 22), es sei denn durch Mißbrauch oder Verachtung der Gnade und Langmuth Gottes[5].

[1] Vgl. oben S. 93.

[2] So war Isaak ein Sohn der Verheißung (V. 7); seine Geburt war ein Werk der göttlichen Gnade und durch den Glauben Abraham's bedingt. Dadurch war er ein Vorbild aller derjenigen, welche in der Kirche Christi ebenfalls durch Gottes Gnade und durch den Glauben geistiger Weise Kinder Abraham's und Erben der Verheißung werden sollten (V. 8). Doch nicht allein Sara, sondern auch Rebekka empfing eine göttliche Verheißung in Betreff ihrer Nachkommenschaft; und dieses Beispiel ist um so bemerkenswerther, weil hier die Verheißung und Auserwählung von Seiten Gottes zwei ebenbürtige Zwillingsbrüder betraf (V. 10). Dieses Beispiel zeigt ferner, daß Gott bei seinen Gnadenrathschlüssen ebenso wenig wie durch die natürliche Abkunft durch etwaige Verdienste des Menschen bestimmt wird. Denn auf solchen konnte die Erwählung Jakob's nicht beruhen (V. 11). Seine Berufung ging lediglich von dem freien Willen Gottes aus (ἐκ τοῦ καλοῦντος), und hatte den Zweck, den ewig in Gott nach freier Auswahl (κατ' ἐκλογήν) festgestellten Rathschluß (πρόθεσις) zur Ausführung zu bringen (ἵνα — μένῃ). S. Anm. 3.

Digitized by Google

[3] Röm. 9, 11: „Da sie (die Söhne der Rebekka) nämlich noch nicht geboren waren, noch auch etwas Gutes oder Böses gethan hatten, wurde, damit der einer Auswahl gemäß getroffene Rathschluß Gottes bestehen bliebe, (12) nicht in Folge von Werken, sondern durch Bestimmung des Berufenden ihr gesagt: (13) ‚der Aeltere wird dem Jüngern dienen', wie geschrieben steht: ‚Jakob habe ich geliebt, Esau aber gehaßt'." — Auch auf diese Stelle beruft man sich mit Unrecht für die sogen. praedestinatio *ante* pr. m. Der „Rathschluß" (V. 11) und die „Liebe" Gottes (V. 13) beziehen sich ja nur auf die Berufung Jakob's zum Träger der messianischen Verheißungen, und unter dem „Hassen" Esau's ist nur die Ausschließung desselben von dieser äußerlichen, das Heil an sich durchaus nicht bedingenden Gnade verstanden. Vgl. Mich. 1, 2 ff. Die Erwählung Jakob's im genannten Sinne ist ferner als ein Vorbild der Berufung in die Kirche und der Begnadigung, nicht aber der Beseligung der Auserwählten vom Apostel hervorgehoben (vgl. *Petav.* De praed. l. II. c. 1. 5). Paulus will zeigen, daß die Abstammung von Abraham keineswegs einen Rechtsanspruch auf das messianische Heil verleihe, daß die Zuwendung desselben vielmehr ein Werk der göttlichen Barmherzigkeit sei und nach Gottes Rathschluß den Glauben an Christus als unerläßliche Bedingung voraussetze. Wollte man übrigens aus dieser Stelle (9, 13) die sogen. absolute Prädestination ableiten, so müßte man consequent auch eine absolute Reprobation zugeben, da ja der Apostel hier von der Verwerfung Esau's in gleicher Weise redet wie von der Erwählung Jakob's.

[4] Röm. 11, 5: „So ist auch jetzt ein Rest geblieben nach Auswahl der Gnade; (6) wenn aber aus Gnade, so nicht um der Werke willen, denn sonst ist die Gnade nicht mehr Gnade", d. h. Gott hat durch seine Gnade einen Theil des Volkes, den er nach freiestem Wohlgefallen, und nicht auf Grund von Verdiensten sich erwählt, vor dem Verderben des Unglaubens bewahrt, in welches der übrige Theil sich selbst gestürzt hat.

[5] Vgl. Röm. 2, 5. Die in den Ausdrücken σκληρύνειν (Röm. 9, 18) und πώρωσις (Röm. 11, 25; vgl. mit V. 7) liegende dogmatische Schwierigkeit ist in derselben Weise aufzufassen, wie oben S. 83. Anm. 4 zu Röm. 1, 24. 26 angedeutet worden ist.

Zweites Kapitel.

Die Gemeinschaft der Erlösten. Die Kirche.

§ 40.

Wesen und Eigenschaften der Kirche.

1. Zwei Gesichtspunkte sind es, unter welchen Paulus mit besonderer Vorliebe, wenn wir so sagen dürfen, das eigenthümliche Wesen der Kirche Christi beschreibt. Einerseits betont er vorzüglich den universalen Charakter derselben im Gegensatze zu der national-beschränkten alttestamentlichen Ordnung; anderseits lehrt er uns die innige Lebensverbindung kennen, welche zwischen dem erhöhten Christus und seiner Kirche auf Erden besteht. Das Erste hängt, wie man leicht bemerken wird,

Digitized by Google

mit der Grundlehre der pauliniſchen Theologie auf's innigſte zuſammen[1]; das Zweite aber mußte dem Apoſtel überall ſich nahelegen, der einſt als Verfolger der Kirche aus dem Munde des Erlöſers das geheimnißvolle Wort vernommen hatte: „Ich bin Jeſus, den du verfolgſt!" (Apg. 9, 5.)

[1] Vgl. oben S. 22 ff.

2. Unter einem zweifachen Bilde ſtellt der Apoſtel gewöhnlich die Kirche dar, um zugleich die beiden eben angedeuteten Seiten ihres Weſens zu veranſchaulichen. Die Kirche iſt das Haus Gottes auf Erden und ſie iſt der Leib Jeſu Chriſti[1].

In dem einen Hauſe Gottes, der Kirche, ſollen die bis dahin getrennten Hälften der Menſchheit, Juden und Heiden, fortan durch die Einheit derſelben übernatürlichen Gnade verbunden leben. Die einſt dem Heile ſo fernſtehenden Heiden ſind hier nicht mehr Fremdlinge oder Beiſaſſen; in der Kirche ſind dieſe wie jene vollberechtigte Bürger und Alle nehmen Theil an den Gütern, die Gott in dieſem Hauſe darbietet[2]. Die Gläubigen ſind die lebendigen Bauſteine, aus welchen die Kirche als ein Tempel Gottes auf Erden erbaut wird. Chriſtus iſt der Grund-Eckſtein (ἀκρογωνιαῖος), welcher den ganzen Bau trägt und zuſammenhält, während die Apoſtel und Propheten vermöge ihrer Beziehung zur Offenbarung und vermöge ihrer Wirkſamkeit das Fundament der Kirche genannt werden können (Eph. 2, 20). Die Apoſtolicität iſt und bleibt darum allzeit eine weſentliche Eigenſchaft der Kirche. Indem der Apoſtel dann zugleich das Bild eines lebendigen Organismus gebraucht, ſagt er, in Chriſtus, füge ſich der ganze Bau, Fundament und Bauſteine, zuſammen; von ihm gehen alle übernatürlichen Lebenskräfte aus, durch welche die Kirche innerlich und äußerlich wächst und ſich geſtaltet zu einem heiligen Tempel Gottes[3]. Einheit und Heiligkeit ſind alſo weſentliche Vorzüge der Kirche, welche aus ihrer Verbindung mit Chriſtus hervorgehen. Der Eine Geiſt Gottes, welcher in den Gläubigen wohnt, ſchafft ſie um zu heiligen Tempeln Gottes und zu lebendigen Bauſteinen an dem großen Gottesbau der Kirche. Die Heiligkeit der Kirche war der Zweck des Todesleidens Chriſti; und deſſen heiligende Kraft wirkt fort in den von ihm eingeſetzten Gnadenmitteln, insbeſondere in der heiligen Taufe. Darum heißen die Gläubigen auch Heilige, d. i. Geheiligte, und zur Heiligkeit Berufene.

[1] Die Kirche wird auch als die Braut Chriſti dargeſtellt 2 Kor. 11, 2; Eph. 4, 25 ff.; als ein Ackerfeld 1 Kor. 3, 9.

Digitized by Google

[2] Eph. 2, 18. 19; 4, 4: „Es ist Ein Leib und Ein Geist, gleichwie ihr auch berufen wurdet in Einer Hoffnung eurer Berufung." Vgl. Gal. 3, 28; 1 Kor. 12, 13.

[3] Eph. 2, 17: „Und da er (Christus) kam, brachte er die frohe Botschaft des Friedens euch, die ihr ferne waret, und denen, die nahe waren. (18) Denn durch ihn haben wir beide in einem Geiste den Zugang zum Vater. (19) Also nun seid ihr nicht mehr Fremde und Beisassen, sondern seid Mitbürger der Heiligen und Hausgenossen Gottes, (20) aufgebaut auf der Grundlage der Apostel und Propheten, während Eckstein Jesus Christus selbst ist, (21) in welchem das ganze Gebäude zusammengefügt wächst zu einem heiligen Tempel Gottes im Herrn; (22) in welchem auch ihr miterbaut werdet zu einer Wohnung Gottes im Geiste." Vgl. 4, 4; Ps. 118, 22. Dieselbe Vermischung der beiden genannten Bilder s. Eph. 4, 12. 15. 16. Vgl. 1, 4 (oben S. 225); 5, 26 (unten S. 244). *Aug.* Enarr. in Ps. 85. n. 14: Antea gentes, multae gentes; modo una gens. Quare una gens? Quia una fides, quia una spes, quia una caritas, quia una exspectatio. Enarr. in Ps. 86. n. 2: Loquens ad Gentes, et commemorans ut redirent, et quasi construerentur in fabricam sanctam, *Superaedificati*, inquit, *super fundamentum Apostolorum et Prophetarum* (Eph. 2, 20). Et quia nec ipsi Apostoli aut Prophetae, in quibus fundamentum est civitatis, se tenerent in se, secutus ibi ait, *Ipso summo exsistente lapide angulari Christo Jesu.* Vgl. *Thom. Aq.* Comm. in Eph. 2, 20: In tantum (Apostoli) dicuntur fundamenta, in quantum eorum doctrina Christum annuntiat . . . Dicit autem Apostolorum et Prophetarum, ut designet, quod utraque doctrina est necessaria ad salutem. Item ut ostendat concordiam inter utramque alterius ad alteram, dum idem est utriusque fundamentum.. Nam quod Prophetae praedixerunt futurum, Apostoli praedicaverunt factum . . . Principale vero fundamentum tantum est Christus Jesus, et quantum ad hoc dicit: *Ipso summo etc.* . . . Lapis quidem est propter fundamenti firmitatem . . . Angularis autem dicitur propter utriusque conjunctionem, nam ut in angelo duo parietes uniuntur, sic in Christo populus Judaeorum et Gentium uniti sunt . . . Summus autem dicitur propter dignitatis celsitudinem . . . Sed non est idem de fundamento in aedificio spirituali, et in aedificio materiali. Materiale namque aedificium fundamentum habet in terra, et ideo oportet, ut principalius fundamentum sit magis infimum. Spirituale vero aedificium fundamentum habet in coelo, et ideo oportet quod fundamentum quanto est principalius, tanto sit sublimius: ut sic imaginemur civitatem quandam descendentem de coelo, cujus fundamentum in coelo exsistens, et aedificium demissum ad nos videatur inferius, secundum illud Apoc. 21, 2: *Vidi civitatem sanctam Jerusalem descendentem de coelo.* Vgl. *Aug.* Enarr. in Ps. 86. n. 3.

3. Wenn dieser Gottesbau einerseits als die irdische Vorhalle des Himmels erscheint, so ragt er anderseits wiederum selbst bis in den Himmel hinein. Dort besitzt die Kirche ihren Grund und Ursprung; dort ihr Endziel; dort findet sie ihre Vollendung. In diesem Sinne macht der Apostel die Leser des Hebräerbriefes darauf aufmerksam, daß sie durch ihren Eintritt in die Kirche Bürger der Einen Gottesstadt, des himmlischen Jerusalem, geworden seien, welcher nebst den Gliedern der Kirche auf Erden auch die vollendeten Gerechten aller Zeiten, sammt

Digitized by Google

den seligen Geistern des Himmels angehören [1]. Darum betont er es, daß der Gottmensch, das Haupt der Kirche, im Himmel auch über alle Chöre der Engel hoch erhaben throne [2]. Er erinnert daran, daß ein lebendiger Verkehr zwischen den Geistern des Himmels und der Kirche auf Erden stattfinde. Indem die heiligen Engel die Entfaltung der Geheimnisse und Wunder der Gnade Christi in der Kirche mit liebender Hingabe verfolgen, gewinnen sie neue, tiefe Einblicke in die unergründliche Weisheit Gottes [3]. Anderseits wirken sie als von Gott gesandte „dienende Geister" in mannigfaltigster Weise mit zum ewigen Heile der Auserwählten [4].

[1] Hebr. 12, 22: „Ihr seid hinzugetreten zum Berge Sion und zur Stadt des lebendigen Gottes, zu dem himmlischen Jerusalem, und zu Myriaden, (23) zur Versammlung der Engel und zur Gemeinde der Erstgeborenen, die im Himmel aufgeschrieben sind, und zu dem Richter, der Aller Gott ist, und zu den Geistern der vollendeten Gerechten, (24) und zu dem Mittler des neuen Bundes, Jesus, und zu dem Blute der Besprengung, welches Besseres redet als Abel" (s. den Gegensatz des alten Bundes V. 18 ff.). Zill a. a. O. S. 657: „Der zweite Theil der schönen Periode (V. 22—24) enthält den Gegensatz zum ersten, jedoch nicht so, daß die einzelnen Glieder genau einander gegensätzlich entsprächen; die Schilderung entspricht sich nur in ihren Hauptcharakterzügen; der A. B. ist irdisch, der Neue himmlisch; in jenem herrscht die Furcht, in diesem die Gnade. Das Hinzutreten zum Berge Sinai war ein bloß äußeres, körperliches und beschränktes; denn der Berg der Offenbarung war ihnen unnahbar, es war und blieb ein Fernstehen von der Offenbarungsstätte. Im N. B. dagegen ist das Hinzutreten ein inneres, ein geistiges und unbeschränktes; der Himmel selbst hat sich aufgethan zum Eintritt in eine neue übersinnliche Welt und geistige Gemeinschaft, geöffnet durch den Mittler des Neuen Bundes und zugänglich durch die Kraft seines um Gnade rufenden Blutes ... (S. 662). Hält man den Gedanken fest, daß der Apostel das neutestamentliche Gottesreich im Gegensatze zum alten als ein himmlisches Reich und als ein Reich der Gnade schildert, so muß die Reihenfolge der einzelnen Redeglieder als eine durchaus logische bezeichnet werden. Bei der Schilderung des himmlischen Charakters des neutestamentlichen Gottesreiches erwähnt der Apostel zuerst der Gottesstadt, dann der beiden Hauptklassen der Bewohner des himmlischen Jerusalems, der Engel im Himmel und der Erstgeborenen auf Erden, die im Himmel eingeschrieben sind. Daran reiht sich dann als Mittelglied zwischen dem Vorausgehenden und Nachfolgenden die Erwähnung des Richters, des Gottes Aller als des Herrn des neutestamentlichen Gottesreiches, das ein Reich der Gnade ist. Zum Beweise, daß es im N. B. eine τελείωσις gibt, welche zum Nahen zum Richter befähigt, werden zuerst die Geister der vollendeten Gerechten als lebendige Zeugen hierfür aufgeführt, an welche sich dann die beiden letzten Züge der Schilderung, die das Hinzutreten zum Richter, dem Gott Aller, begründen, in klarer Reihenfolge anschließen." Vgl. Eph. 1, 10; Kol. 1, 20 (oben S. 115).

[2] Eph. 1, 20—23 (s. o. S. 166). Kol. 2, 10: „Welcher (Christus) ist das Haupt jeder Gewalt und Macht." In quantum est rex eorum et Dominus; non per conformitatem naturae, quia sic caput est hominum. *Thom. Aq.* Comm.

Digitized by Google

in h. l. Vgl. Summa theol. III. Q. 8. a. 4: Unum (autem) corpus similitudinarie dicitur una multitudo ordinata in unum, secundum distinctos actus, sive officia. Manifestum est autem quod ad unum finem, qui est gloria divinae fruitionis, ordinantur et homines et Angeli. Unde corpus Ecclesiae mysticum non solum consistit ex hominibus, sed etiam ex Angelis. Totius autem hujus multitudinis Christus est caput, quia propinquius se habet ad Deum et perfectius participat dona ipsius, non solum quam homines, sed etiam quam Angeli; et de ejus influentia non solum homines recipiunt, sed etiam Angeli. Dicitur enim Eph. 1, 20, quod *constituit eum*, scil. Christum Deus Pater, *ad dexteram suam in coelestibus*, (v. 21) *supra omnem principatum et potestatem, et virtutem et dominationem, et omne nomen, quod nominatur non solum in hoc saeculo, sed etiam in futuro.* Et ideo Christus non solum est caput hominum, sed etiam Angelorum. Unde et Matth. 4, 2 legitur, quod *accesserunt Angeli, et ministrabant ei.*

[3] Eph. 3, 10 (oben S. 117).

[4] Hebr. 1, 14: „Sind nicht Alle (die Engel) dienende Geister, ausgesandt zum Dienste um derer willen, welche das Heil erben sollen?“ Zill a. a. O. S. 55: „Die Engel sind gesandt zum Dienste, d. h. zur Hülfeleistung wegen derer, die das Heil erben sollen. Sie sind also nicht Diener der Menschen, wie sie Diener Gottes sind. Sie stehen vielmehr ausschließlich im Dienste Gottes; denn er ist es, der die Engel sendet . . . Εἰς διακονίαν ist im christlichen Sprachgebrauche der stehende Ausdruck für liebende Hülfeleistung, und bezieht sich hier auf die Hülfe in Erlangung und Bewahrung der Erlösungsschätze, wovon das Erbe des ewigen Lebens abhängt. Ihr Dienst begreift also in sich nicht bloß den Schutz gegen äußere und innere Feinde, sondern vor Allem ihre auf der reinsten Gottesliebe beruhenden Thätigkeiten zur Gründung, Befestigung und Ausbreitung des Reiches Gottes auf Erden. Sie dienen dem Zwecke des Heiles, das der zur Rechten Gottes Erhöhte für die Menschen erworben hat.“ Ueber die Theilnahme der einzelnen Engelchöre an diesem „Dienste“ s. *Thom. Aq.* Comm. in Hebr. 1, 14.

4. Einmal nennt der Apostel Christus selbst das Fundament, auf dem die Kirche ruht (1 Kor. 3, 11). Er hatte hier die Aufgabe derjenigen im Auge, welche durch die Predigt des Evangeliums zum Ausbau der Kirche mitzuwirken berufen sind. Hier ist jede Willkür und damit jede Möglichkeit des Zwiespaltes in der Kirche ausgeschlossen: Christus, der Gottmensch, in seiner Person, seiner Lehre und seinem Heilswerke betrachtet, ist die unabänderliche Grundlage, auf welcher jeder apostolische Arbeiter seine Thätigkeit aufzubauen hat. Wenn ein Engel vom Himmel diesen einen Glaubensgrund zerstörend antasten wollte, so wäre er ein Fluch (Gal. 1, 8). Weil die Kirche auf demselben unentweglich beharrt, ist sie „eine Säule und Grundfeste der Wahrheit“ (1 Tim. 3, 15). Hiemit ist die Indefectibilität, sowie die Unfehlbarkeit des Glaubens und der Lehre der Kirche klar angedeutet.

5. Weil die Gnade Christi die Gläubigen innerlich umschafft, indem sie als ein sittliches Lebensprincip in ihnen wohnt, so bildet auch die

Digitized by Google

Gemeinde der Erlösten einen lebendigen Organismus, einen mystischen Leib, dessen Haupt Christus ist. Die ewige Bestimmung, welcher die Glieder dieses Leibes entgegenreifen sollen, ist in dem Haupte vorgebildet, und es entströmen demselben die Gnadenkräfte, welche das Leben und Wachsthum des Ganzen bedingen. Dazu gehören auch die besondern Gaben und Vollmachten, wodurch einzelne Glieder zum äußern Ausbau und zur Leitung der Kirche berufen und befähigt werden [1].

Auch in diesem Bilde will Paulus die Einheit der kirchlichen Gemeinschaft darlegen. Die in der Kirche hervortretende Verschiedenheit der Gnaden und Gaben hebt die Einheit nicht auf, sie dient vielmehr zur Herstellung und Belebung des Einen lebendigen Organismus [2]. Wie die Vielheit der Glieder und die Mannigfaltigkeit ihrer Bestimmung die Einheit des natürlichen menschlichen Leibes nicht zerstört, sondern das Leben und die harmonische Schönheit desselben bedingt, so verhält es sich auch mit dem mystischen Leibe der Kirche (1 Kor. 12, 12—23). Es hat jedes Glied die Gaben, die es besitzt, von Gott empfangen, und alle sollen verwandt werden zum Wohle und Gedeihen des ganzen Leibes: also vermöge der Einheit des Ursprunges und des Zweckes schließt sich alle Mannigfaltigkeit der Gnaden wiederum zu einer Einheit zusammen [3]. Als einen wesentlichen Ausdruck und zugleich als die fruchtbare Quelle der Lebensgemeinschaft, welche die Glieder der Kirche auf's innigste mit Christus und unter einander verbindet, betrachtet der Apostel die Theilnahme an dem Einen eucharistischen Mahle [4].

Ferner ergibt sich aus dieser das Haupt und die Glieder der Kirche umfassenden Lebenseinheit, daß die sittliche Schönheit oder Heiligkeit jedes einzelnen Gliedes zur Zierde des ganzen Leibes gereicht, daß die Tugenden und Verdienste des Einen in den gemeinsamen Schatz Aller fließen; während hinwieder die Sündhaftigkeit des Einzelnen die ganze Gemeinschaft eines ihr zukommenden Schmuckes beraubt, darum die lebenskräftigen Glieder mit inniger Theilnahme erfüllen muß (die Gemeinschaft der Heiligen) [5]. Im Hinblick auf diese übernatürliche Gütergemeinschaft der mit Christo Vereinigten sagt Paulus, daß er die Leiden und Beschwerden, welche der Apostolat ihm auflegte, mit Freudigkeit trage, um so zu Gunsten der ganzen Kirche „den Mangel der Drangsale Christi in seinem Fleische auszufüllen" [6], d. h. um den ihm von Gott zugewiesenen Theil von Mühen und Leiden, welche er die Leiden Christi nennt, weil Christus sie in einem seiner Glieder erdulden wollte, zum Vortheile der ganzen kirchlichen Gemeinschaft zu tragen.

Digitized by Google

[1] Eph. 4, 11: „Und er (Christus) hat gegeben die Einen als Apostel, die Andern als Evangelisten, die Andern als Hirten und Lehrer, (12) behufs der völligen Herstellung der Heiligen zum Werke des Dienstes, zur Erbauung des Leibes Christi, (13) bis daß wir Alle gelangen zur Einheit des Glaubens und der Erkenntniß des Sohnes Gottes, zur Mannesreife, zum Altersmaße der Fülle Christi." Vgl. V. 16. 1 Kor. 12, 12—25. *Est.* Comm. in Eph. l. c.: Christus tam varios, ut dictum est, ministros instituit in ecclesia, *ad consummationem sanctorum, in aedificationem corporis sui,* eosque tantisper laboraturos, *donec omnes* ad vitam destinati, alii post alios, durante hoc saeculo, perducamur *et perveniamus in unam eandemque fidem, et veram cognitionem Christi filii Dei;* cum eo profectu, *ut evadamus in virum perfectum,* id est, ut virile robur et constantiam in fide et cognitione Christi assequamur, tanquam *mensuram plenae et perfectae aetatis Christi* in corpore suo mystico.

[2] Siehe die vor. Anm. und oben S. 164 ff.

[3] Röm. 12, 4. 5. 1 Kor. 12, 11—13. Eph. 1, 23; 4, 7—16.

[4] 1 Kor. 10, 17: „Denn ein Brod, ein Leib sind wir, die Vielen; denn Alle nehmen wir Theil an dem einen Brode." Vgl. V. 16. *Est.* Comm. in h. l.: Quia multi sumimus unum eundemque panem mysticum, ideo multi per significationem et effectum sacramenti sumus unus panis; et quia ille panis corpus Christi est, ideo multi sumus unum corpus.

[5] 1 Kor. 12, 26: „Wenn ein Glied leidet, so leiden alle Glieder mit; wenn ein Glied geehrt wird, so freuen sich alle Glieder mit." Eph. 4, 15: „Damit wir vielmehr die Wahrheit in Liebe übend wachsen in allen Stücken zu ihm hin (εἰς αὐτόν), welcher das Haupt ist, Christus. (16) Von welchem aus (ἐξ οὗ) der ganze Leib zusammengefügt und verbunden durch jegliche Verknüpfung der Dienstleistung nach der Wirksamkeit in dem Maße eines jeden einzelnen Gliedes das Wachsthum des Leibes zuwege bringt zur Erbauung seiner selbst in Liebe." Durch Bethätigung des wahren Glaubens mittelst der Liebe (i. den Gegensatz V. 14) wachsen die Gläubigen in jeder Tugend und Gnade, — zu Christus hin, d. h. sie gelangen dadurch zu größerer Verähnlichung und innigerer Lebensgemeinschaft mit ihm, dem Haupte der Kirche (V. 15). Von Christus (ἐξ οὗ), als dem Haupte, geht die ganze Gestaltung und Ordnung des mystischen Leibes der Kirche aus, mittelst der von ihm gespendeten Gnaden und Charismen; jedoch so, daß hinwieder dieser Leib selbst auch von Innen heraus wächst (τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται), um sich selbst durch die Liebe zu erbauen und zur Vollkommenheit zu gestalten; und zwar: „durch jede Verknüpfung" u. s. f., d. h. dadurch, daß sich die mannigfaltigen Dienstleistungen mit einander verknüpfen und so sich wechselseitig ergänzen, welche in Gemäßheit der Wirksamkeit sich vollziehen, welche je dem Gnadenmaße (ἐν μετρῷ) der einzelnen Glieder der Kirche entspricht. Es ist hier an jeden Gnadeneinfluß Christi, sowohl an die habituelle wie an die actuelle Gnade zu denken.

Thom. Aq. Comm. in Eph. 4, 16: Quasi dicat: Non solum a capite Christo est membrorum Ecclesiae compactio per fidem, nec sola connexio vel colligatio per mutuam subministrationem caritatis; sed certe ab ipso est actualis membrorum operatio sive ad opus motio secundum mensuram et competentiam cujuslibet membri. Vgl. *Cat. rom.* P. I. C. 10. Q. 23.

[6] Kol. 1, 24: „Der ich mich jetzt freue in meinen Leiden für euch, und ausfülle den Mangel der Drangsale Christi in meinem Fleische für seinen Leib, welcher ist die Kirche." 2 Tim. 2, 10. *Aug.* in Joan. tract. 108. n. 5: Non dicit, pressurarum mearum, sed Christi, quia membrum erat Christi; et in persecutio-

Digitized by Google

nibus suis, *quales Christum in suo toto corpore pati oportebat*, etiam ipse pressuras ejus pro sua portione adimplebat. Enarr. in Ps. 61. n. 4: Unus enim homo cum capite et corpore suo Jesus Christus, salvator corporis et membra corporis, duo in carne una, et in voce una, et in passione una; et cum transierit iniquitas, in requie una. Passiones itaque Christi non in solo Christo, immo passiones Christi nonnisi in Christo. *Si enim Christum intelligas caput et corpus, passiones Christi nonnisi in Christo: si autem Christum intelligas solum caput, passiones Christi non in solo Christo.* Si enim passiones Christi in solo Christo, immo in solo capite, unde dicit quoddam membrum ejus Paulus Apostolus, *ut suppleam, quae desunt pressurarum Christi in carne mea* (Col. 1, 24)? Si ergo in membris Christi es, quicunque homo, quisquis haec audis, quisquis haec nunc non audis (sed tamen audis, si in membris Christi es), quidquid pateris ab eis, qui non sunt in membris Christi, deerat passionibus Christi. Ideo additur, quia deerat; mensuram imples, non superfundis; *tantum pateris, quantum ex passionibus tuis inferendum erat universae passioni Christi, qui passus est in capite nostro, et patitur in membris suis, id est, in nobis ipsis.* Ad communem hanc quasi rempublicam nostram quisque pro modulo nostro exsolvimus quod debemus, et pro possessione virium nostrarum quasi canonem passionum inferimus. Pariatoria plenaria passionum omnium non erit, nisi cum saeculum finitum fuerit. Vgl. Enarr. in Ps. 86. n. 5; in Ps. 142. n. 3: Patitur, inquit, adhuc Christus pressuram, non in carne sua, in qua adscendit in coelum, sed in carne mea, quae adhuc laborat in terra. Christus, inquit, pressuram patitur in carne mea: *Vivo enim non jam ego, vivit vero in me Christus.* Nisi enim Christus et in membris suis, hoc est, fidelibus suis, pressuram ipse pateretur, Saulus in terra Christum in coelo sedentem non persequeretur . . .

§ 41.

Die Charismen.

Eine eingehende Erörterung widmet der Apostel in seinem ersten Briefe an die korinthische Gemeinde, wahrscheinlich durch eine Anfrage derselben dazu veranlaßt, den Charismen oder Geistesgaben. Diese gehörten in der ersten Zeit wie zu den gewöhnlichsten, so auch zu den auffallendsten Offenbarungen des die Kirche erfüllenden übernatürlichen Lebens. Es waren außerordentliche Hülfsmittel, deren sich Gott zur Erweckung und Vervollkommnung des Glaubens, sowie zur Gestaltung und Entwicklung des gesellschaftlichen Lebens der Christengemeinschaft bediente. Folgendes sind die Hauptpunkte der pauliniſchen Lehre[1].

1. Die Geistesgaben oder Charismen[2] sind zunächst ein Beweis für die Göttlichkeit des Christenthums und der Kirche, als Kundgebungen des in den Gläubigen wohnenden und wirkenden Geistes Gottes (1 Kor. 12, 7). Das Heidenthum mit seinen stummen Götzen hatte keine Ahnung von solchen Erscheinungen[3].

Digitized by Google

[1] Vgl. Dieringer, System u. s. f. 2. A. S. 590 ff. Englmann, Von den Charismen u. s. f. S. 78 ff.; eine vollständige Uebersicht der betreffenden Literatur s. ebendas. S. 15 ff. Döllinger, Christenth. u. Kirche. S. 296 ff. 332 ff.

[2] Sie werden bekanntlich in der Dogmatik gratiae gratis datae genannt, im Unterschiede von der gratia gratum faciens. Vgl. *Thom. Aq.* Summa th. II. 1. Q. 3. a. 1; II. 2. Q. 176 ss.

[3] 1 Kor. 12, 2: „Ihr wisset, daß, als ihr Heiden waret, ihr zu den stummen Götzen, so wie ihr etwa geführt wurdet, hinginget." Ihr laget dem Götzendienste ob, will der Apostel sagen, so wie euch eben Sitte und Gewohnheit unwillkürlich dazu antrieben; ihr wurdet nicht dazu bestimmt durch wahrhaft göttliche Erscheinungen oder von den Göttern dargebotene Güter. Im Gegensatze dazu ist der Gott des Christenthums kein stummer Gott; er redet in den Gläubigen und durch sie; was immer als eine Aeußerung des Glaubens und christlichen Lebens hervortritt, ist eine Frucht des heiligen Geistes. V. 3: „Daher mache ich euch kund, daß Niemand, der im Geiste Gottes redet, sagt: „Verflucht ist Jesus! und Niemand sprechen kann: Herr ist Jesus! als nur im heiligen Geiste. (4) Es gibt Verschiedenheiten der Geistesgaben; es ist aber derselbe Geist (dem sie entstammen). (5) Und es gibt Verschiedenheiten der Dienstleistungen; aber es ist derselbe Herr. (6) Und Verschiedenheiten von Kraftwirkungen gibt es; es ist aber derselbe Gott, der Alles in Allen wirkt. (7) Jedem aber wird die Offenbarung des Geistes verliehen zum Nutzen" (Aller, der Kirche). Vgl. Gal. 3, 2—5.

2. Die Charismen sind zwar sehr mannigfaltiger Art (1 Kor. 12, 4 vgl. m. Röm. 12, 6 ff.) und befähigen zu verschiedenen Wunderwirkungen (ἐνεργήματα, 1 Kor. 12, 6. 30) und Dienstleistungen in der Kirche (διακονίαι, V. 4; 14, 12). Jedoch entstammen sie alle einer Quelle: der dreieinige Gott theilt sie als freie Gnadengeschenke aus durch den heiligen Geist (12, 4—6. V. 11), und zwar zu dem einen Zwecke, das christliche Leben, den innern und äußern Ausbau der Kirche dadurch zu fördern (12, 7; 14, 12 vgl. m. 3, 9 ff.). Wenn Jeder, wie es Gottes Wille ist, seine Gabe zum Wohle des mystischen Leibes Christi, der Kirche, gebraucht, so trägt ihre verschiedene Vertheilung und Mannigfaltigkeit zur Vollendung und harmonischen Schönheit des Ganzen bei; am wenigsten dürfen dieselben einen Grund zur Störung der kirchlichen Einheit abgeben (12, 12—27; vgl. m. Eph. 4, 7—16)[1].

[1] Vgl. oben S. 164 ff.

3. Jener von Gott gewollte Zweck wird erfüllt werden, der Gebrauch der Charismen wird von jeder Verirrung fern bleiben, wenn sich mit ihnen die Liebe Gottes und des Nächsten verbindet. Diese ist eine Gottesgabe, welche alle anderen an Werth überragt. Sie ist der Inbegriff und die Quelle aller Tugenden; durch sie wird der Gebrauch der übrigen Gaben erst gottgefällig und heilsam; sie allein ist unvergänglich, erreicht jenseits ihre höchste Vollendung im Besitze Gottes; sie allein ist allen

Digitized by Google

Menſchen zum Heile nothwendig, und darum von Allen zu erſtreben und zu bewahren (12, 31; 13; 14, 1; vgl. m. Röm. 13, 10. Gal. 5, 22)[1].

[1] *Thom. Aq.* Comm. in 1 Cor. 13, 1: Apostolus gratiarum gratis datarum distinctionem assignavit, et ministrationum in quibus membra Ecclesiae distinguuntur; hic agit de caritate, quae inseparabiliter concomitatur gratiam gratum facientem. Et quia promiserat eis (12, 31) se demonstraturum viam excellentiorem, ostendit praeeminentiam caritatis ad cetera gratuita dona. Et primo quantum ad necessitatem, quia scil. sine caritate alia dona gratuita non sufficiunt (v. 1—3). Secundo quantum ad utilitatem, quia scil. per caritatem omnia mala vitantur et omnia bona aguntur (v. 4—7). Tertio quantum ad permanentiam (v. 8—13). Gal. 5, 22 f. o. S. 42.

4. Die vom Apoſtel erwähnten Charismen laſſen ſich, je nach der eigenthümlichen Befähigung, die ſie verleihen, in vier Klaſſen eintheilen:

a) Gaben, die ein größeres Maß übernatürlicher Erkenntniß einſchließen, als mit dem chriſtlichen Glauben an ſich nothwendig gegeben iſt. Dahin gehören die Gaben der Weisheit (σοφία), der Wiſſenſchaft (γνῶσις)[1] und der Prophetie (προφητεία)[2]. Weil die beiden erſtern nur dann für die chriſtliche Gemeinde nützlich werden können, wenn ſich die Gabe der Lehre mit ihnen verbindet, ſo bezeichnet der Apoſtel ſie auch geradezu als Rede (λόγος) der Weisheit und Wiſſenſchaft[3].

[1] 1 Kor. 12, 8. Unter σοφία iſt wohl nach 1 Kor. 2, 6 ff. eine klarere Einſicht in den Zuſammenhang der Offenbarungsthatſachen und Heilsrathſchlüſſe Gottes, unter γνῶσις eine tiefere Erkenntniß des chriſtlichen Glaubens und der chriſtlichen Lebensaufgabe zu verſtehen. Vgl. Eph. 1, 17 ff. *Aug.* Conf. XIII, 18. 22; Enarr. in Ps. 135. n. 8. *Thom. Aq.* Comm. in 1 Cor. 12, 8 (ſ. u. Anm. 3).

[2] 1 Kor. 14, 1 ff. Eph. 4, 11. Es iſt die auf göttlicher Inſpiration beruhende Befähigung, die chriſtlichen Heilswahrheiten oder andere übernatürliche Thatſachen und Erſcheinungen zu erklären. Als verwandte Gaben nennt Paulus noch die παράκλησις (vgl. Röm. 12, 8; 1 Kor. 14, 3. 31) und die διδασκαλία, 1 Tim. 4, 13. *Thom. Aq.* Comm. in 1 Cor. 14, 1: Quod ergo dicit hic Apostolus per totum caput de prophetis, intelligendum est de secundo modo, scil. quod ille dicitur prophetare, qui per lumen intellectuale divinum visiones sibi et aliis factas exponit.

[3] *Thom. Aq.* Comm. in 1 Cor. 12, 8: Deinde cum dicit: *Alii quidem etc.* (v. 8) ponit distinctionem gratiarum, quae quidem, ut dictum est (v. 7), dantur ad utilitatem communem. Et ideo oportet earum distinctionem accipere secundum quod per unum potest aliorum salus procurari. Quod quidem homo non potest facere interius operando, sed solum exterius persuadendo. Ad quod quidem tria requiruntur. Primo quidem facultas persuadendi; secundo facultas persuasionem confirmandi; tertio persuasionem intelligibiliter proponendi. Ad facultatem autem persuadendi requiritur, quod homo habeat peritiam conclusionum et certitudinem principiorum circa ea, in quibus debemus persuadere. Conclusiones autem in his quae pertinent ad salutem quaedam

Digitized by Google

sunt principales, scil. divinae, et ad hoc pertinet sapientia, quae est cognitio divinarum rerum, ut Augustinus dicit l. 13. de Trin. . . . Secundariae conclusiones sunt, quae pertinent ad notitiam creaturarum; quarum cognitio dicitur scientia secundum Augustinum ibid. . . . Huic enim scientiae attribuitur illud, quo pia fides defenditur et roboratur, non autem quidquid curiositatis in humanis scientiis invenitur . . . Est tamen notandum, quod sapientia et scientia inter septem dona Spiritus sancti computantur, sicut habetur Is. 11, 2. Unde Apostolus signanter inter gratias gratis datas non ponit sapientiam et scientiam, sed sermonem sapientiae et scientiae, quae pertinent ad hoc, ut homo aliis persuadere valeat per sermonem ea quae sunt sapientiae et scientiae. Principia autem doctrinae salutis sunt articuli fidei; et ideo quantum ad hoc subditur: *Alteri*, scil. datur, *fides in eodem spiritu;* non autem hic accipitur pro fidei virtute, quia hoc commune est omnibus membris Christi . . . Sed accipitur pro sermone fidei, prout scil. homo potest recte proponere ea quae fidei sunt, vel pro certitudine fidei quam aliquis habet excellenter.

b) Gaben, die vorzüglich zu einer praktischen Thätigkeit in der Kirche befähigen. Solche benennt der Apostel mit den ganz allgemeinen Namen κυβερνήσεις [1], d. i. entweder die Gabe der Regierung der Kirche, oder die Gabe der Deutungen (ἑρμηνεία, 12, 30) [2], der Lösung theoretischer und praktischer Schwierigkeiten; und ἀντιλήψεις (12, 28), d. i. eine besondere Befähigung zu Werken der christlichen Liebe; vielleicht hat der Apostel das Amt der Armen- und Krankenpflege (διακονίαι, 12, 15; vgl. m. Apg. 6, 4 ff.) dabei im Auge. In der Mitte zwischen den beiden genannten Klassen stehen die Gaben der Geisterunterscheidung (διάκρισις πνευμάτων) und des Glaubens (πίστις). Unter der letztern haben wir uns wohl eine außerordentliche Glaubensstärke, verbunden mit wunderbaren Bethätigungen derselben oder einer vorzüglichen Lehrgabe, vorzustellen (1 Kor. 12, 9; vgl. m. 13, 2. Matth. 21, 21); und unter der erstern die Fähigkeit, zu beurtheilen, ob irgend eine außerordentliche Erscheinung (Prophetie, Wunder, Vision) auf göttlicher Causalität beruhe, oder aber Lüge, Täuschung oder Trug der Menschen oder der bösen Geister sei [3]; desgleichen auch die Fähigkeit, die innern Vorgänge des Seelenlebens in der genannten Weise zu unterscheiden (1 Kor. 12, 10; 14, 29; vgl. m. 1 Joh. 4, 1).

[1] 1 Kor. 12, 28. Englmann a. a. O. S. 124: „Die Etymologie (κυβέρνησις von κυβερνᾶν, navem regere, gubernare) führt zunächst auf die Ansicht, daß Paulus hiermit das Amt der Leitung, Verwaltung, Regierung der christlichen Gemeinde bezeichnen wolle (Thom., Salm., Heydenr., Rück.). Der Plural aber steht, weil dieses Amt mehrere Stufen umfaßt (namentlich Bischöfe und Presbyter), oder in Hinsicht auf die verschiedenen Personen, die in solchem Amte stehen."

[2] Vgl. Döllinger a. a. O. S. 297. Anm. 3. — Prov. 1, 5; 24, 6 u. d. Septuag.

Digitized by Google

[3] Englmann a. a. O. S. 115: „Die Nothwendigkeit und Wichtigkeit der Geisterunterscheidungsgabe leuchtet ein, wenn man erwägt, daß die Propheten nicht, wie die Apostel, mit der Prärogative der Unfehlbarkeit ausgezeichnet, noch auch bloße Organe des in ihnen wirksamen Geistes waren; neben der höheren Einwirkung war vielmehr auch ihr Geist mit thätig, weßhalb die Gefahr der Vermischung von Göttlichem und Menschlichem immerhin nahe lag, wie aus den Vorschriften Pauli 1 Kor. 14, 29 ff. nicht undeutlich hervorgeht. So scheint zu Thessalonich, wo, aus der Warnung Pauli 1 Thess. 5, 19 f. zu schließen, die Prophetie in eine gewisse Mißachtung kam, die Untermischung von rein Menschlichem und Irrthümlichem die Veranlassung dazu gewesen zu sein." Vgl. *Thom. Aq.* l. c.

c) Die Wunderkräfte im engern Sinne (δυνάμεις, ἐνεργήματα, 1 Kor. 12, 6. 10. 28). Paulus hebt namentlich die Gaben der Krankenheilungen (χαρίσματα ἰαμάτων, 1 Kor. 12, 9—28) hervor. Auch sie sollten insbesondere dazu dienen, die göttliche Wahrheit des christlichen Glaubens zu erweisen, und demselben den Eingang in die Herzen der Menschen zu verschaffen [1].

[1] *Thom. Aq.* Comm. in 1 Cor. 12, 9: Ea vero quae pertinent ad salutarem doctrinam non possunt confirmari seu probari ratione, quia rationem humanam excedunt . . . Confirmantur seu probantur signo divino, . . . sicut et signo regio confirmatur, quod aliquid sit de mandato regis. Signum autem Dei sumitur uno quidem modo ab eo quod solus Deus facere potest, sicut sunt miracula, quae Apostolus hic in duo distinguit . . . Alio autem modo accipitur signum divinum ab eo quod solus Deus cognoscere potest. Hoc autem est vel futurum contingens . . . Aliud autem est cognitio humani cordis . . . Et quantum ad hoc subdit: *Alii discretio spirituum*, ut scil. homo discernere possit, quo spiritu aliquis moveatur ad loquendum vel operandum, puta utrum spiritu caritatis vel spiritu invidiae.

d) Ganz eigenthümlicher Art war das Charisma der Glossolalie (γένη γλωσσῶν, 1 Kor. 12, 10. 28. 30; 14, 21). Eine Ergänzung desselben war die Gabe der Dolmetschung der Sprachen (ἑρμηνεία γλωσσῶν, 1 Kor. 12, 10. 30).

Zur Erklärung der Sprachengabe dürfen wir die Angaben der Apostelgeschichte (2, 14—36; 10, 46; 19, 6) mit zu Hülfe nehmen, weil dort von der nämlichen Erscheinung die Rede ist, welche Paulus im ersten Korintherbriefe im Auge hat. An dem klaren Wortlaute aller in Betracht kommenden Stellen scheitern die rationalistischen Auslegungen, wonach die Glossolalie ein Reden in veralteten Ausdrücken oder ein unverständliches Lallen u. dgl. gewesen sein soll [1]. Auch nicht so ist das Sprachenwunder des Pfingstfestes zu verstehen, als ob die Apostel zwar eine Sprache geredet hätten, diese aber durch eine Wunderwirkung Gottes in dem Geiste der Zuhörer von jedem derselben wie seine Muttersprache wäre verstanden worden. Die Apostelgeschichte verlegt ganz unzweideutig

Digitized by Google

ἐς τὸ πεδίον πάντα τὸν στρατόν, βήματός τε αὐτῷ κατασκευασθέντος, ἔλεξε τοιάδε.

"ὅσον μὲν ὑμᾶς ὤνησε μεταγνόντας τε καὶ τὰ Ῥωμαίων φρονήσαντας, πείρᾳ μεμαθήκατε, ἀντὶ πολέμου μὲν εἰρήνην ἔχοντες πρὸς θεοὺς οὓς ὡμωμόκατε, καὶ νῦν φυλάττοντες τὸν στρατιωτικὸν ὅρκον, ὃς ἐστι τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς σεμνὸν μυστήριον. χρὴ δ' ὑμᾶς καὶ τοῦ λοιποῦ διὰ παντὸς τούτων ἀπολαύειν, τὰ πιστὰ τηροῦντας Ῥωμαίοις τε καὶ συγκλήτῳ καὶ αὐτοκράτορσιν ἡμῖν, οὓς ἐξ εὐγενείας καὶ πολλῶν πράξεων [καὶ] μακρᾶς διαδοχῆς ὥσπερ κατ' ἀκολουθίαν ἐπὶ τοῦτο ἀναβάντας κρίναντες ὁ δῆμος καὶ ἡ σύγκλητος ἐπελέξαντο. οὐ γὰρ ἑνὸς ἀνδρὸς ἴδιον κτῆμα ἡ ἀρχή, ἀλλὰ κοινὸν τοῦ Ῥωμαίων δήμου ἄνωθεν, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει ἡ τῆς βασιλείας ἵδρυται τύχη· ἡμεῖς δὲ διοικεῖν καὶ διέπειν τὰ τῆς ἀρχῆς σὺν ὑμῖν ἐγκεχειρίσμεθα. ταῦτα δὲ μετ' εὐταξίας τε καὶ κόσμου τοῦ πρέποντος, αἰδοῦς τε καὶ τιμῆς πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ὑμῖν μὲν εὐδαίμονα καὶ πάντων ἄνευδεῆ παρέξει βίον, τοῖς δ' ἄλλοις πᾶσιν ἀνθρώποις κατά τε ἔθνη καὶ κατὰ πόλεις εἰρήνην καὶ πρὸς τοὺς ἡγουμένους πειθώ. βιώσεσθε δὲ [καὶ] κατὰ γνώμην ἐν τοῖς οἰκείοις, οὐκ ἐν ἀλλοδαπῇ κακοπαθοῦντες. ὑπὲρ δὲ τοῦ καὶ τὰ βάρβαρα ἡσυχάζειν ἔθνη, διὰ φροντίδος ἡμεῖς ἕξομεν. δύο μὲν γὰρ ὄντων βασιλέων εὐμαρέστερον καὶ τὰ ἐν τῇ Ῥώμῃ διοικήσεται καὶ εἴ τι ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐπείγοι, πρὸς τὴν χρείαν ἀεί του πρὸς τὰ καλοῦντα ῥᾳδίως παρόντος. μηδέ τις ὑμῶν οἰέσθω τῶν πεπραγμένων εἶναί τινα μνήμην, εἴτε ὑφ' ἡμῶν

---

1. ἐς i, εἰς O ‖ τε αὐτῷ om. A ‖ 3. ἡμᾶς ὤ. μεταγνῶντάς τε a ‖ 5. πρὸς θεοὺς οὓς ὀμωμόκατε (ὀμωμόκατε A, ὠμωμόκατε BV) om. P. πρὸς ⟨δὲ⟩ θεοὺς coni. Wolf p. XXII, fort. recte si καὶ νῦν verba deleantur. alii alia, v. Irmischii adn. ‖ φυλάσσοντες libri ‖ 6. ὅρκον om. A ‖ 7. δ' Ogl, δὲ a, vulgo ‖ 8. τὰ πιστὰ] τὸ πιστὸν?* ‖ 9. καὶ ⟨τοῖς⟩ αὐτοκρ.?* ‖ ὑμὲν BV ‖ 10. καὶ delebat Wolf p. XXII ‖ κατὰ O ‖ 11. ἀναβάντας ag, -τες O, -των l ‖ 11. 12. ἐπελέξαντο A, ἐπελέξατο BVi, vulgo ‖ 14. ἡ τῆς βασιλείας iP, ἃς BV, καθ' ἣν A ‖ 15. ἐγκεχειρισμένα O ‖ δὲ ⟨γιγνόμενα⟩ μετ' Reisk, bene ‖ 18. παρέξειν A ‖ δ'] δὲ A ‖ τε om. O ‖ 20. βιώσεσθέ a, -αί Ogl ‖ δὲ P, τε Oi, vulgo ‖ καὶ del. Bergler, et Nauck Mél. Gr.-R. II p. 230, lacunam ante καὶ statuebat Steph ‖ 22. ἡμεῖς] ὑμᾶς BV ‖ 23. ὄντων] οὕτω A ‖ τῇ om. A ‖ 24. τι i, τις O ‖ ἐπείγοιτο O ‖ πρὸς τὴν χρείαν del.?* ‖ 25. ἀεί του Wolf, ἀεὶ τοῦ libri, ἀεὶ τοῦ ⟨ἑτέρου⟩ coni. Steph ‖ 26. οἰεσθαι BV

Digitized by Google

(*ἐκελεύεσθε γάρ*) *εἴτε ὑπὸ Ῥωμαίων ἢ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, οἳ ἀδικούμενοι ἀπέστησαν· ἀλλὰ γὰρ ἔστω πάντων ἀμνηστία, καὶ σπονδαὶ φιλίας βεβαίου, εὐνοίας τε καὶ εὐκοσμίας πίστις αἰώνιος.*"

7 *τοιαῦτά τινα εἰπὼν ὁ Μάξιμος, νομάς τε χρημάτων μεγαλοφρόνως αὐτοῖς ἐπαγγείλας, ὀλίγων ἡμερῶν διατρίψας ἐν* 5 *τῇ Ἀκυληίᾳ τὴν ἐς Ῥώμην ἐπάνοδον συγκροτεῖ. καὶ τὸ μὲν ἄλλο στρατιωτικὸν ἀπέπεμψεν ἔς τε τὰ ἔθνη καὶ τὰ οἰκεῖα στρατόπεδα, αὐτὸς δ' ἐπανῆλθεν ἐς τὴν Ῥώμην σὺν [τε] τοῖς δορυφόροις, οἳ τὴν βασίλειον φρουροῦσιν αὐλήν, σύν τε τοῖς*

8 *ὑπὸ Βαλβίνῳ στρατευομένοις. ἐπανῆλθον δὲ καὶ οἱ ἀπὸ Γερ-* 10 *μανίας ἐληλυθότες σύμμαχοι· ἐθάρρει γὰρ αὐτῶν τῇ εὐνοίᾳ ἅτε καὶ τοῦ ἔθνους ἐπιεικῶς πρότερον ἄρξας, ὅτε ἰδιώτευεν· εἰσιόντι δὲ αὐτῷ ἐς τὴν Ῥώμην ὅ τε Βαλβῖνος ὑπήντετο, ἐπαγόμενος Γορδιανὸν Καίσαρα, ἥ τε σύγκλητος καὶ ὁ δῆμος εὐφημοῦντες ὥσπερ θριαμβεύοντα ὑπεδέχοντο.* 15

8 *ἦρχον δὲ τοῦ λοιποῦ τῆς πόλεως μετὰ πάσης εὐκοσμίας τε καὶ εὐταξίας, ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ πανταχοῦ εὐφημούμενοι· ἔχαιρέ τε ὁ δῆμος αὐτοῖς, σεμνυνόμενος εὐπατρίδαις καὶ ἀξίοις τῆς βασιλείας αὐτοκράτορσιν. οἱ μέντοι στρατιῶται διοίδαινον τὰς ψυχάς, καὶ οὔτε ταῖς εὐφημίαις τοῦ δήμου* 20 *ἠρέσκοντο, ἐβαροῦντό τε αὐτῶν αὐτὴν τὴν εὐγένειαν, καὶ*

2 *ἠγανάκτουν ὅτι ἄρα ἔχοιεν ἐκ συγκλήτου βασιλέας. ἐλύπουν δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ Γερμανοὶ παρόντες τῷ Μαξίμῳ ἔν τε τῇ Ῥώμῃ διατρίβοντες· ἀντιπάλους γὰρ ἔξειν ἤλπιζον, εἴ τι τολμῷεν, καὶ ἐφεδρεύειν αὐτοῖς ὑπώπτευον, εἴ τινι δόλῳ ἀπο-* 25 *ζωσθεῖεν, ἐκεῖνοι δὲ ἅτε παρόντες ῥᾳδίως ὑποκατασταῖεν· τό τε Σεβήρου ὑπόδειγμα, ὃς τοὺς Περτίνακα ἀποκτείναντας ἀπέζωσεν, εἰσῄει αὐτούς.*

---

1. *ἐκελεύεσθε* iP, *ἐκέλευσε* O ‖ *οἳ* i, *οἱ* O ‖ 3. *σπουδαὶ* BV ‖ 5. *ἐν-διατρίψας* i ‖ 8. *δ'* O, *δὲ* ilo, vulgo ‖ *ἐς* ag, *εἰς* Ollo. ‖ *τε* i, om Olo. ‖ 9. *οἳ τὴν βασ. φρ. αὐλήν* (*ἀρχὴν* i) omiserim cum lo. ‖ 11. *ἐθάρρει* lo., *ἐθάρσει* Oi, vulgo ‖ 12. *ἐπιεικῶς* om. P. *ἅτε καὶ πρότερον τοῦ ἔθνους ἐπιεικῶς ἄρξας* coni. Sylb ‖ *ἰδιώτευεν* lo. ‖ 13. *ἐς* ag, *εἰς* Ollo. ‖ 14. *ἥ τε* lo., *ἡ δὲ* OPi ‖ 15. *εὐφημοῦντες* ante *ὑπεδέχοντο* ponit A ‖ *θριαμβεύοντα* lo., *θριαμβεύοντας* iP, vulgo, *θριαμβεύσαντες* O ‖ 16. 17. *εὐταξίας καὶ εὐκοσμίας* i ‖ 19. *αὐτοκράτορσιν* om. lo. ‖ 21. *τε*] *γε* l ‖ *αὐτὴν* om. l ‖ 23. *τῷ* — 24. *διατρίβοντες* om. lo., fort. recte ‖ 24. *τε* om. V ‖ 24. 25. *τολμεῖεν* A, *τολμοῖεν* B ‖ 25. 26. *ἀποζωσθεῖεν, ἐκεῖνοι δὲ ἅτε* Reisk, *ἀποζ. ἐκεῖνο ἅτε* O, *ἀποζ. ἐκεῖνο, καὶ* (*καὶ* a, om. gl) *ἅτε* i. cf. Irmischii adn.

Digitized by Google

ἐπιτελουμένου δὲ ἀγῶνος τοῦ τῶν Καπετωλίων, πάντων 3
τε περὶ τὴν πανήγυριν καὶ τὰς θέας ἀσχολουμένων, αἰφνιδίως ἣν εἶχον γνώμην λανθάνουσαν ἐξέφηναν· καὶ τοῦ θυμοῦ μὴ κρατήσαντες, ὁρμῇ δὲ ἀλύγῳ χρησάμενοι, ἀνῆλθον ὁμοθυμαδὸν ἐς τὰ βασίλεια, τοῖς τε πρεσβύταις βασιλεῦσιν ἐπεισῆλθον. συνέβαινε δὲ κἀκείνους μὴ πάνυ τι ἀλλήλοις 4
ὁμονοεῖν, ἀλλ' οἷα περ μοναρχίας ἐπιθυμία καὶ τὸ ἀκοινώνητον ἐν ταῖς ἐξουσίαις, ἕκαστος πρὸς αὑτὸν τὴν δύναμιν ἀνθεῖλκεν, ὁ μὲν Βαλβῖνος κατ' εὐγένειαν καὶ διπλῆν προάγουσαν ὑπατείαν πρωτεύειν ἀξιῶν, ὁ δὲ Μάξιμος διά τε τὸ ἔπαρχος τῆς πόλεως γεγονέναι καὶ ἔχειν ὑπολήψεις ἐμπειρίας πραγμάτων· ἑκατέρωθέν τε εὐγενεῖς καὶ εὐπατρίδαι καὶ γένους πλῆθος αὔταρκες ἐς ἐπιθυμίαν μοναρχίας ἔπειθεν. ὅπερ αὐτοῖς καὶ μάλιστα γέγονεν ἀπωλείας αἴτιον. ὡς γὰρ ἐπύ- 5
θετο ὁ Μάξιμος ἀφικνεῖσθαι ἐπ' ὀλέθρῳ αὐτῶν τοὺς πραιτωριανοὺς καλουμένους, ἐβούλετο μεταπέμψασθαι τοὺς Γερμανοὺς συμμάχους, ὄντας ἐν Ῥώμῃ, αὐτάρκεις ἐσομένους ἀντιστῆναι τοῖς ἐπιβουλεύουσιν. ὁ δὲ Βαλβῖνος οἰόμενος δόλον τινὰ εἶναι καθ' αὑτοῦ καὶ σόφισμα (ᾔδει γὰρ τοὺς Γερμανοὺς τῷ Μαξίμῳ εὐνοοῦντας) ἐκώλυε, φάσκων οὐκ ἐς κωλύμην οὐδ' ἐς ἀντίστασιν αὐτοὺς τῶν πραιτωριανῶν ἀφίξεσθαι, ἀλλ' ἐς τὸ περιποιῆσαι τῷ Μαξίμῳ τὴν μοναρχίαν. ἐν ᾧ δὲ περὶ τούτων διαφέρονται, εἰσδραμόντες οἱ 6
στρατιῶται ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες, ἑστάντων αὐτοῖς τῶν περὶ τὰς αὐλείους εἰσόδους φυλαττόντων, ἁρπάζουσι τοὺς πρε-

---

1. ἐπιτελομένου i ‖ καπιτωλίων Alo. sunt fere τὰ καπετώλεια (vel καπιτώλεια) in titulis, sed exstat etiam altera in -ια exiens forma, cf. C. I. A. III 129 ‖ 5. 13. εἰς libri ‖ 6. τι] τοι A ‖ 7. οἷα περ] οἱά περ ἡ μον. ἐπιθυμία εἴωθε ποιεῖν Io., fort. recte (proxima om.). φιλεῖ ποιεῖν addebat Reisk ‖ 10. πρωτεύειν ex corr. vetere, πρωτεύσειν Oi ‖ 11. ἔπαρχος O, -ον i ‖ ὑπολήψεις (ὑπολείψεις B)] malim ὑπόληψιν ‖ 12. πραγμάτων] γραμμάτων AB ‖ 12. ἑκατέρωθέν τε — 13. ἔπειθεν deleverim. καὶ post εὐγενεῖς om. i. A haec ita exhibet: ἑκατέρωθέν τε εὐγενὴς καὶ εὐπατρίδης καὶ γένους πλῆθος αὔταρκες ἔχων· ταῦτα ἑκάτερον ἐρᾶν τῆς μοναρχίας ἔπειθεν ‖ 15. ὁ om. A ‖ αὐτῶν] αὐτοῦ P ‖ 18. ἐπιβουλεύουσιν] πραιτωριανοῖς AP ‖ 18. 19. ὁ δὲ ἀλβῖνος σόφισμα εἶναι κατ' αὐτοῦ οἰηθείς, ᾔδει γὰρ A ‖ 19. καθ' αὑτοῦ Vl, κατ' αὐτοῦ ABag Io. ‖ 20. μαξιμίνῳ V ‖ 22. ἐς] εἰς Io. ‖ 23. ἐν ᾧ δὲ (δὴ Io.) περὶ τούτων διαφέρονται (διεφέροντο Io.)] τούτων δὴ περὶ τούτων διειζόντων A ‖ 24. τῶν περὶ om. A, περὶ om. gl ‖ 25. αὐλείους AV, αὐλείας Bi ‖ φυλαττ.] τῶν φυλασσ. A

Digitized by Google

σβύτας· περιρρήξαντες δὲ ἃς εἶχον περὶ τοῖς σώμασιν ἐσθῆτας λιτὰς ἅτ' οἴκοι διατρίβοντες, γυμνοὺς τῆς βασιλείου αὐλῆς ἐξέλκουσι μετὰ πάσης αἰσχύνης καὶ ὕβρεως· παίοντές τε καὶ ἀποσκώπτοντες τοὺς ἀπὸ συγκλήτου βασιλέας, γενείων τε καὶ ὀφρύων σπαραγμοῖς καὶ πάσαις ταῖς τοῦ σώματος λώβαις ἐμπαροινοῦντες, διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀπῆγον, οὐ θελήσαντες οὐδ' ἐν τοῖς βασιλείοις ἀποκτεῖναι ἀλλὰ ζῶσιν ἐνυβρίσαι, ἵν' ἐπὶ πλέον ὧν πάσχουσιν αἰσθοιντο.

7 ἐπεὶ δὲ ταῦτα πυθόμενοι οἱ Γερμανοί, λαβόντες ὅπλα, ἠπείγοντο ὡς ἀμυνοῦντες αὐτοῖς, μαθόντες οἱ πραιτωριανοὶ ἀφικνουμένους φονεύουσιν ἤδη πᾶν τὸ σῶμα λελωβημένους τοὺς βασιλέας. καὶ καταλιπόντες τὰ σώματα ἐρριμμένα ἐπὶ τῆς λεωφόρου, ἀράμενοι δὲ τὸν Γορδιανὸν Καίσαρα ὄντα, αὐτοκράτορά τε ἀναγορεύσαντες, ἐπειδὴ πρὸς τὸ παρὸν ἄλλον οὐχ εὗρον, βοῶντές τε πρὸς τὸν δῆμον ὅτι ἄρα εἴησαν ἀπεκτονότες οὓς ὁ δῆμος ἐν ἀρχῇ οὐκ ἐβούλετο ἄρξαι, Γορδιανόν τε ἐπελέξαντο ἐκείνου τε ἀπόγονον καὶ ὃν αὐτοὶ Ῥωμαῖοι ἐξεβιάσαντο, ἔχοντες αὐτὸν ἀπελθόντες ἐς τὸ στρατόπεδον, κλείσαντες τὰς πύλας ἡσύχαζον. οἱ δὲ Γερμανοὶ μαθόντες ἀνῃρημένους τε καὶ ἐρριμμένους ὧν χάριν ἠπείγοντο, οὐχ ἑλόμενοι πόλεμον μάταιον ὑπὲρ ἀνδρῶν τεθνηκότων, ἐπανῆλθον ἐς τὸ ἑαυτῶν καταγώγιον.

8 τέλει μὲν δὴ τοιούτῳ ἐχρήσαντο ἀναξίῳ τε ἅμα καὶ ἀνοσίῳ σεμνοὶ καὶ λόγου ἄξιοι πρεσβῦται, εὐγενεῖς τε καὶ κατ' ἀξίαν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐληλυθότες· ὁ δὲ Γορδιανὸς περὶ ἔτη που γεγονὼς τρισκαίδεκα αὐτοκράτωρ τε ἀνεδείχθη καὶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἀνεδέξατο.

---

2. ἅτε A ‖ 4. ἀποσκώπτοντες] fort. scripsit ἐπισκ. ‖ 5. ταῖς a, om. Ogl ‖ 9. πειθόμενοι V ‖ 10. ὡς om. Al ‖ αὐτοῖς] αὐτοὺς A ‖ οἱ] οὖν οἱ A ‖ 11. ἀφικν. τοὺς γερμανοὺς φον. A ‖ 14. τε] τι B ‖ ἀνηγορεύσαντες B 15. τε om. A ‖ τὸν AV, om. Bi ‖ 16. οὐκ ἐβούλετο ἐν ἀρχῇ a ‖ 16. 17. electumque Gordianum Gordiani nepotem quem ipse Romanus populus ad imperium compulisset P. οἷον pro ὃν lo. ἐκείνου γε ἀπόγονον ὃν καὶ αὐτοὶ Ῥωμ. coni. Steph ‖ 18. ἔχοντες οὖν αὐτὸν καὶ ἀπελθόντες A. ⟨καὶ⟩ ἔχ. vel ἔχ. ⟨δὲ⟩ coni. Steph ‖ ἀπελθόντες] malim ἀπῆλθον et καὶ κλείσαντες cum lo. ‖ ἐς] εἰς llo. ‖ 19. κλείσαντες] συγκλείσαντες Ba, vulgo ‖ 22. ἐς lo., εἰς Oi ‖ αὐτῶν lo. ‖ 26. τρισκαίδεκα] ι m. 1 ex ει g ‖ τὴν] τὴν τῶν A, τῶν B

Digitized by Google

Adpendix.

Photius bibl. cod. 99.

Ἀνεγνώσθησαν Ἡρωδιανοῦ ἱστορικοὶ λόγοι ὀκτώ. ἄρχεται ἐξ οὗ Μάρκος ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ἐτελεύτησε, καὶ διέξεισιν ὅπως τε Κόμοδος ὁ Μάρκου υἱὸς ἐβασίλευσεν, ὅπως τε τῶν πατρῴων ἠθῶν ὑπὸ τῶν κολάκων ἐκδιαιτηθεὶς ὕστερον ὑπὸ Μαρκίας τῆς αὐτοῦ παλλακῆς καὶ Λαίτου καὶ Ἐκλέκτου συσκευασθεὶς ἀνῃρέθη. καὶ βασιλεύει Περτίναξ πρεσβύτης καὶ καλὸς τὰ ἤθη· ὃν οἱ στρατιῶται, ἀπεχθανόμενοι τὸ σῶφρον, εἰσδραμόντες ἐν τῇ βασιλικῇ κτείνουσιν οἰκίᾳ. καὶ ὅπως Ἰουλιανὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν χρήμασι λαβὼν τὴν ἀρχὴν μετ' οὐ πολὺ ταῖς αὐτῶν ἀνῃρέθη χερσίν. ὅπως τε Νίγρος, ἀνὴρ ἐπιεικὴς εἶναι δοκῶν, ζῶντος ἔτι Ἰουλιανοῦ εἰς μοναρχίαν ἤρθη. καὶ Σεβῆρος δέ, ἀνὴρ ἀγχίνους τε καὶ πόνοις δεινὸς ἐγκαρτερεῖν καὶ βαθυγνώμων ἄλλως, ἀνῃλθέ τε εἰς τὴν βασίλειον ἀρχήν, καὶ Νίγρον μάχῃ νικᾷ καὶ ἀναιρεῖ, καὶ πᾶν τὸ ἀντιστατοῦν ἢ μάχαις βιαίοις ἢ τέχναις δυσδιαφύκτοις ὑπ, ηγάγετο, καὶ τῶν ὑπηκόων ἐπὶ τὸ σοβαρώτερον ἦρξε προϊών· καὶ τελευτᾷ νόσῳ τὸν πρὸς Βρεττανοὺς διαχειρίζων πόλεμον. καὶ Ἀντωνῖνος ὁ τῶν αὐτοῦ παίδων πρεσβύτερος σπονδὰς πρὸς αὐτοὺς θέμενος ἀναχωρεῖ, καὶ συμβασιλεύοντα καὶ ἄκων λαμβάνει τὸν ἀδελφὸν Γέταν, καὶ μετ' οὐ πολὺ Ἰουλίας τῆς αὐτῶν μητρὸς πρὸς τοῖς κόλποις τοῦτον ἀναιρεῖ, καὶ εἰς ὠμότητα καὶ αἰσχρότητα ὑπερβαλέσθαι πάντας φιλονεικήσας περὶ Συρίαν διάγων ἐπιβουλεύεται. Μακρῖνος δ' ἦν ὁ τὴν ἐπιβουλὴν συσκευάζων, δεδιὼς καὶ αὐτὸς θάνατον καὶ προλαβεῖν ἀγωνισάμενος. ἐπεὶ δὲ ἀνῄρητο Ἀντωνῖνος, βασιλεύει Μακρῖνος,

---

Photiana ad codicem Marcianum 450 (A Bekkeri) contulit Basiner. ς vulgatam a Bekkero expulsam significat ‖ 10. οἰκείᾳ ς ‖ 11. ὑπὸ] imo ἀπὸ ‖ 14. σευῆρος ς ‖ 19. Βρετανοὺς ς ‖ 26. παρασκευάζων ς ‖ προλαβεῖν A, προλαμβάνειν Bekker

Digitized by Google

ἀνὴρ πρεσβύτης καὶ μελλητὴς καὶ οὐδ' ἐγκράτειαν ἀσκῶν, τὰ δ' ἄλλα δοκῶν ἐπιεικής. τῆς δὲ Μέσης, ἥτις ἦν Ἰουλίας ἀδελφή, δύο θυγατέρας ἐχούσης, Σοαιμίδα καὶ Μαμαίαν, καὶ τῆς μὲν ἐχούσης παῖδα ὄνομα Βασιανόν, τῆς δὲ Ἀλεξιανόν, οἳ ἐξ Ἀντωνίνου λαθραίαις μίξεσιν ἐλέγοντο γεγεννῆσθαι, τὸ στρατιωτικὸν μικρᾶς λαβόμενοι προφάσεως ἐν τῷ σφῶν ἀναγορεύουσι στρατοπέδῳ τὸν Βασιανόν, μετονομάσαντες Ἀντωνῖνον· καὶ μάχαις ἡττηθεὶς Μακρῖνος καὶ φεύγων ἐκ τῶν μεθορίων Φοινίκης τε καὶ Συρίας τὴν Χαλκηδόνα κατέλαβε, πρὸς τὴν Ῥώμην ἐκεῖθεν ἀφικέσθαι διανοούμενος· ἀλλ' ἐπικαταλαβόντες αὐτὸν οἱ τοῦ Ἀντωνίνου ἐπὶ τοῦτο ἀπεσταλμένοι τέμνουσί τε τὴν κεφαλὴν καὶ ὀπίσω ἀποκομίζουσιν. Ἀντωνῖνος δέ, ἕως μὲν ἐπείθετο τῇ μάμμῃ, ἐσωφρόνει καὶ ποιεῖται καὶ τὸν Ἀλεξιανὸν υἱόν τε ἅμα καὶ Καίσαρα, εἰς Ἀλέξανδρον μετακληθέντα· ἐπεὶ δὲ τοῖς κόλαξιν ἑαυτὸν ἐξέδωκεν, οὐδεμίαν ὑπερβολὴν αἰσχρότητος καὶ ἀκρασίας ἀπέλιπεν. ἐπιβουλεύειν δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ ἐπιχειρήσας ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀνεκόπη· ὃ δὲ τούτους τιμωρήσασθαι διανοηθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἀνῃρέθη. ἐβασίλευσέ τε Ἀλέξανδρος ὁ Μαμαίας ἔτη ιδ', [καὶ] τό γε ἐπ' αὐτῷ καλῶς τε καὶ ἐπιεικῶς ἄρξας, καὶ χωρὶς αἰμάτων ὅλως· τῆς δὲ μητρὸς Μαμαίας, ὥς φησιν, ἥ τε φιλοχρηματία καὶ τὸ μικρολόγον εἰς σφαγὴν αὐτὸν τὴν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν σὺν αὐτῇ, Μαξιμίνου ἀναρρηθέντος, ἀπήνεγκεν. ἦρχε δὲ Μαξιμῖνος ἐπὶ ἔτη τρία ἐμβριθῶς τε καὶ τυραννικῶς, ἀνὴρ ὑπερμεγέθης καὶ τὸ ἦθος ὠμός. διόπερ τὸν Λιβύης ὑπάρχοντα ὑπ' αὐτοῦ καταστάντα καὶ ὅμοιον ὄντα τοῖς τρόποις οἱ ἐκεῖσε στασιάσαντες καὶ ἀνελόντες, Γορδιανὸν ἀνθύπατον γεγονότα καὶ ὀγδοηκοστὸν ἄγοντα ἔτος χειροτονοῦσι καὶ ἄκοντα βασιλέα. καὶ ἡ Ῥώμη περιχαρῶς αὐτοῦ τὴν ἀνάρρησιν δεξαμένη πάσας τοῦ Μαξιμίνου τιμὰς καθεῖλε. συνανεῖπον δὲ αὐτῷ καὶ υἱὸν Γορδιανοῦ Γορδιανὸν βασιλέα. Μαξιμίνου δὲ παρασκευαζομένου πρὸς πόλεμον, καὶ Γορδιανὸς ἅμα τῷ υἱῷ τὴν Καρχηδόνα καταλαβὼν καὶ ἐν ἀπο-

1. μελητὴς A ‖ 4. ὀνόματι ς ‖ 4. 7. βασσιανόν A ‖ 4. Ἀλεξῖνον Bekk cum A ‖ 7. 8. μετον. αὐτὸν Ἀντ. ς ‖ 11. αὐτὸν add. A ‖ τούτῳ ς ‖ 14. ἀλεξιανὸν A, Ἀλεξῖνον Bekk ‖ 16. ὑπερβολὴν post ἀκρασίας ponit ς ‖ 19. 21. Μαμμαίας ϛ ‖ 19. καὶ seclusi ‖ 24. τε add. A ‖ 27. ἀνελθόντες ς ‖ 33. χαλκηδόνα ς

Digitized by Google

γνώσει τῶν ὅλων γεγονὼς βρόχῳ ἀνεπαύσατο τοῦ βίου· ὁ δὲ παῖς τῆς πρὸς Μαξιμῖνον μάχης κροτουμένης ἀναιρεθεὶς ἠφανίσθη. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῷ πάθει τούτων ὑπεραλγήσαντες, καὶ δεδιότες καὶ μισοῦντες Μαξιμῖνον, ἀναγορεύουσιν ἐν Ῥώμῃ Βαλβῖνόν τε καὶ Μάξιμον· καθ' ὧν στάσεως ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀνεγειρομένης συμβασιλεύει τούτοις καὶ Γορδιανός, ἀπόγονος Γορδιανοῦ τοῦ πρώτου, κομιδῇ παῖς, θυγατρὸς υἱός. καὶ Μαξίμου ἐξιόντος κατὰ Μαξιμίνου ἀναιρεῖται Μαξιμῖνος ὑπὸ τῶν οἰκείων στρατιωτῶν, καὶ κομίζεται πρὸς Μάξιμον ἡ κεφαλή, εἶτα καὶ πρὸς αὐτὴν Ῥώμην. οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ οἱ στρατιῶται στασιάσαντες ἐξάγουσι τῶν βασιλείων Βαλβῖνον καὶ Μάξιμον, καὶ πᾶσαν αὐτοὺς αἰκίαν αἰκισάμενοι ἀναιροῦσι, μόνον ἀνειπόντες βασιλέα Γορδιανόν, περὶ ἔτη τρισκαίδεκα γεγονότα· ἐν οἷς καὶ ὁ ὕγδοος τελειοῦται λόγος.

Ἔστι δὲ τὴν φράσιν σαφὴς καὶ λαμπρὸς καὶ ἡδύς, καὶ λέξει χρώμενος σώφρονι, μήτε ὑπεραττικιζούσῃ καὶ τὴν ἔμφυτον ἐξυβριζούσῃ χάριν τοῦ συνήθους, μήτε πρὸς τὸ ταπεινὸν ἐκλελυμένῃ καὶ τὴν ἔντεχνον ὑπερορώσῃ γνῶσιν. οὔτε δὲ περιττολογίαις ἐστὶ σεμνυνόμενος, οὔτε τι τῶν ἀναγκαίων παραλιμπάνων, καὶ ἁπλῶς ἐν πάσαις ταῖς κατὰ τὴν ἱστορίαν ἀρεταῖς οὐ πολλῶν ἐστὶ δεύτερος.

Ioannes Antiochenus.

Κόμοδος.

Excerpta de insidiis fol. 113^{r} (fr. 119 Mueller).

Ὅτι μέχρι μέν τινος ὁ Κόμοδος πάντα ἔπραττε τοῖς πατρικοῖς φίλοις συμβούλοις χρώμενος. ἐπειδὴ δὲ Περέννιον ἔπαρχον τῶν στρατοπέδων κατέστησεν, ἄνδρα τὸ μὲν γένος Ἰταλιώτην, πονηρὸν τὸ ἦθος, αὐτὸς μὲν τρυφαῖς καὶ συμ-

---

20. ἁπλῶς] ἁπλῶς ἱστορικῶν A ‖ 24. Cod. Paris. Reg. 1666 misc. fol. chart. s. XV satis eleganter scriptus sed a librario imperito. In accentibus et spiritibus summa neglegentia, iota subscriptum ubique omissum. Plurima correcta sunt a manu prima. Singulae eclogae incipiunt ab Ὅτι distinguunturque parvo spatio vacuo, cum ceteroqui scriptura sit continua ‖ 25. Herod. l, 8, 1 sq. p. 16, 7 ‖ 26. περέννιον, post priorem ν ε ut vid. expuncta est ‖ 27. στρατοπαίδων, ε sup. αί a m. 1

ποσίαις (sic) ἐσχόλαζεν· οὗτος πάσης τῆς ἀρχῆς τὴν ἐξουσίαν ἐνδυσάμενος τούς τε πατρῴους φίλους πρῶτος διαβάλλειν ἤρξατο, καὶ ὅσοι πλούσιοι ἦσαν τούτους εἰς ὑποψίαν ἄγων τὸ μειράκιον ἐξεφόβει, ὡς ἂν αὐτοὺς διαχρησάμενος ἀφορμὴν αὐτῷ παράσχοι ἁρπάζειν τὰ ἐκείνων. μέχρι μὲν οὖν τινὸς ἐπεῖχε τὸν νέον ἡ τοῦ πατρὸς μνήμη καὶ ἡ τῶν φίλων αἰδώς. ἀλλ' ὥσπερ τινὸς βασκάνου τύχης ἀνατρεπούσης αὐτοῦ τὴν κοσμίαν ἀρχήν, συνέβη τι τοιοῦτον. Λουκίλλα ἦν τῷ Κομόδῳ πρεσβυτάτη ἀδελφή. αὕτη πρότερον Λουκίῳ Βήρῳ αὐτοκράτορι συνῴκει, ὃν κοινωνὸν τῆς βασιλείας Μάρκος ἐποιήσατο. ἐπειδὴ οὖν συνέβη τὸν Λούκιον τελευτῆσαι, μενόντων τῇ Λουκίλλῃ τῶν τῆς βασιλείας συμβόλων Πομπηιανῷ ὁ πατὴρ ἐξέδοτο αὐτήν· ἀλλὰ καὶ ὁ Κόμοδος ἐφύλαττε τὰς τιμὰς τῇ ἀδελφῇ. ἐπειδὴ δὲ ἠγάγετο αὐτὸς Κρισπῖναν, ἀνάγκη τε ἐγένετο τὴν προεδρίαν ἀπονέμεσθαι τῇ τοῦ βασιλεύοντος γυναικί, δυσφόρως τοῦτο φέρουσα ἡ Λουκίλλα, τῷ μὲν ἀνδρὶ οὐκ ἐθάρρησεν εἰπεῖν, Κοδράτῳ δέ τινι, εἰς ὃν καὶ διεβάλλετο, ὑπέθετο τὸν Κόμοδον ἀνελεῖν· ὁ δὲ Κυντιανῷ νεανίᾳ θρασυτάτῳ τε καὶ φονικωτάτῳ τὴν ὁλεθρίαν ἐπέτρεψε πρᾶξιν. ὅστις λαβὼν ἐγχειρίδιον καὶ ὑποστὰς ἐν τῇ τοῦ θεάτρου εἰσόδῳ, ἔστιν ὅτε αὖτη ζοφώδης, ὥρμησε κατὰ τοῦ Κομόδου. ὡς δὲ διήμαρτε τῆς πληγῆς, κρατηθεὶς ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων, ἅπαντα διήλεγξε. καὶ αὐτὸς μὲν παραχρῆμα δίκην ἀνοίας ὑπέσχεν, ὁ δὲ Κόμοδος ἔκτοτε κοινοὺς ἐχθροὺς ἅπαντας ἐλογίζετο. ὑπῆρξε δὲ καὶ τῷ Περεννίῳ πρόφασις ἣν ἐξήτει· τήν τε γὰρ ἀδελφὴν ὁ Κόμοδος διεχρήσατο καὶ πάντας ἀφειδῶς τούς τε ὄντας ἐν τῇ συνωμοσίᾳ καὶ τοὺς ὡς ἔτυχε διαβαλλομένους ἀπεσκευάζετο, μάλιστα τοὺς πατρῴους καὶ ἀναγκαίους φίλους, τοῦτο τοῦ Περεννίου κατασκευάζοντος. ποιησάμενός τε γὰρ ἑαυτὸν ὑπὸ ἐξουσίαν ἐπεβούλευε τῇ ἀρχῇ, τόν τε Κόμοδον κατεργάσασθαι βουλόμενος καὶ τοῖς ἑαυτοῦ παισὶ τὴν βασιλείαν διανεῖμαι. ἐγνώσθη δὲ ἡ ἐπιβουλὴ παραδόξως, ὑπὸ φιλοσόφου τινὸς ἐν τῷ θεάτρῳ μεγάλῃ

---

2. πατρόους ‖ πρώτους Cramer contra cod. ‖ 4. ἐξεφόβει, φα sup. vs. a m. 1 ‖ αὐτοὺς] αὐτὸς et αὐτοῖς cod. ‖ 5. αὐτῶ ‖ 9. βήρω an κήρω cod. habeat discerni nequit ‖ 10. αὐτοκράτορ, ult. ρ m. 1 ex σ quod exp. m. 1 ‖ 14. σκιρπίναν ‖ 17. οὐκεκαθάρρησεν ‖ 19. ἀπέτρεψε Cramer contra cod. ‖ 21. ἔστι Cramer ‖ 30. ἐπιβούλευε (sic) Cramer

Digitized by Google

τῇ φωνῇ ἀνακράζοντος. καὶ ὁ μὲν ὑπὸ τοῦ Περεννίου δίκας τῆς παρησίας λαβὼν πυρὶ παρεδόθη, ὁ δὲ Κόμοδος ὑπετόπει τε τὸν Περέννιον καὶ ἐμέμνητο τῶν λεχθέντων. ὀλίγου δὲ χρόνου διελθόντος στρατιῶταί τινες τῶν Ἰλλυριῶν, λαθόντες τὸν Περεννίου παῖδα, νομίσματα ἐκόμισαν ἐκτετυπωμένα τὴν ἐκείνου εἰκόνα· ἅπερ ἑωρακὼς ὁ Κόμοδος, πεισθεὶς δὲ τοῖς λεχθεῖσιν αὐτῷ πολλάκις, πέμψας διὰ νυκτὸς ἀποτέμνει τὴν κεφαλὴν τοῦ Περεννίου, καὶ τὴν ταχίστην ἐκπέμπει πρὸς τὸν αὐτοῦ παῖδα, ὃς ἦν ἔπαρχος τοῦ ἐν Ἰλλυριοῖς στρατοπέδου, τὰ ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἔτι ἀγνοοῦντι, κελεύει τε αὐτὸν διά τε φιλικῶν γραμμάτων ἥκειν ἐν τῇ Ῥώμῃ, ὡς καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ βουλομένου καὶ τὴν ὕπατον ἀρχὴν αὐτοῦ ληψομένου. ὁ δὲ τῶν ἀγγέλων εἰπόντων ταῦτα, ἀσχάλλων μὲν ὅτι ἀτελῆ κατέλειπε τὰ τῆς τυραννίδος, θαρρῶν δὲ τῇ τοῦ πατρὸς δυνάμει, ποιεῖται τὴν ὁδοιπορίαν· γενομένου δὲ αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἰταλίαν, οἷς τοῦτο ἐντέταλτο διεχρήσαντο· τοιοῦτον μὲν δὴ τέλος ἐκείνους κατέλαβεν. ὁ δὲ Κόμοδος δύω (sic) τοὺς ἐπάρχους καταστήσας ἀσφαλέστερον ᾠήθη πράττειν. χρόνου δέ τινος διαδραμόντος ἑτέρα τις ἐπιβουλὴ κατ' αὐτοὺς (sic) γέγονεν. Μάτερνός τις, ἐκ τῶν στρατιωτῶν φυγάς, πολλὰ καὶ δεινὰ διαφόρως τολμήσας πείσας τέ τινας ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἔργων, χεῖρα πολλὴν κακούργων συναθροίζει· καὶ πρότερον μὲν τὰς πλησίον ἐλήστευσε πόλεις, εἶτα καὶ μείζονα τολμήσας εἰς τὴν Ἰταλίαν εἰσέδυ. καὶ ἐπιτηρήσας ἡμέραν, ἐν ᾗ ὁ βασιλεὺς πανδημεὶ ἑορτὰς ἐπιτελεῖ (sic) καὶ πάντες τὰ ἑαυτῶν σχήματα διήλλαττον ὡς ἐβούλοντο, καιρὸν ἐπιτήδειον νομίσας λαβών τε δορυφόρου σχῆμα ἐπεπήδησε διαχρήσασθαι τῷ Κομόδῳ. ἀλλ' εἷς τῶν σὺν αὐτῷ κακούργων παροξυνθεὶς ὑπὸ φθόνου προδιαγγέλλει τοῖς τοῦ βασιλέως οἰκείοις· καὶ συλλαβόντες τὸν Μάτερνον ἀπέτεμον αὐτοῦ τὸν αὐχένα. Κόμοδος δὲ τοῖς ἑαυτοῦ θεοῖς ὁμολογήσας χαριστηρίους τιμὰς ὑπέρ τε τῆς σωτηρίας καὶ τῆς βασιλείας ἐπανηγύριζεν. ὁ δὲ Κόμοδος ἐκφυγὼν τὴν Ματέρνου ἐπιβουλὴν

9. τοῦ, non τοὺς, hab. cod. ‖ 10. ἀγνωοῦντι ‖ 14. Θαρρῶν, alt. ρ sup. vs. a m. 1 ‖ 16. ἐντέλτατο ‖ 21. δυνὰ ‖ 22. χῆρα, εἴ sup. ῆ a m. 1 ‖ 23. εἶτα ‖ 26. post καιρὸν repetita πάντες τὰ ἑαυτῶν exp. m. 1 ‖ 30. ἐπέτεμον (vel -μεν), α sup. ε a m. 1 ‖ 32. τινὰς Cramer ‖ 33 sq. Herod. I, 11, 5 sq. p. 24, 17

Digitized by Google

πλείονί τε φρουρᾷ ἐχρήσατο καὶ σπανίως τοῖς δήμοις ἐφαίνετο, τὰ πλεῖστα ἐν προαστείοις διατρίβων. συνέβη γὰρ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον καὶ λοιμώδη νόσον κατασχεῖν τὴν Ἰταλίαν καὶ πολλοὺς διαφθείρειν. ἐπέσχε δὲ καὶ λιμὸς κατ' αὐτὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἐκ τοιαύτης αἰτίας. Κλέανδρός τις, τῷ μὲν γένει Φρὺξ συναυξηθείς τε τῷ Κομόδῳ, εἰς τοσοῦτον ὑπ' αὐτοῦ τιμῆς προῆλθεν, ὡς καὶ τὴν τοῦ σώματος φρουρὰν καὶ τοῦ θαλάμου καὶ τῶν στρατιωτῶν πρόνοιαν ἐγχειρισθῆναι· ὑπὸ δὲ πλούτου καὶ τρυφῆς ἀνεπείσθη καὶ πρὸς βασιλείας ἐπιθυμίαν προῆλθεν. ὠνούμενος δὲ πλεῖστον σῖτον ἀπέκλειεν ἐλπίζων τόν τε δῆμον καὶ τὸ στρατόπεδον ἐν σπάνει καταστήσας ἐπιδόσεσι λαμπραῖς ἁλύντας ὑπαγέσθαι (sic)· καὶ γυμνάσιον καὶ λουτρὸν μέγιστον κατασκευάσας τούτους ἐθελέαζεν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀπεχθῶς ἔχοντες πρὸς αὐτὸν καὶ τῶν δεινῶν τὰς αἰτίας εἰς ἐκεῖνον ἀναφέροντες, τὰ μὲν πρῶτα ἐν τοῖς θεάτροις κακῶς ἠγόρευον, τὸ δὲ τελευταῖον καὶ ἐν τῷ προαστείῳ τοῦ Κομόδου πανδημεὶ ἐπελθόντες κατεβόων καὶ τὸν Κλέανδρον πρὸς θάνατον ᾔτουν. ταραχῆς δὲ οὔσης τῷ μὲν Κομόδῳ ἐκώλυσεν γνωσθῆναι, αὐτὸς δὲ στρατιώτας ἐπαφῆκεν τῷ δήμῳ, καὶ μέχρι τῆς πόλεως διωκόμενον ἔκοπτεν. ὡς δὲ ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθεν, οἱ ἐν αὐτῇ μείναντες αἰσθόμενοι τὸ κατειληφὸς πάθος ἀποκλείσαντες τὰς εἰσόδους ἐκ τῶν δωμάτων λίθοις καὶ κεράμοις ἔβαλλον τοὺς ἱππέας· οἱ δὲ ἔπασχον ἅπερ ἐδεδράκεισαν· τιτρωσκόμενοι τοίνυν καὶ μὴ φέροντες εἰς φυγὴν ἐτράπησαν, πολλοὶ δὲ καὶ διεφθάρησαν. ἐμφυλίου τε πολέμου τηλικούτου τὴν Ῥώμην κατέχοντος ἄλλος μὲν οὐδεὶς ἀγγεῖλαι τῷ Κομόδῳ τὰ πραττόμενα ἐβούλετο, δέει τῆς Κλεάνδρου ἐξουσίας, ἡ δὲ πρεσβυτάτη τῶν ἀδελφῶν τοῦ βασιλέως λυσαμένη τὰς τρίχας καὶ ῥίψασα ἑαυτὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἅπαντα διηγόρευε τὰ τῷ Κλεάνδρῳ πεπραγμένα, καὶ ὅτι τῆς βασιλείας ἐκβάλλονται εἰ μὴ τὴν ταχίστην πρὸς θάνατον ἐκδοθείη. τότε καὶ τῶν παρόντων τινὲς ἐθάρρησαν

---

6. τοσοῦτον legebat Lebègue, τοῦτον Cramer, neuter recte, sed prior vocabuli pars primae manus correctionibus adeo obscurata est ut genuina scriptura perierit ‖ 8. στρατηωτῶν ‖ 12. λαπραῖς ‖ 17. τοῦ κομόδο ‖ κατευων, ό sup. ευ a m. 1 ‖ 19. ἐκόλυσεν, ω sup. ό a m. 1 ‖ 20. διοκόμενον ‖ 22. κατειληφῶς ‖ 22. 23. δωμάτων C. Mueller, δομάτων codex ‖ 24. ἐδράκεισαν Cramer ‖ 26. ἄλλως

καὶ τοῖς τῆς ἀδελφῆς λόγοις τὸν Κόμοδον ἐξετάραξαν· ἐκπλαγεὶς δὲ ἐκεῖνος τόν τε ἐπικείμενον κίνδυνον καταλαβὼν τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθῆναι κελεύει τοῦ Κλεάνδρου καὶ ἐπὶ δώρατος μακροῦ ἐκπέμπει τῷ δήμῳ· ὁ δὲ παραχρῆμα τῆς μανίας ἐπαύσατο, προσανελὼν μέντοι καὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ Κλεάνδρου. καὶ ὁ μὲν Κλέανδρος οὕτω τε ἤνθησεν ἐν ὀλίγῳ καὶ οὕτω διεμαράνθη· ὁ δὲ Κόμοδος εἰσελθὼν ἐν τῷ ἄστει μεγαλοφρόνως ὑπεδέχθη. πειραθεὶς δὲ τοσούτων κινδύνων ἀπίστως προσεφέρετο πᾶσιν, ἀφειδῶς τε φονεύων καὶ πάσαις διαβολαῖς πιστεύων σχολάζων τε ἀλλεπαλλήλαις (sic) καὶ ἀκολάστοις τοῦ σώματος ἡδοναῖς, ἡνιοχείαις τε καὶ ὑποκριταῖς καὶ θηρίων σφαγαῖς· ὑπὸ δέ τινος τύχης ἐλαυνόμενος εἰς τοσοῦτον μανίας καὶ παροινίας προυχώρησεν, ὡς τὴν ἰδίαν προσηγορίαν παραιτήσασθαι. ζήτει ἐν τῷ περὶ κακίας καὶ ἀρετῆς.

Excerpta de virtutibus p. 822 Val. (cod. Peiresc. f. 95^{v}, fr. 120 M.).

Ὅτι ὁ Κόμοδος ὑπό τινος τύχης ἐλαυνόμενος ἐς τοσοῦτον μανίας καὶ παροινίας προυχώρησεν, ὡς τὴν ἰδίαν προσηγορίαν παραιτήσασθαι, Ἡρακλέα τε καὶ Διὸς υἱὸν ὀνομάζεσθαι, τούς τε μῆνας ἀφ' ἑαυτοῦ φέρειν τὴν προσηγορίαν προσέταξεν [οὕτως· Ἀμαζόνιος, Κόμοδος, Αὔγουστος, Ἡράκλειος, Ῥωμαῖος, Ὑπεραίρων, Ἀνίκητος, Εὐσεβής, Εὐτυχής, Λούκιος, Αἴλιος, Αὐρήλιος]. ἀποδυσάμενός τε τὸ Ῥωμαίων σχῆμα λεοντῆν ὑπεστρώννυτο καὶ ῥόπαλον ἐπεφέρετο. οὕτω

8. παραθεὶς Cramer ‖ 11. ἡνιοχείαις τε ego, ἡνιοχιστὲ codex, ἡνιόχοις τε Cramer ‖ 16. Herod. I, 14, 8 p. 31, 2 ‖ Codex Peirescianus (P) s. X—XI in membranis formae maximae pulcherrime scriptus. Accentus et spiritus neglegenter positi sunt frequenterque omissi. Iota fere omittitur, interdum adscribitur ‖ 17. Hinc Suidas v. Κόμοδος. Collati sunt Suidae praestantissimi libri duo, Parisinus 2626 (A) et Vossianus F. 2 (V). Quorum hic bombycinus est saeculoque XV scriptus, ille duabus partibus efficitur. Ac litterae K—Ψ quidem in membrana scriptae sunt s. XII praeter fol. 1—21^{v} quae s. XIII—XIV scripta postea codici sunt adglutinata, contra litterae A—Θ saeculo XV in charta exaratae sunt ‖ Κόμοδος βασιλεὺς ῥωμαίων· ὃς ὑπό Suid. ‖ 19. Ἡρακλέα δὲ Suid. ‖ 20. προσηγορίαν, ί in ras. a m. 1, P ‖ τὰς προσηγορίας Suid. ‖ 21. οὕτως — 23. Αὐρήλιος interposita ex Dione. cf. Xiphil. 72, 15, 3 et Zonar. XII, 5 ‖ 21. αὔγουστος κόμοδος V ‖ 23. αὐρηλλιος (sine acc.) P ‖ ἀποδησάμενος τὲ V ‖ 24. λεοντὴν (hoc acc.) AV, λεοντη cum duarum litt. spat. post η P

Digitized by Google

τε θηρίοις καὶ ἀνθρώποις δημοσίᾳ ἐμονομάχει, εὐστόχως τε κατὰ τὸ ἀληθὲς ἀκοντίζων καὶ παρὰ πάντων ὡς εἰπεῖν θαυμαζόμενος. [ἐπειδὰν δὲ εἰς πολλὴν μιαιφονίαν ἐτράπη, πάντας ἀφειδῶς τοὺς ἀθλίους καὶ λελωβημένους ἄνδρας εἰς τὸ θέατρον συναγαγὼν δρακοντοειδῆ τέ τινα περιθεὶς ἐκ τῶν γονάτων ὑφάσματα ὡς γίγαντας τῷ ῥοπάλῳ κατειργάσατο.] καθεύδων δὲ ἐν τοῖς μονομαχείοις ἐκεῖθεν ἐς τὰς πανηγύρεις καὶ ἑορτὰς πρὸς τῆς συγκλήτου βουλῆς ὑπαντώμενος ἐκ πάντων μὲν κακῶς διεβάλλετο. ὥστε καὶ τὴν Μαρκίαν, ἣν εἶχε τῶν παλλακῶν τιμιωτάτην, καταγνῶναι αὐτοῦ καὶ ἀπαγορεῦσαι τοῖς πραττομένοις. πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι ἱκέτευον αὐτὸν μηδὲν ἀνάξιον τῆς βασιλείας ποιεῖν.

Exc. de insidiis f. 114^{v} (fr. 121 M.).

Ὅτι μετὰ τοῦτο ὁ Κόμοδος ἐπὶ τοῖς οἰκείοις ἀσχάλλων τοὺς μὲν ἀπεπέμψατο, αὐτὸς δὲ ἐπανελθὼν ἐς τὸ δωμάτιον, ὡς δῆθεν καθευδήσων, λαβὼν δέλτον γράφει ὅσους χρὴ φονευθῆναι. ὧν πρῶτον (sic) ἦν Μαρκία, εἵποντο δὲ Λαῖτος καὶ Ἔκλεκτος, ἐπὶ δὲ τούτοις πολὺ πλῆθος τῶν τῆς συγκλήτου πρωτευόντων· [ὥς ποτε τὰς Στυμφαλίδας ὄρνεις κατατοξεῦσαι τούτους ἐν τῷ Θεάτρῳ βουλόμενος]. τοὺς μὲν γὰρ ὡς πρεσβύτας καὶ πατρῴους φίλους αἰδούμενος ἔχειν αἰσχροῦ βίου σεμνοὺς ἐπόπτας, τῶν δὲ πλουσίων τὰς οὐσίας χαρίσασθαι βουλόμενος μονομάχοις. τὴν δὲ δέλτον τίθησιν ἐπὶ τοῦ σκίμποδος, ἔνθα μηδεὶς εἰσῄει. παιδίον δέ τι μικρὸν ὅπερ ἠγάπα ὁ Κόμοδος καὶ ἐπετέρπετο Φιλοκόμοδόν τε ὠνόμασεν, τοῦτο λαβὸν τὴν δέλτον ἔπαιζεν ἐπὶ τοῦ σκίμποδος. αἰφνιδίου (sic) δὲ τοῦ Κομόδου προελθόντος ἔμεινε παρὰ τῷ παιδίῳ τὸ γραμμάτιον· ὅπερ ἀνελομένη ἡ Μαρκία δεδοικυῖα μή τι τῶν

1. *θηρίοις*, 1—2 litt. post *ι* eras., P ‖ *ἐμονομάχει*, *ει* in ras. a m. 1, P‖ *τε* om. Suid. ‖ 2. *καὶ περὶ πάντων θαυμαζόμενος* Suid. ‖ 3. *ἐπειδὰν* — 6. *κατειργάσατο* interposita ex Dione. cf. Xiphil. 72, 20, 3 et Zonar. XII, 5 ‖ 3. *ἐτράπει*, *ει* in ras. a m. 1, P ‖ 4. *ἐς* Suid. ‖ 5. 6. *ἐκ γονάτων φάσματα* Suid. ‖ 7. *δὲ* A, *δε* P, om. V ‖ *ἑς*] *πρὸς* A ‖ 8. *καὶ ἑορτὰς* om. Suid.‖ 10. *τῶν* om. Suid. ‖ *παλακῶν* V ‖ 11. *τὰ πραττόμενα* Suid. ‖ 12. *μηδένα ἄξιον* V ‖ 14. Her. I, 17 p. 35, 14 ‖ 15. *ἀπιπέμψατο* (sic) Cramer ‖ 19. *προτευόντων* ‖ 19. *ὥς* — 20. *βουλόμενος* interposita ex Dione. cf. Xiph. 72, 20, 2 ‖ 19. *τυμφαλίδας* ‖ 22. *ἐπόπτας*, *πό* sup. vs. a m. 1 ‖ 23. 24. *σκίμποδος* an *σκίμπωδος*? ‖ 25. *ὀνόμασεν* ‖ 25. 26. *τοῦτο λαβὸν* ego, *τοῦτον λαβὼν* codex ‖ 26. *δέλτον* recte codex

Digitized by Google

ἀναγκαίων ὑπὸ νηπιότητος διαφθείρει (sic), γνωρίσασα τὴν τοῦ Κομόδου χεῖρα, διεξῆλθε, καὶ εὗρεν αὐτὸ θανατηφόρον, καὶ πρὸ πάντων αὐτῇ. ἀνοιμώξασα δὲ καθ' ἑαυτὴν τὸν Ἔκλεκτον μεταπέμπεται, δοῦσα δὲ τὸ γραμμάτιον „ὅρα", ἔφη, „ποίαν μέλλομεν πανυχίζειν ἑορτήν." ὁ δὲ ἀναγνοὺς κατεπλάγη, καὶ τοῦτο διά τινος πιστοτάτου πέμπει παραχρῆμα τῷ Λαίτῳ· ταραχθεὶς δὲ κἀκεῖνος ἀφικνεῖται πρὸς Μαρκίαν ὡς δὴ συσκεψόμενος αὐτοῖς· οὐδὲ γὰρ ἦν καιρὸς μελλήσεως. ἀρέσκει δὲ δοῦναι φάρμακον τῷ Κομόδῳ, ὑπέσχετο δὲ ῥᾷστα δώσειν ἡ Μαρκία· εἰώθει γὰρ αὐτὴ κιρνᾶν αὐτῷ ἐν τῷ δείπνῳ τὴν πρώτην δόσιν. ἐλθόντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ λουτροῦ δίδωσι καλῶς κεράσασα· ὁ δὲ πιὼν ἀναισθήτως αὐτίκα ἔπεσεν εἰς ὕπνον ὑπό τε τοῦ κόπου καὶ τῆς ἀλλεπαλλήλου ἡδονῆς ἑλκόμενος. καὶ μικρόν τι ἡσυχάσας ἤρξατο ἐμεῖν σὺν τῇ προεγκειμένῃ τροφῇ καὶ τὸ φάρμακον. ἡ δὲ Μαρκία φοβηθεῖσα μὴ εἰς πᾶν ἐξεμεθῇ ἢ διὰ τὴν πλήμην τῆς τροφῆς ἢ διὰ τὸ προλαμβανόμενον ὑπὸ τῶν βασιλέων ἀλεξιφάρμακον καὶ πάντες ἀπόλωνται, μετακαλεῖται νύκτωρ τὸν Λαῖτον καὶ τὸν Ἔκλεκτον. οἱ δὲ ὡς ταῦτα ἐπύθοντο, θαρροῦσι τοῦτο (sic) Νάρκίσῳ τινὶ ἀκμαιοτάτῳ ἀποπνῖξαι τὸν Κόμοδον· ὁ δὲ εἰσδραμὼν καὶ παρειμένον εὑρὼν ὑπὸ τοῦ φαρμάκου καὶ τῆς μέθης ἀποσφίγξας τὸν τράχηλον φονεύει. τοιούτῳ μὲν τέλει βίου ὁ Κόμοδος βασιλεύσας ἔτεσι ιγ' μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν ἐχρήσατο.

Περτίναξ.

Exc. de insid. f. 115ʳ (fr. 122 M.).

Οἱ δὲ ἐπιβουλεύσαντες αὐτῷ κρύψαι τὸ γενόμενον βουλευσάμενοι (sic) εἰς στρωμνήν τινα εὐτελῆ ὑποβαλόντες τὸ σωμάτιον καὶ καταρράψαντες, δι' οἰκετῶν πάντας λαθόντες τῆς βασιλείου αὐλῆς ἐξεφόρησαν· αὐτοὶ δὲ τὸ πρακτέον ἐβουλεύοντο, φήμην ἐγκατασπείραντες ὅτι ἐν τῷ μονομαχίῳ ἀπο-

---

3. ἀνοιμόξασα ‖ 5. πανυχίζειν ‖ 6. πέμπει ego, παραμπέμπει, παραμ exp. a m. 1, codex, παραπέμπει Cramer ‖ 10. εἰώθη ‖ 11. δόσιν an δώσιν? ‖ 12. δίδοσι ‖ 18. ἀπόλονται ‖ μετακαλεῖ ταινύκτωρ codex. μεγακαλεῖ καὶ νύκτωρ Cramer ‖ 21. παρειμένων εὑρεῖν, εἰ corr. a m. 1 ‖ 22. τράχυλον ‖ 27. Herod. II, 1 p. 38, 21 ‖ 28. στρομνήν ‖ ὑποβαλόντες, β m. 1 ex λ ‖ 29. καταράψαντες

πληξίᾳ ὁ Κόμοδος ἐτελεύτησεν. ἔδοξεν δὲ αὐτοῖς ἐπιλέξασθαι ἄνδρα πρεσβύτην τινὰ τὸν διαδεξόμενον τὴν ἀρχήν, ὅπως ἀπὸ τῆς πικρᾶς καὶ ἀκολάστου τυραννίδος πάντες ἀναπνεύσειαν. καθ' ἑαυτοὺς δὲ λογιζόμενοι οὐδένα οὕτως ἐπιτήδειον εὗρισκον ὡς Περτίνακα, τὸ μὲν γένος Ἰταλιώτην, ἐν πολλαῖς πράξεσι στρατιωτικαῖς εὐδοκιμήσαντα, μόνον τε τῶν Μάρκου φίλων περιλειφθέντα. πρὸς ὃν τῆς νυκτὸς ἀκμαζούσης παραγίνονται, αὐτοί τε καί τινες ὀλίγοι τῶν συνωμοτῶν. ἐπιστάντες δὲ ταῖς θύραις διεγείρουσι τὸν φύλακα· ἀνοίξας δὲ ἐκεῖνος καὶ θεασάμενος στρατιώτας καὶ τὸν ἔπαρχον ἀγγέλλει τῷ δεσπότῃ. ὁ δὲ ἧκειν αὐτοὺς κελεύει προσδοκῶν παραχρῆμα ἀποτέμνεσθαι. εἰσελθόντας δὲ αὐτοὺς ἠσπάσατο καὶ τὸ κελευσθὲν γενέσθαι προέτρεπεν. τοῦτο γάρ, ἔφη, διὰ παντὸς ἐνενόει, μόνος περιλειφθεὶς τῶν πατρῴων αὐτοῦ φίλων. προέτεινέ τε πολλάκις τὸν τράχηλον ἀπὸ τοῦ σκίμποδος. πρὸς ταῦτα ὁ Λαῖτος „παῦσαι", φησίν, „ἀνάξια σαυτοῦ καὶ τῶν προβεβιωμένων σοι λέγων. οὐ γὰρ ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ σῷ ἥκομεν ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ τῇ τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῆς Ῥώμης· κεῖται μὲν γὰρ ὁ τύραννος δίκην δοὺς τὴν προσήκουσαν· ἅπερ αὐτὸς ἡμᾶς δρᾶσαι διενοεῖτο. ἡμεῖς δὲ ἥκομεν τὴν βασιλείαν ἐγχειριοῦντες, ἣν ἴσμεν προύχοντα ἐν τῇ συγκλήτῳ βουλῇ βίῳ, μεγέθει, ἀξιώματι, ἡλικίᾳ, σεμνότητι πόθῳ τε τοῦ δήμου." ὁ δὲ Περτίναξ „παύσασθε χλευάζοντες πρεσβύτην". „ἀλλὰ μήν," ἔφη ὁ Ἔκλεκτος, „ἀνάγνωθι τὸ γραμμάτιον, γνωρίζεις δὲ τὴν Κομόδου χεῖρα." ἐπιγνοὺς δὲ τὰ γεγραμμένα ὁ Περτίναξ πεισθείς τε ἀνδράσι καὶ πρότερον αὐτοῦ φίλοις, πάντα πυθόμενος τὰ πεπραγμένα ἐπιδίδωσιν ἑαυτόν. καὶ συμπαραλαβόντες καὶ τῶν λοιπῶν ὅσοι παρῆσαν, ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἠπείγοντο. διαπέμπουσι δέ τινας τοὺς διαβοήσοντας ὅτι Κόμοδος τέθνηκεν, Περτίναξ δὲ ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἄπεισι βασιλεύς. διαδραμούσης δὲ τῆς φήμης πᾶς ὁ

---

2. διαδεξόμενον, δε sup. vs. a m. 1 ‖ 3. 4. ἀναπνεύσειεν Cramer ‖ 6. τε om. Cramer ‖ 7. φίλον codex, φίλου Cramer ‖ 9. θήραις, ν m. 1 sup. ή ‖ 10. ἀγγέλει ‖ 11. δεσπότη, η corr. a m. 1 ‖ 12. δὲ αὐτοὺς bis scripta ‖ 13. γένεσθαι Cramer, unde γίν. Mueller ‖ 14. ἐνενόουν Mueller ‖ πατρόων ‖ 16. λετος, αῖ sup. ε a m. 1 ‖ 18. ἥκωμεν ‖ 19. γὰρ om. Cramer ‖ τύραννος, alt. ν sup. vs. a m. 1 ‖ 20. ἥπερ Cramer. cf. Herod. p. 40, 24 ‖ διενοεῖτο m. 1 ex διεδιοεῖτο ut vid. ‖ 22. ante βουλῇ expunctum φωνῇ a m. 1 ‖ μεγέθι, ει a m. 1 sup. ι ‖ 29. 30. διαβοήσαντας ‖ 30. ὅτι κόδος τ.

Digitized by Google

δῆμος ἐνθουσιῶντι ἐοικὼς ἐξεβάκχευε καὶ διέτρεχε, βοῶν τε ἀπρεπῆ· καὶ ὅσα πρότερον ἐπεῖχεν ὁ φόβος, ταῦτα προελθούσης ἀδείας καὶ ἐλευθερίας ἐλέγετο. ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ὅ τε Λαῖτος καὶ Ἔκλεκτος εἰσῆλθον ἄγοντες τὸν Περτίνακα καὶ ἀναγορεύεται βασιλεύς.

Ὅτι εὐταξίας καὶ εὐμοιρίας κατεχούσης τὸν βίον βασιλεύοντος Περτίνακος, μόνοι οἱ δορυφόροι ἀσχάλλοντες μνήμῃ μάλιστα τῆς προγεγενημένης αὐτοῖς τυραννίδος, ἁρπαγάς τε καὶ βίας ποθοῦντες, ἐβουλεύσαντο ἀποσκευάσασθαι τὸν Περτίνακα, ζητῆσαι δέ τινα τὸν πάλιν αὐτοῖς παρέξοντα ἀκόλαστον ἐξουσίαν. αἰφνιδίως τοίνυν, οὐδενὸς προσδοκῶντος ἀλλὰ πάντων ἡσυχαζόντων, προσπηδῶσι τοῖς βασιλείοις τὰ ξίφη σπασάμενοι. οἱ δὲ ἐν τῇ βασιλείῳ ὑπηρεσίᾳ ταραχθέντες οὐκ ἔμενον, ἀλλ' ἕκαστος ἦν εἶχεν φρουρὰν καταλιπὼν ἔφυγεν. ὀλίγοι δέ τινες ἀπαγγείλαντες τῷ Περτίνακι τὴν ἔφοδον συνεβούλευον φυγεῖν καὶ τῇ τοῦ δήμου καὶ τῇ τῆς συγκλήτου βοηθείᾳ ἑαυτὸν ἐπιδοῦναι. ὁ δὲ οὐκ ἀνασχόμενος βασιλείας τε οὐκ ἄξια ταῦτα νομίσας, ἐξῆλθε τοῦ δωματίου προσδοκῶν πείθειν (sic) αὐτοὺς καὶ παύσειν τῆς ἀλόγου ὁρμῆς, αἰδουμένους τὸ τοῦ βασιλέως σχῆμα καὶ τὴν τοῦ ἀνδρὸς φιλοσοφίαν. ἔτι δὲ λαλοῦντος τοῦ πρεσβύτου καὶ πολλὰ παραινοῦντος ἐπιπίπτουσί τε αὐτῷ καὶ φονεύουσιν. δράσαντες δὲ οὕτως ὠμὸν ἔργον καὶ δεδιότες τὴν ἔφοδον τὴν τοῦ δήμου, εἰς τὸ στρατόπεδον δρόμῳ ἀναχωρήσαντες καὶ τὰς πύλας ἀποκλείσαντες ἐπὶ τοῦ τείχους ἀνῆλθον φρουρὰς καταστήσαντες, ἀμυνούμενοι τοῖς ἐπιοῦσιν. ἐπειδὴ δὲ διεφοίτησεν εἰς τὸν δῆμον ἡ τοῦ βασιλέως ἀναίρεσις, ταραχή τε καὶ πένθος πάντας κατεῖχε, διέθεόν τε ἐνθουσιῶσιν ἐοικότες, μηδὲ εὑρεῖν μηδὲ ἀμύνασθαι δυνάμενοι τοῖς δεδρακόσι. μιᾶς δέ που καὶ δευτέρας ἡμέρας διαδραμούσης οἱ μὲν δημόται ἕκαστος καθ' ἑαυτὸν δεδιὼς ὑπανεχώρει, οἱ δὲ ἐν ἀξιώμασιν ὄντες ἐς τὰ πορρωτάτω τῆς πόλεως κτήματα ἀπεδίδρασκον, ὡς ἂν μή τι δεινὸν ἐκ τῆς ἐσομένης ἀρχῆς παρόντες πάθοιεν. τοιοῦτον

4. λέτος, αἱ sup. ε a m. 1 ‖ 6. Herod. II, 5 p. 48, 22 ‖ 7. ἀχάλλοντες ‖ 8. 9. ἁρπαγάσθαι καὶ β. ‖ 9. εὐοβλεύσαντο ‖ 10. παράξοντα ‖ 11. ἐφνιδιὸς ‖ 17. οὐχ Cramer ‖ 18. τε om. Cramer ‖ 19. ὀργῆς (sic) Cramer ‖ 22. ἐπιπτουσί τε ‖ δὲ οὕτως cod., ὄντως Cramer ‖ 23. τὸν ἔφοδον Cramer ‖ 24. δρόμω an δρῴμω? ‖ 29. ἀμεἰνασθαι ‖ 31. δὲ ἀναξιόμασιν

μὲν δὴ τέλος τῷ Περτίνακι βασιλεύσαντι μῆνας ἕξ. οἱ δὲ στρατιῶται ὡς εἶδον μηδένα τολμῶντα ἐπεξελθεῖν τῷ φόνῳ, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ τεῖχος ἐκήρυττον „τίς βούλεται τὴν βασιλείαν ὠνήσασθαι;“ ὡς δὲ διεφοίτησεν ἡ φήμη, Ἰουλιανός τις ἤδη μὲν τετελεκὼς τὴν ὕπατον ἀρχήν, ἐν εὐπορίᾳ δὲ πολλῇ, ζῶν δὲ κραιπάλαις καὶ τρυφαῖς καὶ ἄλλοις κακοῖς.

Ἰουλιανός.

Exc. de virtutibus p. 822 Val. (cod. Peiresc. f. 95ᵛ, fr. 123 M.).

Ὅτι Ἰουλιανὸς ὁ ὕπατος ὁ ὠνησάμενος τὴν βασιλείαν ἐπεὶ παρῆλθεν εἰς τὴν ἀρχήν, εὐθέως τρυφαῖς καὶ κραιπάλαις ἐσχόλαζε, τῇ μὲν τῶν δημοσίων ἐπιμελείᾳ ῥᾳθύμως προσφερόμενος, εἰς δὲ τὸ ἀβροδίαιτον ἐπιδιδοὺς ἑαυτόν. εὑρίσκετο δὲ καὶ τοὺς στρατιώτας ψευσάμενος· οὔτε γὰρ οἰκοθεν ἦν αὐτῷ τοσαῦτα χρήματα καὶ οἱ δημόσιοι θησαυροὶ ἐκεκένωντο ὑπὸ Κομόδου. ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας οἵ τε στρατιῶται ἠγανάκτουν καὶ ὁ δῆμος ἐν τοῖς θεάτροις ἐν καταφρονήσει αὐτὸν ἐποίει.

Νίγρος.

Exc. de insidiis f. 116ᵛ (fr. 124 M.).

Ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας οἵ τε στρατιῶται ἠγανάκτουν καὶ ὁ δῆμος αἰσθόμενος ἐν καταφρονήσει αὐτὸν ἐποιεῖτο καὶ Νίγρον ἐν τοῖς θεάτροις ἐπεκάλει, βοηθόν τε αὐτὸν γενέσθαι τὴν ταχίστην τῇ Ῥωμαίων ⟨ἀρχῇ⟩ ἠξίου ὡς ἐφύβριστα πασχούσῃ. καὶ τοῦτον ἀναγορεύουσιν βασιλέα· ὁ δὲ καὶ αὐτὸς ἐξυπτιάζεται πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιμέλειαν καὶ ἀνειμένως τοῖς Ἀντιοχεῦσι συνευφραίνετο, εἰς ἑορτὰς καὶ θέας ἐπιδιδούς, τῆς τε εἰς τὴν Ῥώμην ἀφόδου ἠμέλει, τοῖς τε Ἰλλυρικοῖς στρατεύμασι δέον ἐπιφοιτῆσαι τὴν ταχίστην καὶ φθάσαι οἰκειωσάμενον αὐτά, οὐδὲ τῶν πραττομένων τι αὐτοῖς ἐδήλου, ἐλπίζων πάντας ὁμογνώμονας ἔσεσθαι τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ (sic).

---

2. ὑπεξελθεῖν ‖ 4. δὲ om. Cramer ‖ διεφήτησεν ‖ 7. Hinc Suidas v. Ἰουλιανὸς ‖ 8. Herod. II, 7 p. 54, 3 ‖ 8. alterum ὁ om. Suid. ‖ 10. κρεπάλαις P ‖ 11. δημοσιέων A ‖ 12. ἑς Suid. ‖ 16. ἐν τῷ θεάτρῳ Suid. ‖ 20. Herod. II, 7, 2 sq. p. 54, 11 ‖ αἰτείας ‖ 23. ἀρχῇ add. Cramer ‖ ante ἠξίου in cod. ἐξουσία, quod exp. m. 1 ‖ 29. πραγματομένων, γμα exp. m. 1

ταῦτα δὲ αὐτοῦ πράττοντος διηγγέλθη εἰς Ἰλλυριους καὶ πᾶν τὸ ἐκεῖσε στρατιωτικόν, ὃ ταῖς ὄχθαις Ἴστρου τε καὶ Ῥήνου ἐπικείμενον ἀπείργει τοὺς ἐπέκεινα βαρβάρους καὶ φρουρεῖ τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. ἡγεῖτο δὲ τούτων Σεβῆρος, τὸ μὲν γένος Λίβυς εἰς δὲ πραγμάτων διοίκησιν γενναῖος.

Σεβῆρος.

Exc. de virtut. p. 825 Val. (cod. Peiresc. f. 96ᵛ, fr. 125 M.).

Οὗτος ὁ Σεβῆρος τὸ μὲν γένος Λίβυς, ἐς δὲ πραγμάτων διοίκησιν γενναῖος ἅμα καὶ θυμοειδής, σκληρῷ τε βίῳ καὶ τραχεῖ ἐνειθισμένος, πόνοις (sic) τε ἀνέχων ῥᾷστα, νοῆσαί τε ταχὺς καὶ τὸ νοηθὲν ἐπιτελέσαι ὀξύς.

Exc. de insid. f. 116ᵛ (fr. 126 M.).

Οὗτος πυθόμενος τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν μετέωρον φερομένην ἁρπάσαι καταγνοὺς τοῦ μὲν ῥᾳθυμίαν τοῦ δὲ δυσπραγίαν. ἐνέπειθον (sic) δὲ αὐτὸν καὶ ὀνείρατα καὶ χρησμοὶ καὶ σύμβολα· τό γε τελευταῖον ᾠήθη τὸν Περτίνακα ἰδεῖν ἐφ' ἵππου προϊόντα, τὸν δὲ ἵππον ἐκεῖνον μὲν ἀποσεισάμενον Σεβῆρον δὲ ἀναλαβόντα. οὕτω τοίνυν ὁ Σεβῆρος ἀρθεὶς τὴν γνώμην ἀπύπειραν τῶν στρατιωτῶν ἐποιεῖτο· τὰ μὲν πρῶτα κατ' ὀλίγους ἡγεμόνας τε καὶ χιλιάρχους οἰκειούμενος περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς διελέγετο ὡς ἐρέριπτο (sic), οὐδενὸς ὄντος τοῦ κατ' ἀξίαν αὐτὴν λαμβάνοντος καὶ Περτίνακος φόνον ζητοῦντος· ἡγεμὼν γὰρ τῶν Ἰλλυριῶν ἐπὶ Μάρκου καταστὰς ὁ Περτίναξ μνήμης εἶχε παρ' αὐτοῖς μεγάλως. τοιαῦτα τοίνυν λέγοντος τοῦ Σεβήρου ἐπέδοσαν ἑαυτοὺς οἱ στρατιῶται, μάλιστα διὰ τὸν Περτίνακος φόνον, ὥστε παραχρῆμα καὶ αὐτοκράτορα ἀποδεῖξαι τὸν Σεβῆρον. ὁ δὲ τὴν ἀρχὴν

---

2. τας, ε̃ sup. vs. a m. 1 ‖ ρίνου ‖ 7. Hinc Suid. v. Σεβῆρος t. II, 2 p. 701, 6 Bernh. ‖ 8. Herod. II, 9, 2 p. 58, 16 ‖ μὲν et δὲ om. Suid. ἦν λίβυς Suid., λιβας (sic) P ‖ 9. cf. Suid. v. ἀνέχει t. I, 1 p. 421, 1: καὶ πόνοις τε ἀνέχων ῥᾷστα καὶ σκληρῷ βίῳ καὶ τραχεῖ ἐνειθισμένος ‖ 10. πόνους edidit Vales, male, nam Suidas quoque πόνοις legit ‖ 13. Herod. II, 9, 3 p. 58, 20 ‖ 21. τῶν om. Cramer ‖ διελέγετο in mg. a m. 1 ‖ ἐρέρριπτο Cramer, non codex ‖ 22. αὐτὴν sup. vs. a m. 1 ‖ 23. φόβον 24. περτίνας, ξ sup. ς a m. 1 ‖ 25. ἐπέδωσαν ‖ 26. φύνων

Digitized by Google

ὑποδεξάμενος καί τινα προσδιαλεχθεὶς τῷ στρατοπέδῳ εὐθέως τὴν ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἄφιξιν προηγόρευσεν, ὀλίγον τινὰ δοὺς καιρὸν τοῖς στρατιώταις ἀναπαύσεως. ὡς δὲ τῆς ὁδοιπορίας ἤρξατο, οὐδαμοῦ τροφὴν (sic) βασιλικὴν ἐνδεικνύμενος ἀλλὰ σὺν τοῖς στρατιώταις διαιτώμενος, ἐπέστη τε τοῖς Ἰταλίας ὅροις τήν τε φήμην προφθάσας τοῖς ἐκεῖσε παρὼν ὤφθη. καὶ πάντες αὐτὸν δαφνηφοροῦντες καὶ ταῖς πύλαις ἠνεῳγμέναις ἐδέχοντο. τὸ γὰρ πλῆθος τοῦ στρατοῦ τὴν δύναμιν καὶ τὸ πλῆθος ἀκούων, οὔτε δὲ τῷ δήμῳ πιστεύων οὔτε τοῖς στρατιώταις θαρρῶν οὓς ἐψεύσατο καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τῆς πόλεως προσελθεῖν (sic) ἐτόλμα, ἀλλὰ τὰ ἔνδον παρεσκενάζετο ὡς τὴν Σεβήρου μάχην ἐν τῇ πόλει ποιησόμενος. ἐκείνου δὲ ταῦτα βουλομένου (sic) ὁ Σεβῆρος κατέλαβε τὰ τείχη καὶ κελεύει διὰ πάσης ὁδοῦ λανθάνοντας καὶ κρύπτοντας τὰ ὅπλα ἐν ἰδιωτῶν σχήματι εἰσδῦναι τοὺς στρατιώτας· καὶ ἤδη οἱ πολέμιοι ἔνδον ἦσαν τοῦ Ἰουλιανοῦ ἐξυπτιάζοντος καὶ ἀγνοοῦντος τὰ πρατόμενα. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα διάπυστα τῷ δήμῳ ἐγένετο, ἐν πολλῇ ταραχῇ ὄντι διά τε τὴν δύναμιν τοῦ Σεβήρου, τὰ ἐκείνου φρονεῖν προσεποιοῦντο, τοῦ μὲν Ἰουλιανοῦ καταγινώσκοντες ἀνανδρείαν, τοῦ δὲ Νίγρου μέλλησίν τε καὶ ῥᾳθυμίαν. ὁ δὲ Ἰουλιανὸς ἀφασίᾳ τε καταληφθεὶς πέμπει πρὸς τὸν Σεβῆρον κοινωνὸν αὐτὸν τῆς βασιλείας ἀποφηνάμενος. ἡ δὲ σύγκλητος ὑρῶσα τὸν Ἰουλιανὸν ἐν ἀπογνώσει, τῶν δὲ Σεβήρου πάντας ἤδη προσχωροῦντας, συνέδριον ποιησαμένη ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ποτὲ οἱ ὕπατοι τὰ πράγματα διῴκουν, ψηφίζεται τὸν μὲν ἀναιρεθῆναι ἀποδεχθῆναι (sic) δὲ μόνον αὐτοκράτορα Σεβῆρον. πρεσβείαν τε πρὸς αὐτὸν ἐκπέμπει διὰ τῶν ἐξοχωτάτων τῆς βουλῆς πάσας τε αὐτῷ προσφέρει τὰς σεβασμίους τιμάς· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰουλιανὸν χιλίαρχον, ἀποκτενοῦντα ἄνανδρον καὶ ἄθλιον πρεσβύτην ἰδίοις χρήμασιν ὠνησάμενον οὕτω πονηρὸν τέλος. ὁ μὲν οὖν εὑρεθεὶς ἔρημος αἰσχρῶς ὀλοφυρόμενος ἐφονεύθη. ἐπεὶ δὲ τὰ παρὰ τῆς συγκλήτου ἐδηλώθη τῷ Σεβήρῳ ἥ τε τοῦ Ἰουλιανοῦ ἀναίρεσις, ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ βήματος αὐτοκράτωρ καὶ Αὔγουστος ὑπὸ Ῥωμαίων ἀνηγορεύθη.

1. προδιαλεχθεὶς Cramer ‖ 4. βασιλεικὴν ‖ 7. δαφθνηφοροῦντες (sic) ‖ 8. Herod. p. 65, 1 ‖ 11. 12. παρασκευάζετο ‖ 15. ἰδιοτῶν ‖ εἰς δύνην ‖ 17. διάπιστα ‖ 18. πολῆ ‖ 23. ὁράσα ‖ 25. ποιησαμένη, π m. 1 ex επ ‖ 27. σευῆρον ‖ 28. ἐξοχοτάτων (sic), ά m. 1 ex ό ‖ 32. ἐσχρὸς

Suidas v. *Σεβῆρος.*

Ὅτι Σεβῆρος ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς ἔπεμψε τοὺς πολιορκήσοντας τὸ Βυζάντιον· ἦσαν γὰρ ἔτι ἐκεῖ οἱ στρατηγοὶ τοῦ Νίγρου καταφυγόντες. ὅπερ ἑάλω ὕστερον λιμῷ, πᾶσά τε ἡ πόλις κατεσκάφη καὶ θεάτρων τε καὶ λουτρῶν παντός τε κόσμου καὶ τιμῆς ἀφαιρεθὲν τὸ Βυζάντιον κώμη δουλεύειν Περινθίοις δῶρον ἐδόθη, ὥσπερ καὶ Ἀντιόχεια Λαοδικεῦσιν.

Exc. de insid. f. 117ᵛ (fr. 128 M.).

Ὁ δὲ Σεβῆρος θυμῷ καὶ ὀργῇ εὐθέως πρὸς τοὺς ἐν Ῥώμῃ φίλους αὐτοῦ ἐχρήσατο καὶ τοῦ Ἀλβίνου τὴν κεφαλὴν δημοσίᾳ ἀνασταυρωθῆναι ἔπεμψεν. αὐτὸς δὲ τὰ κατὰ τὴν Βρεττανίαν διοικήσας δύω τε ἡγεμόνας ἀντὶ ἑνὸς καταστήσας πάντας τε τοὺς Ἀλβίνου φίλους φονεύσας ἐς τὴν Ῥώμην εἰσήλασεν.

Suidas v. *Σεβῆρος.*

Ὅτι ἀπείρητο τοῖς στρατιώταις γυναιξὶ μίγνυσθαι. Σεβῆρος δὲ τοῦτο ἐπέτρεψε, καὶ χρυσοῖς δακτυλίοις αὐτοὺς ἐφιλοτιμήσατο.

Exc. de virtut. p. 825 Val. (cod. Peiresc. f. 96ᵛ, fr. 129 M.).

Ὅτι Σεβῆρος μετὰ τὸ εἰσελθεῖν εἰς τὰ βασίλεια τῶν Ἀλβίνου φίλων ἐπὶ τῆς συγκλήτου κατηγόρει, γράμματά τε αὐτῶν καὶ ἐλέγχους προσέφερεν (sic). *ἄλλας τε ἄλλοις ἐπιφέρων αἰτίας πάντας τοὺς ἐξέχοντας τότε τῆς συγκλήτου καὶ τῶν κατὰ ἔθνη πλούτῳ τε ἢ γένει ὑπερέχοντας διέφθειρε. πάνυ δὲ ἦν αὐτῷ καὶ τὸ φιλόχρυσον, ὡς ὑπερβάλλειν τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἀνδρείας.*

---

2. Herod. III, 6, 9 p. 85, 13 ‖ 3. *στρατιῶται* V ‖ 6. *δουλεύειν κώμη* V ‖ 9. Muelleri fr. 127 e Dione non ex Herodiano excerptum est, ideoque omisi ‖ Herod. III, 8, 1 p. 88, 6 ‖ 11. *δημωσία* ‖ 12. *δύο* Cramer ‖ 13. *ἐς* an *εἰς*? ‖ 13. 14. *ἐσήλασεν, ι* sup. vs. a m. 1 ‖ 16. Herod. III, 8, 5 p. 89, 6 ‖ Initium sic conformatum in V: *ὅτι σεβῆρος ὁ βασιλεὺς ἐπέτρεψε τοῖς στρατιώταις γυναιξὶ μίγνυσθαι ἀπηγορευμένον πρώην ὄν. καὶ χρυσοῖς ‖ τοῖς* om. A ‖ 20. Hinc Suid. v. *Σεβῆρος* ‖ Herod. III, 8, 6 p. 89, 14 ‖ *οὗτος μετὰ* Suid. ‖ 22. *ἄλλοι ἐπὶ φερων*, 1 litt. ante *ἐ* eras., P ‖ 24. *κατὰ τὰ ἔθνη* V ‖ *ἢ γένει* P, *καὶ γ.* Suid. ‖ *ὑπερέχοντας* om. V ‖ 25. *καὶ τὸ*] *τὸ* V ‖ 25. *ὡς* — 26. *ἀνδρείας* om. V

Digitized by Google

Exc. de insid. f. 117^{v} (fr. 130 M.).

Ὅτι Σεβῆρος τῷ υἱῷ Ἀντωνίνῳ τὴν τοῦ Πλαυτιανοῦ θυγατέρα κατηγγύησεν, ὃς ἦν ἔπαρχος. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος ἀπαρεσκόμενος τῷ γάμῳ τήν τε γυναῖκα ἐμυσάττετο καὶ τῷ πατρὶ αὐτῆς ἠπείλει. ὁ δὲ Πλαυτιανὸς ὁρῶν τὸν μὲν Σεβῆρον πρεσβύτην καὶ ὑπὸ νόσου ὀχλούμενον, τὸν δὲ Ἀντωνῖνον ἐμβριθῆ καὶ θρασὺν νεανίαν, δεδιώς τε αὐτοῦ τὰς ἀπειλάς, δρᾶσαί τι μᾶλλον φθάσας ἢ παθεῖν ἀναμείνας, μηχανᾶται τὸν Σατουρνῖνον ἀναπεῖσαι, ὃς ἦν χιλίαρχος τῶν στρατιωτῶν οἰκειότατος δὲ τοῦ Πλαυτιανοῦ, ὑποσχόμενος αὐτῷ τὴν ἐπαρχότητα παρασχεῖν, εἰ τῆς βασιλείας ἐπιτύχοι. ταῦτά τε καὶ τοιαῦτα ἀκούσας ὁ ἀνὴρ ἐξεπλάγη μὲν τὴν ψυχὴν οὐκ ἐτόλμησε δὲ ἀντειπεῖν, ὡς μὴ παραυτὰ κολασθείη. εἰδὼς δὲ ἀδύνατον ὂν β΄ βασιλεῖς διαχρήσασθαι, καὶ ταῦτα ἐν διαφόροις οἴκοις διατρίβοντας, μηνύει τε ἑαυτὸν τῷ Σεβήρῳ καὶ διαγγέλλει ἅπαντα, δεικνύει τε αὐτῷ καὶ γραμματεῖον τῆς ὑποσχέσεως. τοιαῦτα δέ τινα λέγοντος αὐτοῦ ὡς εἶδε τὸν Σεβῆρον μὴ πιστεύοντα διὰ τὸ πρὸς Πλαυτιανὸν φίλτρον, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ τὸν υἱὸν ὑποπτεύοντα, ἔφη „δέσποτα, κελεύσατέ μοι δηλῶσαι αὐτῷ διά τινος τῶν ἐμῶν, ὅτι δὴ τὸ ἔργον κατείργασαι, καὶ εὐθέως ὁρᾶτε αὐτὸν ἐνταῦθα προερχόμενον, οἰόμενον ἔρημα τὰ βασίλεια καταλήψεσθαι· ἡσυχίαν δὲ εἶναι τῶν πραττομένων κελεύσατε.“ ταῦτα εἰπὼν ἐντέλλεταί τινι τῶν πιστοτάτων. ὁ δὲ ἄγει τὸν Πλαυτιανὸν παραχρῆμα ἐνδυσάμενον θώρακα τῆς τοῦ σώματος ἀσφαλείας χάριν. ὡς δὲ πάντες αὐτὸν ὑπεδέχοντο, οἰόμενοι ὑπὸ τῶν βασιλέων κεκλῆσθαι, ὅ τε χιλίαρχος ἐνεδρεύων προσεῖπεν αὐτοκράτορα καὶ τῆς χειρὸς λαβόμενος εἰς τὸ δωμάτιον ἐσήγαγεν, ἔνθα ἔφασκεν ἐρρῖφθαι τὰ τῶν βασιλέων σώματα. ἤδη δὲ παρεσκευάκει ὁ Σεβῆρος νεανίας τῶν περὶ αὐτὸν σωματοφυλάκων, οὓς συλλήψόμενοι εἰσελθόντα ἐτάχθησαν. ὁ δε Πλαυτιανὸς ὡς εἶδε τοὺς βασιλεῖς ἑστῶτας ἑαυτὸν δὲ συνεχόμενον, ἀπολο-

2. Herod. III, 10, 5 sq. p. 93,28 ‖ 2. habet πλαυτιανοῦ ‖ 3. θυγατέρε (?), α a m. 1 sup. ε ‖ κανεγύησεν (sic) ‖ 7. θρασὺ ‖ 9. σατουρῖνον ‖ ἀναπεῖσαι, π m. 1 ex ω ut vid. ‖ 11. ἐπιτύχει, οι sup. ει a m. 1 ‖ 12. ἐξεπλάγη, η m. 1 ex ει ut vid. ‖ 15. μεινύει ‖ 15. 16. διαγγέλει ‖ 20. δωλῶσαι, η m. 1 sup. ω ‖ δὴ Cramer, δεῖ codex ‖ 20. 21. κατείργασθαι, στ m. 1 sup. σθ ‖ 22. καταλήψασθαι ‖ 28. εἰσήγαγεν Cramer

γεῖσθαι ἐβούλετο· ὡς δὲ καὶ τὸ τοῦ Θώρακος ὑπεφάνη μέρος, τότε ὁ Ἀντωνῖνος τοῖς σωματοφύλαξιν ἐπέτρεψεν ἀνελεῖν αὐτὸν καὶ δημοσίᾳ ῥῖψαι. ὁ μὲν οὖν Πλαυτιανὸς τοιούτῳ ἐχρήσατο τέλει. ὁ δὲ Σεβῆρος τοῦ λοιποῦ δύο ἐπάρχους τῶν στρατοπέδων κατέστησεν, αὐτὸς δὲ τὰ πλεῖστα διέτριβεν ἐν τοῖς βασιλικοῖς προαστείοις ⟨καὶ⟩ τοῖς παραλίοις τῆς Καμπανίας, δικάζων τε καὶ τὰ πολιτικὰ διοικῶν. τὴν δὲ τοῦ Πλαυτιανοῦ θυγατέρα καὶ τὸν ταύτης ἀδελφὸν εἰς Σικελίαν ἐξέπεμψεν, αὐτάρκη δοὺς περιουσίαν, μιμησάμενος τὸν Σεβαστόν· καὶ γὰρ ἐκεῖνος τοῖς Ἀντωνίου παισὶν οὕτως ἐχρήσατο. ἐπειρᾶτο δὲ καὶ τοὺς παῖδας συνάγειν εἰς φιλίαν, μύθοις τε ἀρχαίοις χρώμενος καὶ τὰ παρεσκευασμένα ὑποδεικνύς. οἱ δὲ οὐδαμῶς ἐπείθοντο, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ χεῖρον ἐτράποντο, οἷά τε νεανίαι ὄντες καὶ ὑπὸ βασιλικῆς ἐξουσίας εἰς πάσας ἡδονῶν ῥοπὰς ἁπλήστως ὁρμώμενοι· καὶ ἤσχαλλεν ἐπὶ τῷ τοιούτῳ βίῳ τῶν παίδων. νικήσας δὲ τοὺς Βρεττανικοὺς καὶ ἤδη γηραιὸς ὢν καὶ ὑπὸ τῆς νόσου ὀχλούμενος ἠναγκάζετο οἴκοι μένειν, τὸν δὲ Ἀντωνῖνον ἐπειρᾶτο ἐκπέμπειν διοικήσοντα τὰ τῶν στρατοπέδων· ὅστις τοῦ μὲν πολέμου κατεφρόνει, μοναρχήσειν δὲ ἠπείγετο καὶ τὸν πατέρα βραδύνοντα πρὸς τὸν θάνατον ὀχληρὸν ἐνόμιζεν, καὶ τοὺς μὲν ἰατροὺς καὶ ὑπηρέτας ἀνέπειθε κακουργῆσαι περὶ τὴν θεραπείαν τοῦ γέροντος, ὡς ἂν θᾶττον αὐτοῦ ἀπαλλαγείη. πλὴν ἀλλὰ μόλις ποτὲ Σεβῆρος, λύπῃ τὸ πλεῖστον διαφθαρείς, ἀνεπαύσατο βασιλεύσας ι΄ καὶ η΄ ἔτη.

Ἀντωνῖνος.

Exc. de insid. f. 118^{v} (fr. 131 M.).

Ὁ δὲ Ἀντωνῖνος τοῦ πατρὸς ἀποθανόντος λαβόμενος ἐξουσίας εὐθὺς πάντας φονεύειν ἤρξατο, τούς τε ἰατροὺς μάλιστα οἳ μὴ ὑπήκουσαν αὐτῷ. ἰδίᾳ τε δώροις καὶ μεγάλαις ὑποσχέσεσι τοὺς τῶν στρατιωτῶν ἡγεμόνας ἐθεράπευεν, ὡς

---

1. ὑπεφάνει ‖ 2. σωματοφύλαξ· ἐπέτρεψεν ‖ 5. ατέστησεν, κ sup. vs. a m. 1 ‖ 6. βασιλεικοῖς ‖ post παραλίοις exp. m. 1 πλεῖστα διέτριβεν ‖ 7. δικάζονται καὶ ‖ 9. αὐάρκει (sic), τ sup. ά a m. 1 ‖ 12. παρασκευασμένα ‖ 14. βασιλεικῆς ‖ 15. ῥοπαῖς. (ὀρέξεις Herod. p. 100, 24) ‖ ἁπλεῖστος ‖ 16. Herod. III, 15 p. 103, 9 ‖ 17. γηραιὼς ‖ 28. Herod. III, 15, 4 p. 103, 27

Digitized by Google

ἂν μόνον αὐτὸν αὐτοκράτορα ἀποδείξωσιν. οὐ μὴν ἔπειθε τὸ στρατιωτικόν· μεμνημένοι γὰρ τοῦ Σεβήρου ἴσην αὐτοῖς τιμήν τε καὶ εὔνοιαν παρείχοντο. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, ἐπεὶ μὴ προσεχώρει (sic) αὐτῷ τὰ τῶν στρατοπέδων, σπεισάμενος εἰρήνην εἰς τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἠπείγετο. καὶ ἐπειδὴ κατέλαβε τὴν μητέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐν τοῖς μεθορίοις τῆς Ῥώμης, ἅμα αὐτοῖς ἐπὶ τὴν πόλιν ἀφίκετο. ὡς δὲ αὐτοὺς ὁ δῆμος δαφνηφορῶν ὑπεδέξατο ἥ τε σύγκλητος αὐτοκράτορας προσηγόρευσεν, καὶ κηδεύσαντες τὸν πατέρα ἀνῆλθον ἐς τὰ βασίλεια. διελόμενοι δὲ αὐτὰ ἑκάτερος ᾤκει, παραφράττεσθαι κελεύσας πάσας εἰσόδους, εἴ τινες λανθάνουσαι ἦσαν. μόναις δὲ δημοσίαις ἐχρῶντο ἰδίας φρουρὰς ἐπιστήσαντες, οὐδὲ συνιόντες τὴν εἰς τὸν πατέρα τιμήν. ἐστασίαζον πρὸς ἀλλήλους ἐμίσουν τε καὶ ἐβουλεύοντο κατ' ἀλλήλων καὶ τίς πρῶτος τὸν ἕτερον ἀποσκευάσεται. ἐμερίζοντο δὲ καὶ πάντων αἱ γνῶμαι, ὅσοι ἐν ἀξιώμασιν ἦσαν. ὁ μὲν γὰρ Γέτας ἐπιεικείας τρόπον ἐπεδείκνυτο, ὁ δὲ Ἀντωνῖνος ὠμότητος. τούτους δὲ ἡ μήτηρ μέλλοντας διαιρεῖσθαι τὴν ἀρχήν, καὶ τοῦ μὲν Ἀντωνίνου πάντα τὰ ὑπὲρ (sic) Εὐρώπην δεχομένου τοῦ δὲ Γέτα τὴν ἀντικειμένην ἤπειρον Ἀσίαν τε καλουμένην πᾶσαν, ἤρεσκε τὸν μὲν Ἀντωνῖνον ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἱδρῦσαι τὸ στρατόπεδον, τὸν δὲ Γέταν ἐν Χαλκηδόνι τῆς Βιθυνίας, οὕτω τε τήν τε σύγκλητον καὶ τὰ ἔθνη καὶ τοὺς στρατιώτας μερίσασθαι. ταῦτα δὲ αὐτῶν διατυπούντων οἱ μὲν ἄλλοι πάντες σκυθρωποῖς προσώποις ἐς τὴν γῆν ἔνευσαν, ἡ δὲ Ἰουλία „γῆν μέν" ἔφη „ὦ τέκνα καὶ θάλασσαν εὑρίσκετε ὅπως νείμησθε, τὴν δὲ μητέρα πῶς ἂν διέλοισθε, καὶ πῶς ἡ ἀθλία εἰς ἑκάτερον ὑμῶν νεμηθείην; πρῶτον δὲ (sic) ἐμὲ φονεύσατε, καὶ διελόντες ἑκάτερος παρ' ἑαυτῷ τὸ μέρος θαπτέτω." ταῦτα λέγουσα μετὰ δακρύων καὶ οἰμωγῆς ἀμφοτέροις τε τὰς χεῖρας περιβάλλουσα καὶ ὑπὸ

---

2. τῶ στρ. ‖ 6. Herod. IV, 1 p. 105, 2. admodum mutila haec ecloga, cf. Mueller ‖ 8. δαφθηφορῶν ‖ 10. ἀνῆλ (sic) ‖ εἰς Cramer ‖ 13. εἰς codex, πρὸς Cramer ‖ 15. post ἕτερον exp. m. 1 παρ ‖ 17. τρόπον, ω sup. o a m. 1 (sic) ‖ 18. 19. διερεῖσθαι ‖ 19. ἀντωνίου ‖ 20. 21. απειρον, ᾗ sup. α a m. 1 ‖ 21. τε om. Cramer ‖ 21. 22. ἀντώνιον ‖ 23. χαλκιδῶνι ‖ 25. προσώποις, pr. π m. 1 ex επ ‖ 26. εἰς Cramer ‖ 27. εὑρίσκεται ‖ νείμεσθε ‖ 28. διέλθησθε (sic) ‖ ὑμῶν, non ἡμῶν, codex ‖ 29. διελῶντες ‖ 31. ἀμφοτέροι ‖ περίβαλλοῦσα (sic). περιβαλοῦσα Cramer

τὰς ἀγκάλας λαβοῦσα συνάγειν ἐπειρᾶτο· πάντας δὲ οἴκτου λαβόντος διελύθη τὸ συνέδριον, τὸ δὲ μῖσος καὶ ἡ στάσις ηὔξετο. εἰς πάντα γὰρ τὰ ἐναντία ἀλλήλοις ἐφρόνουν, καὶ οἰνοχόους καὶ ὀψοποιοὺς ἀνέπειθον ἐμβαλεῖν δηλητήρια φάρμακα. οὐ ῥᾳδίως δὲ αὐτῶν οὐδετέρῳ προυχώρει, πολλῇ γὰρ ἐχρῶντο περὶ τὰ τοιαῦτα φρουρᾷ. τέλος δὲ μὴ φέρων ὁ Ἀντωνῖνος ἀλλὰ ὑπὸ τῆς περὶ τὴν μοναρχίαν ἐπιθυμίας ἐλαυνόμενος διὰ ξίφους ἐχώρησεν, καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τοῖς στήθεσι τῆς μητρὸς καταφυγόντα διεχρήσατο. κατεργασθέντος οὖν αὐτῷ τοῦ φόνου προπηδᾷ τοῦ οἴκου θέων, φερόμενός τε δι' ὅλων τῶν βασιλείων ἐβόα μέγαν κίνδυνον ἐκπεφευγέναι μόλις τε σωθῆναι· τοὺς τε στρατιώτας, οἳ φρουροῦσι τὰ βασίλεια, κελεύει αὐτὸν ἁρπάσαντας ἀπάγειν ἐς τὸ στρατόπεδον. πιστεύσαντές τε ἐκεῖνοι, τὸ πεπραγμένον ἔνδον οὐκ εἰδότες, θέοντι αὐτῷ συνεξέδραμον πάντες. ταραχή τε τὸν δῆμον κατεῖχεν ὁρῶντας περὶ δείλην διὰ μέσης φερόμενον τῆς πόλεως δρόμῳ τὸν βασιλέα. ὡς δὲ εἰσεπήδησεν εἰς τὸ στρατόπεδον ἔς τε τὸν ναόν, ἔνθα τὰ σημεῖα ἔκειτο, ῥίψας ἑαυτὸν ὡμολόγει χάριτας τῆς σωτηρίας. καὶ τοῖς μὲν στρατιώταις τὸ πραχθὲν οὐχ ὡμολόγει· ἐβούλετο γὰρ νοεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀκούεσθαι. καὶ διὰ τοῦτο ὅσα ἐν ιηʹ ὁ Σεβῆρος ἤθροισεν, ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐς τοὺς στρατιώτας ἐξέχεεν, ἵνα τὸν ἀδελφοῦ θάνατον κυρώσωσι καὶ τοῦτον αὐτοκράτορα ψηφίσωνται. καὶ ἐπιβὰς τοῦ θρόνου τοῦ τε ἀδελφοῦ πολλὰ κατηγόρει καὶ τοὺς αὐτοῦ φίλους δριμέα διεβλέπετο. οἱ δὲ καὶ ὀδυρόμενοι ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις αὐτοκράτορα αὐτὸν καὶ μονάρχην προσηγόρευσαν. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος τρέμοντας καὶ ὠχριῶντας τοὺς πλείστους καταλιπὼν ἀνέδραμεν ἐπὶ τὰ βασίλεια· ὅσοι τε τῆς συγκλήτου βουλῆς καὶ ὅσοι γένει ἢ πλούτῳ περιεῖχον (sic), καὶ ἡ Κομόδου ἀδελφὴ πρεσβῦτις ἤδη καὶ ὑπὸ πάντων ὡς Μάρκου θυγάτηρ τιμωμένη προσαπώλετο, διὸ ἐδάκρυσε παρὰ τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἐπὶ τῷ τοῦ παιδὸς φόνῳ· τήν τε γυναῖκα γενομένην αὐτῷ Πλαυτίαν (sic) οὖσαν ἐν Σικελίᾳ καὶ

1. τε ἐπειρᾶτο Cramer, non codex ‖ 4. ἐμβαλλεὶν (sic) ‖ 6. ἐχροντο, ω sup. ο a m. 1 ‖ 7. ἀντώνιος ‖ ἀλλ' Cramer ‖ 9. post μητρὸς repetita διαξίφους ἐχώρησεν καὶ exp. m. 1 ‖ 13. εἰς Cramer ‖ 16. ὁρῶντες Cramer ‖ 19. ὁμολόγει (sic) ‖ 20. ομολόγει, ω sup. pr. ο a m. 1 ‖ 22. εἰς Cramer ‖ 23. κηρώσωσι, υ sup. η a m. 1 ‖ φίσωνται, ψη sup. vs. a m. 1 ‖ 30. Κομμόδου Cramer ‖ 31. προσαπόλετο ‖ 32. τῷ] τὸ codex

τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Σεβήρου τε ὁμώνυμον καὶ τὸν Περτίνακος υἱὸν τῆς τε Κομόδου ἀδελφῆς Λουκίλλης υἱόν, καὶ εἴ τι γένος ἦν βασιλικὸν ἐν συγκλήτῳ ἐξ εὐπατριδῶν καταβαῖνον, πᾶν ἐξέκοψεν· εἰς τε τὰ ἔθνη πέμπων ἡγεμόνας τε καὶ ἐπιτρόπους ὡς ἐκείνου φίλους διεχρήσατο πάντας· πᾶσά τε νὺξ ἔφερε τῶν ἀνθρώπων φόνους πάντων ἀνθρώπων (sic), καὶ ἐν ἱπποδρομίᾳ πολλοὺς ἐφόνευσεν.

Exc. de virtut. p. 825 Val (cod. Peiresc. f. 96ʳ, fr. 132 M.).

Ὅτι ἐπὶ Ἀντωνίνου τοῦ υἱοῦ Σεβήρου πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς καὶ ταῖς μιαιφονίαις καὶ οἱ στρατιῶται τοῦ βιάζεσθαί τε καὶ ἁρπάζειν λαβόντες ἐξουσίαν, οὐκέτι κατ' οὐδὲν διεκρίνοντο. τοιαῦτα δὲ πράττων ὑπό τε τῶν ἔργων ἐλαυνόμενος καὶ πρὸς τὴν ἐν τῇ πόλει διατριβὴν ἀπεχθῶς ἔχων ἀπεδήμει τῆς Ῥώμης, ὡς δὴ καὶ τὰ στρατόπεδα διοικήσων καὶ τὰ ἔθνη ἐποψόμενος. ἐπεὶ δὲ τὸν Ἴστρον κατέλαβεν καὶ τοὺς ἐκεῖσε Γερμανοὺς ἐφιλοποιήσατο, ὡς καὶ συμμάχους παρ' αὐτῶν λαβεῖν, καὶ τοῦ σώματος φρουρούς, καὶ ταῖς φορεσίαις αὐτῶν χρῆσθαι. οὕτω τε καὶ ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἠγαπᾶτο κοινὸς ὢν πρὸς ἅπαντας, ὡς συστρατιώτης μᾶλλον ἢ βασιλεὺς παρ' αὐτῶν ⟨χαίρειν⟩ λεγόμενος. ἐπεὶ δὲ καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν ἀφίκετο εὐθέως τε Ἀλέξανδρον ἑαυτὸν ὠνόμασεν. ἐκεῖθέν τε εἰς Πέργαμον παρεγένετο καὶ ἐπὶ τὸν Ἀχιλλέως τάφον. καὶ στεφάνοις κοσμήσας καὶ ἄνθεσι τὸν Ἀχιλλέα ἐμιμεῖτο καὶ διὰ τῆς Ἀσίας καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν εἰς Ἀντιόχειαν ἀφίκετο. καὶ διατρίψας χρόνον τινὰ ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐστέλλετο πρόφασιν ποιούμενος ποθεῖν τὴν Ἀλεξάνδρου πόλιν. ὡς δὲ εἰσήλασεν ἐν αὐτῇ σὺν παντὶ τῷ στρατῷ ὑπεδέχθη παρὰ τῶν Ἀλεξανδρέων ὡς οὔπω τις βασιλέων πρότερον. καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ Ἀλεξάνδρου μνῆμα τήν τε χλαμύδα ἣν ἐφόρει καὶ τὸν δακτύλιον καὶ τὴν ζώνην καὶ εἴ

---

3. καταβαίνων (sic) ‖ 8. Hinc Suidas v. Ἀντωνῖνος (cod. Vossianus haec non habet) ‖ 9. Herod. IV, 6, 5 sq. p. 114, 17 ‖ Ἀντωνῖνος βασιλεὺς Ῥωμαίων ὁ Σεβήρου. πρὸς τοῖς Suid. ‖ 11. τε om. Suid. ‖ 13. τῇ om. Suid. ‖ 20. χαίρειν add. Valesius ‖ 20. 21. ἐπειδὴ δὲ A ‖ 21. ἐς Suid. ‖ εὐθέως τε om. Suid. ‖ 22. ἐς A ‖ παραγέγονε Suid. ‖ 23. κοσμίσας P ‖ 24. ἀχιλέα P ‖ 25. ἐς A ‖ 27. εἰσήλασεν, εἰ in ras. a m. 1, P, ἐσήλασεν Suid. ‖ 28. ὑπεδέχθη, θη in ras. a m. 1, P ‖ 29. ἐς A

Digitized by Google

τι πολυτελὲς περιελόμενος ἐπέθηκε τῇ ἐκείνου σορῷ. ὁ δὲ δῆμος ὁρῶν ὑπερέχαιρεν πανυχίζων τε καὶ ἑορτάζων, οὐκ εἰδὼς τὴν τούτου λανθάνουσαν γνώμην. ἔγνω γὰρ ἐν τῇ Ῥώμῃ ὡς ὅτι πολλὰ εἰς αὐτόν τε καὶ τὴν μητέρα ἀπέσκωψαν. ὀργίλος τε ὢν φύσει ὁ Ἀντωνῖνος ὡς εἶδε πᾶσαν τὴν πόλιν πλήθους μεγίστου πεπληρωμένην, διὰ προγράμματος τὴν νεολαίαν εἴς τι πεδίον κελεύει συνελθεῖν, φήσας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρου τιμὴν φάλαγγα βούλεσθαι συστήσασθαι. ταύταις αὐτοῦ ταῖς ὑποσχέσεσι πεισθέντες οἱ νέοι συνῆλθον ἅμα γονεῦσι καὶ ἀδελφοῖς συνηδομένοις αὐτῶν ταῖς ἐλπίσιν. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος ὡς εἶδεν αὐτοὺς ἑστῶτας στιχηδόν, αὐτὸς μὲν ὑπεξῆλθε μεθ' ἧς εἶχε φρουρᾶς, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐπαφῆκεν καὶ πᾶσαν τὴν ἐν μέσῳ νεολαίαν συνέκοψεν. οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπώλοντο. τοσοῦτος δὲ ἐγένετο φόνος ὡς καὶ πάντα τὸν Νεῖλον ὑπὸ τοῦ αἵματος φοινιχθῆναι. τοιαῦτά τινα ἐργασάμενος πάλιν εἰς Ἀντιόχειαν ἀφίκετο. καὶ μετὰ τὸ ψεύσασθαι τὸν γάμον τοῦ Παρθυαίου διέτριβεν ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ ἡνιοχείαις καὶ θηρίων σχολάζων σφαγαῖς, δύω τοὺς στρατοπέδων ἐπάρχους ἔχων ἅμα Ἀδυέντιον καὶ Μακρῖνον. ὁ μὲν γὰρ στρατιωτικός, ὁ δὲ λογικός. διὸ καὶ πολλάκις ἀπέσκωπτε τὸν Μακρῖνον ὡς διαίτῃ ἐλευθερίῳ χρώμενον.

Exc. de insid. f. 119^{r} (fr. 133 M.).

Ὅτι ἔδει τὸν Ἀντωνίνου βίον τέλος λαβεῖν· περιεργότατος γὰρ ὢν ἐβουλήθη μαθεῖν τὸν μετ' αὐτὸν βασιλεύσαντα (sic), ὑποπτεύων τε πάντας αὐτῷ πρὸς κολακείαν θεσπίζοντας ἐπιστέλλει Μαρτενίῳ (sic) τινὶ τότε πάσας αὐτῷ τὰς ἐν Ῥώμῃ πράξεις ἐγκεχειρισμένῳ πιστοτάτῳ τε εἶναι δοκοῦντι,

---

2—3. δῆμος ἔχαιρεν οὐκ εἰδὼς mediis omissis Suidas ‖ 2. πανυχίζων P ‖ 3—4. ἔγνω γὰρ ὅτι πολλὰ mediis omissis Suid. ‖ 4—6. ἀπέσκωψαν διὰ δὲ προγράμματος mediis omissis Suid. ‖ 5. ὀργίλως P ‖ 8 sq. ita conformata in Suidae A: φάλλαγγα (sic) συστήσασθαι. οἱ δὲ συνῆλθον ἀγαθαῖς ἐλπίσι· στιχηδὸν δὲ ἐς ταύτας (sic) ἰδὼν αὐτὸς μὲν ἐξῆλθεν, ἐπαφῆκε δὲ τοὺς στρατιώτας, καὶ πάντας συνέκοψαν. τοσοῦτος δὲ ἐγένετο φόνος ὥστε τὸν νεῖλον φονιχθῆναι (sic) ‖ 13. τὴν om. Valesius ‖ 16 sq. om. Suidas ‖ 19. ἀδυέντιον, νέ in ras. a m. 1, P. Ἀδονέντιον Valesius ‖ 24. Her. IV, 12, 3 sq. p. 123, 13 ‖ ἀντώνίονυ (sic) ‖ 26. ὑποπτεύον ‖ 27. ἐπι τέλει, λ sup. λ a m. 1

Digitized by Google

κελεύει τε αὐτῷ μάγων τους ἀρίστους ζητήσαντι νεκύα τε χρησάμενον (sic) μαθεῖν. ὁ δὲ ὡς τοῖς κελευθεῖσι (sic) χρησάμενος καὶ μαθὼν σημαίνει τῷ βασιλεῖ. οἱ δὲ διακομίζοντες ἐφίστανται τῷ Ἀντωνίνῳ ἤδη τε σκευὴν ἡνιόχου ἀναλαβόντι καὶ τοῦ ἅρματος ἐπιβαίνοντι, προσκομίζουσί τε τὸν σύνδεσμον τῶν ἐπιστολῶν, ἐν αἷς ἦν καὶ τὰ περὶ Μακρίνου γράμματα. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος ὁρμὴν ἤδη περὶ τὴν ἱπποδρομίαν ἔχων, κελεύει τῷ Μακρίνῳ ἰδιάσαντι ἐντυχεῖν τοῖς γράμμασι, καὶ εἴ τι ἐπέγον εἴη ἄγειν εἰς αὐτόν. ὁ δὲ ἀναγνοὺς καὶ περιτυχὼν τῇ κατ' αὐτοῦ θανατηφόρῳ γραφῇ ταύτην μὲν ἀποκρύπτει, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἀγγέλλει. φοβηθεὶς δὲ μὴ καὶ δεύτερον ταῦτα ὁ Μαντερνιανὸς (sic) ἐπιστείλῃ, τολμᾷ δή τι τοιοῦτον. ἦν τις ἑκατόνταρχος Μαρτιάλιος, τῶν σωματοφυλάκων Ἀντωνίνου· τούτου τὸν ἀδελφὸν ἀνῃρήκει ἐπὶ ψευδεῖ διαβολῇ, ἠπείλει τε καὶ αὐτῷ τῷ Μαρτιαλίῳ. τοῦτον ἐπιστάμενος ὁ Μακρῖνος ἀλγοῦντα πείθει ἐπιβουλεῦσαι τῷ Ἀντωνίνῳ. καιροῦ δέ τινος δραξάμενος, ὅτε ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς ἐν Κάραις (sic) αὐλῆς ἐπὶ τὸν νεὼν ἠπείγετο τῆς Σελήνης, ἀφεστήκει δὲ τῆς πόλεως οὐ μικρόν, ἐπειχθέντα αὐτὸν πρὸς χρείας ὑποτοπεῖ καὶ μονωθέντα παίει. καιρίου δὲ τῆς πληγῆς γενομένης καὶ πεσόντος αὐτοῦ, πηδήσας ἵππῳ ἔφυγεν ὁ Μαρτιάλιος καὶ ἐπιδιωχθεὶς κατηκοντίσθη. οἱ δὲ ἐν τῷ στρατοπέδῳ συνέδραμον ἅπαντες· καὶ πρῶτος ὁ Μακρῖνος ἐπιστὰς τῷ πτώματι, ὀλοφύρεσθαί τε καὶ θνήσκειν (sic) προσεποιεῖτο· οἱ δὲ λοιποὶ ἐχαλέπαινον, συστρατιώτην γὰρ καὶ οὐκ ἄρχοντα ᾤοντο ἀποβεβληκέναι. καὶ οὐδεμίαν ἐπιβουλὴν ὑπώπτευον ἐκ τοῦ Μακρίνου. οὕτω μὲν οὖν ἕκαστος εἰς τὰς σκηνὰς ἐπανῆσαν. ὁ δὲ Μακρῖνος πυρὶ παραδοὺς τὸ σῶμα καὶ τὴν κόνιν ἐν κάλπει βαλὼν ἔπεμψε τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἐν Ἀντιοχείᾳ διατριβούσῃ. ἐκείνη δὲ ἐπὶ ταῖς τῶν παίδων συμφοραῖς ἀπεκαρτέρησε. τοιούτῳ μὲν δὴ τέλει ἐχρήσατο Ἀντωνῖνος καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. ὁ δὲ χρόνος ἐν ᾧ ἐμονάρχησεν ἐν ἓξ ἔτεσιν συνετέλεσεν (sic).

---

1. *μάγων* an *μάγον*? ‖ 4. *ἐφίστανται*, *αι* sup. *ε* a m. 1 ‖ 9. *πρὸς* Cramer ‖ 11. *ἀγγέλλει* ‖ 12. *Ματερνιανὸς* Cramer ‖ 19. *ἀφεστήκει*, prius *ει* m. 1 ex *ι*, ut vid. ‖ 20. *μονοθέντα* ‖ *παίει*, *α* corr. a m. 1 ‖ 23. *οἱ*] fr. 135 M. fragmentum 134 M. nihil ad Herodianum ‖ 26. *ᾤοντο*] *ὡι ὸν τι* codex ‖ *ἀποβεβλημέναι* ‖ 29. *κόνην* ‖ *κάλπῃ* Mueller ‖ 32. *τέλος* ‖ 33. *ἔτεσι* Cramer

Digitized by Google

Μακρῖνος.

Exc. de insid. f. 120r (fr. 136 M.).

Ὅτι Μακρῖνος ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων ἐν Ἀντιοχείᾳ διατρίβων τρόπῳ τέ τινι φιλοσόφου τὸν νηον (sic) *καὶ τὸ βῆμα φυλάττων ἐπεβουλεύθη. οἱ γὰρ στρατιῶται παραλαβόντες* (sic) *τὰς Ἀντωνίνου μνήμας κατεγίνωσκον τῆς Μακρίνου διαίτης, ἐλυποῦντο δὲ διότι μὴ ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἠπείγετο, ἀλλ' ἐν ἀλλοδαπῇ διέτριβε χώρᾳ, ἔσθ' ὅτε καὶ τῶν ἀναγκαίων σπανίζοντες. ὁρῶντες δὲ τὸν Μακρῖνον ἐν τρυφῇ καὶ χλιδῇ ζῶντα, προφάσεως ὀλίγης λαβέσθαι ἠΰχοντο εἰς τὸ ἀποσκευάσασθαι τὸ λοιπόν* (sic). *ἐχρῆν δὲ ἄρα Μακρῖνον ἐνιαυτοῦ μόνου τῇ βασιλείᾳ ἐπιτρυφήσαντα ἅμα τῷ βίῳ καὶ τὴν ἀρχὴν καταλῦσαι, μικρὰν καὶ εὐτελῆ πρόφασιν τοῖς στρατιώταις τῆς τύχης παρασχούσης. Μέσα* (sic) *ἦν τις ὄνομα, τὸ γένος Φοίνισσα, ἀπὸ Ἐμέσου καλουμένης οὕτω πόλεως, ἀδελφὴ δὲ Ἰουλίας τῆς Σεβήρου γυναικὸς Ἀντωνίνου δὲ μητρός· παρὰ πάντα οὖν τὸν τῆς ἀδελφῆς βίον ἐν τοῖς βασιλείοις διέτριψε. ταύτην ὁ Μακρῖνος μετὰ τὴν τῆς ἀδελφῆς τελευτὴν προσέταξεν εἰς τὴν πατρίδα ἐπανελθοῦσαν ἐν τοῖς οἰκείοις καταβιῶναι, πάντα ἔχουσαν τὰ ἑαυτῆς· πλείστων γὰρ ἦν χρημάτων πλήρης. ἐπανελθοῦσα δὲ διέτριβε⟨ν ἐν⟩ τοῖς ἑαυτῆς. ἦσαν δὲ θυγατέρες αὐτῇ β', σοσγμία* (sic) *μὲν ἡ πρεσβυτέρα, ἡ δὲ ἑτέρα μαμέτα* (sic)*· παῖδες ἦσαν τῇ μὲν πρεσβυτέρᾳ Βασιανὸς ὄνομα, τῇ δὲ νεωτέρᾳ Ἀλεξιανός· ὑπὸ δὲ ταῖς μητράσι καὶ τῇ μάμμῃ ἀνετρέφοντο. καὶ ὁ μὲν Βασιανὸς περὶ ἔτη γεγονὼς τεσσαρεσκαίδεκα, ὁ δὲ Ἀλεξιανὸς δεκάτου ἐπιβεβηκὼς ἔτους ἱερῶντο, σχήματι βαρβάρῳ, χιτῶνάς τε χρυσοϋφεῖς φοροῦντες καὶ ἁλουργίδα ἐνδιδυσκόμενοι. οὕτω τε ὁ Βασιανὸς ὡραῖος τοῖς στρατιώταις ἐφαίνετο, γένους τε βασιλικοῦ ὑπάρχων καὶ ἀκμῇ ἡλικίας, ἄλλως τε καὶ τοὺς Φοινίκης στρατιώτας ἔχων ὑπερασπίζοντας, ἔτι δὲ καὶ Ἀντωνίνου υἱὸς ἐφημίζετο βασιλεύς τε παρὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος ὠνομάζετο. ὡς δὲ ταῦτα διηγγέλθη, ἐπέδωκεν ἑαυτὴν ἡ πρε-*

3. Herod. V, 2, 3 p. 133, 13 ‖ 9. *σπανίζοντες* an *σπανίζωντες*? ‖ *χλιδῇ* ‖ 23. non *μαμεία* ‖ 24. *τῇ, ἡ* m. 1 ex *α* ut vid. ‖ 26. *τεσσαρεισκαίδεκα, ει* m. 1 ex *ι*, ut vid. ‖ 27. 28. *χροσοϋφεῖς* ‖ 28. *ἁλουργίδα* cod. *ἁλουργίδας* Cramer ‖ *ἐνδιδυσκόμενοι* (non *ἐνδυδισκ.*), *ὁ* an *ὡ*? ‖ 29. *κασιανὸς* ‖ *γένος* Cramer ‖ 30. 31. *φοινίκης, η* m. 1 ex *ει* ut vid. ‖ 32. *ἐφιμίζετο*

Digitized by Google

σβῦτις ἑλομένη πάντα κίνδυνον ἀναδέξασθαι. νύκτωρ τε λάθρᾳ τῆς πόλεως ὑπεξῆλθε σὺν ταῖς θυγατράσι καὶ τοῖς ἐγγόνοις. καὶ γενόμενοι πρὸς τῷ τείχει τοῦ στρατοπέδου ῥᾷστα ὑπεδέχθησαν. εὐθέως τε τὸν παῖδα πᾶν τὸ στρατόπεδον Ἀντωνῖνον προσηγόρευσεν, τῇ τε πορφυρᾷ χλανίδι (sic) περιβαλόντες ἦγον (sic). πάντα τε τὰ ἐπιτήδεια καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας ὅσα τε εἶχον ἐν κώμαις ἢ ἀγροῖς τοῖς πλησίον εἰσκομίσαντες καὶ τὰς πύλας ἀποκλείσαντες ἑαυτοὺς παρεσκεύαζον. ὡς δὲ ταῦτα ἀπηγγέλθη τῷ Μακρίνῳ ἐν Ἀντιοχείᾳ διατρίβοντι, ἥ τε φήμη διέδραμεν ἀνὰ τὰ λοιπὰ στρατόπεδα ὅτι τε Ἀντωνίνου υἱὸς εὑρέθη καὶ ὅτι ἡ Ἰουλίας ἀδελφὴ χρήματα δίδωσι, πάντα τὰ λεγόμενα ἀληθῆ πιστεύσαντες τάς τε ψυχὰς ἐξεπτόηντο. ἐνῆγε δὲ αὐτοὺς εἰς πραγμάτων καινοτομίαν τὸ Μακρίνου μῖσος καὶ ἡ Ἀντωνίνου μνήμη, καὶ πρό γε πάντων ἡ τῶν χρημάτων ἐλπίς, ὡς πολλοὺς καὶ αὐτομολοῦντας φοιτᾶν. ὁ δὲ Μακρῖνος καταφρονῶν τοῦ πράγματος ὡς παιδαριώδους, χρώμενος δὲ τῇ συνήθει ῥᾳθυμίᾳ, αὐτὸς μὲν οἴκοι μένει, πέμπει δὲ ἕνα τῶν ἐπάρχων τοῦ στρατοπέδου, δύναμιν δοὺς ὅσην ᾤετο ἐκπορθήσειν τοὺς ἀνθεστηκότας. ἦν δὲ ὁ ἔπαρχος Ἰουλιανός. οὗτος ὡς τῷ τείχει τοῦ στρατοπέδου παρέστη, οἱ ἔνδοθεν στρατιῶται ἀνελθόντες ἐπὶ τοὺς πύργους τὸν παῖδα τῷ ἔξωθεν στρατῷ δεικνύουσι, καὶ Ἀντωνίνου υἱὸν εὐφημοῦντες βαλάντιά τε χρημάτων μεστὰ ἐπεδείκνυον. οἱ δὲ πιστεύσαντες αὐτοῖς τοῦ μὲν Ἰουλιανοῦ τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνουσιν καὶ πέμπουσι τῷ Μακρίνῳ, αὐτοὶ δὲ πάντες εἰς τὸ στρατόπεδον εἰσεδέχθησαν. οὕτως ἡ δύναμις αὐξηθεῖσα οὐ μόνον ἦν πρὸς τὸ ἀπομάχεσθαι πολιορκίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀντιστάσεως ἀγωνίζεσθαι ἀξιόχρεως. ὁ δὲ Μακρῖνος ὡς ταῦτα ἐπύθετο, ἀθροίσας πάντα ὅν εἶχε στρατὸν ἀπῄει, καὶ ὁ Ἀντωνῖνος οὐκ ἀναμείνας ὑπήντησε. συμμιξάντων δὲ ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων προεδόθη τε ὁ Μακρῖνος καὶ φοβηθεὶς ἀποδιδράσκει ἐν ἰδιώτου σχήματι. καὶ ὁ μὲν ἔφευγεν, ὁ δὲ στρατὸς ἑκατέρωθεν ἐμάχετο, ἄχρις οὗ Ἀντωνῖνος διεκηρυκεύσατο, τήν τε Μακρίνου φυγὴν διαγγέλλων καὶ ἀμνηστίαν τοῖς ὑπὲρ ἐκείνου μα-

3. το, ω̃ sup. o a m. 1 ‖ 20. ἀνθεστικότας ‖ 22. τῷ] τὰ codex ‖ 29. ἀξιοχρεως, o an ω? ‖ 32. προεδόθη Cramer, non codex ‖ 35. ἀμνησίαν Cramer

Digitized by Google

χομένοις ἔνορκον ὑπισχνούμενος. οἱ μὲν οὖν πεισθέντες προσεχώρησαν. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος ἐκπέμπει τοὺς διώξοντας τὸν Μακρῖνον, καὶ καταλαβόντες αὐτὸν ἐν Χαλκηδόνι τῆς Βιθυνίας κρυπτόμενον, τῆς κεφαλῆς (sic) ἀπέτεμον· ἐλέγετο δὲ εἰς τὴν Ῥώμην σπεύδειν. τέλει μὲν δὴ τοιούτῳ ἐχρήσατο ὁ Μακρῖνος, συναναιρεθέντος αὐτῷ καὶ τοῦ παιδός, βασιλεύσας ἐνιαυτὸν ἕνα.

Ἀντωνῖνος.

Exc. de virtut. p. 829 Val. (cod. Peiresc. f. 96ᵛ, fr. 137 M.).

Ὅτι Ἀντωνῖνος ὁ νέος μετὰ τὸ ἀναγορευθῆναι βασιλέα ἐν Νικομηδείᾳ ὧν ἐξεβάκχευεν, ἐνδύμασί τε ξένοις χρώμενος καὶ ὑπὸ τυμπάνοις καὶ αὐλοῖς προερχόμενος. τὴν γὰρ Ῥωμαϊκὴν πᾶσαν ἐσθῆτα ἐμυσάττετο. ἡ δὲ Μέσα (sic) ταῦτα ὁρῶσα πάνυ ἤσχαλλε, πείθειν τε ἐπειρᾶτο μεταμφιέσασθαι τὴν Ῥωμαϊκὴν στολὴν μέλλοντα εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὴν σύγκλητον εἰσελεύσεσθαι. ὁ δὲ καταφρονήσας τῶν ὑπὸ τῆς πρεσβύτιδος λεχθέντων μηδὲ ἄλλῳ τινὶ πεισθεὶς (οὐδὲ γὰρ προσίετο εἰ μὴ τοὺς ὁμοιοτρόπους τε καὶ κόλακας αὐτοῦ τῶν ἁμαρτημάτων) δούς τε τὰς συνήθεις τῷ δήμῳ νομὰς ἐπὶ τῇ τῆς βασιλείας διαδοχῇ, φιλοτίμους τε ἐπιτελέσας θέας, νεών τε μέγιστον κατασκευάσας ἑκάστοτε προϊὼν ἑκατόμβας ἔθυε καὶ περὶ τοὺς βωμοὺς ἐχόρευεν ὑπὸ παντοδαποῖς ἤχοις ὀργάνων. περιειστήκει δὲ πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ τὸ ἱππικὸν τάγμα ἐν θεάτρου σχήματι. ὅμως δὲ καίτοι χορεύειν ἀεὶ καὶ ἱερουργεῖν δοκῶν πλείστους ἀπέκτεινεν τῶν ἐνδόξων, διαβληθέντας αὐτῷ ὡς σκώπτοντας αὐτοῦ τὸν βίον. ὁ αὐτὸς νεὼν μέγιστον ἐν τῷ προαστείῳ κατασκευάσας τούς τε θεοὺς αὐτοὺς ἐπὶ ἅρματι χρυσῷ καὶ λευκοῖς ἑξαζύγοις ἵπποις ἀναβιβάσας αὐτός τε ἡνιόχει καὶ πάντες οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ παντοδαποῦς δαδουχίας καὶ ἀνθέων προεπόμπευον. ὡς δὲ ἐν τῷ

---

1. πισθέντες ‖ 3. χαλκηδόνι, η m. 1 ex ι ‖ 6. συναιρεθέντος Cramer, non codex ‖ 10. Herod. V, 5, 3 sq. p. 140, 11 sq. ‖ 12. καὶ om. Vales ‖ τυμπάνους καὶ αὐλους P ‖ 14. μεταμφιέσασθαι Mueller, μεταμφιάσασθαι P ‖ 15. μᾶλλοντα (sic) P ‖ 18. αὐτῶν (sic) P ‖ 21. ἑκατόμνας P ‖ 25. ἱερουργεῖν, εἰ in ras. a m. 1, P ‖ ἀπέκτεινε Vales ‖ 26. σκόπτοντας P ‖ 28. αὐτοὺς P, αὐτοῦ Val ‖ 29. 30. παντοδαποὺς (sic) P, παντοδαπῆς Val ‖ 30. προσεπόμπευον (sic), ult. o in ras. ex ω, P

Digitized by Google

ναῷ ἱδρύθησαν, ἀναβὰς ὁ Ἀντωνῖνος ἐπὶ πύργου ἐρρίπτει τοῖς ὄχλοις ἐκπώματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἐσθῆτάς τε καὶ ὀθόνας παντοδαπάς, ζῷα τε πάντα ὅσα ἥμερα πλὴν χοίρων. πολλοὶ δὲ καὶ ἐν ταῖς ἁρπαγαῖς διεφθείροντο. αὐτὸς δ' ἑωρᾶτο πολλάκις ὀρχούμενος, ἡνιοχῶν, προῄει τε ὑπογραφόμενος τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς παρειὰς ἐρυθαίνων, φύσει τε πρόσωπον ὡραῖον ὑβρίζων βαφαῖς ἀσχήμοσιν. ὁρῶσα δὲ ταῦτα ἡ Μέσα ὑποπτεύουσά τε τοὺς στρατιώτας ἀπαρέσκεσθαι, πείθει αὐτὸν θέσθαι υἱόν.

Exc. de insid. p. 829 Val (cod. Peiresc. f. 97r, fr. 138 M.).

Ὅτι ἡ Μαμαία τὸν υἱὸν αὐτῆς Ἀλέξανδρον ἀπῆγε μὲν τῶν αἰσχρῶν καὶ ἀπρεπῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἔργων, διδασκάλους τε πάσης παιδείας λάθρα μετεπέμπετο, παλαίστραις τε καὶ τοῖς ἀνδρῶν γυμνασίοις ⟨εἴθιζεν⟩. ἐφ' οἷς Ἀντωνῖνος ἤσχαλλε καὶ μετεγίνωσκε τούς τε διδασκάλους ἀπεσόβει. ἐς τοσοῦτον δὲ ἐξώκειλεν ὡς ἂν πάντα τὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ τῶν δημοσίων θεάτρων μεταγαγεῖν ἐπὶ τὰς μεγίστας ἀρχάς· καὶ τοῖς μὲν στρατοπέδοις ἔπαρχον ἐπιστῆσαι ὀρχηστήν τινα γεγονότα, τῆς τε τῶν ἱππέων ὑποστάσεως προέστησεν ἡνίοχον. τοῖς τε δούλοις αὐτοῦ καὶ ἀπελευθέροις τὰς τῶν μεγίστων ἐθνῶν ἐξουσίας ἐνεχείριζεν. πάντων δὲ οὕτως τῶν πάλαι δοκούντων σεμνῶν ἐς ὕβριν καὶ παροινίαν ἐκβεβακχευμένων οἵ τε ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι καὶ μάλιστα οἱ στρατιῶται ἤχθοντο. ἐμυσάττοντο δὲ αὐτὸν ὁρῶντες τὸ μὲν πρόσωπον καλλωπιζόμενον περιδεραίοις χρυσοῖς καὶ ἐσθῆσιν ἁπαλαῖς ἀνάνδρως κοσμούμενον. ἐπιρρεπεστέρας τοίνυν τὰς γνώμας πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον εἶχον.

1. πύργου P, πύργον Val ‖ 2. τοῖς, ο in ras., P ‖ 4. 5. δ' ἑωρᾶτο Val, δὲ ὁρᾶτο P ‖ 7. προσώπων ὡραίων P ‖ 10. Hinc Suid. v. Ἀλέξανδρος ὁ Μαμαίας t. I, 1 p. 203, 1: ἥτις ἀπῆγε τῶν ‖ 11. Herod. V, 7, 5 p. 146, 6 ‖ 12. 13. διδασκάλουτε P ‖ 13. παλαίστρας P. in Suidae A (V haec non habet) ita proxima usque ad finem conformata: μετεπέμπετο· ὁ δὲ παλαίστραις τε καὶ γυμνασίοις ἔχαιρε, καὶ τοὺς διδασκάλους ἀπεσόβει. ἐς τοσοῦτον δὲ ἐξώκειλεν, ὡς δὴ πάντα τὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ τῶν δημοσίων θεάτρων μεταγαγεῖν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τὰς μεγίστας. διὰ τοῦτο ἐμυσάττοντο αὐτόν ‖ 14. εἴθιζεν add. Val ‖ 16. πάντα τὰ P, πάντας τοὺς Val ‖ 18. ὀρχιστήν P ‖ 19. γεγο νότα, puncto post ο eraso, P ‖ 21. ἐνεχείριζε Val ‖ παντας (sic) P ‖ 25. χρυσοῖς P, τε χρυσοῖς Val ‖ ἐσθήσιν, hoc acc., P

Digitized by Google

Exc. de insid. f. 121r (fr. 139 M.).

Ὅτι οἱ στρατιῶται ὁρῶντες τὸν Ἀντωνῖνον τὸν νέον καλλωπιζόμενον καὶ ἀνάνδρως κοσμούμενον ἐπιρρεπεστέρας τὰς γνώμας πρὸς τὸν τῆς Μαμαίας Ἀλέξανδρον εἶχον καὶ ἐλπίδας κρείττους· ἐφρούρουν τε αὐτὸν παντοίως ὁρῶντες ἐπιβουλευόμενον ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου. ἥ τε μήτηρ αὐτοῦ οὔτε ποτὸν οὔτε ἐδώδιμόν τι εἶα τὸν παῖδα προφέρεσθαι (sic) τῶν ὑπ' ἐκείνου πεμπομένων, ὀψοποιοῖς τε καὶ οἰνοχόοις ὁ παῖς ἐχρῆτο οὐ τοῖς βασιλικοῖς ἀλλὰ τοῖς τῆς μητρός. ἐδίδου καὶ χρήματα λαθραίως τοῖς στρατιώταις. ταῦτα μαθὼν ὁ Ἀντωνῖνος παντὶ τρόπῳ ἐπεβούλευε τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ἀλλὰ τὰς ἐπιβουλὰς διεκώλυεν ἡ κοινὴ μάμμη. ὡς δὲ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς αὐτῷ ⟨οὐ⟩ προυχώρει, παραλῦσαι τῆς τοῦ Καίσαρος τιμῆς ἠθέλησε τὸν παῖδα, καὶ οὔτε ἐν ταῖς προσαγορεύσεσιν οὔτε ἐν ταῖς προόδοις Ἀλέξανδρος ἐωρᾶτο· οἱ δὲ στρατιῶται ἐπεζήτουν τε αὐτὸν καὶ ἠγανάκτουν, μηδὲ τὴν συνήθη φρουρὰν τῷ Ἀντωνίνῳ πέμποντες. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος ἐν δέει πολλῷ γενόμενος, παραλαβὼν τὸν Ἀλέξανδρον κατῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον· οἱ δὲ ἀνοίξαντες τὰς πύλας ἐδέξαντο αὐτοὺς ὑπερφυῶς τὸν Ἀλέξανδρον εὐφημοῦντες. ἐφ' οἷς ὁ Ἀντωνῖνος ἀγανακτήσας ἐκέλευσε τινὰς πρὸς τιμωρίαν ἐκδοθῆναι. ἐκεῖνοι δὲ μᾶλλον ταραχθέντες, ἄλλως τε καὶ τὸν Ἀντωνῖνον ἀποσκευάσασθαι θέλοντες ἀσχημονοῦντα βασιλέα, τότε δὴ καὶ τοῖς συλλαμβανομένοις ἐπαμύνειν δεῖν ἡγούμενοι, καιρὸν εὔκαιρον καὶ πρόφασιν δικαίαν νομίζοντες, τὸν μὲν Ἀντωνῖνον, αὐτόν τε καὶ τὴν μητέρα Σοαγμιδα (sic), παρῆν γάρ, ἀναιροῦσι τούς τε περὶ αὐτὸν πάντας ὅσοι ἔνδον κατελήφθησαν, ὑπηρέται καὶ συνεργοὶ ἐδόκουν εἶναι τῶν ἁμαρτημάτων. τὰ δὲ σώματα τοῦ τε Ἀντωνίνου καὶ τῆς μητρὸς παρέδοσαν σύρειν τε καὶ ὑβρίζειν τοῖς βουλομένοις· ἅπερ ἐπὶ πολὺ διὰ μέσης τῆς πόλεως συρέντα καὶ λωβηθέντα ἐς τὰς ὄχθας (sic) ἀπερρίφη τοῦ Θύβριδος. Ἀντωνῖνος μὲν οὖν εἰς ἕκτον ἔτος ἐλάσας τῆς βασιλείας καὶ χρησάμενος τῷ προειρημένῳ βίῳ, οὕτως ἅμα τῇ μητρὶ κατέστρεψεν.

2. Herod. V, 8, 1 sq. p. 147, 6 ‖ 5. κρείττους, εἰ m. 1 ex ἡ vel ἴ ‖ 9. μητέρος Cramer ‖ 13. οὐ add. Cramer ‖ 23. ἀντώνιον ‖ 28. κατελήφθησαν, λ sup. λ a m. 1 ‖ 30. παρέδωσαν ‖ 32. εἰς Cramer ‖ 34. τῶ recte codex, non τῶν

Digitized by Google

Ἀλέξανδρος.

Exc. de virtut. p. 830 Val (cod. Peiresc. f. 97ᵛ, fr. 140 M.).

Ὅτι Ἀλέξανδρος ὁ Μαμαίας σὺν τῇ μητρὶ ἄρξας ὑπ' ἐκείνῃ τὰ πάντα διῴκει· ἥτις πανταχόθεν ἐφρούρει τὴν ἀρχήν. δικάζειν τε οὖν αὐτὸν ἔπειθεν ἐπὶ πλεῖστον, ὡς ἂν ἐν τούτοις ἀσχολούμενος μὴ ἔχοι καιρὸν εἰς τὸ ἐπιτηδεύειν τι τῶν ἁμαρτημάτων. ὑπῆρχε δὲ αὐτῷ καὶ φυσικὸν ἦθος πρᾶον καὶ ἥμερον εἴς τε τὸ φιλάνθρωπον πάνυ ἐπιρρεπές. ἐς τεσσαρεσκαιδέκατον οὖν ἐλάσας ἔτος τῆς βασιλείας ἀναιμωτὶ ἦρξε, καίτοι τινῶν μεγίσταις αἰτίαις ὑποπεσόντων. ὡς μετὰ τὴν Μάρκου τελευτὴν τὴν βασιλείαν θαυμάζειν Ἀλεξάνδρου. ἠτιᾶτο δὲ καὶ τὴν μητέρα καὶ πάνυ ἤσχαλλεν ὁρῶν αὐτὴν οὖσαν φιλοχρήματον, καὶ πολλὰ ἐξ ἐπηρειῶν θησαυρίζουσαν. πολλὰ δὲ ἠναγκάζετο ὑπ' αὐτῆς πράττειν. ἦρχε γὰρ αὐτοῦ ὑπερβαλλόντως ἡ μήτηρ.

Exc. de insid. f. 122ʳ (fr. 141 M.).

Ὅτι Ἀλεξάνδρου τοῦ Μαμαίας μετὰ τὴν ἐν Πέρσαις συμφορὰν κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν διατρίβοντος, ἀγγέλλεται αὐτῷ ὅτι Γερμανοὶ Ῥῆνον καὶ Ἴστρον διαβάντες τὴν Ῥωμαίων πορθοῦσιν γῆν καὶ τὰ ἐπὶ ταῖς ὄχθαις στρατόπεδα κατατρέχουσιν, πόλεις τε καὶ κώμας ἐμπιπρᾶσι· δεῖσθαι τοίνυν τῆς αὐτοῦ παρουσίας. δηλωθέντα δὲ ταῦτα τὸν Ἀλέξανδρον ἐτάραξε καὶ τοὺς ἐκ τοῦ Ἰλλυρικοῦ στρατιώτας ἐλύπησε, διπλῆ δοκούντας κεχρῆσθαι συμφορᾷ ἔκ τε ὧν ἐπεπόνθεσαν Πέρσαις μαχόμενοι καὶ ἐξ ὧν ἐπυνθάνοντο τοὺς οἰκείους ὑπὸ Γερμανῶν ἀπολωλότας. ἠγανάκτουν οὖν καὶ τὸν Ἀλέξανδρον εἶχον ἐν αἰτίᾳ. ἦν δὲ καὶ αὐτῷ δέος περὶ τῆς Ἰταλίας· οὐδὲ γὰρ πολλὴν ὁδὸν ἀπέχει ἀπὸ τῶν Ἰλλυριῶν ἐθνῶν τὰ Ῥωμαίων. ἐπαγγέλλει δὲ καὶ ἄκων τὴν ἔξοδον, καταλιπὼν δύναμιν αὐ-

---

2. Hinc Suid. v. *Ἀλέξανδρος ὁ Μαμαίας* ‖ 3. Herod. VI, 1, 5 sq. p. 150, 24 ‖ *Ὅτι* om. Suid. ‖ 4. *τὰ* om. Suid. ‖ 5. *ἔπειθον* A (V haec non habet) ‖ 6. *ἐς* Suid. ‖ 8. *ἐς τε* Suid. ‖ 8. 9. *τεσσαρισκαιδ.* P ‖ 9. *οὖν ἔτος ἄρξας τῆς* Suid. ‖ 14. *ὑπ' αὐτῆς ἠναγκάζετο* Suid. ‖ 14. 15. *ὑπερβαλόντως* A ‖ 17. Herod. VI, 7, 2 sq. p. 162, 9 ‖ 18. *ἀγγέλεται* ‖ 20. *ὄχθες* ‖ 21. *πόλις* ‖ *ἐμπρᾶσι, πι* sup. vs. a m. 1 et *σι* a m. 1 ex *σει* ‖ 24. *ἐπεπόνθησαν* ‖ 29. *ἐπαγγέλει*

Digitized by Google

τάρκη ταῖς Ῥωμαίων ὄχθαις. ἀνύσας δὲ τὴν ὁδοιπορίαν ἐφίσταται τῷ Ῥήνῳ, καὶ τὰ πρὸς τοὺς Γερμανικὸν πόλεμον παρεσκεύαζε. τόν τε ποταμὸν ναυσὶ γεφυρώσας Παρθυαίους τε καὶ Μαυρουσίους πολλοὺς τῷ Ῥωμαίων στρατῷ συμμίξας ἤρτυε τὸν πόλεμον. ἔδοξε δὲ πρότερον πρεσβείαν πέμψαι πρὸς αὐτοὺς καὶ χρήματα ἐπαγγείλασθαι, ὡς ἂν τῇ φιλαργυρίᾳ πεισθέντες παύσωνται τοῦ πολέμου. καὶ οἱ μὲν στρατιῶται χαλεπῶς ἔφερον, διατριβῆς τε ματαίας αὐτῆς γινομένης καὶ μηδὲν πρόθυμον ἢ γενναῖον παρέχοντος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀλλ' ἐν ἡνιοχείαις τε καὶ τρυφαῖς σχολάζοντι (sic). ἦν δέ τις ἐν τῷ στρατῷ Μαξιμῖνος ὄνομα, τὸ μὲν γένος Θρᾷξ μισοβάρβαρος (sic), πρότερον μὲν ἐν πεδίῳ (sic) ποιμαίνων, ἐν ἀκμῇ δὲ γενόμενος εἰς τοὺς ἱππεῖς στρατιώτας ταγείς, εἶτα κατ' ὀλίγον αὐτὸν χειραγωγούσης τῆς τύχης καὶ ἐθνῶν ἀρχὰς πιστευθείς. τότε δὴ ὁ Ἀλέξανδρος πάσης αὐτὸν τῆς τοῦ στρατοῦ νεολαίας ἐπέστησεν, ὡς ἂν ἀσκοίη τε αὐτοὺς καὶ εἰς τὸ πολεμεῖν ἐπιτηδείους παρασκευάζοι. ὁ δὲ μετὰ πάσης σπουδῆς τὰ ἐγκεχειρισμένα ποιούμενος εὔνοιαν πολλὴν παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἐκτήσατο. ὅθεν οἱ νεανίαι, ἐν οἷς ἦν τὸ πολὺ πλῆθος ⟨Παιόνων⟩ μάλιστα, τῇ μὲν ἀνδρείᾳ τῇ Μαξιμίνου ἔχαιρον, τὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἐπέσκωπτον ὡς ὑπὸ τῆς μητρὸς ἀρχόμενον. ὑπεμίμνησκον δὲ ἀλλήλους τῶν τε ὑπὸ ταῖς ἀνατολαῖς διὰ μέλλησιν αὐτοῦ πταισμάτων καὶ ὅτι μηδὲν γενναῖον παρέχοιτο ἐς Γερμανοὺς ἐλθών. ὄντες οὖν καὶ ἄλλως ἐς τὸ καινοτομεῖν ἐπιτήδειοι καὶ τὸ μὲν ⟨παρὸν⟩ τῆς ἀρχῆς βαρὺ διὰ μῆκος ἐξουσίας ἡγούμενοι ἀκερδές τε ἤδη πάσης προανηλωμένης φιλοτιμίας, ἐβουλεύσαντο ἀποσκευάσασθαι μὲν τὸν Ἀλέξανδρον ἀνειπεῖν δ' αὐτοκράτορα καὶ Αὔγουστον τὸν Μαξιμῖνον. ἀθροισθέντες οὖν εἰς τὸ πεδίον ὡπλισμένοι ὡς ἐπὶ τὰ συνήθη γυμνάσια, προελθόντα καὶ ἐπιστάντα αὐτοῖς τὸν Μαξιμῖνον πορφύρᾳ τε περιβαλόντες βασιλικῇ αὐτοκράτορα ἀναγορεύουσιν. ὁ δὲ τὰ μὲν πρῶτα

7. πεισθέντες, ει m. 1 ex ι ‖ παύσων τε, αι m. 1 sup. ε ‖ 9. ἦγε ναῖον ‖ 11. ὄνομα, non ὄνονα ‖ 11. 12. μεσοβάρβαρος Cramer ‖ 13. post τοὺς exp. m. 1 λοιποὺς ‖ 14. κατ' codex, καὶ Cramer ‖ 15. αὐτῆς τοῦ Cramer, non codex ‖ 17. παρασκευάζει, οι sup. ει a m. 1 ‖ 18. ἐγρισμένα, χει sup. vs. a m. 1 ‖ 19. ἐκτίσατο Cramer ‖ 22. ὑπεμημνησκον, ί sup. η a m. 1 ‖ ἀλλήλοις ‖ 25. εἰς Cramer ‖ κενοτομεῖν ‖ 26 τι ‖ 27. προανελομένης ‖ 30. συνθη, ή sup. vs. a m. 1 ‖ 31. τὸν om. Cramer

Digitized by Google

παρητεῖτο καὶ τὴν πορφύραν ἀπέρριπτεν, ὡς δὲ ἐνέκειντο ξιφήρεις ἀποκτενεῖν ἀπειλοῦντες, τοῦ παρόντος κινδύνου τὸν μέλλοντα προελόμενος ἀνεδέξατο τὴν τιμήν. ὡς δὲ ταῦτα ἠγγέλθη τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἐν μεγίστῃ ταραχῇ γενόμενος, προπηδήσας τῆς σκηνῆς, ἐνθουσιῶν καὶ δακρύων καὶ τρέμων τοῦ τε Μαξιμίνου τῆς ἀπιστίας κατηγόρει καὶ τοὺς νεανίας ἔλεγε ταῦτα τετολμηκέναι, δώσειν τε πάντα ὑπισχνεῖτο ὅσα αὐτοὶ βούλονται. ὡς δὲ ὁ Μαξιμῖνος ὤφθη πλησίον βοή τε καὶ ἦχος ἐξηκούσθη, πάλιν ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς στρατιώτας ἐλιπάρει προμαχεῖν καὶ σώζειν ὃν ἀνεθρέψαντο καὶ ὑφ' ᾧ βασιλεύοντι τεσσαρεσκαίδεκα ἔτεσιν ἀμέμπτως βεβιώκεισαν· πάντας τε εἰς οἶκτον καὶ ἔλεον προκαλούμενος ὁπλίζεσθαι ἐκέλευσεν. οἱ δὲ στρατιῶται τὰ μὲν πρῶτα ὑπισχνοῦντο, κατ' ὀλίγους δὲ ἀνεχώρουν καὶ οὐδὲ ὅπλα λαβεῖν ἤθελον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπάρχοντα καὶ τοὺς οἰκείους Ἀλεξάνδρου ἤτουν πρὸς ἀναίρεσιν· [Παπιανὸς δὲ ἦν ὁ νομοθέτης]. οἱ δὲ καὶ τὴν μητέρα ἐμέμφοντο· καὶ μέχρι μέν τινος τοιαῦτα βοῶντες προσέμενον. ὡς δὲ ὁ τοῦ Μαξιμίνου στρατὸς ἤγγισεν, βοῶντες οἱ νεανίαι προσεκαλοῦντο (sic) τοὺς συστρατιώτας καταλιπεῖν μὲν γύναιον μικρολόγον καὶ μειράκιον δειλὸν μητρὶ δουλεῦον, προσιέναι δὲ συστρατιώτῃ ἐν ὅπλοις ἀεὶ καὶ πολεμικοῖς ἔργοις διῃτημένῳ. πεισθέντες οἱ στρατιῶται τὸν μὲν Ἀλέξανδρον καταλιμπάνουσιν, αὐτοὶ δὲ προσίασι τῷ Μαξιμίνῳ, αὐτοκράτωρ τε ὑπὸ πάντων ἐκεῖνος ἀναγορεύεται. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τρέμων καὶ λειποψυχῶν μόλις εἰς τὴν σκηνὴν ἐπανέρχεται, καὶ τῇ μητρὶ περιπλακεὶς καὶ ἀποδυρόμενός τε καὶ αἰτιώμενος αὐτὴν ἀνέμενε τὸν φονεύσαντα (sic). ὁ δὲ Μαξιμῖνος ὑπὸ πάντων Σεβαστὸς προσαγορευθεὶς πέμπει τινὰς τοὺς φονεύσοντας τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν μητέρα, καὶ εἴ τινες ἀνθίσταντο τῶν σὺν αὐτῷ. οἱ δὲ ἐπιπηδήσαντες τῇ σκηνῇ αὐτόν τε ἀναιροῦσι καὶ τὴν μητέρα καὶ εἴ τινες ἐδόκουν ἐκείνῳ φίλοι, πλὴν τῶν πρὸς ὀλίγον φυγεῖν δυνηθέντων. πάντας γὰρ ὁ Μαξιμῖνος μετ' οὐ πολὺ συλλαβὼν ἀπέκτεινεν. τέλος

1. ἀπέριπτεν ‖ 2. ἀποκτενειν (sine acc.) codex, ἀποκτείνειν Cramer ‖ 3. προσελόμενος Cramer ‖ 11. τεσσαρις καίδεκα ‖ 16. adnotatio marginalis quae in textum irrepsit ‖ 17. ἐπέμφοντο Cramer errore typographico ‖ 20. δειλὸν, λ corr. m. 1 ‖ 22. πισθέντες ‖ 23. 24. αὐτοκράτορ ‖ 32. προσολίγων

μὲν δὴ τοιοῦτο κατέλαβε τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν μητέρα, βασιλεύσαντα ἔτεσι ιδ', ὅσον πρὸς τοὺς ἀρχομένους ἀμέμπτως καὶ ἀναιμωτί. φόνων τε γὰρ καὶ ὠμότητος ἀκρίτων τε ἔργων ἀλλότριος ἐγένετο εἴς τε τὸ φιλάνθρωπον καὶ εὐεργετικὸν ἐπιρεπής. πάνυ γοῦν ἡ Ἀλεξάνδρου βασιλεία εὐδοκίμησεν εἰς τὸ ὁλόκληρον, εἰ μὴ διεβέβλητο αὐτῷ τὰ τῆς μητρὸς εἰς φιλαργυρίαν τε καὶ μικρολογίαν.

Μαξιμῖνος.

Exc. de virtut. p. 830 Val (cod. Peiresc. f. 97ᵛ, fr. 142 M.).

Ὅτι Μαξιμῖνος παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν πολλὴν τὴν μεταβολὴν ἐποιήσατο, τραχύτατα καὶ μετὰ πολλοῦ φόβου τῇ ἐξουσίᾳ χρώμενος. ἔκ τε ἡμέρου βασιλείας εἰς τυραννίδος ὠμότητα μεταγαγεῖν πάντα ἐπειρᾶτο. φύσει δὲ ἦν τὸ ἦθος ὥσπερ καὶ τὸ γένος βάρβαρος τό τε φονικὸν πάτριον ἔχων. εὐθέως οὖν τούς τε φίλους πάντας οὓς συνῆσαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ σύνεδροί τε ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐπιλεχθέντες ἀπεσκευάσατο μόνος εἶναι βουλόμενος ἐν τῷ στρατῷ καὶ μηδὲν αὐτῷ παρεῖναι ἐκ συνειδήσεως εὐγενοῦς. πλείστους δὲ αὐτῶν καὶ ἀπέκτεινεν ἐπιβουλὰς ὑποπτεύων. τόν τε γὰρ Μάγνον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ διὰ τὴν πρὸς Γερμανοὺς νομισθεῖσαν προδοσίαν ἀνεῖλεν. εἶχετο γὰρ τῆς πρὸς αὐτοὺς μάχης.

Exc. de insid. f. 123ᵛ (fr. 143 M.).

Ὅτι ἐπὶ Μαξιμίνου τοῦ βασιλέως ἐγένετό τις καὶ Ὀσροηνῶν ἀπόστασις· οἳ πάνυ ἀλγοῦντες ἐπὶ τῇ Ἀλεξάνδρου τελευτῇ τινὶ Κουαρτίωνι, τὴν ὕπατον ἀρχὴν διανύσαντι φίλῳ δὲ γενομένῳ τοῦ Ἀλεξάνδρου, πορφυρίδα τε ὁλοθρίαν περιέβαλον ἄκοντι καὶ αὐτοκράτορα ὠνόμασαν. ἐκεῖνος μὲν οὖν

1. τοιοῦτο, ult. ο an ω? ‖ 3. *φόνων* ego, *φόνον* codex, *φόνου* Cramer ‖ *ἔργον*, ω sup. ο a m. 1 ‖ 9. Hinc Suidas v. *Μαξιμῖνος* ‖ 10. Herod. VII, 1, 1 sq. p. 168, 16 ‖ *Μαξιμῖνος βασιλεὺς Ῥωμαίων. οὗτος παραλαβὼν* Suid. ‖ 14. *ἔχον* V ‖ 17. *βουλόμενος μόνος εἶναι* AV ‖ *μηδένα* Suidas ‖ 18. *εὐγενούς*, hoc acc., P. *εὐγενῆ* Bernhardy edidit ‖ *πλείστους*, στ ex corr., V, *πλείους* A ‖ 19. *τόν* — 21. *μάχης* om. Suid. ‖ 23. Herod. VII, 1, 9 p. 170, 19 ‖ 23. 24. *ὁσροηνῶν*, non *ὀρσοηνῶν* ‖ 25. *κου ἀρτίωνι* ‖ 27. *ὠνόμασαν*, ult. *α* m. 1 ex *ε*

Digitized by Google

ἐν τῇ σκηνῇ καθεύδων ἐπιβουλευθεὶς νύκτωρ ἀνῃρέθη ὑπὸ τοῦ συνόντος αὐτῷ φίλου, πρὸς χάριν τοῦ Μαξιμίνου.

Exc. de virtut. p. 833 Val (cod. Peiresc. f. 97ᵛ, fr. 144 M.).

Ὅτι καὶ ἀποστάσεις ἐγίνοντο ἐπὶ Μαξιμίνου. ἔτι γὰρ εἰς τραχύτητα μᾶλλον καὶ ὠμότητα ἠκόνησαν τὴν τοῦ Μαξιμίνου ψυχὴν καὶ πρότερον οὕτω πεφυκυῖαν. ἦν δὲ καὶ τὴν ὄψιν φοβερώτατος καὶ μέγιστος τὸ σῶμα.

Exc. de virtut. p. 833 Val (cod. Peiresc. f. 97ᵛ, fr. 145 M.).

Ὅτι ἐπὶ Μαξιμίνου πολλή τις ἦν περὶ τοὺς ὑπηκόους ἀπανθρωπία καὶ φόνοι πολλοί. ἀνεσείσθη γὰρ πᾶσα ἡ Ῥωμαίων πολιτεία συνοφάνταις τε καὶ δούλοις ἐκδοθεῖσα. ἑκάστης γοῦν ἡμέρας ἦν ἰδεῖν τοὺς χθὲς πλουσίους μεταιτοῦντας. τοσαύτη τις ἦν τῆς τυραννίδος ἡ φιλοχρηματία. πολλοὶ δὲ καὶ φυγαῖς καὶ θανάτοις ἐζημιοῦντο. καὶ ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰς τοὺς καθ' ἕνα ταῦτα ἐπράττετο, οὐ πάνυ τι τοῖς δήμοις ἔμελεν. τὰ γὰρ τῶν εὐδαιμονεῖν δοκούντων ἢ πλουσίων παίσματα πρὸς τῶν ὄχλων οὐ μόνον ἀμελεῖται ἀλλά τινας τῶν κακοήθων καὶ φαύλων ἔσθ' ὅτε καὶ εὐφραίνει τῷ φθόνῳ. ἐπεὶ δὲ ὁ Μαξιμῖνος τοὺς πλείστους τῶν ἐνδόξων οἴκων εἰς πενίαν περιστήσας ᾠήθη μετελθεῖν εἰς τὰ δημόσια καὶ εἴ τινα χρήματα ἦν πολιτικὰ καὶ εἰς εὐθηνίας ἢ νομὰς τῶν δημοτῶν ἠθροισμένα εἰς ἑαυτὸν μετήγαγε, ναῶν τε ἀναθήματα καὶ ἀγάλματα πόλεων καὶ εἴ τι καλλώπισμα ἦν ἐχωνεύετο (ὅπερ μάλιστα τοὺς δήμους ἐλύπει, πένθος τε δημόσιον ἐνεποίει, δίχα μάχης ὄψεις πολιορκίας ὥς τινας τῶν δημοτῶν καὶ ἐς χεῖρας ἐλθεῖν), ἐντεῦθεν μάλιστα αἱ ψυχαὶ τῶν ἁπάντων ἀπηρέσκοντο, οἵ τε στρατιῶται ὠνειδίζοντο, ὡς δὴ δι' αὐτοὺς ταῦτα πράττοντος Μαξιμίνου. αἰτίαι μὲν οὖν αὗται εἰς μῖσος καὶ ἀπόστασιν ἅπαντας παρώξυνον.

---

1. κατευδων Cramer ‖ 4. Herod. VII, 1, 12 p. 171, 13 ‖ ἀποστάσεις P ‖ 5. 6. μαξίμου P ‖ 6. οὕτω Vales, αὐτῶι P ‖ 7. τὸ, ὁ in ras. a m. 1, P ‖ 9. Herod. VII, 3, 2 sq. p. 174, 3 ‖ τις ἦν P ‖ 12. ἦν ἐστιν δεῖν P, fort. pro ἦν ἐσιδεῖν ‖ 14. φυγαῖς, αἷ in ras. a m. 1, P ‖ 16. ἔμελλεν P ‖ εὐδαιμονεῖν P, εὐδοκιμεῖν Val ‖ 19. ἐπειδὴ ὁ P ‖ 20. παραστήσας P ‖ 22. ἠθροισμένα P ‖ 24. ἐλύπει, ει in ras. a m. 1, P ‖ 25. μάχης· ὄψεις P, μάχης ὄψις Val ‖ 28. πράττοντας (sic) P

Digitized by Google

Exc. de insid. f. 123^{v} (fr. 146 M.).

Ὅτι διὰ τὴν τραχύτητα καὶ ὠμότητα τοῦ Μαξιμίνου εἰς μῖσος καὶ ἀπόστασιν πάντες παρωξύνοντο, ἄρξασθαι δὲ οὐδεὶς ἐτόλμα, ἄχρις οὗ Λίβυες ἐπανέστησαν, ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. ἐπετρόπευέ τις τῆς Καρχηδονίας χώρας τραχύτατα καὶ μετὰ πάσης ὠμότητος, καταδίκας τε ποιῶν καὶ χρημάτων εἰσπράξεις, βουλόμενος εὐδοκιμεῖν παρὰ τῷ Μαξιμίνῳ. ἐκεῖνός τε γὰρ τοὺς ἁρμόζοντας τῇ αὐτοῦ γνώμῃ ἐπελέγετο. διὸ τῆς Λιβύης ἄρχων πᾶσιν μὲν βιαίως ἐπεφέρετο, νεανίσκους δέ τινας τῶν παρ' ἐκείνοις εὖ γεγονότων πλουσίων καταδίκαις περιβαλὼν εἰσπράττειν χρήματα εὐθέως ἐπειρᾶτο, πατρῴων τε καὶ προγονικῶν οὐσιῶν αὐτοὺς ἀναιρεῖσθαι (sic). ἐφ' οἷς ἀλγήσαντες οὗτοι τὰ μὲν χρήματα δώσειν ὑπέσχοντο, τριῶν ἡμερῶν αἰτήσαντες ἀνάθεσιν. συνωμοσίαν δὲ ποιησάμενοι πάντας τε οὓς ᾔδεισαν ἢ πεπονθότας τι δεινὸν ἢ παθεῖν δεδοικότας πείσαντες, κελεύουσι νύκτωρ κατελθεῖν τοὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν νεανίσκους ξύλα τε καὶ πελέκεις ἐπιφέρεσθαι. οἱ δὲ μέγα τι πλῆθος συνελθόντες ἅμα τὸ (sic). περιόρθριον γενέσθαι εἰς τοὺς τῶν δεσποτῶν οἴκους ἅπαντῶσι καὶ σὺν αὐτοῖς πάντες ὁρμῶσι ξιφήρεις· καὶ πρότερον μὲν τὸν ἐπίτροπον αἰφνιδίως ἀναιροῦσι καὶ πολλοὺς τῶν περὶ αὐτὸν στρατιώτας· [ἔπειτα καὶ τὸν τῆς χώρας ἡγούμενον]. ὡς δὲ ταῦτα αὐτοῖς προεχώρησεν, ἐνέργοις μείζοσιν ἔδοσαν (sic)· πᾶν τε τὸ ἔθνος ἀναπείσαντες εἰς ἀπόστασιν, ὅπερ ᾔδεσαν πάλαι μὲν εὔχεσθαι μίσει Μαξιμίνου φόβῳ δὲ κωλύεσθαι, μεσαζούσης ἡμέρας ἐπὶ τὴν τοῦ ἀνθυπάτου ὄντος οἰκίαν. Γορδιανὸς δὲ ἦν ὄνομα, κλήρῳ μὲν τὴν ἀνθύπατον λαχὼν πρεσβύτης δὲ εἰς ἔτος π' ἐληλακώς, πολλῶν τε πρότερον πράξεις ὑπατικὰς, Σαβῖνός τε ἦν ὄνομα αὐτῷ, βουλόμενον κωλῦσαι τὰ γινόμενα ξύλῳ παισθέντα κατὰ τοῦ κρανίου τελευ-

2. Herod. VII, 4, 1 sq. p. 175, 18 ‖ 3. *παροξύνοντο* ‖ 4. *λίβυνες*, non *λίβωνες* ‖ 5. *ἐπετρόπευεται* (sic) *τῆς καρχηδονίας* ‖ 6. *καταδίκας*, non *κατὰ δικὰς* ‖ 7. 8. *τε γὰρ τοὺς*, non *τεταρτοὺς* ‖ 9. *νεανίσκους*, non *νεανίους* ‖ 11. *πατρόων* ‖ 15. *τε* om. Cramer ‖ 21. *αὐτῶν* Cramer ‖ 22. ab excerptore addita ‖ 24. *ἤδεση* dubitanter legebam ego, *ᾔδεσιν*, *ιν* in ras., Lebègue. *αν* sup. *η* vel *ιν* a m. 1 ‖ 28. post *πρότερον* (Herod. p. 177, 14) in codice archetypo omnia usque ad p. 182, 12 interciderunt, in cod. 1666 nullum lacunae indicium ‖ 29. *τε* codex, *δὲ* Cramer ‖ 30. *πεσθέντα*, *αι* sup. *ε* m. 1

Digitized by Google

τῆσαι. καὶ ὁ μὲν δῆμος ἐν τούτοις ἦν· ἡ δὲ σύγκλητος ἅπαξ ἀναρριφθέντος κινδύνου πάντα ἔπραττεν εἰς τὸ ἀποστῆσαι τὰ ἔθνη, πρεσβείαν πρὸς πάντας ἡγουμένους πέμπουσα, καὶ τὴν Ῥωμαίων γνώμην δηλοῦσα δεομένη τε συνάρασθαι τῇ πατρίδι. οἱ πλεῖστοι μὲν οὖν προσήκαντο τὴν πρεσβείαν· ὀλίγοι δέ τινες διεχρήσαντο τοὺς ἐλθόντας. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ῥωμαίων πόλιν τε καὶ γνώμην τοιαῦτα ἦν. ἐν δὲ τῇ Καρχηδόνι οὐχ ὡς ἤλπισαν τὰ πράγματα προυχώρει. Καπελλιανὸς γὰρ ἦν τις ὄνομα τῶν ἀπὸ συγκλήτου· ἡγεῖτο δὲ Μαυρουσίων τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις Νομάδων, ἔχων καὶ στρατιωτῶν οὐκ εὐκαταφρόνητον δύναμιν. τοῦτον ὁ Γορδιανὸς τῆς ἀρχῆς παραλύσας τοῦ ἔθνους ἐξελθεῖν ἐκέλευσεν. ὁ δὲ τὸν στρατὸν ἀθροίσας κατῆλθεν ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα. ὡς δὲ ἀπηγγέλθη τῷ Γορδιανῷ ὁ στρατὸς προσιὼν τῇ πόλει, αὐτός τε ἐν ἐσχάτῳ δέει ἦν οἵ τε Καρχηδόνιοι ταραχθέντες οἰόμενοί τε ἐν πλήθει ὄχλου, οὐκ ἐν εὐταξίᾳ στρατοῦ νικᾶν πανδημεὶ πάντες ἐξίασιν. ὁ Γορδιανὸς μὲν οὖν ὁ πρεσβύτης ἅμα τῷ τῆς Καρχηδόνος ἐπιβῆναι ἐν ἀπογνώσει γενόμενος ἐννοῶν τὴν δύναμιν Μαξιμίνου, οὐδὲν δὲ ὁρῶν ἐν Λιβύῃ ἀξιόμαχον, ἀνήρτησεν ἑαυτὸν βρόχῳ· κρυπτομένης αὐτοῦ τῆς τελευτῆς τὸν υἱὸν αὐτοῦ στρατηγήσαντα (sic) τοῦ πλήθους εἵλοντο, γενομένης δὲ συμβολῆς ἅπαντες οἱ Καρχηδόνιοι διεφθάρησαν. οὐχ ὑπομείναντες γὰρ τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων ἀλλὰ πάντα ἃ ἐπεφέροντο ὅπλα ῥίψαντες ἔφευγον· ὠθούμενοι δὲ ὑπ' ἀλλήλων οἱ πλείους ἀπώλοντο. ἔνθα καὶ ὁ τοῦ Γορδιανοῦ υἱὸς ἀνῃρέθη καὶ οἱ περὶ αὐτὸν πάντες, ὡς διὰ πλῆθος πτωμάτων μηδὲ τοὺς νεκροὺς ταφῆναι μηδὲ τοῦ Γορδιανοῦ τοῦ νέου εὑρεθῆναι σῶμα, πολλὴ δὲ οἰμωγὴ κατὰ τὴν πόλιν γυναικῶν τε καὶ παίδων ἐγίνετο. τοιούτῳ μὲν δὴ τέλει ὁ Γορδιανὸς ἐχρήσατο, βιώσας τὰ πρῶτα εὐδαιμόνως ἐν εἰκόνι τε βασιλείας τελευτήσας. ὁ δὲ Καπελλιανὸς (sic) εἰς Καρχηδόνα εἰσελθὼν πάντας τε τοὺς πρωτεύοντας ἀπέκτεινεν, καὶ οἵτινες διεσώθησαν ἐκ τῆς μάχης. ἐφείδετο

---

2. πράντα, ρ exp. a m. 1 ‖ 4. γνώμη ‖ 7. Herod. VII, 9, 1 p. 185, 20 ‖ 8. καρχηδόνι, non καλχήδονι ‖ προυχάρει ‖ 9. το, ῶν m. 1 sup. ο ‖ 15. καρχηδόνιοι, η m. 1 ex ι ‖ 19. ἐνοῶν ‖ 21. στρατηγήσοντα Cramer ‖ 22. ἕλοντο ut vid., ἕ corr. m. 1 ‖ 24. ἐπιφέροντο Cramer ‖ 28. οἰμογή ‖ 29. ἐγένετο Cramer, non codex ‖ τοιούτων Cramer ‖ 32. προτεύοντας

οὐδενός, οὔτε ἱερῶν συλήσεως οὔτε χρημάτων ἁρπαγῆς, ἀλλὰ καὶ τὰς λοιπὰς περιήει πόλεις τοιαῦτα δρῶν. ὡς δὲ ἐς τὴν Ῥώμην ἐδηλώθη ἡ τοῦ πρεσβύτου τελευτή, ἐν πολλῇ ἀφασίᾳ ἐγένοντο. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ περὶ τῶν πρακτέων σκέψασθαι καὶ προστησαμένους ἐπιλέξασθαι βασιλέα. συνῆλθον εἰς τὸ Καπιτώλιον καὶ ψηφίζονται βασιλεῖς, Μάξιμόν τε καὶ Βαλβῖνον, εὐθέως τε αὐτοκράτορας ὀνομάζουσιν. ὁ δὲ Μαξιμῖνος ἤσθη μὲν ἐπὶ τῇ τῶν Ἰταλιωτῶν εὐθὺς φυγῇ, ἐλπίζων πάντας τοῦτο ποιήσειν· ὁ δὲ στρατὸς ἤχθετο, ἐν ἀρχῇ λιμοῦ πειρώμενος. διανυκτερεύοντες οὖν ἐπὶ τὰς Ἄλπεις ἤγοντο, ὄρη ὑψηλά. ὡς δὲ ταύτας διέβησαν ἀκωλύτως, καταβαίνοντες εἰς τὸ πεδίον ἤδη ἀνεθάρρησάν τε καὶ ἐπαιώνισαν. ἔνθα ἦν πόλις Ἀκυληία, πρὸς ἣν καταχθεὶς ὁ Μαξιμῖνος εὗρε μὲν τὰς πύλας κεκλεισμένας, τὸν δὲ στρατὸν ἤδη ἀπαγορεύειν καὶ ἀναχωρεῖν βουλόμενον τῆς πολιορκίας, βαλλόμενον λίθοις τε καὶ δόρασιν, ὁ δὲ Μαξιμῖνος ἀγανακτήσας πρὸς τοὺς στρατηγοὺς ὡς ἀμελέστερον μαχομένους αὐτὸς τῆς μάχης εἴχετο. οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀκυληίας πανδημεὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἀπεμάχοντο. ἐστρατήγουν δὲ αὐτῶν καὶ πάντα διὰ φροντίδος εἶχον ἄνδρες β' ἀπὸ ὑπατείας, ἐπιλεχθέντες δὲ ὑπὸ τῆς συγκλήτου. ὧν ὁ μὲν Κρισπῖνος ὁ δὲ Μινόφιλος (sic) ἐκαλεῖτο· καὶ μετὰ πολλῆς προνοίας τὰ ἐπιτήδεια εἰσεκομίσαντο. ἦν δὲ καὶ ὕδατος ἀφθονία. ὁ δὲ Μαξιμῖνος ἔδοξε πέμπειν ἐν σχήματι πρεσβείας τοὺς κάτωθεν διαλεξομένους, εἰ ἄρα πείσειαν αὐτοὺς ἀνοῖξαι τὰς πύλας. ὁ δὲ Κρισπῖνος περιέθεε δεόμενος μὴ πείθεσθαι ὑποσχέσεσι τυράννου ἐπιόρκου, ἀλλὰ πρὸς τὴν Ῥωμαίων σύγκλητον εὔνοιαν φυλάττειν. πολλῶν δὲ καὶ χρησμῶν αὐτοῖς καὶ μαντείων αἰσίων γενομένων ἔπεισεν αὐτοὺς ἀποδιῶξαι τοὺς πρέσβεις. ὁ δὲ Μαξιμῖνος ταῦτα μαθὼν πλείονι τῷ θυμῷ ἐχρήσατο· καὶ γεφυρώσας τὸν παραρρέοντα ποταμὸν προσήγγισε τῷ τείχει καὶ τειχομαχεῖν ἤρξατο παντὶ σθένει. πολλῶν δὲ σχεδὸν ἑκάστης ἡμέρας γενομένων προσβολῶν καὶ παντὸς τοῦ στρατοῦ ὥσπερ σαγηνεύοντος τὴν πόλιν, μετὰ

---

5. προστισαμένους ‖ 8. Herod. VIII, 1, 5 sq. p. 195, 21 ‖ ἤθη ‖ 11. ἤγοντο m. 1 ex ἦγοντο. ἠπείγοντο Herod. ‖ ὀρῆν ψηλά (non ψυλὰ) ‖ 13. ἐπεώνησαν, αι m. 1 sup. ε ‖ 16. δώρασιν ‖ 18. πανδημη, ει m. 1 sup. ult. η ‖ 20. αὐτον, ῶν m. 1 sup. ον ‖ 23. ἐπιτήδηα, ει m. 1 sup. η ‖ 32. παντι, non ἀντὶ

Digitized by Google

πολλῆς βίας καὶ προθύμου μάχης ἀντεῖχον οἱ Ἀκυλήσιοι παν-
δημεὶ ἅμα γυναιξὶ καὶ παισίν. οὐδέ τις ἦν ὃς μὴ μετεῖχε
τῶν ὑπὲρ πατρίδος πόνων. οὐδὲ ᾤετο Μαξιμῖνος ἄλλως αὐτῷ
τὴν ἐπὶ Ῥώμην ὁδὸν ἔσεσθαι εὐπρεπῆ, εἰ μὴ πρότερον τὴν
ἀντιστᾶσαν τῆς Ἰταλίας πόλιν καθέλῃ. ὑποσχέσεσί τε οὖν
καὶ δωρεαῖς αὐτός τε καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ, ὃν πεποιήκει Καί-
σαρα, περιθέοντες τὸν στρατὸν ἀνέπειθον. οἱ δὲ Ἀκυλήσιοι
λίθοις τε κιρνῶντες θείῳ καὶ ἀσφάλτῳ καὶ πίσσῃ καὶ ἐλαίῳ
ἔβαλλον τὸν στρατόν· πυρώσαντες γὰρ ταῦτα ὄμβρου δίκην
κατεχώννυον, ὥστε γυμνοῦσθαι αὐτοὺς τῶν ὅπλων καιομένους
καὶ διαφθείρεσθαι τά τε πρόσωπα καὶ τὰς χεῖρας ἀκροτηρια-
ζομένους (sic)· ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς προσαγομένας μηχανὰς ταύτῃ
τῇ σοφίᾳ κατέκαιον. τῶν μὲν οὖν πρώτων ἡμερῶν ἀντίπα-
λός πως καὶ ἰσόρροπος ἔμενεν ἡ τύχη τῆς μάχης· χρόνου δὲ
γενομένου ὅ τε στρατὸς τοῦ Μαξιμίνου ὀκνηρὸς ἐγένετο καὶ
πταίων τῆς ἐλπίδος ἀθύμως διέκειτο. οἱ δὲ Ἀκυλήσιοι ἐρ-
ρώννυντό τε καὶ τῶν στρατιωτῶν κατεφρόνουν, ὥστε καὶ
σκώπτειν τὸν Μαξιμῖνον καὶ ὕβρεις αἰσχρὰς ⟨ἐς⟩ αὐτὸν
ἀπορριπτεῖν. ἐφ' αἷς ἐκεῖνος κινούμενος τοὺς ἰδίους ἐκόλαζεν
ὡς ῥᾳθύμως καὶ ἀνάνδρως προσφερομένους τῇ πολιορκίᾳ.
ὅθεν αὐτῷ περιεγένετο πρὸς μὲν τῶν οἰκείων μῖσός τε καὶ
ὀργή, πρὸς δὲ τῶν ἀντιπάλων καταφρόνησις. συνέβαινε δὲ
τοῖς Ἀκυλησίοις πολλὴν ὑπάρχειν τῶν ἐπιτηδείων ἀφθονίαν,
πάντων ἐν τῇ πόλει σεσωρευμένων. ὁ δὲ στρατὸς τοὐναντίον
ἐν σπάνει πάντων ὑπῆρχεν ὑπὸ σκηναῖς τε αὐτοσχεδίοις καὶ
γυμνῷ τῷ ἀέρι διατρίβων. οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι πάντα προκατ-
έλαβον ὑπατικοὺς ἄνδρας προχειρισάμενοι τῆς κατὰ τὴν
Ἰταλίαν φρουρᾶς. συνέβαινε δὲ καὶ τὸν στρατὸν δοκοῦντα
πολιορκεῖν αὐτὸν πολιορκεῖσθαι. ὅθεν ἐν ἀπογνώσει γενό-
μενοι οἱ στρατιῶται τά τε κατὰ τὴν Ῥώμην καὶ πᾶσαν τὴν
Ἰταλίαν πυθόμενοι αἰφνιδίως ἀναπαυομένου τοῦ Μαξιμίνου
ἐν τῇ σκηνῇ καὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐν ἀνέσει τοῦ πολέμου
οὔσης τῶν τε πλείστων εἰς τὰς σκηνὰς ἀνακεχωρηκότων

---

2. πεσὶν ‖ 3. πόνων m. 1 ex πόνον ‖ 5. κατέλῃ Cramer ‖ 10. καιο-
μένους an καιωμ.? ‖ 14. ἰσόρροπος, π corr. a m. 1 ‖ 16. διέκειτο, ει ex ι
m. 1 ‖ 16. 17. ἐρρώννυντο ‖ 18. σκόπτειν ‖ ἐσχρὰς ‖ 19. ἐκεῖνος, ς corr. a
m. 1 ‖ ἐκόλαζεν an ἐκώλ.? ‖ 20. ἀνάνδρος, ω sup. ο m. 1 ‖ 24. σεσορευ-
μένων

ἔδοξε τοῖς στρατιώταις, οἳ πρὸς τῇ Ῥωμαίων πόλει στρατόπεδον εἶχον ὑπὸ τὸ καλούμενον Ἄλβανόν, ἔνθα παῖδας καὶ γυναῖκας καταλελοίπεσαν, φονεῦσαι τὸν Μαξιμῖνον, ὡς παύσαιντο χρονίου πολιορκίας, μηκέτι πορθοῖεν Ἰταλίαν ὑπὲρ τυράννου κατεγνωσμένου καὶ μεμισημένου. τολμήσαντές τε οὖν ἐπίασι τῇ σκηνῇ περὶ μέσην ἡμέραν, συναραμένων αὐτοῖς καὶ τῶν δορυφόρων, τάς τε εἰκόνας ἐκ τῶν σημείων κατασπῶσι καὶ αὐτὸν σὺν τῷ παιδὶ ἀναιροῦσι. φονεύουσι δὲ καὶ τὸν ἐπάρχοντα τοῦ στρατοῦ, πάντας τε ἀναιροῦσι τοὺς ἐκείνῳ θυμήρεις ῥίψαντές τε τὰ σώματα τοῖς βουλομένοις ἐννυβρίζειν. τούτων δὲ τὰς κεφαλὰς ἐς τὴν Ῥώμην ἔπεμψαν. τοιούτῳ μὲν δὴ τέλει Μαξιμῖνος καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ ἐχρήσαντο βασιλεύσαντες ἔτη γ΄ δίκας πονηρᾶς ἀρχῆς ὑποσχόντες.

Μάξιμος καὶ Βαλβῖνος.

ὁ δὲ στρατὸς ὡς ἐπύθετο τὰ γινόμενα (sic) πρὸς τὴν Ἀκυληίαν παραγενόμενος ἐν εἰρηνικῷ σχήματι, ἐντὸς μὲν τῶν τειχῶν οὐχ ὑπεδέχθη, τούς τε ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἀναδειχθέντας αὐτοκράτορας εὐφήμει· οὕτω τε ἔμεινεν παρὰ τὰ τείχη κομιζόμενος τὰ χρειώδη παρὰ τῶν ἔνδον. οἱ δὲ ἱππεῖς οἱ τὴν Μαξιμίνου κεφαλὴν κομίζοντες μεταξύ τ' Ἀλσίνου τε καὶ Ῥαβέννης περιέτυχον Μαξίμῳ αὐτοκράτορι διατρίβοντι ἐν Ῥαβέννῃ, ἔνθα τούς τε ἀπὸ Ῥώμης ἐπιλέκτους καὶ τοὺς ἀπὸ Ἰταλίας λογάδας ἤθροιζε· ἀφῖκτο δὲ αὐτῷ καὶ συμμάχων πλῆθος. παρασκευάζοντι δὲ αὐτῷ τὰς δυνάμεις προῖασι (sic) τὴν κεφαλὴν Μαξιμίνου φέροντες καὶ τοῦ παιδός· εὐθέως τε Μάξιμος πέμπει τοὺς ἱππεῖς ἐς τὴν Ῥώμην ἀγγέλλοντας τὰ πραχθέντα τῷ δήμῳ καὶ τὴν κεφαλὴν κομίζοντας τοῦ πολεμίου ἀνεσκολοπισμένην, ὡς πᾶσι περίοπτος εἴη. καὶ οὐδὲ εἰπεῖν ἔστιν λόγῳ ἐκείνης τῆς ἡμέρας τὴν ἑορτήν. οὐδὲ γὰρ ἡλικία τις ἦν ἣ μὴ πρὸς τοὺς βωμούς τε καὶ τὰ ἱερὰ ἠπείγετο συνηδόμενοί τε ἀλλήλοις καὶ εἰς τὸν ἱππόδρομον συνθέοντες· καὶ αὐτὸς ἑκατόμβας ἔθυεν, ἀρχαί τε πᾶσαι καὶ ἡ σύγκλητος

---

15. ὡς Cramer, ὠ codex ‖ 16. ἀκυλίαν ‖ 18. ἐφήμη, ει m. 1 sup. η ‖ 19. τείχη m. 1 ex τείχει, ut vid. ‖ χρηώδη, ει sup. pr. η m. 1 ‖ 23. ἀφῖκτω ‖ 26. ἀγγέλοντας, λ sup. λ m. 1 ‖ 30. ἦ] ἢ codex ‖ βομούς ‖ 31. ἐς Cramer ‖ ί πόδρομον ‖ 32. εκατόμενας

ἕκαστός τε ὥσπερ ἀποσεισάμενος πέλεκυν τοῖς αὐχέσιν ἐπικείμενον ὑπερευφραίνετο. εἷς τε τὰ ἔθνη ἄγγελοι καὶ κήρυκες διεπέμποντο. καὶ ὁ Μάξιμος ἐπιστὰς τῇ Ἀκυληίᾳ ὑπεδέχθη μεγαλοφρόνως, πρεσβείας τε ἐκ πάσης τῆς Ἰταλίας δεχόμενος εἰκόνας τε καὶ ἀγάλματα καὶ στεφάνους. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ στρατὸς ὁ τὴν Ἀκυληίαν πορθήσας (sic) προῆει ἐν εἰρηνικῷ σχήματι δαφνηφορῶν, ἀνάγκη. ἠγανάκτουν γὰρ ὁρῶντες τὸν μὲν ὑπ' αὐτῶν ἐπιλεχθέντα βασιλεύειν καθημενόμενον, κρατοῦντας δὲ τοὺς ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἡρημένους.

ὁ δὲ Μάξιμος συγκαλέσας πάντας βασιλικῶς τε ἀπεφήνατο ἀμνηστίαν τε πάντων ὑποσχόμενος καὶ χρημάτων πολλῶν διανομάς. ὀλίγων τε ἡμερῶν διατρίψας τὴν εἰς τὴν Ῥώμην ἐπάνοδον συνεκρότει. καὶ τὸ μὲν ἄλλο στρατιωτικὸν ἀπέπεμψεν εἰς τὰ ἔθνη καὶ εἰς τὰ οἰκεῖα στρατόπεδα· αὐτὸς δὲ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ῥώμην σὺν τοῖς δορυφόροις καὶ τοῖς ὑπὸ Βαλβίνῳ στρατευομένοις. ἐπανῆλθον δὲ καὶ οἱ ἀπὸ Γερμανίας ἐληλυθότες σύμμαχοι· ἐθάρρει γὰρ αὐτῶν τῇ εὐνοίᾳ, ὡς καὶ τοῦ ἔθνους ἐπιεικῶς πρότερον ἄρξας ὅτε ἰδιώτευσεν. εἰσιόντι δὲ αὐτῷ εἰς τὴν Ῥώμην ὅ τε Βαλβῖνος ὑπήντετο ἐπαγόμενος Γορδιανὸν Καίσαρα ἥ τε σύγκλητος καὶ ὁ δῆμος εὐφημοῦντες ὥσπερ θριαμβεύοντα ὑπεδέχοντο· ἔχαιρέ τε ὁ δῆμος αὐτοῖς σεμνυνόμενος εὐπατρίδαις καὶ ἀξίοις τῆς βασιλείας. οἱ δὲ στρατιῶται διοίδαινον τὰς ψυχάς, ἐβαροῦντο αὐτῶν αὐτὴν τὴν εὐγένειαν, καὶ ἠγανάκτουν ὅτι ἄρα ἔχοιεν ἐκ συγκλήτου βουλῆς βασιλέας· ἐλυποῦντο (sic) δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ Γερμανοὶ παρόντες· ἀντιπάλους γὰρ ἤλπιζον ἔχειν (sic). τό τε Σεβήρου ὑπόδειγμα αὐτοῖς ἐτάραττεν, ὃς τοὺς Περτίνακα ἀποκτείναντας ἀπέζωσεν. ἐπιτελουμένου δὲ ἀγῶνος τοῦ τῶν Καπιτωλίων πάντων τε περὶ τὴν πανήγυριν ἀσχολουμένων αἰφνιδίως ἦν εἶχον γνώμην λανθάνουσαν ἐξέφηναν, καὶ τοῦ θυμοῦ μὴ κρατήσαντες ἀνῆλθον ὁμοθυμαδὸν εἰς τὰ βασίλεια καὶ τοῖς πρεσβύταις βασιλεῦσιν ἐπεισῆλθον. συν-

---

1. πέλεκυ ‖ 2. ἄγγελοι, non ἄλληλοι ‖ 3. διεπέμποτο, ν sup. vs. m. 1 ‖ 11. χρημάτων, non σχημάτων ‖ 13. ἄλλο an ἄλλω? ‖ στρατιωτιωτικὸν ‖ 19. ὑπηντήτο (sic) ‖ 22. σεμνηνόμενος ‖ 22. 23. βασιλείας, ult. α corr. m. 1 ‖ 25. βασιλέως ‖ 27. ἐτταίρατεν, alt. τ exp. 1 et sup. εν posuit τ ‖ ὃ ‖ 29. πάντω, ν sup. ω m. 1 ‖ 31. ὁμοθυμαδὸν, α corr. m. 1 ‖ 32. ἐπεισῆλθον, ει m. 1 ex ι

Digitized by Google

ἔβαινε δὲ κἀκείνους μὴ πάνυ τι ἀλλήλοις ὁμονοεῖν, οἷά περ ἡ μοναρχίας ἐπιθυμία εἴωθε ποιεῖν· ὅπερ αὐτοῖς γέγονεν ἀπωλείας αἴτιον. ὡς γὰρ ἐπύθετο ὁ Μάξιμος ἀφικνεῖσθαι τοὺς πραιτωριανοὺς καλουμένους ἐβούλετο μεταπέμψασθαι τοὺς Γερμανοὺς συμμάχους. ὁ δὲ Βαλβῖνος οἰόμενος δόλον τινὰ εἶναι κατ' αὐτοῦ καὶ σόφισμα (ᾔδει γὰρ τοὺς Γερμανοὺς τῷ Μαξίμῳ εὐνοοῦντας) ἐκώλυε φάσκων οὐ διὰ τοὺς πραιτωριανοὺς αὐτοὺς ἀφίξεσθαι ἀλλ' εἰς τὸ περιποιῆσαι τῷ Μαξίμῳ τὴν μοναρχίαν. ἐν ᾧ δὴ περὶ τούτων διεφέροντο εἰσδραμόντες οἱ στρατιῶται ἐκστάντων αὐτοῖς τῶν πυλωρῶν ἁρπάζουσι τοὺς πρεσβύτας. περιρρήξαντες δὲ ἃς εἶχον ἐσθῆτας γυμνοὺς τῆς βασιλείου αὐλῆς ἐξάγουσιν μετὰ πάσης αἰσχύνης καὶ ὕβρεως, παίοντες καὶ ἀποσκώπτοντες γενείων τε καὶ ὀφρύων ἐσπαραγμένοι (sic)· οἱ Γερμανοὶ ὅπλα ἐλάμβανον ὡς ἀμυνοῦντες αὐτοῖς. μαθόντες οἱ πραιτωριανοὶ ἀφικνουμένους αὐτοὺς ἤδη πᾶν τὸ σῶμα λελωβημένους τοὺς βασιλέας ἐπὶ τῆς λεωφόρου ἀπέρριψαν. ἁράμενοί τε τὸν Γορδιανὸν αὐτοκράτορα ἀναγορεύουσιν, ἐπειδὴ πρὸς τὸ παρὸν ἄλλον οὐχ εὗρον, βοῶντές τε πρὸς τὸν δῆμον ὅτι ἅρα εἴησαν ἀποκτείναντες οὓς ὁ δῆμος ἐν ἀρχῇ οὐκ ἐβούλετο ἄρξαι, Γορδιανόν τε ἐπελέξαντο ἐκείνου τε ἀπόγονον καὶ οἷον (sic) αὐτοὶ Ῥωμαῖοι ἐξεβιάσαντο, ἔχοντές τε αὐτὸν ἀπῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ κλείσαντες τὰς θύρας ἡσύχαζον. οἱ δὲ Γερμανοὶ μαθόντες ἀνηρημένους καὶ ἐρριμμένους ὧν χάριν ἠπείγοντο, οὐχ ἑλόμενοι πόλεμον μάταιον ὑπὲρ ἀνδρῶν τεθνηκότων, ἐπανῆλθον ἐς τὸ αὐτῶν καταγώγιον. τέλει μὲν δὴ τοιούτῳ ἐχρήσαντο οἱ προειρημένοι πρεσβῦται.

---

4. 7. 8. πετρωνιανούς ‖ 7. 8. non πειρωνιανούς ‖ 10. εἰσδραμώντες ut vid. ‖ 14. ἐπαραγμένοι Cramer, non codex ‖ 15. ἀμεινοῦντες ‖ πρετωριανοί, αι sup. ε m. 1 ‖ 17. τῆς, ῆς corr. m. 1 ‖ 23. στρατόπαιδον ‖ 26. αὐτον, ῶν m. 1 sup. ον

Digitized by Google

Index nominum.

Abgarus rex III, 9, 2
Achilles IV, 8, 4; 9, 3
Adiabeni III, 9, 3
Adventus (Oclatinius) praef. praet. IV, 12, 1; 14, 2
Aegaeum mare VI, 2, 2; 4, 5
Aegyptius I, 17, 6
Aegyptus VI, 4, 7; VII, 6, 1
Aemilianus Nigri dux III, 2, 2. 3
Aeneas Phryx I, 11, 3; II, 3, 4
Aesculapius IV, 8, 3
Aethiopes I, 15, 5
Afri (*Λίβυες*) V, 6, 4; VII, 4, 1; 5, 8; 6, 3; Afer (*Λίβυς*) II, 9, 2; III, 10, 6; IV, 8, 5
Africa (*Λιβύη*) IV, 3, 7; V, 1, 10; 6, 4; VII, 4, 3. 4; 9, 4; 10, 1; 12, 9; VIII, 1, 1
Africanus Gordiani I cogn. VII, 5, 8
Albanus mons VIII, 5, 8
Albinus (D. Clodius) II, 15, 1. 4. 5; III, 5, 2—7, 8; 8, 1. 2. 6
Alexander Magnus I, 3, 2; III, 4, 3; IV, 8, 1. 2. 6. 9; 9, 3. 4; VI, 2, 2. 6; VII, 6, 1. cf. V, 7, 3
Alexander Severus v. Severus Al.
Alexandria Aeg. IV, 3, 7; 8, 6 sq. cf. VII, 6, 1. Alexandrini IV, 8, 7 sq.
Alexandria ad Issum III, 4, 3
Alexianus (Severus Alexander) V, 3, 3; 7, 3
Alpes II, 11, 8; III, 6, 10; VIII, 1, 4. 5
Altinum VIII, 6, 5
Anchises II, 3, 4
Antigonus I, 3, 3 (v. adn.)
Antiochia II, 7, 9; 8, 6. 7; 10, 7; 14, 6; III, 1, 3; 2, 10; 3, 4; 4, 6; 6, 9; IV, 3, 7; 8, 6; 9, 8; 13, 6; 15, 9; V, 1, 1; 2, 3; 4, 1; VI, 4, 3; 6, 2. 3. 4. 6; Antiochenses II, 8, 9; III, 3, 3; 4, 1
Antoninus imp. (Caracalla) III, 10, 5—IV, 13, 8; 14, 1. 2; 15, 6. 8; V, 1, 1. 6; 2, 1. 5; 3, 2. 10. 11; 4, 1. 2; 7, 3; VI, 3, 6
Antoninus imp. (Elagabalus) V, 3, 12—8, 10; VI, 1, 1
Antoninus Pius imp. I, 7, 4
Antoninus (M.) triumvir III, 7, 8
Apollo VIII, 3, 8
Aquileia VIII, 2, 2 sq., Aquileienses VIII, 4, 2. 7. 9; 5, 2. 3. 7; 6, 2; 7, 2
Arabia felix III, 9, 3
Armenia III, 2, 6; 9, 2; VI, 5, 1. 5. Armenii III, 1, 2; 9, 2; VII, 2, 1
Arsaces VI, 2, 7
Arsacidae IV, 10, 5
Artabanus Parthorum rex III, 9, 10; IV, 10, 1 sq.; 14, 1 sq.; VI, 2, 1. 7; 3, 5 (plures Parthorum reges confundit scriptor)
Artaxerxes Persa VI, 2, 1. 7; 3, 5; 4, 5
Asia III, 1, 6; 2, 2. 5; IV, 3, 5; 8, 3. 6; VI, 2, 2. 6; 4, 5
Astroarche V, 6, 4
Atrae III, 9, 3. Atreni III, 1, 2. 3; 5, 1; 9, 1. 2. 3. 5. 9
Atticae drachmae IV, 4, 7
Augustus I, 1, 4; II, 11, 5; III, 7, 8; 13, 3; VI, 2, 4
M. Aurelius v. Marcus

Bacchus (*Διόνυσος*) I, 3, 3; V, 3, 7
Balbinus (D. Caelius Calvinus) imp. VII, 10, 3 sq.; VIII, 6, 2. 7; 7, 8; 8, 4 sq.
Barsemius Atrenorum rex III, 1, 3; 9, 1
Basianus Severi f. III, 10, 5. v. Antoninus imp. (Caracalla)
Basianus V, 3, 3. 6. v. Antoninus imp. (Elagabalus)

Digitized by Google

Belenus deus (*Βέλεν*) VIII, 3, 8
Berytii III, 3, 3
Bithynia III, 2, 6. 9; 3, 1; IV, 3, 6; 8, 6; V, 4, 11
Britanni III, 7, 2. 3; 14, 2 sq. Britannia II, 15, 1. 5; III, 7, 1; 8, 2; 14, 1. 2; 15, 7
(Britannicus Neronis frater IV, 5, 6)
Byzantium III, 1, 5; 2, 1; 6, 9; IV, 3, 6; V, 4, 11

Caesar (C. Iulius) III, 7, 8
Caesaris dignitas II, 15, 3; III, 5, 2; 7, 8; V, 4, 12; 7, 1. 4; 8, 4; VII, 10, 9; VIII, 4, 9; 6, 2; 7, 8; 8, 7
Campania III, 13, 1
campus Martius v. Martius
Capelianus leg. Aug. pr. pr. provinciae Numidiae VII, 9, 1 sq.
Capitolinus (Iuppiter) I, 9, 2; VII, 10, 2; Capitolini ludi VIII, 8, 3
Capitolium IV, 8, 1; VII, 10, 5. 7. 8
Cappadocia III, 1, 4; 2, 6; 3, 1. 3. 7
Caria VI, 2, 2; 4, 5
Carrhae IV, 13, 3
Carthago VII, 6, 1; 9, 1 sq.; vetus V, 6, 4; Carthaginienses V, 6, 4; VII, 4, 2; 6, 2; 8, 5; 9, 4 sq.; 11, 3
Chalcedon IV, 3, 6; V, 4, 11
Cilicia III, 1, 4; 3, 8
Cleander I, 12, 3—13, 6
Commodus imp. I, 2, 1 sq.; II, 1, 1 sq.; 5, 7; 6, 5. 10. 11; 7, 2; 10, 3; III, 2, 4; IV, 6, 3; V, 1, 6; 6, 2
Crispina Commodi uxor I, 8, 4
Crispinus consularis VIII, 2, 5; 3, 4. 7
Ctesiphon III, 9, 2. 10
Cyrus maior VI, 2, 2
Cyzicus III, 2, 1. 2. 6. 9; Cyzicenus III, 2, 6

Danubius fl. (*Ἴστρος*) I, 6, 1. 8; II, 9, 1; IV, 7, 2; 8, 1; VI, 7, 2. 6
Darius ultimus Persarum rex III, 4, 3; VI, 2, 2. 6
Diadumenianus Macrini f. V, 4, 12
Dido V, 6, 4
Dionysius tyrannus I, 3, 2
Domitianus imp. I, 3, 4; IV, 5, 6

Elagabalus deus V, 3, 4; 5, 7
Electus cubiculi custos I, 16, 5—II, 2, 5

Emesa opp. V, 3, 2
Emona opp. VIII, 1, 4
Ἑπτὰ πελάγη VIII, 7, 1
Eridanus fl. VIII, 7, 1
Euphrates fl. II, 7, 4; 8, 8; VI, 5, 2
Europa II, 8, 7; 14, 7; III, 1, 6; IV, 3, 5; V, 4, 11; VI, 2, 2; 4, 5. Europaei IV, 3, 6

Fadilla Commodi soror I, 13, 1
Faustina Commodi mater I, 7, 4
Festus IV, 8, 4

Galatia III, 2, 6; 3, 1
Galli (*Κελτοί*) I, 10, 2; Gallia III, 7, 1. 2; 8, 2; 15, 8
Gallicanus consularis VII, 11, 3 sq.
Gallus fl. I, 11, 2
Ganymedes I, 11, 2
Germani I, 3, 5; II, 1, 4; 9, 9; IV, 7, 3; 8, 1; 13, 6; VI, 7, 2 sq.; VII, 1, 6 sq.; 8, 4. 10; VIII, 1, 3; 4, 3; 6, 6; 8, 2 sq. Germania VIII, 7, 8; Germanicus VI, 7, 6
Germanicus IV, 5, 6; Commodus I, 15, 9
Geta imp. III, 14, 9—IV, 4, 3. 8
Glabrio II, 3, 3
Gordianus I VII, 5, 2—9, 10; 10, 5. 6. 7. 8; VIII, 1, 1; G. alter (VII, 7, 2) VII, 9, 7; ambo Gordiani VIII, 6, 3; G. tertius (VII, 10, 7) VIII 6, 2; 7, 8; 8, 7. 8
Graeci Graecus I, 2, 3; 3, 3; 11, 1; 16, 1; II, 11, 4; III, 2, 8; V, 3, 5; 5, 4; 7, 5; VII, 1, 12. Graecia III, 2, 8

Hadrianus imp. I, 7, 4
Hannibal IV, 8, 5
Hercules I, 14, 8. 9; 15, 8
Hispani I, 10, 2

Ilium I, 14, 4; IV, 8, 4. 6; V, 6, 3
Illyricum II, 9, 8; 10, 1; 14, 6; VI, 7, 2. 3; Illyricus adi. I, 9, 1. 4; II, 8, 10; 10, 8; 11, 7; 13, 10; 15, 5; III, 1, 1; VI, 4, 3; 6, 2; 7, 2. 4; VIII, 2, 3. Illyrius subst. II, 9, 1. 9; 10, 1; 11, 9; III, 2, 2; 4, 1. 5; 7, 2
Ilus Phryx I, 11, 2
Indi I, 15, 5
Iocasta IV, 9, 3
Ionia VI, 2, 2; 4, 5

Digitized by Google

Ionium mare VIII, 1, 5
Issicus sinus III, 4, 2
Ister v. Danubius
Itali, Italia, Italicus passim
Iulia Severi uxor IV, 3, 8; 13, 8; V, 3, 2; 8, 3
Iulianus imp. II, 6, 6—12, 7; 13, 1; III, 1, 1
Iulianus (Ulpius) Macrini praef. praet. V, 4, 3. 4
Iuppiter I, 7, 6; 9, 2; 11, 2; 14, 8; 16, 1; II, 3, 11; 14, 2; III, 8, 4; IV, 5, 7; VII, 10, 2. 3. v. Capitolinus

Laconicus Antonini λόχος IV, 8, 3 v. adn.
Laetus (Q. Aemilius) praef. praet. I, 16, 5—II, 2, 9
Laetus (Iulius?) Severi dux III, 7, 3. 4. 5
Laodicenses III, 3, 3. 5; 6, 9
Latium I, 16, 1
Laurentum I, 12, 2
Libertas (Ἐλευθερία) I, 14, 9
Lucilla Commodi soror I, 8, 3. 4. (8); IV, 6, 3
Lucius v. L. Verus
Lugdunum III, 7, 2. 7
Lunus deus IV, 13, 3
Lydus (Tantalus) I, 11, 2

Macedo Osroenorum dux VII, 1, 10
Macedo Macedones I, 3, 3; III, 2, 8; IV, 8, 1; V, 7, 3; VI, 2, 2. 6. 7. Macedonicus I, 3, 3; IV, 8, 2; 9, 4
Macrinus (M. Opellius) imp. IV, 12, 1—V, 4, 12; 5, 2
Maecenas praetorius VII, 11, 3
Maesa V, 3, 2 sq.; 5, 5; 7, 1 sq.; VI, 1, 4
Magnus consularis VII, 1, 5. 7
Mamaea V, 3, 3 sq.; 7, 1. 5 sq.; VI, 1, 5 sq.; 9, 8
Marcia Commodi concubina I, 16, 4 sq.; II, 1, 3
Marcus imp. (M. Aurelius) I, 1, 4; 2, 1 sq.; 8, 3; 14, 8; II, 1, 4; 4, 2; 9, 9; 10, 3; 14, 3; III, 10, 5; IV, 1, 4; 5, 6; 6, 3; V, 1, 8; 2, 4; VI, 1, 7
Marius (C.) III, 7, 8
Martialis IV, 13, 1 sq.
Martius campus IV, 2, 6
Mater deum I, 10, 5; 11, 1 sq.
Maternianus IV, 12, 4. 5; 13, 1
Maternus I, 10, 1—7; 11, 5
Mauri I, 15, 2; III, 3, 4. 5; IV, 3, 7; 15, 1; VI, 7, 8; VII, 2, 1; 9, 1; VIII, 1, 3. struthiones I, 15, 5
Maximinus imp. VI, 8, 1 sq.—VIII, 5, 9; 6, 2. 5, 6; eius filius VIII, 4, 9; 5, 9; 6, 6
Maximus imp. VII, 10, 3 sq.; VIII, 6, 5 sq.
Medi VI, 2, 2; 5, 1. 5
Media VI, 5, 7; 6, 2. 5
Medicus V, 5, 4
Menophilus consularis VIII, 2, 5
Mesopotamia IV, 11, 8. 9; 13, 3; 15, 9; VI, 2, 1. 5; 5, 2; 6, 4; 8, 4
Mysi III, 10, 1

Narcissus I, 17, 11
Nero imp. I, 3, 4; IV, 5, 6
Nicaeenses III, 2, 9
Nicomedia V, 5, 3; Nicomedenses III, 2, 9
Niger imp. II, 7, 3 sq.; II, 14, 6—III, 4, 7; 5, 1. 2; 6, 4. 9; (8, 6); 9, 1
Nilus IV, 9, 8
Numidae IV, 3, 7; VII, 9, 1. 6

Osroeni III, 9, 2; VI, 7, 8; VII, 1, 9. 10; 2, 1

Pacis templum I, 14, 2. 6
Palladium I, 14, 4; V, 6, 3 (τὸ τῆς Παλλάδος ἄγαλμα)
Pannonia (Παιονία) II, 11, 3; Pannonii (Παίονες) I, 3, 1; II, 9, 1. 2. 12; III, 10, 1; VI, 7, 6; 8, 3; VII, 2, 9; 3, 4; 8, 11; VIII, 2, 2; 6, 1
Parthia VI, 6, 5. Parthi Parthus I, 15, 2; III, 1, 2; 5, 1; 9, 9. 12; IV, 10, 1 sq.; V, 1, 4; VI, 2, 1. 6. 7; 5, 6. 7; VI, 7, 8; VII, 2, 1; Parthicus IV, 10, 1
Patroclus IV, 8, 4
Perennis praef. praet. I, 8, 1. 8; 9, 1 sq.
Pergamum IV, 8, 3
Perinthii III, 6, 9
Persa Persae VI, 2, 1. 2. 6; 3, 5; 4, 4 sq.; VII, 8, 4; Persicus VI, 2, 2
Pertinax (P. Helvius) imp. II, 1, 3—5, 9; 6, 8. 9; 7, 5; 9, 5. 6. 8. 11; 13, 1. 12; 14, 3; III, 1, 1; IV, 6, 3; V, 1, 8; VIII, 8, 2. Pertinax Severi cognomen II, 10, 1. 9

Digitized by Google

Pessinus opp. I, 11, 1. 2; Pessinuntius I, 11, 3. 4. 5
Philocommodus I, 17, 3
Phoenice III, 3, 3; V, 3, 9; 4, 6; Phoenices II, 7, 4; V, 3, 4; 5, 10; 6, 4. 9; Phoenicius V, 3, 2; 5, 4; 6, 4
Phryges I, 11, 2. 3; Ilus Phryx I, 11, 2; Aeneas Phryx I, 11, 3; Cleander Phryx I, 12, 3. Phrygia I, 11, 1; VI, 4, 6
Pitanates λόχος Antonini IV, 8, 3
Plautianus (C. Fulvius) praef. praet. III, 10, 6—12, 12; 13, 2; IV, 6, 3
Pompeianus (Claudius) I, 6, 4. 7; 8, 3. 4
Pompeius (Cn. Magnus) III, 7, 8
Pontus VI, 4, 5 (v. adn.)
Propontis III, 1, 6; IV, 3, 6. (8); V, 4, 11; VI, 2, 2
Ptolemaeus (II Philadelphus) I, 3, 3

Quadratus I, 8, 4
Quartinus VII, 1, 9
Quintianus I, 8, 5 (v. adn.)

Ravenna VIII, 6, 5; 7, 1
Rhenus fl. II, 9, 1; VI, 7, 2. 6
Roma Romani passim
Romulus IV, 5, 5

Sabinus praef. urbi VII, 7, 4
Saturnalia (τὰ Κρόνια) I, 16, 2
Saturninus trib. mil. III, 11, 4 sq.
Saturnus (Κρόνος) I, 16, 1
Sauromatae VII, 8, 4
Seres V, 5, 4
Severus (L. Septimius) imp. II, 9, 2—III, 15, 8; IV, 1, 1. 3; 4, 7; V, 3, 2; 7, 3; 8, 3; VI, 2, 4; 3, 6; VIII, 8, 2
(Severus) Alexander imp. V, 7, 3—VI, 9, 8; VII, 1; 2, 2
Severus Caracallae patruelis IV, 6, 3
Sicilia III, 13, 3; IV, 6, 3. Siculi I, 3, 2
Sirmium opp. VII, 2, 9
Soaemis V, 3, 3 sq.; 8, 8. 9
Sparta IV, 8, 3; Spartanus IV, 9, 4
Sulla (L. Cornelius) III, 7, 8; IV, 8, 5
Sulpicianus Pertinacis socer II, 6, 8
Syri II, 7, 9; 10, 7; VI, 2, 1; Syrus III, 11, 8; Syria II, 7, 4; 10, 6; III, 2, 3; 3, 3. 6; V, 4, 6; 5, 3; VI, 2, 1; 4, 5. 7

Tantalus I, 11, 2
Taurus mons III, 1, 4; 2, 6. 10; 3, 7. 8
Thraces VI, 8, 1; Thracius VII, 1, 2; Thracia II, 14, 6; III, 1, 5; IV, 8, 1
Thysdrus opp. VII, 6, 1
Tiberis fl. I, 11, 3; V, 8, 9
(Tiberius imp. IV, 5, 6)
Tigris fl. II, 8, 8; III, 4, 7; VI, 2, 1; 5, 2
Titus imp. IV, 5, 6
Traianus imp. I, 7, 4; VI, 2, 4
Troia I, 14, 4
Tyrus III, 3, 5. Tyrii III, 3, 3
Tyrrhenum mare VIII, 1, 5

Urania V, 6, 4

Venus (Ἀφροδίτη) II, 3, 4
Verissimus Marci imp. f. I, 2, 1
L. Verus imp. I, 8, 3; IV, 5, 6; VI, 2, 4
Vesta I, 11, 4; 14, 4. 5; IV, 6, 4; V, 6, 2
Victoria (Νίκη) V, 5, 7; VII, 11, 3
Vitalianus praef. praet. VII, 6, 4 sq.; 8, 6

Digitized by Google

Digitized by Google

Übersicht

der in der zweiten Hälfte des Jahres **1882**

von

B. G. TEUBNER IN LEIPZIG

versandten

neuen Bücher, Fortsetzungen

und **neuen Auflagen.**

I.

Philologie und Altertumswissenschaft.

A. Neuigkeiten.

Arnold, C. Franklin, Untersuchungen über Theophanes von Mytilene und Poseidonius von Apamea. Besonderer Abdruck aus dem XIII. Supplementband der Jahrbücher für classische Philologie. [IV u. 72 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 2.—

Halbfaß, Wilhelm, die Berichte des Platon und Aristoteles über Protagoras, mit besonderer Berücksichtigung seiner Erkenntnistheorie kritisch untersucht. Besonderer Abdruck aus dem XIII. Supplementband der Jahrbücher für classische Philologie. [60 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 1.80.

Hasper, Theodorus, ad Epidicum Plautinam coniectanea. [29 S.] gr. 4. geh. *M.* 1.—

Herwerden, H. van, Pindarica. Commentatio ex supplementis annalium philologicorum seorsum expressa. [32 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.—

Jan, Dr. Karl von, Oberlehrer, die griechischen Saiteninstrumente. Mit sechs Abbildungen in Zinkätzung. Wissenschaftliche Beilage zum Jahresberichte des Gymnasiums zu Saargemünd für das Schuljahr 1881/82. [36 S.] gr. 4. geh. n. *M.* 1.20.

Meurer, Professor Dr. H., griechisches Lesebuch mit Vokabular. I. Teil: Für Untertertia. [IV u. 188 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 1.60.

Mueller, Franciscus, de Claudio Rutilio Namatiano Stoico. [12 S.] gr. 4. geh. n. *M.* —.80. [Programm-Abhandlung.]

Schmidt, Moritz, über den Bau der Pindarischen Strophen. [XXXII u. 144 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 4.—

Digitized by Google

Digitized by Google

Übersicht

der in der zweiten Hälfte des Jahres **1882**

von

B. G. TEUBNER IN LEIPZIG

versandten

neuen Bücher, Fortsetzungen

und **neuen Auflagen.**

I.

Philologie und Altertumswissenschaft.

A. Neuigkeiten.

Arnold, C. Franklin, Untersuchungen über Theophanes von Mytilene und Posidonius von Apamea. Besonderer Abdruck aus dem XIII. Supplementband der Jahrbücher für classische Philologie. [IV u. 72 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 2.—

Halbfaſs, Wilhelm, die Berichte des Platon und Aristoteles über Protagoras, mit besonderer Berücksichtigung seiner Erkenntnistheorie kritisch untersucht. Besonderer Abdruck aus dem XIII. Supplementband der Jahrbücher für classische Philologie. [60 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 1.80.

Hasper, Theodorus, ad Epidicum Plautinam coniectanea. [29 S.] gr. 4. geh. *M.* 1.—

Herwerden, H. van, Pindarica. Commentatio ex supplementis annalium philologicorum seorsum expressa. [32 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.—

Jan, Dr. Karl von, Oberlehrer, die griechischen Saiteninstrumente. Mit sechs Abbildungen in Zinkätzung. Wissenschaftliche Beilage zum Jahresberichte des Gymnasiums zu Saargemünd für das Schuljahr 1881/82. [36 S.] gr. 4. geh. n. *M.* 1.20.

Meurer, Professor Dr. H., griechisches Lesebuch mit Vokabular. I. Teil: Für Untertertia. [IV u. 188 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 1.60.

Mueller, Franciscus, de Claudio Rutilio Namatiano Stoico. [12 S.] gr. 4. geh. n. *M.* —.80. [Programm-Abhandlung.]

Schmidt, Moritz, über den Bau der Pindarischen Strophen. [XXXII u. 144 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 4.—

Digitized by Google

Wecklein, Dr. N., kgl. Professor am Gymnasium zu Bamberg, **über die Technik und den Vortrag der Chorgesänge des Äschylus.** Der Julius-Maximilians-Universität Würzburg zur 300jährigen Jubelfeier gewidmet. Besonderer Abdruck aus dem XIII. Supplementband der Jahrbücher für classische Philologie. [26 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.—

Weifsenborn, Dr. **Edmund**, Oberlehrer am Gymnasium zu Mühlhausen in Thüringen, **Aufgabensammlung zum Übersetzen ins Griechische** im Anschluſs an die Lektüre für die oberen Klassen der Gymnasien. [XII u. 306 S.] gr. 8. geh. *M.* 2.70.

Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana.

Antonini, P. Imperatoris Marci, commentariorum quos sibi ipse scripsit libri XII. Recensuit Ioannes Stich. [XVIII u. 212 S.] 8. geh. *M.* 1.80.

Avieni, Rufi Festi, Aratea. Edidit Alfredus Breysig. [XIX u. 83 S.] 8. geh. *M.* 1.—

Polybii historiae. Editionem a Ludovico Dindorfio curatam retractavit Theodorus Büttner-Wobst. Vol. I. [CXXVI u. 361 S.] 8. geh. *M.* 3.60.

Sorani gynaeciorum vetus translatio latina nunc primum edita cum additis Graeci textus reliquiis a Dietzio repertis atque ad ipsum codicem Parisiensem nunc recognitis a Valentino Rose. (Cum 2 tab. lith.) [XX u. 424 S.] 8. geh. *M.* 4.80.

Schulausgaben griechischer und lateinischer Klassiker mit deutschen Anmerkungen.

Ciceronis, M. Tulli, de officiis libri III. Für den Schulgebrauch erklärt von C. F. W. Müller. [XVI u. 215 S.] gr. 8. geh. *M.* 2.25.

Neuere Sprachen.

Platzmann, Julius, Glossar der feuerländischen Sprache. [LVIII u. 267 S. mit 3 Porträts von Feuerländern in Holzschnitt und einer Karte des südlichen Theils von Patagonien und des Feuerlands.] 16. geh. n. *M.* 10.—

B. Fortsetzungen.

Jahrbücher, neue, für Philologie und Pädagogik. Herausgeg. von Dr. Alfred Fleckeisen und Dr. Hermann Masius. 125. u. 126. Band. 1882. 7—12. Heft. Jährlich 12 Monatshefte. gr. 8. n. *M.* 30.—

—— —— **für classische Philologie.** Herausgegeben von Dr. Alfred Fleckeisen, Professor in Dresden. Dreizehnter Supplementband. Erstes Heft. [238 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 5.—

Inhalt: Pindarica scripsit *H. van Herwerden.* — Zur Kritik von Ciceros Rede für den P. Sestius. Von *Martin Hertz.* — Untersuchungen über Theophanes von Mytilene und Posidonius von Apamea. Von *C. Franklin Arnold.* — Die Berichte des Platon und Aristoteles über Protagoras. Von *Wilhelm Halbfaſs.* — Ueber die Technik und den Vortrag der Chorgesänge des Aeschylus von *Nicolaus Wecklein.*

Koechly, Arminii, opuscula philologica. Vol. II.: Libelli vernacule scripti, edidit Ernestus Böckel. A. u. d. T.: **Hermann Köchly's gesammelte kleine Schriften.** Unter Leitung von Georg Martin Thomas herausgegeben von Gottfried Kinkel jun. und Ernst Böckel. Zweiter Band: **Deutsche Aufsätze.** Mit einer lithographirten Tafel. [VI u. 406 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 10.80.

I. Band: Opuscula latina [herausgegeben von *Gottfried Kinkel jun.*] erschien 1881. Preis n. *M.* 15.—

Plauti, T. Macci, comoediae. Recensuit instrumento critico et prolegomenis auxit Fridericus Ritschelius sociis operae adsumptis Gustavo Loewe, Georgio Goetz, Friderico Schoell. Tomi II fasciculus II. Amphitruo. Et. s. t.: **T. Macci Plauti Amphitruo.** Recensuerunt Georgius Goetz et Gustavus Loewe. [XII u. 131 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 3.60.

Digitized by Google

Porphyrii quaestionum Homericarum ad Iliadem pertinentium reliquias collegit disposuit edidit HERMANNUS SCHRADER. Fasc. II. (Schluss.) S. 183—496.] gr Lex.-8. geh n. *M* 10.—

Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana.

Poetae latini minores. Recensuit et emendavit AEMILIUS BAEHRENS. Volumen IV. [446 S.] 8. geh. *M* 4.20.

Schulausgaben griechischer und lateinischer Klassiker mit deutschen Anmerkungen.

Homers Ilias. Für den Schulgebrauch erklärt von KARL FRIEDRICH AMEIS, Professor und Prorektor am Gymnasium zu Mühlhausen in Thüringen. Zweiter Band. Drittes Heft. Gesang XIX—XXI. Bearbeitet von Dr. C. HENTZE, Oberlehrer am Gymnasium zu Göttingen. [93 S.] gr 8. geh. *M* 1.20.

Jacoby, Dr. **Carl,** Oberlehrer am Kgl. Gymnasium zu Danzig, **Anthologie aus den Elegikern der Römer.** Für den Schulgebrauch erklärt. Zweites Bändchen: **Tibull und Properz.** [IV u. 122 S.] gr. 8. geh. *M* 1.50.

C. Neue Auflagen.

Benseler, Dr. **Gustav Eduard, griechisch-deutsches Schulwörterbuch** zu Homer, Herodot, Aeschylos, Sophokles, Euripides, Thukydides, Xenophon, Platon, Lysias, Isokrates, Demosthenes, Plutarch, Arrian, Lukian, Theokrit, Bion, Moschos und dem Neuen Testamente, soweit sie in Schulen gelesen werden. Siebente verbesserte Auflage, besorgt von Dr. GEORG AUTENRIETH, Rektor des Gymnasiums in Zweibrücken. [VIII u. 906 S.] Lex.-8. geh. *M* 6.75.

Draeger, Dr. **A.,** Direktor des Königl. Gymnasiums zu Aurich, **über Syntax und Stil des Tacitus.** Dritte verbesserte Auflage. [XIV u. 130 S.] gr. 8. geh. n. *M* 2.80.

Haacke, Dr. **H.,** vorm. Oberlehrer am Gymnasium zu Hirschberg, **Wörterbuch zu den Lebensbeschreibungen des Cornelius Nepos.** Für den Schulgebrauch herausgegeben. Siebente verbesserte Auflage. [VIII u. 198 S.] 8. geh. *M* 1.—

Koch, Dr. **Ernst,** K. S. Professor und ritterschaftl. livländ. Gymnasialdirektor, **griechische Schulgrammatik** auf Grund der Ergebnisse der vergleichenden Sprachforschung. Neunte Auflage. [XVI u. 400 S.] gr. 8. geh. n. *M* 2.80.

Nepotis, Cornelii, qui exstat liber de excellentibus ducibus exterarum gentium. Accedit eiusdem vita Attici. Ad historiae fidem recognovit et usui scholarum accommodavit EDUARDUS ORTMANN, Dr. phil. et professor, gymnasii Hennebergici quod est apud Silusinos conrector. Editio tertia novis curis perpolita. [VII u. 96 S.] gr. 8. geh. *M* 1.—

Poetae lyrici Graeci. Recensuit THEODORUS BERGK. Editionis quartae vol. III. Poetas melicos continens. [III u. 747 S.] gr. 8. geh. n. *M* 13.60.

Quellenbuch, historisches, zur alten Geschichte für obere Gymnasialklassen. I. Abteilung: **Griechische Geschichte.** Bearbeitet von Prof. Dr. A. BAUMEISTER, kais. Ministerialrat. II. Heft. Dritte, verbesserte Auflage. [IV u. 183 S.] gr. 8. geh. *M* 1.80.

——— II. Abteilung: **Römische Geschichte.** Bearbeitet von Dr A. WEIDNER, Director des Gymnasiums zu Darmstadt. III. Heft. Zweite verbesserte Auflage. [IV u. 259 S.] gr. 8. geh. *M* 2.70.

Schaubach, A., Professor am Gymnasium zu Meiningen, **Wörterbuch zu Siebelis' Thesaurus poeticus.** Sechste verbesserte Auflage. [III u. 47 S.] gr. 8. geh. *M* —.45.

Digitized by Google

Teuffel's, W. S., Geschichte der römischen Literatur. Vierte Auflage bearbeitet von Ludwig Schwabe. Dritte Lieferung. Bogen 51 bis Schluss. gr. 8. geh. n. *M.* 5.20.

—— —— dasselbe vollständig in einem Band. [XVI u. 1238 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 14.—

Solid und elegant in Halbfranz gebundene Exemplare sind auf feste Bestellung zum Preise von *M.* 16.— durch jede Buchhandlung zu beziehen.

Wefeler, Dr. P., lateinisches Elementarbuch. Erster Teil (Sexta). Nebst einem systematisch geordneten Vokabularium. Zweite verbesserte und vermehrte Auflage. gr. 8. [IV u. 114 S.] geh. *M.* —.75.

Wiggert, Friderich, vocabula latinae linguae primitiva. Handbüchlein der lateinischen Stammwörter. Neunzehnte, verbesserte Auflage. Besorgt von Professor Alfred Fleckeisen. [132 S.] 8. geh. *M.* —.75.

Schulausgaben griechischer und lateinischer Klassiker mit deutschen Anmerkungen.

Caesaris, C. Julii, commentarii de bello Gallico. Für den Schulgebrauch erklärt von Dr. Albert Doberenz. Mit einer Karte von Gallien, einer Einleitung, einem geographischen und grammatischen Register. Achte Auflage besorgt von Dr. Gottlob Bernhard Dinter, Professor an der Fürsten- und Landesschule zu Grimma. [XIV u. 386 S.] gr. 8. geh. *M.* 2.25.

Ciceros Catilinarische Reden. Für den Schulgebrauch herausgegeben von Fr. Richter. Vierte Auflage, bearbeitet von Arfred Eberhard. [120 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.—

Homers Ilias. Für den Schulgebrauch erklärt von Karl Friedrich Ameis, Professor und Prorektor am Gymnasium zu Mühlhausen in Thüringen. Erster Band. Zweites Heft. Gesang IV—VI. Dritte vielfach berichtigte Auflage, besorgt von Dr. C. Hentze, Oberlehrer am Gymnasium zu Göttingen. [130 S.] gr. 8. geh. *M.* —.90.

—— —— Erster Band. Viertes Heft. Gesang X—XII. Bearbeitet von Dr. C. Hentze, Oberlehrer am Gymnasium zu Göttingen. Zweite berichtigte Auflage. [126 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.20.

—— —— Anhang. Zweites Heft. Erläuterungen zu Gesang IV—VI. Zweite umgearbeitete und mit Einleitungen versehene Auflage. Besorgt von Dr. C. Hentze, Oberlehrer am Gymnasium zu Göttingen. [167 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.50.

Horatius Flaccus, Q., Oden und Epoden. Für den Schulgebrauch erklärt von C. W. Nauck, Direktor des Friedrich-Wilhelms-Gymnasiums zu Königeberg i. d. N. Elfte Auflage. [VIII u. 271 S.] gr. 8. geh. *M.* 2.25.

Lysias' ausgewählte Reden. Für den Schulgebrauch erklärt von Hermann Frohberger. Kleinere Ausgabe. Erstes Heft. Zweite Auflage. Besorgt von Gustav Gebauer. gr. 8. [IV u. 180 S.] geh. *M.* 1.50.

Ovidii Nasonis, P., metamorphoses. Auswahl für Schulen. Mit erläuternden Anmerkungen und einem mythologisch-geographischen Register versehen von Dr. Johannes Siebelis, weil. Professor am Gymnasium zu Hildburghausen. Erstes Heft, Buch I—IX. und die Einleitung enthaltend Zwölfte Auflage. Besorgt von Dr. Friedrich Polle, Professor am Vitzthumschen Gymnasium zu Dresden. [XX u. 188 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.50.

Platons ausgewählte Schriften. Für den Schulgebrauch erklärt von Christian Cron und Julius Deuschle. Erster Teil. Verteidigungsrede des Sokrates und Kriton. Erklärt von Dr. Christian Cron. Achte Auflage. [VIII u. 149 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.—

—— —— Dritten Teiles erstes Heft. **Laches.** Erklärt von Dr. Christian Cron. Vierte Auflage. VIII u. 82 S.] gr. 8. geh. *M.* —.75.

Digitized by Google

Plautus, T. Maccius, ausgewählte Komödien. Für den Schulgebrauch erklärt von Julius Brix. IV. Bändchen: **Miles gloriosus.** Zweite Auflage. [IV u. 178 S.] gr. 8. geh. *M* 1.50.

Tacitus' Annalen. Schulausgabe von Dr. A. Draeger, Direktor des Königl. Gymnasiums zu Aurich. Erster Band. Buch I—VI. Vierte Auflage. [VI u. 302 S.] gr. 8. geh. *M* 2.40.

—— —— Zweiter Band. Buch XI—XVI. Dritte Auflage. [262 S.] gr. 8. geh. *M* 2.25.

Thukydides. Für den Schulgebrauch erklärt von Dr. Gottfried Boehme, Professor und Prorektor am Gymnasium zu Dortmund. Ersten Bandes erstes Heft. Fünfte Auflage, besorgt von Dr. Simon Widmann, Königl. Gymnasiallehrer zu Wiesbaden. gr. 8. [XXIV u. 220 S.] geh. *M* 1.50.

Neuere Sprachen.

Barbieux, H., Professor a. D., **le livre des demoiselles.** Ein französisches Lesebuch für Mädchenschulen und zum Privatgebrauche mit einem vollständigen Wörterbuche. Erster Kurs. Achte durchgesehene Auflage. [VI u. 80 S.] gr. 8. geh. *M* —.75.

Feller, Dr. **F. E., dizionario italiano-tedesco e tedesco-italiano.** Composto sui migliori dizionarii ed arricchito dei termini proprii del commercio e dell'industria. — **Handwörterbuch der italienischen und deutschen Sprache.** Nach den besten Quellen mit Berücksichtigung der kaufmännischen und technischen Terminologie bearbeitet. Zwei Teile in einem Bande. Sechste Auflage. [Erster Teil IV u. 418 S. Zweiter Teil IV u. 585 S.] 8. geh. *M* 5.—

II.

Pädagogik. Deutsche Schulbücher.

(Mathematische Lehrbücher siehe III.)

A. Neuigkeiten.

Zum Unterricht im Deutschen.

Naumann, Julius, Cand. rev. min., Dr. phil., Direktor des Realgymnasiums zu Osterode a. H., **fünfundzwanzig Themata mit ausführlichen Dispositionen zu deutschen Aufsätzen und Stoffe zu freien Vorträgen** für die oberen Klassen höherer Schulen. [IV u. 126 S.] 8. geh. n. *M* 1.60.

Hoffmann, Dr. **Ferd., fünfzig Themata zu deutschen Aufsätzen** für die obersten Klassen höherer Lehranstalten. [VII u. 68 S.] 8. geh. *M* 1.—

B. Fortsetzungen.

Zeitschrift für weibliche Bildung in Schule und Haus. Zentral-Organ für das deutsche Mädchenschulwesen. Herausgegeben von Richard Schornstein, Direktor der städtischen höheren Töchterschule und Lehrerinnen-Bildungsanstalt zu Elberfeld. Zehnter Jahrgang. 1882. Heft 7—12. Juli—Dezember. Jährlich 12 Hefte. Halbjährlich n. *M* 6.—

Digitized by Google

III.

Mathematik, technische und Naturwissenschaften.

A. Neuigkeiten.

Haeussler, J. W., Beiträge zur mechanischen Wärmetheorie, insbesondere die mathematische Behandlung der von der Wärme geleisteten inneren Arbeiten. [76 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 1.20. [In Kommission.]

Henrici, J., vierstellige logarithmisch-trigonometrische Tafeln. Stereotypausgabe. [12 S.] 16. In Leinwandkarton geb. n. ℳ —.80.

Hermes, Dr. **Johann**, ordentlicher Lehrer am Progymnasium des Königl. Waisenhauses zu Königsberg in Preufsen, **Gleichungen ersten und zweiten Grades schematisch aufgelöst in ganzen Zahlen.** Mit in den Text gedruckten Holzschnitten. [VII u. 87 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 1.60.

Holzmüller, Dr. **Gustav**, Direktor der Kgl. Gewerbeschule zu Hagen, **Einführung in die Theorie der isogonalen Verwandtschaften** und der conformen Abbildungen, verbunden mit Anwendungen auf mathematische Physik. Mit 26 lithographirten Tafeln. [VIII u. 284 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 11.20.

Königsberger, Leo, Professor an der Universität zu Wien, **allgemeine Untersuchungen aus der Theorie der Differentialgleichungen.** [XII u. 246 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 8.—

Pasch, Dr. **Moritz**, Professor an der Universität zu Giefsen, **Einleitung in die Differential- und Integral-Rechnung.** [VIII u. 188 S. Mit Figuren im Text.] gr. 8. geh. n. ℳ 3.20.

Scheffler, Dr. **Hermann**, **die magischen Figuren.** Allgemeine Lösung und Erweiterung eines aus dem Alterthume stammenden Problems. Mit zwei lithographirten Tafeln. [III u. 112 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 2.40.

Weber, Dr. **Heinrich**, Professor der Physik an der Herzogl. technischen Hochschule zu Braunschweig, **der Rotationsinduktor**, seine Theorie und seine Anwendung zur Bestimmung des Ohm in absoluten Maafsen. Mit zwei lithographierten Tafeln und in den Text gedruckten Holzschnitten. [IV u. 76 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 2.40.

Zahn, Dr. **W. von**, **Untersuchungen über Contactelectricität.** Mit einer lithographirten Tafel. [IV u. 59 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 2.—

B. Fortsetzungen.

Abhandlungen zur Geschichte der Mathematik. Viertes Heft. A. u. d. T.: **Zeitschrift für Mathematik und Physik.** Supplement zur historisch-literarischen Abtheilung des XXVII. Jahrgangs. [278 S. mit einer lithogr. Tafel.] gr. 8. geh. n. ℳ 6.40.

Inhalt, siehe: Zeitschrift für Mathematik und Physik. Supplement.

Mathematische Annalen. Unter Mitwirkung der Herren Prof. P. Gordan zu Erlangen, Prof. C. Neumann zu Leipzig, Prof. K. VonderMühll zu Leipzig, gegenwärtig herausgegeben von Prof. Felix Klein zu Leipzig und Prof. Adolf Mayer zu Leipzig. XX. Band. 2., 3. u. 4. Heft u. XXI. Band. 1. Heft. gr. 8. Preis für den Band von 4 Heften n. ℳ 20.—

Digitized by Google

Henrici, J., Professor am Gymnasium zu Heidelberg, und **P. Treutlein,** Professor am Gymnasium zu Karlsruhe, **Lehrbuch der Geometrie.** Zweiter Teil. Perspektivische Abbildung in der Ebene. Berechnung der planimetrischen Gröfsen. Pensum der Sekunda. (Nebst weiteren Ausführungen für Prima.) Mit 189 Figuren in Holzschnitt und einem (lithogr.) Kärtchen. [VIII u. 242 S.] gr. 8. geh. n. *M* 2.80.

Jahrbuch des Sächsischen Ingenieur- und Architekten-Vereins. Herausgegeben vom Verwaltungsrathe des Vereins, redigirt von P. Bach, Direktionsingenieur. I. Jahrgang. 1882. 2. Heft. gr. 4. Preis für den Jahrgang von 4 Heften n. *M* 14.—

Zeitschrift für Mathematik und Physik. Herausgegeben unter der verantwortlichen Redaktion von Dr. O. Schlömilch, Dr. E. Kahl und Dr. M. Cantor. 27. Jahrg. 1882. 4—6. Heft. gr. 8. Preis für den Jahrgang von 6 Heften n. *M* 18.—

—— —— Supplement zur historisch-literarischen Abtheilung des XXVII. Jahrgangs. A. u. d. T.: Abhandlungen zur Geschichte der Mathematik. [278 S. mit 1 lithogr. Tafel.] gr. 8. geh. n. *M* 6.40.

4. Heft.

Inhalt: Die quadratischen Irrationalitäten der Alten und deren Entwickelungsmethoden. Von Dr. Siegmund Günther. (Mit einer lithogr. Tafel.) — Der Traktat Franco's von Luettich: „de quadratura circuli." Herausgegeben von Dr. Winterberg. — Eine Studie über die Entdeckung der analytischen Geometrie mit Berücksichtigung eines Werkes des Marino Ghetaldi Patrizier Ragusaer. Aus dem Jahre 1630. Von Eugen Gelcich, Direktor der nautischen Schule in Lussinpiccolo. — Descartes und das Brechungsgesetz des Lichtes. Von Dr. P. Kramer in Halle a. d. S.

Zeitschrift für mathematischen und naturwissenschaftlichen Unterricht. Ein Organ für Methodik, Bildungsgehalt und Organisation der exakten Unterrichtsfächer an Gymnasien, Realschulen, Lehrerseminarien und höheren Bürgerschulen. (Zugleich Organ der mathematisch-naturwissenschaftlich-didaktischen Sektionen der Philologen-, Naturforscher- und allgemeinen deutschen Lehrer-Versammlung.) Herausgegeben von J. C. V. Hoffmann. Dreizehnter Jahrgang. 1882. 4—6. Heft. gr. 8. Preis für den Jahrgang von 6 Heften n. *M* 10.80.

IV.

Theologie.

Fortsetzungen.

Altarreden. Eine Sammlung von Casualreden in Beiträgen namhafter Geistlichen der evangelisch-lutherischen Kirche Deutschlands herausgegeben von Gustav Leonhardi, Pfarrer zu Fischaiz. Zweite Sammlung. Dritter Band. Ordinations- und Weihereden. [IV u. 134 S.] gr. 8. geh. n. *M* 1.60.

Pastoralblätter für Homiletik, Katechetik und Seelsorge. In Verbindung mit mehreren Geistlichen herausgegeben von G. Leonhardi und C. Zimmermann, evangel.-lutherischen Pfarrern im Königreiche Sachsen. Neue Folge der praktisch-theologischen Zeitschrift: „Gesetz und Zeugniß". Zwölfter Band (der ganzen Reihe: Vierundsiebenzigster Band). 1882. Heft 7—12. Juli bis Dezember. gr. 8. Jährlich 12 Hefte. Abonnementspreis halbjährlich n. *M* 4.80, mit katechetischem Beiblatt n. *M* 5.60.

Katechetische Vierteljahrsschrift für Geistliche und Lehrer. Ein Beiblatt der Pastoralblätter für Homiletik, Katechetik und Seelsorge. Herausgegeben von G. Leonhardi und C. Zimmermann. Achtzehnter Jahrgang. 1882. gr. 8. 3. u. 4. Heft. Jährlich 4 Hefte n. *M* 3.60.

Digitized by Google

V.

Geschichte. Litteraturgeschichte.

A. Neuigkeiten.

Schnorr von Carolsfeld, Dr. Franz, K. Bibliothekar, **Katalog der Handschriften der Königl. öffentlichen Bibliothek zu Dresden.** Im Auftrag der Generaldirektion der Königlichen Sammlungen für Kunst und Wissenschaft bearbeitet. Erster Band. (Enthaltend die Abtheilungen A — D und F — H.) [XVI u. 648 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 15.—

B. Fortsetzungen.

Archiv für Litteraturgeschichte. Herausgegeben von Dr. Franz Schnorr von Carolsfeld, K. Bibliothekar in Dresden. XI. Band. 3. Heft. Preis für den Band von 4 Heften n. *M.* 14.—

VI.

Heilkunde.

Jahrbuch für Kinderheilkunde und physische Erziehung. Herausgegeben von Widerhofer, L. M. Politzer, A. Steffen und B. Wagner. Neue Folge. XVIII. Band. 1—4. Heft. gr. 8. Jährlich 4 Hefte n. *M.* 10.40.

VII.

Vermischtes.

Jahrbuch, statistisches, der höheren Schulen Deutschlands, Luxemburgs und der Schweiz. Neue Folge von Mushackes Schulkalender. II. Teil. Nach amtlichen Quellen bearbeitet. III. Jahrgang. Erste Abteilung, das Königreich Preußen enthaltend. [XIV u. 240 S.] 16. Preis kplt. (in 2 Abteilungen) in Leinwandkarton n. *M.* 4.40.

Wereschagin, Herr und Frau, **Reiseskizzen aus Indien.** 1. Bändchen: **Ost-Himalaya.** Mit Illustrationen. [80 S.] 8. geh. n. *M.* 2.50.

Druck von B. G. Teubner in Leipzig.

Digitized by Google

Roscher, Dr. **Wilhelm Heinr.,** Professor und Konrektor am Kgl. Gymnasium zu Wurzen, Nektar und Ambrosia. Mit einem Anhang über die Grundbedeutung der Aphrodite und Athene. [VIII u. 116 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 3.60.

Rutherford, W. Gunion, of Ballist College, Oxford, zur Geschichte des Atticismus. Zwei Abhandlungen. Übersetzt von Dr. A. Funck, Lehrer am Königl. Gymnasium zu Kiel. Besonderer Abdruck aus dem dreizehnten Supplementbande der Jahrbücher für classische Philologie. [45 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.—

Schmitt, Henricus Ludovicus, quaestiones chronologicae ad Thucydidem pertinentes. Dissertatio inauguralis etc. [106 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 1.60.

Stier, G., Herzogl. Gymnasialdirektor in Zerbst, kurzgefaßte griechische Formenlehre. Mit einem Anhange über die homerischen Formen. Vierte vervollständigte Auflage des griechischen Elementarbuchs von G. und H. Stier, ersten Teils. [VIII u. 142 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 1.20.

——— griechisches Elementarbuch, enthaltend Vokabular, Lesebuch mit Übungsstoff und doppeltes Wortregister. Im Anschlusse an G. Stiers Formenlehre, sowie an die Grammatiken von G. Curtius und E. Koch zusammengestellt. Vierte umgearbeitete Auflage des griechischen Elementarbuchs von G. Stier und H. Stier zweiten Teils. [XII u. 211 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 1.80.

Theophanis chronographia. Recensuit Carolus de Boor. Volumen I. Textum Graecum continens. Opus ab academia regia Bavarica praemio Zographico ornatum. [VIII u. 503 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 20.—

Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri octo. Ad optimorum librorum fidem editos explanavit Ernestus Friderious Poppo. Editio altera, quam auxit et emendavit Ioannes Matthias Stahl. Vol. IV. Sect. II. [230 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 2.70.

Zur Bibliotheca Graeca cur. Jacobs et Rost.

Vollbrecht, Ferdinand, Rektor zu Otterndorf, Wörterbuch zu Xenophons Anabasis. Für den Schulgebrauch bearbeitet. Fünfte verbesserte und vermehrte Auflage. Mit 75 in den Text eingedruckten Holzschnitten, drei lithographierten Tafeln und mit einer (lith.) Übersichtskarte. [IV u. 251 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.80.

Vollbrecht, Dr. **Wilhelm,** Oberlehrer zu Ratzeburg, griechisches Lesebuch für Untertertia aus Xenophons Kyropädie und Hellenika zusammengestellt und bearbeitet. Nebst einem Wörterverzeichnis und einem grammatisch geordneten Vokabularium. [VI u. 138 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 1.20.

Digitized by Google

Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana.

Anthologia lyrica. Curavit THEODORUS BERGK. Editio tertia ex poetarum lyricorum Graecorum editione quarta expressa. [VII u. 383 S.] 8. geh. *M.* 3.—

Anthologie aus römischen Dichtern für die obersten Klassen der Realgymnasien und ähnlicher Anstalten zusammengestellt von Dr. O. MANN. [VIII u. 124 S.] 8. geh. *M.* —.60.

Plotini Enneades promisso Porphyrii de vita Plotini deque ordine librorum eius libello edidit RICARDUS VOLKMANN. Vol. I. [XXXIV u. 350 S.] 8. geh. *M.* 3.60.

Taciti, C. Cornelii, libri qui supersunt. Quartum recognovit CAROLUS HALM. 2 Tomi. 8. geh. *M.* 2.40.

Einzeln jeder Band à *M.* 1.20.:

Tomus prior. Libros ab excessu divi Augusti continens. [IV u. 373 S.]

Tomus posterior. Historias et libros minores continens. [II u. 396 S.]

Daraus besonders abgedruckt:

——— Germania. Agricola. Dialogus de oratoribus. Quartum recognovit CAROLUS HALM. [100 S.] 8. geh. *M.* —.45.

Schulausgaben griechischer und lateinischer Klassiker mit deutschen Anmerkungen.

Homers Ilias. Schulausgabe von K. F. AMEIS. Anhang. VII. Heft. Erläuterungen zu Gesang XIX—XXI von Dr. C. HENTZE, Oberlehrer am Gymnasium zu Göttingen. [115 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.50.

Livi, Titi, ab urbe condita liber XXVIII. Für den Schulgebrauch erklärt von Dr. FR. FRIEDERSDORFF, Direktor des Gymnasiums zu Allenstein. [V u. 128 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.20.

Plutarchs ausgewählte Biographieen. Für den Schulgebrauch erklärt von OTTO SIEFERT und FRIEDRICH BLASS. Drittes Bändchen. Themistokles und Perikles. Von Dr. FRIEDRICH BLASS. Zweite verbesserte Auflage. [136 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.50.

Digitized by Google

Digitized by Google